

HET ZENDINGSBLAD

VAN DE

GEREFORMEERDE KERKEN IN NEDERLAND

*En dit Evangelie des Koninkrijks zal in de geheele
wereld gepredikt worden tot een getuigenis allen
volken.*

Matth. 24 : 14a.

REDACTIE-ADRES: Ds. W. BREUKELAAR, ZAANDAM.
ADMINISTRATIE-ADRES: DRUKKERIJ „VADA”
GEBR. ZOMER & KEUNING - WAGENINGEN.

HET BLAD VERSCHIJNT IN HET MIDDEN VAN ELKE MAAND.

ABONNEMENTSPRIJS PER JAAR f 0.84 FRANCO PER POST.
BIJ GETALLEN AAN ÉÉN ADRES BOVEN 3 EX. f 0.72 FR. P. P.

INHOUD:

„Om te verschijnen” Luc. 1 : 79a. — Van Zendingsaangelegenheden: Het Zendingsblad; de werkwijze der Generale Synode; Hulpgeroep. — Brief Dr. H. A. van Andel. — Bij de foto. — De arbeid onder de Chineezten te Djocja. — De Opleidingsschool op Soemba. — Van onze Kerkgebouwen. — Soemba. — Van het Zeeuwsche Zendingsterrein. — Internationale Zendingsraad. — Pamoelang Djawa. — De betoovering van den Indischen nacht. — Korte berichten. — Leestafel. — Giften. — Adressen.

ELECTRISCHE DRUKKERIJ „VADA” — WAGENINGEN.

Om te verschijnen.

Om te verschijnen dengenen, die gezeten zijn in duisternis en schaduw des doods.

Lukas 1 : 79a.

De Christus wordt hier gezien als een opgaande zon, die aan den horizon oprijst en den donkeren nacht doet vlieden voor het licht, dat zich verspreidt over de aarde, die in dikke duisternis was gehuld. Dat beeld wordt in de H. Schrift telkens gebruikt. „Het volk, dat in duisternis wandelt, zal een groot licht zien; degenen, die wonen in het land van de schaduw des doods, over dezelve zal een licht schijnen” (Jes. 9 : 1). Zoo ook in Jes. 60 „Maak u op, word verlicht; want uw Licht komt, en de heerlijkheid des Heeren gaat over u op; Want ziet, de duisternis zal de aarde bedekken, en donkerheid de volken; doch over u zal de Heere opgaan, en Zijne heerlijkheid zal over u gezien worden.”

Gedacht wordt aan een wandelaar, die verdwaald is en door den nacht overvallen. Mismoedig zit hij eindelijk ter neder en verwacht in wanhoop niets anders dan den dood. Doch ziet, eensklaps verschijnt een schitterend gesternte aan den horizon. Zijn vriendelijke stralen verlichten den reiziger; hij vat moed, staat weer op en neemt maatregelen om zijn reis te vervolgen. Daarin is geteekend de toestand van ellende en onwetendheid van de gevallen menschheid, en van de volkeren, die van God en Christus vreemd zijn, en leven buiten de bijzondere openbaring, waarin de weg der zaligheid in Christus ons wordt gewezen. En waar het geloof is uit het gehoor, en het gehoor door het Woord Gods, zoo is dat Woord ook het middel, waardoor de H. G. ons niet alleen den Christus bekend maakt, maar ook den Christus en al Zijne weldaden deelachtig maakt. Wat heeft de Heere onze God ons een heerlijk voorrecht geschonken, zoo Hij door Zijn H. Geest dat licht der genade in Christus ook over onze zielen heeft doen opgaan.

Zij er dan ook een heilige drang om alles in het werk te stellen, dat ook dat Goddelijk Licht ga schijnen over de volken, die nog in duisternis zijn gezeten en in schaduw des doods, opdat zij in dien toestand van bittere ellende niet eeuwig onkomen, maar door Gods hand gered worden en getrokken uit de duisternis tot Zijn wonderbaar licht. Immers het doel van Christus' komst in de wereld is juist om te verschijnen aan dezulken, opdat zij het licht van Gods barmhartigheid in Christus zouden leeren kennen en de H. Geest in den weg van wedergeboorte en bekeering door het geloof hunne zielen daarmede zou koesteren. En waar aan Christus' kerk de hooge eere is geschonken om draagster te zijn van de lamp van Gods bijzondere openbaring, daar zij er bij ons geen rust, tenzij dat Licht bestrale heel de wereld, en alle volkeren bekend worden met de blijde Boodschap des heils.

Zeist, Dec. 1923.

VERHOEF.

Van Zendingsaangelegenheden.

Het Zendingsblad.

Het Zendingsblad komt in het nieuw begonnen jaar in een ietwat vernieuwd gewaad voor den dag.

Men kan ons blad niet verwijten, dat het telkens in een nieuw pakje verschijnt. Het laatst gedragen jasje was al vrij oud. Het

dagteekende van het jaar 1912. Sinds is alleen in 1917 het hoedje een beetje anders geworden van model, maar het pakje bleef overigens al die jaren gelijk. Twaalf jaar lang verscheen dus dit blad aldoo in hetzelfde costuum. Het werd dus wel tijd, dat het pakje eens naar den kleermaker ging om een beetje te worden opgeknapt.

Want er waren allengs enkele klachten ingekomen. Gelukkig alleen maar over het pakje, waarin het blad verscheen.

De eerste klacht betrof de voorpagina. Men vond die zoogenaamde „kop” lang niet mooi meer. De symboliek, die in dien „kop” zat, werd door bijna niemand meer begrepen. En het stond wat heel armelijk, zoo oordeelde men, dat die pagina ook nog voor de helft gebruikt werd voor de meditatie. Die voorpagina moest, aldus werd gezegd, alleen met duidelijke letter den naam, het adres en den inhoud van het blad melden.

Welnu — aan die eerste klacht is gehoor gegeven. De „onbegrepen kop” is weg. En de voorpagina is nu alleen gebruikt voor naam, adres en inhoudsopgave.

De tweede klacht betrof het papier. Men zei, dat het papier wel wat heel sober was. Misschien vergat men daarbij, dat het Zendingsblad ook maar een heel goedkoop blad is. Immers bij bestelling van meerdere exemplaren kost het slechts f 0.72 per exemplaar in een heel jaar. Als er dan nog een beetje van overschieten zal voor de Zendingskas, dan kan daarvoor natuurlijk het blad op geen extra mooi papier worden geleverd.

Maar een beetje beter papier dan vroeger, dat kon nu toch wel. Vooral nu het papier weêr een beetje goedkooper is geworden. En zoo verschijnt dan nu het blad op wat mooier papier, waardoor ook de letters wat helderder uitkomen.

En dan was er nog een derde klacht. Deze liep over de advertenties. Velen oordeelden, dat die advertenties het blad ontstonden, althans zoolang die advertenties op de laatste pagina van het blad zelf stonden gedrukt. Die advertenties, zoo zei men, moesten verhuizen naar een omslag of anders verdwijnen. En wijl de deputaten, die met de uitgave van het Zendingsblad zijn belast, deze klacht niet ongegrond achtten, zijn de advertenties voorloopig weggelaten. Of er later misschien nog eens een omslag om het blad komt, waarop dan gelegenheid tot adverteeren zal zijn, is nog niet beslist. De laatste pagina van het blad zal dan in het vervolg ook voor den inhoud van het blad worden gebruikt en niet meer voor advertenties.

En zoo komt het Zendingsblad nu uit in een vernieuwd pakje. We hopen, dat het niet te veel critiek uitlokken zal.

Er was ook nog een vierde klacht. Deze werd o.a. ingebracht door Dr. H. Beets. Hij vond dit blad veel te klein als Zendingsblad voor een zoo sterke groep van kerken

als de Geref. Kerken in Nederland vormen. We kunnen die klacht heel best verstaan. Als we het Zendingsblad leggen naast het blad van Dr. H. Beets, dat ook aan de Zending is gewijd, dan is ons blad metterdaad maar een nietig blaadje. Maar Dr. Beets vergeet dat hij leeft in het groote America en wij in het kleine Holland waar alles maar klein is, en waar bovendien nog een sterke neiging is om voor elke „eigen Zending” nog een apart blad te hebben.

Er is dan ook geoordeeld, dat het Zendingsblad niet moest worden vergroot. Dit zou ook trouwens een aanzienlijk bedrag kosten. Het blad verschijnt nu in een oplaat van 61500 exemplaren. Die groote oplaat brengt natuurlijk mee, dat elke uitbreiding van het blad met groote kosten zou gepaard gaan. Ook daarom is besloten niet tot vergrooting over te gaan.

Moge het blad ook in zijn nieuwe gewaad voortgaan in toenemende mate de Zending te dienen. Dat alleen is het doel.

De werkwijze der Generale Synode.

Er is in onze kerkelijke pers een breede discussie gevoerd over de werkwijze der Generale Synode. Het spreekt van zelf, dat het Zendingsblad zich niet in die bespreking zal mengen. Dat ligt niet op den weg van ons blad. Toch willen we er ook een enkel woordje van zeggen. We doen dit omdat ook de behandeling van de zaken der zending in die discussie genoemd is geworden.

Prof. Grosheide heeft in het Noord-Hollandsch Kerkblad een belangrijk artikel geschreven, waarin hij o.a. het volgende zegt:

„Voor mijn besef zijn volstrekt niet alle zaken, die op de Generale Synode komen, van dezelfde beteekenis. We hebben stukken als — om nu maar bij de laatste Synode te blijven — de liturgie, de belijdenisvragen, de gezangen, die inderdaad van beteekenis zijn voor heel ons kerkelijk leven.

We hebben zaken als de zending, die ons voor een groot deel boven het hoofd gegroeid is. Er zullen niet veel leden der Synode zijn, die zelfstandig een oordeel kunnen vellen over alle zendingsaangelegenheden.

We hebben tuchtgevallen, grensregelingen, enz., waar alleen de commissieleden, die nauwkeurig al de stukken hebben gelezen, soms personen hebben gehoord, enz., een oordeel over vellen kunnen.

Nu zou ik de zaken niet alle op dezelfde

wijze willen behandelen. De twee laatstgenoemde groepen zou ik willen laten afdoen door de commissies, die daartoe dan — voorzoover het niet over tuchtgevallen gaat — ook publiek zouden moeten vergaderen. Deze wijze van handelen zou vele voordeelen hebben. Twee commissies konden tegelijk samen komen en zaken afdoen. Na de besloten zittingen der commissies konden hare openbare samenkomsten snel afloopen. Voorkomen werd, dat in de dus behandelde gevallen een lid der commissie in de volle vergaderingen der Synode herhalen gaat, wat hij reeds in de commissie heeft betoogd, ook dat ten gerieve van een lid buiten de commissie allerlei, dat reeds in de commissie te berde kwam, weer moet worden vermeld.

Er zouden ook andere voordeelen zijn. Met alle waardeering voor de bekwaamheden van de leden der Synode vraagt men toch of in tuchtzaken, grensregelingsgevallen en dergelijke een oordeel van een commissie, dat berust op nauwkeurige overweging van alle stukken, niet van meer waarde is, dan het oordeel van een vergadering, die de stukken niet heeft gezien. Men vraagt, of bij de zending de uitspraak van een klein aantal deskundigen niet meer waarde heeft, dan die van een volle Synode."

Prof. Grosheide zou dus wel wenschen, dat de zaken der Zending niet meer in de volle Synode werden behandeld, maar aan eene commissie ter afdoening werden overgegeven. Nu zijn we het altoos bijzonder gaarne met Prof. Grosheide eens. Zijn steeds kalm, wel overwogen en goed bezonken oordeel stellen we zeer op prijs. Daarom spijt het ons, dat we het ditmaal met hem niet eens zijn. We zouden het ten zeerste betreuren, indien de zaken der zending door de Synode ter afdoening werden gelegd in handen eener commissie van zoogenaamde „deskundigen". Natuurlijk gevoelen ook wij wel het door Prof. Grosheide genoemde bezwaar, dat er niet veel leden der Synode zijn, die zelfstandig „een oordeel" kunnen vellen over alle zendingsaangelegenheden. Hoogst gewichtige voorstellen van zeer verre strekking passeeren vaak des Voorzitters hamer zonder een woord van discussie, terwijl soms over niets beduidende dingen het woord gevoerd wordt op eene wijze waaruit het blijkt, dat men er bijna niets van weet en begrijpt. Toch mag daarom de zaak der zending niet uit de volle Synode verwezen naar een commissie. Vooreerst zijn er wel meer zaken, waarover de Synode moet beslissen, zonder dat er veel leden zijn die daarover een „zelfstandig oordeel kunnen vellen." Daarvoor heeft dan ook de Synode hare adviseurs en

rapporteurs, opdat het noodige licht ontstoken worde.

Tegen den voorslag van Prof. Grosheide bestaan er voorts, naar het ons voorkomt, ernstige bezwaren, zoowel van principiëelen als practischen aard.

De zending, voorzoover die op de Generale Synode aan de orde komt, behoort niet minder tot de zaken van algemeen belang dan b.v. de gezangenkwestie.

Wanneer we den weg opgingen, dien Prof. Grosheide aanwijst, zouden we o.i. een bedenkelijke schrede doen in de richting van „deputaten zending". De zending is een wezenlijke tak van het kerkelijk leven. En derhalve moet zij daar ook hare plaats hebben. Theoretisch stemt men dit onder ons wel toe. Maar dat beginsel van kerkelijke zending behoort dan ook in de practijk geëerd en mag niet aan de achterdeur weer weggestuurd worden. Veel te weinig nog heeft de zaak der zending een plaats in onze kerkelijke vergaderingen. Zij heeft er recht op in de vergaderingen van Kerkeraad, Classe, Particuliere Synode en Generale Synode eene behoorlijke bespreking en behandeling te vinden. Niet een college van deputaten of een groep van deskundigen, maar de kerken zelf moeten over de zaken der zending oordeelen en beslissen. We vreezen dan ook zeer, dat het voorstel van Prof. Grosheide ernstig afbreuk zou doen aan ons mooie beginsel van „Kerkelijke Zending".

En in de practijk zou het, naar we duchten, schade brengen zoowel aan de Kerken als aan de Zending. In plaats dat de Kerken zich zouden beijveren om van de zaken der zending behoorlijk kennis te nemen en ook op dit terrein te zorgen, dat men op de hoogte bleef, zouden zij dit gaan overlaten aan „deskundigen". Het kerkelijk leven zou daardoor verarmen. En dit beteekent geestelijke schade. Want stellig hebben de kerken er allereerst zelf geestelijke winste van, als zij met ijver en trouw haar zendingsroeping vervullen. En de zending vaart er wel bij als er in de Kerken toenemende belangstelling en liefde voor haar opbloeien.

Wij zouden dus wenschen, niet dat de Kerken de zaken der zending in handen gaven van enkele deskundigen, maar omgekeerd, dat de Kerken het beginsel van „Kerkelijke Zending" nog verder dooryoerden en daarom aan de zending in hare vergaderingen — ook ter Synode — juist nog breder plaats gaven dan nu het geval is.

Als het waar is, wat Prof. Grosheide opmerkt, dat de zending „ons voor een groot deel boven het hoofd gegroeid is", dan ligt daarin een aanklacht, niet tegen de zending,

maar tegen ons, dat we niet hebben gezorgd op de hoogte te blijven. We behooren dan op dit punt ons zelf te herzien.

Hulpgeroep.

Het regent weer telegrammen en brieven uit Indië: „Zendt ons toch leerkrachten voor onze scholen”. Vooral Solo, Medan en Poerworedjo zijn in nood. En de nood stijgt hoog. Als er niet spoedig hulp komt, dan zullen er misschien sommige scholen gesloten moeten worden. Zullen onze Christelijke onderwijzers dat kunnen aanzien? Als het zoo ver komen moet, dat er Christ. scholen in Indië wegens gebrek aan leerkrachten moeten worden gesloten, dan zal dat wezen een smaad voor den Christelijken naam en een schade voor de zaak der zending, van geen geringe beteekenis. En wanneer het niet spoedig verandert dan loopt het daarop uit. En wat geweldige aanklacht zou daarin liggen voor onze Christelijke onderwijzerswereld, één aanklacht die bijna gelijk zou staan met het halen van een streep door het woord Christelijk.

Nogmaals willen we daarom een beroep doen op onze Christelijke onderwijzers. Misschien zijn er onder hen nog wel enkelen, die genoeg belang stellen in onze zending dat zij ook het „Zendingsblad” nog wel eens even inzien. En als zij dit stukje dan lezen, laat dan eens de vraag tot hen doordringen: „Zou de Heere mij misschien willen gebruiken voor Zijn werk in Indië.” En dat men dan eens luistere of men in dat roepen uit Indië ook misschien een stem hoort, waarop als antwoord moet volgen: „Heere, hier ben ik, zend mij!”

Want het personeel dat we noodig hebben, moet zijn bezield door de liefde voor de komst van het Koninkrijk Gods.

Groot is de behoefte. Alleen het „Comité tot steun van Christelijk onderwijs in Djocjakarta en Soerakarta” moet, als het mogelijk is, spoedig 10 leerkrachten uitzenden. De nood nijpt. Aan enkele scholen is er maar ruim de helft van het noodige personeel. We kunnen echter alleen menschen gebruiken, die niet slechts bekwaam zijn om onderwijs te geven, maar ook warm voelen voor de Zending en juist daarom zich beschikbaar stellen. Wie alleen naar Indië wil om een betere positie te hebben of om, althans later, wat meer geld te verdienen, blijve in Holland. Maar wie iets voelt voor het waarlijk mooie werk, dat daar wacht, die late zich eens keuren of hij lichamelijk geschikt is voor Indië en melde zich dan aan. En als

men naar Indië gaat om daar mede te arbeiden in de groote zaak der komst van 's Heeren Koninkrijk, dan zal het later niemand berouwen, dat hij zich voor Indië gaf.

24 Dec. '23.

W. B.

Vervolg van den brief van Dr. H. A. van Andel.

3e. Over Bangsri.

Ook een klein dorpje, gelegen op een afstand van 24 K.M. naar het Oosten, aan de helling van den berg Lawoe. Kort geleden hield ik daar voor de eerste maal godsdienstoefening. Ik doopte den burgemeester en enkele anderen. U moet van een burgemeester (loerah) van een klein dorpje U niet een al te voorname voorstelling vormen. Velen hunner kunnen niet eens lezen. Vroeger waren er in de residentie Solo 12.000 dorpjes met gemiddeld 100 inwoners. In de laatste jaren is hierin verandering gekomen, en zijn de dorpjes groepsgewijze tot grootere dorpen vereenigd, maar toch zijn ze nog klein. De burgemeester van Bangsri is niet de minste onder zijn ambtsbroeders, een man die lezen en schrijven kan. Hij was zeer getroffen door de groote helderheid van het boekje „Troost”. Misschien begrijpt U al, dat hij daarmee het Kort Begrip (of den Catechismus) bedoelde. Het Kort Begrip is voor het zendingswerk een uitnemend boekje, ook voor niet-Christenen.

Tegelijk met den burgervader werd onder meerderen ook de vrouw van Sontodirjo gedoopt. Man en vrouw zijn reeds bejaarde menschen. De man is enkele jaren geleden gedoopt. Op een Zondagmorgen kwam hij voor de eerste maal in zijn leven in een Christelijke godsdienstoefening, en wel te Karang Pandan, en vroeg den helper of dit een Christelijke godsdienstoefening was. Na bevestigend antwoord zei hij, dat hij gekomen was om gedoopt te worden. De helper zei, dat dit zoo aanstonds maar niet ging. Toen antwoordde Sonto: Filippus zei toch tot den kamerling: indien gij van ganscher harte gelooft, zoo is het geoorloofd, en ik geloof ook van ganscher harte. Na eenige maanden van geregeld onderwijs is hij gedoopt. Zijn vrouw wilde in dien tijd niets van het Christendom weten. En toen mijn vrouw en ik er den eersten keer op bezoek gingen, trok zij zich in de keuken terug. Mijn vrouw ging bij haar zitten op een stapel brandhout en zei: Vrouw Sonto, 't is niet prettig voor je, dat je man Christen is; ze zeggen zeker wel op de markt tegen

je, dat je toch zoo'n raren man hebt. Die woorden openden klaarblijkelijk haar hart, en ze begon te praten. Ze had in dien tijd een gezicht, waarop de moeite en zorgen des levens zeer duidelijk te lezen waren; veel werk, veel zorg en weinig levensgenot. Op den morgen van den Doop kon ik mijn oogen niet van haar gelaat afhouden. Het was of er hemelsche blijdschap op lag. De groote verandering in haar leven, de vreugde des geloofs straalden van haar gelaat af. Ze had altijd van markt naar markt moeten loopen, uren ver, beladen met koopwaar. De zorgen van het leven waren zóó vele, dat zij aan een toekomstig leven niet dacht. Haar hart was geheel vol met aardse zorgen, er schoot geen plaats voor andere gedachten over. En nu was in haar donker hart een licht opgegaan, dat de zorgen deed wijken en aan het leven glans verleende. De godzaligheid is tot alle dingen nut, hebbende de belofte des tegenwoordigen en des toekomstigen levens.

4e. Over de voordrachten voor jongelieden.

Onze scholen voor Javanen en Chineezers zijn thans bijna alle uitgegroeid tot volledige scholen met zeven klassen. Op die scholen wordt de Bijbelsche Geschiedenis verteld, doch geen leerstellig godsdienstonderwijs gegeven. De leerlingen verlaten de scholen, en waar zwerven ze geestelijk heen? Wij hebben geen bepaalden band meer aan hen. Indien er zijn, bij wie het schoolonderwijs vruchten draagt, zullen ze vermoedelijk ook wel verder met hun leermeesters in contact trachten te blijven. Maar dat is dan een persoonlijke band aan hun onderwijzers. Het is noodig, dat er een band gelegd wordt aan de Kerk. Anders zouden wij zijn als menschen, die een boomgaard hebben aangelegd en nu afwachten, of er vruchten vallen om dan die vruchten te verzamelen, doch verzuimen te plukken. Het oplossen van de vraag, wat in dit geval het plukken was, heeft ons eenige moeilijkheid gekost. Na samenspreking met de hoofden van scholen is het vraagstuk nu aldus opgelost, dat ik wekelijks voordrachten houd bij ons aan huis, een voor Inlandsche meisjes, een voor jongens. Deze voordrachten worden door ongeveer dertig meisjes en door ongeveer tachtig jongens bijgewoond. Er is gelegenheid tot het stellen van vragen. En bovendien is er nu en dan een uur, geheel gewijd aan vragen over heel het gebied van het godsdienstig leven. De belangstelling is groot en wij hopen op rijke vrucht.

5e. Over de door mij ontvangen ridderorde.

Zooals U vermoedelijk gelezen hebt, werd aan Ds. Bakker en aan mij het officierskruis van de Oranje-Nassau-orde verleend. Aan mij is dat geschied voor het maatschappelijk werk van de zending te Solo, dus voornamelijk voor het medisch werk en voor de scholen. Als oudste en langst-aanwezende mag ik deze onderscheiding voor heel de groep van maatschappelijke werkers dragen. De arbeid van velen is hierin gewaardeerd.

De Inlandsche wereld hecht veel meer waarde aan zulk een onderscheiding dan wij. Wij stellen zulk een van onze Koningin ontvangen onderscheiding op hoogen prijs, zij nog meer. Het aanzien van de zending in de Inlandsche wereld is hierdoor verhoogd. En het mag ons allen verblijden, dat deze onderscheiding door de Javanen over het algemeen met bijzondere sympathie werd vernomen, zooals van vele zijden zeer duidelijk bleek.

Twee hoofdregenten en enkele andere voorname Javanen met hun Dames wonden den Javaanschen Jubileumdienst bij. Ik heb de bij die gelegenheid gehouden preek laten drukken en aanbieden aan vrijwel alle voornamere Javanen in de residentie. Er zijn 3000 exemplaren gedrukt.

6e. Over een school in Gilingan.

Gilingan is een kampong, een stadsdeel van Solo. In die kampong heeft Dr. Scheurer in 1895 en 1896 gewoond. Daar is het pionierswerk van de zending te Solo verricht. De tijd leek ons gunstig voor het oprichten van een Inlandsche school in dat deel der stad. We hopen die school, (die sinds Januari in een huurhuis wordt gehouden) te noemen: „Dr. Scheurerschool”. Na bijna dertig jaar leeft Dr. Scheurer, ook door zijn lateren arbeid in Djokja, bij velen in dankbare herinnering voort. En nu in de kampong, waar hij zijn moeilijk werk gedaan heeft, een school verrijzen zal, leek het ons vanzelfsprekend, aan die school zijn naam te verbinden.

De bouw van die school zal boven de subsidie minstens drieduizend gulden kosten. Een deel van dat bedrag heb ik op de door mij voorgestelde begroting gebracht en hoop ik dus van de Kerken in Holland te ontvangen. Het overblijvende deel zal ik trachten aan giften in te zamelen.

Met ons beider hartelijke groeten aan U allen

Hoogachtend,

Uw dienstwillige broeder,

H. A. VAN ANDEL.

Solo, Oct. '23.

Bij de foto.

Hier ziet men het kerkgebouw van de Europeesche Gereformeerde Kerk te Djokja. Een sierlijk gebouwtje, waarin de Hollandsche Gemeente te Djokja geregeld samenkomt. Toen Ds. D. Bakker in Holland was heeft hij voor den bouw van deze kerk hier eenige duizenden guldens verzameld. Het is, voor zoover we weten, de eenige Hollandsche Kerk op heel het zendingsterrein van Midden-Java. Wel zijn er ook te Solo en Magelang Hollandsche Gemeenten, maar deze hebben nog geen eigen gebouw.

minst de waarde van het geld niet kent, is de Chinees zuinig, bij het gierige af. Hij is erg arbeidzaam, en komt ook meestal flink vooruit. De singkehs spreken een klein beetje Maleisch, een paar woorden Javaansch en verder Chineesch. 't Was dan ook een heele moeite toen een paar maanden geleden een paar van die menschen bij ons kwamen. Ze hadden een soort attestatie bij zich, hun door een Engelsch zendeling gegeven, waarin stond, dat deze menschen oprechte Christenen waren. Ze hadden voor de gemeente daar in China heel veel ge-

De arbeid onder de Chineezten te Djocja.

Ik wil iets vertellen van het werk onder de Chineezten, dat den laatsten tijd meer dan te voren de aandacht vraagt. Tot de Javaansche gemeente behooren al lang enkele Chineezten, en ook zijn verschillende oud-leerlingen van de H. C. S. van mijnheer Schmidt, in de Hollandsche gemeente gedoopt. Maar dat zijn zoogenaamde paranakans, die al van geslacht op geslacht hier wonen. De paranakans zijn bijna zonder uitzondering van gemengd Chineesch Inlandsch bloed.

Behalve de hier geboren Chineezten zijn daar ook nog de singkehs, dat zijn die menschen die pas uit China gekomen zijn. Daar moet je eerst weer even aan wennen, want het is een absoluut ander soort, als de Javanen. De Javaan is stil, ik zou haast zeggen deftig, de Chineesch druk, lawaaiig. In tegenstelling met den Javaan, die in het

daan. Toen ze bemerkten dat van een gesprek niet veel terecht kwam, begonnen ze met elkaar een Chineesch gezang te zingen. Ze dachten op deze manier nog gemeenschap der heiligen te kunnen oefenen.

Een van deze broeders An-Ko-Hien kwam later weer terug, met het verzoek om voor de singkehs een aparten kerkdienst te houden, liefst in het Chineesch, maar als dat niet ging, dan maar in 't Maleisch. Dat is toen gebeurd. Soepater, een van de goeroes, nam dit werk op zich.

Nu heeft Ds. Merkelijn in Magelang sinds eenigen tijd een Chineeschen goeroe in dienst. Eigenlijk is er in Magelang alleen voor dezen man nog geen werk genoeg, en nu kwam hij vragen, of hij ook een paar dagen in de week in Djokja kon komen werken. U begrijpt met welk een blijdschap mijn man dit aanbod heeft aangenomen. Er is nu een huis gehuurd, stoelen gekocht, en iederen Woensdagavond wordt er nu Chineesche dienst gehouden. De laatste keer

waren er drie en zestig mensen. Als 't eenigszins kan zullen ze, zelf de kosten dragen die 't een en ander met zich brengt.

Deze week zaten ze in groote moeilijkheid. De huiseigenaar van het huis waar de dienst in gehouden wordt, wilde een slamatan, dat is een heidensch offerfeest geven, en eischte van hen, dat zij daar aan mee betaalden. Wanneer ze het niet deden zou een flinke kloppartij het gevolg zijn. Ze kwamen hier om te vragen wat ze doen moesten. Juist logeerde hier Mr. Koster, voorzitter van den landraad te Poerwokerto en die gaf den raad, maar te verhuizen, en mochten ze moeite ondervinden, de politie er bij te roepen. Dat vonden ze een prachtige oplossing, vooral nu de president landraad hun die zelf gegeven had. Zoo ziet ge dat deze menschen ook al moeten strijden voor hun Christen zijn. Geve God dat ze het geloof mogen behouden en dat hun werk hier gezegend wordt.

J. POS-BREUKELAAR.

Djocja, Oct. '23.

De Opleidingsschool op Soemba.

De Docent der Opleidingsschool op Soemba Ds. L. P. Krijger, heeft bericht gezonden, dat hij met Januari 1924 den eersten cursus zou aanvangen.

De school is gevestigd in gehuurde gebouwen. Wellicht zullen deze gebouwen, die eigendom zijn van de Regeering, voor billijken prijs kunnen worden gekocht. Alleen zullen er dan nog enkele woningen bijgebouwd moeten worden, om daarin de gehuwde leerlingen te huisvesten. De ongehuwde leerlingen worden opgenomen in het internaat, dat natuurlijk geheel staat onder de leiding van den Docent.

Voor den eersten cursus zijn er 9 leerlingen aangenomen, waarvan 2 Savoeneezen en 7 Soembaneezen. Dat is metterdaad een mooi getal. We hadden niet verwacht, dat er reeds nu zooveel leerlingen beschikbaar zouden zijn. Als eisch bij de toelating is gesteld, dat men met goed gevolg den Normaal cursus moet zijn doorloopen of althans in ontwikkeling daarmede ongeveer gelijk behoort te staan.

De duur van den eersten cursus is bepaald op ten minste twee jaar. Wellicht zal het een half jaar meer worden. In dien tijd zullen de leerlingen elke week, naar het vastgestelde leerplan, in de volgende vakken worden onderwezen, waarbij de Maleische taal de voertaal is: Inleiding in de H. S. 1 uur; Uitlegging O. T. 2 uur en N. T. 2 uur; Bijb. Geschiedenis 2 uur; Archeologie 1 uur; Kerkgeschiedenis 2 uur; Kerkrecht 1 uur;

Dogmatiek 3 uur; Ethiek 1 uur; Catechismus 1 uur! Ambtelijke vakken 1 uur; Valische Godsdiensten 1 uur; Preekschetsen 2 uur; dat is te zamen 20 uur. De docent heeft dus wel wat te doen. De opening dezer school is voor de Soemba-Zending een feit van groote beteekenis.

W. B.

Van onze Kerkgebouwen.

Eén kerk zijn we in ons Djokjasche rijk, de kerk in de stad, op Gondokoesoeman, naast ons huis en tegenover het Petronella-hospitaal. Elken Zondag vergadert ze nu ruim 300—350 menschen binnen haar muren, die dan, vooral bij het avondmaal, dat door de gemeente in één keer, aan één tafel gevierd wordt, tot tegen den preekstoel opgepakt zitten. Reeds lang is het ons hier duidelijk, dat de kerk te klein is. Vaak is er reeds over gedacht om elders, op andere plaatsen in de stad een koempoelan te beginnen, maar dit zal tot vermindering van het aantal kerkgangers op Gondokoesoeman weinig bijdragen. Immers, alle Jav. Chr. in de stad wonen in dezen omtrek, uitgezonderd de kring van Toengkak (hiel) dat aan de Z. O. hoek van de stad ligt. De Christenen kunnen zich maar matig behagelijk voelen als ze niet in den omtrek van kerk en hospitaal wonen. Dat voelen ze zoo als hun wijk. Er is zelfs een verzoek geweest om een gedeelte nog onbebouwden grond hier te mogen gebruiken voor een soort Christenwijk. Slechts een enkele woont verspreid in de stad, maar zoekt zoo spoedig mogelijk weer tot Gondokoesoeman terug te keeren.

Er is dan ook reeds gedacht over plannen om de kerk te vergrooten. Er wordt nu echter elken Zondagmorgen door enkele Jav. onderw. zoo iets als kinderkerk of Zondagschool gehouden in de wachtkamer van het Petronella-hospitaal, waar ongeveer 120 Chr. kinderen en ook Islamsche kinderen worden onderwezen in de Bijbelsche geschiedenis. Dit geeft reeds meerdere ruimte in de kerk. Bovendien is er sprake van de overplaatsing der Keuch. school van de gebouwen op Klitren, naar door het Gouv. in bruikleen af te stane gebouwen op Djētis. Stel, dat zulks doorgaat, dan is er alles voor te zeggen, om op Djētis, in het N. W. van de stad, een eigen koempoelan te houden, zoodat daardoor ook meerdere plaatsen vrij komen. Toch valt het te hopen, dat vergroting van de kerk op Gondokoesoeman noodig blijft, door den voortdurenden groei der gemeente.

In zeer korten tijd is Tjandisewoe van de buiten-gemeenten in Djokja de tweede in grootte geworden. Op de in het begin dezes

BIJVOEGSEL

VAN HET ZENDINGSBLAD

JANUARI 1924

Israels val en volheid.

En indien hun val de rijkdom is der wereld, en
hunne vermindering de rijkdom der heidenen,
hoeveel te meer* hunne volheid.

Rom 11 : 12.

Eerst den Jood — dan den Griek! Beginnen van Jeruzalem. Zoo was steeds het parool. De regel. Maar de Jood heeft het Evangelie verworpen. Op de boodschap geen acht willen geven. Er zijn wel enkele Joden den geloove gehoorzaam geweest. De apostelen des Heeren waren allen Joden. De eerste getuigen van Christus allen uit Israël. Maar als geheel, in de groote massa, heeft Israël den Christus verworpen. Of wilt ge met Paulus woorden, zij zijn gevallen. Ze hebben zich gestooten aan den rotssteen. De steen, dien de bouwlieden verworpen hebben, deze is geworden tot een hoofd der hoeks, en een steen des aanstoots en een rots der ergernis, dengene namelijk, die zich aan het Woord stooten, ongehoorzaam zijnde (1 Pet. 2 : 7 en 8). Ja, Israël is gevallen. In plaats van in eere, is het in vermindering, slechts weinigen hingen den Christus aan.

En dat juist is geworden de rijkdom der heidenen en der wereld. Ja, de rijkdom. Want daardoor is het Evangelie gekomen tot de heidenen. Verspreid over de geheele wereld. En daar is 's Heeren kerk geplant. Neen, der Joden val was niet oorsprong van die rijkdom der heidenen. Oorsprong is alleen de ongehoudene ontferming Gods. Maar wel is het middellijke oorzaak. Doordat de Joden de boodschappers des Evangelies uitdreven, niet hooren wilden, moesten ze van armoe wel tot de heidenen zich wenden. O zeker, ze waren daartoe ook gezet, zegt Petrus. Maar toch tevens is het niet te ontkennen, der Joden val, vermindering — der heidenen rijkdom.

Maar welk een verrassende conclusie maakt nu de apostel. Hoeveel te meer zal 't dan hunne volheid zijn. Der Joden volheid hoeveel te meer rijkdom zal die niet zijn voor de heidenen. Der Joden volheid. Dat is niet de bekeering van alle de Joden. Noch ook de bekeering van de natie als zoodanig. Maar wel, dat in plaats van de weinigen velen, meerderen, een groot getal het Evangelie zullen aannemen!

O, dat is altijd weer de grondgedachte van de prikkel voor de opwekking tot de zending onder de Joden. God heeft zijn volk niet verstooten. Gelijk er nu was een val en vermindering, zoo zal er zijn een vervulling, een volheid over Israël. 't Is niet hopeloos, niet vruchteloos.

Neen, er is geen bepaling wanneer dat zijn zal, noch ook hoe dat zal wezen. Alle voorspellingen en alle aanduidingen daarover zijn slechts gissingen.

Maar de volheid der Joden zal zijn te meer een rijkdom voor heel de wereld, voor alle de volkeren en dat feit, dat moet ook juist prikkel wezen om niet te vertragen en nimmer af te laten om te prediken 't Evangelie ook onder Jakobs kroost. Om te blijven gedenken ook in 't gebed de toebrenging der Joden.

Dat is zoo niet een liefhebberij van enkelen. Maar naar Gods eigen Woord. Dat er juist toe opwekt.

O neen, de Heere heeft menschen niet noodig. Maar Hij wil toch de dwaasheid der prediking gebruiken om zalig te maken die gelooven.

M.

Moeizaam.

De arbeid onder de Joden is een *moeizame* arbeid. Dat is nog iets anders dan *moeilijk*.

Moeizaam dat is *moeilijk* en *vermoeiend* tegelijk, en dan vermoeiend in den zin van *geestelijk* vermoeiend.

Dat moeizame wordt veroorzaakt door allerlei omstandigheden.

Allereerst door de geestelijke gesteldheid van die Joden, die zich geheel toesluiten voor het Evangelie, die ontoegankelijk zijn voor hen, die met de tijding des heils in den waren Messias tot hen komen, die hen niet dan met een grof afwijzend woord en een verder sarcastisch lachend zwijgen beantwoorden, of ook met een paar niet geheel onbeleefde opmerkingen zich van hen afwenden.

Moeizaam echter ook door de geestelijke gesteldheid van zoovele Joden, met wie men nog wel in aanraking kan komen, die niet de deur dichtslaan voor den neus van den christen, die met hen wil komen spreken, maar hem integendeel vriendelijk, met die aangeboren hartelijkheid, die velen Joden eigen is, ontvangen, en ook belangstelling openbaren voor wat hun wordt gezegd over de geestelijke dingen van het Koninkrijk Gods. 't Is, als moedigen zij aan, om toch maar te spreken.

Zij maken den indruk, alsof zij werkelijk begeerte hebben meer te hooren van dat, wat hun zoo onbekend is, en toch, als voor alle menschen, ook voor hen van zoo groote beteekenis is.

Het schijnt hen te treffen, dat wij diep onder den indruk ervan zijn, dat zoo groote zegeningen uit *Israël* onder 's Heeren leiding in Jezus Christus voor ons zijn voortgekomen. Dat doet hun goed, dat wij de beteekenis van *Israël* zoo hoog aanslaan. Dat brengt ons nader tot hen.

Wij gaan naar huis met eene uitnoodiging, het bezoek te hervatten; en de hoop, daar misschien nog wel eens blijvende vrucht te zullen zien, vervult ons hart. Maar hoe bitter worden wij dan vaak teleurgesteld. Wat wij voor belangstelling hielden, was niet dan zekere nieuwsgierigheid.

Wat wij als ingegeven door de echte begeerte naar geestelijk voedsel aanzagen, was niet bedoeld dan als uiting van burgerlijke, maar dan Oostersch warm getinte beleefdheid. En de groote beteekenis, door ons aan den persoon van Jezus Christus toegekend, was hun daarom slechts aangenaam, omdat hun Joodsch gevoel gestreeld werd door de gedachte, dat die Jezus toch ook uit het Joodsche volk geboren was. Bij verder bezoek blijkt geestelijke honger en dorst al meer afwezig. Dan komt al

meer naar voren hoe zelfvergenoegd, hoe eigengerechtig zij zijn, hoe zij geen behoefte gevoelen aan de verlossing, de geestelijke verlossing door Jezus Christus.

Hoe alle besef van diepe schuld voor den heiligen God ontbreekt. Hoe ongeestelijk zij feitelijk zijn.

Ziet, dat is zoo moeizaam, dat kan zoo neerdrukken, als men na meerdere bezoeken feitelijk den indruk krijgt, dat men verder van hen afstaat, dan bij het eerste bezoek. En hoe komt 't ook niet meermalen na een paar bezoeken uit, bij Joden, waar men schijnbaar belangstellend is ontvangen, dat zuiver materieele beweegredenen die Joden drijven, en dat zij van houding veranderen, als zij beseffen, dat de Jodenzending een geestelijke arbeid is, en het niet op haar weg ligt, als bureau van weldadigheid op te treden.

Gode zij dank, dat er ook andere gevallen zijn.

Dat 't soms juist zóó gaat, dat wat eerst met zorg vervult, wat eerst weinig hoop geeft, later onder 's Heeren leiding juist goed blijkt te zijn, en bron van rijke blijdschap wordt!

v. N.

Anders dan verwacht.

Een br. had mij het adres gegeven van een zoon Abrahams naar het vleesch. Lettend op de aangegeven straat, moest hij een man zijn, die zich „roeren” kon, want de huizen zijn daar duur. Maar bovendien uit de mededeelingen van den br. was de jood een „bereisd” en een „geletterd” man.

Zoo iets van „beklemdheid” was mij dus niet vreemd toen ik in mijn notitieboekje 's morgens den naam las van den voornamen jood, dien ik op dien dag meende te bezoeken.

Wij weten dat de sterkte Godes is! Dat geldt zoowel voor het „sterke”, dat wij willen benaderen, maar waartegen wij met ontzag opzien, als voor het „zwakke”, dat zich tot de sterke vesting opmaakt.

Mozes greep de kracht Gods aan en dat voorrecht is allen gelaten, die door de wet aan de wet zijn gestorven. Maar ook na gebed wijkt niet terstond alle vrees. Dat moest wel zoo zijn en als het beklemde gevoel toch blijft, dan schuilt dat ook in den aard van ons gebed. Maar de drang om te doen het bezwaarlijke wordt sterker.

Na aangediend te zijn, kwam Mevr. mij vertellen, dat mijnheer mij nu onmogelijk kon ontvangen. En de verklaring, die Mevr. bij dat „onmogelijk” gaf, was zoo aannemelijk, dat ik met Mevr. het „onmogelijke” van het geval in zag. Mijnheer herinnerde zich niet den naam van den br. (wiens naam ik voor mijn entree genoemd had), maar als ik Maandag nog een oogenblikje kon vinden om terug te komen, dan zou ik welkom zijn.

En 's Maandags ging ik weer. Het herinneringsvermogen had gewerkt, want mijnheer herinnerde zich mijn br. als reisgenoot. Toen het den jood duidelijk werd, dat ik gereformeerd predikant was, vroeg hij: „van jullie is immers het Petronella hospitaal?” Toen ik dat bevestigde, bood hij mij uit een sierlijken koker een sigaret aan. Mevr. kwam binnen en verheugde zich ook een ambtgenoot van Ds. Pos en een medebelijder van Dr. Offringa te mogen ontmoeten. Toen een lang gesprek over onze mannen Colijn en Idenburg, totdat hij eindelijk opmerkte, maar Ds. om dit

alles te hooren is U toch zeker niet gekomen. Natuurlijk niet. En toen begon het pas! Broeders en Zusters, doe allen zendingswerk, net als de br. die mij het adres noemde!

V.

Het Joden-probleem.

Over dit onderwerp schreef Dr. A. Kuyper in de Gereformeerde Kerkbode in Rotterdam o.m. het volgende:

„Hoe komt het toch, dat bij voortduur zoo velen leven in de gedachte, dat het Joodsche volk nog eens naar het land der vaderen zal terugkeeren, en gelooven, dat het volk als geheel tot geloof in den Messias zal komen? Dezulken beroepen zich toch op de Heilige Schrift en wijzen op allerlei teksten. En dan moet het toch waar zijn.

Het is niet voldoende zich op de Schrift zonder meer te beroepen. Die Schrift moet ook juist verstaan worden. En de groote vraag waarop het hier aankomt is deze of de profetie voor het heil en de glorie van Israël, die wij allerwege in de Heilige Schrift vinden, betrekking heeft op het vleeschelijk of op het geestelijk Israël.

De dwaling van het Chiliisme ligt hierin, dat op het vleeschelijk Israël wordt toegepast wat aan het „geestelijk Israël” wordt beloofd, en dat niet genoeg onderscheid gemaakt wordt tusschen het aardsche en het hemelsche Kanaän. Over het maken van de „toepassing” wordt door velen te lichtvaardig geoordeeld. Bij het Joden-probleem blijkt het, hoe velen er in hun maken van een „toepassing” verkeerd handelen en verkeerd uitkomen.”

Verantwoording Collecten en bijdragen over 16 Sept. 1923 t. en m. 15 Dec. 1923.

Leidschedam f 22.66; Gift coll. Varsseveld f 5.—; Vorden f 15.86; Beilen f 20.23; Diever f 19.67; Dwingelo f 24.60; Hijken f 7.73½; Vledder f 4.11; Westerbork f 7.50½; Zegwaard f 23.55; 's-Gravenzande f 48.55; Gift Noordel. Evang. Zendingsfeest f 33.50; Gift coll. Delft f 25.—; Rotterdam (10 pCt.) f 85.40; Gift Barneveld f 5.—; Classis Amsterdam f 76.60; Zuidwolde f 13.53½; Hollandsche veld f 17.96; Meppel f 9.—; Nieuweroord f 5.—; Hoogeveen f 10.—; Nijeven f 2.50; Nieuwlande f 2.50; Ruinerwold f 5.—; Alteveer f 2.50; Gift uit Zendingskas Nieuwlande f 10.—; Wildervank f 50.—; Magelang (1922 en 1923) f 35.64; Andijk f 70.85; Enkhuizen f 91.37; Hoorn f 25.27; Medemblik f 12.11; Opperdoes f 16.77; Urk f 25.—; Heemse f 20.20; Gift coll. Alfén a. d. Rijn f 2.50; Zendingscommissie Nieuwendijk (N.-B.) f 10.—; Hengelo (O.) 10 pCt. f 3.44; Gift uit Landsmeer f 25.—; Gift N.N. Surhuisterveen f 10.—; Leiderdorp f 24.25; Ede f 5.—; Vianen f 5.—; Treebeek f 15.07; Giften uit

Bolsward f 10.—, f 5.50 en f 3.50; Boskoop f 20.—; Alknaar f 10.64; Lutjegast f 2.50; Marken f 8.04; Nieuwendam f 22.76½; Holy-sloot f 10.—; Edam f 11.62; Monnikendam f 17.75; Appelscha f 12.77½; Assen f 132.87½; Een f 6.12½; Borger f 14.08; Gasselternijveen f 25.11; Hanterwijk f 15.56½; Hoogersmilde f 13.94½; Roden f 21.28; Smilde f 35.51; Veenhuizen f 6.13; Vries f 11.85; Zuidlaren f 26.32½; Rekken f 2.50; Classis Barendrecht f 57.41; Arum f 5.—; Anna Jacoba Polder f 17.84; Bergen op Zoom f 30.16½; Krabbendijke f 20.41½; Rilland f 18.91; Tholen f 11.32; Zuidwolde (Gr.) f 2.50; Gift Zendingsver. te Ambt Vollenhove (B.) f 20; Heinenoord f 19.70; Gift collecte Schipluiden f 2.50; Gift kinderen der Chr. Sch. te Amersfoort f 11.32; Sassenheim f 57.43; Olst f 9.18; den Ham f 61.—; Was-senaar f 5.—; ten Boer f 36.95.

J. J. MIEDEMA,

Deputaat Quaestor.

Postrekening 47365.

jaars geboden statistiek komt Patalan als nummer een voor en Wates twee, maar Wates omvat ook Ngoelakan, dat zelfstandig samenkomt. De kring van Tjandisewoe komt echter in zijn geheel in het ziekenhuis aldaar samen, en bestond begin dezes jaars uit 63 leden. Patalan uit 117, maar deze kring bestond ten deele reeds voor de komst van Ds. Zwaan. Na de afscheiding der Sadrachgemeenten waren kleine kringen, o.a. ook in Toeren, aan de zending trouw gebleven, en uit dezen kring in Toeren is nu de gemeente in Patalan gegroeid, die begin dezes jaars uit 117 leden bestond. We vergaderen nog steeds op de voorgalerij van het huis van den onderw. Martawijata, maar dit bracht reeds lang groote bezwaren met zich. Inzonderheid met avondmaalsviering is de plaats veel te klein. Vooral nu dit jaar een aanwinst van 23 nieuwe volwassenen bracht, is het vergaderen daar zeer moeilijk geworden, en de brs. zijn bedacht op het bouwen van een eigen vergaderlokaal. De school of het hospitaal leenen zich ook voor dit doel niet. De zaak kan daar urgent geacht worden.

Toch zal blijkbaar de laatst gegroeide gemeente in het Djokjäsche, die binnen korten tijd dus de tweede in grootte geworden is, wat kerkbouw betreft de eerste moeten zijn. We vergaderen daar steeds in de open pendopa van het zendingshospitaal. Wanneer de gemeente trouw opkwam, en ook de patiënten en verdere belangstellenden de bijeenkomst bijwoonden, kwam het getal tot ver over de honderd. Nu hebben we in verschillende ziekenhuizen vergaderd, zonder dat ooit eenige moeilijkheid daaruit ontstond. Het schijnt echter dat de snelle groei dezer gemeente wat onrust bij de menschen gewekt heeft. Twee malen is het reeds gebeurd, dat 's Maandagmorgens, nadat Zondags koempoelan gehouden was, een aantal mannelijke patiënten hun biezen pakten, met te zeggen: Ik verkies niet christen gemaakt te worden. Het gevolg was dat aan den mannenkant het hospitaal leeg was, en aan den vrouwenkant nog slechts enkele patiënten over waren. Van dien tijd af vergaderen we nu in een gehuurd huis, dat echter te weinig ruimte en licht biedt voor zulk een vergadering. Dat heeft de gedachte verlevendigd, die de brs. daar zelf reeds tevoren uitgesproken hadden om een kerk te bouwen. Een klein fonds van enkele tientallen guldens is bijeen, en de brs. zijn ook van plan zelf hun kerk te betalen, doch het spreekt vanzelf, dat in deze omstandigheden daarop niet te wachten valt.

De heer Vliegenthart, de bouwer der Holl.

Geref. kerk van Djokja, heeft een eenvoudig plan gemaakt van een kerk, die ruimte zal bieden voor 150 personen. Een stuk grond is reeds gekocht. Zoo spoedig het kan hopen we met den bouw te beginnen. Bij de brs. en zrs. daar is veel blijdschap over deze plannen. Verwacht mag worden, dat het belangrijk zal meewerken om de positie van de Chr. gemeente daar te versterken. Zelfs het gerucht brengt reeds beweging onder de menschen, waarvan sommigen vol belangstelling zijn, en misschien door den groei der gemeente getrokken worden; anderen echter slaan met wrevel dezen voortgang gade.

Na Tjandisewoe zal dus ook spoedig Patalan moeten volgen. Zij ook de groei en de uitbreiding van onze kerkgebouwen verder bewijs van den groei der gemeenten.

A. POS.

Djokja, November 1923.

Soemba.

Aan een brief van Ds. W. van Dijk is het volgende ontleend:

„Zondag 10 Juni heb ik den H. Doop bediend aan een volwassene en wel een meisje uit het internaat hier, afkomstig uit het huis van den Radja van Lamboja. Haar verloofde, de schrijver van dienzelfden Radja, heeft ook gevraagd den doop te mogen ontvangen. Hij heeft al geruimen tijd catechetisch onderwijs ontvangen van den goeroe van Lamboja, maar zal, voordat hij gedoopt wordt, nog nader onderwezen moeten worden. 't Is een beetje lastig, omdat Lamboja nogal ver van Karoeni ligt.

Dienzelfden Zondag mochten we ook het H. Avondmaal vieren. Verscheidene goeroe's uit den omtrek waren met hunne vrouwen voor die gelegenheid over gekomen. 't Was vacantie en daarom hadden zij er al den tijd voor, om hier te komen. 't Is zoo'n soort „schooldag" voor hen. 10 Juni was het dus voor ons allen een feestdag.

17 Juni ben ik naar Tenggaba geweest, dat ongeveer 18 K.M. van hier ligt. Daar is, zooals ge weet, de standplaats van onzen goeroe K. Wadoe. Een aardig kringetje Christenen is daar al, Soembanezen, die 't Maleisch niet verstaan. De dienst was dus in de Soembaneesche taal, waar ik bijna geen woord van verstond. Goeroe Wadoe sprak een woord en las ook het formulier. Bij het uitdeelen van het brood en den wijn gebruikte ik het Maleisch en de Goeroe vertaalde het dan. Er schijnt daar wel wat leven te zitten. De kring breidt zich ook meer en meer uit. Er zijn tegenwoordig weer een 16 menschen die den

Doop hebben gevraagd en die daarom door den goeroe worden onderwezen. Vandaar ben ik denzelfden dag vertrokken naar Wai-kaboebak, dat is 17 K.M. verder, om daar 's avonds het H. Avondmaal uit te deelen en een kind der gemeente te doopen. Ook daar was 't een aardig kringetje. Voor 't begin der vergadering kwam er nog iemand vragen om den Doop. Hij had al eenigen tijd onderwijs ontvangen van den goeroe daar. Ik heb hem onderzocht en hoop hem de volgende keer, als ik daar weer kom, te doopen. Aan het Avondmaal namen deel de goeroes van Z.-W. Soemba, die te Karoeni nog niet geweest waren en voorts een paar inl. ambtenaren, de klerk enz., meest Savoneezen en Amboneezen.

Van de Soembaneezen uit de kampong hier is er nog niemand christen, dat is alleen het geval te Tenggaba.

Een zware teleurstelling heeft ons hier in Z.-W. Soemba getroffen. Een van onze hulp-onderwijzers, n.l. J. Dali Lambi, een Soembanees uit een radjafamilie, wiens levens-opvatting al geruimen tijd aanleiding tot bezorgdheid gaf, is afvallig geworden en openlijk tot het heidendom teruggekeerd. Ik heb hem direct geschorst. Zijn afval brengt daar in Lafonda veel gemoederen in beweging."

Van de volksscholen heeft Ds. van Dijk een gunstigen indruk gekregen. Hij schrijft ervan: „'t Doet al weldadig aan, wanneer na een langen rit door de bergen, een kampong bereikt wordt, waar de kinderen je met een „tabé toean" (goeden dag mijnheer) begroeten. De Soembaneezen kennen geen groet; die kindergroet is een eerste teken van beschaving en een vrucht van de school. Op school is het Maleisch de voertaal, d.i. een voor den Soembanees absoluut vreemde taal, maar al spoedig verstaan de kleintjes er iets van en 't verwonderde mij bovenmate, hoe goed ze na 3 jaren (want de scholen hebben maar 3 klassen) konden lezen en schrijven en rekenen. Vooral het schrijven van sommigen was uitstekend. Ook met de bijbelsche geschiedenis waren ze aardig op de hoogte. Zullen echter de scholen beantwoorden aan het doel, dat wij er mee beoogen, dan mag het werk aan de jongens en meisjes niet worden gestaakt, als ze de school verlaten. Die jeugd moet verder bewerkt. En daarvoor hebben wij inlandsche helpers noodig."

Van het Zeeuwsche Zendingsterrein.

Een blijde tijding.

Een der onderwijzers te Magelang schrijft het volgende:

Naast de rechtstreeksche prediking van het Evangelie is de schoolarbeid een zeer gewenscht hulpmiddel in den dienst der Zending. Vele kinderen hooren op school de verhalen uit de Gewijde Geschiedenis, worden vertrouwd met de christelijke opvattingen en zullen later, naar we hopen, niet meer vijandig staan tegenover het christendom.

Maar toch zouden we gaarne meerderen zegen op onzen arbeid willen zien. Hoe gaarne zagen we onze leerlingen zelve komen om verlossing te zoeken bij het Kruis van Golgotha.

Verblijvend was het, als we van een enkeling mochten meedeelen, dat hij Christus wilde dienen, als onze leerlingen bijbels kochten en ze ons heilbegeerige vragen stelden.

Echter, ook daarmee is nog niet alles bereikt.

Om met onze oud-leerlingen voeling te houden, geven we elke maand een gedrukt brief uit, waarop tal van antwoorden binnenkomen. Roerende brieven soms, wel niet voor de pers geschikt, maar niet te min een genoegen om te lezen. (Men vragc inszage van den laatsten brief aan de Kerkeraden, waarin een gedeelte dezer brieven van leerlingen zijn overgenomen.)

En nu zijn we met catechesaties op de Holl. Chin. Scholen.

In overleg met de onderwijzers komt Ds. Merkelijn tweemaal per week in de namiddagen op school. De onderwijzers hadden dit werk voorbereid en de resultaten waren schitterend. Niet minder dan 41 jongens en 12 meisjes kwamen.

Nu moet men goed begrijpen, dat ds. M. alleen de leerlingen van klas 6 en 7 nam, en ze ook bijna alle heeft gekregen.

De ouders staan vrijwel onverschillig, zoo niet vijandig er tegenover. De leerlingen moeten dus geheel uit vrijen wil komen. En dan. — onder deze 53 leerlingen zijn er vele, die uit Moentilan en Tempel komen en om 6 uur reeds het huis verlaten. Gewoonlijk zijn ze dan 2 uur thuis, maar nu blijven ze op Magelang tot 4 uur en komen om 5 uur of half 6 pas thuis.

Hier is dus meer dan nieuwsgierigheid. Dat het voor de onderwijzers ook verblijvend is, behoeft niet gezegd te worden.

Nu zijn we bezig om van de oud-leerlingen der H. C. S. ook een catechesatie te vormen. Gelukt dit, dan zal ds. M. drie namiddagen bezet zijn op de H. C. S.

En mocht het ook op de andere scholen gelukken, dan draagt de schoolarbeid rijke vruchten.

Hoopvol is de toekomst! God geve, dat we ons in een rijken zegen mogen verblijden.

We weten, dat ook de broeders en zusters in Zeeland en de andere provincies zich met ons verblijden. Daarom meenden we ook dit bericht u te moeten zenden.

Internationale Zendingsraad.

Sedert de Conferentie te Edinburg is er internationale samenwerking tusschen de zendingscorporaties. Uit die Conferentie werd geboren het Voortzettings-Comité, dat de reis van dr. Mott bewerkte en daardoor den stoot gaf tot een vruchtbare samenwerking van de zendelingen op verschillende zendingsterreinen. De oorlog van 1914 verstoorde dit werk. Maar nu, na den oorlog, is dit werk herleefd en kwam het tot de vorming van een Internationalen Zendingsraad, waarin alle landen overeenkomstig de betekenis en den omvang van hun zendingswerk vertegenwoordigd zijn.

Deze Internationale Zendingsraad, waarvan dr. Mott de voorzitter is, heeft twee secretarissen, de heeren Oldham en Warnshuis. Beiden hebben reeds enkele malen ons land bezocht. De laatste deed het andermaal van 6—9 October.

Aanleiding tot dit bezoek gaf een opmerking van de vertegenwoordigers der kontinentale landen van Europa op de laatstgehouden vergadering te Oxford. Zij gevoelden daar zeer sterk, hoe de Angelsaksische groep overheerschende was. Dat lag in de omstandigheid, dat deze groep een veel grooter deel van het zendingswerk verzorgt. Het werk van Amerika alleen is veel grooter dan dat van alle kontinentale landen samen; en onder de landen van Europa neemt Engeland weer de grootste plaats in. Onwillekeurig trad dat werk het meest op den voorgrond; terwijl Amerikanen en Engelschen bovendien het voorrecht hadden, hun eigen taal te kunnen gebruiken.

De vraag rees nu: hoe kan het aandeel, dat de kleinere landen in het groote geheel hebben, beter tot zijn recht komen? Zij hebben daar niet alleen wat te leeren en te ontvangen, maar ook wat te geven.

Aan die vraag is alle aandacht gewijd, omdat het natuurlijk allerminst in de bedoeling der Angelsaksische groep ligt, om de andere te overheerschen; integendeel, ook zij gevoelt behoefte aan een vruchtbare samenwerking. Een gevolg is dan ook geweest, dat aan mr. Warnshuis verzocht werd, de landen van het Kontinent te bezoeken om overal met de nationale organisaties overleg te plegen. Na Noor-

wegen, Zweden, Denemarken en Duitschland te hebben bezocht, kwam hij ook in ons land. Zondagavond 7 October vertelde hij aan de bewoners van het zendelinghuis over het zendingswerk te China, waarin hij zelf eenige jaren is werkzaam geweest. Maandag 8 October hadden er besprekingen plaats met de directie. En Dinsdag 9 October was er een vergadering met de Commissie van Advies en de bij haar aangesloten zendingsbesturen.

Deze vergadering zal een diepen indruk achterlaten bij allen, die er aan deelnamen. Mr. Warnshuis zette uiteen waarom een internationale samenwerking een gebiedende eisch is en welk een zegen zij in zich bevat voor allen, die eraan deelnemen. Moet elke corporatie op zichzelf de verschillende problemen tot oplossing brengen, dan beteekent dat veel verlies van tijd en kracht en geld, waar de mogelijkheid bestaat de krachten te vereenigen en het samen vlugger en beter te doen.

Ook Nederland heeft een taak in het groote wereldgeheel. Zijn wij er al aan toe?

Uit het „Ned. Zend. blad”.

Pamoelang Djawa.

Onder dit hoofd werd in het Zendingsblad van November j.l. een schrijven opgenomen over de keus van den amtsnaam voor den dienaar des Woords in het Javaansch. Daarbij werd uitgesproken dat „Pamoelang” te verkiezen is boven „Pandita”.

Naar aanleiding hiervan wil ik gaarne de betekenis van deze woorden even toelichten. „Pamoelang” beteekent: toekang moelang, iemand die belast is met onderwijs geven, (onderwijzer) hetzij in 't schrijven, lezen, rekenen etc., hetzij ook in een godsdienstig vak, wat veel overeenkomt met „goeroe” (leeraar) echter met dit onderscheid dat het laatstgenoemde veel waardiger beteekenis heeft dan het eerste.

Ik zou dit verschil kunnen vergelijken als in 't Hollandsch „onderwijzer” en „leeraar”. Beiden verrichten hetzelfde werk, en toch is er tusschen beide woorden wel verschil. Want iemand, die op de lagere school onderwijst geeft, mag zich daarom nog geen leeraar noemen. Zoo is het verschil tusschen „Pamoelang” en „Goeroe”.

De zendingshelfer draagt reeds den titel van „goeroe”, doch om aan te duiden, dat hij geen „goeroe-sekolah” (schoolmeester) is, en dat zijn ambt betrekking heeft op den christelijken godsdienst, daarom wordt hij ook genoemd: „goeroe-pamoelang-Indjil” (Bijbel-leeraar). Wat be-

treft het woord „Pandita”, is terecht gezegd, dat aan dit woord een Buddhistische bijmaak kleeft. Immers „Pandita” is een eertitel van iemand, die zich terugtrekt van de wereld, en zich afzondert in de bergen of eenzame plaatsen om ongestoord tot zich zelf te kunnen inkeeren, een kluisenaar dus. Zooals de Hindoesche fakirs het ook doen.

Doch het woord „Pandita” heeft op Java reeds een goeden naam verworven.

De Javaan heeft hooge achtung voor een Pandita. Bij het hooren van 't woord pandita voelt de Javaan direct, dat hij te doen heeft met een ernstig godsdienstig persoon, voor wien de Javaan grooten eerbied koestert.

Algemeen wordt een Pandita hooger geacht dan een Pamoelang of Goeroe. Vandaar dan ook dat de tegenwoordige pandita (de Europ. zendeling) voor 't gevoel van den Javaan hooger in ambt staat dan de Goeroe-pamoelang (de Inl. zendelingshelfer).

Wil men nu voor de Javaansche dienaar des Woords „Pamoelang” als ambtsnaam invoeren, dan zal hij voor 't gevoel van den Javaan niet meer zijn dan de tegenwoordige zendelingshelfer.

Waarom men bezwaren heeft tegen 't woord pandita juist nu sprake is van 't aanstellen van Jav. predikanten, en vroeger niet, is me niet recht duidelijk.

Moet dit bezwaar dan alleen gelden voor den Javaanschen dienaar des Woords en niet voor den Europeesche?

Het wijzigen van den ambtsnaam voor de Jav. predikanten zou m.i. alleen een gevoel van achteruitzetting verwekken. Ter verduidelijking wil ik het volgende feit noemen.

Een medicijnmeester is in het Javaansch „doekoen”.

Nu komt er een Javaan, die een arts-examen met goed gevolg heeft afgelegd, en hij noemt zich „dokter” en als hij van de opleidingschool van Inl. artsen komt, dan krijgt hij den titel van: „dokter-Djawa”. Waarom wordt hij dan niet „doekoen” genoemd? Dit komt omdat het woord dokter, al is dit niet inheemsch, reeds algemeen is voor iemand, die in de medicijnen heeft gestudeerd, terwijl het woord doekoen, al is dit een echt Jav. woord, een andere beteekenis heeft verkregen, n.l. kwakzalver.

Zoo is het ook met „Pamoelang” en „Pandita”. Men acht „Pamoelang” nu eenmaal van een lagefe rang dan „Pandita”, terwijl dit laatste, al is het oorspronkelijk niet christelijk, nu op Java reeds een burgerrecht

heeft gekregen. Dit begripsverschil van beide woorden kan ook worden vergeleken met dat van „evangelist” en „dominee”. Om bovengenoemde redenen zou ik in overweging willen geven de Javaansche predikanten „Pandita” als ambtsnaam te geven.

Amsterdam.

S. NIMPOENO.

De betoovering van den Indischen Nacht.

door Zr. E. KRIEG.

De regentijd is voorbij en wij hebben zonneschijn, iederen dag opnieuw. Indië is immers het land der zon! De natuur staat hier nooit stil, zij rust nimmer van haren ontzaglijken arbeid; het is een voortdurend geven en nemen, eene wisselwerking zonder rust en zonder einde; en toch ziet men overal de grootste verscheidenheid. Hoe geheel anders is dit in de gematigde luchtstreek! De nachten zijn betooverend schoon, vooral wanneer de maan haren bleeken schijn over het aardrijk werpt. De nachtelijke levendigheid, zooals wij die in Westersche landen kennen, bestaat in Indië niet. De menschen zouden het door het afmattende klimaat niet kunnen uithouden. Maar toch zijn de Indische nachten vol merkwaardig leven, vooral bij helderen maneschijn. Uit de aan de overzijde gelegen Javaansche huisjes dringt een matte lichtschijn; ik hoor gedempt fluisteren, door lachen onderbroken; soms een een-tonig gezang, of het fluitspel van eenige jongens onzer school; en daartusschen klinken de verschillende stemmen der natuur. Het is een ruischen en fluisteren, een leven en bewegen, eenvoudig sprookjesachtig! Onder al deze indrukken zoek ik mijne aandacht te bepalen bij het nazien van opstellen, taal-oefeningen, enz. Dit is echter bijna onmogelijk, niet door den invloed van den maneschijn, maar door al het leven en de beweging om mij heen en op de tafel met boeken. Het schijnt, dat de muskieten het vooral op koudbloedige, blonde menschen begrepen hebben; iederen avond wemelt het van muggen om mij heen. En als het nu nog maar alleen muskieten waren! Maar neen; dikke zwarte kevers, groote en kleine in andere kleuren, fijne, teere insecten met matglanzende vleugels, nachtvlinders in alle grootten, alles komt bij mij op bezoek. Een dikke sprinkhaan zit op den lamperand, afschuwelijke bruine kevers loopen met onbegrijpelijke vlugheid over mijn schriften. Ik weet geen raad meer; de dikke, groene sprinkhaan zit nog op de lamp; de kraag van mijn blouse heb ik opgezet, want al die lieve diertjes loopen anders in mijn hals en wandelen daar

even vlug rond als op mijn schriften. Plot-seling spring ik verschrikt op: de sprinkhaan vliegt tot tweemaal toe op mijn neus. Nu heb ik genoeg van de betoovering van den Indischen nacht en verdwijn achter het muskietennet. De insecten moeten mij nu met rust laten, maar voor slapen is het nog wat te vroeg. Ik neem een mooi boek, waarin ik in langen tijd niet gelezen heb en, maak het mij gemakkelijk, sla het boek open, en... op het zelfde oogenblik valt het mij uit de hand, want een reuzengroote kakkerlak, zoo'n afschuwelijke, vernielzuchtige kever, springt er uit, en begint als met zevenmijls-laarzen over mijn bed te draven. Ik er uit, en de kever er uit! Met het lezen was het gedaan, en totdat ik insliep zag ik voortdurend rond naar den dikken kakkerlak met zijn marschtempo, want ik had niet gezien waar hij gebleven was en was er dus niet zeker van, dat hij niet terugkomen zou.

Sprookjesachtig schoon is de Indische nacht inderdaad, als men maar niet moet corrigeeren; en de kakkerlakken zijn ook niet zulke rare dieren, als men ze maar niet stoort in hun vernielingsarbeid, en er geen acht op slaat, dat de mooiste boekbanden er in korten tijd ontoonbaar uitzien.

Uit het orgaan van de Salatigazending.

Korte berichten.

Ds. L. P. KRIJGER.

In sommige bladen heeft een bericht gestaan, dat Ds. L. P. Krijger, de docent der Opleidingsschool, ernstig ongesteld was. Dit bericht is gelukkig onjuist. In den laatst ontvangen brief van Ds. Krijger deelt hij mede, dat hij zich met zijn gezin sinds zijn terugkomst op Soemba in een goede gezondheid mag verheugen.

ZENDINGSDIRECTOR.

Ds. B. J. C. Rijnders, Ned. Herv. pred. te Rotterdam, heeft zijn benoeming tot Zendingsdirector der „samenwerkende Zendingscorporatiën“, aangenomen. Eén der twee vacatures ontstaan door het overlijden van Ds. M. Lindenborn en Dr. J. W. Gunning, is daardoor weer vervuld.

EEN MOOIE DAG TE PAJETI.

Br. Mobach schrijft hierover:

„Een groote dag was het voor ons allen te zien en te hooren, hoe een 18-tal van onze jongens uit het Internaat en een 2-tal meisjes uit ons huis met nog enkele anderen belijdenis des geloofs deden. Mogen zij allen ook straks de lichtdragers zijn tot in de binnenlanden van Soemba, opdat ook daar de

weg bereid worde voor onzen Koning en Heer. Onder al deze jongens waren ook enkelen, die vroeger bij Ds. Krijger te Karoeni in huis geweest waren. Bijzonder trof het dat Ds. Krijger op dien dag tegenwoordig kon zijn, daar deze juist met zijn gezin te Pajeti logeerde.”

HERSTEL MEVR. KRIJGER-STUITJE.

Mevr. Krijger-Stuitje, de echtgenoot van den verpleger D. H. Krijger te Pajeti, is hersteld naar Soemba teruggekeerd. De Heere heeft de gebeden voor haar herstelling verhoord.

EEN VERBLIJDEND VERSCHIJNSEL.

Tot nu toe werd in het internaat te Pajeti alleen opname gevraagd voor Savoeneesche meisjes. Thans komen er ook tal van aanvragen in voor Soembaneesche meisjes. Het is een groote overwinning, dat er nu ook Soembaneesche ouders zijn, die hunne kinderen ter opvoeding willen toevertrouwen aan Br. Mobach en niet alleen jongens, maar ook meisjes. Dit is een feit van groote betekenis. Het teekent de kentering, die er op Soemba gekomen is.

DE JAVAANSCH E BIJBELVERTALING.

Enkele jaren geleden is door het Britsche en Buitenlandsche Bijbelgenootschap aan Ds. D. Bakker te Djocja en aan zending Jansz opgedragen de Javaansche Bijbelvertaling te herzien en een nieuwe uitgave te bezorgen. Deze werd gedrukt in Japan. Naar we vernemen is er een gedeelte van de copy waarschijnlijk verloren gegaan bij de geweldige aardbeving, die Japan onlangs heeft geteisterd.

DE ARBEID ONDER DE VERSTROOIDEN.

De heer J. A. C. Rullman heeft de beroeping van de Geref. Kerk te Batavia als dienaar des Woords voor den arbeid onder de verstrooiden aangenomen. Verblijdend.

EEN ZENDING MET EEN VOORDEELIG SALDO.

De Gereformeerde Zendingsbond had blijkens het jaarverslag, opgenomen in „Alle den volcke“ over 1922, een batig saldo van f7145.97. Bijna eenig: een zending met een batig saldo. Zeker voor den Zendingsbond een spoorslag om het werk wat uit te breiden. In Zendingskassen behooren geen saldo's te wezen zoo lang er nog zoo veel te doen valt.

DE UTRECHTSCH E ZENDINGSBEGROOTING.

Voor den Hoofddienst wordt begroot eene ontvangst van f30.636; voor den Medischen Dienst eene ontvangst in Nederland van f14.580, te zamen f45.216.

DE AMSTERDAMSCH E ZENDINGSBEGROOTING.

Voor den hoofddienst zijn de ontvangsten en uitgaven in Holland geraamd op f41.572.50 en voor de Med. dienst f10.047.50, totaal f51.620, waarvan de kerken rechtstreeks moeten bijdragen f43.420. Verwacht wordt in 1924 van de Classe Amsterdam f23.482, Haarlem f10.191, Alkmaar f4431, Enkhuizen f3544 en Edam f1772.

DE PRINCIPIEELE VRAAG BETREFFENDE DEN MED. DIENST.

De Zendingssynode van Utrecht-Gelderland heeft aan de gecommitteerden en de deputaten voor de zending opgedragen de volgende synode te dienen van rapport en advies over „de principieele vraag omtrent het exploiteeren van een hospitaal door geïnstitueerde Kerken.”

LEERKRACHTEN VOOR HET CHRIST. ONDERWIJS OP MIDDEN-JAVA.

De heer R. van Eerden te 's Hertogenbosch is benoemd tot onderwijzer te Magelang en Meij. E. L. E. Huisingsh te Hemmen tot onderwijzeres te Solo. Beiden zijn goedgekeurd voor verblijf in Indië en namen de benoeming aan.

KAART VAN SOLO.

De Kerkeraad van Delft c.a. heeft van zijn nieuwe zendingsterrein Solo eene kaart laten maken, om de leden der gemeenten in staat te stellen het belangrijke zendingsveld beter te leeren kennen. De kaart is 82 × 108 c.M. Zij is keurig uitgevoerd in vijf kleuren, helder, zoodat men spoedig vinden kan de verschillende plaatsen en plaatsjes, waarover in de berichten van Dr. Van Andel gesproken wordt. De prijs ervan bedraagt:

op linnen geplakt, met	
stokken gevernist . . .	f 7.50 per stuk
op linnenpapier gedrukt met	
stokken gevernist . . .	„ 6.50 „ „
idem ongevernist . . .	„ 5.50 „ „

Allen zendingsvrienden zij aanbevolen, zich er ééne aan te schaffen. Bestellingen worden gaarne ingewacht bij den Scriba van Zendingdeputaten, Dr. D. J. van Katwijk, Schipluiden.

Leestafel.

Leven, leesboek voor de scholen met den Bijbel, verzameld door P. den Boer en J. C. de Koning, geïllustreerd door Tjeerd Bollema, twaalf deelen, bij H. J. Spruyt te Rijswijk.

Een mooie serie schoolboeken. De deelen sluiten uitstekend bij elkander aan. De inhoud is met veel zorg verzameld. En de uitvoering is, zooals men het van dezen uitgever mag verwachten, in alles wel verzorgd. Omdat we geen vakkennis hebben, vroegen we het oordeel van een zeer bekwaam schoolman. Dit luidde zeer gunstig. Alleen zouden we graag hebben gezien, dat bij de verzameling wat meer aan de zending gedacht was.

In de oefenschool des gebeds, door Ds. J. v. d. Linden. Uitgegeven bij Js. Bootsma te den Haag. Ing. f1.40, geb. f2.

Een boek van Ds. J. v. Linden heeft geen aanbeveling noodig. Een teeder onderwerp is hier op teedere wijze behandeld. Een boek voor de binnenkamer. In 25 hoofdstukken spreekt hier Ds. v. d. Linden het gebed. Zijn stille drijfveer tot dit nieuwe werk was „het verlangen om tot eenig dieper inzicht, meerdere vastheid, ernstiger oefening en klarerder onderwijzing des Geestes door het Woord te komen.”

De prijs is zeer billijk en de uitgave goed verzorgd.

De geheimzinnige wetenschap der Farao's, door Abbé Ph. Moreux, vertaald door Dr. P. J. Boks. Gebr. Zomer en Keuning, Wageningen. Ing. f2.90, geb. f3.50.

Een zeldzaam interessant boek. Als de oplaag niet bijzonder groot is, zal het stellig weldra een tweeden druk beleven. In dit boek gaat ons een verrassend licht op over het oude Nijlland.

Giften.

Ontvangen voor de Generale Kas der Zending.

Door B. Hartman, Putten, Pinkstercoll. Geref. Kerk te P. f42.47. Door H. Hogeweg, H. I. Ambacht, van de kinderen der Chr. school te H. I. A. uit het Nikkertje f15.35. Door A. J. Negberink, Gelselaar, van D. Karssenberg te G. 150 halve centen en van G. J. Karssenberg te G. 80 h. c. zamen voor f1.15. Door Ds. T. Kramer $\frac{1}{2}$ opbrengst v. d. classicalen zendingsdag f70. Uit het busje van Abr. en Cor Blijerveen te Abcoude f11.50. Van Arie en Piet Herrewijnen

te Zuidland f 1. Door Ds. J. P. Tazelaar te Weesp, uit het zijdingsbusje v. d. Christ. Bewaarschool te W. f5. Door Ds. E. D. Kraan te Zuijlen, 10 % der ontvangsten v. d. Zending v. d. classis Utrecht f235. Door H. Dekker, Rijswijk (Z.-H.), uit de busjes, die iedere week in school rondgaan, de helft f7.35. Door J. Vreeke-Kloetinge, v. de leerl. der Chr. School te Goes (Westwal) f5. Door H. Meinsma te Duurswoude, uit het zendingsbusje der Geref. Jongel.ver. te D. f8.40. Door H. J. Kerkhoven te Marken, van de leerlingen der Geref. School te M. f 10. Door P. H. Kroon te Nieuwerbrug a/d. Rijn, uit het zendingsbusje v. d. Chr. School te N. a/d. R. f5. Door H. C. v. d. Schuur te Hillegom, een deel der collecte v. d. leerlingen der Chr. Burgerschool te H. f24.95. Voor de extra collecte van de Geref. Kerk te Borger f20, Rotterdam Feyenoord f50, Holwerd f29.70, Poortvliet f13.89, Oldehove f30.94, Aalst f3.68, Harmelen f20, Spakenburg A. f106.84, Oude Pekela f41.62, Munnekeburen f8.10, 't Zandt f41.33, Hoek f7.50, Bolsward f85, Ankeveen f2, Wissenkerke f4.58, Zuilichem f5, Oldeboorn f 5, Moordrecht f10.

Voor het Chr. Jav. Boekenfonds.

Van de Zending der Geref. Kerken in Utrecht en Gelderland de bijdrage over 1922 en 1923 f 150.

Voor Djocja.

Uit het busje der 4e klas van de Christ. school te Velseroord f5. Van Anna te Neijenhuis te Wijnjeterp voor het Petr. Hosp. f2. Van Mej. Kr. R. te Zaandam f10. Van N. N. te Zaandam f6.50. Van de Geref. Kerk te Zandvoort f151.40. Idem Sloterweg f84.19. Idem Bloemendaal f200. Idem Heemstede f400. Idem Hoofddorp f300. Idem Wormerveer f31.44%. Idem Ijmuiden f500. Idem Zaandam 2e storting f850.

W. BREUKELAAR.

Zaandam 24 Dec. '23.

Rekening en verantwoording der Nederl. Ger. Zendingsvereniging over het jaar 1922.

Ontvangsten:

Aan saldo vorig jaar	f 417.93
„ contributiën	„ 292.62 ⁵
„ legaten	„ 150.
„ rente	„ 14.95
	<hr/>
	f 875.50 ⁵

Uitgaven:

Per afgedragen a. d. Ger. Kerken	f 500.—
„ drukwerk	„ 25.58
„ lokaalhuur	„ 2.50
„ administratiekosten en port	„ 52.10
„ administratiekosten en port	„ 52.10
„ nadeelig saldo Heidenpenning	„ 2.99
„ voordeelig saldo	„ 292.23 ⁵
	<hr/>
	f 875.50 ⁵

Opgenomen en goedgekeurd in de vergadering van 23 Nov. 1923.

N. A. DE GAAIJ FORTMAN, Voorz.
C. G. TIMMERMEISTER.
J. W. MARX.
A. C. GOLDSMEDING.
L. BERK, Penn.

Rekening en Verantwoording der Afdeeling „Heidenpenning” der Nederl. Ger. Zendings-V. E. G. over het jaar 1922.

Ontvangsten:

Aan contributiën	f 7.31
„ giften	„ 286.30
„ nadeelig saldo	„ 2.99
	<hr/>
	f 296.60

Uitgaven:

Per drukwerk „Heidenpenning”	f 236.60
„ administratie	„ 25.—
„ redactie	„ 20.—
„ port en Bindtouw	„ 15.—
	<hr/>
	f 296.60

Opgenomen en goedgekeurd in de vergadering van 23 Nov. 1923.

N. A. DE GAAIJ FORTMAN, Voorz.
C. G. TIMMERMEISTER.
J. W. MARX.
A. C. GOLDSMEDING.
L. BERK, Penn.

Rekening en Verantwoording van de Afdeeling Amsterdam der Nederl. Ger. Zendings-V. E. G. over het jaar 1922.

Ontvangsten:

Aan saldo vorig jaar	f 77.10
„ contributiën	„ 202.15
„ giften en busjes	„ 31.93 ⁵
	<hr/>
	f 311.18 ⁵

Uitgaven:

Per afgedragen a. d. financ. commissie	f 225.—
„ bodeloon	„ 60.—
„ port verzending der bladen	„ 14.88
„ enz.	„ 11.30 ⁵
„ voordeelig saldo	„ 11.30 ⁵
	<hr/>
	f 311.18 ⁵

Opgenomen en goedgekeurd in de vergadering van 23 Nov. 1923.

N. A. DE GAAIJ FORTMAN, Voorz.
C. G. TIMMERMEISTER.
J. W. MARX.
A. C. GOLDSMEDING.
L. BERK, Penn.

Zending Geref. Kerken op Soemba.

K. v. d. Spoel te Gees, gev. in de coll. f2.50. Dr. Neerken te Schoonoord, gev. in de coll. f9.90. Ds. Bakker te Lutten, gev. in de coll. f5, busjes Oct. f16 is f21. Ds. Meijer te Houwerzijl, gev. in de coll. f2.50. Ds. Faber, verzam. op een bruiloft te Ulrum f10.76. M. Veldman te Hollandscheveld, bus-

jes *f*11.22. H. Bergsma te Roodeschool v. d. Schoolk. en de meisjesv. Tryfosa *f*15.30. N. A. Witterholt te Pieterburen, 't Nikkertje der School *f*6. E. v. Dijken te Groningen, gev. in de coll. *f*1 en *f*0.50 is *f*1.50. Ds. Uytenhoudt te Coevorden, bijdragen *f*62. J. Eises te Schoonebeek, saldo kal. *f*24.10. Meij. Fr. v. d. Goot. te Oldehove, deel opbrengst bazar Jonged.v. *f*53. Meij. J. C. Wiersema te Bedum, busje hoogste kl. d. School *f*100, 3de kl. *f*5.11, dankoef v. weduwe *f*1 is *f*106.11. Joh. Katerberg te Zweeloo, gev. in de coll. *f*2.50. L. v. Klinken te Musselkanaal, v. d. Schoolk. *f*5. H. Kuik te Wildervank, gev. in de coll. *f*1. K. Gaal te Steenwijk, gev. in de coll. *f*40. D. A. Koebrugge te Onstwedde, Zendingskas *f*60, busje Jonged.v. *f*7, Jongel.v. *f*4.90 is *f*71.90. Dr. Dee te Dwingeloo, gev. in de coll. *f*10 en *f*2.50 en *f*1 is *f*13.50. Dr. Dee te Dwingeloo, uit Beilen, gev. in de coll. *f*5. Joh. Heuvelman te Erica, v. d. Reciteerv. da Costa *f*2.50. Ds. Visser te Oldemarkt, van N. N. te Paasloo *f*1. Meij. H. de Liefde te Blokzijl, opbrengst Bazar v. d. Jonged.v. *f*103.22½. H. Vogelzang te Boerakker, v. d. Zendv. *f*10. P. Burkema te Leens, v. d. Zendv. *f*100, E. Wieringa 200 h.c. is *f*101. T. W. Gerritsma te Zuidhorn 3e en 4e kl. der school *f*5.50. D. v. Goor te Nieuwlande, van B. Nieboer voor 't laten zien van zijn marmotje *f*2. Ds. Ensering te Onstwedde, gev. in de coll. *f*2.50. Ds. Bakker te Luttien, busjes Nov. *f*17. J. Stoter Az. te Hollandscheveld v. d. kinderen der Zondagschool *f*12.75½. Meij. G. Haan te Groningen 2 mdl. Staat Kinderzendv. *f*200. Ds. Middelveld te Hoogkerk, gev. in de coll. *f*1.50 en 3 × *f*1 is *f*4.50. Meij. J. Mulders te Meppel, aan coll. *f*339, saldo kal. *f*22 is *f*361. L. v. Dijken te Stadskanaal. Zendv. *f*264.64, Herman en Korn. Bulthuis *f*18.66½, gev. in de coll. *f*10 en *f*10 in de brievenbus van Drs.

Bos *f*2.50 is *f*305.80½. Meij. H. J. Koster te O. Pekela, v. d. Schoolk. *f*17.50. J. W. Zwartsenberg te Sauwerd, busje 291 h. c., J. K. S. *f*3.01½ is *f*4.47. Meij. A. L. v. d. Veen te Groningen, v. d. Meisjesv. Bidt en Werkt *f*16. W. Meijring Hz. te Borger, gev. in de coll. *f*10, Zendv. *f*70 is *f*80. Ds. Bax te Holten, coll. 50 j. bestaan der Jongel.v. *f*14.65. Ds. Meindersma te Leek, busje Smallenbroek *f*9. J. v. Dalen te Ambt Vollenhove B, Zendings Comm. *f*75, kinderen v. d. Meij 40 h. st. *f*76. A. Vos te Nieuweroord, coll. spreekb. van Ds. Kuiper te Kampen *f*39.33. P. Pilon Pz. te Stedum, v. d. Zendv. Schoolk. *f*90. Meij. A. Postma te Oldekerk, busje Jonged.v. *f*24.60. Geertsema te Hoogkerk, busjes in de Kerk *f*151.73, coll. bruiloft *f*72.92½ is *f*224.65½. E. J. Oelering te Hengelo, uit zijn Knikkertje *f*19. Ds. Dekker te Stroobos, busje Jonged.v. *f*11. T. Kool te Meeden, v. d. Zendv. *f*85. Ds. v. Halsema te Nijveen, v. d. Zend. Comm. *f*10. A. Boot te Groningen, theelood *f*7.08, Ali D. 242 h. c., Elize P. 50 h.c. is *f*9.04. S. v. d. Zwaag te Ezingen, 't Knikkertje der School *f*6. Ds. Dwarshuis te Avereest, uit Dedemsvaart *f*300. Ds. Dwarshuis te Avereest uit Hardenberg gev. in de coll. *f*10. G. Gruppen te Emblichheim, verzameld in de Gemeente *f*127.

Soembaweekcollecte.

Schoonebeek '22/23 *f*94.20. Olst '23/24 *f*20. Ommen *f*274.36. Deventer A *f*168.68. Hardenberg *f*244. N. Pekela *f*34.30. Zalk *f*65.25. Hoogkerk *f*241.14½. Scheemda *f*97.10. Griepkerk *f*85.50. Wetsinge Sauwerd *f*181.50. Een Soembaweekcoll. *f*29.44. Roodeschool en nag. *f*126. Wagenborgen *f*225. Nijveen *f*94.50.

J. DUURSEMA, Quaestor.

Groningen, 19 Dec. '23.

Heeresingel 34.

Adressen van de Arbeiders en Arbeidsters.

Ds. B. J. Esser te Poerbolingo.
Dr. W. L. Vogelesang te Poerbolingo.
Meij. W. H. Netelenbos te Poerbolingo.
Meij. L. A. C. Enserink te Djocjakarta.
Ds. L. Netelenbos, met verlof in Holland.
Adres: Heemstede.
Dr. J. C. Flach te Poerworedjo.
Meij. dr. G. J. Dreckmeier te Poerworedjo.
Meij. G. A. Both te Poerworedjo.
Meij. C. Versteeg te Poerworedjo.
Ds. K. v. Dijk te Keboemen.
Dr. A. H. Vonk te Keboemen.
Meij. C. L. de Graaf te Keboemen.
Meij. H. F. ten Kate te Keboemen.
Ds. A. Pos te Djocjakarta.
Dr. J. Offringa te Djocjakarta.
Dr. A. von Kis te Djocjakarta.
Dr. L. Szász te Djocjakarta.
Dr. M. G. Muller te Djocjakarta.
Meij. W. Boorsma te Djocjakarta.
D. Koelewijn te Djocjakarta.
J. A. Wiggers te Djocjakarta.
Ds. D. Bakker te Djocjakarta.
J. P. Zuidema te Djocjakarta.

Meij. M. Kruijver te Djocjakarta.
Ds. H. A. van Andel te Soerakarta.
Dr. K. P. Groot te Soerakarta.
Dr. D. Verhagen te Soerakarta.
H. Meijerink te Soerakarta.
D. J. Bosman te Soerakarta.
W. Vermolen te Soerakarta.
P. de Koomen te Soerakarta.
J. in 't Veld te Soerakarta.
Meij. H. Baarbe te Soerakarta.
Meij. G. Loggen te Soerakarta.
Meij. G. Por te Soerakarta.
Ds. A. Merkelijn te Magalang.
Dr. H. S. Pruis te Wonosobo.
Ds. C. de Bruyn te Kambanireo op Soemba.
Ds. J. F. Colenbrander te Melolo.
Tj. Mobach te Pajeti op Soemba.
Tj. van Dijk, met verlof in Nederland, adres: Prins Hendrikstraat 18a, Zwolle.
Meij. H. Clevering te Pajeti op Soemba.
Ds. L. P. Krijger te Karoeni op Soemba.
D. H. Krijger te Pajeti.
Meij. G. Zigterman te Karoeni op Soemba.
Ds. W. van Dijk te Karoeni op Soemba.

HET ZENDINGSBLAD

VAN DE

GEREFORMEERDE KERKEN IN NEDERLAND

*En dit Evangelie des Koninkrijks zal in de geheele
wereld gepredikt worden tot een getuigenis allen
volken.* Matth. 24: 14a.

REDACTIE-ADRES: Ds. W. BREUKELAAR, ZAANDAM.
ADMINISTRATIE-ADRES: DRUKKERIJ „VADA”
GEBR. ZOMER & KEUNING - WAGENINGEN.

HET BLAD VERSCHIJNT IN HET MIDDEN VAN ELKE MAAND.

ABONNEMENTSPRIJS PER JAAR f 0.84 FRANCO PER POST.
BIJ GETALLEN AAN ÉÉN ADRES BOVEN 3 EX. f 0.72 FR. P. P.

INHOUD:

Hagar. — Van Zendingsaangelegenheden: — Een Zendingsprofessor; — Uit Poerbo-
linggo; — Een blijde dag te Djocja; — De Meisjesscholen te Djocja en Solo; — Brief van
Dr. H. A. v. Andel; — Bij de foto. — Van den Zendingsarbeid te Djocja. — Solo. —
Soemba. — Een woord van Dr. Scheurer. — Korte berichten. — Leestafel. — Giften.

ELECTRISCHE DRUKKERIJ „VADA” — WAGENINGEN.

Hagar.

En Sarai vernederde haar, en zij vluchtte van haar aangezicht.

En de Engel des Heeren vond haar aan eene waterfontein in de woestijn, aan de fontein op den weg naar Sur.

En Hij zeide: Hagar, gij dienstmaagd van Sarai! vanwaar komt gij, en waar zult gij henengaan? En zij zeide: Ik ben vluchtende van het aangezicht mijner vrouwe Sarai.

Toen zeide de Engel des Heeren tot haar: Keer weder tot uwe vrouwe en verneder u onder hare hand.

Gen. 16 : 6b—9.

Ook hier straalt van den kandelaar des Woords het genadelicht van Christus, wijd en ver.

Bij oppervlakkige lezing schijnt hier een gebeurtenis vermeld van weinig beduiding. We hooren van Hagar, een slavin, weggelopen van hare meesteres en vermaand om terug te keeren. Een zeer eenvoudige geschiedenis.

En toch is hier een feit geboekt, dat voor heel de wereldhistorie van beteekenis is.

Hagar, de Egyptische, de dochter Cham's, een vrouw van hoog zelfgevoel en ijzeren wilskracht, is als slavin gekomen in de tent van Abraham. Hoe zij daar kwam, weten we niet. Maar de Heere heeft haar daar gebracht!

En in de tent van Abraham, daar straalt het licht der bijzondere Godsopenbaring, het licht der heilsbelofte, het genadelicht van den Christus.

Door droeve ongeloofvigheid, toen aan Abraham en Sarai het wachten op het kind des wonders te lang viel, heeft echter Sarai hare dienstmaagd aan Abraham ter vrouwe gegeven, om „uit haar gebouwd” te worden. Maar toen Hagar in verwachting was, verhief zij zich, en Sarai kan dat niet dulden, en vernederde hare dienstmaagd.

En toen ging Hagar vluchten. Zij vluchtte weg uit Abrahams huis, weg van onder het genadelicht, dat daar straalde, weg naar Sur, naar Egypte, naar het land harer herkomst, naar het wereldland.

Op die d'oeve vlucht werd zij gezocht. Van uit den hemel zag op haar neer de Engel des Heeren, de groote Gezant Gods in deze wereld, Gods Zoon, de verordineerde Christus. Want aan Hem hebben wij hier te denken. En Hij daalt van den hemel en Hij zoekt Hagar. Die Engel des Heeren zal in later eeuw uit Sarai de menschenlijke natuur aannemen.

Abraham en Sarai, de vrije, de dochter Sems; en uit die heilige verbintenis door 't goddelijk wonder Izak; en uit Izak Israël; en uit Israël de Christus; en uit en door Christus de Kerk des Heeren — dat is één lijn, de heilige lijn, de lijn der belofte.

Maar daarnaast loopt een andere lijn. Abraham en Hagar, de dienstbare, de dochter Chams; en uit die onheilige verbintenis Ismaël; en uit Ismael de Arabier; en uit den Arabier Mohammed; en uit Mohammed de Islam — dat is ook één lijn, de onheilige lijn, de lijn der valsche vermenging.

En zie, de Engel des Heeren zoekt Hagar als zij daar zit in de wildernis, aan de fontein op de weg naar Sur. Dat is treffend.

Hij weet wat uit haar geslacht voortkomen zal. Hij ziet die geweldige,

eeuwen durende worsteling: In beginsel is die worsteling er al: Hagar tegen Sara; straks Ismaël tegen Isak; en later de Arabier tegen Israël; de Islam tegen het Christendom; Mohammed tegen Hem. Hij ziet het, en toch zoekt Hij Hagar om ze terug te roepen naar Abraham's tent. Dat is de zoekende liefde van Christus tegenover den Islam.

En immers, Christus en zijn Gemeente zijn één. Hier zien wij ons voorrecht en onze roeping in gemeenschap met Christus. Onze is het te zoeken den Mohammedaan, hem te zoeken, ook daar op Midden-Java, want ook daar is hij in miljoenen tallen; hem te zoeken met het Woord, dat roept om terug te keeren tot de tente Abrahams, tot het genadelicht van Christus.

Als de Engel des Heeren Hagar heeft gevonden, vraagt Hij haar: „Hagar, gij dienstmaagd van Sarai! van waar komt gij en waar zult gij heengaan?” Die vraag roept haar tot inkeer. Zij moet er zich helder reenschap van geven, van waar zij komt en op wat weg zij is. Inkeer is de voorwaarde tot terugkeer.

Zoo is het steeds. Geen terugkeer zonder inkeer. Ook gij, lezer, zijt gebracht in de tente Abraham's, onder het Verbond van Genade, in de Gemeenschap der Kerk. En daar straalt het licht des Evangelies. Is er misschien bij u een verlaten van die tente Abraham's, om te gaan op den weg naar Sur, op den weg der wereld?

Laat dan het woord tot Hagar ook tot u doordringen: „Vanwaar komt gij en waar gaat gij heen?” Gij moet terug, terug naar het Evangelie, naar Abraham's tent, naar Christus. Maar zonder inkeer is er geen terugkeer. En als het tot inkeer komt, dan staat de weg open, ruim en wijd om weder te keeren tot de tent van Abraham. Zie het bij Hagar.

Als Hagar heeft geantwoord, op de vraag haar gesteld, zegt de Engel des Heeren tot haar: „Keer weder tot uwe vrouwe en verneder u onder hare hand”. Hagar moet terug, terug in ootmoed en met onderwerping. En dan is er plaats voor haar in Abrahams tent.

En Hagar is teruggekeerd. Is die terugkeer misschien een profetie, dat eenmaal de Islam, die met zijn meer dan 200 miljoen volgelingen nu nog in hooghartige verachting van het Christendom, daar voortleeft ver buiten Abraham's tente op den weg naar Sur, — dat eenmaal dié Islam zal wederkeeren om zich te buigen onder den Christus?

We weten het niet. Maar wel weten we, dat er in de tente Abraham's plaats is, plaats voor elk, die wil wederkeeren en zich onderwerpen aan Sarai's grooten zoon Jezus Christus, plaats ook voor den Javan.

Z. W. B.

Van Zendingsaangelegenheden.

Een Zendingsprofessor.

In het Zendingsblad van November 11. herinnerden we aan het bezielende woord, eenmaal door Prof. Bavinck op een Universiteitsdag te Rotterdam gesproken in zake de stichting van een leerstoel voor de Zending. We meenden, dat het noodig was eens weer te wijzen op de groote behoefte aan „een Zendingsprofessor”. Met genoegen hebben we opgemerkt, dat ons stukje eenige aandacht heeft getrokken. De gedachte van „een Zendingsprofessor heeft bijval maar ook eenige bestrijding gevonden.

In „Het Ouderlingenblad” heeft Prof. Aalders een artikel geschreven, waarin hij deze zaak met warmte bepleit. We zijn hem daarvoor zeer dankbaar en hopen van harte, dat zijn woord in onze Kerken ernstig moge worden overdacht.

Ook Prof Hepp schreef er over in „De Reformatie”.

Na den inhoud van ons stukje te hebben gememoreerd, schrijft hij als volgt:

Deze herinnering van een onzer Zendingsmannen bij uitnemendheid is lang niet overbodig.

Toch moet er nog iets aan worden toegevoegd, n.l. dat de Vrije Universiteit aan den wensch van Prof Bavinck zooveel mogelijk is tegemoet gekomen.

En wel door de benoeming van Dr. P. A. E. Sillevius Smit tot hoogleeraar in 1912.

Deze kon meer aandacht aan de Zending schenken en de studie er van bevorderen dan de tegenwoordige hoogleeraren in de diaconiologische vakken en te Kampen en te Amsterdam.

Hij had niet een bepaald vak buiten dezen tak van theologische wetenschap tot hoofdvak, wat met de tegenwoordige hoogleeraren wel het geval is.

Hij maakte dan ook inderdaad veel werk van de Zendingswetenschap.

Helaas ontviel hij ons spoedig.

Toch duurde de proef lang genoeg om er eenig oordeel over uit te spreken.

En dan is het zeker niet te gewaagd om vast te stellen, dat het interesse voor de Zendingscolleges tegenviel.

Eigenlijk was niet anders te verwachten.

Het zou niet goed zijn dit te wijten aan gebrek aan Zendingsliefde bij de studenten.

Maar ook de studenten moet wat het zwaarst is, wel het zwaarst wegen.

Het percentage, dat zich voorneemt om zich speciaal aan de Zending te wijden, is betrekkelijk gering.

Ongetwijfeld is het voor onze a.s. predikanten hoogst profijtelijk, wanneer zij zich in de Zendingszaken deugdelijk oriënteren.

Maar rekening houdend met de praktijk zou hieraan slechts één cursusjaar, hoogstens anderhalf kunnen worden besteed.

Wij achten dit voor de studenten, die predikant willen worden in het vaderland, ook voldoende.

Anders staat het met hen, wier begeerte het is, straks naar Indië te vertrekken.

Die hebben veel, veel meer noodig.

Maar het is de vraag of zij nog zooveel uren meer college kunnen loopen, zolang zij het kandidaats nog niet achter den rug hebben.

Men mag van onze Zendingsdienaren immers eischen, dat zij wetenschappelijk minstens evengoed toegerust zijn als de predikanten, die hier blijven.

En wanneer men nu het aantal collegeuren nagaat, zal men toestemmen, dat er heusch niet meer bij kan.

De speciale Zendingsstudie zou dus na het kandidaats moeten aanvangen.

En dit is opzichzelf ook hoogst wenschelijk.

Maar op hoeveel studenten kan men jaarlijks rekenen?

Ik zou mij al sterk moeten bedriegen, wan-

neer ik het maximum op vijf stelde.

Voor die vijf zou dan een afzonderlijk hoogleeraar moeten worden benoemd.

Zou dit de financiën, althans van onze Vrije Universiteit (ik spreek hier geheel voor mijzelf) niet te zwaar drukken?"

Voorts wijst dan Prof. Hepp op de hooge wenschelijkheid, dat aan de Vrije Universiteit een Indologeninstituut worde verbonden, opdat daar de gelegenheid worde geopend om voor Indoloog te worden opgeleid.

Dit laatste denkbeeld juichen we van harte toe. Ook uit een zendingsoogpunt zou het van groote beteekenis zijn, dat er aan de Vrije Universiteit gelegenheid kwam tot opleiding van Indologen. Tal van malen is er op gewezen, van hoe groot belang 't is voor het welslagen der zending als zij met warme sympathie wordt gesteund door de Europeanen in Indië, vooral door de ambtenaren in dienst der Regeering. Onberekenbaar is de schade geweest, die de openlijke of heimelijke tegenwerking van de Europeanen aan de zending heeft berokkend. Groot is de invloed, die van de ambtenaren uitgaat op de Inlandsche bevolking. Het is dus van geen geringe beteekenis, dat het Christelijk element onder de Europeanen worde versterkt. En daartoe zou de realiseering van het voorstel van Prof. Hepp kostelijk kunnen medewerken. Misschien komen we hierop nog wel eens nader terug.

Ondanks de opmerkingen van Prof. Hepp, blijven we echter met nadruk vragen om een zendingsprofessor. Wel was de korte tijd, die Prof. Sillevius Smit de Vrije Universiteit heeft gediend, lang genoeg om vast te stellen, „dat het interesse voor de zendingscolleges tegenviel". Maar die tijd was veel te kort om in de praktijk het groote belang van een zendingsprofessoraat in het licht te stellen. Dat belang toch ligt volstrekt niet alleen daarin, dat we een professor hebben die een paar colleges geeft in de zendingswetenschap ten behoeve van de studenten. Ook dat heeft stellig veel beteekenis, maar dat kan des noods nog wel gebeuren door een professor die de zending als bijvak een beetje beoefent. Maar wat ons ontbreekt is een man, die is gesneden uit echt professoraal hout en die zich geheel wijdt aan de studie der zendingswetenschap en met de resultaten van zijn studie de zending dient.

De zendingswetenschap is en wordt steeds meer een eigen uitermate belangrijk terrein van wetenschap.

Het terrein dier wetenschap is geweldig breed. We noemen slechts de zendingshistorie, de valsche godsdiensten, de land- en volkenkunde, de zendingsleer, de zendingsbeweging van onzen tijd. De zendingsweten-

schap is zoo breed, dat er wel nooit één man zal zijn te vinden, zoo begaafd, dat hij zich op heel dat terrein wetenschappelijk behoorlijk kan oriënteeren. Maar dat behoeft ook niet. Want ook hier is alles niet van even groot belang.

Niemand zal echter beweren, dat de zendingswetenschap voor ons maar luttele beteekenis heeft. De zending is voor de kerken een levensbelang van den eersten rang.

Maar hier te lande hebben we helaas onder ons niemand, die op het terrein der zendingswetenschap met gezag meespreken kan. Enkele professoren beoefenen een deel der zendingswetenschap als bijvak en geven een paar colleges. En we zijn daarvoor dankbaar. Maar 't is voor hen slechts een bijvak, waaraan ze maar een zeer matig deel van hun tijd en kracht kunnen wijden. We doen aan geen van hen te kort, als we ze niet als expert op het terrein der zendingswetenschap begroeten. Voorts hebben we nog enkele predikanten, die bij hun anderen arbeid „een beetje aan zending doen”.

Dat nu is o.i. een misstand. Laten we een voorbeeld mogen gebruiken. Wat zou men zeggen als we eens geen professoren hadden in kerkgeschiedenis en kerkrecht? Of als men zoo uiterst belangrijke vakken oproeg aan een professor, die als eigen vak b.v. de uitlegkunde had te beoefenen? Het spreekt van zelf, dat zich dit op den duur zou wreken. Ieder erkent de noodzakelijkheid van een professoraat in kerkgeschiedenis en kerkrecht, niet alleen om college te geven, maar ook om de kerken van advies te kunnen dienen.

Welnu — zoo ook moeten we hebben een zendingsprofessor. En dat is een zaak van dringenden ernst. Op het terrein der zending staan we telkens voor groote vraagstukken, die om beantwoording roepen. En de internationale zendingsbeweging neemt steeds meer toe in omvang en beteekenis. Wij Gereformeerden zijn het aan onze historie en ons beginsel wel verplicht niet achteraan te komen, maar zoo mogelijk mede leiding te helpen geven. Maar in dien plicht schieten we jammerlijk te kort. De beantwoording van de groote zendingsvraagstukken laten we veelal over aan anderen. En onze invloed op den gang van de internationale zendingsbeweging is vrijwel gelijk nul. Dat moet veranderen. En dat kan. Maar dan moeten we hebben een echte zendingsprofessor, een man, die met professorale gaven toegerust, al zijn tijd en kracht wijdt aan de zendingsstudie en met de resultaten daarvan de zending dient.

En al was het, dat die professor dan maar een paar colleges gaf en al werden die colleges dan niet zoo druk bezocht, dan toch zou

zijn werk niet zonder groote beteekenis zijn. Want zijn werk zou niet opgaan alleen in het geven van college. Zijner zou het wezen van uit het Gereformeerd gezichtspunt de zendingsvraagstukken te belichten, de kerken met zijn adviezen op het terrein der zending te dienen en door zijn woord en invloed leiding te helpen geven aan de zendingsbeweging van onzen tijd. En daarom blijven we vragen om een zendingsprofessor.

De finantiële zijde van een zendingsprofessoraat laten we rusten. Deze is niet van zoo groote beteekenis.

Bijna f 350.000 brengen onze kerken jaarl. bijeen voor de zending. Als we het er eerst maar over eens zijn dat er een zendingsprofessor komen moet, dan zullen de hiervoor noodige gelden wel gevonden worden.

We zijn het echter geheel eens met Prof. Aalders, dat we geen zendingsprofessor kunnen maken. De Heere moet ons den geschiktsten man geven. Moge dit spoedig geschieden!

„Uit Poerbolingo”.

Dat is de naam van een nieuw zendingsblad. Dit blad stelt zich ten doel „om de kerken in Zuid-Holland (Zuid) met haar duizenden leden geregeld mededeeling te doen door woord en beeld voor haar **eigen** zending en daardoor haar meelevens met haar eigen zending te mogen bevorderen.” Het is dus een speciaal zendingsblad, bestemd voor de Zuid-Hollandsche kerken, die in Banjomas arbeiden.

De redactie wordt gevormd door Dr. B. J. Esser, Mevr. J. F. Esser—Rutgers te Poerbolingo en Ds. D. Pol te Rijsoord. En het blad wordt uitgegeven bij T. de Vries Dz., Schoolstraat 5, Rotterdam.

Het eerste No. maakt een uitnemenden indruk. Het opent met een artikel: Ons bedoelen, waarin de Redactie het doel van het blad uiteenzet. Daarna volgt een aardige foto van de zendingsgemeente te Adjibarang met een levendige beschrijving van die gemeente. Voorts vindt men een „Vragenbus voor jong en oud” onder den titel: „Schakels”. Wie een vraag wenscht te doen in verband met het zendingswerk in Indië kan die inzenden, en dan zal Mevr. Esser—Rutgers trachten deze te beantwoorden. Zoo worden in het eerste No. o.a. vragen beantwoord als: Hebt gij wel eens een aardbeving meegemaakt? Zijn er veel slangen bij u, enz. En Ds. Pol besluit dit No. met enkele ernstige vragen.

Het komt ons voor, dat dit eerste No. voor de toekomst goede verwachting biedt. Hoe we denken over speciale zendingsbladen voor elk terrein apart naast het zendingsblad

dat het blad van alle kerken is, hebben we meermalen gezegd. We laten dit thans rusten.

Het doel, dat dit nieuwe zendingsblad beoogd, is voortreffelijk. Stellig kan dit blad uitnemende diensten bewijzen om de liefde en de belangstelling in den arbeid der zending te bevorderen. Van harte hopen we, dat dit doel worde bereikt.

Juist daarom willen we ten slotte aan Redactie en Uitgever een goeden raad geven. Het blad ziet er goed uit; het verschijnt in net gewaad, maar het is veel te duur. Laten we dat met een voorbeeld aantonen. Het Zendingsblad is meer dan dubbel zoo groot als „Uit Poerbolinggo” en kost bij meerdere exemplaren franco slechts 72 cent in het jaar. En zelfs bij dien lagen prijs brengt dit blad nog een zeer aanzienlijke bate in de zendingskas. „Uit Poerbolinggo”, dat nog niet half zoo groot is, kost 100 cent, terwijl de kosten der verzending daar nog bijkomen. Dat is te duur. Laten Redactie en Uitgever het wagen en zetten den prijs op de helft; dan gaat het blad er veel gemakkelijker in en werpt het op den duur toch nog een aardige winst af.

Een blijde dag te Djocja.

Zondag 2 Dec. j.l. was een blijde dag voor de gemeente te Djogja. Al de leerlingen der Keucheniussschool, twee-en-twintig Inlandsche jongelingen, hebben dien dag belijdenis van hun geloof afgelegd. Een tiental van hen was nog ongedoopt en is toen door den doop in de gemeente opgenomen. Eerst kwamen er enkelen geheel uit eigen aandrang vragen om den doop te ontvangen. Ook anderen werden echter door diezelfde begeerte aangegrepen. En eindelijk ontwaakt bij allen den drang om hun geloof te belijden.

Middelijkerwijze is dit de vrucht van het onderwijs, dat zij aan de Keucheniussschool hebben ontvangen.

Br. Koelewijn was nog pas weer terug te Djogja, toen hij getuige mocht zijn van dezen rijken zegen, dien de Heere over het onderwijs gegeven had. Het was voor hem en voor Br. Wiggers, die tijdens het verlof van Br. Koelewijn met groote toewijding de plaats van den directeur vervulde, een dag van rijke vreugde en voor de gemeente te Djogja een dag van blijdschap en dankbaarheid.

De Meisjesscholen te Djocja en Solo.

Het Comité van Bijstand voor de Christelijke Scholen voor Meisjes uit den Javaanschen adelstand te Djocjakarta en te Solo gaf zijn vierde verslag in het licht. Het is

mooi werk, dat dit Comité verricht. En nog mooier is het werk van de „Koningin Wilhelmina School” te Jogjakarta en van de Koningin Emma School” te Solo, waarvan dit verslag een breedvoerige meededeeling biedt. Het verslag loopt van 30 Mei 1919 tot 30 Mei 1923. Behalve een kort overzicht van het werk, door het Comité verricht, behelst dit verslag ook de jaarverslagen van de genoemde scholen in Indië.

Beide scholen hebben een uitstekenden naam en zijn van onberekenbare beteekenis voor het werk der Zending. De Koningin Wilhelmina School te Djocja telde den 1 April 1923 niet minder dan 134 kinderen waarvan 83 intern. Het personeel aan deze school bestaat uit Mej. H. J. Wellensiek, Hoofd der School en Mej. P. A. M. Meiward, Mej. H. Reinsma, Mej. J. v. d. Kouwe, Mej. E. W. Schotel, Mej. C. E. van Andel, Hoofd van het eerste internaat en Mej. T. Reinsma, Hoofd van het tweede internaat. De Koningin Emma School te Solo telde 1 April l.l. 101 leerlingen. Het personeel bestond toen uit Mej. H. M. Heuemes, Hoofd der School, Mej. G. Eldering, Mej. C. Baarbe en Mej. B. Michels, Hoofd der huishouding.

President van het Comité is Mej. F. J. van Beek Calcoen te Utrecht, terwijl Jonkvr. F. J. H. de Savornin Lohman te den Haag fungeert als Secretaresse-Penningmeesteresse.

Men leze eens dit verslag, en dan zal men met ons zeggen: mooi werk, bijzonder mooi!

25 Jan. '24.

W. B.

Brief van Dr. van Andel.

Solo, 29 November 1923.

Aan de leden der Gereformeerde Kerken in Zuid-Holland (Noordelijk deel).

Zeër geachte Broeders en Zusters.

Allen, die voor of in de zending in Solo werken, mogen wel met een dankbaar hart de betrekkelijk vele vruchten aanschouwen. De Javaansche Kerk telt thans ongeveer 740 leden. In elf jaar is de kring van 74 leden vertienvoudigd. In dien snellen groei der eerste jaren vertoont het werk te Solo hetzelfde type als dat te Djocja in denzelfden tijd. De meeste Inlandsche Kerken op Java groeiden voorspoedig in de eerste jaren, en kenden daarna een periode van stilstand. Een der belangrijkste vraagstukken op zendingsgebied is het kennen van de middellijke oorzaken van dien stilstand, opdat deze voorkomen zullen worden. Dit raakt slechts den menschelijken kant der zaak, doch deze is voor ons als menschen een belangrijke kant der zaak.

Gods Kerk is Gods werk! De planting van een Kerk op zendingsterrein is wonderwerk. Onze harten mogen wel vervuld worden met verwondering over de kracht van Gods genade, over de kracht van het Evangelie, dat zondaarsharten veranderen kan.

In den weg der middelen is de snelle groei van Solo te danken aan de gesteldheid van het terrein.

De Soloneezen hebben iets van de Atheners met hun altijd-bereid-zijn iets nieuws te hooren of te zeggen. Zij spreken als regel gaarne over godsdienstige vraagstukken. Voorts waardeeren ze in theosophischen stijl elken godsdienst. Bovendien kan een betrekkelijk groot deel hunner lezen. De statistiek van den heer Mühlendorf vóór enkele jaren wees aan, dat geen residentie slechter van scholen voorzien was, en dat toch geen residentie een grootter percentage van lezende menschen bevatte dan Solo.

Deze drie dingen bevorderen sterk den boekenverkoop. In deze elf jaren werden ongeveer 165.000 Bijbelgedeelten en andere boeken in de Inlandsche talen, dus 15.000 per jaar verkocht. De vruchten worden soms pas heel laat openbaar. Ik heb een man gedoopt, die vijftien jaar tevoren in Djokja een Bijbel gekocht had en daarin geregeld gelezen had. En vele vruchten worden zeker voor ons oog niet openbaar. Maar de engelen aanschouwen de blijdschap van God in den hemel over één zondaar die zich bekeert.

De bereidheid om kennis te nemen van den Christelijken godsdienst wordt zeer bevorderd door den gunstigen indruk van het maatschappelijk werk van de zending, medisch werk en schoolarbeid. Twaalf jaar geleden leefde bij sommigen te Amsterdam de wensch, het zendingswerk te Solo te verrichten zonder medischen arbeid. Voorzoover het interessant is, zulk een proef te nemen, is Magelang het bewijs van de mogelijkheid van uitnemend slagen zonder medisch werk. Maar voor het werk te Solo is het onmiskenbaar een groote zegen, dat het medisch werk zoo krachtig is aangevat.

De grootste beteekenis van het medisch werk voor de Evangelieverkondiging schijnt te liggen in den gunstigen indruk op de bevolking, in den indruk, dat de Christelijke godsdienst liefde en barmhartigheid betoont. Daardoor worden vele harten gestemd tot het luisteren naar de prediking over dien godsdienst.

De scholen beginnen thans meer zichtbare vruchten op te leveren. Van de 15 volwassenen op den vorigen Zondag gedoopt, hadden acht op school met het Evangelie kennis gemaakt. Vier hunner op de eerste Christelijke

Inlandsche school van Solo, in 1910 door Ds. Bakker geopend; twee op de Idenburgschool te Solo, een op de eerste Hollandsch-Inlandsche school te Djokja en een op de Hollandsch-Chineesche school te Temanggoeng. De andere Inlandsche scholen te Solo werden pas in 1917 en later opgericht en zijn dus nog te jong om vruchten voor den Doop van volwassenen te dragen. Maar de eerstelingen der eerste school zijn als een belofte van den oogst der andere zeven Inlandsche scholen. De Hollandsch-Chineesche en de Idenburgschool, de twee oudste scholen met Hollandsch als voertaal van onderwijs, mochten reeds haar eerstelingen dragen.

Enkele jaren geleden waren de vruchten te Solo aldus over de zendingsmiddelen verdeeld: ruim een derde door den arbeid van de helpers en andere leden van de Gemeente, een derde door de colportage, en nog geen derde door medisch werk en scholen tezamen. Deze verhouding schijnt thans te veranderen, en de scholen schijnen meer op den voorgrond te komen.

Het groote vraagstuk bij den tegenwoordigen stand van het werk te Solo is: hoe de menschen tot een besliste keus te brengen. De zending bedoelt niet slechts de menschen met het Evangelie bekend te maken, maar hen te brengen in de schaapskooi van Christus. Wij moeten niet alleen Christus tot hen brengen, maar ook hen tot Christus. Als wij na de Evangelie-verkondiging lijdelijk afwachten, of misschien sommigen zich zullen aanmelden voor verder onderwijs, zijn wij als menschen die een boomgaard hebben aangelegd en nu wachten op het afvallen der vruchten om die dan in de schuur te bergen. Er moet geplukt worden. De plukrijpe vruchten moeten ingezameld en naar den aard behandeld worden, opdat ze eetrijp zullen worden. Zoo moeten de menschen, die het Evangelie met zekere instemming gehoord hebben, vergaderd worden en in den weg van verder onderwijs toebereid worden voor de intrede in de Kerk van Christus.

Bij de Inlandsche scholen dient voor dit doel de Zondagsschool als weg tot de catechisatie. De bedoeling is, de kinderen van de Zondagsschool naar de Javaansche catechisatie te doen overgaan.

Bij de scholen met Hollandsch is de Zondagsschool de voorbereiding voor de voordrachten, die ik wekelijks houd, een voor jongens, en een voor meisjes over de voorname stukken van den Christelijken godsdienst.

In het ziekenhuis wordt het plukken voorbereid door het aanteekenen van alle patienten, die belangstelling toonen, en wordt

getracht tot het plukken te komen bij later bezoek van die patienten in hun huizen.

Voor de colportage is de zaak nog in studie. Wij konden tot nu toe de rechte wijze niet vinden. Er zijn talloos velen, die onder den invloed van Christelijke lectuur het Christendom prijzen, doch niet komen tot nader kennismaken van onzen godsdienst. Vooral de gesteldheid der geesten in Solo leidt zoo gemakkelijk tot het prijzen van den Chr. godsdienst zonder meer.

De Hollandsche Kerk van Solo neemt een plaats van bijzondere beteekenis in het werk in. De gedachte, die in haar leeft is, dat zij als kerkelijke gemeenschap met het Hollandsch als voertaal haar taak heeft te vin-

dedeeling ontvangt, dat zij niet langer als kind erkend wordt, gaat door heel de Hollandsche kerk een trilling van ontroering, die de harten nauwer aan God en nauwer aan elkander verbindt.

Zoo hebben wij te Solo voor vele zegeningen te danken, en te bidden om ze op de rechte wijze te mogen gebruiken.

Wij hebben te vragen om krachten, persoonlijk en geldelijke krachten, om de vele gelegenheden, die de Heere schenkt, te mogen waarnemen naar des Heeren wil. De nooden, de vragen waarop wij geen antwoord weten, de gebreken die ons en anderen aankleven, het gevaar, dat wij Gods werk in den weg staan, en vele andere be-

den in dat deel van het zendingswerk, dat in het Hollandsch geschieden moet of geschieden kan. In de Hollandsche godsdienstoefeningen komen geregeld ongeveer honderd niet-gedoopten. Met hen moet natuurlijk gerekend worden in den dienst des Woords. Dit brengt een bijzonderen zegen voor de leden dier kerk mee. Wij verstaan beter onze voorrechten, de voorrechten eener Christelijke opvoeding, als wij letten op hen, die in heidendom of Mohammedanisme zijn opgevoed. Hun liiden en hun strijd, dien wij niet behoeven door te maken wekken ons tot dankbaarheid. Het meeleven met de nooden en smarten van de jonge menschen, die ondanks hun familie Christus willen belijden, versterkt ons geloof en doet onze broederlijke liefde opbloeien. Als een meisje op den dag vóór haar Doop van haar ouders de me-

zwaren en gevaren, moeten ons dringen om toevlucht te nemen tot den wijzen, machtigen en heiligenden God.

Gelukkig mogen wij rekenen op het gebed van allen, die in dezen arbeid belangstellen en met dit werk meeleven.

Mogen wij óók rekenen op Uw gebed?

H. A. VAN ANDEL.

Bij de foto.

Een portret van Ds. en Mevr. Lambooi, de Miss. Predikant van de Kerk te Hoogeveen, die 24 October j.l. in den dienst werd bevestigd door zijn schoonvader Ds. W. Verhoef, pred. te Zeist en kort daarna naar Indië zijn vertrokken.

Zijn standplaats is Pajeti op Soemba. Hij is de opvolger van Ds. D. K. Wielenga, die

tot zijn innig leedwezen om redenen van gezondheid niet weder terugkeeren mocht. Mogt de arbeid van Ds. Lambooi tot een rijken zegen worden gesteld voor het volk van Soemba.

W. B.

Van den Zendingsarbeid in Djokja.

In de eerste plaats een enkele mededeeling omtrent de colportage. Het aantal colporteurs is thans uitgebreid tot 10. Vier wonen er buiten de stad, in verschillende deelen van de residentie, 6 wonen in de stad en trachten vandaar uit hun boeken te verkoopen. Eén verkoopt dagelijks op het station. Een colporteur is speciaal bestemd voor de verspreiding van de Mardi Rahardja in de stad. In het geheel worden thans 12000 exemplaren van dit blad elke maand verspreid. Eens in de maand houd ik een vergadering met de colporteurs, waar zij rapporteeren omtrent hun ervaringen. Het best verkoopbaar zijn enkele boeken van het Oude Testament als Gen., Psalmen, Spreuken. De Evangeliën zijn minder verkoopbaar. De naam van den Heere Jezus is hier nog geen aanbeveling voor een boek. Een veel verkocht boek is ook het Kort Begrip. Een verklaring daarop van de hand van Ds. Bakker was in enkele maanden uitverkocht, doch wordt gelukkig herdrukt. De leatuurcommissie van den zendingsbond zorgt (thans door bemiddeling van Dr. Zwemer ook met de hulp van Amerika) voor de uitgave van goede Jav. zendingslectuur. Een lang gekoesterde wensch van de colporteurs is een bijbel in tembang, die op de zangwijze van de Javanen te zingen is, en gelukkig zal de leatuurcommissie ook tot de uitgaaf van zulk een bijbel overgaan. Sommige colporteurs zijn zeer trouw, niet alleen in het verkoopen van de boeken doch ook in het persoonlijk prediken van de boodschap des heils. Ge kunt ze hier en daar aan den weg zien zitten, in druk gesprek met den een of anderen koper gewikkeld. Ook de sekaten, de Jav. jaarmarkt, pas in October gehouden, heeft weer veel gelegenheid geboden voor den verkoop van boeken. Honderden boeken zijn daar verkocht.

In de tweede plaats over het werk in het hospitaal. Op de maandelijksche vergaderingen die ik met de mandoers en goeroe-indjil houd ter bespreking van de belangen van het zendingswerk in het hospitaal, werd de wensch uitgesproken om voor het hoofdhospitaal een eigen goeroe-indjil te hebben. Hoe zwaar het mij viel den goeroe-indjil Sis Joram, wiens werk in Patalan zoo buitengewoon gezegend werd (reeds werden dit jaar 23 volwassenen daar gedoopt), vandaar naar het Petronella-hospitaal over te

plaatsen, toch bleek dat de beste oplossing. De gezondheid van Sis Joram liet hem reeds niet toe veel op reis te gaan, zoodat juist een arbeid in het hospitaal terdege geschikt was. Bovendien heeft deze broeder veel gaven om vriendelijk met menschen om te gaan en ze de heerlijkheid van het Evangelie te laten voelen, in den velerlei nood van het leven. Er is juist in het hospitaal door persoonlijk gesprek zooveel goeds te doen. De zieken zijn daar in een stemming om een goed woord te kunnen waardeeren. Ze voelen daar wat hun godsdienst waard is, en ook door het woord van een goeroe-indjil wat de godsdienst hun zou kunnen zijn. Meestal is het hart in die omstandigheden iets zachter gestemd. Er is tijd om na te denken over het leven, om zich te bezinnen over zich zelf en zijn levensomstandigheden. Nu sprak het vanzelf dat de twee goeroe-indjil die nog in de stad overgebleven waren, het zoo druk hadden met allerlei anderen arbeid, dat ze behalve het houden van de morgenkoempoelan in de wachtkamer en de middagkoempoelan op de zalen, geen tijd hadden om met de patienten persoonlijk te spreken. Dat is echter van nog meer belang dan het houden van koempoelans. Het is ook van zooveel belang, dat patienten die belangstelling toonen, later nog eens worden opgezocht, en daartoe ter verzorging aan de andere goeroe-indjil worden aanbevolen.

Dat alles doet nu Sis Joram met groote toewijding. Hij gaat voortdurend op de zalen rond, om dan met deze dan met gene een woord te spreken. Op de polikliniek spreekt hij ook persoonlijk met de menschen. Die belangstelling toonen, worden gerapporteerd aan de andere goeroe-indjil en worden dan soms door Sis Joram en een der mandoers of door een der andere helpers bezocht. Zoo is er meer kans op vruchtdragende arbeid in het hospitaal.

Helaas zijn er onderscheidene hospitalen die nog geen eigen goeroe-indjil hebben. Zoo Tandjoeng-Tirto, Medari, Sewoe-Galoor, thans ook Patalan, en straks ook het hulphospitaal in Sanden, dat waarschijnlijk nog dit jaar zal geopend worden. Sewoe-Galoor verloor zijn helper door het overlijden van Eljadah in Srandakan. Drie brs. zijn op de school van Ds. Bakker, om opgeleid te worden als helper, die dus onmiddellijk hun plaats aangewezen zullen zien. We zouden op het oogenblik nog wel 23 inplaats van 3 helpers kunnen gebruiken. Op elk deel van het terrein is hulp en prediking noodig, en telkens zien we, dat waar wij de menschen kunnen plaatsen, die met ijver voor Gods Koninkrijk arbeiden, God ook de vruchten ter inzameling geeft.

Ten slotte nog iets over den arbeid onder de leerlingen onzer Chr. scholen. Op de Holl. Chin., Holl. Jav. en M.U.L.O. school geef ik enkele lessen in de Chr. godsdienst. Wanneer deze leerlingen de scholen verlaten, gaat het contact zoo licht teloor. Het jeugdig gemoed is juist zoo ontvankelijk voor godsdienstige indrukken, en in dien tijd valt ook meestal de beslissing. Hier dwingen de omstandigheden tot een vroege keuze. Daarom trachten we bij de leerlingen der hoogste klasse eenige leiding te geven bij de geestelijke crisis die komen gaat. Wellicht dat sommigen bij het einde van den schooltijd de goede keuze kunnen doen. Anders dan op de catechisatie behandel ik hier enkele belangrijke hoofdstukken van den Chr. godsdienst, en bovendien geef ik enkele malen ook een korte beschouwing omtrent Animisme, Boedhisme, Theosophie, Islam. Tot dusver is de belangstelling voor deze lessen vrij groot. Aan de Holl. Chin. school zijn er elke week 16, aan de Holl. Jav. school 30 en aan de M.U.L.O. 40—50 die deze lessen bijwonen.

Behalve onze eigen scholen zijn er in Djokja nog zeer vele andere scholen. Tot dusver gelukte het mij nog niet aan één dezer scholen godsdienstonderwijs te geven. Het is uit den aard der zaak niet zoo gemakkelijk deze leerlingen te bereiken. Van veel betekenis zou het zijn, indien we hier een gebouw hadden, dat eenigszins beantwoordde aan de eischen der gezelligheid, waar we deze jongelui zouden kunnen trachten te verzamelen.

Djokja.

A. POS.

Solo.

Nadat in 't eind van '22 het zendingsterrein Solo was overgedragen aan de 4 classis van Zuid-Holland (ten Noorden) n.l. den Haag, Gouda, Woerden en Leiden werd in Jan. '23 te Delft een vergadering gehouden, waar onder leiding van Ds. Van Anken een en ander werd geregeld, speciaal met het oog op de verzorging van de linnenkast van het hospitaal. De hier bestaande krans, die zoolve jaren ijverig had geknipt voor het ziekenhuisje van Wonosobo, wilde dit werk gaarne voortzetten voor 't meer dan 10 maal grootere hospitaal van Solo. Daarom werd in den loop van 't jaar deze knipkrans aammerkelijk uitgebreid en konden de verschillende kransen in de 4 classis van werk worden voorzien. Om dit goed te regelen werd in elk der classis iemand benoemd, die te zorgen heeft voor oprichting van naaikransen en regeling van 't werk. Door den grooten ijver der dames is het aantal kransen nu al tot ruim 40 gestegen, wat noodig is,

daar ieder jaar meer dan 3200 stuks voor het hospitaal moeten gezonden worden. Verschillende dames naaien ook aan huis, wat zeer wordt gewaardeerd. Geschonken werd door Mevr. de Wed. V. en de dames S. te Zwijndrecht 21 sloopen, door de dames T. te Baarn, die steeds voor onze linnenkast naaien, ontvingen we f 20.— voor den Solokrans, voorts werd ons uit Nieuwdorp toegezonden 3 kabaja's, 6 sloopen en 6 theedoeken. Voor alles hartelijk dank. De eerste verzending uit Delft naar Solo had plaats in Sept. '23, 2 groote kisten werden met ruim 1500 stuks gevuld, waarvan 100 stuks nog uit Amsterdam waren toegezonden. Begin Jan. hopen we weer een kist te pakken.

Voor de financiële afdeling werd eveneens uit elk der 4 classis iemand benoemd als classicale penningmeesteres en ondergeteekende als algemeene penningmeesteres. Aanvankelijk ging het innen der gelden in verschillende plaatsen uitstekend. Sommige kerken evenwel wilden niet toelaten, dat er geld voor Solo's linnenkast gevraagd werd. Gevolg is nu, dat omgeslagen zal worden over de verschillende kerken wat voor de zending moet worden opgebracht. Hierdoor vervalt nu gedeeltelijk ons werk, dat met zoo veel blijdschap begonnen was. Wij vrouwen, hadden met elkaar zoo graag die heele linnenkast verzorgd, waarvoor zoo ongeveer f 5000.— per jaar noodig is. In sommige plaatsen, waar reeds contribuanten voor de linnenkast zijn, blijven onze vrouwen en meisjes voor het innen der gelden zorgen. Dat geld wordt mij afgedragen. Voor het andere deel zorgt de penningmeester. Het is dus beter hier geen verslag van de financiën te geven, daar ik door deze regeling niet alles ontvang en dus ook niet alles betalen kan.

J. B. van Baren-v. d. Voorn-Grootenboer.

Delft, Jan. '24.

Soemba.

Aan een brief van D. H. Krijger te Pajeti is het volgende ontleend:

Wanneer ik mij heb gezet om U allen in Holland weer iets te laten hooren van hetgeen hier gebeurt en hoe wij het maken, dan doen wij dat met een danktoon in 't hart.

Groot is de weldadigheid en trouw, waarmee de Heere ons omringt. Groot zijn de zegeningen, die de Heere ons persoonlijk heeft geschonken en groot zijn ook de weldaden, die Hij ons geeft in onzen arbeid. Vele zijn de tegenspoeden der rechtvaardigen, maar uit die alle redt hen de Heere, dit ondervinden en ondervonden wij dagelijks.

Wat hebben wij in angst gezeten, toen mijn vrouw naar Java moest gaan om geopereerd te worden en wat leek het ernstig na de operatie, en zie, alles ging zoo uitstekend.

Mijn vrouw is nog nooit zoo gezond geweest als tegenwoordig. Met onze kleine meid gaat het ook nog goed. Zij schijnt echter wat last te hebben van malaria.

Met mij persoonlijk gaat het ook uitstekend. Steeds ben ik goed gezond en ik kan best tegen het klimaat, tot nog toe.

Tegenwoordig is 't hier erg warm, maar we hopen spoedig regen te krijgen.

In 't ziekenhuis gaat het ook goed.

Zuster Clevering is genoegzaam hersteld om haar werk te kunnen verrichten.

Met de jongens en meisjes, die in 't ziekenhuis werken, gaat het ook naar wensch. Een enkele maal komt 't voor, dat er ook onder hen zieken zijn, doch dit heeft tot nog toe geen invloed gehad op den arbeid.

Het aantal patienten is vooruitgaande en als het zoo doorgaat, zullen wij moeten vragen om een nieuwe zaal.

Wij hebben plaats voor 50 patienten. Er liggen de laatste maanden 60 à 70 patienten in 't ziekenhuis, doch het mooiste is, dat er meer vrouwen komen dan voorheen. Vroeger konden we met moeite 2 of 3 vrouwen krijgen en houden, nu liggen er 10 of 12 die zelf vroegen om opgenomen te worden.

Tot eind Oct. hebben we vanaf Januari 47 patienten per dag gehad. Het vorig jaar was dat 35 per dag.

Deze vermeerdering komt meê door den dokter, die erg kalm is tegenover de menschen, en die ook met succes al een drietal operaties heeft verricht. Als het zoo doorgaat, is er in de toekomst heel wat te doen.

We krijgen nu een operatie-kamer. Tot nu toe werd onze achter-galerij daarvoor gebruikt, maar dat kan op den duur niet. Ook denken we over een laboratorium en aparte apotheek. Zoo ziet U allen dus, dat we wel Gods zegen en hulp ondervinden."

Een woord van Dr. Scheurer.

Aan het slot van de Zendingssynode te Amersfoort sprak Dr. Scheurer een trefvend woord, dat in de acta aldus weergegeven wordt:

„Br. Scheurer spreekt een woord van hart tot hart. Persoonlijk was het hem een voorrecht en genoeg heden in het midden der broeders te mogen verkeer. Het heeft hem een rijke geestelijke verkwikking geschonken, weer bezig te zijn met de belangen der zending, die steeds de liefde van zijn hart bezaten. Denkt hij voorts aan wat op deze

gezegende vergadering werd behandeld, dan wordt zijn aandacht op dit oogenblik bijzonder getrokken door wat afkeurend moest gezegd worden over gebrek aan kennis bij onze Kerken en niet zulk meeleven als wel gewenscht was. Hij ziet echter ook nog wat anders. Bij de afkeuring mag een woord van goedkeuring niet ontbreken. Wanneer hij vergelijkt den toestand zooals die was, toen hij in 1893 als eenling op Midden Java stond, met wat thans in 1923 op datzelfde Midden Java te vinden is, dan verstormt bij hem elke klacht; dan slaat hij de handen ineen. Wat tal van scholen, kerken, hospitalen, vergaderingen van Javaansche broeders en zusters, kerkelijke vergaderingen, ook reeds in classes, en daarbij wat al arbeid door geschriften! Zoo zijn de groote daden van onzen God."

Korte Berichten.

T. van Dijk.

De heer T. v. Dijk, de bekende schoolopziener van Soemba, heeft in het ziekenhuis te Hoogeveen een ernstige operatie ondergaan. De operatie is door Gods gunste goed geslaagd. Er bestaat nu gegronde verwachting, dat hij in het voorjaar weer met zijn gezin zal kunnen terugkomen naar Soemba.

Dr. F. L. Bakker.

Dr. F. L. Bakker en Mevrouw maken het te Cairo zeer wel. Hij is bijzonder dankbaar, dat hem de gelegenheid is geopend eenige maanden te Cairo te kunnen studeeren en acht dit voor zijn toekomstigen arbeid van veel belang.

Wellicht zal hij in het begin van April de Zendingsconferentie te Jerusalem bijwonen.

In 't laatste van April of begin Mei hoopt hij te vertrekken naar Java.

Zendingsconferentie te Jerusalem.

D.V. zal er van den 4en tot den 8en April a.s. te Jerusalem een Zendingsconferentie worden gehouden, onder praesidium van Dr. Mott.

De conferentie bestaat alleen uit „coopted membres".

De Nederlandsche Zending zal er waarschijnlijk zijn vertegenwoordigd in de heeren C. W. Nortier, de leider van den voorangercursus op Oost-Java en F. L. Bakker, benoemd docent aan de Opleidingschool te Djokjakarta.

Tjandisewoe.

Te Tjandisewoe, waar de helper Siswara met zoo warme toewijding zijn krachten

geeft in den arbeid der zending, blijft de gemeente zich uitbreiden.

Zondag 9 December zijn daar 19 personen, waarvan 9 volwassenen en 10 kinderen door den Doop in de gemeente opgenomen. Tiandisewoe is de jongste post van al de zendingsposten in Djokjakarta. Maar reeds nu is die gemeente één der grootste van heel dit terrein. De Heere doet daar een heerlijk werk.

Tweede dienaar voor Solo.

Naar uit Solo gemeld wordt, zijn er onderhandelingen geopend tusschen Solo en Delft over de uitzending van een tweeden Geref. Missionairen Denaar des Woords, die tevens de Hollandsche Gemeente zal beaarden.

Mr. J. M. J. Schepper.

De Zendingsconsul Mr. Schepper, die met verlof in Holland is en reeds enkele maanden hulp heeft verleend aan de samenwerkende Zendingscorporaties te Oegstgeest, is door die corporaties benoemd tot Director Deze benoeming is door hem aangenomen. Hij zal dus niet weêr als Zendingsconsul naar Indië terugkeeren. Voor het consulaat een groot verlies.

Het Javaansch Kerkblad.

In het laatst van 1923 is het eerste No. verschenen van het Javaansche Kerkblad. De eindredactie en de administratie berust bij den Javaanschen Kerkeraad te Djokja. Het verschijnt in een oplaag van 300 exemplaren en vond aanvankelijk een goed onthaal bij allen, die er kennis mee maakten.

K. A. de Booij †

Uit Indië kwam het treurig bericht, dat de heer K. A. de Booij, hoofd van de Christ. Holl. Chin. School te Poerworedjo is overleden. Kort daarna is ook Mevr. de Booij gestorven. Een zware slag, voor de school waaraan de overledene werkzaam was en voor de familie in Holland en vooral voor het kleine kind, dat alleen overbleef. Ook hier is Gods weg in donkerheid.

Wonosobo.

In het Zendingsblad van Dec. j.l. is een bericht opgenomen, dat Wonosobo door Ds. Merklijn zou worden verzorgd en dus zou worden gevoegd bij het Zeeuwsche Zendingsterrein. Dit bericht was ontleend aan de Indische pers. Uit eene mededeeling van Dr. Bouma in de Zeeuwsche Kerkbode blijkt echter, dat hierover wel correspondentie

wordt gevoerd, maar de Kerken van Zee-land te dezer zake nog geen beslissing hebben genomen.

J. A. C. Rullmann.

Naar wij vernemen, zal de heer J. A. C. Rullmann, beroepen predikant bij de Geref. Kerk van Batavia, de reis naar Indië maken met het stoomschip „Tambora”, dat 23 Februari a.s. uit Rotterdam vertrekt. De heer Rullmann denkt 4 Maart a.s. te Marseille scheep te gaan en kan dan 28 Maart te Batavia arriveeren.

„Het Christ. Nat. Zendingsfeest”.

De Vereeniging „Christelijk Nationaal Zendingsfeest” heeft met algemeene stemmen besloten om voort te gaan en voorlopig de algemeene, nationale Zendingsfeesten niet op te heffen.

Een onderzoek wordt ingesteld naar de mogelijkheid, om in 1924 een groot Zendingsfeest te houden, waarop het 60-jarig bestaan der vereeniging zal worden herdacht.

Tot voorzitter der Vereeniging is in plaats van wijlen Dr. L. Helderling benoemd Dr. J. R. Callenbach, predikant te Rotterdam.

Dr. Berg.

Ds. W. W. Smit deelt mede dat D. V. in den loop van dit jaar Dr. J. Berg, die is benoemd tot Miss. arts voor Soemba, zal vertrekken, eerst naar Solo om daar Dr. K. P. Groot tijdens diens verlof te vervangen en later naar West-Soemba om daar aan het hospitaal werkzaam te zijn.

Zendingsdeputaten in Utrecht en Gelderland.

Leden van het Moderamen zijn Ds. Ingwersen Praeses; Ds. Kunst Assessor en Ds. Popma Scriba.

Zendingscommissie in Zuid-Holland Zuid.

Het Moderamen der Zendingcommissie in Zuid-Holland zuid is aldus samengesteld:

C. Goote Praeses; C. B. Bavinck Scriba; Dr. A. Kuyper penn.; G. Wielenga; C. W. J. v. Lummel.

Alor.

Van Alor, het eilandje dat onder Timor ressorteert komen verblijvende berichten.

De hulpprediker schreef vandaar aan het Bestuur der Indische Protestantsche Kerk: „Alle bergbewoners willen Christen worden.

Ongeveer 50 dorpen bezocht ik, waar allen Christen willen worden. Overal werd

ik, en vooral de boodschap des vredes met groote vreugde ontvangen.'

De bevolking van Alor telt naar schatting ongeveer 60 tot 80 duizend zielen.

(De Timorbode).

Adres voor Theelood.

Een geschikt adres voor de toezending van gebruikte postzegels, theelood enz. ten behoeve van de Zending is P. J. Schreuder, Noordplein 39c, Rotterdam.

Wie van adres verandert, zende daarvan bericht aan de Uitgevers-Mij. Gebrs. Zomer en Keuning te Wageningen.

Boeken uit de Zendingsbibliotheek vragen men aan bij Ds. D. Pol te Rijsoord.

De z.g. Nikkertjes zijn verkrijgbaar bij MeI. M. J. Pol te Rijsoord tegen toezending van postwissel ad f 6.25.

De blikken busjes, die aan hetzelfde adres verkrijgbaar zijn kosten per stuk f 0.23, per 5 stuks f 1.00 en per 10 stuks f 1.55.

Papieren busjes die geopend en weer met losse teksten gesloten kunnen worden, kosten de 10 stuks f 1.40 en de teksten f 0.90 de 100.

Men bestelle bij G. M. Feij te Middelburg, Burg 109 en sture vooraf het geld.

Leestafel.

Jaarboek ten dienste van de Gereformeerde Kerken in Nederland 1924, onder redactie van de predikanten G. Doekes en J. C. Rullmann. Uitgegeven door Oosterbaan en L. Cointre Goes.

De vraagbaak voor wie in ons Kerkelijk leven een beetje meeleven wil. Het geeft vrij wel alles wat men in een jaarboek begeeren kan. Volmaakt is het natuurlijk nog niet, maar redactie en uitgever bejiveren zich om de volmaaktheid te benaderen.

Jammer, dat er nog zooveel Kerken nalatig blijven in het verstrekken van de noodige inlichtingen.

Van den troon naar het schavot, door J. Schouten. Uitgave van J. H. Kok Kampen. f 2.50 geb. f 3.25.

Dit boek verhaalt de geschiedenis der Fransche revolutie. En het doet het voortreffelijk. Tal van teekeningen versieren het.

Geen wonder, dat het reeds zijn derden druk beleeft.

Niets menschelijks vreemd. Uit het Zweedsch van Runa, uitgave van J. H. Kok, f 1.75, geb. f 2.60.

De naam Runa zegt reeds genoeg. Natuurlijk een mooi boek. Ook al de derde druk. Mooie boeken gaan er wel in.

Tijdschrift voor Evangelisatie, onder Redactie van Prof. Dr. F. W. Grosheide, Ds. J. Gispén, Ds. J. P. Tazelaar en Ds. J. de Vries. Uitgegeven bij Gebr. Zomer en Keuning te Wageningen, maandblad, prijs f 1.50 per jaar.

Dat belooft niet slechts wat goeds, maar wat noodzakelijks. Want een tijdschrift als dit ontbrak. En deze redactie is berekend voor haar taak. En van den Uitgever mag een goede verzorging verwacht. Het eerste No. maakt een uitstekenden indruk. Wie het niet ontving, bestelle het en make er kennis mee.

Catalogus van Boekwerken, uitgegeven door J. H. Kok.

Wat een schat van boeken staan in dezen Catalogus vermeld. We wisten wel, dat Kok veel uitgaf. Maar dat zijn fonds zoo rijk is wisten we toch niet.

En wat is deze Catalogus artistiek uitgevoerd. Het is een lust om er in te bladeren.

De Sabbat door Joh. Jansen. Uitgave van J. H. Kok, prijs 50 cent, voor verspreiding lager in prijs.

Op heldere wijze behandelt hier Ds. Jansen: de Sabbat en de Schrift; de Sabbat en de Kerken; en de Sabbat en de practijk. Zeer lezenswaard.

Giften.

Ontvangen voor de Generale Kas der Zending.

Door P. Belgraver, Beilen, inhoud busje klasse III f 4.25. Door M. v. d. Bom, Rotterdam, uit het zendingsbusje van de Juliana-school te Charlois f 56.42½. Door J. A. Blaak, Varsseveld, uit het negertje van de Chr. school te V. f 5.—. Door J. Timmer, Ten Post, van de zendingscomm. te ten Post f 10.—. Van C. Vermeer, Leeuwarden, uit 't Nikkertje f 6.—. Door J. J. W. Das, Utrecht, 10 pCt. der ontvangsten Med. Dienst Utrecht en Gelderland over 1922 f 458.07. Door P. J. Schreuder, Rotterdam, uit het busje van MeI. Grambauer f 8.60 en verkoop 10 K.G. postzegels à f 0.60 per K.G. is f 6.—, samen f 14.60. Door Dr. A. Kuijper, Rotterdam, 10 pCt. der ontvangsten over 1922 v. d. Zending Zuid-Holland (Zuid) f 2594.30. Door Ds. S. Huismans, Doetinchem, 10 pCt. der ontvangsten v. d. classe

Zutphen f 279.20. Gift van J. W. f 6.25. Door A. G. v. Apeldoorn, Heerde, opbrengst eener collecte v. d. Keuchenius school f 19.75. Door D. Romeijn Hzn., Barneveld, v. d. zendingsver. f 12.50. Gift van J. v. W., Hoofddorp, f 3.90. Door C. Verhagen Czn., 's-Gravenmoer, batig saldo zendingskalenders f 6.70. Door Akke J. v. d. Berg, Wierum (W. D.), idem f 19.40. Door C. Dekker Hzn., 's-Gravenmoer, idem f 14.55. Door K. Verschoor, Pernis, idem f 17.16½. Gift van Tj. R. H. te Urk f 5.—. Door Dr. S. P. Dee, Dwingeloo, halve opbrengst v. d. zendingsbusjes in de Geref. Kerk te Hyken, f 19.25. Door H. D. J. Boissevain, de Bilt, uit een busje van een studiekering te de B., f 3.50. Voor de extra collecte v. d. Geref. Kerk te Nieuwlande, f 9.47. Linschoten f 15.15. Kamperveen f 4.67. Bedum f 160.04. Gees f 12.41. Doetinchem f 22.66. Duurswoude f 16.16½. Edam f 15.60½. Oestwolde f 10.—. Oudehorne f 8.03. Westerlee f 21.51. Domburg f 7.05. Drogeham f 41.34. Oud-Vossemeer f 28.97. Nieuw-Dordrecht f 11.72.

W. BREUKELAAR.

Zaandam, 22 Jan. 1924.

Voor Djocja.

Van de Geref. Kerk te Koog Zaandijk f 84.— en f 109.79. Van idem N. Vennep f 200.—. Van idem te Velzen f 100.—. Van idem Westzaan f 95.—. Van E. J. te A. f 7.50 en voor het Petr. Hosp. f 5.—. Van J. H. Sielof te Hilversum f 6.—. Van Jansie Ras te Zaandam opgespaarde halve centen f 2.—.

W. BREUKELAAR.

Zending Geref. Kerken op Soemba.

Mej. M. Boersma te Warfum v. d. Zendv. f 20.—. Ds. N. Duursema te N. Amsterdam gev. in de coll. 5 + 25, in de brievenbus 2 × 2.50 is f 35.—. Idem uit Zwartemeer gev. i. d. coll. f 10.—. Idem uit Zweeloo gev. i. d. coll. f 5.—. M. Meilof te Hoogersimlde, v. d. Zendv. f 8.10. P. Kieft te Enumatil v. d. schoolk. f 23.76. Mej. M. v. d. Blom te Olst saldo Kal. f 21.20. G. v. d. Veen te Vroomshoop v. d. Zendv. f 75.—. W. P. Eugster te Hengelo, saldo Zend.bl. f 53.—. Ds. Visser te Oldemarkt, busje B. Hetebyr f 7.51. P. Smid te Oldekerk v. d. schoolk. f 11.65. Ds. Stadig te Eringe, busjes f 51.35. J. Ipema 100 h. c., spreekb. Ds. Wielenga f 8.15, coll. Muziek-uitv. 2e Kerstdag f 15.84 is f 75.84. Dr. Dee te Dwingelo, gev. i. d. coll. f 10.—, theelood f 4.47½ is f 14.47½. B. Roosjen te Dieven, 't Nikkertje der school f 12.25, saldo Kal. f 7.30 is f 19.55. Ds. Ubbens te Roodershuil, coll. Zondagschoolk. f 7.—. Ds. de Boer te Garrelswier 2 m. 2 v. d. l. bijdrage f 40, saldo Kal. f 9.— is f 49.—. T. H. Muller te N. Weerdinge i. d. Zendv. en saldo Kal. f 140.—. J. Boddens te Schiltwolde, contributies f 200.—. Mej. M. de Noord te Aduard busje Br. Kuipers f 10.—. Joh. Katerberg te Zweelo, gev. i. d. coll. f 10.—. Ds. Steenhuis te Loppersum, busje P. Wierema f 6.67½, f 7.96, f 6.73, G. R. f 1.— is f 22.36½. J. de

Vries te Kommerzijl saldo Kal. f 11.05. T. H. Muller te N. Weerdinge v. d. groote Meisjesv. f 4.—. E. Delhaar te N. Buinen, busje f 25.50, saldo Kal. f 19.23, saldo Zend.bl. f 45.09 is f 89.82. O. J. Bouwman te Uithuizen gev. i. d. coll. f 5.—. A. Blaak te Sappemeer, coll. zilv. bruil. van A. M. f 5.76. Ds. Middelveld te Hoogkerk, gev. i. d. coll. f 1 + f 0.50 bezorgd a. d. Pastorie f 10.— is f 11.50. Ds. Uytenhoudt te Coevorden, bijdragen f 49.—. K. Bosma te Middelstum, 't Nikkertje Jongelv. A. f 9.35, Jongelv. B. f 1.53, Jonged.v. f 2.79½, 6e Kl. school f 11.27½, K. Noorman 410 h. c., Mej. B. Venema 150 h. c., 't Zend. comité f 100.— is f 127.65. Ds. Kolthoff 't Veldhausen, Soembaweek f 129.—. C. Verstraete te Zwolle v. d. Kerkeraad f 1100.—. A. Brouwer te Gasselter Nijveveen, busje v. A. B. en H. 'E. f 27.—. D. de Wolde te N. Amsterdam, verzam. op de 40-j. bruiloft f 4.33. E. v. Buuren te Delfzijl, gev. i. d. coll. f 20.—. J. Roffel te 2e Exloërmond, verzam. door kinderen f 12.91. J. Aarts te Blokzijl, v. d. Zondagsschool f 17.60½. F. Hendriks te Delfzijl, 't Negertje der school f 35.57½. Ds. Bakker te Lutton, busjes Dec. f 12.—, schoolk. f 15.—, coll. bruil. v. T. Prins en J. Drenth f 6.— is f 33.—. J. Vredevoogd te Middelstum uit zijn Nikkertje f 20. A. Smit te Haren 2 mnd. contributie f 21.65 en f 22.40 is f 44.05, busje R. Elerman f 2.—, Jongelv. f 7.22 is f 58.27; Ds. v. Dijk te Groningen, zijn catechisatiebus en ingek. h. c. f 69.80. H. Penningten Niezijl, gecoll. h. c. f 5.21. A. C. Visser te Wollega 250 h. c. f 1.25. Ds. Postema te Veendam, gev. i. d. coll. f 1 en f 2.50 is f 3.50. Mej. W. G. Doj te Westerlee, v. d. schoolk. f 5.06. Mej. A. Toorman te N. Pekela, v. d. Jonged.v. f 4.05. Jonged.v. Dorcas te Stadskanaal f 48.50. Joh. G. Kuiper te Een v. d. Jongelv. f 15, Knap.v. f 4, 't Nikkertje der school f 8.81, Zend.bl. f 40.29 is f 68.10. J. Smippe te Smilde bus Jongelv. f 11.26. Mej. J. Sijpkens te N. Buinen v. d. Jonged.v. f 6.65. T. Kool te Meeden saldo Kal. f 13.25. Ds. Steenhuis te Loppersum, gev. i. d. coll. f 5, saldo Kal. f 9 is f 14.—. J. A. Delhaas te Groningen, school Leliester, theelood voor f 17.60. Ds. Dekkers te Stroobos, saldo Zend.bl. f 25.—. Ger. Kerk te Hardenburg, gev. i. d. coll. f 10.—. Ds. de Boer te Garrelswier gev. i. d. coll. uit dankbaarheid f 2.50. F. Rintjema te Bierum busje B. Scheper f 38, T. Omta f 18.46, D. Hoeksema f 16.50, H. Rintjema f 10.05, saldo Kal. f 16.87½ is f 99.88½. Mej. G. Kuiper te N. Buinen v. d. Kleine Meisjesv. f 4.78½. Mej. F. Lameris te Wagenborgen 't Nikkertje der school f 14.—. Ger. Kerk te Westerlee, saldo Kal. f 9.31½. Mej. G. Haan te Groningen, 2 m. d. l. stort. der Kinderzend.v. f 175.—. Ds. Middelveld te Hoogkerk coll. jaarf. der Jonged.v. en busje v. E. Geertzema f 30.—, saldo Kal. f 70 is f 100.—. F. Dijkens te Uithuizen saldo Kal. f 22.50. Dr. Visser te Oldemarkt, A. Sneepe f 10.—, J. Ver. saldo Kal. f 16.65 is f 26.65. H. Kort te Winschoten, busjes f 100.—. Ds. Bax te Holten uit Olst

Kerstcoll. f 19.—. Idem uit Weerden, busje der school f 3.75. Dr. Dee te Dwingelo busje Jonged.v. f 10.57. Idem uit Hijken, busjes f 19.25. Joh. Haan te Scheemda v. d. Jongel. vereen. f 17.92½. Mej. G. Lenters te Raderijk (Heidelberg) saldo Zend.bl. en saldo Kal. f 23.75. Mej. G. Dwarshuis te Zuidwolde (Gron.) uit haar busje f 12.—. A. Donkerbroek v. d. Jonged.v. f 15, Gr. v. d. Leest 220 h. c. is f 16.10. Mej. S. A. Hommers te de Krim v. d. Jongel.v. f 4.20. Joh. Katerburg te Zweelo, gev. i. d. coll. f 5.—. P. Smeenk te de Krim, H. ten Horst 56 h. c., bijdragen f 144.37 is f 144.65. K. Gaal te Steenwijk, busje van A. Piest f 2.25. C. Ketel f 4.96½. A. Hans f 6.13, J. Bonthoud f 8.06, A. Bijkerk f 13.03½, B. Brouwer f 4.98½, G. Nijenhuis f 8.83½, G. Ruiter f 12.59 is f 60.85½. Ds. Scheps uit Almelo, gaven f 24.—. Ds. Elzinga te Grootegast gev. i. d. coll. f 40 en f 25 is f 65.—. Gasselter Nijveen Soembaweek f 73.93. Wierden f 77.55; Een f 29.44. Uithuizen f 429.25. Wildervank f 203.—. Westeremden f 103.65. Den Ham f 291.—. Vriezenveen f 21.54½. Haaksbergen f 28.80. Ezinge f 67.53. Hardenberg Wag. f 2.65. Woldendorp f 17.47. Overschild f 55.—. 2 Exloërmond f 33.05. Meeden f 30.30. Rouveen f 259.22. Lutton f 102.—. Aduard f 336.24. Haren f 133.80. 't Zandt f 74.22½. Oostwolde f 129.75. Borger f 36.15. Spijk f 135.—. Dedemsvaart f 309.40. Nijverdal f 467.50. Groningen B. f 600.—. Staphorst f 17.85. Smilde f 63.19. Veenhuizen f 125.11. Loppersum f 169.—. Stedum f 189.—. Onstwedde f 50.—. Nieuwerood f 38.82½. Vollenhove f 43.06½. Westerlee f 25.30½. Bierum f 198.50. Leem f 97.43. Genemuiden f 71.15. Meppel f 409.04. Rijssen f 95.—. Valthermond f 30.60. Sellingen f 17.53. Appingedam f 299.50. N. Buinen f 32.—. Winschoten f 108.75. Dwingelo f 235.—. Uyksen f 42.98. N. Dordrecht f 22.40. de Krim f 225.35. Tenpost f 116.75. Midwolde f 84.40. Munnekerzijl f 115.76½. Almelo f 207.81½. Zwolle f 544.30. Grootegast f 230.

J. DUURSEMA, Quaestor.

Groningen, 23 Januari 1924.
Heeresingel 34.

Rekening en verantwoording der Vereen. „Medische Zending” te Rotterdam.

1 November 1922—31 October 1923.

Alblasserdam, Mej. B. P. Jonker, 1e halfj. f 55.60, 2e halfj. f 6.60. Berkel, Mevr. Fleurke-Maaskant, 1e halfj. f 52.90, 2e halfj. f 51.20. Bleiswijk, Mej. A. Bos, 1e halfj. f 17.70. Bommel, Mej. M. A. Borgdorff, 1e halfj. f 22.—, 2e halfj. f 10.—. Brielle, Mej. J. v. Rey, 1e halfj. f 14.50. Capelle a. d. IJssel, Kerkeraad 2e halfj. f 20.—. Charlois, Kerkeraad, 1e halfj. f 250.—, Delfshaven, Kerkeraad, 1e halfj. f 150.—, 2e halfj. f 150.—. Dordrecht, Mej. M. J. v. d. Weg, 1e halfj. f 15.15, 2e halfj. f 45.—. Feijenoord, Mej. C. D. Bosloper, 1e halfj. f 31.20, 2e halfj. f 16.20. Giesendam, Kerkeraad, 1e halfj. f 20.—. Giessen

O. en N. Kerk, Kerkeraad, 1e halfj. f 10.—. Gorinchem, Mevr. H. Blankers—van Dalen, 1e halfj. f 49.75, 2e halfj. f 50.—. Hillegersberg, Mej. G. J. Rooseboom, 2e halfj. f 44.50. Hendrik Ido Ambacht, Mej. L. F. Stans, 1e halfj. f 10.—, 2e halfj. f 8.05. Katendrecht, Mevr. Willemse, 1e halfj. f 48.—, 2e halfj. f 40.—. Idem Mej. A. E. Koster, 1e halfj. f 60.—, 2e halfj. f 58.—. Kralingen, Mej. M. H. Coepijn, 1e halfj. f 35.35, 2e halfj. f 44.40. Idem Mej. C. A. van Linschoten, 1e halfj. f 57.—, 2e halfj. f 40.25. Idem Mej. J. H. den Ouden, 1e halfj. f 107.30, 2e halfj. f 93.05. Leerdam, Kerkeraad, 1e halfj. f 5.—, 2e halfj. f 5.—. Maasland, Kerkeraad, 1e halfj. f 25.—, 2e halfj. f 25.—. Maassluis, Mevr. S. Luijendijk-Warnaar, 1e halfj. f 51.10, 2e halfj. f 48.35. Moolenaarsgraaf, Kerkeraad, 1e halfj. f 10.—, 2e halfj. f 10.—. Nieuw Lekkerland, Kerkeraad, 1e halfj. f 15.—. Nieuw Helvoet, Mej. W. Oranje-Kramer, 1e halfj. f 13.50—6.25, 2e halfj. f 6.10. Otterland, Mej. J. Bons, 1e halfj. f 25.70, 2e halfj. f 26.70. Ouddorp, Mej. A. Spee, 1e halfj. f 8.—, 2e halfj. f 6.—. Overschie, Kerkeraad, 1e halfj. f 50.—. Pernis, Mej. E. Noordzij, 1e halfj. f 16.—, 2e halfj. f 28.50. Rhoon, Mej. P. Vijvinkel, 1e halfj. f 32.70, 2e halfj. f 31.50. Blanken Rozenburg, Mej. P. van den Deijl, 1e halfj. f 18.—, 2e halfj. f 25.60. Rijsoord, Mej. T. I. van der Linden, 1e halfj. f 33.75. Rotterdam, Mevr. C. F. v. d. Berg-de Jonge, 1e halfj. f 65.25, 2de halfj. f 50.30. Idem, Mevr. W. van den Boom-Bos, 2e halfj. f 8.—. Idem, Mej. E. Corbeth, 1e halfj. f 65.80, 2e halfj. f 94.80. Idem, Mej. T. Bavinck, 1e halfj. f 37.—, 2e halfj. f 27.—. Idem, Mej. E. E. A. van der Kam, 1e halfj. f 75.—, 2e halfj. f 62.40. Idem, Mej. N. van Vliet, 1e halfj. f 50.50, 2e halfj. f 44.50. Idem, Mej. M. Vijgeboom, 1e halfj. f 42.50, 2e halfj. f 53.50. Schiedam, Kerkeraad, 1e halfj. f 50.—. Schoonrewoerd, Mej. B. M. de Leeuw, 1e halfj. f 3.—, 2e halfj. f 3.—. Strijen, Mej. E. W. van de Nadort, 1e halfj. f 38.—. Tinte, Mej. J. Krijnen-Jonker, 1e halfj. f 6.30, 2e halfj. f 4.80. Vlaardingen, Mej. A. Kwakkelstein, 1e halfj. f 29.—, 2e halfj. f 5.—. Vianen, Mej. A. J. Labrie, 1e halfj. f 7.25, 2e halfj. f 7.75. Zwiindrecht, Mevr. D. Vliegthart-v. Pelt, 2e halfj. f 100.—.

Ontvangen Giften.

November 1922—Mei 1923.

Bleiswijk: door Mej. Bos van busje Chr. School f 15.50, Schoonrewoerd collecte 1921 f 9.17½ en collecte 1922 f 8.48½.

Charlois: door den heer W. L. Kooyman van busje Chr. School f 20.—.

Overschie: door Mej. Breevoort van de kinderen der Bijz. School Bovendijk f 11.30.

Kralingen: door Mej. A. v. d. Hoog uit Zendingbusje f 4.25; door Mej. A. Beddigs van Mevr. T. f 3.65, van v. d. P. f 2.—; door Mej. v. Linschoten van J. B. f 2.—; door Mej. den Ouden van J. K. f 0.50; van D. W. K. f 1.—, van J. C. v. A. f 0.50, van Zw. f 0.25, van A. V. f 1.—, van Gebr. K. f 1.—,

van v. B. f 2.—, van F. K. f 1.—, van C. 't H. f 1.—, van J. P. H. f 1.50, van C. B. f 1.50, van J. H. f 1.—, van Gebr. de Kn. f 0.75, van H. O. f 1.—, J. H. Sch. f 0.50, van K. Sch. f 0.25, van v. d. V. f 1.—, van J. B. f 1.50, van S. v. S. f 1.—, van H. Z. f 1.—, van T. B. f 1.—, van L. d. K. f 0.25, van P. M. P. f 0.50, van C. d. M. f 1.—, van A. v. d. H. f 1.—, van J. B. f 1.—, E. 't B. f 0.50, van A. d. E. f 0.50.

Rotterdam: door Mevr. B. van B. f 2.50; door br. Koops van B. P. f 15.—, door Mei. L. d. Kooy van N. N. f 5.—; door Mevr. v. d. N. van G. f 10.—; door Mevr. Vijgenboom van N. N. f 5.—, van P. v. N. f 3.—, van H. W. f 2.—, van Dames N. f 1.—.

Vlaardingen: door Mei. Kwakkelstein van Zondagsschool „Jachin” f 83.16.

Mei 1923—November 1923.

Pernis: door Mei. Noordzij van L. v. W. f 1.—; van N.N. f 0.50.

Tinte: door Mei. Krijnen-Jonker van Wed. W. M. f 0.50.

Leerdam: door den Heer Walter van Mina K. 150 halve centen; van Cornelia S. 100 halve centen.

Kralingen: door Mei. Den Ouden uit het zendingsbusje der school van den Heer Allaart f 34.—; van J. B. f 2.50; van Mei. T. V. 77 halve centen is 38½ cent; door Mei. A. v. d. Kooij van N.N. f 5.—; door Mei. v. Linschoten van Wed. den O. f 1.—; van den Heer A. B. f 0.50; door Mei. Beddigs uit het zendingsbusje van Mevr. T. (Zuidlaren) f 3.11 en 200 halve centen is f 1.—; door Heer Allaart, uit het Zendingsbusje f 48.—; door Mei. Dronkeft, gecollecteerd op de Meisjesvereniging (rechter Maasoever) f 10.

Rotterdam: door br. Kiesling van Geref. Zondagsschool „Biddt den Heere des Oogstes” f 10.—; door Mei. Vijgeboom van Mei. K. f 1.—; door Mevr. Wielenga van Mei. B. f 2.50; door br. Grootveld van W. f 5.—.

Overschie: door Mei. Breevoort verzameld door de leerlingen der School Boven-dijk f 6.55.

Nieuw-Helvoet: door Mei. Deurloo van Geref. Zondagsschool f 25.—.

Vlaardingen: door Mei. A. Kwakkelstein van Geref. Zondagsschool „Jachin” f 78.96.

Giften Linnenkast.

November 1922—November 1923.

Schiedam: door Mevr. v. Voren-v. Driel van Krans f 100.—.

Stad aan 't Haringvliet: door Mei. K. v. Sprang, van Meisjesvereniging f 10.—.

Rotterdam: door Mei. F. v. d. Kooy, Krans Poerbolingo f 10.—; door Mevr. Bavinck van Mei. W. E. te Zeist f 3.—; door Mei. L. v. d. Kooy van N.N. f 5.—; door Mei. Corbeth van N. H. f 1.—, van N.N. f 0.25; door Mei. F. v. d. Kooy van Krans „Poerbolingo” f 18.80.

Leksmond: door Mei. G. v. Mazijk f 2.50.

Schiedam: door Mevr. v. Voren-v. Driel, van Krans f 90.—.

Moolenaarsgraat: door Mei. v. Essen-Eike-lenboom, van Krans f 46.—.

Meerkerk: door Mei. Bos van Krans f 70.

Maassluis: door Mei. Borstlap van N.N. f 5.—.

Kralingen: door Mevr. Bouman, van Krans f 16.45.

Overzicht.

Ontvangsten:

Contributiën:

Nov. 1922—Mei 1923	f 1786.10
Mei—Nov. 1923	„ 1351.05

Giften:

Nov. 1922—Mei 1923	„ 228.02
Mei—Nov. 1923	„ 237.75½
		<hr/> f 3602.92½

Uitgaven:

Drukloon en diverse onkosten	f 228.80
Afgedragen aan Deputaten voor de Med. Zending	„ 3298.53½
Op Giro staat	„ 75.59
	<hr/> f 3602.92½

Overzicht Linnenkast.

Ontvangsten:

Aan giften	f 378.—
Van Deputaten voor aanschaffing Linnengoed	„ 594.77
		<hr/> f 972.77

Uitgaven:

Onkosten verzenden	f 31.15
Aan Goederen	„ 941.62
		<hr/> f 972.77

Rectificatie.

In de rekening en verantwoording der Nederl. Ger. Zendingsvereniging is in het plaatsen der uitgaven een drukfout gemaakt. Twee maal onder elkander is de post Administratiekosten onder elkaar geplaatst à f 52.10. Dit moet natuurlijk één maal zijn, zoodat men gelieve te lezen als volgt:

Uitgaven:

Per afgedragen a/d. Ger. Kerken	f 500.—
Drukwerk	„ 25.68
Lokaalhuur	„ 2.50
Port en Administratie	„ 52.10
Nadeelig saldo Heidenpenning..	„ 2.99
Voordeelig saldo N.G.Z.V.E.	„ 292.23½
	<hr/> f 875.50½

Hoogachtend,

UEd. dw. br.

L. BERK.

Penningm. der

Nederl. Ger. Zending V.E.G.

HET ZENDINGSBLAD

VAN DE

GEREFORMEERDE KERKEN IN NEDERLAND

*En dit Evangelie des Koninkrijks zal in de geheele
wereld gepredikt worden tot een getuigenis allen
volken.* Matth. 24 : 14a.

REDACTIE-ADRES: Ds. W. BREUKELAAR, ZAANDAM.
ADMINISTRATIE-ADRES: DRUKKERIJ „VADA”
GEBR. ZOMER & KEUNING - WAGENINGEN.

HET BLAD VERSCHIJNT IN HET MIDDEN VAN ELKE MAAND.

ABONNEMENTSPRIJS PER JAAR f 0.84 FRANCO PER POST.
BIJ GETALLEN AAN ÉÉN ADRES BOVEN 3 EX. f 0.72 FR. P. P.

INHOUD:

Nabij door Christus bloed. — Van Zendingsaangelegenheden: Javaansche predikanten in Zendingdienst. — Een Soembaneesche kampong. — Uit Poerworedjo. — Poerworedjo. — Brief van Ds. K. v. Dijk. — De Opleidingsschool. — J. P. Zuidema. — Keuchenius-school. — Solo Kring, 's-Gravenhage. — Een hoog ideaal. — Korte berichten. — Leestafel. — Giften.

Nabij door Christus bloed.

Maar nu in Christus Jezus zijt gij, die eertijds
verre waart, nabij geworden door het bloed van
Christus. Efeze 2 : 13.

De Lijdensweken kwamen weer. En de gemeente tracht weer in bijzondere mate in te leven in die wonderen van Goddelijke genade, waarvan Gethsémané en Gabbatha en Golgotha spreken.

Weer zien we, hoe Christus Jezus in onpeilbare zieleworsteling den drinkbeker neemt uit des Vaders hand; en hoe over der zondaren Borg de onverbiddelijke eisch van het recht Gods komt; en hoe eindelijk der zondaren Zaligmaker zijn levensbloed geeft voor zijn doodschuldige volk.

En als we door het geloof des Evangelies de hand op dat Offer mogen leggen, zoodat we in Christus' bloed kennen de verzoening onzer schuld; dan jubelt onze ziele mede, door de zalige ervaring dezer waarheid, dat wie eertijds verre waren, nabij geworden zijn door het bloed van Christus.

Misschien kent ge dat ook uit uw persoonlijke ondervinding: dat ge vroeger leefdet verre van God, wandelend in de zonden der wereld; maar dat ge toen, in het gezicht uwer zonden gedreven naar het bloed des kruises, verzoening en verlossing vondt en tot den blijden dienst en de zalige gemeenschap uws Gods zijt gekomen.

Maar al werd ook uw leven van jongs-af door de kracht van Gods verbond omstraald door het licht des Evangelies, zoodat ge altoos kendet den geopenden toegang tot den troon der genade, waar ge telkens weer voor uw struikelingen en gebreken bedekking mocht zoeken in des Middelaars bloed; — evenwel klinkt toch uw dankende jubel niet minder blij.

Wat Paulus aan de Christenen van Efeze schrijft, gold niet maar van hen persoonlijk, doch had betrekking op hen als geloovigen uit de heidenen, in tegenstelling met de geloovigen uit Israel.

Deze laatsten waren nabij, omdat zij naar de belofte des verbonds leefden onder het aanbod der genade. Maar de heidenen waren verre van God en verre van zijn verbond, vreemd van de beloften en van het licht der waarheid.

Maar door Christus' bloed zijn ook de heidenen nabij geworden.

Door zijn bloed is de wet der schaduwen vervuld en weggenomen, en dus is de scheiding tusschen Israel en de volken wegevallen.

Nu mogen dezen hooren hetzelfde rijke Evangelie. Nu mogen zij komen door denzelfden weg des geloofs. Nu mogen zij leven onder hetzelfde verbond van genade.

En wij, kinderen dier volkeren buiten Israel, genieten daarin de heerlijke vruchten van het bloed des kruises. Door dat bloed alleen zijn wij ook nabij.

Als uw hart deze waarheid heeft verstaan, doordat ge in Christus' bloed ook zelf vrede bij God hebt gevonden, — hoe vol wordt dan uw danktoon bij de betrachtning van het lijden van uw Heiland.

Maar dan verstaat ge ook, dat Soemba's heidenen en Java's Mohamedanen niet meer verre zijn. Nog houden de hooge muren van het heidendom en de valsche godsdienst tegen, dat het licht des Evangelies valt over hun donker leven. Doch naar de bedeeeling des nieuwen verbonds zijn zij ook niet verre meer, maar nabij geworden, door het bloed van Christus.

Daar om is het werk der Zending ook een werk van blijde hoop. De volle vrucht van Christus' bloed zal den heidenen worden. Ze zullen ook smaken den vrede, dien Hij door zijn bloed heeft bewerkt.

Op Gods tijd, zeker. En langs Gods wegen, ja. Maar ze zal toch komen,

dat ook Java's bergen zullen vrede dragen en Soemba's heuvelen heilig recht.

Als gij dan dankt, dat uw Heiland den drinkbeker in Gethsémané om uwentwille heeft opgenomen; en dat Hij het vonnis des doods op Gabbatha ter uwer plaatsvervangende tegen zich liet vellen; en dat Hij zijn dierbaar bloed op Golgotha voor uw behoud heeft geplengd; — vergeet dan niet, dat de heidenen en Mohamedanen de ledige handen der hongerende zielen naar u uitstrekken, opdat gij ze zoudt geven de rijpe vrucht van het bloed van Christus, waardoor zij ook niet meer verre zijn, maar nabij zijn geworden.

N. A.

D.

Van Zendingsaangelegenheden.

„Javaansche predikanten in Zendingsdienst.”

In een belangrijk artikel, geplaatst in de Macedoniër, stelt Ds. D. Bakker, de docent der Opleidingschool te Djocjakarta, de vraag aan de orde of het niet gewenscht wezen zou het daarheen te leiden, dat Javaansche predikanten gebruikt worden in Zendingsdienst. Hij oordeelt dat deze vraag zeer beslist in bevestigenden zin moet worden beantwoord.

De tijd is nu wel gekomen om Javanen te stellen in het ambt van dienaar des Woords. Er zijn thans ook wel Javanen, die voor een beroeping in aanmerking zouden kunnen komen. Maar er zijn nog slechts twee Inlandsche Gemeenten, die sterk genoeg zijn om een eigen dienaar des Woords te kunnen onderhouden n.l. alleen te Djocja en te Solo. De andere Gemeenten zijn daarvoor nog te klein en te zwak. En het staat te vreezen, dat dit voorloopig zoo zal blijven. In verband hiermede oordeelt Ds. Bakker, dat het aanbeveling zou verdienen aan elk der missionaire predikanten „één of meer Javaansche predikanten ter zijde te stellen met een zelfde roeping.”

Het bezwaar, dat een zendende kerk dan tweeërlei missionaire predikanten in haar dienst hebben zou, acht Ds. Bakker denkbeeldig, omdat zou kunnen worden bepaald, dat de Javaansche predikanten niet in Nederlandsche Gemeenten beroepbaar zouden zijn. Als voordeelen, die aan het in Zendingsdienst stellen van Javaansche predikanten zouden verbonden zijn noemt Ds. Bakker de volgende:

1. Wanneer de Javaansche predikanten alleen verbonden worden aan bepaalde Inlandsche Gemeenten, dan zal het aantal voorloopig zeer klein blijven. Wordt de eisch gesteld van *zelfonderhoud*, *zelfregeering* en *zelfuitbreiding*, dan zijn er op dit oogenblik

maar twee noodig. Maar er zou veel voor te zeggen zijn, indien bij de instelling van het ambt van dienaar des Woords van meet af op elk terrein minstens één Javaan met het ambt werd bekleed.

2. Het aantal kleine Gemeenten en kringen, waarin 's Zondags Woord en Sacrament bediend mochten worden, neemt voortdurend toe. Om de afstanden is combinatie niet mogelijk. Maar 't gevolg is, dat de missionaire predikanten elken Zondag bijna Avondmaal en Doop mochten bedienen en dat ze daarvoor somtijds nog Zondagen te kort komen.

Over enkele jaren kan het getal kringen en gemeenten verdubbeld zijn. Hoe moet het dan? Moeten de zendende kerken dan een tweede missionaire dienaar uitzenden? Of moeten onder de Javanen de krachten gezocht worden om mede den last te dragen? Mij dunkt het laatste.

3. Voor een Javaansch predikant zou het een uitstekende leerschool zijn, indien hij eenige jaren naast den missionairen dienaar des Woords kon arbeiden. Ongemerkt kwam hij in aanraking met allerlei kwesties, die in 't kerkelijk leven aan de orde komen. Zulk een practische oefening was meer waard dan een college in het Kerkrecht.”

Ten slotte schrijft Ds. Bakker:

„Het denkbeeld is eenigszins nieuw: Javaansche predikanten in Zendingsdienst. Maar de nieuwigheid is geen reden om het te verwerpen. Misschien zijn er onoverkomelijke bezwaren aan verbonden, die ik niet zie. In elk geval is de gedachte van genoegzaam gewicht om in overweging genomen te worden.”

Met dat laatste stemmen we van harte in. Wanneer trouwens een wijs en voorzichtig man als Ds. Bakker met een denkbeeld voor den dag komt, is het stellig altoos van genoegzaam gewicht om het in overweging

te nemen. We twijfelen dan ook niet of deze eenigszins nieuwe gedachte zal door de Kerken wel zeer en ernstig worden overwogen.

Blijkbaar bedoelt Ds. Bakker in de op Midden-Java allengs grooter wordende behoefte aan ambtelijke bediening van Woord en Sacrament te voorzien door Javaansche predikanten. Met die gedachte stemmen we ten volle in. Als de Heere het werk op Midden Java blijft zegenen, gelijk dit de laatste jaren geschiedt, dan zal het getal Gemeenten en kringen zich steeds uitbreiden. En dan wordt het op den duur onmogelijk uit Holland zooveel Hollandsche predikanten te zenden, dat daardoor in de behoefte aan bediening der sacramenten kan worden voorzien. We moeten hebben Javaansche predikanten. Hoe eer hoe beter. Java zal door Javanen moeten worden bearbeid, zij het dan ook onder de leiding van de Hollandsche missionaire dienaren.

Nu wil Ds. Bakker om in den steeds grooter wordende nood te voorzien Javaansche predikanten laten beroepen door de zenden-de kerken in Holland, om naast den Hollandschen missionairen predikant in den dienst der zending te arbeiden. Geenszins zullen we beweren, dat hiertegen principiele kerkrechterlijke bezwaren bestaan, die *onoverkomenlijk* zijn. Toch rijzen er bij ons wel enkele vragen en bedenkingen. Vooreerst komt de vraag bij ons op of een beroeping van een Javaansch predikant door één kerk in Holland voor het werk op Java wel een heusche beroeping kan worden genoemd. Naar Gereformeerde orde behoort tot de wettelijke beroeping dergenen die te voren niet in den dienst zijn geweest: de verkiezing, de examinatie door de Classe waartoe de beroepende Kerk behoort, de approbatie van de lidmaten dier kerk, en de openlijke bevestiging. Maar wat komt hiervan werkelijk terecht, wanneer een kerk hier te lande een Javaan gaat beroepen tot haar dienaar? Gesteld b.v. dat de Kerk van Amsterdam hiertoe besloot, dan zou zij tot de verkiezing moeten overgaan louter op van uit Indië ontvangen advies; de examinatie zou zij geheel moeten opdragen aan een andere Classe dan waartoe zij zelf behoort; van de approbatie in eigen kerk zou zij geheel moeten afzien, en de bevestiging zou zij buiten eigen Gemeente moeten laten geschieden. We vreezen, dat men dan het wezenlijke in het werk der beroeping grootendeels zou hebben verloren, ook al werd de naam nog wel behouden.

Bovendien vragen we ons af of de positie van zulk een Javaansche predikant, die ambtelijk zou zijn verbonden aan eene Kerk in Holland, niet wat al te exceptioneel zou

worden. Volgens goeden regel behoort er, zooveel als mogelijk is, onder de dienaren des Woords gelijkheid te worden gehouden. Wanneer dus de Kerk te Amsterdam een Javaansche predikant beriep voor het werk der zending zou er dus tusschen dezen dienaar en den Hollandschen missionaire predikanten gelijkheid gehouden moeten worden, zooveel mogelijk zou zijn. Het spreekt echter van zelf dat er niet alleen een groot verschil zou komen in beider tractements-regeling, maar dat ook feitelijk de leiding van het werk zou moeten blijven in handen van den Hollandschen missionairen predikant. Het komt ons voor, dat de Javaansche predikant, al zou hij in naam staan naast den Hollandschen predikant, toch metterdaad aan diens leiding zou zijn onderworpen.

Eindelijk rees ook nog bij ons de vraag of het wel gewenscht zou zijn, dat er tweeërlei soort Javaansche predikanten zouden komen, n.l. Javaansche predikanten die ambtelijk aan een Hollandsche Kerk zouden verbonden zijn en Javaansche predikanten die in dienst staan van een Javaansche kerk. We zijn niet zonder zorg, dat dit wel eens tot ongewenschte verhoudingen zou kunnen leiden.

De gedachte kwam daarom bij ons op of het niet beter zou zijn, dat Javaansche predikanten, die hun tijd en kracht hoofdzakelijk zullen wijden aan het zendingswerk, ambtelijk toch niet aan een kerk in Holland, maar aan een kerk op Java worden verbonden.

Met de hoofdgedachte van Ds. Bakker: „Javaansche predikanten in Zendingdienst” gaan we geheel accoord. Maar vooralsnog zien we minder bezwaren wanneer deze predikanten aan Javaansche kerken, dan wanneer zij aan kerken in Holland verbonden zouden worden.

Vooreerst behoeft de eisch van zelfonderhoud niet al te strak gehandhaafd. Wat voor bezwaar zou er tegen zijn, een Javaansche Gemeente, die nog niet geheel in staat was voor het onderhoud van een eigen dienaar te zorgen, eenige hulp te verleen om haar daartoe in staat te stellen? En zou het dan niet kunnen, dat de dienaar van zulk een kerk een deel van zijn tijd geeft voor het werk der zending onder de leiding van den missionairen predikant? We zien hier tegen geen overwegende bezwaren.

Ook schijnt het ons toe, dat de sterkere Indlandsche kerken, zooals die van Djocja en Solo, naast den eigen dienaar, wel in overleg met de zendende kerk in Holland een Javaansch predikant zouden kunnen beroepen, om onder de leiding van de missionairen

ren dienaar te arbeiden in het werk der zending. Het spreekt van zelf, dat hiervoor de noodige regeling dan zou worden getroffen. Maar we zien niet, dat dit op onoverkomelijke bezwaren zou moeten afstuiten.

Van harte hopen we, dat de Kerken het denkbeeld van Ds. Bakker in een ernstige overweging zullen nemen. Wellicht is er in de richting van dit voorstel een oplossing te vinden voor het steeds dringender wordend vraagstuk hoe bij voortgaande uitbreiding van het werk in de behoefte van den missionairen dienst op Midden-Java kan worden voorzien.

Z., 25 Febr. '24.

W. B.

En daarom wilde hij het ook!

Alles deed de oude vorst om zijn aanzien te verhoogen, om zich naam te verwerven. De grenzen van zijn gebied zette hij uit; zijn rijkdommen wist hij te vermeerderen.

Wat genoot hij er in, dat hij al de andere vorsten boven het hoofd groeide. Ze zagen wel eens minachtend op hem neder, omdat hij niet van zulk een echte oude vorstelijke familie was, maar dat prikkelde hem weer zooveel te meer om in allerlei uiterlijk vertoon de meeste te zijn.

Toen hij in hooge ouderdom stierf, zorgde zijn familie er voor, dat zelfs in zijn dood hij groot zou zijn. Een graf zou hij hebben, reusachtig van afmetingen. Dat graf ziet ge op de

Een Soembaneesche kampong!

De kampong van de vorst van Rende.

Jammer, dat het mooie vorstenhuis er niet op staat, dat de oude vorst indertijd heeft laten bouwen, om al wat macht en aanzien bezat onder 't Soembaneesche volk in de schaduw te stellen; om zich zelf te proclameeren als de rijkste en machtigste heer op Soemba. Dezelfde zucht om uit te blinken deed hem bij de ingang van den kampong een hooge vlaggestok plaatsen. Je ziet deze vlaggestok op de foto. De vreemde heer op de hoofdplaats „Waingapoe” had voor zijn huis ook zulk een stok, waaraan bij hoog bezoek de driekleur wapperde. Dat leek imponeerend.

foto. Honderden menschen hebben maanden gewerkt om dien deksteen in 't gebergte uit te houwen en naar de kampong te sleepen en daar op 6 pijlers boven 't graf op te stellen. Zijn zoon, de tegenwoordige vorst, heeft in witte steen dier- en menschfiguren gesneden en het tot versiering op 't hoofd- en voeteneinde geplaatst.

Die zucht naar grootheid is ook nog weer dienstbaar geworden aan 't Zendingswerk.

Hij, de groote vorst, wilde de mooiste school hebben, de flinkste onderwijzers. Zijn school moest de andere overtreffen in aantal kinderen en getrouw schoolbezoek.

Jammer dat hij 't niet begrepen heeft, dat de ware grootheid voor hem en zijn volk

ligt in de overgave aan Christus; Die nieuw leven geeft. Vol onuitsprekelijke heerlijkheid. En onschatbare rijkdommen.

Leide de zending het Soembaneesche volk tot dien Christus. En helpe daartoe de school nog, die de oude vorst voor eigen grootheid zocht.

„Uit Poerworedjo.”

Gaarne vestigen we de aandacht onzer lezers op het Zendings-Maandblad, dat den bovenstaanden titel draagt. Door een onopzettelijk verzuim was dit blad tot nu toe ons niet toegezonden. Vandaar dat we eerst heden de verschijning van dit blad, waarvan het eerste No. reeds in Juli 1923 uitkwam, in het „Zendingsblad” kunnen bespreken.

Dit maandblad is gewijd aan de belangen der zending, uitgaande van de Gereformeerde Kerken in de Prov. Utrecht en Gelderland. Het staat onder redactie van Ds. L. Netelenbos, de Miss. Predikant van Poerworedjo en Dr. J. C. Flach, de Miss. Arts aldaar. De uitgave geschiedt door de N.V. Drukkerij „De Motor”, Ged. Pol, Sneek. De abonnementsprijs is f 1.— per jaar, franco per post. Bij getallen reductie.

Het blad maakt op ons een goeden indruk. Het doel is natuurlijk om vooral de Kerken in Utrecht—Gelderland meer te doen medeleven met hun eigen zendingswerk. Het doel is voortreffelijk. En voor dat doel is de inhoud van de tot nu toe verschenen nummers uitnemend geschikt.

Van den inhoud hopen we voor onze lezers wat ons het meest belangrijk voorkomt, over te nemen in het Zendingsblad.

Op een uitlating van Dr. Flach aan ons adres in het No. van Oct., dat echter eerst heden om bovengenoemde redenen ons onder de oogen kwam, zullen we niet ingaan. Nooit is door ons gezegd of gedacht, dat met de uitgave van speciale Zendingsbladen de bedoeling zou zijn „het algemeen Zendingsblad afbreuk te doen” of door „versnippering de zending schade” te doen lijden.

Als „Uit Poerworedjo” in Utrecht—Gelderland trouw gelezen wordt, zal dit ongetwijfeld de kennis van het eigen Zendingssterrein vermeerderen en daardoor de liefde voor de zending versterken. En dat is uitermate gewenscht. Daarom willen we ook hier aan Redactie en Uitgever denzelfden welgemeenden raad geven, dien we den vorigen maal gaven aan Redactie en Uitgever van „Uit Poerholinggo”, n.l. om den prijs te verlagen. Gerekend naar den omvang is het blad ongeveer driemaal zoo duur als het Zendingsblad. Wil men het blad bij duizendtallen verspreid hebben — en dat moet na-

tuurlijk — dan moet het niet veel kosten. Dan bereikt men het beste zijn doel.

Z., 25 Febr. '24.

W. B.

Poerworedjo.

Ds. Merkelijn, die als consulent het Utrechtsche Zendingsterrein tijdens het verlof van Ds. Netelenbos verzorgt doet verblijvende mededeelingen van Poerworedjo.

Hij schrijft het volgende:

Poerworedjo. De toestand der gemeente is goed; de vele arbeid, die er te verrichten valt door den Kerkeraad, bracht den Kerkeraad er toe om het getal Kerkeraadsleden met één te vermeerderen.

Naar buiten is de arbeid in 't hospitaal en van de scholen hoopvol. In 't hospitaal zijn een paar belangstellende patiënten, wier begeerte het is om in den Chr. Godsdienst te worden onderwezen. Een van hen is een Hollandsch-sprekende Javanen, een ander van hen is werkzaam aan een pandjeshuis, waar hij een goede positie bekleedt. Meermalen heb ik met hen gesprekken kunnen voeren, die ook de aandacht trokken van de andere patiëntender zaal, zoodat de kribben in de nabijheid van deze twee genoemde belangstellende Javanen vol zaten met patiënten, die gaarne wilden hooren naar wat er zoo al verhandeld werd.

De Hollandsch-Javaansche school heeft een paar leerlingen, die Catechetisch onderwijs begeren en aan wie ik dit onderwijs nu eens in de 14 dagen geef. 's Morgens heb ik dan Catechisatie voor de kinderen van onze Geref. Europ. broeders, welke Catechisatie ook door een 20-tal andere kinderen van de Europeesche scholen worden bijgewoond. Deze Catechisatie wordt anders gehouden (voor de kinderen der Europ. scholen) door den predikant van de Indische Kerk, maar nu Poerworedjo geen Protest. dominé heeft heb ik mijn Catechisatie voor onze kinderen ook open gezet voor andere kinderen van buiten onzen kring.

In Temon en Palihan gaat het gezegend; een paar mooie gemeenten, waar het ook voor de goeroe's prettig arbeiden is; men heeft daar naar verschillende zijden aanraking met de bevolking. Palihan begeert instelling der ambten; de bijz. vergadering zond enkele broeders om de toestanden daar te onderzoeken en uit het rapport daarover, dat U na de eerstvolgende vergadering zal worden toegezonden, zal U blijken, dat er geen bezwaren bestaan om aan dat verzoek te voldoen. Ds. Bakker komt eens in de 3 maanden in Temon en Palihan, Geparang en Koewardjo voor de bediening van het H.

avondmaal en om de broeders, die den H. Doop begeeren, te onderzoeken en te doopen.

Van alle posten en gemeenten in het Poerwordjoesche geest Tlepoq de meeste verwachtingen. Ds. Netelenbos plaatste even voor zijn vertrek den helper Wirjo-Tenojo daar en deze ontvangt op zijn arbeid zoo veel zegen, dat er veel rede is tot dankbaarheid. Hij ging daar ook te werk volgens een eigen methode, die hierop neer komt, dat hij niet uitging om de menschen te bezoeken, maar de aanwezige Christenen aan 't werk zette om de menschen bij hem te brengen. Daarin is hij door Gods zegen uitnemend geslaagd. Het kerkje, dat vroeger ongeveer een 20 hoorders bevatte, bevat er nu iedere Zondag een 50, welk getal telkens toeneemt; het kerkje is dan ook te klein geworden. Voor enkele weken bracht ik een bezoek aan Tlepoq en hoorde vele verhalen over de werking van Gods Geest. Merkwaaardige veranderingen hebben er plaats; het dorpshoofd is vol lof over den goeroe en opgetogen, dat het nu in zijn dessa zoo goed gaat. Daar heeft een „beweging” plaats, die ook reeds luidjes van andere dorpen trok. Deze Wirjo-Tenojo reikt ook medicijnen uit en ook daar wil God zooveel zegen op geven, dat men in Tlepoq verwonderd staat over wat die medicijnen uitwerken. De gemeente van Utrecht bezit in dezen Wirjo-Tenojo een prachthelper, die door God met bijzondere gaven is toegerust. Maar nu vooral heeft deze helper en de arbeid in Tlepoq uwe voorbede noodig: vergeet het toch niet om dezen arbeid in 't bijzonder in Uw gebed te gedenken. 't Was in Tlepoq bijzonder aardig, toen ik daar de nieuwe broeders en zusters mocht ontmoeten: het leeft er en ik mocht daar enkele momenten doorleven, die we op onze Zendings-terreinen niet zoo dikwijls doormaken, momenten van innige vreugde over het zien komen van Gods Koninkrijk. Er zijn er heel wat, die den H. Doop begeeren en het zal voor Uw missionairen-predikant Ds. Netelenbos een aangenamen aanvang vormen van een hernieuwden arbeid alhier, om de oogst in Tlepoq te mogen binnenhalen.

Brief van Ds. K. v. Dijk.

Van Ds. v. Dijk te Keboemen is in het Friesche Kerkblad een brief geplaatst, dien we iets verkort hier laten volgen.

Zeër geachte Broeders.

Allereerst kan ik U melden, dat door Gods gunst wij gezond zijn. Wij zien daarin een buitengewonen zegen, dien wij van God ontvangen. Het is vandaag toch al weer vijf jaar geleden, dat wij na ons verlof in Keboemen terugkwamen. Al die vijf jaar mochten wij

zonder eenige onderbreking onzen arbeid voortzetten. En al was het niet altijd met dezelfde opgewektheid, het heeft ons aan de noodige gezondheid en kracht niet ontbroken.

Als wij op die verloopen vijf jaren terugzien, dan is er ook in den groei van het werk wel veel dat stof tot danken geeft. Over het algemeen gaan de gemeenten vooruit in de kennis en den dienst van God, sommige nemen belangrijk in omvang toe. Ook kwamen er een paar nieuwe gemeentjes bij, en ook een paar nieuwe scholen.

Wij hebben nu zes gesubsidieerde lagere scholen, die ook wat het uiterlijke betreft behoorlijk voor den dag komen. Het corps van onze onderwijzers heeft zich belangrijk uitgebreid, en zij zijn ook belangrijk beter voor hun taak berekend dan vroeger. We hebben in Keboemen en in Glonggong beide een nieuwe kerk gekregen, de laatste geheel door de gemeente zelf bekostigd. Dat zijn alle zaken, waarover wij ons ten zeerste verblijden, en waarvoor het ons past den Heere ootmoedig dank te zeggen.

En toch, als ik zoo terugzie, dan ben ik verre van voldaan. De deuren gaan o zoo langzaam open voor het Evangelie, en er zijn vele tegenstanders. De godsdienst van Mohammed verliest nagenoeg geen terrein, en het is of van jaar tot jaar het godsdienstig leven om ons heen in opgewektheid toeneemt. De Mohammedaansche gedenkdagen worden met groote toewijding gevierd. In onze naaste omgeving hooren wij op verschillende plaatsen des avonds, vaak tot laat in den nacht, dat de menschen bezig zijn in geestelijke oefeningen, zingen en bidden. Elken Donderdagavond kunnen we het merken, dat de Vrijdag, de dag voor de gemeenschappelijke eeredienst bij de Mohamedanen, weer in het land is. Er wordt dan veel meer dan anders werk gemaakt van gemeenschappelijk zingen en bidden. En nu weet ik wel, dat die ijver voor den valschen godsdienst vooral niet erger is, dan godsdienstige onverschilligheid, maar we merken, op die manier toch o. zoo duidelijk, welk een geduchte macht wij tegenover ons hebben, en hoe ver wij van ons ideaal om Java voor Christus te winnen, nog verwijderd zijn.

Er is in dit alles zeker geen aanleiding tot moedeloosheid, maar wel tot ernstig zelfonderzoek en tot veel gebed. Tot zelfonderzoek met het oog op de vraag of wij wel waarlijk onze roeping getrouw vervullen, of we daarin zoo werkzaam zijn, als het gewicht en de ernst van onze taak het vereischt. En tot aanhoudend, ootmoedig en dringend smeeken, omdat we niets zonder de hulp van God vermogen, en die hulp ons is toegezegd in den weg van ons gebed.

Ik zou wel graag willen, dat de afstand tusschen U en ons wat kleiner was, of dat het ons gelukken mocht op een of andere wijze die afstand zoo te overbruggen, dat er een levendiger uitwisseling van gedachten plaats kon hebben, een meer merkbaar meeleven met elkander. Wij merken hier zoo weinig van de Friesche Kerken. Nooit een, die ons eens een hart onder den riem steekt, die ons eens een ernstige aansporing tot trouw en ijver doet toekomen, ons eens bemoedigt door de verzekering van hare voorbede, of door vermelding van den arbeid, die daar aan de Zending wordt gewijd. En wij zouden er toch zoo graag eens iets van hooren. Werkelijk, aan het contact tusschen de Kerken en hen die hier in den dienst der Kerken arbeiden, daar ontbreekt iets aan.

Wilt gij, Gel. Broeders, er eens ernstig over nadenken wat er aan gedaan kan worden, dat het beter wordt; wat ik daarvoor doen moet, en wat Gij er voor doen kunt?

Met Soesena, van wien gij weet, dat hij ernstig ongesteld was, en dat er niet veel hoop op herstel voor hem was, gaat het toch boven verwachting goed.

Hij woont nu te Keboemen, waar wij een huis voor hem huren, dicht bij het hospitaal.

Zijn arbeid bepaalt zich nu tot evangelisatie in het hospitaal, door middel van persoonlijke gesprekken, en door aanbieding van Christelijke lectuur.

Het is voor onzen kring, en ook voor het werk, in het hospitaal, veel aangenamer, dat Dr. Feher weg is. Hij heeft ons veel verdriet en moeite berokkend.

Dr. Vonk heeft het nu wel erg druk. Maar hij kan met veel meer genoegen zijn werk verrichten.

De toeloop naar het hospitaal is drukker dan ooit. Er is op de zalen geen plaats genoeg.

Laat er veel gebed om zegen voor den arbeid bij U zijn.

Met heilbede en hartelijke groete.

Uw dienstw. dienaar en br.

w. g.

K. van DIJK.

De Opleidingsschool.

Uit een schrijven van Ds. D. Bakker betreffende de Opleidingsschool deelen we het volgende mede.

Van de 13 leerlingen, die den cursus ditmaal volgden, heeft één de school verlaten. Het was een leerling uit Solo. Hij was niet in staat het onderwijs met vrucht te volgen. Daarom is hij in overleg met Dr. H. A. van Anel van de school verwijderd.

Over den ijver en de toewijding der leerlingen valt niet te klagen.

Na de Kerstvacantie is de eerste repetitie gehouden over het reeds behandelde. Namens de Afzonderlijke vergadering van Miss. dienaren des Woords, werd deze bijgewoon door Ds. K. van Dijk van Keboemen. Deze was over de resultaten tevreden. Hij oordeelde dat deze cursus niet ten achter stond bij den vorige.

Ds. Bakker geniet een goede gezondheid en heeft sedert de cursus begon geregeld al zijn werk kunnen doen. Zelfs heeft hij, ofschoon hij alleen staat voor al het onderwijs aan de Opleidingsschool, nog tijd kunnen vinden om op verzoek van Br. D. Koelewijn aan de Keucheniuschool elke week viermaal $\frac{3}{4}$ uur les te geven in Bijbelsche Geschiedenis en Geloofsleer. Ondanks zijn meer dan twintigjarig verblijf in de tropen en zijn al bijna zestigjarigen leeftijd werkt Ds. Bakker nog in volle kracht.

Moge dit nog onderscheidene jaren zoo blijven!

W. B.

J. P. Zuidema.

Na zijn verlof ging Br. Zuidema, die reeds 36 jaar de Zending dient, nog weer met moed naar Indië terug. De hoop bestond, dat hij vooral door het verleenen van hulp bij den bouw van Zendinggebouwen nog eenigen tijd gewaardcerde diensten zou kunnen bewijzen. Mevrouw Zuidema is echter ongesteld. Haar toestand laat niet toe dat Br. Zuidema veel van huis is. Ook laten zijn krachten niet meer toe, dat hij nog veel inspannenden arbeid verricht. Geen wonder na een staat van 36 Indische dienstjaren!

Br. Zuidema wenscht thans den actieven dienst te verlaten. Over zijn verzoek om pensionering zal worden geoordeeld. Toch zal hij, als de Heere hem daartoe tijd en kracht verleent, nog een zeer belangrijk werk verrichten. Het Britsch- en Buitenlandsch Bijbelgenootschap heeft hem uitgenoodigd de correctie op zich te nemen bij het drukken van een Javaansche Bijbeluitgave. Br. Zuidema heeft dit belangrijk werk geheel belangeloos op zich genomen.

Indirect zal hij dus toch nog de zending blijven dienen. Sterke de Heere hem tot dit werk en geve Hij ook herstelling aan Mevrouw.

Het adres van Br. J. Zuidema is: Lembangweg 82, Bandoeng-Java.

W. B.

Keucheniuschool.

De maand December is de examenmaand voor de Keucheniuschool. De resultaten der examens waren gunstig.

Alle 19 leerlingen der hoogste klas namen aan het eindexamen deel. Hiervan zijn er 18 geslaagd. Deze hebben nu een diploma, dat geheel gelijk gesteld is met het diploma der openbare normaalscholen en bevoegdheid verleent om als onderwijzer aan lnl. scholen op te treden. Er zijn dus nu weer 18 onderwijzers beschikbaar gekomen om het zendingsonderwijs op ons terrein te dienen. Gelijk reeds werd medegedeeld hebben zij ook allen reeds belijdenis des geloofs afgelegd, en voor zoover zij nog ongedoopt waren, zijn zij gedoopt.

De resultaten der overgangsexamens waren aldus:

Van de 32 leerlingen der eerste klas zijn er 23 tot de tweede klas toegelaten. De overige 9 leerlingen zijn van de school verwijderd wijd hun aanleg in den loop van het jaar onvoldoende was gebleken. De eerste klas draagt uit den aard der zaak altoos nog eenigszins het karakter van een proefklas. Vroeger, toen er een proefklas bestond, was dit niet het geval. Toen kon in de proefklas de schifting tusschen de geschikte en de ongeschikte leerlingen plaats hebben. Ondanks de vrij strenge eischen bij de toelating, spreekt het van zelf, dat er bij het begin wel enkele leerlingen worden aangenomen, die later toch blijken niet geschikt te zijn.

De tweede klas telde 15 leerlingen. Deze zijn alle toegelaten tot de derde.

De derde klas, bestaande uit 17 leerlingen, ging eveneens in haar geheel over naar de vierde klas, waarvan 2 echter voorwaardelijk.

Voor het toelatingsexamen hadden zich niet minder dan 116 adspiranten aangemeld, n.l. uit Solo 36, uit Djocja 22, uit Poerwodredjo 8, uit Keboemen 21, uit Poerbolinggo 3, uit Wonosobo 7 en uit Kediri van het terrein van het Ned. Zend. Genootschap 2 en van onderscheidene Gouvernmentsscholen 11.

Daarvan zijn toegelaten van Solo 8, van Djocja 7, van Keboemen 10, van Wonosobo 2, uit Kediri 2 en voorts voor eigen rekening 1. Er zijn dus 30 leerlingen aangenomen. Hiervan zijn 10 leerlingen uit Christengezinnen. De andere 20 zijn nog alle Mohammedanen, maar zij hebben toch allen een zendingsschool bezocht en zijn dus reeds eenigszins met het Christendom in aanraking gebracht. Het is te hopen, dat voor allen het verblijf aan de Keucheniuschool evenzeer gezegend worde als voor die tweentwintig, die in December hun geloof hebben beleden.

Met ingang van 1 Jan. 1924 wordt er van

elken leerling van de ouders een maandelijksche bijdrage gevraagd van f 2.50. Dit is noodig geworden omdat de Regeering de subsidie voor de leerlingen heeft verlaagd. Vroeger verleende de Regeering voor elken leerling de Keucheniuschool ter tegemoetkoming in de kosten van voeding en huisvesting een bedrag van f 13.50 per maand. Dit is nu gebracht op f 10, wat te weinig is om daarmede die kosten te dekken. Vandaar dat nu ook de ouders iets moeten bijdragen. En 't is ook wel goed, dat dit van de ouders wordt gevraagd. Dat leert hen des te meer de opleiding hunner kinderen waardeeren. W. B.

Solo Kring, 's Gravenhage.

Door het vroegere verband hetwelk bestond tusschen de vereniging Dr. Scheurers Hospitaal en Solo, heeft Dr. Groot het verslag van Solo's Hospitaal nog aan voornoemde vereeniging doen toekomen, en is dat afgedrukt in het jaarverslag van die vereeniging. Een volgend maal zal dat echter rechtstreeks aan onzen kring gezonden worden. Toch mochten we enkele weken geleden een brief ontvangen van Dr. Groot, die meer speciaal voor de werksters in onzen kring bedoeld is, en hier onder volgt. Intusschen mogen we ons verheugen in goeden bloei van dezen kring. Toen in de verdeling van de zendingsterreinen zulk een groote verandering was gekomen, en Zuid-Holland ook op haar terrein een groot Hospitaal kreeg met 230 bedden, begrepen onze vrouwen, dat hier voor hen een taak open lag. Voor een ziekenhuis van zulk een omvang is allereerst een goed gevulde linenkast noodig, en het vullen daarvan is wel speciaal het werk voor vrouwen. In Jan. '22 is dan ook op voorstel van Mevrouw Rutgers-Hovy, voor Den Haag en hare Classis een vereeniging opgericht, die zich ten doel stelt, ten eerste gelden te verzamelen voor aankoop van stoffen, en ten tweede voor het vervaardigen van goederen, waarvan het aantal volgens opgaaf van Zuster Loggen uit 3000 stuks per jaar zal moeten bestaan. Eenigen tijd na onze oprichting kwam er eenig verband en samenwerking met de Kerk van Delft, en met de aldaar bestaande knipkrans.

In 't geheel werken nu voor onzen kring 21 kransen of Meisjesvereenigingen, terwijl nog vele particulieren aan huis naaien. Er zijn door onzen kring nu vervaardigd 1460 stuks, terwijl nog 888 stuks in bewerking zijn. Het is het doel onzen arbeid ook over de andere plaatsen in de Classis uit te breiden. Tot nu toe is dit nog slechts gelukt te

Voorburg, Scheveningen en Loosduinen, die ook aan den finantieelen arbeid deelnamen.

Tot onze groote teleurstelling konden wij dus nog niet bereiken, wat we zoo gaarne gewenscht hadden. Toch was het eerste jaar niet slecht te noemen, en mogen we kennelijk Gods zegen bemerken over dezen arbeid. Voor het eerste werkjaar konden we aan de algemeene penningmeesteresse afdragen, na aftrek van enkele noodzakelijke onkosten, f 1750.

We blijven steeds voortgaan liefde en belangstelling voor dezen zoo belangrijken arbeid te wekken, opdat het tweede jaar van nog meerdere vruchten mag spreken dan het eerste.

W. H. J. FERNHOUT-Brouwer.

Secr.sse van den Solo Kring in de Classis 's Gravenhage.

Dr. Groot schrijft:

Solo, 3 Januari 1924.

Hooggeachte Dames,

Door den overgang van ons zendingsterrein naar de kerk van Delft en de andere samenwerkende kerken, werd de band, die van den aanvang af tusschen ons ziekenhuis en de vereniging Dr. Scheurer's Hospitaal bestaan heeft, losgemaakt.

Veel heeft ons ziekenhuis aan haar werkzaamheid te danken.

Door de sterke uitbreiding van het aantal patiënten moest ook de linnenkamer steeds ruimer worden voorzien.

Telkens werden wij weer verrast door den ijver en de nauwgezetheid waarmee onze aanvragen werden behandeld.

Het laatste jaarverslag van de vereniging „Dr. Scheurer's Hospitaal” loopt van 1 Juli 1922 tot 30 Juni 1923. Gedurende de eerste helft van dat jaar was ons ziekenhuis nog aan Amsterdam verbonden.

Daarom deed ik aan de dames van bovengenoemde vereniging nog een jaarverslag toekomen.

Met blijdschap vernamen wij dat zich in Zuid-Holland een dames-comité „de Solo-kring” gevormd heeft om de verzorging van onze linnenkamer op zich te nemen.

Enkele maanden geleden was ik te Wonsobo en bracht met Dr. Pruys een bezoek aan het vroegere zendingsziekenhuis. Onwillekeurig maakte ik een vergelijking met ons eigen ziekenhuis en kon mij duidelijk realiseren hoeveel omvangrijker de werkzaamheid is geworden van uw comité, dat nu de verzorging van een zooveel grooter ziekenhuis tot taak gekregen heeft.

Wij mochten reeds in de beide ons toe-

gezonden kisten goederen de tastbare be wijzen zien van den ernst en de liefde waarmee U dien arbeid aanvaard heeft. Moge de gedachte U bemoedigen dat de zaak waarvoor wij staan de inspanning volkomen waard is.

Op den moeilijken weg tot het hart van een ons vreemd volk is de medische zending een voortreffelijk hulpmiddel gebleken.

In het ziekenhuis leert de bevolking niet alleen door het woord, maar ook door de daad, dat de Christelijke godsdienst liefde en barmhartigheid wil betoonen. De bekeering is het werk van den Heiligen Geest en wij mogen dankbaar gedenken hoe in enkele jaren tijds reeds velen werden toegebracht. Het ziekenhuis werkt op zijn eigen wijze mede aan het beplanten en natmaken van den zendingsakker, God zal op het gebed Zijn wasdom geven.

Hoe verder de werkzaamheid van het ziekenhuis zich uitstrekt, des te breeder wordt ook het pad dat het haant voor de doorwerking van het evangelie.

De uitbreiding van de medische zending is gebonden aan materiele middelen. De bevolking zelve is slechts zeer ten deele in staat in de kosten daarvan bij te dragen. Van de zijde van gouvernement en van particulieren en ondernemingen wordt ons werk gesteund.

De steun van de broeders en zusters uit Holland vloeit echter uit een anderen bron. Voor hen is ons werk niet allereerst philanthropie maar zending. Daarin staat niet het materiele maar het geestelijke op den voorgrond. Moge ook door uw arbeid vele zusters der gemeente worden opgewekt om mede te arbeiden aan de komst van Gods rijk in deze landen.

Indertijd heeft Zr. Loggen een lijst opge maakt van al de linnengoederen, die per jaar noodig zijn om ons ziekenhuisbedrijf geregelden voortgang te doen hebben. Deze dagen heb ik met de zusters Baarbé en Por die lijst nog eens nagegaan om te zien of er ook eenige verandering in dient te worden aangebracht. Zij waren echter eenstemmig in haar oordeel dat deze lijst vrij nauwkeurig alles bevat, wat wij noodig hebben.

Ik zal deze lijst niet bespreken, maar alleen een enkel voorbeeld nemen, n.l. een van de groote posten. Voor de mannenzalen is aangegeven 100 mannenkabaja's en broeken per jaar.

De drie mannenzalen hebben na de laatste uitbreiding 100 bedden, die vrijwel doorlopend bezet zijn. Wij hebben dus per jaar per patiënt 3 stuks van ieder. Dat wil dus

zeggen dat iedere kabaja en iedere broek gemiddeld vier maanden dienst moet doen. Het lijfgood moet dikwijls worden gewasschen. Allereerst omdat het vooral bij wondpatiënten spoedig vuil is en ten tweede omdat de bevolking van het ziekenhuis niet constant is. Elken dag gaan en komen er patiënten. De zusters schatten dat het goed gemiddeld 3 à 4 maal per week wordt gewasschen. Dit in het oog houdend zult U kunnen begrijpen dat de lijst van de benodigde kledingstukken zoo omvangrijk is geworden. De vereeniging Dr. Scheurer's Hospitaal was, daar zij twee ziekenhuizen

werk te geven. Gaarne zal ik aan Uw verzoek voldoen om elk jaar een kort verslag van ons werk op te stellen en daardoor U met ons ziekenhuis te doen medeleven. Het jaarverslag werd ditmaal nog in het verslag van de vereeniging „Dr. Scheurer's Hospitaal” opgenomen. Wellicht zoudt U dat met de beide daarbij behoorende foto's kunnen overnemen, omdat het in Zuid-Holland wellicht niet bekend is.

De foto, die hierbij gaat, geeft het interieur van een der mannenzalen. Dit is de zaal voor de chirurgische patiënten. Op den voorgrond ziet U een patiënt met een ge-

had te verzorgen, niet in staat om aan al onze behoeften te voldoen, hoewel naar ik meen Solo meer heeft ontvangen dan Djocja. Het Petronella-Hospitaal had dien steun ook niet zoo noodig als Solo, daar door het groot aantal kultuurondernemingen te Djocja het Petronella-hospitaal vele duizenden guldens meer uit Indië ontvangt dan Solo. Bovendien breidde het ziekenhuis hier zich zoo sterk uit dat het in weinige jaren evenveel patiënten had als Djocja. Dank zij de nieuwe terreinverdeeling staat nu Zuid-Holland-Noord alleen voor dien taak en ik twijfel niet of gelukkig zal de groeiende liefde van de broeders en zusters aan onze aanvragen weten te voldoen.

Het lijkt mij een zeer gelukkige gedachte van Uw comité om door het uitgeven van een jaarverslag meer bekendheid aan ons

broken been, die door een rekverband zijn been in den goeden stand houdt. De zandzak trekt het touw over den katrol en oefent zoo de noodige trekking uit. Midden op de zaal Dr. Verhagen, die vele van deze patiënten onder het mes heeft gehad, verder enkele Javaansche verplegers.

Deze zaal bevat dertig bedden. Op den achtergrond twee deuren, die toegang geven tot twee kamertjes, waar patiënten worden opgenomen, die wegens den aard hunner ziekte of hun maatschappelijken welstand apart worden verpleegd.

De wanden zijn versierd met bijbelsche platen, die van Javaansche onderschriften zijn voorzien. Boven de beide deuren een groote gebatikte tekst in Javaansch karakter.

Tweemaal per week wordt door den hel-

per tot den dienst des woords, die aan ons ziekenhuis verbonden is, op de zaal een korte evangelieprediking gehouden. Vele van de herstellende patiënten wonen ook de morgen- en avondgodsdienstoefening bij in de groote polikliniekzaal.

Voor ditmaal zal ik het hierbij laten.

Ons werk in uw liefde en gebed aanbevelend verblijf ik met broederl. groete

Uw dw. dr.,

Dr. K. P. GROOT.

Een hoog ideaal.

Aan een brief van een onderwijzeres die werkzaam is aan een der Zendingsscholen op Java is het volgende ontleend:

„Onze school is eene Zendingsschool, en wij, Zendingsonderwijzeressen, hebben maar één doel, één ideaal: de jonge kinderen te leiden tot den grooten Kindervriend. Wat wij door de Bijbelsche Geschiedenis-lessen, door het onderwijs, dat doordrongen is van Christelijken geest, bij de kinderen bereiken, onttrekt zich aan onze blikken en aan ons weten. Maar Hij, die zelf het voornaamste moet doen in al ons werk, die Zijnen zegen moet geven, Hij zal het uitgestrooide zaad te Zijner tijd doen ontkiemen, groeien, bloeien en vruchten voortbrengen.

Dat dit zoo is, bewezen mij in deze dagen de oud-leerlingen, die in hunne Kerstvacantie (de meesten studeeren verder) mij, hun oude onderwijzeres, kwamen begroeten. Wat toch was het middelpunt van al hunne gesprekken? Het Christendom, of de persoon van Christus zelf, en ik geloof niet, dat dit maar ijdele frasen zijn. Neen, 't werk aan de kinderzielen is niet vergeefs; wat hun in de jeugd is ingeprent, begeleidt ze door 't leven, en de Goede Herder, die ook Zijn „andere schapen” kent, zal ze ook toebrengen. Dat heeft Hij beloofd. Joh. 10:16.

Ik schreef boven, dat ons hoofddoel is: de kinderen tot den Heiland te brengen, maar iets anders gaat daarmee gepaard. Juist omdat wij Zendingsmenschen zijn, willen wij zoo graag, dat ons onderwijs zoo goed mogelijk zal zijn. Niet, opdat onze school een goeden naam krije, maar opdat de Heere door *al* ons werk geprezen worde. Hem alleen zij de eere!”

Aan de Gereformeerde Kerken in Nederland

L. S.

Het dankoffert voor het Petronella Hospitaal.

Bijna vijftientwintig jaar geleden werd te Djocja het thans in de Zending zoo bekende

Petronella-Hospitaal gesticht. Het begin was heel klein. Maar 't was Gods werk. En de Heere deed het groeien. En 't is geworden het meest belangrijk Zendingshospitaal van geheel Ned.-Indië.

In dit hospitaal hebben tienenduizenden Javanen voor hun lichaam genezing gevonden. En aan die allen is ook de boodschap der genade van Christus gepredikt. En de eeuwigheid zal openbaren voor hoevelen dit het middel was tot hun eeuwige behoudenis.

Weer moet dit hospitaal ten deele vernieuwd en aanmerkelijk uitgebreid worden. Het moet bijna dubbel zoo groot worden, als het thans is. De nood dringt er toe. Als onze Zending niet zorgt voor meerdere medische hulp, dan moet van andere zijde in die behoefte voorzien worden. En dan is het voor de Zending te laat. Daarom *moet* deze zaak aangevat. Het zou onverantwoordelijk zijn dit na te laten.

Maar 't spreekt van zelf, dat die uitbreiding geld zal kosten. Veel geld zelfs. Ongeveer drie ton. Metterdaad een groot bedrag. Maar 5/6 van deze som is in Indië gevonden. Het Petronella-Hospitaal is en blijft geheel en al een inrichting in dienst der Zending. Doch voor die kapitale uitbreiding behoeft de Zending zelf slechts 1/6, dus f 50.000 bij te dragen.

Hiervoor zal juist het hoofdgebouw tot stand kunnen komen. En daar komt de zaal, waar elken dag aan tal van Javanen het Evangelie wordt gepredikt.

Op daartoe strekkend verzoek heeft zich een comité gevormd, dat zich ten doel heeft gesteld dit bedrag in Nederland bijeen te brengen, om dit straks bij het jubileum van deze gezegende stichting als een dankoffert aan te bieden.

In November werd tot alle Gereformeerde Kerken het verzoek gericht voor dit doel eene collecte te houden. Onderscheidene Kerken hebben hieraan bereidwillig voldaan. Hiervoor zijn we zeer dankbaar. Maar tal van Kerken bleven tot nog toe nalatig of zonden slechts een gift.

Toch meenen we, dat we met alle vrijmoedigheid *voor dit doel van alle kerken* een collecte mogen vragen. We weten natuurlijk wel, dat op elk zendingsterrein een eigen Medische dienst moet worden onderhouden. Maar het zou toch wel zeer ondankebaar zijn, indien de kerken buiten Noord-Holland daarom een collecte voor het Petronella-Hospitaal, weigerden. Dit hospitaal is het Moeder-hospitaal, dat tal van jaren het eenige zendingshospitaal op Midden Java was. In dien tijd heeft dit hospitaal de patiënten van alle terreinen opgenomen

en was het werkzaam voor heel het zendingsveld van de Geref. Kerken op Java. Zou het niet ondankbaar zijn, als men dit vergat?

En als de ontworpen plannen kunnen worden uitgevoerd, zal het Petronella-hospitaal te Djocja door de opleiding, die daaraan zal worden verbonden, weer een centrale plaats innemen, van groote beteekenis ook voor de andere Zendingsterreinen.

Daarom doen we nogmaals een ernstig beroep op de liefde der kerken voor het werk der Zending. Het gaat hier om een zendingsbelang van het grootste gewicht. Laten daarom de kerken, die nog niet collecteerden nu spoedig een collecte houden en die zenden aan den Penningmeester Dr. J. G. Scheurer te Ermelo. We hopen, dat geen enkele kerk zal weigeren om mede te werken aan het bijeenbrengen van dit dankoffer voor het door den Heere zoo rijk gezegend werk van het Petronella-Hospitaal.

Namens het Comité:

Mevr. C. v. EEGHEN VAN MARLE,

Presidente, Aerdenhout.

Mej. C. M. E. KUYPER, *Secretaresse,*

Den Haag.

J. C. SCHEURER, *1e Penningmeester,*

Ermelo.

W. BREUKELAAR, *2e Penningmeester,*

Zaandam.

Maart 1924.

Korte Berichten.

Javaansche Bijbeluitgave.

Het Britsch en Buitenlandsch Bijbelgenootschap heeft een aanmerkelijke schade beloopt. Voor rekening van dit Genootschap werd in Japan veel gedrukt, o.a. ook een Bijbel in het Javaansch, waarvan de vertaling was nagezien door Ds. D. Bakker en Zendeling Jansz. Bijna de geheele oplaag is verloren gegaan bij de ontzaglijke aardbeving, die Japan heeft geteisterd. Naar uit Indië ontvangen berichten beloopt de schade ongeveer f 100.000. Er wordt nu een nieuwe oplaag gedrukt. De correctie der drukproeven is opgedragen aan J. Zuidema. Het zal natuurlijk een geruimen tijd duren eer deze oplaag weer gereed is. Het gevaar is niet denkbeeldig dat er straks gebrek komt aan Javaansche bijbels.

Ned. Bijbelgenootschap.

Het verslag van de algemeene vergadering van het Nederlandsch Bijbelgenootschap, gehouden 18 Juni 1923 en het jaarverslag over 1922, is aan de leden toege-

zonden. Het is naar gewoonte nauwkeurig bewerkt.

Het jaarverslag over 1922 meldt dat in dat jaar door de afdelingen, ten getale van 144 over het land verspreid, ontvangen werden aan Bijbels en gedeelten daarvan 24.758 ex., ter waarde van f 56.166.16.

De boekhandel bestelde 31.175 ex., ter waarde van f 83.981.46. Deze getallen zijn iets hooger dan in 1921. De geheele omzet over 1922, waaronder ook begrepen de levering aan Oost- en West-Indië, bedroeg 100.149 exemplaren.

De ontvangsten van het Genootschap over 1922 beliepen f 82.591.72½ en de uitgaven f 95.889.08½, zoodat er een tekort was van f 13.297.36.

De Kerk in China.

De groei der kerk in China is gaandeweg toenemende. In 1842 waren er zes Chineesche Christenen. In 1907 telde de kerk 200.000 en in 1922 werden 400.000 van verschillende deelen van China gerapporteerd. Zoo is er dan in China een zuurdeeg. Dat het maar langzamerhand het heele Chineesche deeg moge doorzuren.

Dr. F. L. Bakker.

In April hoopt Dr. F. L. Bakker met zijn gezin Egypte te verlaten om de reis naar Java voort te zetten.

Hij is dan omstreeks vijf maanden te Cairo geweest. Naar zijn oordeel is het met het oog op den arbeid, die hem wacht van groot belang geweest, dat hem de gelegenheid is gegeven enkele maanden te Cairo te studeeren.

Er is plaats voor hem besproken op de „Rembrandt” die 28 April van Port-Said vertrekken moet.

Het werk in de Vorstenlanden.

In het jaar 1923 heeft de Heere den arbeid der zending op Midden Java vooral in de Vorstenlanden in rijke mate met Zijn zegen bekrond.

Naar Dr. van Andel ons mededeelde zijn er in 1923 op het Solosche terrein 142 menschen door den loop in de Inlandsche Gemeente opgenomen.

En in Djokja werden er 170 gedoopt.

In geen enkel jaar te voren zijn er zulke resultaten gezien. De Heere doet in de Vorstenlanden op Java groote dingen. Die eenvoudige cijfers stemmen tot blijdschap en dank.

Colportagegroel.

De colportage-arbeid op Midden Java groeit snel en krachtig. In Solo alleen zijn in 1923 niet minder dan 25000 boeken verkocht.

Een sprekend cijfer.

Rectificatie.

In het stukje: Een blijde dag te Djocja. geplaatst in het vorige No., is een fout ingeslopen. Er staat: „Al de leerlingen der Keuchenius-school, twee-en-twintig Inlandsche jongelingen, hebben dien dag belijdenis van hun geloof afgelegd. Bij het zetten zijn de woorden „van de hoogste klas” uitgevallen. Er had moeten staan: Al de leerlingen van de hoogste klas der Keuchenius-school enz. Deze school heeft natuurlijk veel meer leerlingen dan 22.

Zendingsbibliotheek.

Boeken uit de Zendingsbibliotheek vragen aan bij Ds. D. Pol te Rijsoord.

Zendingsbusjes.

Bij Mej. M. J. Pol te Rijsoord zijn verkrijgbaar:

- a. Knikkertjes à f 6.25.
- b. Blikken busjes per stuk f 0.23, per 5 stuks f 1.00, per 10 stuks f 1.55.

Eerst na ontvangst der gelden worden de busjes verzonden.

Papieren busjes.

Deze busjes, die geopend en weer met losse teksten gesloten kunnen worden, kosten de 10 stuks f 1.40 en de teksten f 0.90 de 100. Men bestelle bij G. H. Feij te Middelburg, Burg 109 en sture vooraf het geld.

Adresverandering.

Van adresverandering geve men kennis aan de Uitgevers-Mij. Gebr. Zomer & Keuning te Wageningen.

Leestafel.

Wat is Godsdiens? en *Het Communisme of De gelukstrein op het doode spoor*, door J. H. v. d. Munnik bij J. H. Kok. Prijs f 0.25 en f 0.50. Bij getallen lager.

Van der Munnik weet de dingen frisch te zeggen. Als schrijver reeds gunstig bekend. Deze twee boekjes bieden geschikt Evangelisatielectuur voor onzen tijd. Zeer geschikt voor verspreiding.

Het Christendom voor de vier-schaar, door Ds. H. Moolhuizen, bij Kok te Kampen. Ook een Evangelisatiegeschriftje.

Een warme verdediging van het Christendom. Bedoeld en geschikt om er mee te werken in den Evangelisatiearbeid.

Eenvoudige voordrachten, verzameld door Arie Post bij Gebr. Zomer en Keuning te Wageningen f 0.95.

Metterdaad een mooi bundeltje. Met smaak uitgekozen. Beide proza en poëzie. De bijvoeging „eenvoudige” in den titel is wel wat al te bescheiden. De religieuze toon van sommige stukjes klinkt niet altoos even zuiver. De uitgave is uitstekend verzorgd.

Kraaijer van Aalst. Liedemacht f 0.95 en *Offer der zee* f 0.75.

Uitgave van de Ned. Zendingsboekhandel Den Haag.

De heer Kraaijer van Aalst kan vertellen zooals maar weinigen kunnen. Twee heel mooie zendingsboekjes. Boeiend geschreven. Bij getallen lagere prijzen. Zeer geschikt voor uitdeeling.

Giften.

Ontvangen voor de Generale Kas der Zending.

Door Ds. J. Duursema te Groningen 10 pCt. der ontvangsten over 1923 v. d. Zending der Geref. Kerk op Soemba f 2500.—. Door Ds. J. G. Kunst, Arnhem, 10 pCt. der ontvangsten over 1923 v. d. Zending v. d. classe Arnhem f 100. Door E. v. d. Veen, Kollum, van de schoolkinderen f 50. Verzameld door Lijntje Koster in Sommeldijk en Middelharnis f 24. Door J. Leene, Ermelo, opbrengst eener collecte bij een spreekbeurt van Ds. Netelenbos f 10. Door Mej. E. van Zandwijk gift van de meisjesvereniging „Bidt en Werk” te Herwijnen f 16.81. Door Mej. T. Gaastra van de Jonged. Ver. „Dorcas” te Lemmer f 10. Gift van N. N. te N. f 40. Uit 't Knikkertje der Chr. School te Appelscha f 10, en opbrengst Zendingskalenders f 5.20. Gift van wed. H. V. te H. f 5. Door B. A. Hensinkveld. Uit het busje van Henk Jansen f 3.32. Door Ds. C. J. van Diemen te Nieuwleusen. Opbrengst verkochte Zendingskalenders f 18.35½. Door D. Agema. Uit het Schoolknikkertje f 10. Door S. v. d. Berg. Voorburg. Halve opbrengst v. d. Zendingsbus der Chr. Nat. School te Voorburg f 19.66. Door Mei. J. Mollema. Van de Geref. Meisjesver. „Dorcas” te Bussum f 5.60. Door H. Dekker. Rijswijk. Uit het Zendingsbusje in school f 14. Voor de extra collecte v. d. Geref. Kerk te Baflo

f42.45. Schiermonnikoog f5, Sleen f11.84½, Breda f39.09½.

W. BREUKELAAR.

Zaandam, 25 Febr. '24.

Ontvangen van Mej. J. H. Schut van de Zendingskrans „Tryfosa“ f50 voor de Ned. Ger. Zendingsverein.

L. BEEK.

Voor Djocja.

Uit het spaarpotje van de overleden Willy Rauchbar te Zaandam f3.50. Door J. J. Pars van de kinderen der Christ. School Bootenmakerstraat te Zaandam f15. Van de Kerk te IJmuiden f162.60. Van de Knapper Ver. Jozef te Koog-Zaandijk 2.50. Ge-collecteerd op de gedachtenisviering van het 40-jarig huwelijk van J. v. d. Fange te Halfweg f10.67. Van de leerlingen der Christ. School te Verseroord f9.41½.

W. BREUKELAAR.

Zaandam, 25 Febr. '24.

De Kerkeraad te Nieuw Leusen verzoekt mede te deelen dat de opbrengst der Soembaweeke in zijne kerk niet bedroeg f60, zooals werd vermeld, maar f112.94.

Zending Geref. Kerken op Soemba.

C. Poortman te Valthermond, saldo Kal. f21.15. J. P. ten Hagen te N. Amsterdam, v. d. aanvangskl. der School f10. M. Veldman te Hollandscheveld, Kerstcoll. f16.01. Ds. Binnema te Kiclwindeweer, busjes in de Kerk f70. Ds. Smitt te Zuidlaren, busjes Ger. Kerk f199.13. J. H. Brouwer, 't Meer bij Hceerveen f3.70. Mej. J. Scholten te Hoogeveen, v. d. Jonged.v. Dorcas f8. Mej. M. de Noord te Aduard busje van M. Oosterhof f24.29. Mej. J. C. Wiersema te Bedum 1ste kl. f3.37, 3de kl. f4.66½, S. en A. H. f5.90½, M. H. f7.46 is f21.40. Ds. v. Schaik te Emmer Compascum, verz. op een zang- en muzickav. f13.25. W. Mulder te Sellingen, Schoolbusje f11.19, saldo Zend.bl. f3. Kal. f5 is f19.19. G. H. Hutman te Nijverdal v. d. Zend. Comm. f845. Ds. Stadig te Ezinge, saldo Kal. f35.75, busjes f8 is f43.75. Ds. Heidema te Zuidbroek door Mej. Lubberts saldo Kal. f24, Zend.bl. f6.50 is f30.50. R. Kassies te N. Amsterdam, verzam. door Schoolk. f53.55. P. Smeenk te de Krim, bijdragen f46. R. Aten te Stadskanaal (Drouwenermond) v. d. Zondagsch. Eendracht f15.61. C. Boonstra te Doczum, coll. jaarverg. Jongel. en Jonged.v. f8.42½. Ger. Kerkeraad te Rouveen, gev. in de coll. f5. Mej. C. Bolt te Hoogkerk v. d. Schoolk. f2.65 en G. d. Boer f6.10 is f8.75. Mej. J. Mulders te Meppel, een gift f2, catechis.bus f26.67, mej. S. f1, uit de Kas f114.30 is f143.97. J. Aarts te Blokzijl, saldo Kal. f12.90. J. Drupsteen te Hasselt door O. Drupsteen en D. Hellenthal, saldo Kal. f9.50. L. v. Klinken te Musselkanaal, v. d. Schoolk. f5. M. v. d. Veen te Ulrum, 1ste kl. f3.10, 2e en 3e kl. f2.50, 4e en 5e kl. f2.72½, 6e kl. f0.91½, 7e kl. f1.75, 8e en 9e kl. f5.50

is f16.49. Joh. v. Klinken te N. Weerdinge gev. in de coll. 24.90. Alteveer v. d. Zend.v. Kerstcoll. f23.71. Ds. Schaafsma te Grijskerk, busjes in de Kerk f9.01, K. en G. D. 70 h.c. is f9.36. Mej. B. W. Weitkamp te Hardenberg, saldo Zend.bl. en Kal. uit Brucht f28.50. R. Wijma te Glanerbrug, saldo Kal. f12.17½. W. Pool te Marum, 't busje des School f20.67. J. W. Zwartsenberg te Sauwerd, busjes in de Kerk f43.40½. E. J. Eimer te Deventer A. busjes f72.39½, bijdragen f67.60½ is f140. R. Hushoff te Zoutkamp, v. d. Zend.v. f12.66. H. Penninga te Niezijl, v. d. Zend.v. Onze Plicht f20. A. Plender te Kamperveen, busjes f24.31, saldo Kal. f4.07 is f28.38. D. A. Koebrugge te Ontwedde, Zendingskas f45, bus Jongel.v. f4.38 is f49.38. H. Boers te Loppersum, v. d. Schoolk. 11.50. O. J. Bouwman te Uithuizen, coll. jaarf. Jongel. en Jonged.v. f18.40. C. Hoekstra te Losdorp, v. d. Schoolk. f10.50, Jonged.v. f4 is f14.50. W. Uiterwijk te Dalfsen, busjes van H. Pals en H. Post f10.16, J. Schuurman f11.05, W. Timmerman f4.21, J. Lucas en G. v. Pijkeren f9.24. G. Endema en E. Meijer f4.05½, G. Hoogenkamp en M. Brinkman 10.49½, H. Borger f2.62½, G. J. Zalman f4.94, J. Ophof en H. J. Aalvanger f9.41 is f66.19. H. Kuik te Wildervank, v. d. Zend.v. f175. J. Wildvank te Delfzijl, busjes f40, School Farmsum f20 is f60. J. Faber te Ulrum, v. d. Zend.v. f80. Ds. Bax te Holten, busje der School f15. P. Timmermans te Zuidhorn, Kerkbusjes f21.28, saldo Kal. f21.77 is f43.05. R. Oosterhuis te Zuidwolde, busjes in de Kerk f11.70, Zend.v. f50 is f61.70. H. Vogelzang te Boerakker, v. d. Zend.v. f10. Nordhorn-Brandlecht (Bentheim) Soembaweeke f17.67. Ds. Bakker te Lutten, busjes Januari f21.50. Mej. E. Kremer te Uithuizen, v. d. centsv. d. Jonged.v. f46.65. Ds. Gerber uit Haulerwijk, gev. in de coll. f2.50 en f10, saldo Kal. f5.05 is f17.55. Ds. Gerber uit Roder, Schoolbusje f22.25, saldo Kal. f46.50 is f68.75. Ds. Kolthoff uit Ihrhove (Oost-Friesland) f2.06. Mej. Joh. Meppefing te Schoonebeek, saldo Kal. f6.55. J. Boddens te Schildwolde, gev. in de coll. een dankoffer f25. D. la Fleur te Beilen, van twee zusters 200 h.c., saldo Kal. f13.70 is f14.70. R. D. v. d. Kooi te Winsum-Oberum, 't Javaantje der School f28.85.

Soembaweekecollecte.

Musselkanaal f83. Steenwijk f238.51½. Ezinge nag. 6.25. Zwartemeer f39.15. Zuidbroek f52.94½. Siddeburen f135.75. Garrelswaer f185. Alteveer f30. Marum f23.70. Holten f131.50. Glanerbrug f23.82½. Schouwerzijl f50. Ruinerwold-Koekange f184.44. Enter f83.75. Kommerzijl f106.25. Hasselt f134.69. Dalfsen f116.85½. Onderdendam f35.87. Haulerwijk f96.40. Roden f56. Delfzijl f330.10.

Nog ingekomen voor 1923 volgens opgegeven girorekening: Avereest, Pinkstercoll.

f76.09. Gramsbergen, Pinkstercoll. f43.33. Heemse, Pinkstercoll. f177.78. Hardenberg, Pinkstercoll. f118.38. Dedemsvaart, Pinkstercoll. f300. Heemse, Soembaweek '22/23 f271.55. Van F. Doosjes te Avereest f2. Uit Hardenberg verz. door de dames Wamelink f100. Uit Hardenberg, twee catechisatiebus-sen f35.87.

J. DUURSEMA, Quaestor.

Groningen, 19 Febr. '24.

Heerensingel 34.

Ontvangen giften voor het jubileum Petr. Hospitaal te Djocja.

Van 15 October '23—31 Dec. '23.

Van de Geref. Kerken te: B. f25, E.-C. f10. V. f2.50. M. f35. H. f5, M. f2, B. en R. f10, S. f10, V. f5, R. f10, H. f1, Gr. A. f25, Gr. B. f25, S. f7.50, d. L. f20, O. f10, P. f16, A. f5, L. f5, L. f2.50, N. f5, L. f10, Z. f10, M. f25, P. f1, L. f10, W.-O. f10, A. f5, L. f109.28, L. f10, L. f20, H. a. d. S. f10, E. f2.50, S. en L. f5, S. f25, St. P. f34.34, W. f20, B. f5, P. f10, S. f10, H. f10, H. f5, W. f5, R. f25, Ter A. f5, L. f50, S. f5, M. f26.54, Tr. f2.50, V. f25, L. f2, S. f13.50, Br. bij D. f5.03½, N. f20.50, W. f5, B. f5, N. f2.50, P. N. f2.50, W. f5, W. f5, G. f5, G. f5, D. f5, K. f10, H. f10, H. f5, H. f20, N. f13.80, G. f40, Gr. f10, den H. f25.

Zendingscomm. te M. f5, Zendingvereën. te V. f20, Zendingcomm. te N.-P. f5, idem te B. f10, idem te Ten P. f10, Zendingsskrans „Tryfosa te A. f25, G. te E. f2.50, T. te Gr. f1.50, Zr. de N. te A. f25, Zr. Sch. te E. f10, Ds. S. te A. f10, K. te A. f2, N. te R. f1.50, Mej. B. f1, v. d. W. te E. f10, Prof. L. te K. f5, B. te den H. f20, H. te E. f1,

Mej. D. te H. f2.50, G. te A. f2.50, Jonge Meisjesvereën. „Klein Lydia" te E. f5, D. te V. f10, Bestuur Chr. Sch. te B. f10, verzameld door mej. Gr. te E. f465.50, Chr. School te D. f15, itspaarpotje van 5 kin-deren te R. f2.50, schoolk. te R. f2.50, idem te W. f11.50, Chr. School te E. f1.55, op-brengrst prikk. te L. f4.50, idem te F. f8, idem te H. f19, opbr. Zendingssusjes te R. f5, opbr. prikk. Chr. Sch. te E. f15, idem Chr. Sch. te B. op L. f35.30.

Totaal f1741.94½. J. G. SCHEURER.

Met dank ontvangen uit de busjes van: Gerrit Klaver f1.85, Marietje de Jager f1.45, Annie Funcke en Megie Boer f2.81, Dina Scheepmaker f2.23½, Rika v. d. Laan en Annie de Jager f4.38½, Jansje Renes f3.48, Janna Dijk f1.16½, Jan en Henk Nooi f2.43, Hennie Bronder f3.00½, Jillus Collet f5.38, Jeanne Rebel f1.28, Lientje Hoekstra f2.91, Marietje van Westering f4.10½, Minke van Norren f2.66, Ali van Norren f2.08, Alie Laan f2.40½, Sophie Bolthof f0.90½, Mientje Bree f5.39½, totaal f49.93½.

Voorts uit de busjes van: Jillus Collet f3.38, Jan en Henk Nooi f1.39, Jeanne Rebel f1.18, Adriana Witteveen f0.73, Janna Dijk f0.83, N. f4.20, Fenna Korf-maker f1.04, de Jager f1.64½, Annie Func Sophie Bolthof f1.70½, Alie ren f1.28, Minke van Norren f2.34½, r van Dijk f2.99½, Hen-nie Bronder f. 94½, Lientje Hoekstra f2.73½, Alie Laan f1.62½, Dina Scheep-maker f1.98½, Marietje van Westering f0.61½, totaal f32.56.

Mej. M. v. NORREN.

Bussum, Iepenlaan 19.

Adressen van de Arbeiders en Arbeidsters.

Ds. B. J. Esser te Poerbolingo.
Dr. W. L. Vogelesang te Poerbolingo.
Mej. W. H. Netelenbos te Poerbolingo.
Mej. J. L. Stoet te Poerbolingo.
Mej. L. A. C. Enserink te Djocjakarta.
Ds. L. Netelenbos, met verlof in Holland.
Adres: Heemstede.
Dr. J. C. Flach te Poerworedjo.
Mej. dr. G. J. Dreckmeier te Poerworedjo.
Mej. G. A. Both te Poerworedjo.
Mej. C. Versteeg te Poerworedjo.
Ds. K. v. Dijk te Keboemen.
Dr. A. H. Vonk te Keboemen.
Mej. C. L. de Graaf te Keboemen.
Mej. H. Kate te Keboemen.
Ds. A. de Djocjakarta.
Dr. J. Oiringa te Djocjakarta.
Dr. A. von Kis te Djocjakarta.
Dr. L. Szász te Djocjakarta.
Dr. M. G. Muller te Djocjakarta.
Mej. M. Boorsma te Djocjakarta.
D. Koelewijn te Djocjakarta.
J. A. Wiggers te Djocjakarta.
Ds. D. Bakker te Djocjakarta.
J. P. Zuidema te Bandoeng.

Mej. M. Kruijver te Djocjakarta.
Ds. H. A. van Andel te Soerakarta.
Dr. K. P. Groot te Soerakarta.
Dr. D. Verhagen te Soerakarta.
H. Meijering te Soerakarta.
D. J. Bosman te Soerakarta.
W. Vermolen te Soerakarta.
P. de Koomen te Soerakarta.
J. in 't Veld te Soerakarta.
Mej. H. Baarbe te Soerakarta.
Mej. G. Loggen te Soerakarta.
Mej. G. Por te Soerakarta.
Ds. A. Merkelijn te Magelang.
Dr. H. S. Pruis te Wonosobo.
Ds. C. de Bryun te Kambanire op Soemba.
Ds. J. F. Colenbrander te Melolo.
Tj. Mobach te Pajeti op Soemba.
Tj. van Dijk, met verlof in Nederland, aders: Prins Hendrikstraat 18a, Zwolle.
Mej. H. Clevering te Pajeti op Soemba.
Ds. L. P. Kriiger te Karoeni op Soemba.
D. H. Krijger te Pajeti op Soemba.
Ds. P. J. Lambooi te Pajeti op Soemba.
Mej. G. Zigterman te Karoeni op Soemba.
Ds. W. van Dijk te Karoeni op Soemba.

HET ZENDINGSBLAD

VAN DE

GEREFORMEERDE KERKEN IN NEDERLAND

*En dit Evangelie des Koninkrijks zal in de geheele
wereld gepredikt worden tot een getuigenis allen
volken. — Matth. 24 : 14a.*

REDACTIE-ADRES: Ds. W. BREUKELAAR, ZAANDAM.
ADMINISTRATIE-ADRES: DRUKKERIJ „VADA”
GEBR. ZOMER & KEUNING - WAGENINGEN.

HET BLAD VERSCHIJNT IN HET MIDDEN VAN ELKE MAAND.

ABONNEMENTSPRIJS PER JAAR f 0.84 FRANCO PER POST.
BIJ GETALLEN AAN ÉÉN ADRES BOVEN 3 EX. f 0.72 FR. P. P.

INHOUD:

Zijn naam....voortgeplant. — Van Zendingsaangelegenheden: De zending onder de Chineezzen op midden-Java; Zendingconferentie te Helwan; Een Hospitaal te Djeddah; Dr. Zwemer's oordeel over het proefschrift van Dr. F. L. Bakker. — Soemba. — Solo in 1923. — Arbeid onder de Chineezzen. — Indrukken van het jaar 1923 betreffende Djocja. — Een verhaal van Wirjotenojo. Korte berichten. — Leestafel. — Giften.

ELECTRISCHE DRUKKERIJ „VADA” — WAGENINGEN.

Zijn naam . . . voortgeplant.

Zijn Naam zal zijn tot in eeuwigheid; zoolang als er de zon is, zal zijn Naam van kind tot kind voortgeplant worden; en zij zullen in hem gezegend worden: alle Heidenen zullen hem welgelukzalig roemen.

Ps. 72 : 17.

Van den Koning, den meerdere dan Salomo, wordt in dezen psalm gezongen; van zijn wereldheerschappij, van het genadebeginsel zijns rijks, van de volheid van leven en zegen, die zijn rijk op de aarde brengt. De Koning en zijn Rijk zijn één. Het rijk is zijne openbaring, is zijn Naam, is organisch met Hem verbonden, is daarom levenskrachtig. Zijn Naam, zijn rijk zal zijn tot in eeuwigheid. In deze bedeeing, zoolang de zon er is, heeft de Naam de periode der ontwikkeling; daarna is er de eeuwige volheid.

Die ontwikkeling is wonderlijk, een voortplanting van kind tot kind. De Naam des Konings zal, zoo luidt de profetie, in deze bedeeing kinderen voortbrengen, zonen telen, geslachten vormen. In dien Naam, in dat Rijk woont een leven, dat zich zelf ontwikkelt, ontplooit. Daar schuilen geheime krachten, levende en organische expansie-vermogens. Daardoor zal dat Rijk zoo groot worden, dat het de gansche aarde bedekt, ja den hemel mee omvat.

Die Geest werk voorttelend in den Naam, en zijn werk doet Hij door in den Naam, van den Geest die levend maakt. Die Geest heeft gemaakt, dat gij, die gedoopt zijt *in* den Naam, ook eens geboren werdt uit God, *uit* den Naam en alzoo met uw persoonlijk leven in Hem zijt.

Die Geest werkt voorttelend in den Naam, en Zijn werk doet Hij door Zijn Woord. Dat Woord geeft Hij ter bediening aan het Lichaam van Christus. Dat voorttellen van den Naam is al even wonderlijk als het voorttellen van het menschelijk geslacht, en eischt de heiligste en meest energieke actie.

Die Naam wordt voortgeplant niet alleen in het persoonlijke, maar ook in het nationale leven. „Ziet, de Filistijn en de Tyriër, met den Moor, deze is aldaar geboren”. In Hem zullen alle Heidenen gezegend worden. Een nieuw volkerenleven zal uit den Naam voortkomen, anders dan het uit Babel versplinterde. Dit nieuwe zal een echt leven zijn, den rijkdom van den Naam des grooten Konings openbarend. In Hem zullen alle volkeren der aarde, zooveel als er naar den raad Gods tot de levende volkeren gerekend worden, gezegend worden en krachtens die zegening heerlijk leven.

Vrucht daarvan zal wezen, dat de volkeren, de Heidenen, tot elkander zullen spreken van de heerlijkheid van den Naam, van de goedertierenheid van den Koning, van de schoonheid van het Rijk, van de kracht van het Woord, van het leven van den Geest. Zij zullen Hem welgelukzalig roemen. In die belijdenis zal het gansche heelal instemmen.

Die schoone toekomst is voorzeggd in het nauwste verband met die heilige levensactie, die genoemd wordt de voortplanting des Naams. Daarin is het leven, de kracht en de actie van de Kerk des Heeren begrepen. Zij is in dien Naam: gedoopt in dien Naam, geloovend in dien Naam.

Buiten dien Naam is geen leven. Buiten dien Naam is de dood, de eeuwige dood. Bedenke dit ieder, die dit leest, en roepe hij den Naam des Heeren nog aan tot behoudenis.

In dien Naam zijnde, tot dien Naam behoorend, uit dien Naam levend, welk een hoog heilige roeping rust er dan op u! In die voortplanting

BIJVOEGSEL VAN HET ZENDINGSBLAD

APRIL 1924

Met hatelijke woorden hebben zij mij omsingeld.

Psalm 109 : 3.

David roept de hulpe des Heeren in, opdat hij verlost moge worden van zijn meedoogenlooze en valsche tegenstanders. Zij bestrijden hem met laster. Met hatelijke woorden omringen, achtervolgen, omsingelen zij hem. Zij slingeren allerlei booze beschuldigingen tegen hem. Hoongelach, venijnige toespelingen, vuile schimpschriften zijn de giftige wapenen, waarmede zij hem bekampen.

En dat was het wederwoord op de betooning zijner liefde. Hij werd gehaat, juist vanwege de liefde tot zijn tegenstanders. Ontzaglijk leed David hieronder. En hij zou er onder verteerd zijn, indien de valse bejegingen hem niet, als prikkels en nagels, hadden uitgedreven tot het gebed. Naarmate de vijanden hem steeds feller haatten, werd zijn ziel steeds meer ontstoken tot heiligen gebedsijver. Terwijl zij één en al boosheid waren, werd David voor zijn vijanden één en al gebed.

Zij het al niet in zóó vreeselijke mate, de getrouwe getuigen des Heeren hebben alle van deze bittere bejeging de smartelijke ervaring.

Verzet tegen het Evangelie van Gods vrije genade in Christus is altijd en bij ieder onbekeerd mensch te verwachten.

Doch wie arbeidt onder de Joden, zal dit in dubbele mate ondervinden, wijl hij de heerlijkheid verkondigt van Hem, die door den Jood op het allerdiepst wordt veracht en verfoeid. Onze missionarissen weten, wat het in heeft, als David zegt, met hatelijke woorden te worden omsingeld. Met niets sparende onverzettelijkheid kanten de Joden zich tegen alles, wat bij den zendingsarbeid wordt ondernomen. Doch die tegenstand der vijanden bluscht bij den ijverigen arbeider den moed niet, zij vermeedert veeleer den ijver bij hem.

Het werk des Heeren stuit in deze wereld altijd en overal op fellen tegenstand. Die tegenstand is echter in den arbeid voor het Koninkrijk Gods dikwijls een heilzame factor. Hij doet den dienst van den slijpsteen en van den wetsteen. Hoe grooter tegenstand, hoe grooter overwinning mag worden verwacht. Want al de woede der vijanden zal ten slotte slechts uitwerken, dat de groote lof des Heeren er nóg grooter door wordt gemaakt. Het rijk van Christus breekt zich baan dwars door en ondanks den meest woedenden tegenstand.

Als een Jood, tot wien gij gesproken hebt van den Heere Jezus als den Messias, kalm en koel heengaat, is er van zulk een weinig verwachting. Maar ontmoet gij er een, die zeer gramstorig is, die op heftige wijze tegen u optrekt, dat geeft hoop. Blijkbaar gevoelde hij van uw getuigenis iets. De haak heeft hem in de conscientie gevat. Koester hoop voor den man, die u niet wil toestaan, dat gij langer tot hem spreekt. Hij is iemand,

tot wien gij u nog eens en nòg eens moet wenden. En als hij dan met haterlijke woorden u omsingelt, en met groote woorden en wilde gebaren zweert, dat hij niets gelooft van al wat gij hebt gezegd; geloof gij dan niets van wat hij zegt. Gij hebt hem op de gevoelige plaats getroffen. Menigmaal is hij, die openlijk fel tegenstaat, in 't geheim reeds overwonnen. Geef vooral bij den zoodanige den moed niet op. Houd met uw getuigenis aan. Laat de liefde van Christus en de liefde tot het heil van uw tegenstander u daartoe dringen. Vermenigvuldig het gebed, dat de Heere u die ziel tot lof en prijs Zijner genade moge doen winnen.

De tegenstand kan onder 's Heeren zegen juist datgene opwekken, waaraan wij in onzen tijd bijzonder behoefte hebben, wij bedoelen den Christelijken heldenmoed.

Wie uitgaat om het getuigenis van den Christus te brengen, heeft moed noodig, heiligen, vurigen moed. Wie voor tegenstand lichtelijk bezwijkt, toont zich geen navolger van Christus. Die zich nooit en door niets heeft laten weerhouden, en niettegenstaande snooden ondank, grievenden smaad, tergende rebellie, in zoekende liefde onvermoeid bleef volharden.

Nooit moeten wij ons door dien tegenstand tot bitterheid of tot toorn laten vervoeren. Wij mogen niet handelen in den geest der Joden, die zoo schrikkelijk schelden kunnen; doch moeten optreden in den geest van Christus, die, als Hij gescholden werd, niet wedschold, maar zegende die Hem vloekten, en die voor Zijn vervolgers bad. Wie den Jood met bitterheid te lijf gaat, onteert den Christus, dien Hij prediken wil. Ook de Joodsche tegenstander kan alleen door de liefde van Christus worden gebroken.

J. P. T.

Korte Berichten.

Verdeeling van 't land.

Bij de verdeeling van 't land tusschen de beide Missionaire Dienaren des Woords onder de Joden zijn de Noordelijke provinciën: Noordholland Friesland, Groningen, Drente en Overijsel, aan Ds. Velders toegewezen, terwijl de andere provinciën door Ds. van Nes als ressort behouden zijn.

Nieuwe Comité's.

In de Noordelijke helft van 't land is 't laatste halfjaar besloten tot plaatselijken arbeid onder de Joden door de Gereformeerde Kerken te Buiksloot, Hoorn, Koevorden en Zandvoort; en in de Zuidelijke helft door die te Amersfoort, Eindhoven, 's-Hertogenbosch en Maastricht.

Classicale Zendingsdagen.

't Is verblijdend, dat door de Kerken op classicale Zendingsdagen toch ook wel aan de Joden zending gedacht wordt.

Zoo zullen op 18 Juni a.s. de beide Missionaire Dienaren spreken, D.V., op zulk een Zendingsdag, en wel Ds. Velders voor de classis Klundert in een der bosschen bij Breda en Ds. van Nes voor de classis Koevorden op „De Klemcke”.

Conferentie te Lunteren.

Besloten is, dat op de Conferentie van den Zendingsstudieraad, te houden 4—9 Augustus a.s. te Lunteren, eene ruime plaats ook aan de Joden zending zal ingeruimd worden.

Niet alleen, dat de heer van Os, die 40 jaar onder de Joden arbeide

in dienst der „Vereeniging voor Israël”, op één der avondvergaderingen zal spreken, D.V., maar in de morgenuren zal 4 dagen aaneen een cursus gehouden worden over de Joden en de Jodenzending, waar de heer van Os één morgen hoopt te handelen over: „De buitenlandsche Jodenzending”, Ds. van Nes één morgen over: „De Jodenzending der Geref. Kerken in Nederland”, en op een anderen morgen over: „Joodsche feesten”, en Ds. Velders één morgen over: „Joodsche gebeden”. Hun, die belangstellen in het werk onder de Joden en begeeren hun kennis van de Joden en de Jodenzending te vermeerderen, wordt dringend aangeraden, zich voor deze conferentie in *de eerste volle week* van Augustus aan te melden, en zich voor deelname aan dien vierdaagschen cursus op te geven.

„De Messiasbode.”

Voor hen, die 't nog niet mochten weten, wordt er nog eens aan herinnerd, dat dit de naam is van het blad, dat wij maandelijks aan pl.m. 13000 adressen van Joden in ons land toezenden, om hun te prediken in geschrift den Heere Jezus, als hunnen Messias.

Verscheidene broeders en zusters in onze kerken steunen het werk met dezen „papieren zendeling”, door er een abonnement op te nemen.

De abonnementsprijs is *slechts f 0.50 per jaar*.

Men geve er zich voor op bij: *Mevr. J. A. van der Leeuw-Kraan, Zuid-Buitensingel 272, 's-Gravenhage*, die de administratie van „De Messiasbode” met zooveel toewijding verzorgt.

't Is haar geen last, maar 'n lust, nieuwe abonné's te boeken en te bedienen!

Adressen der Miss. Dienaren:

Ds. JAC. VAN NES Czn., 's-Gravenhage, Galileïstr. 20.

Ds. W. J. J. VELDEERS, Amsterdam, 1e Helmersstr. 86huis.

Hij had er over nagedacht.

Eenige dagen geleden ontmoette ik op mijn weg een Jood. Een ontwikkeld man. 't Was hem aan te zien, dat hij gebogen ging onder het gewicht van een groote smart. Vóór een paar maanden was zijn vrouw hem door den dood ontvallen. Aangezien wij beiden denzelfden landweg op moesten, sprak ik hem aan, mijn belangstelling toonende in zijn verlies. Ik wees hem op den eenigen weg ter vertroosting — en op den Man van Smarten.

Enkele dagen later trad hij op mij toe.

„Een woordje, mijnheer, als 't u belieft. U heeft mij verleden week iets gezegd, dat ik echter mij niet meer juist voor den geest kan halen. Wilt u zoo vriendelijk wezen, het nog eens te zeggen?”

Met blijdschap voldeed ik aan dit verrassend verzoek. Vriendelijk dankend, groette hij mij. Blijkbaar had hij over mijn woorden nagedacht en wilde er iets meer van hooren.

Deze ontmoeting moge ten prikkel zijn, met de Joden, die dagelijks rondom ons leven, meer contact te zoeken.

T.

Groningen, 15 Maart 1924.

Verantwoording Collecten en bijdragen
over 16 Dec. '23 t/m. 14 Maart '24.

Uithoorn f 10.18. Sloterdijk f 56.10. Gift
Katendrecht f 1. Axel f 78.64. Monster f 20.
Silvolde f 2.50. Roodeschool f 60. Ger.

Zendingsver. Velsen f 19.48. Zeist f 143.80.
Geesteren—Gelselaar f 24. Koudekerk a/d.
Rijn f 37.80. Almkerk f 51.75. Andel f 8.11.
Dussen f 2.50. G. Rijswijk f 5. Meeuwen
f 2.50 Nieuwendijk f 37.25. Steenwijk
f 26.31½. Waardhuizen f 3.50. Werkendam

f 33.49½. Baarland f 16.51. Borssele f 11.43. Driewegen f 8.10. 's-Gravenpolder f 13.38. Heinekenzand f 27.36. Kapelle Biezeling f 27.47. Kruiningen f 12.28. Nieuwdorp f 54.88. Wemeldinge f 20. Wolfaartsdijk f 26.43. Ierseke f 24.66. Scheemda f 23.14. Barneveld f 46.23. Ommen f 40. Zaandam f 45. Hoek f 12.67. Schoondijke f 36.22. Terneuzen f 76.92½. Zaamslag f 94.75. Naaldwijk f 70.28. Doorn f 43.15. Katwijk aan Zee f 25. Lopik f 25.55. Dedemsvaart f 73.10. Classis Barendrecht f 91.81. Aalst f 2.50. Culemborg f 31.02. Geldermalsen f 19.87. Gameren f 17.58½. Herwijnen f 13.39½. Hoense Driel f 2.50. Poederloijen f 2.50. Rossum f 6.89. Tiel f 48.02. Vuren f 2.10. Well f 2.50. Zuilichem f 12.27. Zalt Bommel f 12.51. Rijnsburg f 97.55. Aarlander-vee f 27.70. Oudshoorn f 24.07. Harlingen f 25. Naaldwijk f 3. Dalfsen f 30. Geersdijk f 12.84. Aardenburg f 10.19. Giften uit Kralingen f 4.50. Voorburg f 50.66. Haarlem (10 pCt.) f 25. Abcoude f 30.30. Vollenhoven f 9.40½. Slidrecht f 67.90. Oostburg f 20.64. Beetgum f 63.89. Berlikum f 41.55. Boxum f 31.90. Dronrijp f 14.10. Eerna-
 woude f 3.98. Hijlaard f 13.61. Huizum f 33.50. St. Jac. Parochie f 11.72. Oenkerk f 33.50. Suawoude f 17.56. Wartena f 6.17. Wirdum f 40.85. Eindhoven (10 pCt.) f 3.06½. Genderen f 14.47. 's-Gravenmoer f 13. Heerlen f 14.41. Helmond f 5.84. 's-Hertogenbosch f 33.87. Heusden f 2.36. Roermond f 5. Sprang f 7. Tilburg f 18.16. Treebeek f 11.09½. Venlo f 14.01. Vrijhoe-
 ven--Kapelle f 13.65. IJsselmonde f 33.02. Breda f 26.88½. Dinteloord f 15.45. Drim-
 melen f 6.41. Fijnaart f 12.25. Klundert f 62.67½. Moerdijk f 8.01. Raamsdonk f 11.14½. Willemstad f 13.43. Zevenbergen f 8.97½. Rijswijk f 67.17½. Bierum f 36.40. Aalten f 43.45. N. N. te N. f 10. Semarang f 26.11. Gift coll. Hoogkerk f 1. Ezinge f 6.25. Zendingsvereen. Dalfsen f 5. Gift C. Eilers, Rotterdam f 1. Zendingsvereen. Velsen f 10.52. Zendingsvereen. de Krim f 24. 's-Gravenhage (10 pCt.) f 63.50. Oegstgeest f 27.49. Bolsward, A. f 10. Bolsward, B. f 35.75. Cubaard f 5.73. Exmorra f 8.22. Gaast f 15.46. Makkum f 56.70. Oosterend f 12.24. Piaam f 13. Ping-
 jum f 5.57. Schettens f 10. Schraard f 9.18. Witnarsum f 32.10. Wommels f 39.57. Wons f 10. Lochem f 5.56. Classis Baren-
 drecht f 117.07½. Doesburg f 19.12. Zen-
 dingscomité Krimpen a/d. Lek f 10. Apel-
 doorn f 26.13. Beekbergen f 6.17. Dieren f 46.20. Epe f 12.70. Glindhorst f 16.64½. Heerde f 28.53. Kootwijk f 12.14. Voorst f 3.95. Voorthuizen f 33.31½. Wapenvelde f 5. Zwartebroek f 5.57. Baflo f 35.87. Hou-
 werzijl f 35.59. Leens f 52.25. Middelstum f 84.42. Pieterburen f 29.16½. Schouwerzijl f 31.69½. Uithuizen f 84.62½. Uithuizer-
 meeden f 74.95. Ulrum f 42.87½. Warffum f 32.88½. Winsum f 52.32½. Zoutkamp f 17.30½. Berg Ambacht f 11.86. Gouda (10 pCt.) f 14.10. Haastrecht f 28.94. Krim-
 pen f 12.64. Lekkerkerk f 10.63. Moordrecht f 14. Nieuwerkerk f 13.60. Ouderkerk f 17.70. Oudewater f 49.30. Reeuwijk f 12.86. Schoonhoven f 45.36. Waddingsveen f 46. Zevenhuizen f 19.08. Classis Alkmaar f 124.80. Voorschoten f 34.70. Abbebroek f 1. Den Bommel f 14.78. Den Briel f 17.91½. Hellevoetsluis f 9.18. Melissant f 2. Middel-
 harnis f 14.43. N. Helvoet f 11.41. Ooltgens-
 plaat f 12.76. Ouddorp f 16.35. Spijkenisse f 28.11. Stad a. h. Haringvliet f 19.95. Stel-
 lendam f 6.44. Tinte f 11.38. Rockanje f 11.26. Classis Drachten f 284.48½. Ach-
 lum f 11. Arum f 15.50. Franeker f 60.15. Harlingen f 80.14. Lollum f 35.75. Midslan-
 d f 2.80. Minnertsma f 15.75. Oosterbierum f 17.80. Sexbierum f 27.67. Tzum f 15.60. Tzummarum f 15.03. West-Terschelling f 5.63. Winsum f 21.39. Appingedam f 59.55. Delfzijl f 26.58. Garrelsweer f 43.73. Lop-
 persum f 31.66. Nieuwolda f 16.88½. Over-
 schild f 7.41. Schildwolde f 67.12½. Sidde-
 buren f 39.84. Spijken f 70.92. Stedum f 10. Ten Post f 36.79½. Wagenborgen f 17.01. Westeremden f 18.46. Woldendorp f 11.25. 't Zandt f 45. Gift Geref. Meisjes Vereen. D. E. D. D. L. te Uithuizen f 10. Hoek van Holland f 16. Hoogvliet f 11.51½. Maas-
 sluis A. f 56.12½. Maassluis B. f 159.55. Maasland f 77.37½. Pernis f 82.67. Poor-
 tugaal f 9.74½. Rozenburg f 27.80½. Schie-
 dam f 181.45. Vlaardingen f 130.83½. Gift Jong. Vereen. Pernis f 15. Gift uit Reeuwijk f 5. Breda f 15. Contributies uit Utrecht verz. door Mej. Z. f 30. Classis Woerden f 273.56½. Noord Scharwoude f 27.30. Col-
 lecten en giften uit Utrecht f 39.16. Wate-
 ringen f 12.45. Gift Schipluiden f 2.50. Loos-
 duinen f 40.35½. Berkel f 64.94. Bleiswijk f 20.27. Capelle f 8. Charlois f 101.44. Delfs-
 haven f 275.63. Fijenoord f 87.82. Hille-
 gersberg f 64.13. Katendrecht f 184.74. Kralingen f 265.34. Kralingsche Veer f 43.79. Rhoon f 22.50. Tuindorp f 11.40. Gift van de Zondagsschool „Laat de kinderen tot mij komen" te Kralingen f 60. Gift kring Keboemen f 50. Classis Hallum f 150. Balk f 10.05½. Bozum f 9.05. Goënga f 14.36. Hommerts f 9.50. Oosthem f 19.68. Oppen-
 huizen f 25.61. Scharnegoutum f 28.75. Slo-
 ten f 4.30. Sneek f 125.75. Sybrandaburen f 9.77. Wijckel f 8. IJlst f 36.22. Echten f 13.67. Gorredijk f 11.73. Heerenveen f 68.52. Hoornsterzwaag f 2.04. Idskenshui-
 zen f 43.10½. Joure f 24.21. Knijpe f 5. Lemmer f 54.38. Lippenhuizen f 1.47. Mil-
 dam f 14. Oldeboorn f 6. Oosterzee f 9.81½. Oudehorne f 9.82. Tijnje f 6.75. Tjerkwerd f 7.15.

J. J. MIEDEMA, Deputaat-Quaestor.

moet gij medewerken. Dat is het Zendingswerk. Voorzeker zeer ideaal opgevat, maar toch werkelijk is het dat. Het roept u, naar dit karakter, tot heilige schuchterheid, tot energieke soberheid, tot biddende activiteit, tot aanbiddende gemeenschapsoefening met den Naam. En in het vaderland in de binnenkamer, en in Midden-Java op het zendingsveld worde de drijving dier geestelijke actie gevoeld, en worde gehoord de lof des Heeren: „geloofd zij de Heere God, de God Israëls, die alleen wonderen doet; en geloofd zij de Naam zijner heerlijkheid tot in eeuwigheid; en de gansche aarde worde met zijn heerlijkheid vervuld, Amen, ja amen.”

Z.

DE G.

Van Zendingsaangelegenheden.

De Zending onder de Chineezzen op Midden-Java.

Sinds onderscheiden jaren reeds staat het onder ons vast, dat de zending onder de circa 40.000 Chineezzen op Midden-Java roept om een eigen Missionair dienaar des Woords.

Die zaak is urgent. Al sinds lang. Niemand ontkent het. En allen, die de Chineezzen op Java kennen, zeggen ons, dat de arbeid onder hen zeer vruchtbaar is.

Reeds de Gen. Synode van den Haag in 1914 sprak de urgentie van dezen arbeid uit en opende de gelegenheid om uit de Generale Zendingskas dit werk te steunen met f 2500 per jaar.

Toen in 1917 nog geen enkele kerk of groep van kerken zich bereid had verklaard om een dienaar voor deze zending te beroepen, heeft de Gen. Synode van Rotterdam hare deputaten gemachtigd de eventuele bijdragen uit de Generale Kas voor den arbeid te mogen verhoogen met f 1000.

Maar ook dit bracht deze zoo dringende zaak niet verder. De laatst gehouden Generale Synode heeft nu hare deputaten vrijheid verleend die eventuele steun uit de Generale kas nogmaals met f 1000 te mogen vermeerderen. Er is dus nu uitzicht, dat een kerk of groep van kerken, die dit werk wil aanvaarden, daarvoor f 4500 subsidie kan verkrijgen uit de Generale kas.

Tevens heeft de Synode bepaald, dat die steun ook gegeven kan worden aan Gereformeerde kerken op Java. Blijkbaar leefde in de Synode de gedachte, dat misschien dit werk zeer geschikt zou kunnen worden ter hand genomen door de Europeesche Kerken in Indië.

Nog steeds wacht echter die zoo dringend noodzakelijke arbeid op een kerk, die hetzij alleen, hetzij in samenwerking met andere kerken dit werk wil aanvaarden.

Op voorstel van de Holl. Kerk te Djocja

heeft de Classis Batavia ten vorigen jare die vraag in overweging genomen, of deze arbeid niet bijzonder op den weg ligt van de kerken op Java,

Ds. van Dijk van Keboemen heeft in het Kerkblad van de Geref. kerken in Ned. Indië hiervoor een warm pleidooi gevoerd. Het schijnt echter, dat er in sommige kerken op Java tegen dit denkbeeld nog al ernstige bedenkingen rezen. De kerk te Solo leeft in de gedachte, dat zij als Holl. kerk in dat deel van het zendingswerk haar arbeid heeft te vinden, waarbij de Holl. taal als voertuig kan dienen. Nu is daarvoor natuurlijk ook veel te zeggen. Maar het zou toch jammer zijn, als de kerken op Java afzagen van de aanvaarding van de zending onder de Chineezzen. Als deze Kerken zich bepalen alleen tot het verleenen van hulp in den zendingsarbeid van de zendende kerken in Holland, dan komen zij niet tot een eigen zending. En ook zij hebben toch de roeping om zelf zending te drijven.

En dan schijnt de zending onder de Chineezzen voor deze kerken bijzonder geschikt. De Holl. kerken op Java zijn feitelijk vreemdelingen-kerken. En de Chineezzen zijn op Java ook vreemdelingen. Bovendien zou het beroepen van een missionair dienaar voor de zending onder de Chineezzen voor de kerken van de Clase Batavia met den in uitzicht gestelden steun uit de Generale zendingskas finantieel niet te zwaar vallen.

Maar het ergste is, dat het, indien deze kerken het niet doen, te vreezen staat, dat er van de opzettelijke zending onder de Chineezzen niets komt. Onze kerken in Holland hebben alle een eigen zending. En zij hebben de handen daaraan vol. Alleen de kerken der klasse Batavia hebben nog geen eigen zending. Het ligt dus wel allereerst op haar weg om deze zending ter hand te nemen. We hopen van harte, dat het krachtig woord van Ds. v. Dijk weerklink vinde en de zending onder de Chineezzen op Mid-

den-Java door de kerken der classe Batavia worde aanvaard.

Zending-Conferentie te Helwan.

Van den 22sten tot den 26sten Februari j.l. is er in Egypte te Helwan een conferentie gehouden van Zendingsarbeiders uit Egypte, den Soedan en Abessynië. Deze conferentie stond onder de leiding van den bekenden Dr. Mott, als vertegenwoordiger van het Internationaal Missionary Council. Zij is de eerste geweest van onderscheidene conferenties van zendingsarbeiders onder Mohammedanen, die dit jaar in het nabije Oosten worden gehouden en die besloten zullen worden met de Algemeene Zendings-conferentie te Jeruzalem.

Te Helwan waren 66 zendingsarbeiders van de verschillende corporatie's, die in genoemde landen werken, aanwezig. Op verzoek van Dr. Mott heeft Dr. F. L. Bakker deze conferentie als gast bijgewoond.

Natuurlijk werden in de eerste plaats de belangen van Egypte behandeld, maar er kwamen ook zaken van algemeen belang aan de orde. Bijzonder belangrijk was de rede, waarmede Dr. Mott de conferentie opende.

Dr. Bakker deelt daarvan het volgende mede:

„Zijn hoofdgedachte was deze: de toekomst van het Christendom en van de zending is niet zoo donker als wij ons soms voorstellen. Alle pogingen tot wereldherstel in de laatste jaren zijn mislukt. Wij, die gelooven in de absoluteitheid van het Christendom, gelooven ook, dat het Christendom het eenige geneesmiddel is voor deze wereld. Juist wat wij in dezen tijd beleven, moet de kerken in Europa en Amerika en op de zendingsvelden dringen tot meerdere actie.

Belangrijk was ook wat hij zeide over de Inboorlingen-kerken op de verschillende zendingsvelden. Na zijn bezoeken in verschillende landen, was hij tot de overtuiging gekomen, dat, zelfs indien de Christelijke kerk in Europa zou ondergaan, dan het Christendom daarmede niet ondergaan zou, maar dat de Inboorlingen-kerken zouden blijven bestaan en een krachtige actie voeren.

Doel van de zending is het stichten van kerken. Nu drong Dr. Mott er sterk op aan, op het zendingsveld niet verschillende kerken naast elkander op te richten, maar in ieder land een nationale kerk; niet dus ieder zendingsgenootschap zijn eigen kerk. Hij gaf toe, dat dit moeilijk was, dat er met het stichten van kerken vele fouten waren ge-

maakt, en daarom gaf hij de volgende wenken:

Houdt de opkomende Inboorlingen-kerk altijd in verband

- 1e met het oecumisch Christendom;
- 2e met het historisch Christendom;
- 3e met het belijdend Christendom;
- 4e met het mystieke Christendom;
- 5e met het levend Christendom; en
- 6e met het practische Christendom.

De ontwikkeling van de belijdenis der kerk in de eeuwen, die achter ons liggen, is een werk des Heiligen Geestes, dat beteekenis heeft, ook voor de nu ontstaande kerken”.

Tot zoover Dr. Bakker.

De opmerkingen van Dr. Mott zijn metterdaad van groot gewicht, ook voor de zending op Java. Vooral nu de laatste jaren de Inlandsche Gemeenten zich snel ontwikkelen en er al een begin komt van Classe-vorming, wordt de vraag steeds meer van actueel belang of het mogelijk zal zijn de Inlandsche kerken over heel Java, zoover het Javaansche taalgebied zich uitstrekt, in één kerkverband te vereenigen. Het zou uitermate gewenscht zijn, indien het dreigend gevaar der stichting van verschillende Javaansche kerken naast elkander kon worden voorkomen. De opmerkingen van Dr. Mott zijn waard, dat zij met grooten ernst door de verschillende zendingen — ook op Java — worden overwogen.

Een Hospitaal te Djeddah.

Onder de vele onderwerpen, die zijn besproken op de conferentie te Helwan, is ook aan de orde gekomen de stichting van een Zendingshospitaal te Djeddah, de haven van Mekka. Te Port Sudan tegenover Djeddah heeft het Genootschap van de Engelsche Kerk een groot hospitaal, waar ook veel patiënten uit Djeddah behandeld worden. Vele van die patiënten hebben gevraagd of het niet mogelijk zou zijn in Djeddah zelf een hospitaal op te richten. De Amerikaansche zending denkt er nu over te Djeddah een hospitaal te bouwen om dan door middel van den Medischen dienst ingang te krijgen in Djeddah en het daar achter gelegen Mekka, de bakermat van het Mohammedanisme, de heilige stad van den Islam. Dit hospitaal zou een mooi punt van samenwerking kunnen worden tusschen de Engelsche, de Amerikaansche en de Nederlandsche zending. Ook de Nederlandsche zending en niet het minst de zending onzer Kerken op Java, heeft bij de stichting van een hospitaal te Djeddah bijzonder belang. Vooral uit Nederlandsch-Indië gaan er elk

jaar eenige duizende pelgrims naar Mekka. Alleen Java levert per jaar gemiddeld meer dan 10.000 pelgrims. De laatste jaren komt bijna de helft van al de pelgrims, die Mekka bezoeken, juist uit Ned-Indië. Een zendings-hospitaal te Djeddah, de haven van Mekka, zou dus van groote beteekenis kunnen worden, niet het minst voor de Nederlandsche zending.

Toen we het vorige jaar het genoegen hadden Dr. Zwemer te ontmoeten, deelde hij ons reeds mede, dat er over de stichting van een hospitaal te Djeddah gedacht werd en dat het naar zijn oordeel gewenscht wesen zou, dat de Nederlandsche zending en bepaaldelijk de Gereformeerde zending, hieraan meewerkte. Op de conferentie werd nu aan Dr. Bakker gevraagd of er naar zijn oordeel uitzicht zou bestaan op eventuele medewerking uit Nederland. Het spreekt van zelf, dat deze hierop geen beslissend antwoord kon geven, maar hij sprak als zijn verwachting uit, dat onze zending wel tot onderhandeling bereid zou zijn.

Natuurlijk verkeerden de plannen voor dit hospitaal nog pas in een beginstadium. Indien het echter tot de oprichting van een hospitaal te Djeddah komt, is het o.i. zeer gewenscht, dat onze zending hare medewerking verleene. Dit behoeft niet met veel kosten gepaard te gaan. Amerika betaalt wel de oprichtingskosten. Ook de onderhoudskosten zal Amerika wel voor zijn rekening nemen. Onze zending zou alleen elk jaar één onzer missionaire artsen enkele maanden moeten afstaan voor het werk te Djeddah, natuurlijk met behoud van salaris. Juist voor de Gereformeerde zending zou dit het minst bezwaarlijk vallen. Nergens in Ned.-Indië is de Medische dienst zoo breed ontwikkeld als op ons zendingsterrein op Midden-Java, terwijl onze zending naar verhouding de meeste missionaire artsen in dienst heeft. Het ligt dus voor de hand, dat onze zending het eerst in aanmerking zou kunnen komen, om te Djeddah medische hulp te verlenen. En wat de reis betreft zou het wellicht zoo kunnen worden geregeld, dat de arts, die voor enkele maanden naar Djeddah ging als Maatschappij-dokter meereisde op een schip, dat pelgrims vervoerde. Zoo zouden de kosten al zeer gering worden. En voor de Java-zending zou het van groote beteekenis kunnen worden, indien deze zending gelegenheid kreeg om aan tal van pelgrims, die later als hadji's naar Java terugkeeren, medische hulp te verlenen. Dit zou een uitnemend middel kunnen worden om in de kringen van de hadji's, die als bedevaartgangers bij het Javaansche volk in bijzondere achting staan,

een gunstigen invloed te verkrijgen. En omdat deze Amerikaansche zending ook van Geref. Kerken uitgaat, zou onze zending gemakkelijk met haar kunnen samenwerken.

Het spreekt van zelf, dat er zich bij nadere overweging nog allerlei bezwaren kunnen voordoen, die de realisering van dit denkbeeld zouden beletten, maar de gedachte is toch de overweging dubbel waard.

Dr. Zwemer's oordeel over het proefschrift van Dr. F. L. Bakker.

Gelijk men weet heeft Dr. Bakker een proefschrift geschreven over: De verhouding tusschen de „Almacht Gods en de zedelijke verantwoordelijkheid van den mensch." Na verdediging van dit proefschrift is hij met lof gepromoveerd tot dokter in de theologie.

Dit proefschrift nu wordt door Dr. Zwemer in *The Muslim World* van Jan. 1924 breedvoerig besproken. Hij acht dit boek zoo belangrijk, dat hij ten slotte de hoop uitspreekt, dat het spoedig in het Engelsch worde vertaald, opdat het voor een grooten kring van lezers toegankelijk worde. Voorts wenscht hij de zending op Java geluk, dat een zoo bekwaam man, als Dr. Bakker blijken dit proefschrift is, de arbeidskrachten daar komt versterken.

25 Maart '24.

W. B.

SOEMBA.

Onlangs hebben wij medegedeeld, dat de heer T. van Dijk, schoolopziener op Soemba, met verlof hier te lande, in „Bethesda" te Hooogeveen moest worden geopereerd. We kunnen thans mededeelen, dat deze operatie is geslaagd. Onze broeder van Dijk gevoelt zich frisch en gezond en is sedert een paar weken tot zijn familie teruggekeerd. Vrijdag 15 Febr. kon hij alweer een vergadering van Dep. voor Soemba te Assen bijwonen; en naar de verklaring van den behandelenden geneesheer, was er geen vrees voor afkeuring, met 't oog op de hervatting van den arbeid op Soemba. Zoo de Heere wil, zal de familie van Dijk, met achterlating van een tweetal kinderen, die voor hun verdere opvoeding hier moeten blijven, begin Juni naar Indië vertrekken. Make de Heere alles wel en worde Zijn Naam geloofd en geprezen voor de verhooring der gebeden, die voor broeder Van Dijk zijn opgezonden.

Nu wij toch over hem schrijven, willen wij er nog eens den nadruk op leggen, dat

beiden, de Heer en Mevrouw Van Dijk zulk een harden en moeilijken arbeid hebben verricht. Door de persoonlijke ontmoeting met hen is 't ons nog meer duidelijk geworden, wat zij hebben gedaan, hoeveel en onder welke moeilijke omstandigheden zij hebben gearbeid. Hun werk was moeizamer, dan wij vermoedden. Tijden zijn er geweest, dat ze schier aan 't einde hunner krachten waren, maar de Heere heeft daar geholpen. Laat onze wetenschap aangaande deze dingen ons er toe mogen dringen, dat we meer meelevens met onze broeders en zusters in dienst der Zending op Soemba, dat zal ons verantwoordelijk besef ten opzichte van hun werk beter doen gevoelen en ons gebed tot dien Heere rijker maken.

Aangaande zuster Clevering vernamen wij, dat ze weer minder goed was. De gedachte kwam zelfs op, dat ze weer naar Java moest, wat vanwege het optreden van een bij haar voorkomend verschijnsel evenwel nog niet noodig bleek.

Voor zoover ons bekend is, blijft het met zuster Krijger, de vrouw van den hoofdverpleger te Pajeti, goed gaan.

Inzake den bouw van een hospitaal in West-Soemba begint er nu meer licht te komen. Volgens een schrijven van den Zendingsconsul is de subsidieering van een hospitaal te Karoeni uitgesloten, terwijl daarentegen voor een te Waikaboebak eventueel te stichten ziekenhuis, subsidie kan worden gegeven. Het hospitaal komt dus niet te Karoeni, maar te Waikaboebak. De reden hiervoor is, dat de gezondheidstoestand te Karoeni van dien aard is, dat het niet gewenscht is, daar een hospitaal te plaatsen. Het is niet onmogelijk, dat de gebouwen van het internaat, dat onder leiding staat van zuster Zichterman, van Karoeni naar Waikaboebak worden overgeplaatst. Zoowel de officier van gezondheid te Waingapoe als de Gouvernementsarts achtte het onverantwoordelijk, dat kinderen van elders op een zoo ongezonde plaats worden saamgebracht. Wat zich uit een en ander zal ontwikkelen, weten wij niet, maar het is wel haast zeker, dat er in 't verschiet een groote verandering op handen is. Leide de Heere, die zelf de Onveranderlijke is, ons in dezen door Zijn licht.

Van Ds. Lambooy kwam een brief in, waarin eenige mededeelingen worden gedaan over de zeereis en de aankomst te Batavia. Eind December arriveerden Ds. en Mevrouw in Indië. Na 't bezoek van verschillende zendingsposten op Java hoopten ze 30 Jan. uit Soerabaja te vertrekken. Naar alle waarschijnlijkheid zijn ze nu reeds te Pajeti, Zegene de Heere en stelle Hij hen

tot een zegen. Een volgende maal zullen wij den brief van Ds. Lambooy plaatsen. Vergeet Soemba in uw gebed niet.

Uit K.bl. v. O.-Dr.

W. S.

Solo in 1923.

Als de zendingsarbeiders te Solo terug zien op het jaar 1923, mogen zij wel me groote dankbaarheid de vele zegeningen Gods gedenken. Het is voor ons een bijzonder voorrecht, dat wij op zulk een gezegend terrein mogen werken. En het is zeker ook een groot voorrecht voor de Kerken, die zulk een terrein mogen bezitten. Alleen gevoelen wij telkens, dat vele goede gelegenheden ongebruikt voorbijgaan door gebrek aan krachten. Bepaaldelijk het middelpunt van den missionairen Dienst is te zwak bezet. Een tweede missionaire dienaar des Woords wordt steeds dringender noodig.

In de Javaansche Kerk mocht ik 142 personen doopen, 77 volwassenen en 65 kinderen. Het zielental der Javaansche Kerk klom van 642 tot 784. Bovendien werden enkele Chineesche jongelui, die beter Hollandsch dan Javaansch kennen, in de Hollandsche Kerk gedoopt. De bevolking in Solo telt meer dan twee millioen zielen, onze Javaansche- en onze Hollandsche Kerk tellen tezamen nog geen duizend zielen. De bevolking neemt met meer dan 30.000 per jaar toe, onze Kerk nam in 1923 met 150 toe. Bij onze Kerk behoort slechts één van iedere 2000 menschen, onze toename is slechts één van iedere 200 menschen van de geheele toename. En toch ligt daarin voor wie den dag der kleine dingen niet veracht, voor wie op den gewonen gang van het Koninkrijk Gods let, den gang van mosterdzaad tot grooten boom, een rijke belofte voor de toekomst en een bezielende aansporing tot den arbeid. Trouwens, de blijdschap van God voor het aangezicht der engelen over één zondaar, die zich bekeert, moet onze harten met blijdschap vervullen. En bij die blijdschap voege zich een groote verwondering over de kracht van Gods genade, die zulk een wonderwerk tot stand heeft gebracht. Als wij hooren van de bekeering van anderen, leeren wij ons opnieuw over onze eigen bekeering verwonderen en voor onze eigen bekeering ootmoedig danken.

Er werden ruim 11.000 Bijbelgedeelten en 7000 andere boeken in het Javaansch en Maleisch verkocht en 7000 Hollandsche boeken, tezamen 25.000. De Hollandsche werden grootendeels verkocht aan Hollandsch-spreekende Javanen en Chineezen. Het is van

groot belang de minderwaardige Holland-sche boeken zooveel mogelijk te verdringen door Christelijke lectuur. Van deze 25.000 zaadkorrelen viel zeker een deel bij den weg, een deel op steenachtige plaatsen, een deel in de doornen, maar toch ook zeker wel een deel in de goede aarde. De zaaier kan den toestand der harten niet beoordeelen, maar God kan de harten bereiden voor het ontvangen van het zaad des Woords. Zaaïen en bidden! Wie een hand heeft om te zaaïen, die zaaie! Wie een hart heeft om te bidden, die bidde!

Geregeld worden maandelijks 16.000 exemplaren van ons Javaansch Christelijk maandblad verspreid, 1000 van een Javaansch kinderblad, 500 van een Maleisch blad. Ze worden zooveel mogelijk over heel de residentie verspreid. Maar die residentie is driemaal zoo groot als Zuid-Holland. Het is geen stroomende regen, doch slechts een spaarzaam vallen van druppels hier en daar. Naar schatting zijn er 60.000 gezinnen, waarin een of meer personen kunnen lezen. Het ideaal is, een blad in elk van die gezinnen te brengen; we blijven dus nog heel ver beneden het ideaal.

Het ziekenhuis, verleden jaar voltooid, is mooi en praktisch ingericht. Het biedt plaats aan 230 patiënten en is geregeld vrijwel geheel bezet. In het vorig jaar werden 2645 patiënten opgenomen, terwijl op de polikliniek 6681 verschillende personen werden behandeld. Met de saamgekomenen op de polikliniek wordt een korte godsdienst-oefening gehouden; wie lezen kan, ontvangt een Evangelie in zijn taal. De opgenomen patiënten hebben meer gelegenheid om het Evangelie te hooren. Al wordt het Evangelie niet opgedrongen, het wordt toch onder het bereik gebracht. En het is zulk een heerlijke gedachte, dat in een maatschappij van veel verwaarloosde kwalen en ziekten en wonden zooveel genezende hulp en leniging van lijden wordt gebracht. Wie de stumpertjes op de kinderzaal ziet, heeft verdriet en blijdschap tegelijk, verdriet over het groote kinderlijden en blijdschap over de liefelijke en liefderijke zorg, waarmee die arme kleinen worden verpleegd. Bij wie wat beter zijn, komt aanstond de vroolijke kinderaard uit; het is een genot, hun vroolijkheid te zien. We kunnen niet dankbaar genoeg zijn voor het vele goede, dat God ons in dat medisch werk geeft.

Solo is arm aan scholen. Mede daardoor slagen al onze scholen zoo goed. Onze elf Inlandsche scholen tellen bijna 1200 leerlingen; en zes dezer scholen zijn nog onvolgroeid, hebben nog niet alle klassen.

In den loop van dit jaar zullen voor drie

scholen eigen gebouwen gezet moeten worden. Een van deze is de Dr. Scheurer-School in de kampong (stadswijk), waar Dr. Scheurer in 1895 en 1896 heeft gewoond. Als belangrijkste punt voor den arbeid had Dr. Scheurer Solo gekozen. Hij woonde in een kampong-huis; in Holland zouden we zeggen: in een achterbuurt. Zijn huis was ongeveer van het type der tegenwoordige helperswoningen. Als we nu zijn huis zien, lijkt het ons een bepaald armoedig begin. Maar zeer gezegend en invloedrijk was zijn werk. Nog steeds leeft zijn naam in liefelijke herinnering in Solo voort. In dien tijd was zendingswerk in Solo verboden. Op bevel van het Gouvernement, een bevel, dat naar het oordeel der Deputaten opgevolgd moest worden, vertrok Dr. Scheurer tegen zijn wil uit Solo. Djokja heeft toen het voorrecht van zijn arbeid gekregen. En nog steeds geniet Djokja de rijke vruchten daarvan. Voor den bouw van die Dr. Scheurer-school hoopt de zendende Kerk volgens de begroting f 1000.— te zenden. Ik zal volgens de begroting trachten f 2000.— daarvoor in te zamelen. Nu, als allen, die het werk van Dr. Scheurer waardeeren, er een gift voor geven, dan kan ik misschien bovendien het vroegere huis van Dr. Scheurer koopen en het tot woning voor een goeroe-indijl bestemmen; ik schat den koop-prijs op f 1200.—. Het zou wel een aardige herinnering zijn aan Dr. Scheurer's arbeid, en een verheffende gedachte, dat het huis, dat hij verlaten moest omdat hij er godsdienstoefening met enkele Javanen hield, voortaan bewoond zou worden door een Javaanschen prediker van het Evangelie, die daar ongehinderd aan Javanen het Evangelie verkondigen zou. Misschien zou er dan een gedenksteen in te metselen zijn. Maar ... ik loop te ver vooruit.

In deze maand zijn vele Javaansche Zondagscholen begonnen. Het begin is verrassend; er zijn reeds een kleine duizend leerlingen. De Zondagschool is bedoeld als een brug van de school naar de catechisatie.

De scholen met Hollansch als voertaal van onderwijs bloeien in Solo evenzeer als overal elders. De Javaansche en Chineseche ouders getroosten zich groote opofferingen om hun kinderen Hollandsch te laten leeren. Er zijn ouders, die de helft hunner inkomsten aan school- en kostgelden voor hun kinderen uitgeven. En nu heeft het Gouvernement voor zijn scholen de schoolgelden reusachtig verhoogd; voor vele Javanen zelfs verdubbeld. Dat is een te zware belasting op het verlangen der Inlandsche bevolking naar ontwikkeling. In dezen tijd van algemeene vermindering van inkomsten

drukt deze last dubbel zwaar.

In Juli hopen we te Solo een Mulo-School en een Schakelschool op te richten. Een schakelschool is een Hollandsche school voor kinderen, die een Inlandsche school hebben afgehoopen. Maar we worstelen met gebrek aan Hollandsche onderwijzers Hoe komt het toch, dat zoo betrekkelijk weinig zich groepen achten of tenminste zich geroepen toonen voor zulk een heerlijk werk? Ik hoop, dat elke onderwijzer(es), die God vreest, voor zichzelf en de vraag zal beantwoorden: „roept God mij voor dat werk?”

Een maand geleden werd een nieuwe kiosk geopend op een zeer geschikt punt. De oude was vervallen, te klein, en zoo ingebouwd, dat hij bijna niet te bereiken was. De Hollandsche broeders en zusters te Solo schonken bij het tienjarig werken van de Solosche Zending een som, die ruim voldoende was voor het laten maken van een nieuwe boektent. Aanvankelijk gaat de verkoop uitnemend.

In het laatst van December hadden we zorgen over de jaarrekening. Om het jaar behoorlijk te sluiten, was er nog f 2000.— noodig. Zaterdagmorgen 23 December spraken we af, dat mijn vrouw 's avonds een brief zou vermenigvuldigen en dien rondzenden aan de Vrienden van ons werk in Indië. De middagpost bracht echter het bericht van een gift van f 2000 We waren zeer getroffen, en zeer verheugd, dat de „bedelbrief” achterwege kon blijven. En die gift werd gezonden door een Broeder en Zuster, die meermalen gezegd hebben, dat er geen giften voor Gods werk gevraagd moeten worden, daar God Zelf ook voor den geldelijken kant van het werk zorgt. Al meenen wij, dat het vragen een middel in Gods hand kan zijn, toch trof het ons des te meer.

Die milde gift in het eind van het vorig jaar, is tevens een bemoediging voor 1924. Behalve de groote geldelijke bijdrage van de Hollandsche Kerk van Solo (f 3000) en de geraamde giften voor colportage (f 2100) en voor schoolbouw (f 2000) is er op de begroting een tekort van f 4600. Dit tekort is gebracht onder het hoofd „extragiften uit Indië”. Maar als ik denk aan de maatschappelijk-moeilijke tijden, dan durf ik niet verwachten, dat er in totaal f 11700 aan giften zal komen uit Indië. Toch heeft ons werk vele hartelijk-meelevende Vrienden in Indië.

De geldelijke lasten zijn voor de Kerken van Zuid-Holland (N. G.) wel heel veel zwaarder geworden door haar overgang van Wonosobo naar Solo. Maar de Kerkboden toonen, dat zij dien last met blijdschap dra-

gen. Voor ons, die hier werken, is dat een groote verkwikking.

H. A. VAN ANDEL.

Solo, 25 Januari 1924.

Arbeid onder de Chineezee.

Begin 1923 bedroeg het aantal Chin. onder de 947 Chr. van het Djocjasche terrein 13, waarvan 3 volwassenen en 10 kinderen. In het jaar '22 werden 5 Chin. gedoopt. Deze behooren allen tot de z.g.n. Paranakans, de hier geboren, die het Javaansch vrij behoorlijk verstaan en kunnen spreken en daarom zonder bezwaar lid der Jav. gemeente kunnen zijn. Behalve deze Mal. sprekende, die althans Jav. verstaan, zijn er dan ook nog een aantal Holl. sprekende Chin. die lid zijn van de Holl. Geref. kerk. Ook zijn er verder die den Mal. dienst in de Gouv. kerk bijwonen.

Vergis ik me niet, dan behoorde er tot de 23 Chin. onzer Jav. gemeente, slechts één z.g.n. Singkeh, of rasechte Chinees, die als Chinees uit China gekomen in Wonosari voor het eerst met de Chr. Jav. gemeente in aanraking kwam. Kort na dien tijd daarna kwam ook een broer van hem uit China met de verklaring van een Zendeling der Episcop. kerk, dat hij in China zeer geijverd had voor allerlei christelijk werk, en in de zorg der Chr. gem. werd aanbevolen in zijn nieuwe woonplaats, waar die dan ergens zou zijn. Spoedig opperden deze beide brs. het plan een samenkomst te hebben met allerlei andere Singkehs, om daar in het Maleisch onderwijs te kunnen krijgen van een der Jav. goeroe-indijl. Ook vroeger was hier reeds zulk een Chin. koempoelan geweest, maar door allerlei omstandigheden weer verlopen. Deze bedoelde bovendien ook meer de hier geboren Chineezee dan wel de eigenlijke Singkehs, de geïmpor- teerden, die meestal ook weer naar China teruggaan.

Ds. Merkeliñ had reeds eenigen tijd zijn arbeid onder de Chineesch sprekende Chineezee aangevat met behulp van een Chin. goeroe, die tevoren in Semarang had gewerkt. Deze vond echter in Magelang niet voldoende bezigheid, en had gelegenheid ook zijn arbeid tot Djocja uit te strekken. Wij hebben nu een huis gehuurd, dat echter spoedig te klein bleek, waarom de kring nu in twee afdelingen vergadert. Tweemaal per week komen daar nu omstreeks 30 Chineezee samen. Onderwijl wordt naar een grooter huis gezocht, opdat het mogelijk worde meerderen te bereiken met de prediking van het Evangelie.

Reeds lang is het vraagstuk van den

arbeid onder de Chineezzen aan de orde. Niet alleen dat het noodig is de vele duizenden niet-christenen te bewerken, maar onderscheidene komen reeds als Christen uit China of zijn althans meer dan eens met het Evangelie in aanraking gekomen. Deze menschen hebben bearbeiding en verzorging noodig. De laatste vergadering van Miss. predikanten besloot zich bij monde van Ds. Bakker tot de Amerik. Ger. Zending in

Chineezzen zijn, ligt het voor de hand, dat er op midden-Java arbeid te over te doen zal zijn onder de Chineezzen.

Het zal het verstandigst zijn, deze Chineezzen ook kerkelijk afzonderlijk te organiseren, en waar deze arbeid vruchten mocht dragen, die niet op te nemen in de Jav. gemeente, maar in een eigen zelfstandige Chin. gemeente.

Op bijgaande foto ziet men de Singkehs's

China te wenden, om de hulp der brs. daar te vragen voor de verzorging der Chin. christenen. Enkele Chineesche goeroe's zouden hier zulk nuttig werk kunnen doen. Naar aanleiding van een voorstel van den Holl. kerkeraad van Djocja is de vraag in onderzoek bij een commissie van de classis Batavia, of het overweging verdient, dat de Ind. Geref. kerken den arbeid onder de Chin. voor hun rekening nemen. Er zal in Holland moeilijk meer een Kerkengroep gevonden worden die dezen arbeid verzorgen kan, terwijl de steun van Gen. Deputaten voor de Ind. kerken de mogelijkheid opent om dezen arbeid te beginnen. Haar noodzakelijkheid dringen de omstandigheden zelf aan U op. De Chin. komen zelf om de prediking van het Evangelie vragen. En als we er aan denken, dat er alleen in Djokja meer dan 5000

die vergaderd waren op den 2den Kerstdag om het Kerstfeest te vieren. Nadat deze foto 's middags om 1 uur genomen was, is er eerst een samenkomst van meer feestelijken aard gehouden in het gebouw dat de Chin. broeders gehuurd hebben, waar met groote letters boven staat „Hok Ing Tong” zooiets als Evangelisatielokaal, plaats waar men het Evangelie predikt; terwijl des avonds nogmaals een koempoelan werd gehouden, waar versch. Chin. broeders het Kerstevangelie en andere geschiedenissen hebben verteld.

Op deze foto ziet u links van mij den Chin. goeroe, Siek Ing Kong. Onder deze allen zijn ongeveer tien Christenen. Vijf nieuwe brs. hebben om den doop gevraagd. Allerlei Chin. religieus materiaal, wierookpotten, groote platen met religieuze voorstellingen, met godsdienstige spreuken in het

Chineesch, hebben ze hier gebracht, nu ze niet meer de afgoden maar den levenden God willen dienen in Chr. Deze brs. hebben ook hun strijd in hun omgeving. Dezen morgen juist behandelde ik op het commissariaat van politie een zaak van een der Chineezen, die zich voor den doop voorbereiden, die in den voorbijgeganen nacht mishandeld was, geld was hem afgeperst en hij was met moord bedreigd, omdat hij Christen wilde worden.

In April zullen waarschijnlijk de eerste Chin. sprekende Chineezen hier gedoopt worden.

Djokja, Febr. '24.

Indrukken van het jaar 1923.

De eerste indruk, dien het overdenken van het jaar 1923 bij mij opwekt, is er een van den bijzonderen zegen, dien God ons in dit jaar gegeven heeft. Nog nooit is het aantal gedoopten in Djokja in eenig jaar zoo groot geweest als in het jaar 1923. Het was dit jaar 181, en het aantal Christenen op het door ons bezette deel van Djokja is nu 1127. Het spreekt vanzelf, dat zulk een groot aantal Christenen als in Djokja door eigen groei reeds belangrijk vooruitgaat. Onder de 95 kinderen die gedoopt werden, zijn er ongeveer 65 die geboren werden in de gemeente. Maar dan nog is het aantal nieuwe Christenen verrassend. 86 volwassenen zijn in den loop van dit jaar gedoopt, en in het geheel zijn dus, ook hun kinderen meegerekend, ongeveer 116 nieuwe Christenen tot de gemeente van God toegedaan. Tot deze uitbreiding droegen het meest bij Patalan met 24, Tjandisewoe met 14 en Djokja zelf met 37 volwassenen.

Welk een groote genade is het, dat alles te mogen gadeslaan. Zooals de landman in het voorjaar met nieuwsgierigen blik zijn oog laat gaan over het akkerland, en met vreugde elk groen, dat uit den grond schiet, begroet, zoo, maar met oneindig meer hartstocht — evenals eeuwige zaligheid aardsch goed overtreft — zien we hier jaar na jaar over Gods akkerland om het opschieten van wat rijpt voor Gods eeuwigheid gade te slaan. Dan verstaat ge, dat zendingswerk genade is, onderscheidende genade. O, dat te zien, weer een, en weer een die tot het licht komt, dat is iets als persoonlijke genade, die uw eigen ziel verrijkt, en blij maakt, en u tot tranen bewegen kan. Die rapporten der goeroes Indjil, die bezoeken aan plaats na plaats, wat kan dat ontroerend zijn, als ge 't zelf ziet, dat er weer nieuwe menschen komen, heilbegeerig

om tot Jezus te gaan. Het is zoo nuchter te lezen van 86 volwassenen, maar die hebben ieder hun eigen ziel, hun eigen leven. Ge moet die menschen gezien en gesproken hebben, ge moet de vreugde gezien hebben in hun oog, ge moet die ontroering hebben meegemaakt, als ze gedoopt worden in den naam van dien God, die eer eeuwig verbond met ze opricht, en dan aanzitten aan den disch, van Hem, Die zichzelf gaf in den dood ook voor hun leven. Zondag 6 Jan. overleed in Tjandisewoe een der oudere brs., die was bij de eerste vijf door mij daar gedoopt. IJverig Christen was hij in zijn leven, vol getuigenis voor Jezus: helder in zijn sterven, vol verwachting van eeuwige heerlijkheid. Voor twee jaar wandelde hij nog in den nacht, nu juicht hij in het licht van den eeuwigen dag. Het is wonderlijk ontroerend dat in te denken.

In de tweede plaats wordt het zoo duidelijk, dat behalve dat, wat zichtbaar uitbreekt in het licht, er toch ook nog zooveel is wat verborgen blijft voor ons oog. Gods werk is zooveel wijder dan ons oog reikt. In de hospitalen hebben ook dit jaar weer duizenden menschen het Evangelie gehoord. Door de colportage worden duizenden bereikt. 14.000 bijna alle Jav. boekjes werden er verkocht. 12.000 Mardi Rahardja worden elke maand verspreid. Zeker, een miljoen menschen is zooveel. Er zijn er nog ontzaglijk veel die niet worden bereikt. Maar laat ons nu ons oog richten op die andere duizenden, die reeds het Evangelie hoorden. God werkt een werk in vele harten. Maar Hij werkt van twee zijden. Hij werkt binnen het hart door zijn Heiligen Geest, en Hij lokt dat werk naar buiten door de prediking des Woords. Onze trouw in de prediking van het Evangelie, onze zorg voor hen die het Evangelie hebben gehoord, dat zijn de midelen waardoor God zelf zijn eigen werk te voorschijn brengt. En God maakt ons duidelijk, dat er zoo velen zijn die op het licht van buiten wachten. Tjandisewoe kreeg in '22 zijn goeroe Indjil Sisworo — kreeg dien van God, mogen we hier zeggen — en God gaf de vruchten. Patalan kreeg in '23 zijn goeroe Indjil Sis Joram, en God gaf de vruchten. O zeker, we zullen niet op menschenwerk vertrouwen, maar zoo telkens mogen we op dit terrein zien, dat waar er met normalen ijver en geloovige toewijding wordt gewerkt. God de vruchten geeft. Op allerlei andere plaatsen begint de groei. In Medari worden er vijf gedoopt. In Sewoegaloer vroegen er vijf om den doop. Indien in die plaatsen een goeroe Indjil was, die regelmatig werken kon, mocht onder

Gods zegen op meerdere vruchten worden gchoopt. Allerlei zielen wachten hier op verdere zorg.

Dat is het derde, wat dit jaar ons zoo duidelijk maakte. De oogst is wel groot, maar de arbeiders zijn weinige. Voor dit uitgestrekte terrein zijn 8 goeroes Indjil. Een nam God weg door den dood, Eljadah uit Srandakan, die reeds van de dagen van Dr. Scheurer af in zendingsdienst was. Vier hulphospitalen hebben nog geen goeroe Indjil, Medari, Tanjoengtirto, Sanden en Sewoe galoer. Allerlei grootere plaatsen zijn zonder eenige bearbeiding. In Djokja zijn drie goeroes Indjill, waarvan een in het ziekenhuis, terwijl de gemeente zelf ook het werk van een man geheel noodig heeft. Zoodat er één overblijft voor het doen van bezoeken en het houden van catechisaties voor nieuwe Christenen die telkens in aantal toenemen. Een colporteur, Adam Thomas, is aangewezen voor het verspreiden van de Mardi Rahardja in de stad, en is tegelijk ijverig in het spreken met de menschen. Dat maakt later weer bezoeken noodig. Ouderlingen en andere gemeenteleden helpen trouw mee aan dat huisbezoek. Gelukkig helpen er voorts enkele leerlingen van den cursus van Ds. Bakker. Maar duidelijk hoorbaar is hier elken dag de sprake: tekort, tekort. Wat we noodig hebben is jonge, ijverige goeroes Indjill van het oude soort, op den Javaanschen cursus opgeleid. Voor de stad kunnen we leerlingen van den nieuwen cursus gebruiken, maar voor buiten hebben we nog velen van den ouden cursus noodig. Djokja is naar de behoeften van het oogenblik nog voor geen derde bezet, bij voortgaanden groei voor geen tiende. Want God laat het groeien. Er is reden voor het gebed tot den Heer des oogstes dat Hij arbeiders uitsaait. En ook dat gaat middellijk door uw zorg, broeders en zusters in N. Holland. Nu zijn er drie leerlingen op den cursus. Straks half '25 moet ik er voor den Jav. cursus minstens vier vragen, en voor den Holl. cursus twee.

Dat is nog slechts uiterlijke groei. Maar dit jaar maakte ons ook duidelijk, dat er innerlijke groei is. De zaak van den eigen pandita van de Jav. gemeente in Djokja is in volle voorbereiding. Kerkeraad en gemeente zijn vol ijver om deze zaak te verwirkelijken. Met de Kerstdagen hielden we in Djokja een gemeentevergadering, waar over de zaak van den pandita Djawa gehandeld werd. In Februari is er een gemeentevergadering om nader over dat doel te handelen. Veel hangt af van de financiële toewijding, die reeds belangrijk aan 't groeien is. Op die gemeentevergadering

met de Kerstdagen is in de tweede plaats gehandeld over wat de Jav. gemeente voor de zending kan doen. Persoonlijk getuigenis, Zondagschool, verspreiding van kranten, huisbezoek, wordt reeds thans door de gemeente verricht. Later misschien het oprichten van scholen, het aanstellen van colporteurs en goeroes indjil, enz. In een derde lezing werden de brs. en zrs. opgewekt om voor dit alles hun bijdragen te verhoogen. Al dezen raad hebben de Jav Christenen, die uit alle gemeenten in het Djokjasche waren gekomen, met zich mee genomen naar huis. In Djokja is een vereniging opgericht voor het gemeenschappelijk bestudeeren van den Bijbel. Een Zondagschool begon reeds voor enkele maanden met 120 kinderen, waaronder zeer vele Islamsche. In Tjandisewoe werd een vereniging opgericht voor Bijbelstudie en gemeenschappelijk verrichten van het zendingswerk. Weet ge, hoe dit laatste aangevat werd? Er zijn in de gemeente wijzen en eenvoudigen, sterken en zwakken, vrijmoedigen en onvrijmoedigen, menschen die tijd hebben en die geen tijd hebben. Maar ieder moet iets doen voor de zending, ieder overeenkomstig zijn aard. Kan iemand geen huisbezoek doen, dan moet hij kranten verspreiden. Heeft hij geen tijd om kranten te verspreiden, dan kan hij adressen opgeven van familie en vrienden in den omtrek, en wordt hij verzocht bij het uitgaan van anderen voor hen te bidden. Van dit alles wordt op de vergaderingen verslag uitgebracht. Allen hebben een taak, doch ieder op zijn wijze. Dat heeft ook voor ons zijn waarde. Ten slotte noem ik u nog dat de gemeenten van Toengkak, Patalan, en Tjandisewoe dit jaar het verzoek zullen doen en geïnstitueerd te worden. Uit dit alles blijkt ook innerlijke groei, bevestigd geestelijk leven.

In het jaar 1923 bleek ons, dat het woord Gods geweld doet op de harten der menschen en met goddelijke kracht overwint. En Gods werken is onze kracht ook voor 1924.

Djokja, Februari '24.

A. POS.

Een verhaal van Wirjotenojo.

Wirjotenojo is een zeer begaafd helper, een uitnemend Goeroe-Indjil in dienst van de Utrechtsche Zending op Midden-Java. In „Uit Poerworedjo" lazen we van zijne hand een verhaal, waaraan het volgende is ontleend.

„Mijn verhaal over den arbeid in Tlepoq geef ik niet als een model, het is slechts eenvoudig.

13 Februari van dit jaar werd ik overge-

plaatst naar Tlepoq, ten zuiden van Koe-toardjo, om daar voor twee jaar werkzaam te zijn.

Tlepoq is een echt Mohammedaansch dorp, slechts vijftien procent der bevolking onderhoudt niet de vijf dagelijksche gebedstijden. Er woont zelfs een Mohammedaansche Godsdienstonderwijzer, die bij het Gouvernement als zoodanig erkend is.

Toen ik in Tlepoq aankwam, had ik een pijnlijke gewaarwording, want de arbeid zou daar moeilijk zijn; want gewoonlijk zijn degenen, die den Mohammedaanschen Godsdienst aanhangen, vrij fanatiek; hoewel zij wel weten wat er aan hun godsdienst ontbreekt, zij soms zelfs van hun eigen godsdienst kwaad spreken, toch willen zij volstrekt niet hun godsdienst verlaten en zij meenen het, als zij zeggen, dat ze liever stof worden, dan dat ze een anderen godsdienst zouden aannemen.

De Mohammedanen van Tlepoq kunnen geprezen worden om hun ijver; iederen Donderdagavond komen zij bij elkaar om door vermelding van Gods eigenschappen, Hem te verheerlijken.

De Christenen zijn slechts weinig, even weinig als naalden in een bamboewoud en hun geloof is zwak.

Ik ben daarom begonnen met de aanwezige Christenen te leeren, dat geloof een levend geloof moet zijn en vruchten moet dragen, welke in overeenstemming zijn met de roeping waarmee zij geroepen zijn en overeenkomstig het Evangelie.

Gedurende twee maanden ben ik niet uitgegaan om de menschen te bezoeken en ik liet dit bezoeken opzettelijk na, daar ik het eens probeeren wou, om de wijze van arbeiden meer in overeenstemming te doen zijn met de opvattingen der Javanen.

Naar de opvatting der Javanen moet een godsdienstleeraar een rustig en bescheiden en vriendelijk man zijn; hij mag niet zoo maar op iedere plaats zijn leer kwistig rondstrooien, voor het geven van onderwijs moet hij een plaats kiezen, bovendien moet hij niet allerlei aanmerkingen maken tegen de menschen.

Het karakter van de Javanen is zoo, dat als op zijn meening aanmerking wordt gemaakt, hij het gevoel heeft alsof hij voor dom gehouden wordt; aanmerkingen maken mag wel een onderwijzer jegens zijn leerlingen, maar niet iemand, die toevallig iemand ontmoet; als dit gebeurt, voelt hij zich niet rustig, hij wordt verkeerd en begint steken onder water te geven (behalve wanneer die persoon reeds leerling van den bezoeker geworden is).

Daarom trachtte ik ten opzichte van de

Javanen dezer desa, zoo voorzichtig mogelijk te zijn.

Soms was er iemand uit mijn dorp, die mij kwam bezoeken en dan bracht ik hem het Evangelie.

De menschen, die ik op deze wijze het Evangelie verkondigde, vertelden aan hun burenen: de goeroe, die er nu is geeft duidelijk onderwijs; deze wijze van arbeiden ging gepaard met het vermanen van de Christenen, opdat ook zij anderen zouden aansporen, om eens naar hun goeroe te gaan luisteren. Deze wijze van arbeiden wilde God zegenen; op iedere catechisatie zijn er weer anderen, die voor het eerst komen luisteren.

Onder hen is ook een zekere Tirtodikromo, een berucht man, zeer gevreesd in de desa; deze kwam ook luisteren en volhardde in zijn komen en kwam tot bekeering; deze Tirtodikromo werd toen van alle kanten bewerkt, niet het minst door de voornaamste der Mohammedanen, om toch op te houden om dien Christengoeroe te bezoeken.

Het antwoord dat Tirtodikromo gaf in het begin luidde: ik ben al een slecht mensch, en daarom stort ik me maar in den Christelijken Godsdienst. Zoo'n antwoord gaf hij aan degenen die vol haat zijn jegens de Christelijke Godsdienst.

Daarna ontmoette Tirtodikromo degenen, die vroeger met hem meededen in 't doen van allerlei kwaad; deze nu noodigde hij uit, om nu mede te luisteren naar het onderwijs van den goeroe.

Op deze wijze nam het getal dergenen, die kwamen luisteren, hoe langer hoe meer toe, zoo zelfs, dat allen in de desa, die niet fanatiek Mohammedaan zijn, die tot hiertoe dus niet de vijf gebedstijden onderhielden, zich hebben bekeerd; een gedeelte van hen met hun gezin, een gedeelte zonder hun gezin. Echter zijn het niet alleen die menschen, die vroeger slecht waren, welke zich bekeerden; ook weduwen en jonge menschen bekeerden zich.

Aangezien de kerk maar klein is, zitten de menschen des Zondags heel dicht op elkaar.

De raad, die deze jonge Christenen mij gaven, kwam geheel overeen met mijn gedachten en met de nieuwe wijze van arbeiden; zij zeiden: De goeroe moet nu niet de menschen in hun huizen opzoeken, behalve wanneer ze ziek zijn; want als ge het Woord Gods in de huizen gaat brengen, zullen de menschen het minachten en als van weinig waarde beschouwen, wij zullen de menschen opzoeken en ze naar uw woning brengen en dan zullen ze het onderwijs van den goeroe eeren

En dit zeiden ze niet slechts; ze deden het ook; bijna iederen avond zijn er menschen, die mij voor het eerst opzoeken en zooveel werk ontstaat daardoor, dat ik tijd te kort kom voor het verrichten van mijn schoolarbeid. Gelukkig dat de 2de onderwijzer zeer meeleeft in dit werk".

KORTE BERICHTEN.

EEN. MOOIE DAG TE SOLO.

Zondag 17 Febr. j.l. zijn te Solo 38 personen groot en klein door den doop in de Gemeente opgenomen. Een heerlijke dag.

EEN FLINK BESLUIT.

De Holl. Geref. Kerk te Djocja heeft besloten een Chineesche broeder voor haar rekening te laten opleiden tot Goeroe Indjil.

OFFERVAARDIGHEID.

In den kring van de Holl. Geref. Kerk te Djocja, die \pm 150 zielen telt, is in 1923 voor het colportagewerk in dienst van de zending bijeengebracht de som van f 2475.14. Een prachtcijfer, dat van warme liefde en milde offervaardigheid spreekt.

EEN PREDIKANT VAN DE HOLL. Geref. KERK TE DJOCJA.

De Holl. Geref. Kerk te Djocja, die reeds een mooi kerkgebouw heeft, zal nu wellicht weldra overgaan tot het beroepen van een eigen Dienaar des Woords. De Miss.-Predikant Ds. A. Pos dient deze kerk thans als consulent voor zoover zijn zendingsarbeid dit toelaat. Het plan tot beroeping van een eigen predikant is in ernstige overweging. Daar moet het heen.

OPENING VAN HET HULP-HOSPITAAL TE SANDEN.

Te Sanden is 28 Januari j.l. het 9e hulp-hospitaal van het Petronella-Hospitaal te Djocjakarta geopend.

Een Ind. Courant meldt daarvan het volgende:

„Op ongeveer 15 paal afstand van de hoofdplaats Djocja ligt in het Regentschap Bantoel het plaatsje Sanden, waar gistermorgen een nieuw hulpziekenhuis werd geopend, dat een nieuwen schakel vormt in den keten van die kleinere inrichtingen, die om het Petronella-hospitaal te Djocja als centraal punt gerangschikt zijn. Het is bekend, dat deze hulphospitalen alleen bestemd zijn voor minder ernstige gevallen of voor tijdelijke opname. Zij staan onder de leiding van een mantri-verpleger, bijge-

staan door één of meer leerlingen-verplegers en zijn in voortdurende communicatie met de hoofdinrichting. In ernstige gevallen of wanneer chirurgisch ingrijpen noodig is, of wel bij behandeling door bestraling worden de patiënten ten spoedigste opgezonden. Het systeem is uitermate practisch en economisch.

„De opening had onder buitengewoon veel belangstelling plaats te 10 uur. Onder de aanwezigen werden opgemerkt de Resident van Djokja. Z. H. de Sultan met gevolg, de Rijksbestuurder, de Assistent-Residenten Doornik en Viehoff, Controleurs B. B., alle Regenten uit de omgeving, de administrateur van de s. f. Gesikan en de waarnemend administrateur van de s. f. Bantoel, verschillende doctoren, enz.”

Het was een mooie dag, die treffend deed blijken, hoe het Medisch werk der zending in alle kringen wordt gewaardeerd.

Dr. Offringa hield een heel interessante toespraak, waarbij hij iederen grootwaardigheidsbekleeder zijn aandeel gaf en waaruit bleek, dat voor de opening van dit hulphospitaal krachtig meegewerkt was vooral door den Sultan en door de hooge ambtenaren.

EEN PRACHTIGE BIJDRAGE.

Mevr. de Wed. Ds. H. Dijkstra zond ons van den Zendings-kalender van 1924 voor de Generale Kas een bedrag van f 1400.

Dit bedrag is nog nooit zoo hoog geweest. Een woord van warmen dank aan Mevr. Dijkstra! De kalender loopt best.

EEN DROEVE TIJDING.

Uit Solo kwam het droeve bericht, dat Mevrouw Pos—Kakes vier dagen na een ernstige operatie is overleden. Zij was ten volle bereid om te sterven en ging heen, hopen op Jezus. Haar echtgenoot R. Pos is werkzaam bij het Christ. Onderwijs in Solo. Moge de Heere hem en de betrekkingen in Holland troosten.

ART 123 VAN HET REGEERINGS-REGLEMENT.

In de Memorie van antwoord zegt de Minister:

„Het overleg met belangstellende kringen hier te lande betreffende wijziging van Art. 123 van het Regeerings-Reglement, waarvan bij de behandeling van de begroting van 1923 gewag werd gemaakt, heeft nog niet tot zoodanig resultaat geleid, dat spoedige indiening van een desbetreffend Wetsontwerp in 't vooruitzicht kon worden gesteld.”

Voorloopig blijft dus Art. 123 nog gehandhaafd.

EEN EIGENAARDIGE STRIJDMANIER.

Indertijd heeft Dr. Esser eens een discussie gevoerd met Abdoel Hamed, een Mohammedaan.

Nu werd in „*Medan Moeslimin*” een Islamitisch blad in verband met het verlof van Dr. Esser opgemerkt, dat Dr. Esser het blijkbaar noodig achtte zijn kennis in zijn vaderland te gaan vermeederen.

En nu Dr. Esser al weer op Java terug is, stelt de redactie de vraag, of dit misschien is, omdat hij in Holland niet genoeg levensonderhoud kon vinden. Dit strijd-lustig blad houdt er zeer eigenaardige manieren op na. Wel tekenend.

HET CHRIST. NAT. ZENDINGSFEEST.

Het groote Zendingsfeest zal dit jaar weer worden gehouden. De Koningin heeft haar mooie landgoed Raaphorst onder Wasenaar daarvoor bereidwillig afgestaan. De datum is Woensdag 2 Juli a.s. Evenals van ouds zullen er weer goedkoop feesttreinen loopen.

Het zestig-jarig bestaan der Vereeniging zal worden herdacht.

R. van Eerden.

De heer R. van Eerden te 's-Hertogenbosch is benoemd tot onderwijzer aan een der Christ. scholen te Magelang. D.V. vertrekt hij met de „Johan de Wit” die 26 April a.s. uitvaart.

Mej. E. L. E. Huisinh.

Tot onderwijzeres aan één der Christ. Scholen te Solo is benoemd Mej. E. L. E. Huisinh te Hemmen. Zij zal D.V. 26 April a.s. vertrekken.

Mej. M. J. Feringa.

Mej. M. J. Feringa te Leiden is benoemd tot onderwijzeres aan de Christ. Holl. Chin. School te Poerworedjo. Voor haar was plaats besproken op de „Rembrandt”, die 12 April vertrok.

Mej. A. W. Leenart.

Mej. A. W. Leenart te Sliedrecht zal D.V. als onderwijzeres naar Solo gaan. Voor haar is passage besteld op de „Prinses Juliana”, die 5 Juli uitgaat.

U. Stelwagen.

De heer U. Stelwagen te de Lier nam de benoeming aan tot onderwijzer aan de

Christ. Holl. Chin. School te Poerworedjo. Het voornemen is, dat hij de reis zal doen met de „J. P. Coen”, die 30 Augustus zal vertrekken.

ZENDINGSBIBLIOTHEEK.

Boeken uit de Zendingsbibliotheek vragen men aan bij Ds. D. Pol te Rijsoord.

ZENDINGSBUSJES.

Bij Mej. M. J. Pol te Rijsoord zijn verkrijgbaar:

a. Knikkertjes à f 6.25.

b. Blikken busjes per stuk f 0.23, per 5 stuks f 1.00, per 10 stuks f 1.55.

Eerst na ontvangst der gelden worden de busjes verzonden.

LEESTAFEL.

Vertellingen van ons zendingsterrein. Uitgegeven ten bate van de zending der Geref. Kerken van Zeeland, Noord-Brabant en Limburg, door P. Lok, onderwijzer H. C. S. met den Bijbel te Magelang bij Littooy en Olthoff, Middelburg, f 0.60.

Een zeldzaam mooi Zendingsboek. Wie dit leest krijgt een uitstekende kijk op het Zeeuwsche Zendingsterrein en tevens op de zendingsarbeid dezer Kerken op Java. Zeer aan te bevelen ook voor zendingsvrienden buiten de drie genoemde provinciën. Tal van plaatjes versieren het boek. Ook zeer goedkoop.

Hoe rijk de inhoud is moge blijken uit de titels van de twintig stukjes: Een rondschouw in Magelang. De eerste aanval. Evangelisatie. Een ondankbaar werk. Dienende liefde. Een Zondagmorgen op Blondo. De Tjoelik. Ibrahim de blinde. De Goeroe-indijl. De Schoolarbeid. Een Ketjoepartij. Een stijve Chinees. Geestenverduijvers. Pinksterzegen. Een twistgesprek. Een drukke Zondag. Colportage. De Goeroe-elmoe van Darmosari. Schoolarbeid. Eenige cijfers.

Dit boek moet bij duizendtallen verspreid en gelezen. Het zal aan de Zending ten goede komen.

Statenbijbel met kanttekeningen, Kok, Kampen.

Gaarne vestigen we nog eens de aandacht op deze nieuwe uitgave van den Statenbijbel met alle kanttekeningen. Het formaat is handig; de uitgave voortreffelijk.

Jaarboekje van de Christ. Ond. Ver. in Ned.-Indië 1924, samengesteld door G. v. Duinen, J. Faber en P. M. Hoekstra te Bandoeng. Visser en Co., Bandoeng.

Dit Jaarboekje biedt een schat van allerlei gegevens op het terrein van het onderwijs in Ned.-Indië. Vergeleken met het vorige jaarboekje deed dit vierde weer een aanmerkelijke schrede voorwaarts in de richting der volmaking. Een onmisbaar boekje voor wie belang stelt in de ontwikkeling van het Christ. Onderwijs in Indië. We zijn den samenstellers zeer dankbaar.

V. C. L. J. H. Kok, Kampen.

Voor een contributie van zes gulden wordt men lid van de Ver. ter bevordering van Christ. Lectuur (V. C. L.)

Elk lid ontvangt dit jaar de volgende boeken ter waarde van f 7.50 en mag bovendien voor vijf gulden boeken gratis uit den catalogus uitzoeken.

1. *Een Kerstnacht van Parijs*, door N. W. van Diemen de Jel. f 1.50 en f 2.50. Een eenvoudig verhaal. De schrijver hoorde deze geschiedenis jaren geleden van een Duitschen hannekemaaiër. Wel aardig navereld. De moederliefde van Sanne is mooi geteekend.

2. *In liefde's Licht*, door H. S. S. Kuyper. f 1.50, geb. f 2.10. Een pendant van „Van Liefde's Leed”, dat ten vorigen jare verscheen. Een zevental kortere of langere schetsen. Er zijn aardige schetsjes bij. Dat van „Klaar en Clara” is niet het minst. Maar „Van Liefde-Leed” wint het van dezen bundel.

3. *De Hofnar van Getre*, door J. C. Hommoet f 1.25, geb. f 1.85. Een verhaal uit den tijd der Hervorming. In het genre van de boeken van Gerdes. Wel boeiend. In zijn soort niet onverdienstelijk.

4. *De Christen der Schriften. De stem der heerlijkheid*, door Otto Borchert. Vertaald door Dr. C. N. Impeta. f 2.25, geb. f 2.90.

Een degelijk boek. Rijk van inhoud, frisch van vorm. Goed vertaald. Ook dit boek zal zijn weg wel vinden evenals het vorige van dezen schrijver.

5. *Lichtstralen op den Levensweg*. Keur van woorden uit de Heilige Schrift voor elken dag van het jaar, Morgen- en Avonduur. Vertaald uit het Engelsch door C. M. E. Kuyper, f 1.—, geb. f 1.50.

Een boekje dat aan den titel beantwoordt. Metterdaad „Keur van Woorden.” Het duodecimo formaat behaagt ons maar matig. De V. C. L. biedt goede lectuur. Wil de

Uitgever in het vervolg ook eens aan de zending denken?

Ons Reisblad. Orgaan voor de Ned. Christ. Reisvereniging. Bureau den Haag, Prinsengracht 75.

Voor het Christelijk publiek, dat op reis wil en goede raadgeving en voorlichting begeert, een uitstekend blad.

In het gezaaide, door Fortgens. Uitgegeven bij den Ned. Zend. Boekhandel van de Z. S. R., den Haag, f 0.50.

Een uitstekend Zendingsboekje. Zeer aanbevelenswaard.

Giften.

Ontvangen voor de Generale Kas der Zending.

Door P. Belgraven, Beilen, uit het klaskebusje f 5. Door Ds. T. Sap, Gouda 10 pCt. der ontvangsten over 1923 v. d. Zending v. d. Classe Gouda f 300. Van Mevr. de Wed. Ds. H. Dijkstra te Rotterdam, van den Zendingsskalender 1924 f 1400. Door Mevr. de Wed. Ds. H. Dijkstra te Rotterdam, van G. F. Hummel en extra-ontvangsten van den Zendingsskalender f 12.55. Door L. Smit, Kampen, uit het busje van H. Smit te Schokland f 10. Van de kinderen der Zondagschool Westzanerdijk Zaandam f 25. Gift van de Geref. Kerk Velseroord f 20. Voor de extra collecte v. d. Geref. Kerk te Velseroord f 26.39, Sappemeer f 40, Nieuw-Buinen f 22.80.

W. BREUKELAAR.

Zaandam, 25 Maart '24.

Voor Djocja.

Van de Geref. Kerk te Wormerveer f 20.86 en gift f 20. Van idem Hoofddorp f 150 en idem Velseroord f 100 en gift f 20.

W. BREUKELAAR.

Zaandam, 25 Maart '24.

Zending Geref. Kerken op Soemba.

E. v. Dijken te Groningen, gev. in de coll. f 10. G. Mul te Garrelswear, v. d. Schoolk. f 10. Mej. A. Haan te Ommen, v. d. Schoolk. f 13. Jonged.v. te Ommen f 10. Ds. Goeree te Wagenborgen, saldo kal. f 2.30, blinde Fine f 1.20 is f 3.50. Ds. Ds. Scheps te Deventer een extra bijdrage uit Kerk B. f 100. K. Boonstra te Rinsumageest, v. d. Jongel.v. f 3.70. Mej. H. van Stalbach te Vught f 5. C. J. Meijer te Meppel, N. N. f 17. Gebr. N. f 8.56, zijn huisbusje f 2.27 is f 17. H. Oosterhoff te Haulerwijk. Schoolbusje f 3.02. A. v. d. Wil 180 h. st. f 4.50 is f 7.52. P. Ritsema te Bedum, gev. in de busjes f 7.50. E. v. Dijken te Groningen, gev. in de coll. f 60. H. Leppink te Enschede, v. d. Zend.v. f 110. Mej. T. Idema te Roodeschol, v. d. Jonged.v.

f12.25. P. Timmermans te Zuidhorn, coll. jaarverg. Zangv. f4.53. E. v. huizen te Roodeschool, saldo Kal. en v. d. Zend.v. f88. J. A. Delhaas te Groningen, School Leliestr. thecl. en zilverpapier f29.68. Ds. Visser te Oldemarkt, busje S. Oord f7.60, A. v. Buiten f10.88 is f18.48. K. Bosma te Middelstum, coll. bij een Zendingsrede f33.04. Ds. Uytendhout te Coevorden, bijdragen f41.67. B. Ramaker uit Zweeloo, gev. in de coll. f5. H. Uil te Midwolda, saldo Kal. f33.90. P. Kieft te Enumatil, v. d. Bijbelbond f14.40. Knapenv. f4.50 is f18.90. E. Delhaas te N. Buinen, busjes f33.25, Jongel.v. f9.15, Knapenv. f4 is f46.40. W. Santbergen te Ambt Vollenhove A f20, Jongel.v. f6.05½ is f26.05½. Ds. Veltman te Zevenhuizen, saldo Kal. f15.30. G. Zuidema te Oostwolde (W.), v. d. Jongel.v. f9.90. K. Gaal te Steenwijk, v. d. Jongel.v. f7.47, L. Nijk 110 h.c., coll. rede van Ds. Wielenga f22.77 is f31.34. J. Bossema, 2e Exloërmond, coll. op een bruiloft f5.51. Dr. Dee te Dwingeloo, gev. i. d. coll. 2 × f2.50 is f5. Ger. Jonged.v. te Schildwolde f30. R. Oosterhuis te Zuidwolde (Gron.) van Mej. J. Noordhuis f1.25. Mej. R. Eikelboom te Doezum, v. d. Jonged.v. f10. H. Brons Jr. te Scheemda, coll. Zondagschool f4.55, busje Zondagsch. f9.45 is f14. W. Sliken te Gees, saldo zanguitvoering te Schoonoord f29. Ds. Bakker te Lutten, busjes Februari f17.50, Mej. A. Modderman te 2e Exloërmond, v. d. kleine meisjes v. Lydia f8. F. Meilof te Hoogesmilde, busjes f12.60, coll. jaarf. Jongel.v. f5.75 is f18.35. Mej. G. Haan te Groningen, 2 m.d.l. stort. v. d. Kinderzendv. f210. Dr. Dee te Dwingeloo, gev. in de coll. f1 en f10 is f11. Ds. v. Schaik te Emmer-Compascuum, verzam. op de bruiloft van J. d. J. f7.46½. L. v. Klinken te Musselkanaal, v. d. Schoolk. f4. Ds. Visser te Oldemarkt, busje van W. L. de Olde te Ossenzijl f26.01. Joh. Katerberg te Zweeloo, gev. in de coll. f5. F. v. d. Vinne te de Krim, busje Jongel.v. f5.75. H. Kuik te Wildervank, gev. in de coll. f7. Mej. J. C. Wiersema te Bedum 4e en 5e kl. der school f12.46. D. K. v. d. Kooi te Schouwerzijl, 't Nikkertje der School f11.50. H. A. Hulsebos te N. Pekela, uit de busjes f100. A. Vos te Nieuweroord, v. d. Zend. Comm. f93.23½. Mej. J. Goris te Vriezenveen, v. d. Jonged.v. f2.50. N. Wieten te Nieuwlande, v. d. Zend.v. f15. Schoolk. f19 is f34. B. J. Holsappel te Dalfsen, coll. jaarf. Jongel. en Jonged.v. f11.31. busje Jongel.v. f3.21 is f14.52. Mej. J. Dijkstra te Leek, v. d. Jonged.v. f4. R. Oosterhuis te Zuidwolde (Gron.) extra gift gev. in de coll. f25. G. v. d. Veen te Vroomshoop, v. d. Zendv. en gev. in de coll. f5 is f105.

Soembaweekcollectie.

Wagenborgen f1.50. Nieuwolda f121.50. Zwartsluit f133.87. Kampen f800. Kampen v. d. Kerk te Waingapoe f25. Aan den heer T. v. Dijk afgedragen f175. Zoutkamp f48.90.

Steenwijk f4.60. Pekelderweg f18.97. Dieren f90.75. Vledder f20.30. Houwerzijl f112.15. Zuidwolde (Gron.) f177.10. Westerbork f129.20. Bellingwolde f10.04½. Zuidlaren f137.

J. DUURSEMA, Quaestor.

Groningen, 20 Maart '24.

Hceresingel 34.

Commissie van Administratie voor de Zending te Djocja.

Diverse Bijdragen en Giften.

Classe Amsterdam: 's Graveland f75. Classe Haarlem: Nieuw Vennep f200, Zaan- dam f700, Halfweg f291.94, Zandvoort (Med. Dienst) f22.50. „Dr. Scheurer's Hospi- taal” door Mejuffrouw J. H. Schut f1500. Classe Amsterdam: Ger. Kerk Amsterdam 3e kw. '23 f2838.15. Classe Edam: Edam f58.80, Holysloot f64, Landsmeer f71.40, Nieuwendam f14.40, Oostzaan f4, Purme- rend f71.40, Zunderdorp f30. Classe Alk- maar: Alkmaar f153, Anna Paulownapolder f20, Broek op Langendijk f240, Dirksborn f243.56, Heer Hugowaard f84, den Helder f231, Kolhorn f10.50, Krabbendam f40.37, Noord-Scharwoude f73.50, Oosterend f105. Schermerhorn f21, St. Pancras f42, Wie- ringen f11. „Dr. Scheurer's Hospitaal” door Mej. J. H. Schut f1450. Classe Amsterdam: Muiderberg f16.50, Diemen f33, Naarden f70, Muiden f9, Ankeveen f26, Nederhorst den Berg f30, Ouderkerk a. d. Amstel f39.25, Sloterdijk f117, Uithoorn f33.25. Amstelveen f132, Bussum f76.87½, Bussum (restant boekjaar 1922) f116.78, Sloterdijk f140, Hilversum f711. Van Coevorden Adri- ani Stichting door H. Groenendijk C.Azn. f100. Classe Haarlem (boekjaar 1923): Heemstede f400, Zandvoort f151.40, Hoofd- dorp f450, Sloterweg f84.19, Bloemendaal f593.08½, IJmuiden f500, Beverwijk f106, Wormerveer f108.70, Koog Zaan- dijk f164.01. Zaan- dam f850, Mej. M. Kruijver, Zaan- dam ½ centen f1, busje Chr. School Velsroord 4e kl. f5. Anna Nijenhuis Wijnjeterp voor Petron. Hosp. f2, Mej. Kr. R. te Zaan- dam f10. N. N. te Zaan- dam f6.50. Classe Am- sterdam (boekjaar 1923): Watergraafsmeer f237.57½, Amsterdam (Zuid) f750. Classe Edam (boekjaar 1923): Marken f48, Zunderdorp f14. Classe Amsterdam: Ger. Kerk Amsterdam 4e kw. '23 f2838.15. Classe Enk- huizen (boekjaar 1923): Urk f610, Gift Me- demblik f17, Bijdr. Medemblik f90, Andijk f600. Classe Haarlem (boekjaar 1923): Vel- sen f100, Nieuw Vennep f200, Koog Zaan- dijk f109.79, Westzaan f95, van E. J. te A. f7.50, van J. H. S. te Hilversum f6, van Jansje Ras, Zaan- dam ½ centen f2, uit het spaarpotie van de overleden Willy Rauch- bar f3.50. Classe Edam: Landsmeer f71, Marken f40, Nieuwendam f25, Purmerend f71.40, Zunderdorp f15.

Namens de Comm. van Administratie.

Ds. A. SCHWEITZER.

G. DE BRUIJN.

HET ZENDINGSBLAD

VAN DE

GEREFORMEERDE KERKEN IN NEDERLAND

*En dit Evangelie des Koninkrijks zal in de geheele
wereld gepredikt worden tot een getuigenis allen
volken.* Matth. 24 : 14a.

REDACTIE-ADRES: Ds. W. BREUKELAAR, ZAANDAM.
ADMINISTRATIE-ADRES: DRUKKERIJ „VADA”
GEBR. ZOMER & KEUNING - WAGENINGEN.

HET BLAD VERSCHIJNT IN HET MIDDEN VAN ELKE MAAND.

ABONNEMENTSPRIJS PER JAAR f 0.84 FRANCO PER POST.
Bij afnemen van meer dan één exemplaar, bij afnemen van meer dan één adres, f 0.72 FR. P. P.

INHOUD:

Pinkstercollecte. — Een toevlucht van geslacht tot geslacht. — Van Zendingsaangelegenheden: Welke krachten vraagt de Zending? — Een beschamende vergelijking. — Het Zendingsblad. — Magelang. — De familie Tj. van Dijk. — Sjeich Boeloës. — Uit een brief van Dr. Esser. — Onze Kinderzaal. — Bij de Foto. — Blijdschap te Poerwo-redio. — Onverantwoordelijk. — Zendingsstudie-Raad. — Zomerconferenties 1924. — Korte berichten. — Leestafel. — Giften.

ELECTRISCHE DRUKKERIJ „VADA” — WAGENINGEN.

De Pinkstercollecte.

Steeds is Christus heerlijk voor het oog van Zijn volk. Heerlijk is Hij in de kribbe en aan het kruis; en heerlijk op den paaschmorgen en op den hemelvaartsdag. Maar bij uitnemendheid heerlijk is Hij, als Hij van uit den hemel Zijnen Geest uitstort. Dat begon op den pinksterdag. En dat feit gaat voort. Ook nu nog zendt Hij Zijn Geest. Hij doet het ook op Midden-Java en Soemba. Meer dan ooit te voren werkt daar thans de Heere door Zijn Geest, dien Hij daar uitstort, en door Zijn Woord, dat wij daar brengen mogen. Honderdtallen worden toegebracht. Zende Hij ook ons in rijke mate den Pinkster-Geest! Dan zullen we Hem danken, dat wij, ook door onze Pinkstergave, Zijne medearbeiders mogen zijn.

W. BREUKELAAR.

Eene toevlucht van geslacht tot geslacht.

Psalm 90 : 1.

Bij de lezing der Heilige Schrift treft het telkens weer hoeveel de vromen hadden aan den Heere hunnen God. Hij was *alles* voor hen. Gemeenzaam gingen zij met Hem om; zij kenden Hem in alle hunne wegen; en zij roemden er steeds op dat Hij hen nooit beschaamde.

Enoch wandelde met God, lezen wij. Niet nu en dan. En dan kleine eindjes. Maar altijd weer. Heel zijn leven lang. Heerlijker kon het niet. Wandelen met God wijst op de rijkste mystiek. Wijst ook op de beste krachtbron voor den heiligen oorlog. Want Henoch genoot veel van zijn God; doch kwam ook tevens voor Hem op in het strijdperk van het leven; (Zie den brief van Judas); straks nam de Heere hem weg, misschien wel om hem te doen ontkomen aan het woeden van den vijand.

Van Jabez lezen wij: Jabez riep den God Israëls aan, zeggende: „Indien Gij mij rijkelijk zegenen en mijn landpale vermear ~~coen~~ zult en uwe hand met mij zijn zal en Gij het met het kwade alzóó ~~maakt~~ maakt, dat het mij niet smarte!” (1 Chron. 4). Hij kwam zoo eerlijk en oprecht met alles voor den dag. Hij had den Heere zóó leeren kennen, dat Hij op zeer vertrouwelijke wijze met Hem dorst omgaan. Hij bracht precies in practijk waartoe de Heere ons zelf opwekt, als Hij tot ons zegt:

Opent uwen mond,
Eischt van Mij vrijmoedig,
Op Mijn trouw verbond.
Al wat U ontbreekt,
Schenk ik, zoo gij 't smeekt,
Mild en overvloedig.

Jabez kreeg het ook. „En God liet komen wat hij begeerde”, staat er bij.

De oude Jacob zei dicht bij zijn dood tot zijn zoon Jozef: De God voor wiens aangezicht mijne vaderen Abraham en Isaäk gewandeld hebben, die God, die mij *gevoed heeft van dat ik was, tot op dezen dag* (Gen. 48 : 15). Kan het schooner gezegd? Altijd uit Gods hand geleefd. Immer weer door den Heere verzorgd. Wat was de Heere eene zeer overvloedige fontein van alle goederen voor Jacob geweest. Het „Zalig hij, die in dit leven, Jacobs God ter hulpe heeft”, wordt, meê door die bewonderende erkentenis van Jacob, nog te beter verstaan.

Wat zei David van den Heere? Woord op woord gestapeld in Psalm 18, om wat te doen verstaan van het vele, dat de Heere voor hem was. Hij zeide dan: „De Heere is mijn rotssteen, en mijn burg, en mijn uit-

helper; mijn God, mijn rots, op welken ik betrouw; mijn schild en hoorn mijns heils, mijn hoog vertrek" (vs. 3).

En Paulus jubelde het uit in krachtige geloofstaal: „Zoo God voor ons is, wie zal tegen ons zijn?" Die ook Zijn eigen Zoon niet gespaard heeft, maar heeft hem voor ons allen overgegeven, hoe zal Hij ons ook met Hem niet alle dingen schenken?" (Rom. 8 : 31, 32).

Met zijn eigen levenservaring kon hij het overvloedig bevestigen.

En in gelijken trant als de genoemden spreekt nu ook Mozes van den Heere. Zóó had Mozes Hem ook leeren kennen.

Mozes was de man, die in de woestijn veel bezig is geweest met het heilig recht der strenge rechtsgedingen. Hij vonnisde metterdaad, „gelijk met wet en recht bestaat". Niettemin, juist daarom was hij ook een teeder man. Met een bewogen gemoed. Die o zoo meeleefde met de nooden van Gods volk.

Sions worstelingen doorworstelde hij ten zeerste mee. Hij verstond ook zoo bijzonder goed wat de Heere voor hem en Zijn volk was geweest door de tijden heen. De Heere — wat was die voor Mozes een heerlijk, aanbiddeijk, almachtig en volzalig Wezen! Hij stamelt er iets van in Psalm 90. God was de onbegonnene; eer de bergen geboren waren was Hij al God. God was de eeuwige en de onveranderlijke. Die heel Zijn Wezen op elk oogenblik doorleeft; van wisselen niet weet en door den tijd niet wordt beheerscht.

Juist die God was toch voor den broozen, nietigen, vergankelijken mensch eene *toevlucht*, zooals Mozes Hem in één prachtig beeld noemt in Psalm 90.

Bij Hem konden de vromen terecht, van geslacht tot geslacht, met hunne 1000 zorgen en 1000 nooden, die het angstvallig hart kwelden. Al hunne bekommernis konden zij op Hem werpen. Van Hem mochten zij alles goeds verwachten; nooit te veel. Ja, Hij zag genadig uit den hoogen, wie op Zijn bijstand wachtte; en kwam ze dan met Zijne hand en arm tegemoet.

Wat had dat getroost en gesterkt in benauwde tijden!

Wat was die toevlucht een zuil geweest voor het geloof toen het er op aan kwam in de woestijn als honderden en duizenden wederkeerden tot verbrijzeling!

Van die „toevlucht" werd ook bijstand en redding afgesmeekt voor de toekomst. Daarom bidt Mozes, de man des gebeds, o.a.: Verzadig ons in den morgenstond met uwe goedertierenheid! En: De liefelijkheid des Heeren onzes Gods zij over ons.

Hebt gij den Heere ook reeds leeren kennen als eene toevlucht? Al ingezien: Ik kende Hem niet; Ik was vervreemd van het leven Gods; Hij was voor mij geene toevlucht; ik bedacht vijandschap tegen Hem; doch Hij heeft mij daaraan ontdekt; mij tot hartelijk leedwezen over mijne houding jegens Hem gebracht; mij verzoening doen zoeken en vinden in Christus; en nu mag ik mij weer aan Hem verbonden weten; en versta er ook iets van hoe heerlijk het is als God onze toevlucht is in dit leven; de Trooster van de ziel en het Steunsel van het hart in de omstandigheden?

Wat kan dat den Christen rijk, blijde, en gerust maken in de smarten en moeiten des levens; en ook met 't oog op dood en graf.

Een dezer dagen stond ik voor 't laatst bij het ziekbed van eene, nu reeds gestorven en begraven, jeugdige zuster in den Heere.

Nog geen 23 jaar oud. Zes jaar er van gesukkeld. Het werd lang-

zaam erger. Geopereerd — doch dat hielp niet. Met „hoogte-zon” bestraald — maar het baatte niet. Zij werd steeds erger. De laatste 50 dagen niets gegeten en niet meer gedronken. Eindelijk werd zij ook nog blind en doof. Maar — de Heere is haar toevlucht geworden in haar ziekte. Die was *alles* voor haar. Wat heeft Die haar gesterkt! Wat genoot zij veel van Hem! O wat had ze hier soms reeds zalige voorsmaken van het hemellevens! Nu is zij bij Hem! Wat zal ze genieten!

O, zoekt den Heere nog tot uwe toevlucht, als gij Hem nog niet kent lezer of lezeres!

Ga niet meer alleen door het leven!

Het zal bang worden als gij dat doet! Gij zoudt dan eens weggeveegd worden als slijk der straten, en terecht komen in de zinkput der buitenste duisternis.

Zalig wie den Heere kent en geniet en steeds meer verheerlijkt als Zijne toevlucht.

Ik zal, omdat G'in bange dagen,
Mijne toevlucht waart van U gewagen,
Van U, mijne Sterkte, zij mijn zang,
En snarenspeel, mijn leven lang.

(Ps. 59).

Hoe arm is ook de Heiden, die den Heere niet kent als zijne toevlucht. Hij zoekt uitkomst bij zijne afgoden; doch dat zijn *ijdele* toevluchten. Die helpen niet; troosten niet; sterken niet en bemoedigen niet.

Dat „de Zending” hem 't Evangelie brenge!

Dat hij op den Heere worde gewezen!

Dat hij den Heere moge leeren kennen! En zich met de vromen mede blij beroemen mag in den Heere als eene nimmer beschamende toevlucht van geslacht tot geslacht.

Steunt „die Zending”, mild en overvloedig, Broeder en Zuster, met uw woord, uw gebed en uwe gave, zoo waarlijk de Heere ook uwe „toevlucht” is.

Geldermalsen, Mei '24.

J. HANIA.

Van Zendingsaangelegenheden.

Welke krachten vraagt de Zending?

GEDURIG ontvangen we brieven van jonge menschen, die ons komen vertellen, dat zij zoo gaarne naar Indië zouden willen om te arbeiden in het werk der Zending. En dan gaat dat natuurlijk gepaard met de vraag of er ook een plaats voor hen is. Dezer dagen deed iemand daarbij het verzoek eens in het Zendingsblad mede te deelen, wie in aanmerking kunnen komen om te worden benoemd en uitgezonden voor het werk der Zending. Gaarne willen we dat nog eens herhalen, ofschoon dit voor elk, die een beetje van de Zending weet, wel geheel overbodig zal zijn.

De Gereformeerde Zending maakt onderscheid tusschen den hoofddienst en de hulpdiensten. De hoofddienst is rechtstreeks gericht op het brengen van het Evangelie aan de Inlandsche bevolking op het Zendings-terrein.

Die prediking van het Evangelie is natuurlijk de hoofdzak in den arbeid der Zending. Voor uitzending van uit Holland om in den hoofddienst te arbeiden kunnen alleen predikanten in aanmerking komen. De hoofddienst is dienst des Woords en de dienst des Woords vraagt dienaren des Woords. Wel worden de missionaire predikanten in dien arbeid bijgestaan door een staf van helpers, de z.g. Goeroe's Indijl, die voorgaan in de samenkomst der gemeenten, godsdienstonderwijs geven aan de jeugd en aan volwassenen, die om den doop vragen en huisbezoek doen. Maar hiervoor worden alleen inlanders gebruikt. Nooit worden voor dit doel Hollanders uitgezonden. En evenmin om als colporteur werkzaam te zijn; want ook de colportage kan heel goed met Inlandsche krachten geschieden.

Onze Zending vraagt dus in de eerste plaats dienaren des Woords. Maar zij vraagt er niet heel veel. Gemiddeld geno-

men nog niet één in 't jaar. Heel de Zending onzer kerken heeft slechts tien missionaire predikanten in dienst en als men de docenten van de Opleidingsscholen er bij telt dertien. Dat is niet veel. En wel zal dat getal de komende jaren wellicht nog iets uitbreiden, want op enkele terreinen is een tweede dienaar dringend noodig. Maar veel grooter zal het toch wel niet worden. Het is geheel onjuist te meenen, dat Indië op den duur voor het werk der Zending tal van predikanten uit Holland noodig zal hebben. Als er maar goed gevormde Inlandsche krachten in groot getal beschikbaar komen, kan de arbeid der Zending onder de leiding van een betrekkelijk klein getal missionaire dienaren des Woords uitstekend voortgaan.

Naast den hoofddienst gebruikt de Zending ook hulpdiensten. Onze Zendingssorde noemt met name den medischen dienst en den schooldienst.

De medische dienst heeft op ons Zendingsterrein van Midden Java een breede uitbreiding gekregen, zoo breed zelfs, dat zij den hoofddienst bijna in de schaduw stelt. Dat is echter geen gevaar, want de Inlanders weten heel goed, dat al dat mooie medische werk in dienst staat van de Zending. We hebben op Java vijf flinke hospitaalen. En Soemba heeft ook reeds een hospitaal, zij het ook, dat dit nog klein is en de medische dienst op dit eiland nog weinig ontwikkeld is.

Nu spreekt het van zelf, dat er voor het medisch werk in de eerste plaats dokters noodig zijn. Onze Zending op Java heeft er op dit oogenblik elf in dienst en voor Soemba is Dr. J. Berg benoemd. Aan enkele artsen is er echter haast altijd behoefte.

Behalve artsen vraagt het medisch werk natuurlijk ook verplegend personeel. Maar hiervoor worden bijna alleen Inlandsche krachten gebruikt. Gewoonlijk zijn er aan elk hospitaal slechts een paar Europeesche hoofdverpleegsters in dienst. Zoo nu en dan vraagt dus onze Zending een Hollandsche verpleegster. Maar gemiddeld ook niet meer dan één in 't jaar. Mannelijk verplegend personeel uit Holland wordt door de Zending op Java nooit gevraagd. De Zending op Soemba heeft een Holl. verpleger in dienst. Voorts is er bij de medische dienst een enkele maal gelegenheid om aan het hoofd der huishouding te worden geplaatst. Ook de medische dienst eischt dus geen groot getal krachten uit Holland.

Maar geheel anders staat het met het onderwijs. Daarvoor is bijna altoos groote behoefte aan Hollandsche leerkrachten. Men moet echter bij het onderwijs onderscheiden tusschen de scholen, die recht-

streeks van de Zending uitgaan en tusschen de scholen, die niet van de Zending uitgaan, maar die toch wel ter dege de Zending dienen. Wat betreft den schooldienst, die rechtstreeks van de Zending uitgaat, zijn er alleen aan de Kweek- en Normalscholen, ter opleiding van Inlandsche onderwijzers Europeesche leerkrachten noodig. Maar dat getal bedraagt slechts acht. Voor de gewone Inl. Zendingsscholen worden alleen Inl. onderwijzers gebruikt.

Sinds een twaalfstal jaren ontwikkelt zich echter vooral op Midden Java zeer snel het Chr. Holl. Inl. onderwijs. Deze scholen gaan wel niet uit van de Zending, maar als men het begrip Zending neemt in breeden zin, zijn het toch ook Zendingsscholen van groote beteekenis. Aan deze scholen zijn reeds nu tientallen onderwijzers en onderwijzeressen werkzaam. En nog steeds is er een groot tekort. En het is wel te voorzien, dat dit onderwijs de volgende jaren regelmatig zal vragen om versterking van personeel uit Holland. Voor jonge menschen, die gaarne den Heere in het werk der Zending willen dienen, biedt dus het onderwijs verreweg de beste gelegenheid om dat doel te bereiken. Voor een flink onderwijzer of een goede onderwijzeres is er bijna altoos meer dan één plaats open.

Overigens vraagt de Zending geen menschen uit Holland. Hoogstens kan er eens hier of daar een ongehuwd persoon voor het werk der administratie worden gebruikt, maar dat is slechts zeer zeldzaam. In het werk der Zending is er alleen plaats voor predikanten, artsen, verpleegsters en onderwijzers. En aan onderwijzend personeel is er bijna doorlopend een schreiend tekort.

Een beschamende vergelijking.

Cijfers zijn dorre dingen. Maar zij kunnen verbazend welsprekend zijn. Ook de volgende cijfers hebben een diep ernstige spraak voor het protestantsche deel van ons volk.

Berekend naar de beste gegevens wordt door het protestantsche deel der bevolking gemiddeld per 1000 inwoners voor de Zending per jaar bijgedragen in Noorwegen f 708.—, in Zweden f 504.—, in Denemarken f 350.— en in Nederland.... f 210.—.

Genoemde landen hebben geen of bijna geen koloniën. Nederland heeft 't prachtige Insulinde, waaraan het voor een aanmerkelijk deel zijn beteekenis te danken heeft. En dat Indië roept luide om het Evangelie. En toch doet het protestantsche deel van Nederland gemiddeld voor de Zending nog niet een derde van wat Noorwegen doet,

nog niet de helft van wat in Zweden geofferd wordt, en maar ruim de helft van wat in Denemarken wordt opgebracht.

Per ziel geven de protestanten in *Noorwegen* 70 cent per jaar, in *Zweden* 50 cent, in *Denemarken* 35 cent en in *Nederland* 21 cent. Beschamend voor Nederland. Nu is het wel waar, dat een groot deel van de protestantsche bevolking in Nederland voor de Zending niets gevoeld en er niets voor over heeft, maar dat is natuurlijk in die andere landen ook het geval. Blijkbaar overtreffen de Scandinavische landen ons land zeer verre in liefde voor de Zending. Wat betreft de offervaardigheid voor de Zending sukkelt ons volk nog steeds heelemaal in de achterhoede.

Ook onze kerken hebben nog allerm minst oorzaak van roem. Van de leden onzer kerken mag toch wel aangenomen, dat zij allen in de Zending wel eenig belang stellen. Maar de geldelijke bijdrage voor het Zendingswerk is gemiddeld nog slechts omstreeks 65 cent per ziel in 't jaar. Waarlijk niet om te roemen.

Het Zendingsblad.

De uitgave van het Zendingsblad heeft in 1923 een voordeelig saldo gegeven van f 20149.92. Meermalen wierp dit blad een flinke bate af voor de generale kas der Zending. Het afgelopen jaar overtreft echter al de voorgaande jaren. Vergeleken met andere bladen is het Zendingsblad zeer goedkoop. Bij getallen boven drie exemplaren slechts f 0.72 per jaar. Toch is de netto-opbrengst niet gering. Dat kan natuurlijk alleen omdat het blad een vrij groote oplage heeft. Die oplage bedraagt thans omstreeks 62000 exemplaren. Niet zonder veel inspanning is dit getal bereikt. Het spreekt van zelf, dat de netto-opbrengst geheel ten goede komt van de Zendingskas. Niemand trekt van het Zendingsblad gewin. Natuurlijk worden de kosten betaald. Maar bij heel de exploitatie van het blad wordt steeds de zuinigheid nauwgezet betracht. Zoo is het alleen mogelijk geworden het Zendingsblad ook te maken tot een zeer belangrijke bron van inkomst voor de Zending. En dit komt aan alle kerken ten goede. Het Zendingsblad is eigendom van de Gereformeerde Kerken in Nederland; niet slechts van deze of gene groep van kerken, en nog veel minder van enkele personen. De opbrengst wordt mitsdien gestort in de algemeene Zendingskas. Zonder deze inkomst zou voor deze kas vrijwat vaker een extra-collecte moeten worden gehouden, dan thans het geval is. Wie het Zendings-

blad steunt, steunt dus daarmee de Zending van al onze kerken.

Dringend blijft het Zendingsblad den steun van alle kerken vragen. Er zijn nog onderscheidene kerken, waar het maar in zeer klein getal verspreid wordt. Als alle kerken flink meewerken kan de oplage nog wel wat worden verhoogd. En dat is noodig zullen we in het vervolg dezelfde winst kunnen boeken als thans.

Door de verandering, die het blad in het begin van het jaar heeft ondergaan, is de uitgave een beetje duurder geworden.

Voorts staat het te vreezen, dat door de uitgave van de bijzondere Zendingsbladen zooals „Uit Keboemen”, „Uit Poerworedjo” en „Uit Poerbolinggo”, het Zendingsblad abonné's zal verliezen. De redactie's en uitgevers dezer bladen bedoelen natuurlijk allerminst aan het Zendingsblad afbreuk te doen. Er is niemand die dit denkt. Maar de uitgave dier bladen kan toch zeer gemakkelijk ten gevolge hebben, dat het Zendingsblad hier en daar zijn plaats inruimen moet. Menigeen past het niet om twee zendingsbladen te betalen. We hopen echter van harte dat deze vrees worde beschaamd. Het Zendingsblad wenscht gaarne te blijven het Zendingsorgaan van al de Gereformeerde Kerken van Nederland en wil graag elk jaar een flink saldo storten in de Generale Zendingskas.

Zaandam, 25 April '24.

W. B.

Magelang.

Ds. Merkelijschrijft in de Zeeuwsche Kerkbode het volgende:

Amice!

Een vorig jaar heb ik mijn helpers eens de verslagen laten maken over den arbeid alhier, dit jaar wil ik het zelf weer eens doen en wat verhalen over den gang van 't werk en over den zegen, dien God ons bij den voortduur wil schenken. 't Is met dankbaarheid in 't hart, dat ik het jaar '23 overzie; wij mochten den arbeid in goede gezondheid verrichten; geen enkelen dag behoefde ik den arbeid wegens ziekte te onderlaten, ik mocht ongestoord doorarbeiten, wat dit jaar een bijzondere zegen was, nu ik ook aangewezen werd om gedurende het verloop van ds. Netelenbos, het zendings-terrein Poerworedjo te verzorgen.

Dan heb ik ook erg veel plezier gehad van de Zendingsauto, ik heb eens aantekening gehouden van het aantal kilometers, dat ik in den Zendingsdienst heb afgelegd; van 11 Juli '23 tot 15 Dec. '23 reed ik niet minder dan 3705 Kilometer of 178 Kilometer

per week; ik denk, dat een enkele broeder, die zich nog afvraagt, of het gebruik van een auto in de Zending niet al te weelderig is, nu ook wel overtuigd zal zijn, dat zoo'n vervoermiddel bij den tegenwoordigen stand van 't werk en bij de groote afstanden, die afgelegd moeten worden, geen overbodige luxe is, temeer, daar het grootste deel van die afstanden anders per karretje of per tram afgelegd had moeten worden.

Welk een tijdsbesparing dit geeft, wil ik met eenige voorbeelden aangeven. Ik moet naar Poerworedjo; de gelegenheid per tram en per spoor is zoo, dat ik om 9 uur uit Magelang moet vertrekken en dan 's middags om drie uur in Poerworedjo arriveer; dien dag kan ik niet meer terug; indien ik nu de helpers onmiddellijk daarop ontvang en afdoe wat er gedaan moet worden, dan kan ik 's avonds om een uur of tien klaar zijn; daardoor zijn de helpers, die van verschillende dorpen daarheen gekomen zijn, ook verplicht te overnachten en zijn ze dus langer dan noodzakelijk is, aan hun werk onttrokken. Ik zelf kom den volgende mid-dag pas om één uur thuis. Met de auto gaat het zoo; ik-vertrek om half acht en ben dan ruim een uur later reeds in Poerworedjo; houd dan catechisatie voor Europeesche kinderen, spreek met de helpers van 10—1 uur, houd om half drie weer catechisatie, leg een bezoek af in het Zendings-hospitaal, vertrek om 5 uur en ben dan even over 6 uur weer thuis in Magelang. Zoo-doende kan er heel wat werk afgedaan worden, de helpers kunnen op den zelfden dag naar huis, en ik zelf ben tegen den avond weer thuis; zoo kan ik dit ook met andere plaatsen toelichten, maar U zult al wel voelen wat een besparing van tijd dit vervoer-middel geeft. Ik zou 't werk ook heusch niet alleen meer af kunnen, indien ik deze afstanden op andere wijze moest afleggen.

Wanneer ik nu tot het doen van mededeelingen overga, dan geef ik maar eerst een generaal overzicht en bespreek dan iedere plaats, waar gewerkt wordt afzonderlijk.

In 1923 mocht aan 80 Javanen en Chineez-en, groot en klein de H. Doop worden toegediend; ik geef hier enkele gegevens over '22 en '23 ter vergelijking.

Aantal Christenen op 31 Dec. '22 255, op 31 Dec. '23 324;

aantal gedoopten in '22 53, in '23 80;
bijdragen Kerk in '22 f 877.88½, in '23 f 1500.02;

bijdragen voor Armen in '22 f 203.17½, in '23 f 232.17½;

aantal leerlingen op de Zendingsscholen in '22 126, in '23 143;

aantal leerlingen op de Hollandsche scholen in '23 1044;

aantal Hollandsche Onderwijzers(essen) in 1923 22.

We zijn dus in elk opzicht vooruitgegaan; vooral het aantal gedoopten was aanzienlijk meer dan in '22, en ook het bedrag dat voor de Kerk bijgedragen werd steeg aanmerkelijk. Hier moet ik echter bij opmerken, dat deze vooruitgang voornamelijk te danken is aan bijdragen van Chineez-en, die finantieel heel wat krachtiger zijn dan de Javanen, wat dus ook beteekent, dat, indien de arbeid onder de Chineez-en flink kon worden aangevat, in de toekomst deze arbeid niet zooveel zou behoeven te kosten aan de Kerken van de drie Zuidelijke Provinciën.

In een volgend No. weer iets over het mooie werk te Magelang.

Bij de foto.

De Familie Tj. van Dijk.

Deze foto biedt ons een goed geslaagd portret van den bekenden schoolopziener van Soemba, de heer Tj. van Dijk met zijn gezin. De heer en mevrouw van Dijk-v. d. Kouwe behooren beiden tot echte zendings-familie's.

De familie van Dijk leverde voor onze Zending een drie-tal broeders, die haar met eere dienen; Ds. K. v. Dijk, de stoere missionaire predikant der Friesche Zending te Keboemen; Tj. v. Dijk, die op Soemba het onderwijs op gang heeft gebracht en Ds. W. van Dijk, de opvolger van Dr. L. P. Krijger, te Karoeni.

Mevrouw van Dijk is een dochter van wijlen Ds. v. d. Kouwe, die onderscheidene dochters in dienst der Zending naar Indië zag gaan. Ook Ds. K. van Dijk heeft één van die dochters tot vrouw, terwijl een oudere dochter al jaren lang het onderwijs in Indië dient.

De eerste maal is de heer Tj. van Dijk uit Nederland vertrokken den 11en Augustus 1913. Het was een uitermate moeilijk werk, waarvoor hij zich geplaatst zag. Feitelijk was Soemba bij zijn komst nog bijna geheel zonder schoolonderwijs, althans wat de Soembaneezen betreft. Zijns was de reuzentaak om het onderwijs hier flink op gang te brengen. Rijk heeft echter de Heere den zwaren arbeid van Br. van Dijk met zijn zegen bekroond. Reeds nu zijn er op Soemba omstreeks 50 scholen met meer dan 2400 leerlingen. Na ruim negen jaren in Indië te zijn geweest, kwam de heer van Dijk den 1 Febr. 1913 met verlof in Holland terug. Een oogenblik dreigde het, dat hij misschien niet

meer naar Indië zou mogen terugkeeren. Na het ondergaan van een ernstige operatie, die gelukkig is geslaagd, is hij echter door den Geneeskundigen Raad van Koloniën voor verblijf in de tropen opnieuw geschikt gekeurd. Zoo de Heere wil zal nu de familie van Dijk den 31 Mei uit Zwolle vertrekken om den 4en Juni te Genua aan boord te gaan van de „J. P. Coen”. Dat vertrek zal echter thans wellicht nog zwaarder vallen dan de eerste maal. De twaalfjarige Jan Willem en Froukje, dat lieve meisje, dat nog maar acht jaar telt, zullen in Hol-

kunnen wij leeren uit de bekeeringsgeschiedenis van Sjeich Boeloes (Paulus), een onderwijzer aan één van de Zendingsscholen in And-Cairo, dien ik enkele malen bezocht, om met hem te spreken over de zending onder Mohammedanen. Omtrent zijn bekeering vertelde hij mij het volgende: Hij is geboren in Jeruzalem, waar zijn vader een van de vooraanstaande Mohammedanen was, een onderwijzer aan de Moskee en journalist. Op zijn 7e jaar begon Mahmoed (zoo heette hij als Mohammedaan) zijn studie in de Moskee te Jeruzalem, waar hij vier jaar lang on-

land achterblijven. Deze twee kinderen zijn tijdens het verlof beiden zeer ernstig ziek geweest. Vooral de oudste heeft dagen achtereenvolgens gelegen als aan den rand van het graf. De heer en mevrouw v. Dijk hebben hier in Holland bange dagen doorworsteld. Maar de Heere heeft de gebeden verhoord. Beide kinderen zijn weer hersteld. En nu zullen ze deze twee met het oog op hun opvoeding bij hun vertrek moeten achterlaten. Alleen de jongste, de vijfjarige Johan, gaat mee naar Soemba.

Sterke de Heere het echtpaar van Dijk en geve Hij ze na een voorspoedige reis het mooie werk op Soemba te hervatten en voort te zetten tot zegen van velen.

Dat onze kerken hunner gedenken in de gebeden.

W. B.

Sjeich Boeloes.

Hoe moeilijk de overgang tot het Christendom is voor een ontwikkeld Mohammedaan

derwezen werd. Toen hij kon lezen vond hij in de boekenkast van zijn vader, achter de andere boeken verborgen, ingepakt in papier, een Christelijk boek: de „Bakurah Schaluja” de Sweet First Fruits. Dit boekje, geschreven door een Syrisch Christen in het Arabisch en later vertaald door Muir in het Engelsch, behandelt in romanvorm het lijden en de vervolging van enkele Mohammedanen die tot het Christendom waren overgegaan; het voornaamste deel bestaat uit gesprekken van de bekeerden met Mohammedanen over den godsdienst en hierin ligt ook de groote waarde van het boekje. De lezing van dit boekje bracht Mahmoed aan het twifelen, hij sprak er met zijn vader over, die hem sloeg en hem zond naar Cairo, het centrum van den orthodoxen Islam, om daar te studeeren aan de Azhar. Aan de Azhar studeerde hij vijf jaren. Op zekeren dag wandelend door Cairo zag hij daar een huis met het opschrift: „Dit is het huis van de Engelsche geestelijkheid voor

de bespreking van godsdienstige en zedelijke vragen." In dit gebouw hielden de zendelingen Pharntan en Gardner geregeld bijeenkomsten om te spreken over het Christendom met al wie maar wilde komen. Hij ging er in en meermalen bezocht hij die samenkomsten en verstoorde de vergaderingen door vele van zijn vrienden mee te nemen en tijdens de vergadering rumoer te maken. De tractaatjes, die werden uitgereikt verscheurde en vertrapte hij. Wat hem echter trof was de groote liefde van de zendelingen voor hem en dit opende zijn oogen ervoor, dat het Christendom toch beter is dan de Islam. Nooit werd hij teruggevoerd, al verstoorde hij de vergaderingen, nooit werd hem een hard woord toegevoegd en dit brak zijn oppositie. Hij zocht Pharntan op, om met hem te debatteeren; deze weigerde dit echter en gaf hem den Bijbel, dien hij bestudeerde. Hij kwam zoover, dat hij bij de lessen aan de Azhar het opnam voor het Christendom en zijn leermeester bestrreed, wat tengevolge had, dat hij door zijn medeleerlingen werd gevloekt en geslagen. Dit werd bericht aan zijn vader, die hem schreef onmiddellijk Cairo te verlaten en te gaan naar Constantinopel en daar verder te studeeren.

Dit was voor hem het beslissende oogenblik. In zijn hart was hij reeds een Christen, maar hij was bevreesd voor de moeilijkheden, die een openlijke belijdenis hem zouden brengen. Hij wilde weggaan naar Constantinopel, maar hij wist, dat hij daar geen Christen zou blijven. Hij ging naar Pharntan toe, aan wien hij de moeilijkheid voorlegde. Deze zeide, dat hijzelf moest beslissen, knielde met hem neder en bad met hem. Hij begaf zich naar huis en voor hij zich te slapen legde bad hij God, of deze hem in dien nacht de oplossing wilde geven. Toen hij sliep hoorde hij een stem, die tot hem zeide: „Sta op, het licht gaat U voor! Vrees niet ik ben met U". Hij ontwaakte en wakte zijn vrienden en vroeg hen of één van hen geroepen had, maar niemand had geroepen. Dit herhaalde zich tot driemaal toe, toen sloeg hij zijn Bijbel op en las de geschiedenis van de roeping van Samuël en geloofde, dat de Heere hem had geroepen. Hij schreef een brief aan zijn vader, waarin hij openlijk zijn geloof beled. Zijn vader kwam onmiddellijk in Cairo en poogde hem mede te nemen naar Jeruzalem, maar Lord Cromer, de toenmalige Engelsche Consul-Generaal beschermde hem. Door zijn bemiddeling werd een contract opgesteld, waarin hij vrijheid kreeg om Christen te zijn. Zijn vader ontferfde hem echter en verbrak de familieband. Eenigen tijd later werd door het

Turksche gouvernement zijn uitlevering geëischt. Daar hij nog niet meerderjarig was, kon Lord Cromer hem niet beschermen, en werd hij gezonden naar Engeland, waar hij verbleef tot zijn meerderjarigheid. Nu is hij teruggekeerd en onderwijzer aan één van de Zendingsscholen.

Ziehier in het kort U geschetst het lijden en de moeilijkheden van een Mohammedaan, die tot Christus kwam. Dit is de geschiedenis van één man, maar zoo zijn er in de Mohammedaansche wereld velen, die verdrukking lijden om Christus wil. En zou die verdrukking ook niet velen terughouden van het doen van de beslissende stap? Laat ons in ons gebed voor de Zending ook in het bijzonder denken aan hen, die moeten lijden om Christus wil.

Cairo, Maart 1924.

F. L. BAKKER.

Uit een brief van Dr. Esser.

Poerwokerto, 26 Jan. 1924.

't Is, nu we reeds bijna drie weken op Java zijn, ons een behoefte, om U te schrijven. Gelukkig kan ik van goede dingen spreken.

In Caïro had ik twee leerzame weken en voor mijn werk opwekkende en vruchtbare dagen in gezelschap van Dr. Bakker en Zending Nortier van Oost-Java. 16 December vond ik mijn vrouw en dochter in welstand weer op de Goentoer. Onder diepgevoelden dank aan den Heere kwamen we na een goede, hoewel wat stormachtige reis den 5en Januari te Tandjong-Priok aan.

Den 9den Januari ontmoetten ons de broeders te Poerwokerto voor een spoedvergadering van het Bestuur onzer Hollandsche Inlandsche school aldaar. En nog dienzelfden avond waren wij in ons geliefd Poerbolinggo teruggekeerd.

De broeders weten, dat, ter gelegenheid van de verbouwing der pastorie er over gesproken werd, of Poerwokerto niet in aanmerking zou komen als de plaats ter vestiging van den Missionair-Predikant. U herinnert U nog mijn standpunt in dezen. Ik heb steeds erkend, dat Poerwokerto, gegeven de ontwikkeling dezer plaats in de laatste jaren en lettende ook op de centrale ligging en betere verbinding, die het door staatsspoor en stoomtram voor zou hebben om de hoofdstad onzer missie te zijn. Mijn groote bezwaar is echter, dat in Poerbolinggo het Zendingsziekenhuis staat, en het krachtens de historie de hoofdgemeente is.

Nu bij onzen terugkeer naar Java werd het, naar 't scheen door Hooger Hand zoo

geleid, dat alles meewerkte, om ons tijdelijk in Poerwokerto vast te houden. Bij onze aankomst drongen alle broeders er sterk op aan. Het hoofd van de Holl. Inl. school verliet (10 Januari met verlof naar Holland vertrekkend), een huis, dat juist voor ons geschikt gemaakt kon worden. De huurders van de pastorie te Poerbolingo, die het huis 15 Januari zouden verlaten, en geen goed huis hadden kunnen vinden, drongen er zeer op aan, er te mogen blijven wonen. Onze huisboedel kwam over Poerwokerto van de boot en konden wij hier ophouden. De huur in Poerbolingo van f 65 op f 70 gebracht, dekt hiermede de huur in Poerwokerto. Extra onkosten brengt een tijdelijk verblijf in Poerwokerto dus niet mee. Dit zoo zijnde, besloot ik, behoudens uwe goedkeuring, tijdelijk (dat wil dus zeggen voor 1 of 1½ jaar), te Poerwokerto te gaan wonen. Ik kan dezen tijd benutten, om nieuwe aanknoopingspunten met name onder de priaji's ter plaatse, te zoeken, de belangen van het Holl. Inlandsche en misschien later Holl.-Chineesche onderwijs te behartigen, en de zaken der jonge gemeenten in de afdeeling Poerwokerto te bezorgen.

Met deze tijdelijke vestiging te Poerwokerto op een tijdstip, dat het bijzonder geschikt is en zonder noemenswaardige onkosten kon geschieden, wordt niets tekort gedaan aan de gedachte, dat de missionair-predikant met het oog op het zendingsziekenhuis te Poerbolingo behoort te zijn. In dezen tijd is dr. Vogelesang, een vertrouwde en beproefde broeder, directeur van het ziekenhuis en wordt hij bijgestaan door een 2en arts, die ook algemeen geprezen wordt. De gemeente in Poerbolingo heeft in hem een sterken steun in elk opzicht. Maar de broeders zullen mij toestemmen, dat, wanneer dr. Vogelesang met verlof gaat en dr. Rado misschien plaatsvervangend directeur zal worden, die nog niet in ons gemeentelven is ingeleefd, het vanzelf spreekt, dat ik vóór dr. Vogelesang's vertrek naar Poerbolingo terugkeer. We zien eigenlijk met verlangen naar dien terugkeer tot onze heimat uit. Ook omdat het in de huurwoning te Poerwokerto (overigens een gezond en koel huis) in enkele opzichten met de ruimte behelpen blijft.

Geregeld kom ik elke week minstens twee dagen in Poerbolingo, ook met het oog op verschillende catechisaties.

Van Ds. van Dijk nam ik '16 Januari het Zendingswerk weer over.

Wij werden zeer bemoedigd bij onzen terugkomst door de ontwikkeling der gemeenten. Ngirad Asah heeft in Poerwokerto een aardigen kring weten te verzamelen. Ver-

schillende gezinnen heeft Ds. van Dijk hier door den Doop in de gemeenten kunnen opnemen. En ook de bijgemeenten van Adiredja ontwikkelen zich aardig.

Met heilbode en broederlijke groeten, uw dw. br. in Christus,

B. J. ESSER.

Onze Kinderzaal.

„Wat is er met je,” vroeg ik aan een bij den ingang van de ziekenzaal hurkende vrouw. Ze had een pakje op haar schoot; doeken en.... daar zag ik 't al! Er was een klein kindje in, van eenige dagen oud. Toen vertelde zij: de moeder van 't kindje was reeds gestorven, na de moeilijke bevalling. Andere kinderen waren er niet in dat gezin. De vader was niet in staat het kindje te verzorgen.

„Wil je het dan hier laten, in de kinderzaal? Geef je adres maar op, je mag elken dag komen kijken hoe het groeit.”

Een naam had het niet; voor de Javanen is de burgelijke stand niet ingevoerd, en hun gewoonte is, de naamgeving later te doen geschieden.

Zoo kregen wij het kind geheel. Want de familie zag er nooit meer naar om, en het adres was onjuist. We noemden het Senèn. Maandag, want op dien dag was het opgenomen. En een Setoe, Zaterdag, hadden we al op zaal.

Bedroevende omstandigheden; de Javansche Christenen verdriet het zeer, dat dergelijke gevallen zoo vaak onder hun volk, voorkomen. Onze verpleegsters drukken dit, echt typisch op Oostersche wijze, vaak in den naam uit. Al evenzeer als het ons van het Oosterschevolk der oudheid, de Joden, in den Bijbel wordt verhaald. Zoo heeten andere kindertjes op zaal: Boewang, de verwerpene; Keri, de achtergeblevene (beide ouders waren gestorven).

Gelukkig, de kinderen zijn er even vrolijk om. Al is het vaak moeilijk, het leven te behouden, omdat er honger of verwaarloozing aan de opname vooraf ging. Komen ze de moeilijke eerste 8 tot 14 maanden te boven, dan komen andere Javanen ons vragen, ze in hun gezin als eigen kind te mogen opnemen. Christen-Javanen, wier huwelijk kinderloos bleef; anderen die slechts meisjes ontvingen (hier niet zoo in tel!), zij informeerden vaak bij ons. Zoo vinden de verweesden weer een tehuis.

De kinderzaal, drie jaren geleden tijdens het w. d. directeurschap van Dr. Verhagen geopend, is tot nu toe de nieuwste zaal. In de beide groote boxen op de voorgalerij liggen overdag de kleinsten, voor zoover hun

toestand het toelaat. Die wat grooter zijn, vermaken zich met een kinderameublement. De oudsten der zaal, die niet bedlegerig zijn van 6—10 jaar, helpen de verpleegsters mede, ze wijzen de „natte” bedjes aan, leeren de jongeren loopen en praten, of voeren de bedlegerigen. Is het hun etenstijd, dan zitten ze in een kring op den vloer (die in de tropen nooit koud is). De bordjes met rijst en wat groente in 't midden, smullen ze naar hartelust, na den maaltijd vegen ze zelve de kruimels bijeen.

Veel ellende is er helaas ook. Onkunde,

len, kan dit op den langen duur verbeteren. De vele zieke kinderen te genezen, en zoo mogelijk hunne ziekten te voorkomen, tenminste vroeg in behandeling te nemen, is nog een toekomst-ideaal.

Moge de tijd niet verre zijn, die het Javaansche volk licht geeft in dezen, doordat het Licht der Wereld voor hen is opgegaan. *Jogjakarta, Maart '24.* M. G. MULLER.

Bij de foto.

Dit aardige kiekje is genomen voor de operatie-kamer van het ziekenhuis te Solo.

verkeerde Inlandsche medicijn, vieze verbandstof, ze tellen hun slachtoffers bij honderden. Sleepende dysenterie, chronische malaria maakt de onbehandelde patiëntjes tot uitgeteerde lichaampjes als van kraakporcelein. Meestal pas zeer laat komen de ouders er toe hunne kindertjes tot ons te brengen. Is de toestand nog niet te ver, dan is onze vreugde groot als het na maandenlange, zorgvuldig geregelde voeding, lukt ze weer gezond en vroolijk te zien. Een chininekuur bij tevoren nooit behandelde malaria doet wonderen. De verdrijving door een wormkuur van vaak zeer vele darmparasieten geeft den eetlust terug, en doet de bloedarmoede verdwijnen.

Nog zijn vele Javaansche ouders te beschroomd om naar het hospitaal te gaan; nog tellen ze de ziekteverschijnselen te licht. Door opvoeding der massa, vooral in scho-

Het met kunstig snijwerk versierde kastje is een draagstoel voor een Javaansche bruid.

Daarin wordt deze op den huwelijksdag in optocht naar de woning van haren bruidegom gedragen.

Ditmaal werd het gebruikt om een jongen, die uit een klapperboom was gevallen en zijn arm had gebroken naar het ziekenhuis te brengen. Op den voorgrond zit de vader van den patient; onder den langen bamboe-draagstok de dragers. De deuren van den draagstoel staan open, zoodat de patient met zijn gespalkten arm goed zichtbaar is.

Blijdschap te Poerworedjo.

Zondag 27 Jan. j.l. was het een blijde dag voor de kleine Chr. gemeente te Poerworedjo.

In de morgengodsdienst oefening werd n.l. een Javaan gedoopt. Nu gebeurt dat wel meer. Verscheidene Zondagen zijn er in het jaar, waarop de H. doop bediend wordt. Doch dan meestentijds aan de kleine kinderen der Javaansche geloovigen alhier. Maar de toen gedoopte was een man, die getrokken was uit de duisternis van het Mohamedanisme. Een volwassen persoon, die tot nu toe geleefd had in de duisternis, maar voor wien thans het licht der Genade is opgegaan.

In het ziekenhuis was deze persoon tot andere gedachten gekomen. Hij kwam voor een eigenlijk onbeduidende kwaal, die evenwel vrij hardnekkig was, zoodat hij geruimen tijd onder behandeling moest blijven. De Heere bracht hem hier in aanraking met het Christendom. De waarheid greep hem. Hij gevoelde en beleed zijn zonde en schuld en wist zich tenslotte een kind van den Heere Jezus, Wien hij van nu voortaan wenschte te dienen.

Na onderricht deed hij openbare belijdenis van zijn geloof en werd door Ds. Merkelijn gedoopt.

Onverantwoordelijk.

In „Uit Poerbolingo" deelt Ds. Pol het volgende mede:

„In verband met de komst van drie Inlandsche onderwijzers van de Keuchenius-school werd Dr. Esser gedwongen, in gevolg de besliste opdracht van de Zendings-deputaten, dat het gevoteerde bedrag der maandzending niet mocht overschreden worden, om.... een onderwijzer zonder acte, een huisvader van 7 kinderen, en een colporteur te Maos te ontslaan!

Vroeger waren er 3 colporteurs in dienst. Nu nog slechts één!

Te voren waren er 5 courantenrondbren-
gers.

Thans slechts 3!

't Moest wel: klimmen de salarissen door periodieke verhoogingen, maar mag dan toch het budget niet verhoogd worden, dan moet, hoe zwaar 't ook valle, ontslag en inkrimping volgen.

Gelijk nu ook geschied is.

En dat, terwijl in Afdeelingen als Poerwokerto en Tijlatap de deuren door God wijd geopend zijn, en zooveel roept om versterking en uitbreiding.

Zou dat nu werkelijk de goedkeuring hebben van de duizenden Geref. Kerkleden in Zuid-Holland Zuid, dat hun missionair-predikant tot zulke ingrijpende inkrimpingen moest overgaan *wegens geldgebrek*?

Gevoelen zij niet, hoe zwaar het voor hem moet zijn, om te zien, dat de deuren

wijd openstaan, en dat hij er toch niet mag binnengaan?

Smart 't hun niet, dat het zoo gezegende colportagewerk besnoeid moet worden?

Weten zij 't niet, dat op het terrein van Zuid-Holland Noord, te Solo, rijke Zendingsvruchten worden gezien, en dat dáár tien colporteurs zijn?

Zouden zij zich niet haasten willen, om het voorbeeld van hun Noorderburen te volgen?

Menig toegebrachte Javaan is toch juist door de colportage 't eerst in aanraking gekomen met het Evangelie en met het Christendom."

Tot zoover Ds. Pol.

We schreven hierboven „Onverantwoordelijk". Dat is het. W. B.

Zendingsstudie-Raad.

In de op 27 Maart te Utrecht gehouden Jaarvergadering wees de Voorzitter, Dr. C. W. Th. Baron van Boetzelaar van Dubbel-dam, in zijn openingswoord naar aanleiding van Joh. 13: 1—17 op de schoone roeping van den Z. S. R. om zijn hoogste eere te zoeken in het dienen van heel de Nederlandsche Zending.

Tot Eere-voorzitter werd bij acclamatie benoemd de Heer L. J. van Wyk, die met het oog op zijn aanstaande verhuizing van Amsterdam naar Heemstede had gemeend als Vice-voorzitter te moeten bedanken. In zijn plaats werd tot Vice-voorzitter gekozen Ds. J. Krüger te Delden, lid van het Dage-lijksch Bestuur. Voorts tot lid Ds. B. J. C. Rijnders te Rotterdam, Directeur voor de Binnenlandsche Actie der zes Samenwerkende Corporaties, die tevens in het Dag. Best. zitting zal nemen. In de vacature Dr. G. P. Marang werd zonder hoofdelijke stemming gekozen: Mevrouw C. C. A. Gunning-de Wijs te Utrecht, terwijl Ds. J. P. van Bruggen te Amsterdam, die aan de beurt van aftreden was, werd herbenoemd.

Tot de benoeming van een Penningmeester kon nog niet worden overgegaan.

Hierna kwam aan de orde de rekening en verantwoording van den waarnemenden penningmeester, Ds. Boissevain. Op voorstel van de Commissie tot het nazien der rekeningen, werden de balansen, alsmede de Winst- en Verliesrekeningen goedgekeurd en de waarnemende Penningmeester voor zijn gehouden beheer gedechargeerd.

Vervolgens kwam de begroting aan de orde. Door enkele leden van het raadgevend College wordt er met nadruk op gewezen, dat de Z. S. R., die onpartijdig alle Zendingscorporaties door zijn arbeid wil dienen, ook meer afdoende dan tot dusver door

alle gesubsidieerd moet worden. De waarnemende Penningmeester toont met de cijfers aan, dat, indien zulks inderdaad geschiedde en ook de overige Corporaties nog een weinig verhoogden, de financiën, dank zij het treffen van vele bezuinigingsmaatregelen, op een gezonden basis zouden komen te staan. Er zullen pogingen in 't werk gesteld worden om met die corporaties, die nog in gebreke bleven, tot een accoord te komen.

Hierna werd de begroting voor 1924 zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

In de middagvergadering, die door een twintigtal genoodigden werd bijgewoond bracht de Secretaris, Ds. Boissevain, het Jaarverslag uit. Vervolgens hield Zending C. van der Veen een Referaat over den arbeid der Salatiga-Zending.

Zomerconferenties 1924.

De conferenties worden dit jaar gehouden D.v. van 4—9, 11—16 en 18—23 Augustus.

Voorloopig programma:

Voorz. en Vice-voorz. van de eerste conferentie: Ds. Breukelaar, *Zaandam* en Ds. Krüger, *Delden*; van de tweede: Dr. Brouwer, *Doetinchem* en Ds. de Jong, *Amsterdam*; van de derde: Dr. Callenbach, *Rotterdam* en Ds. Eggink, *Rotterdam*.

Na het openingswoord der Voorz. zal de *Openingsrede* (Maandagavond om 8 uur) gehouden worden: op I door Dr. van Boetzelaer van *Dubbeldam*; op II door Prof. Haitjema; op III door Ds. Rauws.

Voor de Bijbellezingen: Ds. Adriani, *Baarn* (I); Ds. Buenk, *Amsterdam* (?) (II) en Ds. Jansen Schoonhoven, *Oegstgeest* (III).

Cursussen. Toezegging deden voor I: 1) Ds. Hötzel over *China* (in het Duitsch); 2) Ds. Pol over *Midden-Java*; 3) de Heer Blinde (?) over *West-Java*; en 4) over de *Joden-Zending* Ds. v. d. Velden, Ds. van Nes en den Heer van Os; voor II: 1) Ds. Oettli, Missioninspektor der Bazelsche Zending, over de Zending in *Ned. Borneo*, 2) over *Midden-Java* (?) en 3) over het nieuwe Handboek „*Het geestesleven der Natuervolken*” van Ds. Kluin door den Auteur zelf; voor III: 1) Ds. Oettli (*als boven*; Ds. Kluin (*als boven* en 3) over *N. Guinee*, waarvoor Zending van Hasselt, is gevraagd.

De Woensdagnamiddagen zullen weer aan de *Inwendige Zending* gewijd zijn. I: Evangelist de Weerd, *Klazienaveen* („Iets uit en over *Turfland*”); op II: den Heer Noordam, Directeur van *Valkenheide* (over de praktijk van zijn werk) en op III: den Heer N. Baas (over „*Straatprediking*”).

In de avondvergaderingen zullen, uitsluitend Zendingen, resp. Indische Predikanten of Hulppredikers aan 't woord komen. De Oud-Gouverneur van Suriname, de Heer G. J. Staal is bereid, op I een *referaat over Suriname* te houden (wellicht met lichtbeelden). Verder zeiden reeds een avondsprekbeurt toe, voor I: Ds. Hötzel en de Heer van Os; voor II: Br. Th. Müller (uit Suriname) en Dr. Harrenstein, *Amsterdam*; voor III: Ds. Ferguson, *Durgerdam*, Br. van Hasselt (?), Br. Legène (uit Suriname) en Ds. Netelenbosch (van Poerworedjo).

Overigens blijven programma, dagindegeling, enz. enz. als in vroeger jaren. Ook de deelnemersprijs moet op f20.— gehandhaafd blijven.

Korte Berichten.

Ds. L. Netelenbos.

Het verlof van Ds. L. Netelenbos, missionair predikant te Poerworedjo (Java), uitgezonden door de Geref. Kerk van Utrecht, thans te Heemstede, is op medisch advies met een half jaar verlengd.

H. Meijerink.

De directeur van de Christ. Holl. Intl. Kweekschool te Solo, de heer H. Meijerink is met zijn gezin na een voorspoedige reis in Holland aangekomen om hier eenige maanden uit te rusten van zijn veelomvattenden arbeid.

Voorloopig is zijn adres te Hummelo, Gelderland.

Dr. F. L. Bakker.

Dr. F. L. Bakker en Mevrouw hebben den 2den April te Cairo een zoon gekregen, dien zij Dirk hebben genoemd, naar den grootvader, den bekenden docent te Djokja. Eerst was alles zeer wel, maar later is Mevrouw wat ongesteld geworden, zoodat van het voornemen om 28 April met de „Rembrandt” door te reizen naar Java, moest worden afgezien. De laatste berichten omtrent den toestand van Mevrouw luiden gelukkig gunstig.

De geboorte van den jongen Dirk heeft Dr. Bakker ook verhinderd de Zendingsconferentie te Jeruzalem bij te wonen.

Het Zendingswerk te Solo.

De Geref. Kerk van Solo (N. O. L.) zal dezer dagen een aanvang maken met de

bearbeiding van de Hollandsch sprekende Javanen en Chineezers. Lectuurverspreiding en het zenden van uitnoodigingen naar de Hollandsche godsdienstoeefeningen zal het eerste werk zijn. Daarna zal getracht worden clubs te vormen, opdat de jonge leden der gemeente ook een taak op zich kunnen nemen, door andere jongelui te trekken en hen met de godsdienstige vragen in aanraking te brengen, terwijl ook Zondagsscholen zullen worden opgericht.

Zendingssynode.

De Zendings-synode der Geref. Kerken van Friesland wordt D.V. Woensdag 4 Juli gehouden.

Wonosobo.

De Zeeuwsche Kerkbode bericht, dat in de vergadering van het Comité der zenden-de Kerk met de Zending-deputaten te Middelburg gehouden 2 April j.l. met algemeene stemmen is besloten niet in te gaan op 't verzoek van de Kerk te Delft tot overname van Wonosobo. Algemeen was de gedachte, dat waar Magalang steeds meer krachtsinspanning eischt er van uitbreiding van terrein geen sprake mag zijn. Wonosobo blijft dus voor rekening van Zuid-Holland ten Noorden. Ds. Merkelijn, die van af 1 Jan. '24 de zorg voor Wonosobo reeds nam, zal dit echter dit jaar voor Delft mogen blijven doen.

„Uit Poerworedjo“.

De uitgever van „Uit Poerworedjo“ verzoekt ons mede te deelen dat dit blad bij bestelling van veel exemplaren een flinke reductie toestaat. Eén exempl. kost per jaar f1.— maar bij bestelling van 25 exempl. kost het slechts f0.60 per exempl. en voor elk exempl. boven 25 wordt f0.40 in rekening gebracht.

Algemeene Zendings-Conferentie.

De Algemeene Zending-Conferentie zal dit jaar van '27 tot 29 October te Amsterdam worden gehouden.

Ds. P. E. Barbas te Haarlem heeft wegens klimmenden leeftijd bedankt als voorzitter.

In zijn plaats werd benoemd de Heer L. J. van Wijk.

Zendingsbibliotheek.

Boeken uit de Zendingbibliotheek vrag men aan bij Ds. D. Pol te Rijsoord.

Zendingsbusjes.

Bij Mej. M. J. Pol te Rijsoord zijn verkrijgbaar:

a. Knikkertjes à f6.25.

b. Blikken busjes per stuk f0.23, per 5 stuks f1.00, per 10 stuks f1.55.

Eerst na ontvangst der gelden worden de busjes verzonden.

Papieren busjes.

Deze busjes, die geopend en weër met losse teksten gesloten kunnen worden, kosten de 10 stuks f1.40 en de teksten f0.90 de 100. Men bestelle bij G. H. Feij te Middelburg, Burg 109 en sture vooraf het geld.

Adresverandering.

Van adresverandering geve men kennis aan de Uitgevers-Mij. Gebr. Zomer & Keuning te Wageningen.

LEESTAFEL.

De Zaaler. Evangelisatieblad voor Nederlandsch-Indië.

Men zond ons dit blad ter resencie. We doen dit graag. Want dit blad mag gelezen. Het wordt goed geredigeerd. En voor het doel geschikt. Men pakt in Indië flink aan. Vaste medewerkers zijn: Dr. J. H. Bavinck, Tine Bonnema, Ds. A. Merkelijn, Ds. A. Pos, H. H. Reeders, Ds. A. Ringnald, H. Rob en L. van der Schee. Adres der administratie is R. Hagen te Magelang. Het blad verschijnt om de 14 dagen en kost f1.— per kwartaal.

Waarom zijt gij lid eener Gereformeerde Kerk, door Ds. J. van der Linden, Den Haag, J. Bootsma.

In korten tijd beleeft dit boekje reeds zijn vijfdien druk. En geen wonder. Een kostelijk woord biedt het. Gelijk van dezen schrijver te verwachten valt. Elk lid onzer Kerken behoort dit boekje te bezitten. Ook zeer geschikt om te worden uitgedeeld bij het afleggen van openbare belijdenis des geloofs.

Vittoria Colonna, een levensbeeld uit den tijd van Michel Angelo, door Herbert, vertaald door Mej. J. H. Kuyper. Kampen J. H. Kok, f1.75 geb. f2.40.

Een interessant boek. Verre boven de middelmaat der tegenwoordige litteratuur. De hoofdpersonen zijn in den titel genoemd. Mooi geteekend.

De Hollanders op Formosa 1624—1662. Eene bladzijde uit onze Koloniale- en Zendingsgeschiedenis, door P. de Zeeuw J.Gzn., Amsterdam, W. Kirchner f 1.25.

Het is dit jaar drie eeuwen geleden dat de Hollanders zich vestigden op Formosa. Het was mooi werk wat de Hollanders op Formosa hebben gedaan. In het tijdperk van 1624—1662 hebben daar niet minder dan 30 predikanten gearbeid. En dat met rijken zegen. Duizendtallen zijn in die dagen daar voor het Christendom gewonnen. Door den Chineeschen zeeschuimer Coxinga is echter al dat werk verwoest. Den Heer de Zeeuw komt dank toe dat hij dit stukje historie in een goed geschreven boek weer gaf. En de uitgever zorgde voor een keurige verschijning. Enkele aardige platen sieren dit werkje.

Parochie indeeling of Kerkspplitsing, door C. Lindeboom, bij Oosterbaan en Le Cointre, Goes f 0.35.

Voor de groote stadskerken een zeer actueel onderwerp. Een warm, goed gestileerd pleidooi voor kerkspplitsing. Wie over dit onderwerp wil meespreken, leze deze brochure, die eerst als in een reeks artikelen in de Reformatie een plaats vond.

Het Geloof en de Werken. Zeven predikatiën door Dr. W. A. v. Es. Leeuwarden B. B. Westerhuis f 2.25 geb. f 2.75.

Met veel genot gelezen. Beste preeken. Zullen stellig in den smaak vallen, vooral van wie gesteld zijn op degelijkheid van inhoud.

Wasdom. Bladen uit een dagboek, door L. Loo—Goedhard. Amsterdam, W. Kirchner f 1.40 geb. f 2.75.

Een boek van goede strekking. Voor wie de verm van een dagboek ambieert een mooi boek. „Wasdom” teekent wasdom van geestelijk leven.

Giften.

Ontvangen voor de Generale Kas.

Door Mej. J. J. v. d. Does uit het negertje van de Chr. School te Hellevoetsluis f 3.50. Door Ds. J. Hania 400 h. c. van Nellie van Haak f 2.—. Door G. Snijder te Hijum saldo Kalenders f 3.—. Door P. Kraan te Doorn restant Zendingen f 15.—. Door P. J. Schreuder te Rotterdam, van H. Westerman te Barendrecht f 0.32. L. de Jong te Franeker f 0.50, uit het knikkertje van G.

Winter te Pernis f 2.— voor 25 Kilo theelood f 5.— en 65 Kilo lood en zilverpapier f 2.18 te zamen f 30.—. G. Kerk te Nieuwendam extra collecte f 13.81. Door R. Reijenga te Donkerbroek uit het schoolbusje f 13.25 en uit het busje van Jansje Blanksma f 1.— te samen f 14.25. Door Mej. P. Kooistra Nes W. D. saldo Kalenders f 11.80. Door A. Heu-sinkveld uit het busje van H. Jansen te Ermelo f 9.35. Door Ds. J. Hoek 10 pCt. van de inkomsten der Classe Amersfoort over 1923 f 460. Van Dr. v. Marle te Rotterdam voor de Christ. Holl. Inl. Kweekschool te Solo f 50.—. Door A. v. Loon Voigt van de Geref. Kerk te Drimmelen f 11.86.

W. BREUKELAAR.

Zaandam, 25 April '24.

Kostelooze geldzending kan aan ons adres geschieden per Boaz-Bank.

Br.

Ontvangen uit de busjes van: G. Verhulp f 6.35; M. de Jager f 1.59½; J. Dijk f 1.04; A. Funcke en M. de Boer f 2.66; J. Rebel f 2.47½; H. Bronder f 3.18½; S. Bolthof f 2.03; J. en H. Nooy f 1.58½; A. van Norren f 0.73½; M. van Westering f 1.97½; J. Collet f 3.61; M. Bree f 7.01; D. Scheepmaker f 1.93; J. Witteveen f 8.57½; M. van Norren f 0.78; A. de Jager en R. v. d. Laan f 3.75; C. van Dijk f 2.26½; G. Hoiting f 0.30; M. de Jager f 0.37½; J. Renes f 2.12 en L. Hoekstra f 1.19 totaal f 55.43½.

Voorts uit de busjes van A. de Jager en R. van de Laan f 1.74½; M. de Jager f 1.00½; J. Rebel f 0.88; A. van Norren f 1.19; M. van Westering f 1.05½; J. van Dijk f 0.67½; A. Funcke en M. de Boer f 3.54½; D. Scheepmaker f 1.01; F. de Jager en G. Verhulp f 4.08; C. van Dijk f 1.08; L. Hoekstra f 0.72; J. en H. Nooy f 0.91½; J. Collet f 3.83; M. Bree f 13.94½; S. Bolthof f 1.64; J. Witteveen f 12.46; M. F. Korfma-ker f 1.53; A. Laan f 2.70. Totaal f 58.86.

Bussum.

Mej. M. v. NORREN.

Ontvangen giften voor Feestgave. Petr. Hosp. te Djokja.

Van de Geref. Kerken te: H. f 25. R. f 5. H. f 95. M. f 6.90. H. f 26.61. B. f 704.22. M. f 4. A. f 61.97½. W. f 10. II. f 23.70. L. f 5. N. a/d. R. f 10. O. f 5. W. f 5. B. f 10. Sch. f 5. N. a/d. II. f 10. Br. f 26.16. Fz. f 8. B. f 10. H. f 15.71. S. f 5. Fr. f 50. Ch. f 100. N. f 50.42. B. f 14.59. F. f 14.50.

Zendingscomm. te Lw. f 20. H. f 100. B. f 182.89½. L. f 10. Lw. f 5. A. f 20. H. f 10. Opbrengst prikk. te O. f 22. Sch. bij A. f 16.84. S.—N. f 2.90. N. f 42.95. E. f 18.40. P. f 12.50.

Den heer C. J. v. d. P. te G. f 1. Busje Chr. Schol te A. f 250. Verz. door Mej. D. v. d. B. te K. f 100. Mej. Gr. S. te A. f 3. Verz. door Mej. S. te E. f 15.40, idem door den heer W. J. v. D. te H. f 90, idem door Willie Sp. te E. f 11. N. N. te H. f 10. Mej. G. te M. f 1. Mej. A. S. te E. f 2.50. Mej. J. M. te E. f 2.50. Dames G. en M. te E. f 2.50. Geref. Meisjesvereeniging te O. f 2.50. Opbrengst lichtbeelden avond te R. f 104.—. Gift gevonden in de coll. Kerk te M. f 1. Ontv. door „de Standaard” f 1. idem door Mej.

Sch. te A. aan giften f11. Geref. te O. f5. U. f30. A. w. o. verschill. giften f1706.09. A. te D. f41.45. P. en S. f10. Zend.verein. te de Kr. f24. Verz. door 2 schoolk. te Ti. f9.60. Geref. School te H. f14. Opbrengst prikk. te T. f23.35. id. te H. f34. id. door Jo. L. te H. f10.80. id. door Knapenva te H. f48.35 id. te C. f11. id. te St. A. P. f19.50. id. te G. f19.50. id. te H. f4.80. id. te B. f12.55. id. te R. (Vredenoordsch.) f16. id. te B. f50. id. te R. f35. id. te T. f6.80. id. te door Mei. K. Dr. f10. Zendcomm. te V. f50. Verz. te V. f76.50. Verz. door Mei. H. P. H. Z. te B. f15. Mevr. S. te A. f2.50. de heer H. O. f1.40. Opbrengst lichtbeelden avond te H. f600. Mevr. D. de W. te B. f25. Mevr. R. te B. f10. S. J. te O. f100. Opgeh. met busje door Henk J. te S. f5. Honor. gem. onk. van Ds. S. op Zendingsavond te V. f20.

Geref. Kerk te. E. f189.45. W. f200.10. N.-Sch. f27.62. Z. f10. S. f20. W. f25.0. S. f5.44. H. f32.05. A. f15. G.-O. f49.31. B. f60.11. L. f71.58. O.-H. f10. N. f25. Sch. f2.50. A. f50. A. a/d. R. f36.25. Kr. f146.53. B. f37.44. M. f20. R. f50. U. f54.11 E. f5. Z. f25.0. N. f5. L. f24.59. O.-L. f10. S. f100. Jonged. Vereen. te D. f10. Ontv. door Mei. v. B. v. C. te U. gift uit de B. f2.50. Lr. H. te B. f10. Mei. K. O. te E. f2.50. Ontv. van Mei. v. B. v. C. te U.: Opbrengst lichtbeeldenavond f80.05. opbr. prikk. f14.45. nagekomen giften f51. Ontv. door Mei. C. K. te d. H.: Mevr. W. B. te D. f132.75. de h. Br. opbr. prikk. te D. f174.45. Opbr. prikk. te O. f11.45. id. te R. f58.75. de heer. A. W. F. I. f25. Mevr. de B.-C. te N. en Z. f10.20. Meisjesver. „Lydia” te E. f7.50. Ali Fr. te Dr. f5.50. Verz. door Mei. v. B. v. C. te U. en de B. f765. E. B. te O. f5. Geref. Kerk te Sch. f12.50. Mevr. T. algem. hoofd te A. f131.15. Zendcomm. te Sch. f25. Mei. M. te Utr. f2.50. Mme W.-F. te St. R. f50. den heer C. H. Th. Kr. te G. f2. Mevr. te V. algem. hoofd te L. f16.25. Opbrengst prikk. door den heer L. H. te A. f42.40. id. te B. f14.95. id. te V. f110.25. id. te L.-J. f8. id. te R. f5.65. id. te H. f49. id. te M. f3.60. id. te L. f12.40. id. te Sch. f6. id. te H. f20. id. te E. f11.25. id. te Kr. f19.55. id. te F. f18.25. id. te K. a/d. IJ. f8.45. id. te U. f5.15. id. te G. f13.70. id. te W. f12.30. id. te A. f14.15. id. te V. f3.50. id. te N. f41.70. id. te A. a/d. R. f8.50. id. te Lr. W. Ziekenhuis te U. f15.30. id. te E. f28.40. id. te E. f79. id. te H. f9.07. id. te L. f7.84. id. te S. f27.66. id. Adr. v. O. te G. f5. id. Johanna v. d. H. te 's-G. f0.70. id. Mei. A. Z. f26.60.

Zending Geref. Kerken op Soemba.

Dr. N. Duursema N. Amsterdam, gev. in de brievenbus f2.50, uit Zweeloo, gev. in de coll. f2.50, uit N. Dordrecht, v. d. Jonged. vereen. Bloem en Knop f30. Ds. Jongbloed te Deventer uit de nalatenschap van een overledene Br. f300. O. J. Bouwman te Uithuizen, gev. in de coll. f1. Ds. v. d. Hunnik uit Leem v. d. Zendv. f30. W. P. v. Weerden te Westernieland, busje der school

f 12.50. M. Brouwer te Sauwerd, saldo Kal. f 4.61, Zendingsb. f 26.33 is f 30.94. A. Blaak te Sappemeer, saldo Zend.bl. f 11.11, v. d. Zendv. f 93.60 is f 104.71. Jac. Bouwman te Zuidhorn, 5e en 6e kl. der school f 4.57½, G. Sennema f 0.82½ is f 5.40. K. Gaal te Steenwijk, saldo kas Zend. comm. f 75. J. Vos te Staphorst, saldo Kal. f 11. L. H. Bosker te Loppersum v. d. leerl. der U. L. O. f 11.65. Antje Otten te Kerkenveld f 2.15. Ds. Scholten te Zuidhorn, en G. Kuipers f 40, busje R. Meerveld f 3.35 en 150 h. c. is f 4.10, busje A. Muller f 7.70, Jonged.v. f 7.45 is f 59.15. J. Boverhuis te Assen, v. d. Zendv. f 725. A. Knot te Onderdendam, v. d. Zendv. f 30. Mei J. C. Wiersema te Bedum 3e en 4e kl. der school f 14.39½. S. D. Wybenga te Scheemda 1/3 busje der school f 4. H. Heijs te 2a Exloermond v. d. Knapenv. f 3.43, J. Nieuwenweg f 1.80 is f 5.23. Ds. Kroes te Ruinerwold —Kockange v. d. Jonged.v. te Berghuizen f 12.80. M. Bakker te 's-Heerenbroek v. d. schoolk. f 4.50. Ds. Kwak te Tenboer v. d. Zendv. f 33.23, een extra gift f 75 is f 108.23. G. Schoonewille te Hollandscheveld v. d. Zend. comm. f 20. Ds. Lugtigheid te Uithuizermeeden, bijdragen f 181.33½. Ds. Schaafsma te Gripskerk, busjes in de kerk f 8.86½. Ds. Bakker te Lutton, busjes Maart f 17. H. v. Dijken te Uithuizen, v. d. Centsv. der Jongel.v. f 43.50. J. Scholten te Gasselternijveveen, leerl. der school en knapenv. f 60. Ds. Postema te Veendam, gev. in d. coll. 10. 15 en 5, in de bus der Pastorie 1.56 en 2, bus Jongel.v. 24.67½ is f 58.17½. J. Ausema te Roodenhul, v. d. leerl. der school f 11.32. W. Eugster te Hengelo, saldo Zend.bl. 1e kwart. f 37. J. Timmer te Tenpost, verzam. door D. Bouwman, Tj. Bolhuis, A. Doff, A. Koch, J. v. Nijenhuis en G. Schoonhoven f 50. G. J. Breuhink te Holten, saldo kerk en Zend.bl. f 50. Ds. Scholten te Zuidhorn, gev. in d. coll. f 20. Mei. J. G. H. Sluys te Staphorst v. d. Jonged.v. f 9. R. Kort te Winschoten, busje kleine Meisjesv. f 4.50. Ger. Kerk te Hardenberg, gev. in d. coll. f 5. A. Boot te Groningen, G. v. D. 10 st. is 0.50, Roelf H. 250 h. c. is f 1.25, theelood en zilverp. 13.45 is f 15.20. A. Boot uit Nieuw Amsterdam van v. Wierden theelood enz. f 7.50. Ds. Bax door ds. Staal te Wierden, busje der school te Hoog Hexel f 3.11. H. Blanken Wz. te Hoogeveen v. d. Zendv. f 1750. H. Hulleman te Deventer, 6e kl. der school f 5.83. R. Bosma te Middelstum, v. d. Bijbelclub f 11.70. F. Meiloff te Hoogersmilde, coll. 40-j. bruiloft v. J. v. Sleen f 9.52½.

Soembaweekcollecte.

Nieuw Amsterdam f 182.79. Beilen f 177.30. Pieterburen f 46.84. Coevorden f 38.26½. Tenboer f 46.32½. Geiberklooster-Stroobos f 101.40. Uithuizermeeder f 268.75. Groningen A f 688.65½. Oldemarkt f 38.65. Oldehove f 142.80. Middelstum f 123.50½.

J. DUURSEMA, Quaestor.
Groningen, 22 April '24.
Heerensingel 34.

HET ZENDINGSBLAD

VAN DE

GEREFORMEERDE KERKEN IN NEDERLAND

*En dit Evangelie des Koninkrijks zal in de geheele
wereld gepredikt worden tot een getuigenis allen
volken.* Matth. 24 : 14a.

REDACTIE-ADRES: Ds. W. BREUKELAAR, ZAANDAM.
ADMINISTRATIE-ADRES: DRUKKERIJ „VADA”
GEBR. ZOMER & KEUNING - WAGENINGEN.

HET BLAD VERSCHIJNT IN HET MIDDEN VAN ELKE MAAND.

ABONNEMENTSPRIJS PER JAAR f 0.84 FRANCO PER POST.
BIJ GETALLEN AAN ÉÉN ADRES BOVEN 3 EX. f 0.72 FR. P. P.

INHOUD:

„Het Halleluja der aarde begonnen.” Ps. 117. — Van Zendingssaangelegenheden: Het Zendingconsulaat; Art. 123 R. R.; De Keuch. School; De Generale Kas der Zending. — Aan de Zendende Kerken van Friesland. — Kerstvergadering in Djoeja. — Brief Dr. H. A. v. Andel. — Magelang in 1923. II. — Enkele mededeelingen van Soemba. — Opening van het Hulphospitaal te Sanden. — De Roomsche Missie op Java. — Mohammedaansch bijgeloof. — De Evangelische drukkerij te Yokohama. — Korte berichten. — Leestafel. — Giften. — Adressen.

ELECTRISCHE DRUKKERIJ „VADA” — WAGENINGEN.

Het Halleluja der aarde begonnen.

(Pinksteren)

Looft den Heere, alle Heidenen! prijst Hem, alle natïën!

Want zijne goedertierenheid is geweldig over ons, en de waarheid des Heeren is in der eeuwigheid! Halleluja!

Ps. 117.

„*Geloof zij God!*” Dat was het thema van het lied der nog onbedorven schepping. 't Zal ook het groote lied der verlostten zijn. Dat heeft het geloovige Isrel kunnen verstaan. Maar ofschoon het dezen psalm zong bij zoo velerlei gelegenheid, heeft het dit heerlijk woord, door den H. Geest in 't midden der gemeente neergelegd, maar ten deele verstaan en het niet recht kunnen beduiden. Zelfs Petrus, op den Pinksterdag door den H. Geest geleid, moet het in Joppe en Cesarea *leeren verstaan*.

Isrel dacht zich de zaak aldus: Wij zijn het uitverkoren volk en *al* wat zal *zalig* worden, moet *eerst Israëliet* worden, anders kan het geen deel hebben in de verheerlijking des Heeren. Eén volk naar 't vleesch uit Abraham zal dien bijzonderen zegen ontvangen, en onder dat volk mogen dan ook heidenen, tot God bekeerd, worden opgenomen.

Zij verstonden het „*ons*” in dezen psalm zeer eenzijdig, n.l. alsof er stond: „over Isrel” in strijd met den aanhef. Zij gingen, bij de gedachte aan de herstelling van 's Heeren heerlijkheid over de aarde, niet verder terug dan tot Abraham. En dan mochten de heidenen *toeschouwers* zijn, en *Isrels* voorrecht *bewonderen*, òf er, als aan den buitenrand gehecht, iets van meëgenieten. Maar tot een Halleluja der aarde kon hun gedachte niet opklimmen.

Dat *geweldige* van de algemeene genade, en der bijzondere zaligmakende genade aan „Jood en Heiden”, die groote, onoverzienbare, alles overklimmende kracht Gods in het Zaligmaken, en tot het herstellen van Gods werk *onder en uit „alle natie, geslacht en taal,”* spreekt echter de H. Geest duidelijk uit op den Pinksterdag en verheldert dit door het *talenwonder*. Zóó alleen kan de waarheid Gods, bij de gestrengheid Gods naast zijn goedertierenheid (Rom. 11 : 22), de *paradijsbelofte* tot vervulling brengen. Zóó alleen kan Gods eere weer in de schepping worden hersteld.

Niet op éénmaal, in één moment des tijds! Eerst door Isrels verwerping van den gezonden Zaligmaker, kwam het Evangelie buiten den kring van het Oude Bondsvolk; èn in getal, maar ook in vrijmaking van de schaduwen des Ouden Verbonds, stond de Gemeente uit Isrel en de Heidenen straks in de plaats van de zonen Abrahams naar het vleesch.

En als de eerstbevoorrechten ook uit de Heidenen, n.l. de volken van Klein-Azië en Afrika, met de volken uit Japhet, beginnen af te wijken, wordt telkens weer de drang in de kerk des Heeren gevoeld naar de uitbreiding, uit wie tot nu toe Heidenen waren. Want het Halleluja zal het lied van de lengten en breedten der aarde zijn.

Begonnen onder Isrel, moet het worden gesterkt door telkens nieuwe geslachten en mede aangeheven door nieuwe volken uit de Heidenen tot de aarde vol worde van de kennis des Heeren, zóó vervullend en aanéén sluitend als de wateren den bodem der zeeën bedekken.

Eén groot lichaam, waarvan de leden wel door taal en omstandigheden onderscheiden zijn, allen nog wel niet „gekomen tot een volkomen man”, maar toch één voor God in Christus.

Dat is de bedoeling van het „ons” in dezen psalm.

Uit elke natie als een lid des lichaams, met bijzondere gaven, en een bijzondere taak toegerust, maar allen samen geroepen tot het straks volkomen „Halleluja”. Gelooft zij God.

De psalm roept dus uit: de overgang van het volk van God *uit* de gemeenschap met oud-Isrel *naar* de volken der wereld, ingeluid door den Engelenzang bij Bethlehem, begonnen op den Pinksterdag, maar pas aan het eind der aardsche bedeeing tot volkomenheid gekomen.

Een gedaanteverandering van de wereld.

Een nog groeiende verandering, waarvan vooral de laatste eeuw, door de verbazende uitbreiding van het werk der Zending getuigenis geeft. De Heilige Schrift in meer dan 170 talen verbreid. Het getal van predikers met vele duizenden onder de nog heidensche volken vermeerderd en een machtig getal van belijders van den Zaligmaker, ten getuige voor de medewerking van Gods Geest.

Wel staat *tegenover* dat „ons”, een *deel*, dat vijandig tegenover God en zijn geloovigen staat. Maar dat deel *mist* die geweldige goedertierenheid Gods, waardoor de gemeente over geheel de aarde in het aanzijn wordt geroepen en wordt bewaard.

Maar daarom ook, is die gemeente geroepen om *niet*, als het oude Isrel deed, het werk van Gods-verheerlijking tegen te werken; integendeel, zij moet het werk helpen dienen, opdat ook de laatste zanger onder de verlostten, van Noord en Zuid, Oost en West, Geel of Bruin of Zwart worde ingebracht. En daarom klinkt in dezen psalm voor de Kerk een machtige *marschorder*: Voorwaarts, naar alle taal en volk en natie. Een machtige *opwekking*: om als broeders en zusters aan te nemen, die dat loflied mede leeren zingen tot het koor zijn volle uitbreiding en kracht heeft gekregen.

Maar tevens ligt er *de vraag* aan de belijders onder de menschen in: Is het „geloofd zij God” ook Uw levensdoel en levensarbeid? Vergeet niet te bidden, te arbeiden en te danken.

Bidt allen vurig om de genade van den Heiligen Geest in woord en wandel, opdat *gij medewerker* moogt zijn in het koor, dat het lied — het nieuw-lied, hetwelk slechts door de schare der verlostten (Openb. 14 : 3) kan gezongen worden — eens volmaakt zal zingen: Want 's Heeren goedertierenheid is geweldig over ons en de waarheid des Heeren is in der eeuwigheid! Halleluja.

A.

G.

Van Zendingsaangelegenheden.

Het Zendingsconsulaat.

Opnieuw is er een overeenkomst gesloten tusschen het Ned. Bijb. Genootschap en de verschillende in Ned.-Indië werkende zendingen tot voortzetting van het zendingsconsulaat. Het vorige accoord van samenwerking liep reeds af 31 December 1922. Allerlei omstandigheden hebben verhinderd bijtijds op nieuw te dezer zake een accoord aan te gaan. Er is toen goedgevonden, dat de samenwerking voorloopig eenigen tijd op den ouden voet zou doorgaan. Thans is er echter opnieuw een overeenkomst gesloten tot voortzetting van deze voor de zending zeer belangrijke instelling.

Ook de zending van de Geref. Kerken blijft medewerken tot instandhouding van het consulaat.

De i.g. Generale Synode heeft aan hare deputaten o.a. ook opgedragen: „*a. mede te werken tot bestending van het Zendingsconsulaat, indien dit kan geschieden op een wijze, die naar hun oordeel geschikt is; b. de aansluiting van de Zending der Gereformeerde Kerken aan het Zendingsconsulaat te doen voortduren, mits die aansluiting geen naar hun oordeel te zware financiële eischen stelt.*”

Aan deze dubbele opdracht hebben deze deputaten voldaan. Zij hebben vooreerst medegewerkt tot bestending van het Zen-

dingsconsulaat. De thans geldende overeenkomst verschilt slechts weinig van de vorige. De voornaamste verandering is, dat er in 't vervolg, althans den eersten tijd, slechts één consul zal zijn. In plaats van den tweeden consul zal er nu aan het consulaat een administrateur verbonden wezen, die onder de leiding van den consul het administratieve werk zal verrichten. Voorts is ook de salarisregeling herzien. Een en ander zal de kosten van het Zendingsconsulaat aanmerkelijk doen dalen. Dit jaar zullen echter de kosten bijzonder hoog zijn, omdat de uitrusting en uitzending van den administrateur, de repatriëring van den tegenwoordigen consul, den heer D. Crommelin, en de uitzending en uitrusting van den nieuw te benoemen consul uit den aard der zaak veel buitengewone uitgaven medebrengen. Deze kosten zullen daarom over drie jaren worden verdeeld.

Ditmaal is de overeenkomst aangegaan voor den tijd van 10 jaar.

Tot administrateur is benoemd de heer A. J. Berman, die vroeger reeds in Indië geweest is en den laatsten tijd als administrateur te Oegstgeest werkzaam was. De heer en mevrouw Berman zijn reeds den 23 Mei naar Indië vertrokken.

De benoeming van een nieuwen consul heeft nog niet plaats gehad. Men is bezig een voordracht gereed te maken.

Bijna alle zendingen, die in Indië werken zijn aan het consulaat verbonden. Alleen de Salatigazending werkt niet mede.

Overeenkomstig de opdracht der Generale Synode hebben de deputaten voor de zending besloten ook de aansluiting van de zending der Geref. Kerken te doen voortduren. Indien onze zending dit wensch, kan zij nu ook aan het zendingsconsulaat eene afzonderlijke instructie verstrekken tot regeling van de bijzondere verhouding tusschen de Geref. Zending en het consulaat. De thans geldende overeenkomst geeft daartoe aan elke zending de gelegenheid, mits die speciale instructie geen dingen bevat, die in strijd zijn met de algemeene instructie, zooals die met elkander is vastgesteld.

De voortzetting van het zendingsconsulaat, waarvan de verschillende zendingen zooveel dienst genieten, vooral bij de behartiging van hare belangen bij de Regeering, is dus nu vrij wel weêr voor 10 jaar verzekerd.

Artikel 123 van het R. R.

De Minister van Koloniën heeft in de 1e Kamer in zake Art. 123 van het Regeerings-Reglement een zeer belangrijke mededeeling

gedaan. Men kent dit beruchte artikel. Het luidt aldus:

„De Christen-leeraars, priesters en zendingen moeten voorzien zijn van eene door of namens den Gouverneur-Generaal te verleenen bijzondere toelating om hun dienstwerk in eenig bepaald gedeelte van Nederlandsch-Indië te mogen verrichten. Wanneer de toelating schadelijk wordt bevonden of de voorwaarden daarvan niet worden nageleefd, kan zij door den Gouverneur-Generaal worden ingetrokken.”

Terecht is tegen dit Artikel, niet alleen van Roomsche, maar ook van Antirevolutionaire zijde steeds met kracht geprotesteerd. Maar tot nu toe bleef de zaak zooals ze was.

Thans heeft echter de Minister in de 1e Kamer o.a. het volgende gezegd: „Ik kan de toezegging doen, dat van mijn kant binnenkort stappen zullen worden gedaan om de zaak tot een einde te brengen. Het eerste vereischte daartoe is de medewerking der Indische autoriteiten, waarna de ontworpen regeling ten spoedigste bij de Staten-Generaal aanhangig zal worden gemaakt. Ik neem mij voor, deze zaak met zoodanigen spoed te behandelen, dat, behoudens onvoorziene belemmering, in den loop van het volgende voorjaar voorstellen kunnen worden ingediend aan de Wetgevende Macht.”

Blijkens de verklaring van den Minister is er dus een regeling ontworpen. En het uitzicht is geopend, dat die ontworpen regeling het volgende voorjaar, dus in het begin van 1925 bij de Kamer in behandeling komt.

Het spreekt van zelf, dat we met groote belangstelling afwachten, hoe die regeling zal luiden. Onder ons is er niemand, die het voor het bestaande Art. 123 opneemt, ook al mag dankbaar erkend, dat de Regeering van dit infame artikel de laatste jaren geen misbruik heeft gemaakt. Maar al zijn we zoo sterk mogelijk tegen dit Artikel, zoo als het thans luidt, dan is daarmede geenszins gezegd, dat we tevreden zouden zijn, indien dit artikel zoo maar geschrapt werd en de deur voor de z.g. dubbele zending wijd werd opengezet. Door dubbele zending verstaat men, dat er twee zendingen b.v. een Roomsche en een Protestantsche tegelijk op eenzelfde plaats in concurrentie met elkander gaan werken. Tot nu toe kon dit niet want Art. 123 belette dit. De deur nu zoo maar, door schrapping van Art. 123 zonder meer, open zetten voor dubbele zending, zouden velen onder ons en, naar wij meenen, al onze missionaire arbeiders een ramp achten voor de Inl. bevolking, wijd deze daarvoor niet rijp is.

Zelden komt er in de Staten-Generaal een zaak aan de orde, die voor de zending van zooveel gewicht is, als wanneer Art. 123 in behandeling komt. Zou het niet zeer gewenscht zijn, dat de Antirevolutionaire en Chr. Historische groepen in de Kamers, eer de voorstellen der Regeering in zake Art. 123 R. R. in behandeling worden genomen, eens eenige voeling hielden met de verschillende zendingen, opdat met de eventuele bezwaren en wenschen van de zijde der zending rekening kan worden gehouden? Het is zeer te hopen dat het noodige overleg plaats hebbe opdat er zoo mogelijk eene bevredigende oplossing in deze uiterst moeilijke aangelegenheid worde gevonden.

De Keucheniuschool.

De Keucheniuschool te Djokjakarta gaat wellicht verhuizen. Niet naar een andere stad. Maar wel naar andere gebouwen. De tegenwoordige gebouwen beantwoorden sinds lang niet meer aan de behoeften der school. Ook de Regeering was daarvan overtuigd. Aan verbouwing en uitbreiding waren zeer groote bezwaren verbonden. Over de beste wijze om te voorzien in de nooden van de Keucheniuschool, is reeds enkele jaren met de Regeering onderhandeld. Maar de oplossing werd niet gevonden. De I.g. Generale Synode droeg hare deputaten op *„in overleg met de Algemeene Vergadering zooveel mogelijk te bevorderen, dat voor de Keucheniuschool op een nieuw terrein nieuwe gebouwen worden gesticht tenzij op een andere wijze behoorlijk in de behoefte aan geschikte gebouwen mocht kunnen worden voorzien.”*

Met het oog op de groote kosten had de Regeering bezwaar om voor nieuw-bouw subsidie toe te staan, want dat zou haar op circa f150.000 komen te staan. Er is echter thans een uitweg gevonden. In beginsel heeft de Regeering zich bereid verklaard, de gebouwen der voorbereidende afdeling van de Gouvernements-Kweekschool te Djokjakarta, met de daarbij behorende onderwijzerswoning en leerschool, ten gebruike te geven aan de Keucheniuschool. Deze gebouwen, die de Regeering desnoods wel missen kan, zijn voor de Keucheniuschool uitnemend geschikt. Er is een betrekkelijk slechts geringe uitbreiding noodig om deze gebouwen voor de Keucheniuschool geheel pasklaar te maken. Ook de ligging is zeer goed. Niet al te ver van de plaats waar thans de school staat.

Natuurlijk blijven deze gebouwen het eigendom der Regeering. Maar er behoeft geen huur te worden betaald. Mocht de Re-

geering later de gebouwen zelf weêr willen gebruiken, dan kan de Keucheniuschool rekenen op subsidie om nieuwe gebouwen te stichten. Tevens vraagt nu de Regeering, dat de eerste jaren afgezien worde van de oprichting eener Normalschool te Solo, waarvoor anders reeds toestemming was verleend.

Voor de Keucheniuschool is de gevonden oplossing zeer verblijdend. Het is het voor-nemen, dat zij reeds met 1 Juli a.s. zal verhuizen.

Ook voor de zendingskas is deze schikking bijzonder gunstig. Nieuw-bouw zou ook van de kas der zending een aanzienlijke som hebben geëischt.

En bovendien komen nu de gebouwen, waarin thans de Keucheniuschool is gehuisvest, geheel vrij. Deze kunnen dan gebruikt worden voor de opleidingsschool van Ds. Bakker. Daarvoor zijn ze nog groot genoeg en ook zeer geschikt. En dit spaart een aanzienlijke uitgave, want anders moest het volgend jaar, bij de uitvoering der reorganisatie, deze school aanmerkelijk worden vergroot.

De Generale Kas der Zending.

De Generale Kas der zending heeft in 1923 ontvangen:

Per Legaten	f 2.036.31½
„ Bijdragen voor het Chr.	
„ Jav. Boekenfonds	„ 300.—
„ Ned. Geref. Zend. Ver. . .	„ 450.—
„ Giften en schenkingen ..	„ 4.865.24½
„ Saldo Zendingsblad	„ 13.154.20
„ Extra collecte	„ 33.602.68
„ Interest	„ 468.96
„ 10 pCt. van de ontvang-	
sten der zendende Kerken	„ 20.914.10

f 75.791.50

Door de extra collecte, die uit den aard der zaak een buitengewone inkomst gaf, is het cijfer der ontvangsten over 1923 bijzonder hoog geweest.

Toch hebben de uitgaven de inkomsten nog overtroffen. Zij waren als volgt:

Aan subsidie Kerk te Batavia	f 1.156.21
„ subs. Kerk te Soerabaia	„ 2.970.—
„ Zendingsconsulaat	„ 3.614.—
„ Zendings Studie Raad ..	„ 200.—
„ Kosten der deputaten Synodi	„ 1.500.—
„ Keucheniuschool	„ 6.575.—
„ Christ. Holl. Inl. Kweekschool	„ 12.232.36½
„ Zendingsdienaar	„ 6.652.55
„ Opleidingsschool Java ..	„ 15.168.03

„ Opleidingsschool Soemba	„ 20.863.80
„ Zendingsbibliotheek Java	„ 62.54
„ „ Nederland	„ 300.—
„ Wachtgelden en pensioenen	„ 2.350.—
„ Administratie en Beheer	„ 524.—
„ Subsidie Med. dienst	„ 1.200.—
„ Afschrijving gebouwen	„ 1.707.50

f 77.075.99½

Vooral de Opleidingsscholen vorderden in 1923 zeer beduidende uitgaven. Ondanks de hooge opbrengst van de extra-collecte was er een tekort van f 1.284.49½.

25 Mei '24.

W. B.

Aan

de Zendende Kerken van Friesland.

Waarde Broeders,

Het jaar dat nu voorbijging is voor onze arbeid vruchtbaarder geweest dan het vorige. Het aantal zielen is met bijna 50 gestegen. Niet minder dan 41 kinderen, en 36 volwassenen mocht ik dit jaar in het lidmatenboek voor het eerst inschrijven. Gij zult gevoelen, dat dit getallen zijn, die getuigen van zegen, dien de Heere schonk. Natuurlijk staan daartegenover ook verliezen, die we in onze kleinen kring geleden hebben, doordat er weer sommigen waren, die verhuisden naar elders, ook die zich aan de gemeenschap der kerk onttrokken, voorts 3 volwassenen en 3 kinderen, die we door den dood verloren, en eindelijk een gezin, dat wegens een voortgezet goddeloos en ergerlijk leven van de gemeente werd afgesneden.

Als ik nu, bij het begin van het nieuwe jaar ons terrein overzie, dan zijn er ook thans nog sommige plaatsen, die met goede hope vervullen voor de toekomst.

Het is wel in de eerste plaats Groedjoegan, waar het Evangeliezaad in sommige harten een vruchtbaren bodem schijnt te vinden. De Heere is bezig daar dingen te doen, die wij niet verwacht hadden. In drie plaatsen, op vrij grooten afstand van Groedjoegan, n.l. Karangtiengis, Moenggoe en Djagamertan kidoel, wonen menschen, die tevoren een goddeloos leven leidden, en die nu hun zondig leven hebben laten varen en ijverig komen tot het onderwijs uit het Woord van God. Het zijn maatschappelijk ook niet van de geringste menschen, maar mannen van beteekenis en invloed, tot buiten hun eigen woonplaats. Hoe die menschen ineens zoo veranderd zijn, dat is hun zelf en den menschen, die het vernemen, een raadsel. Wij kunnen wel middelen aanwij-

zen, die God gebruikt heeft. Maar dat zijn dezelfde middelen, die ook bij vele anderen zijn aangewend, maar vruchteloos.

Vooreerst waren die menschen van vroeger reeds goed bekend met een van de flinkste leden onze Groedjoegansche Gemeente, iemand die vroeger ook met hen de zonde had gediend. Die man predikte hun nu, als ze hem nog eens ontmoetten, het Evangelie. Maar wat waarschijnlijk nog meer invloed had, ze zagen hoe deze man veranderd was, hoe hij nu vrij was van de zonde, en inderdaad beter en gelukkiger dan tevoren. Wat hij op die manier van de kracht van het geloof in Christus zag, dat was voor Samenggala uit Karangtiengis reeds genoeg, om hem het onderwijs te doen zoeken, waarbij zijn vroegere vriend zooveel baat gevonden had. Maar bij een ander gebruikte de Heere als middel ons hospitaal. Matkarim had een zoon, die lang gesukkel had. Hij vond nergens baat. Naar het zendingshospitaal wou hij niet, totdat hij op een goeden dag zei: Nu dan probeer ik het toch maar.

En werkelijk, hij vond daar genezing. En de Christelijkheid, waar hij oorspronkelijk zo bang voor was, die viel hem erg mee, ja hij vond, dat dit toch eigenlijk wel het ware was. En dat vond zijn vader ook. En toen nam die vader een koen besluit. Als dat Christendom de ware godsdienst was, dan wou hij ook een christen zijn. Hij zocht het onderwijs van den Helper uit Groedjoegan, en — hij is sedert drie maanden een trouw en ijverig leerling. 's Zondags kerken die menschen trouw te Groedjoegan, en in de week houdt Stefanoes catechisatie voor hen en voor een paar andere gezinnen te Moenggoe, dat zoowat in het midden ligt van de woonplaatsen van die nieuwe menschen.

Zoo is een vorig jaar ook ongeveer die kring te Binajoe ontstaan, die vanuit Wera, bij Gombong wordt verzorgd. Die kring is ook in dit jaar weer aanmerkelijk uitgebreid, zoodat het niet lang meer zal duren of het is daar de plaats om een helper te vestigen, en een nieuwe post te openen.

Trouwens in al de Gemeenten was er het afgelopen jaar wel eenige toename.

Mag ik U uitnoodigen mij even te volgen, dan breng ik U op de verschillende posten, en vertel U van ieder wat.

Keboemen is de hoofdplaats. Wat hier gearbeid wordt in de Zending, dat komt niet alleen de plaats zelf ten goede, maar dat betreft het geheele zendingsterrein. Hier is het hospitaal, waar menschen uit de geheele afdeling toevlucht zoeken met hunne krankheden. Het zijn zeker iederen dag een

paar honderd menschen, die hier geholpen worden. Sommigen ontvangen zeer kostbare hulp, als, ze groote operaties moeten ondergaan, of vaak weken lang met groote zorg verpleegd moeten worden. In vele gevallen kunnen de menschen het maar o zoo weinig waardeeren, wat voor hen gedaan wordt, omdat ze van de medische kunst en wetenschap maar een heel zwak begrip hebben. Wat een groote operatie beteekent, dat ontgaat hun, en zij begrijpen ook niet waar al dat nauwkeurig onderzoek en al die bijzondere zorg bij de behandeling en de verpleging voor noodig zijn. Maar twee dingen merken ze ongetwijfeld, n.l. dat ze hier baat vinden in vele gevallen, waar de doekoens in de desa absoluut geen raad mee weten, en — dat wat hier gedaan wordt het werk van Christenen is, die Gods Naam aanroepen, en bij niemand buiten Hem hunne kracht en hunne wijsheid zoeken.

En wat hen vaak het meeste verbaasd, is de liefde en het geduld, waarmede ze bejegend worden. Laatst was hier een hadji (iemand die naar Mekka in Arabië geweest is). Die man had bij een vechtpartij een slag met een patjoel (een instrument waar ze den grond mee plegen om te spitten) op zijn hoofd gehad, dat het door zijn schedel heen gegaan was. Het was een lastige man. De dokter was nog al in zorg over hem. Maar het ging goed. Het scheen dat hij zou genezen. Toen kreeg hij het ineens in zijn hoofd, dat hij weg wou. Op een morgen, dat in de zaal van de polykliniek, waar dagelijks de patiënten binnenkomen, de gewone godsdienstoefening gehouden werd, zag dokter hem voor het open raam voorbij loopen om naar huis te gaan, terwijl hij voor zijne genezing nog stil moest blijven liggen. Natuurlijk Dokter gauw naar hem toe, en hem bij zijn mouw gepakt. Maar inplaats dat hij zich terug liet tronen, hief hij zijn andere hand op waarin hij een leege flesch droeg, en zou daarmee den dokter pardoes op het hoofd geslagen hebben, als deze niet den slag ontweken was. Dokter kwam te vallen en hij probeerde opnieuw te slaan, doch doordat dokter zijn arm afweerde kwam de slag op den grond in het grint terecht. De stukken van de flesch vlogen alle kanten uit. Een stuk van de flesch hield hij nog in de hand, en dat was nu een dubbel gevaarlijk wapen, door de scherpe punten en snijdende kanten, die daaraan zaten. Maar voor hij daarmee veel kwaad kon doen, waren er wel een vier- of vijftal menschen op af komen stormen, die den man aan alle kanten vast pakten. Zoo liep alles goed af. De man, die zoo gevaarlijk gebleken was, misschien een gevolg er

van dat zijne hersenen door dien slag beledigd waren, ging nu eerst naar de gevangenis, en vandaar naar het gouvernementsziekenhuis, waar een afdeeling voor krankzinnigen is. Maar de man zelf verlangde weer naar het hospitaal van de Zending, vooral toen Dr. Vonk hem daar ginder ook opzocht, en daarbij blijk gaf, niet door wraak bezielde te zijn. En hij kwam terug. En nu gaf hij zich gewillig over, al moest hij nog een operatie ondergaan, en al duurde het nog een heele tijd, dat hij behandeld moest worden; en er was geen dankbaarder patiënt dan hij. Zoo was hij nu overtuigd, dat ze het hier wel met hem meenden.

Vergeef mij deze uitwijding, die ons eigenlijk te lang heeft opgehouden. Laat ik U nog even vertellen, dat het evangelisatiewerk in het hospitaal nu in hoofdzaak gedaan wordt door Soesena, die gelukkig gesterkt wordt om nog wat te werken, en dat het m.i. beter dan ooit gedaan wordt. Soesena heeft bijzonderen takt om met de menschen om te gaan. En het blijkt ook, dat het werk niet geheel vruchteloos is. Op zaal I ligt tegenwoordig een Chinees, die zeer beslist zijn geloof in den Zaligmaker belijdt, dien hij hier heeft leeren kennen.

Onze Gemeente heeft dit jaar geen groote vorderingen in aantal van nieuwe leden gemaakt. Maar we groeien toch. En binnenkort hopen we hier ouderlingen en diakenen te kiezen. Gij weet, dat de Gemeente hier ook nu reeds maandelijks f 20.— opbrengt voor het salaris van haren Helper. Dikoen werkt hier nu, uit Karanganjar, sedert Soegondo ter vervanging van Soesena naar Glonggong is gegaan. Soegondo is feitelijk door de Gemeente in Glonggong beroepen, want er kwam een deputatie uit de Gemeente bij mij om er op aan te dringen, dat Soegondo hun Helper worden mocht. Het kwam mij ook voor, dat zij een goede keuze deden.

Laten we van Keboemen eerst naar Krakal gaan. Dat ligt een beetje in de bergen, ten N.O. van Keboemen. 't Is een mooi tochtje erheen. En het ziekenhuis is bijzonder mooi gelegen daar. Zoals Gij weet, hebben we hier reeds meer dan 20 jaren ons hulp-ziekenhuis. Het heeft natuurlijk veel in betekenissen voor ons verloren, sedert we te Keboemen ons groot ziekenhuis hebben. Maar het is toch nog wel van beteekenis. Soms zijn er maar weinig patiënten, want als er te Keboemen plaats is, dan willen de menschen liever daar zijn. Maar toen ik er de laatste keer was, lag het toch weer vol. En al die menschen hooren het evangelie. Dagelijks wordt met hen Gods Woord gelezen. Eens in de week krijgen ze cate-

chisatie, d.w.z. met sommige hoofdwaa-
heden van het evangelie worden ze opzette-
lijk wat beter bekend gemaakt. En des
Zondags komen ze ook in de koempoelan
(samenkomst). De kerk wordt trouwens in
het ziekenhuis gehouden. Zoo zijn er altijd een
veertig menschen onder het gehoor. En het
is opmerkelijk, dat in dat ziekenhuisje te
Kralak reeds meerdere menschen tot Chris-
tus zijn gebracht. Ook in het afgeloopen
jaar heb ik weer een van de patiënten
mogen doopen. Bovendien was er een man
uit Baniara, een paar uur loopens van Kralak,
die zich bij de Gemeente gevoegd heeft,
en een man en een vrouw die als Christe-
nen van Wonosobo gekomen zijn. Zoo heeft
zich het kleine kringetje hier weer een we-
nig uitgebreid. Maar het zijn geen menschen
van Kralak zelf, die hier gewonnen worden,
evenals het in Keboemen geen menschen
van Keboemen zijn.

Van Kralak kunnen we naar Pamrian
gaan, zonder Keboemen aan te doen. Want
halverwege tusschen Kralak en Keboemen,
waar als we van het Noorden komen de
weg naar het Westen ombuigt, daar is een
zijweg, die ongeveer recht naar het Zuiden
gaat en ons dicht bij Pamrian brengt.

Als Gij U herinnerdet hoe het verleden
jaar te Pamrian was, en Ge kwaamt er nu,
dan zoudt Ge zeggen: Wel, dat is hier ver-
anderd. Verleden jaar moesten we van den
grooten weg, om bij de school te komen,
eerst de dessa in, langs een oneffen, soms
ook zeer modderig voetpad. De school stond
verscholen midden in de dessa. Ze was niet
eens gemakkelijk te vinden.

En 't was een klein gebouwtje, met niet
meer dan een lokaal. Zoo kon die school
zich niet ontwikkelen. Daarom hebben we
dit jaar een nieuw erf gekocht, aan den
grooten weg gelegen, en daar hebben we
een nieuwe school op gezet, met twee ruime
lokalen, en daarnaast zijn we nu een huis
aan het bouwen voor den tweeden onder-
wijzer, Soedarmin, die in het laatst van '23
getrouwd is. 1 Maart kan hij in zijn nieuwe
woning trekken, die voor een deel gemaakt
is van materiaal, dat we van de oude school
nog gebruiken konden. De onderwijzers zijn
overtuigd, dat we nu een knappe school
hebben, er met den nieuwen cursus grootere
toevloed van nieuwe leerlingen dan anders
zal zijn. En dat is wel noodig, want ver-
leden jaar was de school in leerlingaantal
achteruit gegaan.

De Gemeente in Pamrian heeft dit jaar
nog al tegenspoed gehad door de ziekte van
Idris Soenarma, haren voorganger. Weken
heeft hij in het hospitaal te Keboemen ge-
legen. Al dien tijd deed Soedarmin, een

jong onderwijzer, tegelijk het werk van den
voorganger. En hij heeft zich goed gewee-
rd, maar de gemeente miste toch haren voor-
ganger. Ze houden van Idris. En hij houdt
van de Gemeente. Ook werkte hij daar met
zegen. Ook dit laatste jaar is Pamrian nog
aardig gegroeid. Van 19 breidde het aantal
belijdende lidmaten zich uit tot 24. En nu
zijn er al weer doopkandidaten. Gelukkig
is Idris ook in zooverre weer hersteld, dat
hij zijn werk weer doet. Wij hopen zeer,
dat de Heere hem nog moge sparen. Hij is
een goede kracht.

En nu gaan we naar Premboen. Gij herin-
nert U wel, de Gemeente waar Islak in
„Uit Keboemen" van vertelde, waar de
tegenstand, en helaas, ook de afval zoo
groot geweest is van velen.

Een zeer bemoedigend beeld geeft Prem-
boen nog niet. Uitwendig ziet het er wel
aardig uit: Iskak woont in een goed huis.
Op zijn erf staat de school met twee lo-
calen en twee onderwijzers, maar met
niet meer dan een goede 30 leerlingen.
Toen onze school even klaar was,
vatte de dessa het plan op om vlak
daarbij een dessaschool te bouwen. Ik
trachtte mij daartegen te verzetten, maar
zonder resultaat. Die bouw ging door, en nu
gaan de kinderen van de dessa natuurlijk
naar hun eigen school, althans in de lagere
klassen. Want aan onze school gaat het
onderwijs verder, en zoo komt het, dat ze
van de dessaschool voor de derde en vierde
klas nog wel onze school willen bezoeken.

Het hoofd van de school is Sis Sachejoes,
een zoon van een der eerste Christenen die
tot de Premboensche Gemeente behoorden.
En de tweede onderwijzer is ook uit de om-
geving van Premboen. Zij zijn dus beide
vruchten van den arbeid daar. Sis heeft
pas in het hospitaal een groote operatie
ondergaan. Maar hij getuigt, dat hij gelooft
in leven en sterven het eigendom te zijn van
Jezus Christus.

De Gemeente in Premboen is alleen in
het aantal gedoopte kinderen iets vooruit
gegaan. Maar het aantal kerkgangers is wel
toegenomen. Het schijnt dat het volgende
jaar enkele menschen om den doop zullen
vragen. O, wat zouden wij hier graag een
krachtiger werken gewaar worden van den
Geest des Heeren. Er is zoo weinig warmte.

En in Kaboetoean in het verre Zuiden,
is het niet veel beter. De eerste leden van
deze Gemeente zijn in Premboen gewonnen,
door den arbeid van Iskak. Maar van de
oudste leden is nu maar één meer over. Dat
er toch nog een gemeente is bewijst, dat het
Woord Gods hier toch ook niet geheel on-
beantwoord is gebleven. En het is eigen-

aardig, hoe ook hier uitkomt, dat wat de een zaait, door den ander vaak geoogst wordt. Twee meisjes van hier voegden zich in Banjoemas bij de Gemeente. Ook mocht ik in Kaboetoehan zelf verleden jaar een jonge man doopen, een zoon van een der eerste Christenen, maar die langen tijd niets van den dienst des Heeren had willen weten. Hij was als kind reeds gedoopt, toen zijn vader Christen werd. Maar later groeide hij op als alle andere kinderen van de dessa, en hij was niet een van de besten. Toen hij belijdenis deed, zei hij, terwijl zijn vader er bij zat, dat zijne ouders hem gewoon hadden laten gaan, en dat ze hem over den dienst van God nooit gesproken hadden. Ten slotte had de Heere het zelf in zijn hart gegeven om den Heere te zoeken. Ook bleek uit zijn belijdenis en uit de verandering, die in zijn wandel had plaats gegrepen, dat het hem ernst was met dat zoeken.

Overigens is Kaboetoehan een dessa, die niet zeer gunstig is. 't Is daar een ongezond oord door de moerassen, die in de buurt zijn. Er heerscht veel malaria en ook veel mijnwormziekte. Voorts woont er veel slecht volk, dat door diefstal en brandstichting de buurt onveilig maakt. Het dessabestuur en de dessapolitie schijnt daartegenover zoo goed als machteloos te staan. Manasse heeft het er niet zeer aangenaam. Er zullen niet veel Helpers zijn, die graag met hem willen ruilen.

Ten Westen van Keboemen is Karanganjari nu geheel verlaten. Onze colporteur Nicodemus woont nu in wat er van het huis van Dikoen nog is blijven staan, en zorgt voor het erf, dat hem door de vruchtboomen, die er staan nog wel een kleinigheid oplevert. Dikoen bezoekt Karanganjari nog wel eens in de week. Er woont een Chinees, die zeer begeerig naar de prediking des Evangelies is. Ook heeft Dikoen wel een paar aanknoopingspunten in de naaste omgeving.

De Gemeente in Wera bij Gombong kwam van 53 op 63 zielen, het aantal bel. lidmaten van 25 op 30. Begin Jan. van dit jaar zijn daar reeds weer een tweetal bijgekomen. Onze vroegere Helper Jacob, die indertijd wegens zijn voortgezet ergerlijk leven van de Gemeente moest worden afgesneden, is ook weer met schuldbelijdenis teruggekomen, en volgens het eenparig getuigenis der broederen gaf zijn wandel ook getuigenis van de oprechtheid zijner bekeering. Zoo vond ik vrijmoedigheid om hem weer toe te laten tot het avondmaal.

De Inlandsche onderwijzers van de Holl. Jav. school te Gombong houden tegenwoor-

dig eenmaal in de week met de oudere leerlingen der school een vergadering ter bespreking van godsdienstige onderwerpen. De leerlingen mogen daar allerlei vragen indienen, en de onderwijzers geven daar in die vergaderingen antwoord op. Onder den zegen des Heeren kan dat van veel nut voor de verbreiding van het woord des Heeren zijn. De eene onderwijzer, Soekiran, is zelf door die school tot het geloof gekomen.

In Glonggong was dit jaar de oogst niet groot van nieuwe lidmaten. De Gemeente had veel te lijden, eerst door de langdurige ziekte van Soesena. Toen Soesena vervangen was door Soegondo moest deze kort daarna zijn vrouw missen, en later is Soegondo ook zelf nog ernstig ziek geweest. Maar juist in zulke tijden wordt wel de kracht van het geloof in onze Christenen openbaar, als zij toonen hoe ze elkander lief hebben, en ook hoe ze troost putten uit hun geloof.

Over Groedjoegan sprak ik al in het begin. Daar is verblijvende vooruitgang en toenemende belangstelling in de omgeving.

En in Djana, onze jongste Gemeente, die gelegen is tusschen Glonggong en Groedjoegan, in het Zuiden, mochten we ook van zegen spreken. Daar deden vier mannen en twee vrouwen belijdenis in het afgelopen jaar. Ook ging onze school daar mooi vooruit. Tot nu toe hielden ze de school in een deel van de woning van een onzer christenen, die ik voor dat doel een beetje had helpen uitbreiden. Maar nu hebben we een nieuwe school, geheel een steenen gebouw. De jongste onderwijzer Wasita, is een zoon van den schrijver van Djana, die nog niet lang geleden tot de Gemeente is toegetreden. Jochas, de andere onderwijzer, tevens voorganger der Gemeente, is op de school geweest van Ds. Bakker Mij dunkt, dat hij met ijver en takt zijn werk verricht.

Zooals gewoonlijk geef ik de cijfers en sommige andere gegevens het werk betreffende in een apart statistisch overzicht, zooals ieder jaar in de acta van de Zendingsynode wordt afgedrukt.

Daarin komt niet voor een opgave van wat de collecten in de verschillende Gemeenten het vorige jaar hebben opgebracht. Laat ik U daarvan een paar cijfers noemen. In Glonggong, een gemeente van 129 zielen, groot en klein, bedroegen de Collecten voor den Kerkedienst f 165.48 en voor de armen f 52.28, in Keboemen, groot 76 zielen waren die cijfers f 274.89 en f 151.59½, in Groedjoegan met 68 zielen brachten de collecten op f 52.71. en f 26.42. In al de Gemeenten samen, met hare 496 zielen kwam

binnen voor den kerkedienst f 723.31 en voor de armen f 336.56½. De gemiddelde opbrengst is dus per hoofd in een jaar f 1.45 voor de kerk, en f 0.67 voor de armen. Mij dunkt, dat het te weinig is.

Maar het is toch meer, dan een doorsnee christen in Friesland voor de Zending opbrengt. En wij hebben toch niet den indruk, dat wij onze Zending cadeau hebben.

De Heere heeft ons zeer gezegend, wat onze gezondheid aangaat. Ik heb veel gereisd en veel gepreekt. En ik heb niet een enkele Zondag hoeven te verzuimen. Ook onze helpers werden ons allen gespaard. Gods Woord is door allerlei arbeid in wijden kring verspreid. Daartoe hebben het hospitaal en de scholen zeer veel bijgedragen.

Wij danken U voor de offers der liefde en der gehoorzaamheid, die Gij aan al dien arbeid mocht geven. Ruste er nog rijkelijk Gods zegen op, tot eere Zijns Naams, tot zaligheid van zielen, en tot Uwe en onze vreugde.

Met hart. groeten en heilbiede,

Uw dienstw. dienaar
K. v. DIJK.

KEBOEMEN, 13 Febr. 1924.

BIJ DE FOTO.

Kerstvergadering in Djokja.

Op 25 en 26 Dec. hielden we gemeentevergadering in de kerk op Gondokoesoeman. Uit alle plaatsen in 't Djokjasche waren brs. en zrs. opgekomen, en bovendien nog enkele afgevaardigden van andere terreinen. Die allen werden bij Jav. Christenen onderdak gebracht. De Javanen zijn zeer gastvrij, ze zien kans om tien en meer gasten in hun huis te bergen. Veel comfort eischen de gasten niet. Reeds de mat is een heerlijke slaapplek. Zoo kunnen er zeer veel onderdak gebracht.

Drie onderwerpen waren het dien dag vooral die de aandacht bezig hielden. In de eerste plaats is door mij ingeleid het onderwerp: pandita Djawa. Het belangrijkste daarbij is dit, dat Gods Woord zegt, dat God aan zijn gemeente herders en leeraars geeft. De instelling van dat ambt hangt niet van onze willekeur af. Gods Woord beslist ook over deze vraag. De Holl. predikant en ook de goeroes Indjil zijn geen ambten van de Jav. gemeente zelf. Deze toestand kan daarom slechts voor een bepaalden tijd duren. Volwassenheid der gemeente voor deze zaak blijkt in haar kracht en bereidheid om haar eigen predikant te betalen.

Naar aanleiding daarvan kwam een breede bespreking los. Alle broeders waren het er over eens, dat de Jav. gemeente een

eigen predikant moet hebben. Gelukkig is de tijd voorbij, dat de Jav. broeders slechts den lof zingen van het bestaande, en het verbazend gelukkig vinden dat ze gelijk kinderen van Holland uit verzorgd worden. Dat vonden ze goed en goedkoop. Maar gelukkig begint algemeen het besef door te dringen dat de Jav. gemeente bij dezen toestand niet blijven mag om Godswil. Wel waren er onderscheiden, die de vraag stelden of de Jav. gemeente dat alles reeds zou kunnen bekostigen. Zeer terecht vroegen ze naar een begroting van de kosten daarvan, opdat de gemeente daaruit kan overwegen of zij dat alles opbrengen kan. De bedoeling van de kerkeraad was dan ook, op deze gemeentevergadering slechts zeer algemeen over de zaak te spreken, om te zien of ergens nog de oude bezwaren waren te overwinnen. Het blijkt nu een vraagstuk van financiëlen aard te zijn, en daarom heeft nu de kerkeraad een comm. benoemd, die een begroting zal maken, om die dan te bespreken op de gemeentevergadering van 28 Februari.

In de tweede plaats is er gesproken over het verband tusschen de Jav. gemeente en de zending, of wat de Javaansche gemeente voor de zending doen kan. Hierover gaf Sastrohardjono, onderwijzer aan de 1ste H. J. S., enkele beschouwingen. Hij wees op de plicht der Jav. Christenen om in heel hun leven en in al hun werk te getuigen voor het Evangelie, mee te werken aan krantverspreiding en huisbezoek, en zoo allen zendelingen te worden naar ieders vermogen. Daarna op de noodzakelijkheid van het oprichten van Zondagscholen, waarvan de eerste juist begonnen is, met zoo goed resultaat, dat reeds anderen in voorbereiding zijn. Op de taak der Jav. Christenen om ook zelf scholen op te richten tot bevordering van den loop des Evangelies. Op de mogelijkheid om ook zelf colporteurs en goeroes Indjil aan te stellen. Dit werk zou dan alles kunnen geschieden in aansluiting aan het werk der zending, zooals dat uit Holland geschiedt. Over deze zaken was nog wel eenig verschil van meening. Er waren er die meenden, dat de gemeente het nu eerst maar laten moest bij het zoeken van een eigen predikant, en dat men later pas zou kunnen probeeren dit werk onder leiding van een eigen predikant te doen. Anderen zagen terecht in, dat al kan de Jav. gemeente nog niet alles verrichten wat genoemd werd, een zelfstandige Jav. gemeente toch ook de prediking van het Evangelie als haar taak aanvaarden moet. Vooral werd er op gewezen, dat kleinere gemeenten, die over een eigen predikant

nog niet kunnen denken, toch zeker evenzoo een taak hebben ten opzichte van het brengen van het Evangelie in samenwerking met den goeroe Indjil.

In de derde plaats werd er gehandeld over kerkelijke bijdragen door een der onderwijzers van de 2de H. J. S., Rekso-prajitno. Hij wees er op, hoeveel reeds de gemeenten in Holland hadden gegeven voor het zendingswerk, en hoeveel ook de Holl. gemeente ter plaatse gaf. Natuurlijk kan door de Jav. gem. niet zooveel worden opgebracht, maar het hebben van een eigen

Ze staat nog slechts aan het begin. Over al deze dingen wordt nu verder in den loop van dit jaar beraadslaagd. Ongeveer elke maand wordt een vergadering gehouden waar over zaken voor de gemeente van belang gehandeld wordt.

Op de foto, genomen van de vergadering in de kerk, ziet ge de goeroes Indjil en den kerkeraad der gemeente te Djokja op den voorgrond.

A. POS.

DJOKJA, Februari 1924.

predikant en het verrichten van eigen zendingswerk, maken het toch noodig de bijdragen belangrijk te verhoogen. Het bedrag dat de gemeente maandelijks opbrengt is bij lange na niet genoeg voor alle behoeften. Hij zou een bepaald procent, b.v. 2 of 3 willen vastgesteld zien. Thans brengt de Jav. gemeente in de stad Djokja voor armen en kerk ongeveer maandelijks f 100 bijeen. Zal ze haar eigen pandita onderhouden en voor een deel zendingswerk beginnen, dan zal dat f 200 moeten worden. Dat is ook niet te zwaar. Dat ook dit gunstig ontvangen is bij de gemeente blijkt daaruit, dat op de volgende maandel. lijst de bijdragen reeds met f 15 waren verhoogd.

Ernstig was de leering, die van dat alles tot de vergadering uitging. Veel valt er voor de Jav. gemeente nog te verrichten.

SOLO, 4 April 1924.

Aan de leden
der Gereformeerde Kerken in Zuid-
Holland (Noordelijk gedeelte).

Zeer geachte Broeders en Zusters,

Met veel blijdschap en dankbaarheid lezen wij in de kerkboden de blijken van Uw zendingsliefde. Gij kunt U misschien niet ten volle voorstellen, hoe bezielend Uw liefde op de zendingsarbeiders hier werkt. Wij doen hier Uw werk, en indien Gij nu vrij onverschillig waart voor het welslagen daarvan, zou een rijke bron van kracht voor ons gesloten zijn. Het zendingswerk is in dieperen zin Gods werk, en deze gedachte wekt zeker de hoogste bezieling. Maar de Heere doet dit Zijn werk door Zijn

Kerk op aarde. Daarom kan voor ons besef het hartelijk meeleven der Kerk als tusschen-schakel niet worden gemist.

De dokters en verpleegsters en wij allen zijn bijna verwonderd over wat door velen Uwer voor de linnenkamer van het ziekenhuis wordt gedaan. Er is zoo ontzaglijk veel kleeding noodig. Maar de liefde der Zusters in Uw midden blijkt ten volle berekend voor die groote taak. En als dan de kisten blijken medebrengen, dat Gij ook de Hollandsche arbeiders en arbeidsters in vriendelijke herinnering houdt, dan versterkt dat onze persoonlijke banden aan U.

Misschien zijn er onder U nog enkelen, die niet of te weinig meeleven. Indien dat zoo mocht zijn, dan laten wij hun hierbij weten, dat wij ook hun belangstelling en gebed noodig hebben. Het zich in den geest verplaatsen op het zendingsterrein brengt een rijken zegen voor Uzelven mede. Als Gij inleeft in de ellende van het „zonder Christus zijn, geen hoop hebbende en zonder God in de wereld”, gevoelt Gij beter Uw groote voorrechten en groeit de dankbaarheid in Uw hart. Wie met de zending meeleeft, leert het eigen kerkelijk leven op hooger prijs schatten en nauwer verbonden aan den God van zijn eigen verlossing.

In den laatsten tijd vielen donkere schaduwen. Mevrouw Pos—Kakes werd uit ons midden weggenomen. Het geheel-onverwachte bracht ons allen onder te dieperen indruk, en wij treuren met onzen broeder Pos mede. Moge de Heere hem en al de haren troosten.

Er waren vele zieken, ook ernstig-zieken, in de laatste maanden. Op dit oogenblik lijdt de arbeid in de Hollandsche scholen onder het ziek-zijn van twee broeders en twee zusters. En wij worstelden reeds met gebrek aan leerkrachten. Gelukkig bracht God ons een broeder en twee zusters, die tijdelijk hier kwamen werken. Maar we mogen de onderwijzers en onderwijzeressen onder U nog wel eens herinneren aan de groote behoefte. De ruime zegen Gods op schoolgebied dreigt den schoolarbeid in ernstige moeite te brengen. Waar God zegent, moeten de menschen arbeiden. Ik hoop, dat onze broeders en zusters in Holland, wier levenstaak in schoolarbeid ligt, die verantwoordelijkheid zullen beseffen en zich zullen stellen voor de persoonlijke zendingsvraag.

Deze eerste drie maanden van 1924 brachten een rijken oogst in de Kerk. In de Javaansche Kerk werden 35 volwassenen en 38 kinderen gedoopt, terwijl 7 belijdenis des geloofs aflegden. In de Hollandsche Kerk werden 3 Chineesche jongelui gedoopt en legden 8 belijdenis des geloofs af.

In Drini, vlak bij de Djokjasche grens, waar de vruchten genoten worden van arbeid op het Djokjasch terrein, werden de eerstelingen gedoopt, drie volwassenen en elf kinderen. Onder deze elf zijn er acht, die in de schooljaren vallen. En nu brachten de broeders daar met sterken aandrang het verzoek om Christelijk onderwijs voor die kinderen naar voren. Het was een moeilijk geval. Maar het kon toch op goede wijze opgelost worden. Er was nog een onderwijzer beschikbaar. En met één onderwijzer werd te Tadj (enkele minuten van Drini) een Christelijke Inlandsche school geopend.

Dr. Groot en Dr. Verhagen hopen in Kartasoera, 10 K.M. van Soerakarta, een polikliniek met een klein ziekenhuis te beginnen. Een oude gevangenis is daarvoor ter beschikking gesteld. Het nieuwe in deze zaak is, dat er naa gestreefd zal worden het bedrijf zelfbetalend te doen zijn. Er zijn in Djokja vele en in Solo twee hulpziekenhuizen, die (behalve subsidie) bekostigd worden door suikerfabrieken. Maar de bedoeling is, dat in Kartasoera de zaak gedreven zal worden zonder subsidie en zonder steun van buiten. Indien deze proef mocht slagen en op gelijke wijze ook elders gehandeld mocht kunnen worden, zou dit van groote betekenis kunnen zijn. Het zou groote mogelijkheden openen voor de zending en voor de voorziening in de behoefte aan medische hulp voor de bevolking. Zelfbetalende poliklinieken en kleine ziekehuzen zouden er dan zoovele opgericht kunnen worden, als er personeel voor te vinden zou zijn. Make God den medischen arbeid ook in dit opzicht voorspoedig.

Een wonderlijk verhaal over genezing hoorden we van een Christenvrouw van het platteland, de vrouw van een onderdistricts-hoofd. Ze vertelde, dat ze zware dysenterie gehad had en dacht dat ze zou sterven. Toen ging ze bidden en zeide: „Heere, de vijand wil een van Uw dienstmaagden wegnemen, en zult Gij dat toelaten?” Daarna wikkelde ze zich in een deken en ging liggen. Ze hoorde een stem: ga recht liggen. Toen ze dit gedaan had zag ze een tooneel, dat haar aan den hemel deed denken, zoo schoon en schitterend was het. Ze zag den Heere Jezus driemaal langs zich heengaan. En den volgende dag was ze beter. En nu moeten de menschen niet zeggen dat ik gedroomd heb, merkte ze op, want ik was aan het bidden, dus ik sliep volstrekt niet.

Door Gods goedheid mogen we in welstand verkeer. Connie was in Februari enkele dagen ernstig ziek, doch was spoedig beter, al leed zij nog enkele weken onder de gevolgen.

Met ons beider hartelijke groeten aan
U allen

hoogachtend
Uw dienstwillige broeder
H. A. VAN ANDEL.

Magelang in 1923.

Vervolg II.

Thans eerst iets over Magelang, de hoofdstad. 't Is een lust om de Kerk met pastorie te zien, die het middelpunt is van den Zendingsarbeid. Ik heb nog een kiekje van de eerste plaats van samenkomst, een eenvoudige keet, waarvan de Javanen zeiden, dat het aan het gebouw wel te zien was, dat de Christelijke Godsdienst alleen voor heel arme menschen was. Het gebouw is nu een mooi kerkje, dat op een mooi punt van Magelang staat en toch weer niet zoo mooi is, dat de Javaan er door zou worden afgeschrokken. Of het door ons aardige kerkje komt, dat er steeds meerderen onze samenkomsten bijwonen, weet ik niet, wel weet ik, dat sinds dit kerkgebouw er staat, het aantal bezoekers zeer is toegenomen. In den regel is de arbeid in de steden het moeilijkst en is er in de dorpen veel meer ingang, maar ik kan dit van Magelang niet zeggen. God geeft ook zegen in de stad Magelang onder de Javaansche en de Chinesche bevolking.

Het was een blijde samenkomst, die we kort geleden in onze kerk mochten houden, waar we saamgekomen waren, om tot instelling der ambten te geraken. Ruim een half jaar te voren waren de broeders Bakker en Netelenbos geweest om den toestand der gemeente te onderzoeken en met vrijmoedigheid konden zij op de vergadering van missionaire predikanten een gunstig rapport uitbrengen, zoodat aan de Zendinge Kerk kon worden geadviseerd om tot instelling der ambten over te gaan. Toen bericht uit Middelburg verkregen was, dat er geen bezwaar tegen bestond, belegden we een vergadering der gemeente, waar we twee ouderlingen en een diaken kozen. Er was blijdschap op de vergadering; de broeders hadden al zoo lang verlangd om ambtsdragers te mogen hebben om tot eenige zelfstandigheid te mogen komen. Op dezen post hebben we nu de eerste geïnstitueerde kerk op het Zendingsterrein van Magelang. Zeer waarschijnlijk zal het niet lang duren voor we tot de institueering van een tweede gemeente mogen komen, n.l. te Tempel, waar de Heere veel aanwas geeft. Deze institueering der gemeente gaf een blijde dag, omdat de Zendingsarbeid in deze ge-

meentestichting een harer doeleinden alhier had bereikt.

De gemeente van Magelang is een gemeente, die veel stof tot blijdschap geeft; er zijn enkele ontwikkelde Javanen bij, die zeer ijverig zijn en die door voorbeeld en onderrichting een goeden invloed uitoefenen; meermalen trekken zij er Zondags op uit om in de nabijgelegen dorpen samenkomsten te houden en trachten door allerlei hulp mijn arbeid te verlichten. Het laatste waartoe zij het initiatief namen was de oprichting van een internaat, waarin jongens worden opgenomen, die onze Hollandsch-Javaansche scholen bezoeken en die met een Javaansch internaat genoeg nemen; zij hebben zelf een vereeniging opgericht, die dit internaat zal exploiteeren. De gemeente leeft, de verhoudingen zijn aangenaam, door allerlei arbeid toonen ze hun meelevens en als we 's Zondags samenkomen in den dienst des Woords, dan voelen we den band, die ons samenbindt.

Enkele mededeelingen van Soemba.

1923 was een jaar van veel zorg voor den Zendingskring op Soemba, inzonderheid voor de families te Pajeti. Onvoldoende bezetting van het terrein, ten gevolge van vacatures en verloven, maakte voor sommigen het werk te zwaar, zoodat overspanning niet te vermijden was. Vooral onze oudste Dienaar, onze „officier" Ds. De Bruyn maakte een moeilijken tijd door, maar gelukkig schijnt nu bij hem het evenwicht zich weer hersteld te hebben. Bij anderen dreigde door ernstige ziekte meermalen levensgevaar, maar de Heere redde uit allen nood. 1924 begon met een wolkenlozen hemel en belooft tevens een jaar van beteekenis te worden in de geschiedenis der Soembazending.

1 Januari 1924 werd op eenvoudige maar toch feestelijke wijze te Karoeni „de Opvoedingsschool voor Helpers bij den Dienst des Woords" geopend. Daarbij waren tegenwoordig Ds. van Dijk en Mej. Zigterman en de geheele zendingspost te Karoeni. Den 2en Januari werd met de lessen een aanvang gemaakt. De eerste cursus, die tot Juli 1926 duren zal, werd begonnen met 8 leerlingen, 6 ongehuwde (interne) Soemba-leerlingen en 2 gehuwde Savoneezen. Een der aangewezenen, een gehuwde Soemba-nees, was door omstandigheden niet aanwezig. Later is beter geoordeeld, dat deze den cursus ditmaal niet zal volgen.

Met groot genot is Ds. Krijger in zijn nieuwe werkkring bezig. De ijver der leer-

lingen is voorbeeldig. Blijkbaar genieten zij ook in hunne studie.

Onze Zending is met de oprichting van deze school wel zeer voorspoedig geweest. Behoudens een paar woningen voor de gehuwde leerlingen kon ditmaal de op Soemba zooveel tijd en kracht roovende „bouwerij” geheel achterwege blijven. Door de opheffing van Karoeni als Bestuursvestiging, kreeg onze Zending de beschikking over de Gouvernements woning, een ruim gebouw met bijgebouwen en paviljoen. Het paviljoen biedt juist ruimte genoeg voor de school en de huisvesting van de inwonende leerlingen.

De oprichting van deze school is niet alleen van beteekenis voor Soemba en de Soembazending, maar ook voor de Gereformeerde Kerken in Nederland in 't algemeen. Zij is n.l. voor rekening van de gezamenlijke Kerken en staat onder leiding van de Deputaten der generale Synode voor de Zending, geheel op dezelfde wijze als de Opleidingsschool te Djocja.

Dientengevolge hebben onze Kerken thans naast haar *Javaansche* ook haar *Maleische* Opleidingsschool voor Goeroe Indjil en zijn van nu af ook alle Gereformeerde Kerken in Nederland bij het Zendingswerk op Soemba betrokken. Of omgekeerd deze school behalve voor Soemba zelf, ook iets zal kunnen zijn voor het Zendingswerk onzer Kerken in 't algemeen, zal de toekomst moeten leeren. Het leerprogram komt vrijwel geheel overeen met dat, dat tot nog toe te Djocja gevolgd werd. Spoedig zal de verhouding wat onderwijspeil betreft anders zijn, maar Soemba hoopt haar oudere zuster ook in haar ontwikkeling na te streven. Misschien wel in versneld tempo, zooals heel de ontwikkelingsgang van het Inlandsche leven, ook op de Buitenbezittingen de laatste jaren met versneld tempo verloopt. Ook Soemba begint te ontwaken en meerdere perspectieven openen zich. Als niet alle teekenen bedriegen, zal Soemba het b.v. ook niet lang meer zonder Hollandsch-Inlandsch onderwijs kunnen doen.

Wij zouden zeggen, deze school is te laat opgericht. Het Zendingswerk op Soemba verkeert nu in het stadium, dat overal plaatselijk naast het volksonderwijs, ook de evangelieprediking meer intensief moest kunnen ter hand genomen worden. Maar op een heel enkele na, ontbreken de goeroe's Indjil nog geheel. Toch kan men geen school oprichten, zolang het leerlingenmateriaal nog niet aanwezig is. Dat echter een rijke oogst op Soemba tegemoet gezien mag worden, zoodra de goeroe's Indjil zich plaatselijk geheel aan de evangelieprediking zullen kun-

nen wijden, dat bewijzen die enkele streken op Soemba, waar sedert enkele jaren geregeld, dagelijks met het Evangelie in de Namhongs gearbeid is. Na korten tijd ontstond reeds te Tenggaba (West-Soemba) een kleine Christelijke gemeente, die zich nog steeds uitbreidt en in diezelfde omgeving, n.l. te Pella hoopt Ds. Van Dijk spoedig weer een kring van geloovigen te doopen.

Voor de scholeninspectie en het daarmede van zelf in verband staande peil van het volksonderwijs zal het van belang zijn, als onze schoolopziener de Heer Van Dijk dit jaar ook weer op Soemba terug komt.

Of Soemba dit jaar ook zijn vijfden miss. Préd. zal krijgen, den tweeden in West-Soemba? 't Ligt wel in de bedoeling der Kerken. Moge de Heere het beroepingswerk zegenen en doen slagen.

Eerlang zal ook de Med. Dienst op Soemba zijn beslag krijgen. In Juli van dit jaar hoopt Dr. J. Berg uit te komen, nog wel niet naar Soemba, maar dan toch voor Soemba. Zijn vriend F. Veldstra, die nu ook wel reeds arts zal zijn, hoopt zich als Assistent van Prof. Koch verder als chirurg te bekwamen. Wat zal Soemba zoo de Heere wil, over eenige jaren rijk met hen zijn en zij, dat mogen we vast vertrouwen, met Soemba. Dr. Berg denkt eerst, ook voor eigen studie, Dr. Groot te Solo een jaar te vervangen en daarna wellicht Dr. Veldstra weer Dr. Verhagen. Profijtelijker schikking, zoowel voor Solo als voor onze Miss. artsen, is zeker wel niet denkbaar.

Zoo gaat de Zending op Soemba in de eerstvolgende jaren een schoone toekomst tegemoet. Moge 's Heeren zegen en goedkeuring op alle plannen rusten.

Opening van het Zendings-hulp-hospitaal te Sanden (res. Djocja).

Op onze doorreis naar Soemba, logeerden wij eenigen tijd in de gastvrije woning van Ds Pos te Djocja. Deze stelde ons in de gelegenheid kennis te nemen van zeer veel interessants in zijn arbeid. Een van de belangrijkste gebeurtenissen daarvan was wel de opening van het hulphospitaal te Sanden. Dit is het negende hulphospitaal dat het bekende ziekenhuis van Dr. Scheurer nu al heeft.

Maandagmorgen 28 Jan. '24 reed de auto voor die ons naar Sanden brengen zou, hetgeen een afstand is als van den Haag naar Rotterdam. In de auto zaten al de heer Koelewijn, directeur van de Keucheniussschool en de zendingsarts Dr. Muller. Nadat ieder een plaatsje uitgezocht had, ging het voort, Djocja uit, het platte land

op. In de verte zagen we het Zuider gebergte liggen. Met snelle vaart gingen we langs de dessa's. En van tijd tot tijd dook er een witte fabrieksschoorsteen op, de pijp van een suikerfabriek, om weer even spoedig te verdwijnen.

Het was een droge, warme dag en de felle zon scheen. Maar Dr. Muller Kortte den langen weg, door op interessante wijze te vertellen van de dessa's, waar wij langs kwamen. In veel van die dessa's was hij geweest, te hulp geroepen voor ernstige gevallen. Soms waren de plaatsen zelfs met de hospitaauto niet te bereiken. Half op een berg of een heuvel moest de auto blijven staan, en de dokter moest even verder op een lorrie klauteren, die dan met groote vaart vanzelf naar beneden ging, tot hij stopte in de dessa, waar de dokter zijn moest.

Het was vandaag een feestdag voor dat gedeelte van Djocja, dat Bantoel heet. Het was duidelijk te merken aan de drukte op den weg. Want de sultan zelf zou het hospitaal openen en de sultan te zien is voor velen hetzelfde als wanneer wij de Koningin zien. Er was veel publiek op den weg. En om de vijftig meter stond één Javaan of meerderen, met mooie gekleurde sjerpen om. Het waren de loerah's en prabots (zoo iets als burgemeester en wethouders) van de dessa, opgeroepen om langs den weg een eerewachter voor den sultan te vormen. De regent van Bantoel had tevens gelast, dat alle wegen er netjes uit moesten zien. Alle palen van den ingang des dessa's waren voor de gelegenheid gewit. De sultan moest een goeden indruk krijgen van zijn land en volk.

Na een half uur met grooten vaart gereden te hebben, zagen we op den hoek van een weg een eerepoort. Zoo gauw had men onze auto niet zien aankomen, of ter onzer eere begon een gamelan te spelen, de lichte Javaansche muziek. Een groot bord wees den weg naar: „het hulphospitaal „Sanden”. Tien minuten verder verrees weer een eerepoort voor onze oogen en opnieuw liet een gamelan zijn geluid hooren. Het aantal loerah's en prabots vermeerderde en het publiek stond al dichter langs den weg.

Een paar honderd meter verder zag het, in den waren zin van het woord, zwart van de menschen. De laatste eerepoort rees op, vlak vóór het nieuwe hospitaal. En hier werd iedere gast zelfs met twee gamelans vereerd. Een apart afdak was er gebouwd om de auto van den sultan tegen de zonnestralen te beschutten. Vijfhonderd met kleurige sjerpen versierde dessabeambten zaten voor en om het hospitaal de komst van

Z. H. Sultan Hamengkoe Boewono VIII af te wachten.

Toen wij uitgestapt waren en even rond gekeken hadden, naderde er een troep dansers, zooals die op de Javaansche feesten verschijnen. Ze hadden zich op allerwonderlijkste wijze toegetakeld. Voorop gaat iemand, die getracht heeft, zich als insect te verkleeden; met nagemaakte vleugels maakte hij allerlei vogelbewegingen. Op de maat van trommen loopt ieder van zijn volgelingen in bewegingen, die hoe lachwekkender, hoe beter zijn. Ze hebben zich kleurig gekleed, allen met geestenmaskers voor.

De gamelans beginnen te spelen op lichte wijze, vervolgens hoe langer hoe vlugger en harder. Alle menschen rekken den hals. Er ontstaat diepe stilte: de sultan nadert! De groote auto, waarin de sultan en de resident, rijdt voor. Alle beambten maken de sembah, de Javaansche groet tegenover vorst en regent: hurken op den grond, drukken de handen tegen elkaar en bewegen deze omhoog. Sommigen vergeten het uit verbouwereerdheid.

Nadat sultan en resident op de eerezetels hadden plaats genomen in de voorgalerij en ieder sigaar of sigaret gepresenteerd was, begon de plechtigheid.

Rechts van den sultan was de ons zoo bekende Dr. Offringa gezeten, de algemeene directeur der hospitalen. Naast deze zat de rijzige en eerbiedwaardige gestalte van den Rijksbestierder; verder de Prins van Djocjakarta, die onlangs uit Holland was gekomen, waar hij het regeringsjubileum van de Koningin mede opgeluisterd heeft. Verder waren er bestuursambtenaren en artsen aanwezig.

Dr. Offringa hield een toespraak tot den sultan en de aanwezigen. De sultan was zoo goed geweest uit de sultanaatskas dit hulphospitaal te bouwen.

Vervolgens kreeg de resident het woord, die het werk der medische zending ten zeerste op prijs stelde, waarna de Javaansche verpleger, Samuël Wasman, die aan het hoofd komt te staan, aan den sultan voorgesteld werd.

Nu kwam het groote moment: de toespraak van den sultan tot zijn volk. De sultan gebruikte hiervoor de zgn. Kratontaal. Voor elke verhouding in het volk bestaat een andere nuance van de taal, tot wel 56 toe. Ook de sultan gebruikt, wanneer hij tot zijn volk spreekt, één van die nuances. Daar de sultan zeer weinig redevoeringen houdt, is het een zeldzaamheid die Kratontaal te hooren. De sultan is niet bijzonder wel ter tale en daarom had één van zijn „kamerheeren” de toespraak op schrift

gebracht. Een van de aanwezigen fluisterde mij stil toe, dat hij die toespraak den vorigen dag al gelezen had. Gelukkig bracht de sultan het lezen van zijn toespraak zonder groote haperingen ten einde.

Het Javaansche volk is buitengewoon onderdanig, en het stemt alles toe, wat de vorst zegt. Zoo gauw de sultan maar even adem haalde, riep men van alle kanten: „inggeh” ja! ja! of zelfs nog plechtiger, met een verheven voorslag: „me'-inggeh!” Hoe langer het woord is, hoe mooier!

Dr. Offringa stond gereed met de sleutel, die hij, na het beëindigen van den toespraak aan den sultan offereerde. Deze opende het gebouw, dat vervolgens door alle aanwezigen bezichtigd werd. Ieder prees de doelmatige inrichting en de frischheid van het gebouw. Eerst komt men in de apotheek vanwaar uit vervolgens links naar achteren de vlugel voor de vrouwenafdeeling loopt en rechts die voor de mannen.

Nog een plechtig moment naderde: het planten van den Waringinboom door den sultan. Diens gouden pajong werd gehaald, om hem tegen de heete zon te beschermen. De heele menigte der aanwezigen stroomde naar den tuin achter het gebouw, waar zich de kuil bevond, waarin de jonge waringin geplant zou worden.

De Europeanen, die zoo gauw geen hoed bij de hand hadden, legden zich zoolang een zakdoek op het hoofd, om zich tegen de gevaarlijke heete zon te beschermen.

Weer las de sultan zijn toespraak van papier, maar niet zonder haperingen en weer brulde de menigte bij iedere kleine pauze „me'inggeh.”

Nadat er nog een verfrisschende drank geschonken en er gekiekt was, ging de sultan huiswaarts, tezamen met den resident onder luide muziek van de gamelan.

's Avonds was er nog een volksfeest in en om het ziekenhuis, waar de loerahs en prabots genoodigd waren en waar de regent van Bantoel de menschen op het hart drukte toch vooral in geval van ziekte naar het ziekenhuis te gaan en anderen er naar toe te zenden.

P. J. LAMBOOY.

De Roomsche Missie op Java.

Gheheel Java is door Protestantische Christelijke zendingen bezet. Derhalve kan de Roomsche kerk, zoolang het beruchte Art. 123 van het Regerings-Reglement naar zijn gewone toepassing van kracht is, op Java geen rechtstreeksch zendingswerk verrichten.

Maar dat neemt niet weg, dat Rome op

Java wel terdege een beduidende zending heeft. Want Art. 123 sluit wel de z.g. dubbele zending uit, maar belet niet, dat Rome op het terrein der Protestantische zendingen door schoolarbeid en medische hulp indirect zending kan drijven. Vooral op Midden-Java ontplooit de Roomsche zending een krachtige actie. In het „Koloniaal Missie Tijdschrift” lezen we het volgende:

De Java-Missie bloeit.

„Hoe klein de Missie op Java ook zij, zij bloeit, en dit nog wel onweerstaanbaar. Wilt gij bewijs? In 1911 leverde Pater van Lith af zijn vier eerste kweekelingen van Moentilan. En thans in 1923 bezit de Missie behalve de kweekschool van Moentilan ook een Normaalschool aldaar en eene dito te Ambarawa; zij bezit het uitgestrekte internaat der zusters Franciscanessen te Mendoet en last not least 11 Holl. Indische scholen met 2499 leerlingen en 28 tweede-kasse scholen met 3005 leerlingen.

Dat is het werk van R.K. Nederland, dat zoo enorm ijvert voor de oprichting van scholen op Java. En als er geen malaise was en de bronnen vloeiden nieuw, dan schoten de 2e klasse-scholen als paddestoelen op uit den grond.

Bekeeren die kinderen allemaal? Neen. Hoeveel bekeeren dan wel?

Op sommige scholen 20 pCt., op andere 30, 40 pCt.; op weer andere 75 pCt. en op één zelfs 95 tot 100 pCt.; dus allemaal.”

Zoo drijft Rome zending op Java en bepaaldelijk op ons terrein. Moentilan ligt op het zendingsveld van de Gereformeerde kerken op Midden-Java.

W. B.

Mohammedaansch bijgeloof.

Vrij algemeen en zeer oud is bij het Mohammedaansche volk het geloof, dat de laatste Woensdag van de tweede maand een gevaarlijke dag is. Men gelooft dat Allah op dien dag 320.000 rampen doet neerdalen en daarom geldt die dag als een ongeluksdag. Ter afwering daarvan worden vaak met koran-verzen beschreven bladen in een glas gedaan of in een bron geworpen. En dat water wordt dan gedronken of men gaat er zich in baden om voor de rampen van dien dag immuun te worden.

De Mohammedanen brengen dit geloof in verband met het feit, dat de ziekte van Mohammed waaraan hij den volgende maand stierf, in deze maand is begrepen. Daarom is de hcele tweede maand zwanger van onheil en zeer ongunstig voor elke onderneming van gewicht.

De Evangelische Drukkerij in Yokohama vernietigd.

Twee minuten voor twaalf op 1 September 1923 werd Japan door een aardbeving bezocht. In enkele seconden was Yokohama een ruïne.

Van de 400 werklui der Evangelische Drukkerij aldaar, werden 74 verpletterd en verbrand. Onder hen de directeur, de heer Muraoka en de administrateur, de heer Suyama.

De oprichter, vader van den omgekomen directeur, was ouderling bij de orthodoxe (Presbyterian) Kerk in Yokohama. Nergens vond het Britsch en Buitenlandsch Bijbelgenootschap een geschikter drukker.

Geen strike of lock-out ooit bij de Evangelische Drukkerij, in Yokohama; maar werkers met aandeel in de winst.

Het verlies bij de ramp aan boeken en stereo's is voor het Britsch en Buitenlandsch Bijbelgenootschap meer dan anderhalve ton. Niet gerekend tijd en kosten voor de vernieuwing. De druk van de laatste Javaansche bijbeluitgave duurde destijds circa vier jaar.

De drukkerij in Tokio verbrandde, zonder persoonlijke ongelukken. De drukkerijen worden herbouwd.

Compleete Javaansche bijbels zijn reeds niet meer verkrijgbaar. Wel nog afzonderlijke boeken met Javaansche, Arabische en ook met Hollandsche letter. Afgezien van de herdrukken zijn die Javaansche boeken met Hollandsche letter vrijwel de laatste geweest, door de Yokohamadrukkerij geleverd.

Uit de Opwekker.

Korte Berichten.

J. A. C. RULLMAN.

Vrijdag 28 Maart j.l. is de Heer J. A. C. Rullman met Mevrouw in welstand aangekomen te Batavia. Den volgenden Zondag was hij ter Kerk, waar hij hartelijk werd toegesproken door Ds. Aalders. Weldra hoopt de heer Rullman zijn arbeid als dienaar des Woords van de Kerk te Batavia aan te vangen.

WONOSOBO.

Het was in overeenstemming met het advies van de Afzonderlijke Vergadering van Missionaire Dienaren des Woords op Mid-den Java, dat de Kerk te Delft aan de Kerk te Middelburg en de andere Kerken van Zeeland en N.-Brabant heeft verzocht om Wonosobo over te nemen en te voegen bij

haar terrein. Dit was naar het oordeel der B. B. in Indië de beste oplossing. Nu echter deze Kerken hebben gemeend, dat zij hieraan niet konden voldoen, rijst opnieuw de vraag, wat er nu met Wonosobo moet gebeuren. Delft heeft Solo en blijft nu ook nog zitten met Wonosobo. Van uit Solo is het bijna onmogelijk om Wonosobo te verzorgen. Moge de oplossing spoedig worden gevonden.

MEJ. M. LOOIJENGA.

De Kerk van Amsterdam heeft Mej. M. Looijenga te Heerenveen benoemd voor het bestuur der huishouding van het Petronella hospitaal. Het is het voornemen, dat zij reeds in Juli zal vertrekken.

Dr. v. KISS en Dr. SZASZ.

Aan de Hongaarsche artsen Dr. von Kiss en Dr. Szasz, thans werkzaam aan het Petronellahospitaal, is op voorstel van den Raad van Toezicht ontslag verleend uit den dienst der Zending. Deze mannen staan in hun levensbeschouwing te ver buiten den gedachtenkring waaruit de Gereformeerde zending leeft, dan dat zij deze op den duur zouden kunnen dienen.

Dr. D. BAKKER.

De heer D. Bakker, Med. Drs., die onlangs zijn diploma als arts verwierf, is benoemd tot missionair arts aan het Petronella-Hospitaal te Djokjakarta. Hij is een zoon van den bekenden docent der Opleidings-school aldaar Ds. D. Bakker. D.V. hoopt hij naar Indië te vertrekken met de „Prins der Nederlanden” die 27 September a.s. uitvaart.

Dr. J. BERG.

Woensdag 18 Juni, 's avonds 8 uur, zal in de Zuiderkerk te Groningen een samenkomen plaats hebben, waarin Dr. J. Berg, die gereed staat binnenkort naar Indië te vertrekken voor den medischen dienst, afscheid zal nemen. Ook zal bij die gelegenheid gesproken worden door de heeren Ds. Miedema, aldaar, Ds. Meyerink, van Delfzijl en Ds. Duursema, aldaar.

DRINGEND BEROEP.

De Gereformeerde Kerken in Nederlandsch-Indië doen een dringend beroep op de Kerken in Holland om van elk naar Indië vertrekkend lid zoo spoedig mogelijk kennis te geven aan de Gereformeerde Kerk van Batavia (adres: Kwitang 28) met opgave van kerkelijken staat, maatschap-

pelijk beroep, tijd van vertrek of aankomst, en zoo mogelijk van plaats van vestiging. Dit is allermeeest noodig voor afdwalende of weinigmeelevende leden.

VAN HET CHRISTENDOM NAAR DEN ISLAM.

Een Engelschman van naam, Sir Abdoel-ah Archibald Hamilton, is in Dec. 1923 openlijk overgegaan tot den Islam.

CHINA.

De „Shun Pao”, een Chineesch dagblad, zegt, dat er thans in China drie regeerende machten zijn, de politieke leiders, de militaire leiders en de bandieten. Alle drie groepen hangen van hun bedrijf af voor hun bestaan. Alle drie klassen berooven China. Alle drie zijn verwant en veelal helpen ze elkander om hun doel te bereiken. Vaak verlaat men de gelederen van de eene macht, en sluit zich bij de andere aan. En met elkander werkt men aan China's ondergang.

Arm land en volk!

EEN ERNSTIG TE KORT.

Voor de zes samenwerkende Zendingscorporaties leverde de eerste drie maanden van '24 een beduidend te kort.

3/12 van de raming der uitgaaft was	f 212.051.—
Van 1 Jan. tot 31 Maart werd ontvangen	„ 96.982.—

Tekort..... f 115.069.—

CHR. NAT. ZENDINGSFEEST.

Op het Zendingsfeest, dat Woensdag 2 Juli op het Koninklijk landgoed „De Raaphorst” onder Wassenaar (station Voorschoten) gehouden wordt, zullen als sprekers optreden:

Dr. J. R. Callenbach, pred. te Rotterdam, welkomstwoord; Dr. J. Th. de Visser, Minister van Onderwijs, openingsrede; Ds. J. P. van Bruggen, Herv. pred. te Amsterdam; Ds. J. Douma, Geref. pred. te 's-Gravenhage; Ds. C. Ferguson, vroeger theol. docent aan de kweekschool te Kaloewatoe, thans Herv. pred. te Durgerdam; Dr. J. G. Geelkerken, Geref. pred. te A'dam-Zuid; de heer F. J. F. van Hasselt, zendeling-leeraar op Nieuw-Guinea; Mevrouw J. M. Hofman-Stolk, vroeger in Posso; de heer J. R. Snoeck Henkemans, lid der Tweede Kamer, te 's-Gravenhage; de heer G. J. Staal, Oud-Gouverneur van Suriname, te 's-Gravenha-

ge; de heer G. van der Veen, zendeling-leeraar op Midden-Java; Ds. G. Verdoes Kleyn, Herv. pred. te Dordrecht; de heer B. Vlas, kolonel van het Leger des Heils, vroeger werkzaam in Indië; Ds. C. F. Westermann, Luth. pred. te Amsterdam; Ds. A. B. te Winkel, Herv. pred. te 's-Gravenhage; en Prof. Dr. J. R. Slotemaker de Bruine, te Utrecht, slotrede.

Er zullen vier feesttreinen loopen: een van Dordrecht over Rotterdam, een van Zaandam over Amsterdam, een van Alkmaar over Haarlem, en een van Utrecht over Woerden, Bodegraven, Alfen, Leiden.

ZENDINGSBIBLIOTHEEK.

Boeken uit de Zendingsbibliotheek vragen men aan bij Ds. D. Pol te Rijsoord.

ZENDINGSBUSJES.

Bij Mej. M. J. Pol te Rijsoord zijn verkrijgbaar:

a. Knikkertjes à f 6.25.

b. Blikken busjes per stuk f 0.23, per 5 stuks f 1.00, per 10 stuks f 1.55.

Eerst na ontvangst der gelden worden de busjes verzonden.

PAPIEREN BUSJES.

Deze busjes, die geopend en weër met losse teksten gesloten kunnen worden, kosten de 10 stuks f 1.40 en de teksten f 0.90 de 100. Men bestelle bij G. H. Feij te Middelburg, Burg 109 en sture vooraf het geld.

ADRESVERANDERING.

Van adresverandering geve men kennis aan de Uitgevers-Mij. Gebr. Zomer & Keuning te Wageningen.

Leestafel.

Kaart van Solo.

Sinds Delft met de andere Kerken van Zuid-Holland ten Noorden Solo overnam, wordt daar met kracht geijverd om de belangstelling voor dit mooie zendingsterrein te versterken. Daartoe dient ook de kaart, die van dit terrein is uitgegeven. Het is een prachtige kaart. Voor het doel uitermate geschikt. Niet al te vol en daardoor zeer duidelijk. Zij is uitgevoerd in 5 kleuren. De afmetingen zijn: 82 × 108 c.M. Dus lang niet klein. Voor een kaart als deze is de prijs niet hoog. Op linnen geplakt, met stoken, gevernist f 7.50 en ongevernist f 5.50.

Elke Kerkeraad, elke studiekering en elke Jongelings- en Meisjesvereniging in Zuid-Holland ten Noorden, die een beetje met de eigen zending meelevens wil, moet deze kaart hebben. En stellig zullen ook velen daarbuiten, die belang stellen in den rijk gezegenden arbeid te Solo, zich deze kaart aanschaffen. Men kan ze bestellen bij Dr. D. J. van Katwijk te Schipluiden.

Een leidman tot Christus of hoe men zielen moet besturen, die werkzaam zijn tot bekeering, door Dr. Salomo Stoddard, uit het Engelsch vertaald door C. B. van Woerden, uitgegeven bij Buurman en de Kler te Leiden f 0.90.

Een nieuwe uitgaaf van een oud boek. De titel noemt den inhoud van dit werkje, dat tot ontdekking en bestiering van het zieleleven veel goeds biedt.

De strijd om de wereldstad, bewerkt naar het Duitsch van Wilhelm Schreiner. Uitgegeven door Kok te Kampen, f 1.10.

Een verzameling schetsen in pakkenden stijl geschreven. Het thema is: de geestelijke strijd ter verovering van de zondige wereldstad Hamburg.

Ofschoon typisch Duitsch en niet in alles naar onze lijnen, toch een zeer mooi boek, waar veel uit te leeren valt voor den arbeid der Evangelisatie in de groote steden.

Is de nieuwe critiek wetenschappelijk, door R. D. Wilson, met een voorwoord van Dr. A. Noordtzi, bij Kok te Kampen, f 0.90.

Een populair wetenschappelijk boek ter verdediging van de waarheid van het Oude Testament. Een uitnemend werkje voor wat meer ontwikkelden.

Op weg naar God, door G. S. Petrow, bij Kok te Kampen, f 0.90.

Dit boek behelst: Peinzingen over God en over de Goddelijke waarheid. De schrijver is een Russisch priester, die een boeiend prediker moet zijn. Hij geeft schoone gedachten in frisschen vorm, maar natuurlijk niet in alles Gereformeerd.

Christus ons alles, door Ernst Mödersohn, vertaald door H. Junius, bij Kok te Kampen, f 0.90.

Dit uitnemend boekje behandelt Filipenzen 3. Zeer aan te bevelen.

Gezelle Meerburg's Christelijke Scheurkalender voor het jaar 1925, bij D. H. Littooi, Terneuzen.

Het schild van dezen kalender is er al. Het brengt in beeld Luc. 2:46—47. Wel aardig. Gezien de medewerkers, wordt de inhoud stellig goed. De prijs is f 0.90 en met premieboek f 1.55. Niet duur.

De Kinderkrant. Geïllustreerd Christelijk Weekblad. Uitgave van W. Kirchner, Amsterdam. Abonnement per kwartaal f 1.30, per nummer f 0.10.

Wat we er van zagen lijkt ons zeer geschikt. Er is aan dit blad een staf van vaste medewerkers verbonden, wier namen een goeden klank hebben. De kinderen zullen er wel naar grijpen.

Giften.

Ontvangen voor de Generale Kas.

Door Mej. W. J. Malkus te Zuid-Beijerland van de kinderen der Christ. School f 7.30. Verzameld door Piet van Urk en Erich Wichmann te W. Terschelling f 16.19. Van de Geref. Jonged. Ver. Persis te Dokkum f 10. Door Ds. v. Minnen 10 pCt. van de ontvangsten in de classe den Haag f 1529.11. Door K. Boersma te Oudwoude uit de zendingskas der school f 2.50. Door Mej. G. v. Dijk van de Geref. Meisjes Ver. Tryphosa te Bergum f 50. Door Ds. v. Loon 10 pCt. van de ontvangsten in de classe Breukelen f 179.50. Door Ds. Popma 10 pCt. van de ontvangsten in de classe Apeldoorn f 389. Extra collecte Nieuwe Schans f 6.54. Saldo Zendingsblad over 1923 f 20149.92. Van A. B. voor „Blondo” f 50, „Poerbolingo” f 50. Kerkbouw Tjandi-Sewoe f 50. Arbeid Dr. v. Andel f 50. Opleidingschool Java f 50, te zamen f 250.

W. BREUKELAAR.

Zaandam, 23 Mei '24.

Ontvangen uit de busjes der kinderen van: Marietje de Jager f 1.23; Sophie Bolthof f 10.84; Jeanne Witteveen f 12.43; Fientje de Jager en Grietje Verhulp f 5.47½; Annie Funcke en Megje de Boer f 2.62½; Lientje Hoekstra f 1.20½; Jillus Collet f 3.62; Alie van Norren f 0.67½; Minke van Norren en Truusje Stegenga f 1.15½; Annie de Jager en Rika v. d. Laan f 2.21; Jan en Henkie Nooi f 0.68; Jeanne Rebel f 2.49; Dine Scheepmaker f 1.20.

Opbrengst Theelood en Zilverpapier f 5, totaal f 50.83½.

Bussum. Mej. M. VAN NORREN.

Zending Geret. Kerken op Soemba.*

P. Pilon Pz. te Stedum v. d. Zendv. *f*25, Jongelv. *f*17.88½, Jonged.v. *f*25 is *f*67.88½. Ds. Koning te Vries, Kerstcoll. *f*19.81, saldo Kal. *f*16.05 is *f*35.86. P. Kieft te Enumatil v. d. Jongelv. *f*4.06½. G. v. d. Velde te Lutjegast, saldo Kal. *f*29.04. A. Kolkman te Wierden, v. d. Zendv. *f*58.75. P. v. d. Kooi te Ruinerwold, v. d. Jongelv. Jehova Nissi *f*8.60. Ds. Wiersma te Musselkanati, coll. bruiloft *f*2.65. J. v. Dalen te Ambt Vollenhove B., v. d. kinderen v. d. Meij 40 h. st. is *f*1. B. Roosjen te Diever, 't Nikkertje der School *f*10.60. Dr. Dee te Dwingeloo, gev. in de coll. *f*25. A. Visscher te Zijldijk, busje der School *f*7.15. H. J. Kuiper te Zwartsluis, v. d. Zend. Comm. *f*130. Meij. J. C. Wiersema te Bedum 4de klas *f*4.89, 5de klas *f*3.88 is *f*8.77. Ds. v. Halsema te Nijveen, v. d. Jonged.v. *f*4.50. J. Snippe te Smilde, Kerstcoll. *f*63.19. J. de Vries Jr. te Kommerzijl, busjes en saldo Kal. *f*25. Ds. Woldring te Kornhorn, bijdragen *f*40. Brocils te Baflo, busjes in de Kerk *f*47.66. N. N. te N. *f*100. J. Wildvank te Delfzijl, zusjes *f*85. P. Buikema te Leens, v. d. Zend. Comm. *f*100. Ds. Laming te Siddeburen, v. d. Jonged.v. *f*10. G. Munk Jr. te den Anel, v. d. Schoolk. *f*22.40. Ds. Dijkstra te Bergentheim, saldo Kal. *f*11.75, Jonged.v. *f*5 is *f*16.75. K. en A. te Noorddijk, coll. bruiloft *f*7.05. Ds. Bakker te Lutten, busjes April *f*17. H. Homan te Thesinge, van Meij. P. V. 100 h. st. is *f*2.50. A. P. de Vries te Overschild, v. d. Zendv. *f*25. Ds. Dijkstra te Diever, v. d. Jonged.v. voor 't Kerkje te Waingapoe *f*10. E. Bossema te

N. Buinen, verzam. op de bruiloft van J. Middel *f*3.51½. Onesiforusbank namens de Kerk te Glanerbrug *f*13.53. E. v. Dijken te Groningen, gev. in de coll. *f*10 en *f*10 is *f*20. O. J. Bouwman, Uithuizen, gev. in de coll. *f*5. Meij. G. Haan te Groningen, 2 mdl. stort. Kinderzendv. *f*200. R. Oosterhof te Aduard, M. Casimier 47 h. c., Jongel.v. *f*3.25, Z.V. *f*2.77, gev. in de coll. *f*10 is *f*16.2. E. v. Dijken te Groningen, gev. in de coll. *f*2.50. H. Boer te Tenboer, v. d. Jongel.v. Timotheus *f*28.50. J. A. Delhaas te Groningen, School Leliestr. theelood enz. *f*38.90½. Ds. Gerber uit Veenhuizen, saldo Kal. *f*5.50. Ds. Gerber uit Appelscha, v. d. Zendingskas *f*11.37. Meij. M. de Nood te Aduard en Kl. Wolters en M. Hoiting, busje *f*9.11. Ds. v. Schaik te Emmer Compascuum, coll. zilver. bruil. van H. P. *f*4.47. Dr. Dee te Dwingeloo, gev. in de coll. *f*1 en *f*2.50 is *f*3.50. Dr. Dee uit Beilen, gev. in de coll. *f*1.

Soembaweekcollecte.

Vries *f*60.50. Assen *f*290. Groningen A. nag. *f*5.50. Oldekirk *f*80. Ambt Vollenhove B. en nag. *f*64.83½. Thesinge *f*164.50. Sappemeer *f*110.66½. Langeslag *f*94.65. Kornhorn *f*50. Smilde *f*203.89. O. Pekela *f*42.45. Deventer B. *f*49.84½. Hoogesmilde *f*75.84. Bergentheim *f*101.75. Bedum *f*490.60. Vlachtwedde *f*11.11. Winsum—Obergm *f*248.65. Appelscha 22/23 *f*65.88.

J. DUURSEMA, Quaestor.

Groningen, 23 Mei '24.

Heeresingel 34.

Adressen van de Arbeiders en Arbeidsters.

Ds. B. J. Esser te Poerwokerto.
Dr. W. L. Vogelesang te Poerbolingo.
Meij. W. H. Netelenbos te Poerbolingo.
Meij. J. L. Stoet te Poerbolingo.
Meij. L. A. C. Enserink te Djokjakarta.
Ds. L. Netelenbos, met verlof in Holland.

Adres: Heemstede.

Dr. J. C. Flach te Poerworedjo.
Meij. dr. G. J. Dreckmeier te Poerworedjo.
Meij. G. A. Both te Poerworedjo.
Meij. C. Versteeg te Poerworedjo.
Ds. K. v. Dijk te Keboemen.
Dr. A. H. Vonk te Keboemen.
Meij. C. L. de Graaf te Keboemen.
Meij. H. F. ten Kate te Keboemen.
Ds. A. Pos te Djocjakarta.
Dr. J. Offringa te Djocjakarta.
Dr. M. G. Muller te Djocjakarta.
Meij. M. Boorsma te Djocjakarta.
D. Koelewijn te Djocjakarta.
J. A. Wiggers te Djocjakarta.
Ds. D. Bakker te Djocjakarta.
Dr. F. L. Bakker te Djokjakarta.
J. P. Zuidema te Bandoeng.
Meij. M. Kruijver te Djocjakarta.

Ds. H. A. van Anel te Soerakarta.
Dr. K. P. Groot te Soerakarta.
Dr. D. Verhagen te Soerakarta.
H. Meijering te Soerakarta.
D. J. Bosman te Soerakarta.
W. Vermolen te Soerakarta.
P. de Koomen te Soerakarta.
J. in 't Veld te Soerakarta.
Meij. H. Baarbe te Soerakarta.
Meij. G. Loggen te Soerakarta.
Meij. G. Por te Soerakarta.
Ds. A. Merkelijn te Magelang.
Dr. H. S. Pruis te Wonosobo.
Ds. C. de Bryun te Kambaniroe op Soemba.
Ds. J. F. Colenbrander te Melolo.
Tj. Mobach te Pajeti op Soemba.
Tj. van Dijk, met verlof in Nederland, adres: Prins Hendrikstraat 18a, Zwolle.
Meij. H. Clevering te Pajeti op Soemba.
Ds. L. P. Krijger te Karoeni op Soemba.
D. H. Krijger te Pajeti op Soemba.
Ds. P. J. Lambooi te Pajeti op Soemba.
Meij. G. Zigterman te Karoeni op Soemba.
Ds. W. van Dijk te Karoeni op Soemba.

HET ZENDINGSBLAD

VAN DE

GEREFORMEERDE KERKEN IN NEDERLAND

En dit Evangelie des Koninkrijks zal in de geheele wereld gepredikt worden tot een getuigenis allen volken.
Matth. 24 : 14a.

REDACTIE-ADRES: Ds. W. BREUKELAAR, ZAANDAM.
ADMINISTRATIE-ADRES: DRUKKERIJ „VADA”
GEBR. ZOMER & KEUNING - WAGENINGEN.

HET BLAD VERSCHIJNT IN HET MIDDEN VAN ELKE MAAND.

ABONNEMENTSPRIJS PER JAAR f 0.84 FRANCO PER POST.
BIJ GETALLEN AAN ÉÉN ADRES BOVEN 3 EX. f 0.72 FR. P. P.

INHOUD:

Belangstelling wekken. — Van Zendingsaangelegenheden: De Opleidingsschool te Djokja; De Christ. Holl. Inl. Kweekschool; Een wijs besluit; Nogmaals „Onverantwoordelijk”; Het dankoffer voor het Petronella Hospitaal. — Magelang in 1923. III. — Bij de foto, Dr. J. Berg en Mevrouw. — Als. — Bij de foto, Mej. Looijenga. — Een tweede Miss. dienaar voor Magelang. — Statistiek, Hoofddienst in 1923. — De Med. dienst te Poerbolingo. — Korte berichten. — Leestafel. — Giften.

ELECTRISCHE DRUKKERIJ „VADA” — WAGENINGEN.

Belangstelling wekken.

Wat wil toch dit zijn?

Hand. 2 : 12b.

't Is zulk een heilige en ook teedere kunst voor het Evangelie waarlijk belangstelling te wekken.

Weinig moeite kost het den duivel ons onverschillig te maken en te houden; veel, zeer veel arbeid heeft de Geest des Heeren ons in Zijn Woord belangstellend te doen worden.

Nieuwsgierig zijn we in den regel spoedig genoeg. Wat ongewoon is in zijn verschijning en onbekend is naar den vorm prikkelt, en we moeten er het onze van hebben. Met het verdwijnen van of gewoon raken aan dat ongewone houdt de nieuwsgierigheid op.

Noodig is belangstelling, die zich verdiept in het wezen der verschijnselen. vraagt naar oorsprong en doel, achter den verschijningsvorm terug gaat.

Voor alle arbeiders in den grooten wijngaard des Heeren behoort er o zoo veel toe de menschen, niet maar te prikkelen tot een ras afgestompte nieuwsgierigheid, maar te brengen tot de belangstellende vraag: „Wat wil toch dit zijn?”

Deze vraag kwam op den eersten Pinksterdag bij allen op de lippen, die „zich ontzetten en twijfelmoedig werden”, omdat zij des Heeren jongeren in allerlei talen, de groote werken Gods hoorden spreken.

Zóó als op dien Pinksterdag doet zich dat verschijnsel niet meer voor. Maar in anderen en wellicht nog heerlijker vorm is het nog dagelijks waar te nemen.

De draadlooze telefonie is thans ook in dienst gesteld van de verkondiging des Evangelies. Denkt u, dat ook gij daarbij aangesloten waart en een toestel hadt, dat ge zóó in kondt stellen, dat ge beurtelings hooren kondt, wat er op allerlei lengten en breedten der aarde verkondigd wordt. Zcker, dan zoudt ge hooren nameloos veel ongerechtigheid. Maar ge zoudt ook hooren, Zondag en werkdag, bij dag en bij nacht, hoe duizenden van predikers, in allerlei taal en taaltak, ook nu nog verkondigen de groote werken Gods en spreken door de bezieling des Geestes. En het zou in uwe ooren zijn als het ruischen veler wateren.

Zijt ge een kind Gods, dan bevreedt u dat niet. Dan hoort ge er in de vervulling van 's Heeren Woord. Dan bemerkt ge er uit de voortzetting van 's Geestes Werk. Dan verblijdt u dat, omdat gij weet, dat zóó en niet anders de Aarde kan voorbereid worden voor uw 's Heeren komst. Dan werkt ge door uw gebed en offer mede om die verkondiging over te brengen tot aan de uiterste einden der wereld.

En zijt ge dat niet; ziet, dan is niets zoo zeer gewenscht voor u, dan dat deze vraag: „wat wil toch dit zijn?” door u worde gesteld en aan u worde beantwoord.

Voor onze omgeving is er inderdaad reden tot „ontzetting” en „twijfelmoed”, als zij nog hoort en ziet de werking van den Geest des Heeren.

Die toch kan zij zien in de bestendiging en bewaring, in den groei en bloei van 's Heeren Gemeente; in al den arbeid in Gods Koninkrijk; in de onvermoeibare arbeiders en den onverstoorbaren voortgang der Zending; in de bekeering van zondaren en vertroosting der geloovigen.

Ik weet: er zijn zeer velen, die voor dat alles de meest natuurlijke verklaring bij de hand hebben, juist als de menschen te Jeruzalem, die spraken

van „vol zoeten wijns.” Toen reeds werd aan beneveling der hersens toegeschreven, wat beroering der harten was.

Maar ook zijn er, die dat alles aanschouwen en dan, haast onwillekeurig, vragen, wat toch dit zijn wil.

Als zulk vragen in het hart geboren wordt, dan is daarmee de eerste voorbereiding van dat hart in werking, om straks te verstaan en te aanvaarden het heerlijk Evangelie van onzen Heere Jezus Christus.

Wij hebben allen eene roeping anderen tot die vraag te brengen. Ieder in zijn eigen kring. Ieder door op zijne wijze te verkondigen Gods Woord en Werk. In allerlei taal. Tot elk in zijne eigene taal. Den geleerden in hun taal, den eenvoudigen in hun taal, den kunstenaars in hun taal, den kooplieden in hun taal, den bedroefden en den verblijden elk in hun taal. Ook den Mohammedanen en den Heidenen. Wij hebben allen de roeping anderen uit hunne onverschilligheid wakker te roepen. Een heilige en teedere kunst.

Dat gaat niet door allerlei propaganda en reclame. Wie 't zóó poogde, oogste slechts teleurstelling. Dat prikkelt alleen tot kortstondige nieuwsgierigheid.

't Gaat alleen door het recht belijden van alle Woord en Werk Gods.

Rechte belijders getuigen niet maar door den keur hunner woorden; meer nog en krachtiger nog door de Godzaligheid van hun leven. Vooral als hun leven, *nu* met den Heere, zoo geheel anders blijkt te zijn, dan hun *vroeger* leven zonder den Heere.

Als de vloeker een bidder, de gierigaard milddadig, de dief eerlijk, de fasteraar waar, de luiaard vlijtig, de twister vreedzaam en het kind der wereld een kind wordt van God: dan komt nog in veler hart de vraag: „Wat wil toch dit zijn?” — En het antwoord wordt toegestemd: Gods Werk!

Wilt ge anderen tot belangstelling wekken, dan moet ge zelf belangstellend zijn. Slapers wekken geen slapers.

Zijt ge waarlijk belangstellend en vraagt ge u zelf af, hoe ge dat geworden zijt, dan weet ge ten slotte geen andere verklaring, dan dat ge onder den machtigen invloed gekomen zijt van den Geest des Heeren. Alle middelen, die God voor u gebruikt heeft u tot leven te wekken, kunnen ten slotte teruggebracht worden tot eene aanraking van den Heiligen Geest.

Gods kinderen zijn eindeloos verscheiden. Maar allen toch hierin één, dat langs Golgotha's Kruis Gods Geest hen heeft geleid en Hij in Hem die daar hing, hun getoond heeft hun Borg en Middelaar, Heere en Koning.

Christus Jezus is het heerlijk Middenpunt, waarvan de stralen uitgaan die alle Gods kinderen raken; in Europa, op Java, op Soemba; blank en bruin; den beschaafden heiden en den verheidenden beschaafde bestralen met Gods wonderbaar licht.

Van Christus Jezus getuigen ze allen in de verzwakte taal van den ouderdom, in de machtige spraak van de volle levenskracht, in het zachte lied van het kind, dat Jezus vond.

En als het wonderbaar ruischen van vele, vele wateren klinkt nog uit alle oorden de verkondiging van de groote werken Gods. „Wat wil toch dit zijn?” vraagt, wie het belangstellend hoort.

Mede die spraak spreken, dat ruischen verder doen ruischen, ook verkondigen het groote Werk Gods; ge kunt het en zult het alleen, als ook gij kunt zeggen: „ook ik zal vertellen, wat Hij aan mijne ziel gedaan heeft”.

En dan, dan vragen zelfs Gods engelen: „Wat wil toch dit zijn?”. Want ook in hunne oogen is het wonderlijk, als God een zondaar redt.

A. H. v. M.

Van Zendingsaangelegenheden.

De Opleidingsschool te Djokja.

Volgens besluit der Generale Synode zal de Opleidingsschool te Djokja in 1925, na afloop van den tegenwoordigen cursus, worden gereorganiseerd. Thans duurt de Opleiding twee jaar; na de reorganisatie wordt de studietijd uitgebreid tot zes jaar n.l. twee jaar voorbereidende studie, twee jaar theologie, en dan twee jaar praktische vorming. En tot deze opleiding zullen allen worden toegelaten, jongelingen, die met goed gevolg een Christ. Holl. M. U. L. O. School hebben doorlopen, of in ontwikkeling daarmee gelijk staan, en dus genoegzaam de Nederlandsche taal kennen om toegang te hebben tot onze literatuur. Wilt de cursus volgens het reorganisatieplan zes jaar zal duren, zullen dus pas in 1931 de eerste leerlingen het eindexamen kunnen doen en ter beschikking komen voor het werk der Zending.

Nu ligt het echter voor de hand, dat het voor den Zendingsarbeid op Midden-Java uitermate bedenkelijk zou worden, indien er gedurende zes jaar geen enkel helper bij den dienst des Woords beschikbaar kwam. Want het is juist aan die helpers, de z.g. Goeroe's Indjil, dat de Zending het meest behoefte heeft. Ter Synode is dit bezwaar dan ook wel gevoeld. Vandaar, dat zij hare deputaten oproeg te beslissen „of er na de invoering der reorganisatie nog eenmaal daarnaast een cursus tot Opleiding van helpers op den ouden voet zal worden gehouden.”

Hiertoe nu is reeds in beginsel besloten. De groote behoefte aan Goeroe's Indjil dringt er toe om zooveel mogelijk van dit soort helpers te vormen. Zij zijn het, die in alles den Miss. dienaar des Woords ter zijde staan. Het werk van de Colporteurs, de Inlandsche onderwijzers, en de Mandoers, de helpers in de hospitalen, is van groote betekenis, maar onder alle Inlandsche helpers in het werk der Zending, nemen toch de Goeroe's Indjil de voornaamste plaats in. Zij preeken in de samenkomst der Gemeenten, geven catechetisch onderwijs, bezoeken de menschen, en gaan de dessa's in.

Zonder den helper kan de Miss. predikant weinig doen. Hoe meer Goeroe's Indjil hij in dienst heeft, hoe meer hij het werk kan uitbreiden. Natuurlijk blijft de leiding van het werk bij den Miss. predikant, maar de helpers doen toch in hoofdzaak den praktischen arbeid.

Juist thans, nu de Heere op Midden-Java overal de deuren opent voor het Evangelie,

is de behoefte aan Goeroe's Indjil zoo bijzonder groot. Er zouden vrij gemakkelijk dubbel zooveel helpers kunnen worden geplaatst, als er thans zijn. En het is overvloedig gebleken, dat jonge mannen van behoorlijk goeden aanleg en voldoende algemeene ontwikkeling, zoodra zij een paar jaar op school zijn geweest bij Ds. D. Bakker, metterdaad zeer goede werkrachten zijn voor den arbeid der Zending. Het is dus zeer gewenscht, dat er het volgend jaar ook nog aan de Opleidingsschool weer een cursus op den ouden voet worde begonnen. Voor de docenten geeft dat dan wel wat meer werk, maar dat is toch geen overwegend bezwaar. Het spreekt toch van zelf, dat bij de invoering der reorganisatie aanvankelijk nog alleen slechts in de eerste afdeling, in de voorbereidende klas, onderwijs kan worden gegeven en pas twee jaar later de tweede afdeling bezet wordt. Het zal voor de zending op Midden-Java een levensbelang zijn, dat er in 1925 zoowel voor den cursus op den ouden voet, als voor de gereorganiseerde opleiding een flink aantal leerlingen kunnen worden aangenomen. De kerken zullen verstandig handelen, als zij aan hunne Miss. dienaren de ruime hand laten om zooveel mogelijk helpers te laten opleiden.

De Christ. Holl. Inl. Kweekschool.

Betreffende de Christ. Holl. Inl. Kweekschool te Solo zijn goede berichten ontvangen. Van de 9 candidaten voor het eindexamen zijn er acht geslaagd. Hiervan waren 4 Minahassers, 2 Amboneezen, 1 Bakker en 1 Javaan.

De leerlingen waarmede de school in 1919 is begonnen hebben thans eindexamen gedaan. Er zijn nu 17 leerkrachten afgeleverd voor het Christ. Holl. Inl. onderwijs. Dit resultaat stemt bij aanvang tot blijdschap en dank. Behalve een onderwijzeres, die gaat trouwen en één onderwijzer, die om gezondheidsredenen rust nemen moet, zijn al die 17 leerkrachten reeds praktisch werkzaam. De meesten zijn geplaatst aan scholen op Midden-Java n.l. 4 te Solo, 1 te Klaten, 2 te Scragen, 1 te Djocja, 1 te Keboemen, 1 te Poerwokerto en 1 te Gombong. Zoo trekt dus heel Midden-Java reeds profijt van de Opleidingsschool. De overige onderwijzers, die de school afleverde, zijn elders in Indië bij het Inl. Onderwijs werkzaam. De schoolbesturen zijn over den arbeid der onderwijzers, die te Solo zijn op-

geleid, zeer te vreden. Hun levenswandel is ook voorbeeldig en zij openbaren veel liefde voor het werk der Zending. Er begint van de Opleidingsschool te Solo een goede reuk uit te gaan.

Bij de overgangsexamens was het resultaat aldus:

In klas Ia is één leerling niet overgegaan. In klas I en II gingen alle leerlingen over naar een hogere klas. Van klas III zijn er drie afgewezen en veertien toegelaten tot de hoogste klas. Het is het plan bij den aanvang van den nieuwen cursus 24 jongens en 7 meisjes als leerling aan te nemen. De school zal dan ongeveer de volgende formatie hebben:

Klas I 24 jongens en 7 meisjes.

„	Ia	18	„	„	3	„
„	II	16	„	„	3	„
„	III	18	„	„	3	„
„	IV	9	„	„	6	„

Wellicht zal nu ook spoedig met den bouw van eigen gebouwen voor de Kweekschool worden begonnen. Tot nu toe was de school nog gevestigd in gehuurde gebouwen. Na veel overleg en langdurige onderhandelingen heeft de Regeering thans subsidie voor den bouw toegezegd tot een bedrag van f 155.800 zijnde 75 pCt. der bouwkosten, volgens de raming daarvan. De resteerende 25 pCt. der kosten moet op andere wijze worden gevonden. Het spreekt van zelf, dat dit laatste nog vrij wat inspanning vereischt. En dan komt daarbij nog een bezwaar. De Regeering geeft de toegezegde subsidie niet in den vorm van een geldsom, maar staat toe, dat op de gebouwen, als deze klaar zijn, een hypotheek genomen wordt, terwijl dan de Regeering den hypotheekhouder de betaling van hoofdsom en renten garandeert in jaarlijksche pajementen.

Er moet dus een instelling wezen, die de gelden onder hypotheek verband wil verstreken. Deze is echter reeds gevonden. Het groote bezwaar is nu nog om iemand te vinden, die tijdelijk gedurende den bouw, de gelden wil voorschieten, die voor den bouw noodig zijn. Zoodra ook deze moeilijkheid is overwonnen, zal wel met den bouw een aanvang worden gemaakt. Het uitzicht begint dus nu te rijzen, dat ook deze mooie stichting, die in haar soort volstrekt eenig is, in geheel Ned. Indië, weldra in eigen voor haar gepaste gebouwen zal zijn gehuisvest.

Een wijs besluit.

In het verslag, door het „Friesche Kerkblad” gegeven van de Friesche Zendings-

synode, den 4 Juni l.l. te Sneek gehouden, lezen we o.a. het volgende:

„De Synode besluit de zaak van overdracht der Medische Zending aan eene vereeniging aanhangig te maken bij de e.k. Generale Synode; en zendende kerk en deputaten te machtigen alsnog deel te nemen aan samensprekingen ter zake met andere zendende Kerken en personen, wanneer zij daartoe in de gelegenheid mochten zijn.”

Een verstandig besluit. Zooals trouwens van de Friesche Kerken te verwachten was.

Gelijk men weet, is er het vorig jaar nog al heel wat geschreven over een eventuele overdracht van den Med. dienst door de Kerken van eene Vereeniging.

Naar is gebleken, waren er onderscheidene praktische bezwaren, die vooralsnog een overdracht van dezen hulpdienst aan eene vereeniging, niet raadzaam deden achten.

De Friesche Miss. predikant, Ds. van Dijk te Keboemen, heeft echter een breed betoog geleverd, waarin hij ook om principiele redenen zich tegen een overdracht van den Med. dienst aan een Vereeniging zeer sterk heeft verzet.

Nu is het blijkbaar de bedoeling van de Friesche Zendings-synode, om te dezer zake een uitspraak van de Generale Synode uit te lokken. Wilt het blijkt, dat er principieel verschil bestaat over dit stuk, is het ook o.i. zeer gewenscht, dat de Generale Synode hierover zich uitspreke. Wellicht komen we hierop later nog wel eens terug. Het doet ons genoegen, dat de Friesche Kerken de zaak ter Synode gaan brengen.

Te gelijk is echter de Friesche zendings-synode ook praktisch geweest. Zij heeft hare deputaten gemachtigd om te dezer zake met anderen samensprekingen te houden, wanneer zij, eer de Generale Synode samenkamt, daartoe gelegenheid ontvangen. Metterdaad een wijs besluit.

Nogmaals „onverantwoordelijk”.

In het No. van Mei namen we een mededeeling over door Ds. Pol geplaatst in „Uit Poerbolinggo”. Dat bericht sprak van het ontslag van een onderwijzer, een huisvader van 7 kinderen en van een colporteur te Maos. En daartoe — zoo meldde het bericht — „werd Dr. Esser gedwongen in gevolge de besliste opdracht van de zendingsdeputaten, dat het gevoteerd bedrag der maandzending niet mocht worden overschreden.”

„Uit Poerbolinggo” staat onder de redactie van Dr. Esser de Miss. Predikant te Poerbolinggo en van Ds. D. Pol, die één der

deputaten voor deze zending is. Natuurlijk was geen oogenblik bij ons de gedachte, dat deze mededeeling niet geheel juist wezen zou. We schreven er boven: „Onverantwoordelijk”. En we meenden dat het dit metterdaad was.

Nu meldt ons echter het Moderamen van de deputaten voor de Zending te Poerbolingo, dat de voorstelling, die door de mededeeling in „Uit Poerbolingo” gewekt wordt, beslist onjuist is.

Uit hetgeen genoemd Moderamen ons schreef, blijken twee dingen:

Vooreerst dit, dat, toen in „Uit Poerbolingo” dat opzienbarend stukje geplaatst werd, aan de deputaten van de Zending te Poerbolingo officieel niets over dat ontslag van dien onderwijzer en dien colporteur was bericht en dat deze deputaten zich daarover dus ook niet hebben kunnen beraden.

In de tweede plaats, dat er geen sprake van mag wezen, dat Dr. Esser door een opdracht van de deputaten tot zulke handelingen „gedwongen” zou zijn geworden, maar, dat in overleg met Dr. Esser het bedrag is vastgesteld, dat elke maand zal worden gezonden en dat men daarbij met elkander is overeengekomen, dat de uitgaven dit bedrag niet zullen overtreffen, tenzij hierover vooraf overleg is gepleegd.

Het verblijdt ons zeer, dat uit de mededeeling van het Moderamen der deputaten duidelijk blijkt, dat de houding van deze deputaten geheel correct is. In wat zij met Dr. Esser overeenkwamen ligt niets buitengewoons. Dezelfde orde geldt wellicht voor elk terrein.

Het spreekt toch van zelf, dat een begroting niet zonder voorafgaand overleg mag worden overschreden. De Kerken moeten weten voor wat uitgaven zij staan. Wanneer een Zending uitgaven meent te moeten doen, die het vastgestelde bedrag overtreffen, behoort er in normale gevallen vooraf overleg te geschieden.

En het ontslag van dien onderwijzer en dien colporteur komt naar de mededeeling van het Moderamen, niet over rekening van de deputaten, want dat ontslag is vooraf niet aan haar oordeel onderworpen.

De voorstelling, die het Moderamen der deputaten geeft, verschilt dus nog al vrij wat van de voorstelling, die het stukje in „Uit Poerbolingo” wekt.

„Onverantwoordelijk” noemden we, wat het bewuste stukje vertelde. En metterdaad, indien die voorstelling de juiste ware, dan zou het ook onverantwoordelijk zijn.

Ds. Pol deelde ons mede, dat het door hem

geplaatste bericht schier letterlijk was genomen uit een schrijven van Dr. Esser, terwijl hem niet bekend was, dat het Moderamen van de deputaten van de Zending geen kennis droeg van de feiten in dat bericht vermeld.

Natuurlijk is Dr. Esser in zijn voorstelling ter goeder trouwe. Blijkbaar bestaat er echter bij hem een ernstig misverstand betreffende de met hem gemaakte afspraak. Wat meer voorzichtigheid in wat gepubliceerd wordt, kan voorts geen kwaad.

Het dankofter voor het Petronella-Hospitaal.

Het Feestcomité voor het zilveren jubileum van het Petronella-Hospitaal meldt het volgende:

„Het was een blijde dag de 3e Juni — want toen heeft het Comité voor het zilveren Jubileum van het Petronella-Hospitaal de feestgave afgedragen aan de heeren Ds. J. L. Schouten en A. C. Goldschmeding, die den kerkeraad van Amsterdam vertegenwoordigen.

De presidente van het Comité, mevrouw C. van Eeghen—van Marle, bracht in herinnering, dat destijds toen het verzoek van den kerkeraad tot de Vereeniging Dr. Scheurers Hospitaal kwam, om 50.000 gulden bijeen te brengen, deze som schrikwekkend groot bleek, vooral om de korte spanne tijds, waarin de inzameling zou moeten geschieden. (6 maanden); waarbij nog kwam, dat menige provincie voor eigen zendingsterrein met groote tekorten te worstelen heeft.

Het verwezenlijken van het voorgenomen plan scheen van den aanvang af schier onmogelijk.

Toch heeft de Heere ons pogen Zijn bijzonderen zegen willen schenken, zoodat, hoewel de gevraagde som niet bijeen kwam, wij toch een aanzienlijk bedrag verzamelden. Wel kwam de eerste maanden weinig in, doch de laatste weken stroomde het toe met sprake van oude liefde en trouw voor dit eerste Zendingshospitaal der Gereformeerde Kerken.

En nu — zoo sprak de presidente — mogen wij U met dank aan den Heere de ontvangen gelden afdragen. Een keurig boekdeel, waarin vermeld staan de plaatsnamen met de giften, werd door den Penningmeester aan de Presidente afgedragen.

Nadat de oorkonde van overdracht was voorgelezen, overhandigde de Penningmeester, Dr. J. G. Scheurer, den afgevaardigden van den Kerkeraad f 22.876.75 met de ver-

melding, dat vóór dit Comité zich gevormd had, reeds ongeveer 14000 gulden voor het doel was ingekomen, zoodat de totaalsom uit Holland voor het Hoofdgebouw van het Petronella-Hospitaal bijeengebracht, thans 36.876.75 gulden bedraagt.

Er komen dus nog ongeveer 13 duizend gulden te kort. Maar die kunnen er nog wel komen! Met den bouw moest een aanvang gemaakt worden en voor de loopende onkosten moest er thans een groot bedrag in kas zijn. Doch die bouw duurt nog tot Mei 1925, en in dit heele jaar blijft de offerbus bij onzen penningmeester Dr. Scheurer te Ermelo nog open. En wij blijven verwachten, dat in den loop van dit jaar de resterende 13000 gulden nog wel bijeen zal komen. Waar in 6 maanden tijds met zooveel trouwe liefde gegeven werd, daar achten wij het lang niet uitgesloten, dat in de 12 maanden, die voor ons liggen, menigeen die achter bleef, zijn steentje tot den bouw nu nog komt aandragen.

Wij zijn er zelfs verzekerd van, dat in de Provincie Noord-Holland met Amsterdam er wel 13000 menschen te vinden zijn, die elk nog één gulden kunnen zenden."

Tot zoover deze mededeeling. Het Feestcomité heeft bij aanvang metterdaad een mooi resultaat bereikt. Bovengenoemde bedragen zijn nog iets te laag. Reeds was door Dr. J. Offringa voor dit doel hier in Holland verzameld f 14.732. Op 1 Juni j.l. was er dus reeds een bedrag van f 37.608.75 bijeen. En sinds zijn er nog weer enkele honderden guldens binnengekomen, zoodat het bedrag reeds boven de f 38.000 is gestegen.

De halve ton, die noodig is voor de vernieuwing van het hoofdgebouw, moet in Holland bijeengebracht. Dat is voor de Geref. Kerken van Nederland en vooral voor die van Noord-Holland een eereschuld.

De vernieuwing en uitbreiding van het Petronella-Hospitaal waarmede men druk aan den gang is, kost meer dan 300.000. Van dat bedrag wordt 5/6 in Indië gevonden. Maar op het hoofdgebouw, waar elken dag het Evangelie aan tal van Javanen gepredikt wordt, moet, als dit, gelijk men verwacht, het volgend voorjaar in gebruik genomen wordt, geheel het stempel der Zending staan. Het moet den Javanen toespreken als een krachtig getuigenis van de liefde onzer kerken voor het Javaansche volk. En daarom moet de halve ton vol.

25 Juni '24.

W. B.

Magelang in 1923.

Vervolg. III

De Chineezzen hebben hun eigen verga-

derplaats; zij vinden het voorloopig nog prettiger om in een huis te vergaderen en meenen, dat een Chinees voorloopig makkelijker over te halen valt in een huis te komen luisteren dan in een kerk. Toch willen ze een eigen kerkje bouwen en hoewel de Chineesche gemeente nog klein is, wordt er onder hen toch reeds over den bouw van een eigen kerkje gesproken. De arbeid onder die Chineesch-sprekende Chineezzen is niet makkelijk en ik voel dat telkens, als er zijn, die den Doop begeeren en bij de bediening der Sacramenten. Maleisch, de taal, die door de meeste Chineezzen gesproken wordt verstaan zij niet. Telkens wanneer er een onderzoek ingesteld moet worden naar de kennis der Schriften heeft het heel wat voeten in de aarde eer ik er achter ben, dat tegen de bediening van den H. Doop geen bezwaar bestaat. Bij de toediening van den Doop en bij de bediening van de Sacramenten gebruik ik de Chineesche formules, dat is het eenigste Chineesch, dat ik ken.

Het bijwonen van zoo'n Chineesche koempoelan voor het eerst doet den Hollandschen bezoeker wel wat vreemd aan. Allereerst het gezang; als de Chineezzen aan 't zingen gaan, lijkt het nergens op, het is een uitstooten van klanken, en men tracht elkander in 't zingen te overschreeuwen, het lijkt meer een wedstrijd in 't schreeuwen, dan een zingen.

Gelukkig, dat 't aantal liederen, die gezongen worden, nu wat grooter is, dan enkele jaren terug; het eerste vers, dat ik ze op de samenkomsten hoorde zingen, werd gezongen op de wijs van „Halleluja, U zij d'eere", toen ik met verlof ging en de Javaansche Christenen mij toezongen wilden ook de Chineezzen zulks doen en zongen toen weer „Halleluja, U zij d'eere"; toen ik van verlof terug was en ook de Chineezzen mij verwelkomden geschiedde dit met het zingen van 't zelfde lied. „Ik hoorde, dat men bij de ingebruik name van ons kerkgebouw dit lied ook gezongen had. Ik ken den inhoud van 't vers niet, maar het schijnt wel een bijzonder gelegenheidslied te zijn. dat zich bij alle gelegenheden laat gebruiken. Gelukkig dat we intusschen „verrijking van kerkgezag" gekregen hebben en dat aan deze armoede, die zeker geen vrijwillige armoede was, een einde is gemaakt.

Vreemd doet het aan, dat de Chineezzen, die voor 't eerst zoo'n samenkomst bijwonen, veel meenen te moeten nadoen. Toen ik laatst in een Chineesche samenkomst sprak, die door vele Chineezzen voor 't eerst werd bijgewoond, en ik met gebed begon, zagen ze mij de handen vouwen en deden zulks na, nu dat was heel best; toen ik den zegen

uitsprak en de handen uitspreidde, meenden ze dat ook te moeten nadoen en spreidden ze allen de handen uit, dat was ietwat vreemd. Echter men is er onder de Chineezen spoedig achter, hoe het wel moet. Ik werk graag onder hen en 't spijt me dikwijls, dat ik maar zoo weinig voor hen doen kan. Noodzakelijk zou het zijn, dat er een prediant kwam voor dien arbeid; hij zou veel werk vinden. Ik heb dan ook reeds aan de Zendende Kerk het voorstel gedaan om een tweeden predikant te zenden, waarvan de helft der kosten wellicht betaald zou kunnen worden door de Hollandsche gemeente, alhier, als de andere helft door de zuidelijke Provinciën gedragen kon worden, zijnde een bedrag van ± f 6000, per jaar; dan zouden we kunnen beginnen.

Voorloopig heb ik als antwoord ontvangen, dat het finantieel onuitvoerbaar is, want dat de malaise uitbreiding, of liever voorziening in den nood, niet mogelijk maakt. Ge zult wel begrijpen, dat die finantieële toestand erg pijnlijk is; wanneer ge op een Zendingsterrein tal van gelegenheden ziet om te arbeiden en ge kunt die gelegenheden niet benutten door gebrek aan geld. Onlangs heeft er in Holland een andere verdeling in den arbeid plaats gehad, doordat het Zendingsterrein Solo door Delft overgenomen werd van Amsterdam; nu Zeeland en Brabant en Limburg blijkbaar aan het einde van haar krachten zijn, zou er m.i. weer een andere indeeling moeten plaats hebben, zoodat de arbeid der Zending alhier den nodigen steun ontving en naar behooren kon worden verricht. Toch voel ik, dat men op die manier wel telkens tot andere indeelingen zou moeten overgaan; want nu is hier versterking van middelen noodig, dan weer elders, en m.i. is hier maar een oplossing mogelijk en die is, dat die Kerk, die den arbeid niet meer af kan en noodzakelijk versterking noodig heeft, daartoe steun ontvangt van Generale Deputaten. Zooals er hulpbehoevende kerken zijn, zoo kunnen er ook hulpbehoevende Zendende Kerken zijn en er ontbreekt iets aan onze organisatie, dat zulke hulpbehoevende Zendende Kerken niet geholpen kunnen worden; integendeel, naarmate zij zich inspannen om naar vermogen bijeen te brengen, naar die mate mag zoo'n kerk nog meer afdragen aan de Generale Kas. Dat is verkeerd en ik beveel deze kwestie aan in de bijzondere belangstelling der broeders, die zich de vraagstukken der Zending indenken en in de Pers en op vergaderingen voorlichting geven.

Maar na deze uitweiding ga ik weer voort met mijn mededeelingen. Ik verhaalde hier-

boven van de moeilijkheden van den arbeid onder de Chineezen. Onder de Javanen hebben we zoo nu en dan wel eens gevallen, die niet makkelijk zijn. Zoo hebben we in Magelang een stomme Javaan, die den H. Doop wil ontvangen. Zijn gehoor is goed, dus het geven van onderwijs gaat wel; maar we kunnen niet controleeren hoe het met het begripen staat. Begrijpt hij wat hem geleerd is? zeggen kan hij het niet; schrijven kan hij ook niet en om door gebaren te kennen te geven, dat hij den hoofdinhoud der Schriften begrijpt, is heel moeilijk. We hebben den Doop al een en andermaal ingesteld, maar we zullen toch tot een beslissing moeten komen, de getuigenis over de verandering in zijn wandel is gunstig; geen enkele gelegenheid om Gods Woord te hooren, verzuimt hij; op allerlei wijze laat hij merken, dat het hem ernst is en dat hij zoo gaarne den H. Doop zou ontvangen. Langzamerhand, met groote moeilijkheden komen we er achter, wat hij er van begrijpt en we hopen, dat we weldra met vrijmoedigheid hem zullen kunnen doopen.

Schoolarbeid in Magelang. Met de scholen gaat het gezegend; allereerst is daar onze Zendingsschool, die nu eindelijk na veel tobben 45 leerlingen telt. Op onze Zendingsschool wordt 't onderwijs in 't Javaansch gegeven en 't is moeilijk, ook voor het Gouvernement om op deze 2e klas scholen een voldoende aantal leerlingen te krijgen. Wie het maar eenigszins doen kan, zendt zijn kind naar een Hollandsch-Javaansche school; kennis van de Hollandsche taal, zoo meent men, zal den weg tot allerlei mooie betrekkingen ontsluiten. De gevallen zijn dan ook niet weinig, dat een huisjongen, met een inkomen van f 16 à f 17 per maand, daarvan f 3 betaalt om zijn kind op een Hollandsche school te krijgen. We hebben in Magelang dan ook 5 Holl.-Javaansche scholen; 1 van 't Gouvernement 2 van de Roomsche-Katholieken, en 2 van ons met een leerlingental van ± 1200 kinderen; het getal inlandsche scholen bedraagt 4, in Magelang waarvan 3 van 't Gouvernement en een van de Zending, waarvan het aantal leerlingen op al deze scholen nog geen 400 bedraagt; er zijn dus 3 × zooveel Javaansche kinderen, die Hollandsch leeren, als die de Javaansche scholen bezoeken. Gewone Javaansche scholen trekken dus niet veel leerlingen; wanneer daar dan nog bijkomt, dat het een Christelijke school is, dan voelt ge wel, dat 455 leerlingen op zoo'n school niet weinig is, voor Magelang. Op andere plaatsen zijn de toestanden weer an-

BIJVOEGSEL VAN HET ZENDINGSBLAD

JULI 1924

Zoeken te trekken en zoeken af te keeren.

Handel. 13 beschrijft een gewichtig keerpunt in de geschiedenis van den apostolischen tijd. De dienaren des Evangelies zullen opzettelijk de wereld der heidenen ingaan met de blijde boodschap. Het Pinksterfeest met zijn uitstorting des Heiligen Geestes op alle vleesch en zijn talenwonder heeft deze nieuwe bedeeeling ingeluid. De toebrenging van Cornelius en de zijnen voerde bereids de eerstelingen uit de heidenen tot de gemeente. En daarop zet de Heere de deur wijd open. De roeping gaat van den Heiligen Geest uit tot de kerk om het zendingswerk aan te vatten. Hij wijst aan en roept, zij zondert af en zendt. Dientengevolge trekken Paulus en Barnabas de wereld in. Zij vangen hunnen arbeid aan te Salamis op het eiland Cyprus. Aldaar verkondigen zij aan de vele Joden, die er wonen, het Woord Gods, in hunne synagogen, vs. 5.

Dit is opmerkelijk. Schijnt het u niet in overeenstemming met hunne bijzondere taak? Toch ligt het voor de hand, dat zij zich het eerst tot de Joden wenden. Gods Raad wil immers, dat zij van Jeruzalem zullen beginnen. Zij volbrengen niet ondanks zichzelf dezen last, maar zij doen het gaarne: hebben zij hun volk niet lief als hun leven? Zij kunnen op deze wijze voor hunne Christusprediking de gewenschte aansluiting zoeken in de bekende wet en profetie. Bij de verkondiging van de vervulling der Messiasbeloften mogen zij roemen in de trouw, welke hun God nooit aan Israëel heeft gekrenkt. Bovendien vermijden zij zelfs den schijn, alsof zij een nieuwen, door de Romeinen verboden godsdienst willen invoeren. En zij vinden gemakkelijk een aanknoopingspunt met de vele heidenen, die tot de geregelde bezoekers der synagogen behooren.

De Heere handelt goed en wijs. Zijne liefde gaat het oude volk niet voorbij. Neen, de kruisgezanten moeten hen zoeken om hen te trekken naar Christus en alzoo zal hun synagoge een brug van overgang naar de heidenwereld zijn.

Doch nu maakt de Satan zich óók op. En hij gebruikt als zijn dienaar óók een Jood..... Deze is een toovenaar, een valsche profeet. Met zijn occulte krachten oefent hij grooten invloed uit. Wanneer nu te Pafos de stadhouder onder den indruk der Evangelieprediking komt, zoekt hij met alle macht hem af te keeren van het geloof, vs. 8. Met listige leugens spreekt hij de predikers tegen. Geen middel laat hij onbeproefd, totdat Paulus in de kracht des Geestes er een eind aan maakt.

Aan Joden wordt de genade verkondigd en zóó richt het Woord Gods zich ook tot de heidenen en wanneer nu een heiden begeerig is den God Israëls te leeren kennen, zoekt een afvallige Jood hem af te houden van Israëls waren Koning! Ziedaar bij het begin reeds aanstonds zoo scherp mogelijk afgeteekend, wat er steeds gebeurt. Gods knechten zoeken aan-

sluiting en Satans dienaren werken boosaardig tegen. Zij kunnen veel kwaad doen, zichzelf en anderen ten verderve. Wij mogen voor hen niet met onderwerping wijken, want het gaat in dezen strijd om de eer van onzen God en het heil van de stad Menschenziel. Wij behoeven niet te wanhopen, want de Heere zet Zijn werk voort en zal overwinnen. De Heilige Geest zal alle gegebenen des Vaders aan den Christus toevoegen, óók uit de Joden in weerwil van de vijandschap van Joden. Daartoe stelle zich onze Joden zending Hem met blijdschap ten dienste en worde zij een instrument waarmede Hij wonderen verricht!

's-Gr.

J. D.

KLEINE BERICHTEN.

Nieuw lokaal-comité. In ZUTPHEN heeft de Kerkeraad besloten, ook den plaatselijken arbeid onder de Joden aan te vatten. Reeds is 'n begin gemaakt met de uitvoering van dit besluit. Wij verheugen ons zeer daarover.

Zutphen is de eerste plaats van den Gelderschen Achterhoek, waar nu ook plaatselijk Joden zending zal gedreven worden.

't Is trouwens ook de plaats, waar de meeste Joden wonen in dat deel van Gelderland. Wij hebben goede hoop, dat 't voorbeeld van Zutphen aanstekelijk zal werken. Er zijn meer plaatsen in den Achterhoek, waar betrekkelijk veel Joden wonen. De kerken aldaar zullen wel niet willen achterblijven bij die van Zutphen.

Lunteren. Wij vestigen er nogmaals de aandacht op, dat op de 1ste zomerconferentie te Lunteren van den Zendingsstudieraad van dit jaar, te houden in de week van 4—10 Augustus, ook aan de Joden zending eene ruime plaats is ingeruimd.

Er zal daar dan ook 's morgens een cursus over Joden en Joden zending gehouden worden, geleid door de beide Missionaire Dienaren onzer Gereformeerde Kerken voor de Joden zending, en door den heer A. van Os, den bekenden zendeling van de „Vereeniging voor Israël”.

Broeders en zusters, die bijzondere belangstelling voor ons werk hebben, wordt aangeraden, zich voor die eerste conferentie aan te melden, en dan op te geven, dat zij dien specialen cursus over Joden en Joden zending willen volgen.

„De Messiasbode”. 't Mag zeker nog wel eens herinnerd worden, dat *Mevr. J. A. van der Leeuw-Kraan*, Zuid-Buitensingel 272, 's-Gravenhage, heel gaarne abonné's voor „De Messiasbode” boekt?

De abonnementsprijs is slechts f 0.50 per jaar.

Gij kunt er U door op de hoogte stellen van wat wij maandelijks in geschrift aan duizenden adressen van Joden boodschappen. Gij kunt er wellicht ook een en ander in lezen, wat U nuttig kan zijn, als gij ook persoonlijk met Joden bekend zijt, om te trachten, 'n gesprek met hen aan te knopen over geestelijke dingen.

Wij moeten toch de Evangelie-verkondiging niet aan de Missionaire Dienaren, en de weinige broeders en zusters, die in verschillende plaatsen arbeiden onder de Joden, en den „papierzen zendeling”, onzen „Messiasbode”, alleen overlaten, maar wij moeten ons allen gevoelen, en meer en meer worden boden van den Messias, die de heerlijkheid van onzen Heere Jezus Christus in liefde ook trachten te doen zien aan de Joden.

v. N.

Adressen van de Missionaire Dienaren.

Ds. Jac. van Nes Czn., Galileïstr. 20, 's-Gravenhage.

Ds. W. J. J. Velders, 2e Const. Huygensstr. 77b, Amsterdam.

'n Klein Verzoek!

Wij zijn niet gewend, in ons Zendingsblad om gaven te bedelen voor de Jodenzending. Gode zij dank, de Heere heeft in onze kerken warme harten en milde handen voor dien arbeid gegeven.

Toch willen wij nu 'n klein verzoek doen.

'n Verzoek om geldelijken steun!

Echter niet voor ons!

Maar voor onze broeders, die in Duitschland onder de Joden werken, en van Duitschland uit ook elders de Joden trachtten te bereiken.

Gij begrijpt, dat de Zending onder de Joden in Duitschland moeilijke tijden heeft doorgemaakt en nog doormaakt.

In Berlijn, Keulen en Leipzig heeft men den arbeid beduidend moeten inkrimpen, omdat de geldnood daartoe dwong!

Maar men wil volhouden!

Men worstelt er in 't geloof, dat God Zijn werk Zelf in stand zal houden!

Echter, God de Heere gebruikt daartoe de middelen.

En 't wil ons voorkomen, dat de Heere ons gaarne gebruiken wil als middelen, om onze broeders te steunen.

In Duitschland woedt het anti-semitisme, de blinde vijandschap tegen de Joden.

Die vijandschap woedt niet enkel onder ongeloovigen.

Maar ook in de kringen dergenen, die onder de geloovigen nog gerangschikt moeten worden, heerscht een openlijke tegenzin tegen de Joden.

Men ziet niet in, wat onder de leiding des Geestes in onze kerken meer en meer gezien wordt, dat God de Heere ons de geestelijke belangen der Joden ook op de ziel bindt, dat wij groote verantwoordelijkheid hebben voor der Joden geestelijken nood!

Daarom hebben de broeders, die deze roeping van Godswege voor de Joden zien en volbrengen willen, zulk 'n dubbel zwaar werk.

Zij hebben strijd van binnen en moeite van buiten!

Laat ons dan biddend hunne handen sterken!

Reeds werd er door onze Zending, in vertrouwen, dat onze oproep gehoor zou vinden, iets gezonden naar Berlijn en Keulen, om den arbeid aan den gang te kunnen houden.

Wij leven in de stellige overtuiging, dat dit vertrouwen gerechtvaardigd zal blijken te zijn!

Wij verwachten, dat vele broeders en zusters zullen willen voldoen aan het kleine verzoek, om ons een gave voor de onder zoo ongunstige omstandigheden trouw standhoudende arbeiders in de Jodenzending in Duitschland te doen toekomen.

Ook de kleinste gaven worden gaarne ingewacht aan 't adres van den ondergeteekende: Ds. Jac. van Nes Czn., Galileïstr 20, Den Haag.

Natuurlijk zullen wij de gaven in dit blad verantwoorden. v. N.

Wordt behouden van dit verkeerd geslacht.

Zoo sprak de apostel Petrus op den Pinksterdag. Het vleeschelijk Israël lag onder den vloek, was om zijn ongeloof voor God verwerpelijk.

Daarom was het een zinkend schip. En wie op een zinkend schip reist, gaat straks met het schip naar de diepte.

Petrus vermaant hier niet om Israël te *verlaten*, maar juist om het te *worden*.

Wie het Jodendom, dat God verliet en Christus als den Messias verwerpt, verlaat, *keert daarmee tot het ware Israël Gods weder*. T.

Israël in der eeuwen ballingschap.

Ver van de beenders zijner vaderen
verkwijnt het kroost van Abraham!

Zijn bloed, verbasterd in onze aderen
kruipt door een uitgedorren stam!

Verlosser! Vader! o zie neder!

Ontferm U onzer! schenk gena!

Geef Israël aan zich-zelfen weder,

Of, dat zijn droeve naam verga!

Neen! neen! de wenteling der eeuwen

Verzwolg niet onze hoop op U!

Wij zijn het volk nog der Hebreuwen,

Gij der Hebreuwen. God — ook nu!

Uit: „Israël” van Mr. I. da Costa.

Groningen, 18 Juni 1924.

*Collecten en bijdragen over 16 Maart t/m.
15 Juni 1924.*

O. Pekela f38.23. Veendam f47.56½.
Meeden f2.50. Midwolda f33.78½. Oost-
wold f10. Bellingwolde f2.50. Doornspijk
f19.22. Hattum f43.44½. Oldebroek f17.50.
Harderwijk f48.32. Nijkerk f83.54. Ermelo
f115.95. Elburg f16.33½. Nunspeet f35.81.
Wezep f36.23½. Putten f27.32½. Putten
(nagift) f9.63. Gift v. d. Centsverein. der
Ger. Jongel. Ver. te Uithuizen f5. Gift
Ger. Kerk Solo f25. Gift Ger. Jongel. Ver-
een. en Meisjesverein. te Zalk f6.50. 's-Grav-
endeel f15.89. N. Lekkerdam f38.13. Dord-
recht f200. Puttershoek f9.72. Molenaars-
graaf f11.65. Papendrecht f3.61. Hendrik
Ido Ambacht f33.51. Groote Lindt f20.
Zwijndrecht f20. Alblasserdam f55.13. Brus-
sel f11. Antwerpen f7.29. 's-Graveland
f27.32. Ankeveen f185. Naarden f41.10.
Uithoorn f7. Oudekerk a. d. A. f24.50. Mui-
derberg f4.26½. Diemen f6.65. Huizen
f14.73. Muiden f5.40. Weesp f43.80½. Nede-
rhorst den Berg f22.80. Aalsmeer f13.89.
Amstelveen f22.47. Giften uit Amsterdam
f1 en f3. Breukelen f40.09. Mijdsrecht f38.32.
Tienhoven f33.52. Kockengen f17.50 Amers-
foort (10 pCt.) f10.25. Baarn f77.31. Bun-
schoten A f100. Bunschoten B f20.50.
Nieuw Loosdrecht f717. Oud Loosdrecht
f14.20. Maartensdijk f8.18. Renswoude
f10.35. Scherpenzeel f23.68. Soest f66.60.
Veenendaal f15. Westbroek f15.39. IJsel-
stein f8.90. Velp f55.10. Bennekom f42.72.
Westervoort f6.68. Randwijk f6.50. Elst

f5.48. Lunteren f4.80. Heteren f6. Zetten
f5.69. Zendingscmissie Maassluis f20.
Kralingen (biduur) f13.45. Gift Meisjes-
verein. „Dient elkander door de liefde” te
Kockengen f15. Zendingscmissie Hol-
landsche Veld f10. Rouveen f58. Giften uit
classis Zwolle f71.04½. Legaat Mej. V. te
Aalten f20.50. Classis Dokkum f447.34½.
Gift Hoogkerk f15. Zwolle f15.36. Heiner-
oord f18.90. Gift Zuidhorn f2.50. Varsse-
veld f64.74. Ezinge f43.78½. Krommenie
f29.11. Koog Zaandijk f31.95. Wormer
f18.71. IJmuiden f72.20. Velseroord f18.77.
Haarlemmermeer Oostzijde f36.60 Wormer-
veer f35.44. Sloterweg f37.28. Bloemendaal
f88.68. Westzaan f8.65. Vijfhuizen f31.58.
Vijfhuizen (1922) f33.11. Contributies
f115.25. Noordwijk f20. Hillegom f54.94.
Alfen a. d. Rijn f78.04. Zwammerdam
f26.14. Noorden f2.54. Contr. Haaksbergen
f2.50. Wollega f36.20. 's-Gravenzande
f56.73. Pijnacker f18.71. Honselaarsdijk
f29.15. Overschie f27.75. Landsmeer
f27.25½. Purmerend f26.42. Gift N. N.
f2.50. De Lier f40.33. Haarlem (50 pCt.)
f21.63. Gift Zendingclub „Paulus” der
Ger. Jongel. Vereen. te Kampen f10. Gift
leerl. Chr. Sch. te Bleiswijk f12.50. Wester-
lee f17.61. Nieuw Beerta f2.50. Hoogeveen
(spreekb.) f35.17. Dordrecht f132.71. Brus-
sel f10.71. Gift Vlissingen f1. De Krim
f38.30. Groningen (B) 50 pCt. f71.13. Kat-
wijk a. d. Rijn f33.42. Wetsinge Sauwerd
f23.55. Langeslag f17.07½. Gift Axel f2.50.
Classis Zierikzee f34.58.

J. J. MIEDEMA, Deputaat-Quaestor.

ders, maar hier heeft elke school, met Hollandsch als voertaal, groote levensvatbaarheid, elke andere school daarentegen een kwijnend bestaan.

Onze Christelijk Hollandsche scholen (2 Hollandsch-Javaansche, 1 Holl. Chineesche en 1 Hollandsche school voor Hollandsche kinderen) met 23 onderwijzers en onderwijzeressen tellen \pm 1050 leerlingen. De Zendingbetekenis der scholen is de laatste jaren gegroeid; niet, dat we reeds vele oud-leerlingen hebben kunnen doopen, maar wel is er onder het onderwijzend personeel een groeiende drang, dat de arbeid der school vruchtdragend zal zijn voor Gods Koninkrijk. Als vrucht van die begeerte, begonnen de onderwijzers met het schrijven van brieven, die maandelijks aan de oud-leerlingen worden toegezonden; een enkele maal heeft er een vergadering plaats van de onderwijzers met de oud-leerlingen om het contact met hen te bewaren, terwijl er ijverig gecorrespondeerd wordt naar die plaatsen, waar de oud-leerlingen heen zijn gegaan en werd getracht personen te vinden, die aldaar een soort knapenvereeniging met hen wilden oprichten. Dit is gelukt in Semarang waar de heer de Raad, hoofd eener Christel. School aldaar, een wekelijksche samenkomst heeft met oud-leerlingen van onze Holl. Chin. School. Iedere week houd ik op de Holl. Chin. en de Holl.-Jav. school catechisatie, terwijl een drietal leerlingen van de Holl.-Jav. school den H. Doop begeeren.

Er waren er meer, die Catechetisch onderwijs verlangden, maar door de tegenwerking der ouders moesten zij de catechisatie verlaten. Onder degenen, die door hun ouders worden tegengewerkt, hoort ook een meisje, waarover reeds een stukje gestaan heeft in het Zendingsblad; dit meisje heeft veel te verduren gehad, maar zij heeft den Heere Jezus hartelijk lief en volhardt in de begeerte om eenmaal, als zij wat zelfstandiger zal mogen optreden, den H. Doop te ontvangen. Zij maakt een zwaren strijd door en zij zelf schreef, dat het haar zoo moeilijk was om haar ouders lief te hebben, omdat zij den Heere Jezus haatten. Er wordt in vele gezinnen een strijd gestreden tusschen ouders en kinderen, tusschen familie en familie, een strijd waar wij buiten staan, omdat de toegang tot die kringen ons is ontzegd, en een poging om met die menschen te spreken slechts een verering van den strijd ten gevolge zou hebben. In zulke omstandigheden is het zoo'n troost, dat de Heere kent degenen, die de zijnen zijn, dat Hij zelf zijn werk in stand houdt, ook al is het voor ons onmogelijk om aan die plan-

tingen des Heeren den natmakenden arbeid te verrichten. Wel is het noodig, dat zij met ons zulken in Uw gebeden gedenkt opdat ze niet onderliggen in den zoo zwaren strijd.

Deze vruchten, die de schoolarbeid afwerpt, zijn wel bemoedigend voor allen, die aan de school werken, in de eerste plaats. Hun begeerte, dat ook hun arbeid vruchtbaar zal zijn voor Gods Koninkrijk, wordt er door vervuld.

Bij de foto.

Dr. J. Berg en Mevrouw.

Hier ziet ge in duidelijk beeld de heer en mevrouw Berg—Miedema, die in dienst der Zending op reis zijn naar Indië.

De heer J. Berg is benoemd tot Missionair Arts voor Soemba. Voor zijn vertrek is hij in het huwelijk getreden met Mej. Gerbrig Miedema, dochter van den bekenden Ds. Miedema van Groningen. Den 23 Juni j.l. zijn ze uit Groningen vertrokken om den 2 Juli te Genua aan boord te gaan van de „Prins der Nederlanden” om door te reizen naar Java.

Het plan is, dat deze jonge arts eerst een jaar zal werkzaam zijn aan het hospitaal te Solo in de plaats van Dr. K. P. Groot, die met verlof naar Holland komt.

Het volgend jaar zal hij zich dan — zoo de Heere wil — naar Soemba begeven om op te treden als directeur van het hospitaal, dat daar gesticht zal worden. Wellicht zal dat hospitaal worden gevestigd te Waikaboebak op West-Soemba. Het zal bij het begin circa 70 bedden tellen. Ook op Soemba zal dan de Med. dienst met kracht worden aangevat.

Het was een mooie avond, toen Dr. Berg en Mevrouw afscheid namen voor hun vertrek. De groote Zuiderkerk te Groningen was geheel bezet. Ds. D. van Dijk, van Groningen, opende het tezamenzijn en sprak naar aanleiding van het voorgelezen Schriftgedeelte, Lucas 10 : 1—20, Dr. Berg en zijn echtgenoot toe. Ds. H. Meijering, voorzitter van Deputaten der drie Noordelijke provinciën voor de Soemba-zending, schetste in korte trekken den ontwikkelingsgang van de medische zending op Soemba, waarna Dr. Berg zelf het woord voerde. Hij meende aanvankelijk niet voor Indië te studeeren. Maar God leidt des menschen weg en vooral door Dr. Offringa werden de bezwaren weggenomen. Ds. Colenbrander haalde Spr. over naar Soemba te gaan. Het eerste plan was Java geweest. Spr. en zijn vriend Veldstra meldten zich bij Ds. Krijger aan om samen naar de zendingsvelden te vertrekken. Dit

kon echter niet, zoodat hij tenslotte besloot alleen te vertrekken om later door zijn vriend te worden gevolgd, die zich tot chirurg zal bekwamen. Met hartelijke woorden sprak Spr. zijn dank uit voor het vele goede, dat hij in Groningen gedurende zijn studietijd genoten had, vooral voor de steun hem geboden door Deputaten en comité.

Ds. J. Gispén sprak hierna een slotwoord.

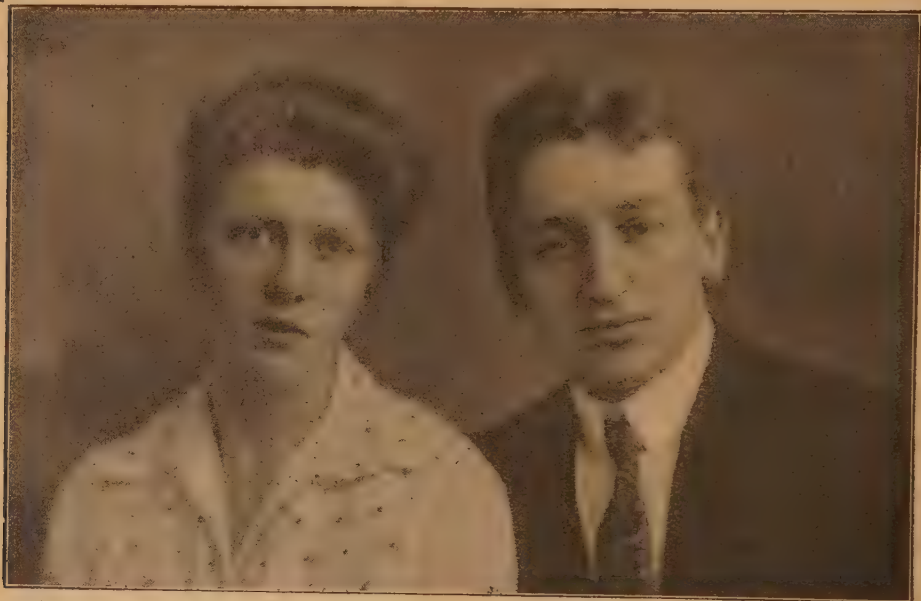
Velen maakten na afloop van de gelegenheid gebruik Dr. Berg en zijn echtgenoot de hand ten afscheid te drukken.

een Chr. geest....

Als alle Europeanen in den handel en in de cultures in al hun gesprekken en handelingen zich openbaarden als Christenen....

Als Nederland een Christelijk land was, en alle studeerende Indiërs daar in aanraking kwamen met Christelijke wetenschap en Christelijk leven, en opgenomen werden in Christelijke gezinnen....

Als we hier eens niet ons hart hoefden vast te houden over de Indische jongelui die van hier naar Holland gaan, om te studee-

Krone de Heere straks den arbeid van den eersten Miss. Arts van Soemba in rijk mate met zijn zegen.

W. B.

Als.....

Als alle Hollanders in Indië Christenen waren, wier hart en wier leven door Christus geheiligd was....

Als niet het leven der Europeanen bij de zeer velen was een leven van geld verdienen, van sociëteit en bioscoop, van onverschilligheid voor godsdienst en jacht naar vermaak....

Als alle ambtenaren van den hoogste tot den laagste in hun contact met de Indische volken blijk gaven Christenen te zijn....

Als op alle scholen en in alle internaten in Indië Christus werd gebracht als de Zalmgmaker....

Als heel dat jongere geslacht van doktoren, ambtenaren, rechtskundigen, ingenieurs bij heel hun studie in aanraking kwamen met

ren....

Als niet het „Christelijk” Europa in zijn levensopenbaringen, in zijn oorlogen, in zijn wetenschap, in zijn theologische en filosofische bestrijding van het Christendom de wapenen leverde tot bestrijding aan de Mohammedanen....

Als de Christenen in Holland allen getrouwd waren in het brengen van offers voor het werk der zending en alle Christenen in Indië getrouwd waren in het getuigen voor Jezus en het koninkrijk van God, zochten meer dan zichzelf....

Als eens de man opstond die de macht had om met het vuur van Peter van Amiens Christelijk Nederland niet zoozeer zijn culturele roeping — want cultuur zonder Christelijk geloof zegent niet — maar zijn religieuze roeping ten opzichte van Indië op het hart te binden....

Als we allen eens getrouwd waren in het gebed tot den Heere des oogsten dat Hij arbeiders in zijn wijngaard uitstoote....

Als God eens op Java gaf een man dien we zouden kunnen noemen den apostel der Javanen, den Javaan, die een woord Gods kon spreken voor den hoogste en den laagste, die boven alle anderen uitstak en toch één met hen was, die anders was dan alle anderen en toch hun gelijke, die door allen gezien werd, wiens stem over heel Java klinken kon, die de macht van het woord had om tot het hart van zijn volk te kunnen spreken....

Toch weten we, dat Gods raadsplan door niets kan verijdeld worden.

Toch weten we, dat Gods weg de eenig juiste is.

Toch weten we, dat de komst van Gods koninkrijk in Indië, op Java in Gods handen veilig is.

Toch weten we, dat eenmaal voor Gods troon zal staan een groote schare die niemand tellen kan, uit alle natiën en geslachten en volken en talen, ook van Java.

En dat is een groote troost.

Djokja.

A. POS.

Bij de foto.

Mej. M. Looijenga.

Deze foto biedt een goed geslaagd portret

van Mej. M. Looijenga, die den 5 Juli met de „Prinses Juliana” is vertrokken naar Djokjakarta, om daar mede te staan aan

het hoofd der huishouding van het Petronella-hospitaal. Mej. Looijenga behoort tot een bekende familie te Heerenveen. Zij is geboren 6 Dec. 1883. Dus niet bepaald jong meer. Reeds sinds tal van jaren bezielde haar het verlangen om de zending te mogen dienen. Familie-omstandigheden leiden haar echter onoverkomenlijke bezwaren in den weg. Thans bestaan die bezwaren niet meer. En nu de gelegenheid zich voordeed om zich te geven voor den arbeid der zending, was zij hiertoe dadelijk volgaarne bereid.

Het is een moeilijk werk, dat haar wacht. In een groot hospitaal het bestuur der huishouding op zich te nemen, stelt vrij zware eischen. Maar Mej. Looijenga gaat vol moed en energie naar Djokja om in dat werk naar de lust van haar hart den Heere te dienen.

Brenge de Heere haar in welstand aan de plaats harer bestemming en stelle Hij ook haar werk ten zegen voor velen.

W. B.

Een tweede Miss. dienaar voor Magelang.

In het verslag van de vergadering van het Comité der zendende Kerk met de Zendingsdeputaten lezen we het volgende:

„De dringende vraag of het niet mogelijk is een tweeden missionaris naar Magelang te zenden of een Dienaar des Woords, die meer bepaald onder de Chineezzen zou arbeiden, gaf aanleiding tot breede bespreking en langdurige discussie. Hoe kan in die behoefte worden voorzien? Een tweede zending zou ons budget met 6 à 7000 gulden doen stijgen. Een Dienaar des Woords om onder de Chineezzen te arbeiden met steun van de Europeesche kerk van Magelang, zou eene jaarlijksche uitgave vorderen van pl.m. f5500. Maar kon het dan niet zóó, dat de Europeesche kerk van Magelang zelve beriep en Middelburg subsidiëerde? Die vragen waren niet terstond voor beantwoording vatbaar, doch ze brachten de vergadering er toe om uit te spreken, dat

a. de vergadering van het comité der Zendende Kerk met deputaten noodzakelijk acht, dat de uitgaven voor de Zending verhoogd worden,

b. het onze overtuiging is, dat binnen niet al te langen tijd beslissing genomen moet worden, over de uitzending van een tweeden predikant,

c. een onderzoek moet ingesteld worden naar de verhouding der twee Dienaren des Woords, wanneer de eene door de Zendende Kerk, de andere door Magelang werd beroepen, in betrekking tot elkander en het te bearbeiten terrein.”

STATISTIEK DER ZENDING OP MIDDEN JAVA EN SOEMBA. (HOOFDDIENST IN 1923.)

Zendingenpost	Geïnstitueerde Kerken	Aantal Plaatsen waar gearbeid wordt	Inl. helpers Evangelisatie	Inl. helpsters Evangelisatie	Aantal gedoopten 1 Jan. 1924			Tot het Av. toegelaten		Aantal gedoopten in 1923			Overleden in 1923	Huwelijk-n in 1923	Gem. aantal Kerk-gangers in 1923	Aantal Zondagscholen	Aantal ond. Zondagscholen	Aantal leerl. Zondagscholen	Chr. Vereen-ingen	Bijdr. Inl. Christenen Kerk	Bijdr. Inl. Christenen Armen		
					Mannen	Vrouwen	Kinderen	totaal	Mannen	Vrouwen	Kinderen												
Java																							
Poerboelinggo	3	19	9	-	171	187	261	619	137	163	6	8	22	8	7	-	-	-	-	f 350.—	f 250.—	Degroo- te ver- schillen in Inl. bij- dragen hangen ook saam met het aantal	
Poerworedjo	3	9	10	-	146	175	306	627	146	175	12	14	31	5	4	-	-	-	-	647.24 ^b	408.16 ^b		
Keboemen	3	10	8	-	111	116	267	494	111	116	11	7	37	6	4	-	-	-	-	473.95	237.55		
Djakarta	1	14	9	-	307	278	542	1127	307	278	82	89	18	9	935	1	2	120	1193.42 ^b	400.—			
Magelang	-	6	9	-	102	92	180	324	102	92	24	21	35	2	4	342	1	1	26	1428.02	314.17 ^b		
Wonosobo	-	2	1	-	16	13	14	43	14	10	2	1	8	1	1	-	-	-	-	-	-		
Soerakarta	1	20	10	-	216	249	319	784	216	249	32	45	65	3	5	±750	3	6	±90	712.91 ^b	600.—		
totaal	11	80	56	-	1069	1110	1839	4018	1033	1083	265	279	50	34	5	5	5	9	236	7	f 4805.55 ^b		
Soemba																							
Kambanire	1	1	-	-	108	122	175	405	58	59	2	7	15	7	5	275	2	3	81	1	f 250.—	f 250.—	
Melolo	1	2	1	-	155	169	121	445	40	30	1	18	24	-	-	-	1	1	-	-	168.02	168.02	
Pajeti	-	1	1	-	40	16	16	72	53	41	16	4	4	-	-	-	-	7	-	-	b509.—	b509.—	
Karoeni	-	20	1	-	53	41	57	151	53	41	-	1	5	2	-	-	-	7	-	-	680.—	680.—	
totaal	2	24	3	-	356	348	369	1073	151	130	19	42	33	5	-	-	10	11	81	1	f 1607.02	f 1607.02	

COLPORTAGE 1923.

PLAATSEN	Colporteurs	Bijbel- vrouwen	Jav. en Chin. en Mal. Bijbels en Bijbel- gedeelten	Jav. en Mal. boeken	Holl. Bijbels en boeken	Jav. en Mal. losse trac- taten, wand- kalender enz.	Gratis verspreiding per maand		
							Mar- ditra- hardjo	Pea- boer	Kinder- blad
Poerboelinggo	5	—	3002	1318	—	3000	—	200	—
Poerworedjo	—	—	2415	200	—	3100	—	—	—
Keboemen	1	—	—	—	30	3000	—	—	—
Djokla	10	—	14000	1141	—	16000	—	—	—
Magelang	4	—	762	6813	—	5000	—	1000	—
Solo	6	2	9732	7161	8212	20000	16000	500	1000

De Medische Dienst te Poerbolinggo.

De deputaten voor deze zending hebben het volgende gerapporteerd aan de Part. Synode van Zuid-Holland ten Zuiden:

„Met onzen Missionairen Arts Dr. Vogelesang hielden wij geregeld correspondentie. Wij ontvingen van hem een verzameling uitstekend geslaagde photo's van de verschillende gebouwen van ons ziekenhuis, waarvoor wij hem onzen hartelijken dank hebben betuigd en die tot illustratie van de Jaarverslagen van het Dames-Comité voor de Med. Zending uitnemende diensten kunnen bewijzen.

Minder aangenaam was hetgeen hij ons schreef over de financiën.

Nadat wij, overeenkomstig een vroegere belofte onzerzijds aan hem, zijn salaris definitief hadden geregeld en ook onze goedkeuring hadden gehecht aan de voorloopige benoeming van Dr. Rado als tweeden geneesheer van ons Ziekenhuis, werden wij zeer verontrust door een schrijven van Dr. Vogelesang, waarin hij ons berichtte, dat het Indisch Gouvernement hem op den aangevraagden duurtetoelag een belangrijke som had gekort, en bovendien van de reeds toegestane en uitbetaalde gewone subsidieregeling een bedrag van pl.m. f5000.— terugvorderde. Zoowel hier te lande als in Indië zijn toen terstond pogingen aangewend, om, vooral van dit laatste, nog revisie te verkrijgen. Maar over den uitslag daarvan kunnen wij nog niets met volkomen zekerheid mededeelen.

Doch ook afgezien daarvan, kunnen wij nu toch wel reeds vaststellen, dat er door de Kerken in het vervolg belangrijk meer voor de Med. Zending zal opgebracht moeten worden dan vroeger.

De Kerken zouden echter kunnen vragen: Maar, indien de zaken dan zoo staan, waarom de uitgaven dan nog vermeerderd door de aanstelling, zij het slechts een voorloopige, van een tweeden geneesheer?

Wij zouden op deze vraag het volgende kunnen antwoorden:

Vooreerst is dit geen overbodige weelde. Met het oog op het vele buitenwerk van den Directeur is een tweede geneesheer wel noodig.

Ten tweede is het voor Dr. Vogelesang spoedig de tijd, om met verlof te repatriëren, en is het dan zeer gewenscht, dat er aan het Ziekenhuis een plaatsvervangend geneesheer achterblijft, die met het werk aldaar bekend is.

Ten derde is Dr. Rado, onze tweede geneesheer, een persoon, van wien wij zeer gunstige inlichtingen ontvingen, ook over

zijn belijdenis en wandel, en die èn bij Dr. Vogelesang èn bij het personeel en de patiënten zeer gewild is.”

Korte Berichten.

Dr. BRUMMELKAMP.

Door de Kerk van Heeg is, met medewerking van Deputaten voor de Friesche Zending, tot 2den Geneesheer aan het Zendingshospitaal te Keboemen benoemd, in de plaats van Dr. Fehir, die wegens ergerlijken levenswandel moest worden ontslagen, de heer R. Brummelkamp, arts te Utrecht.

De Zendingssynode van 11 Juni hechtte hare goedkeuring aan deze benoeming.

Dokter Brummelkamp is thans assistent bij Prof. Lameris aan de Heelkundige Universiteitskliniek te Utrecht, en wil zich, voor hij naar Indië vertrekt, eerst nog meer chirurgisch bekwamen. Reeds is de heer Brummelkamp voor zijnen arbeid in de tropen goedgekeurd.

EEN MOOIE GIFT.

Aan de Geref. (Zendende) Kerk van Heeg is door iemand, die onbekend wenscht te blijven, ter gelegenheid van zijne 25-jarige Echtvereniging geschonken een huisje met erve.

Ds. L. NETELENBOS.

Zoo' de Heere wil, zal Ds. L. Netelenbos, na vooraf nog een kuur ondergaan te hebben, met het stoomschip „Prins der Nederlanden”, die 27 Sept. a.s. uitvaart, terugkeeren naar Poerworedjo.

Dr. K. P. GROOT.

D.V. zal Dr. K. P. Groot, directeur van het Zendingshospitaal te Solo, in Aug. a.s. met verlof naar Holland komen.

Mej. J. MIEMA.

Mej. J. Miema, onderwijzeres te Grijskerk, is benoemd tot onderwijzeres bij het Christ. Holl. Inl. Onderwijs te Solo. D.V. zal zij vertrekken met de „Koningin der Nederlanden”, die 16 Aug. a.s. uitvaart.

Mej. I. A. RUST.

Eveneens is tot onderwijzeres voor de Christ. Scholen te Solo benoemd Mej. I. A. Rust, thans onderwijzeres te Munnikzeijl. Haar voornemen is uit te gaan te gelijk met hare vriendin Mej. Miema.

Mej. A. W. LEENART.

Mej. A. W. Leenart, die als onderwijzeres naar Solo zou gaan, heeft zich teruggetrokken.

J. BOOIJ.

De heer J. Booi te Zwartsluis nam eene benoeming aan tot onderwijzer aan de Christ. School te Medan.

Hij zal D. V. vertrekken met de „Prins der Nederlanden” 27 Sept. a.s.

J. BOLWIJN.

De heer J. Bolwijn te Rotterdam, die is benoemd tot onderwijzer voor Solo, zal D.V. in Oct. met de „Rembrandt” uitgaan naar de plaats zijner bestemming.

EEN DIENAAR DES WOORDS VOOR DE HOLL. KERK TE DJOKJA.

Naar we vernemen heeft de Holl. Geref. Kerk te Djokja voorloopig afgezien van het plan om een eigen Dienaar des Woords te beroepen.

WEER EEN ZENDINGSBLAD.

Binnenkort zal weer — zoo meldt de Standaard — een nieuw Zendingsblad verschijnen ten dienste der Zending op het eiland Soemba. De Redactie wordt gevormd door de Zendingsarbeiders op Soemba en Ds. J. Lugtigheid te Uithuizermeeden. Doel dezer uitgave is meer belangstelling te wekken voor het Zendingswerk op dat eiland. Uitgevers zijn de firma Slotter en Snoek te Hoogeveen.

ZENDINGSBIBLIOTHEEK.

Boeken uit de Zendingsbibliotheek vragen men aan bij Ds. D. Pol te Rijsoord.

ZENDINGSBUSJES.

Bij Mej. M. J. Pol te Rijsoord zijn verkrijgbaar:

a. Knikkertje à f6.25.

b. Blikken busjes per stuk f0.23, per 5 stuks f1.00, per 10 stuks f1.55.

Eerst na ontvangst der gelden worden de busjes verzonden.

PAPIEREN BUSJES.

Deze busjes, die geopend en weer met losse teksten gesloten kunnen worden, kosten de 10 stuks f1.40 en de teksten f0.90 de 100. Men bestelle bij G. H. Feij te Middelburg, Burg 109 en sture vooraf het geld.

Leestafel.

Nederlandsch Zendingsjaarboekje voor 1924/25, uitgegeven door den Zendings Studie Raad.

Dit boekje biedt in een kort bestek een schat van opgaven betreffende de Nederlandsche Zending. Volstrekt onmisbaar voor wie met de Zending in 't algemeen wat meeleven wil. De inhoudsopgave meldt: *Overzicht van het Zendingswerk in Ned. Oosten-West-Indië. Een terugblik (Z. S. R. 1909—1923). In memoriam Jan Willem Gunning. Jaarverslag Z. S. R. Gegevens betreffende de arbeid in Oost en West. Zending onder de Joden. Binnenlandsche Propaganda en Alphabetische Naam- en Adreslijst.* Natuurlijk geen enkel jaarboek is feilloos. Dit ook niet. Maar de inhoud is rijk en met veel zorg bewerkt. Dank aan den Z. S. R. voor dit jaarboekje, dat we gaarne warm aanbevelen.

De Vrijmetselarij, door K. Schilder, Pred. te Delft. Uitgave van „Ons Arsenaal”.

Een interessant boekje. Niet het minst § 9, waar de schrijver de Vrijmetselarij aan scherpe critiek onderwerpt. § 10 behelst een breede opgave van literatuur.

Metterdaad een zeer interessant boekje, ook om zijn stijl.

Uit de Fonteynen des Heils. Kalender voor 1925 onder Redactie van Ds. W. H. Oosten, uitgave van W. Kirchner f0.90 en met premieboek: „De Blinde en zijn Vrouw van Nelly Hos” f1.45.

Het schild doet het goed. Een reproductie van Rembrandts mooie schilderij: „Simon in den tempel”. En de naam van den schrijver waarborgt een goede inhoud.

Een Koningskind, door J. Schouten, bij Kok te Kampen f1.60, geb. f2.25.

Bijzonder gunstig gerecenseerd in onderscheidene bladen. En terecht. Een zeer mooi boek, dat graag zal worden gelezen.

De Geestelijke strijd en de Geestelijke vergenoeging. 10 predikaten door Andrew Gray, uit het Engelsch vertaald door C. B. van Woerden bij Buurman en De Kler te Leiden, f1.25.

De inhoud stemt met den titel overeen.

Als preeken geen model voor onzen tijd. Bijna geen Schriftverklaring maar wel breed de beschrijving van het gemoedsleven.

Behoort een Christen in de Komedie. Drie pleidooien van G. Toepkel. Uit het Fransch door A. J. Hoogenbeek, met een inleidend woord van Dr. A. Kuyper bij W. Kirchner te Amsterdam.

Een herdruk. Reeds in 1881 verscheen de eerste druk. Dus al oud. Maar niet verouderd. In verband met de tooneelkwestie, die weer aan de orde is, zeer lezenswaardig. Een uitnemend boekje.

Ongewone krachten, een bundel bijbellezingen over den profeet Eliza, door J. J. Knap bij Kok te Kampen. *f* 2.75 geb. *f* 3.60.

Een boek van Knap uitgegeven door Kok; dan is de inhoud steeds voortreffelijk en de uitgave onberispelijk. Alle aanbeveling van dit prachtboek is overbodig.

Maranatha-Scheurkalender voor 1925 bewerkt door Ds. J. J. Knap en Dr. J. C. de Moor, bij Kok te Kampen *f* 0.90, met premieboek *f* 1.55.

Weer een zeldzaam mooi schild. Het stelt voor: „Jezus weenende over Jeruzalem.” Vol weemoeds-expressie. En natuurlijk zal ook de inhoud goed zijn.

Giften.

Ontvangen voor de Generale Kas.

Door L. Smit te Kampen uit het busje van H. Smit te Schokland *f* 10. Van de kinderen der Christ. Nat. School (Voorstraat) Franeker *f* 15. Uit het Zendingsbusje der Christ. School te Nigtevecht *f* 2.03. Van J. H. B. te Lochem *f* 10. Door J. J. W. Das 10 pCt. van de ontvangsten over 1923 voor den Med. dienst van Utrecht *f* 507.59. Extra gift van het Noord-Ev. Zendingsfeest *f* 120. Door Hondius en Zoon 10 pCt. van de ontvangsten in Zeeland en N. Brabant over 1923 *f* 1200 en *f* 50 xan het Christ. Jav. Boekenfonds. Door J. J. ter Hart 10 pCt. van de ontvangsten over 1923 in de Kerk te Utrecht *f* 248.17. Van H. E. Koelmans te St. Anna Parochie Pinkstergave *f* 5. Schenking van Mej. P. T. te B. met vruchtgebruik bezwaard *f* 300.

Voor Solo.

Van de kinderen der Bijz. Lag. School te Sassenheim *f* 21.

Voor Djokja.

Van de Geref. Kerk te N. Vennep *f* 300. Wormerveer *f* 33.73. Hoofddorp *f* 150. Beverwijk *f* 100. Velsen *f* 36. Schagenbrug *f* 7.57. Uit het busje van J. H. S. te Hilversum *f* 5. Van de kinderen der Christ. School Botenmakersstraat Zaandam *f* 10.

W. BREUKELAAR.

Zaandam, 24 Juni '24.

Zending Geref. Kerken op Soemba.

J. v. Dalen te Ambt Vollenhove B, gev. in de coll. *f* 2.50. H. Hulshoff te Zoutkamp v. d. Zend.v. *f* 17.70. Mej. J. Eling te den Aedel v. d. Jonged.v. *f* 14. Mej. J. Mulders te Meppel, twee giften *f* 24.80 en *f* 1 is *f* 25.80. Ds. Visser te Oldemarkt, busje A. Snee *f* 7.10. W. Haantjes *f* 9 ic *f* 16.10. R. v. Dieeren te Wilsom v. d. Zend.v. *f* 35. Ger. Kerk te Hardenberg, gev. in de coll. een dank-offer *f* 25. E. Delhaas te N. Buinen busjes *f* 23. Ds. N. Duursema te N. Amsterdam, gev. in de brievenbus *f* 2.50. Ds. N. Duursema uit Zweeloo, gev. in de coll. *f* 5 en *f* 10, v. d. Jonged.v. *f* 35 is *f* 50. Ds. Boekenooogen te Wijhe, v. d. Zendingskrans *f* 30. Ger. Kerk te Blokzijl, bijdragen *f* 35.16. Ds. Kroes te Ruinerwold, v. d. Jonged.v. te Ruinerwold *f* 8.50. Mej. A. Haan te Ommen, het Knik-kertje der School *f* 10. Ds. Schaafsma te Grijskerk, busje in de kerk *f* 8.83½. Ds. Uytendhout te Coevorden, bijdragen *f* 48.18. Mej. J. C. Wiersema te Bedum, busje van J. v. Hemmen *f* 7.25. Ds. v. d. Vegte te Groningen van A. en K. H. 300 h.c. is *f* 1.50. Mej. H. *f* 1, kinderen en mej. H. 200 h.c. is *f* 1, idem 425 h.c. is *f* 2.12½. N. N. 300 h.c. is *f* 1.50, van het echtpaar M. *f* 1, Wed. B. *f* 1, Catechisatiebus, Parklaan, *f* 62.60½ is *f* 71.73. D. A. Koebrugge te Onstwedde: Zendingskas *f* 70, Jongel.v. *f* 4.33, School busje Mej. Postma *f* 3.65, busje Koebrugge *f* 4.02 is *f* 82. Ger. Kerk te Zweeloo, gev. in de coll. *f* 2.50. Kinderen van S. B. te Groningen, 120 h.c. is *f* 0.60. O. J. Bouwman te Uithuizen, gev. in de coll. *f* 2.50. Ds. Lammermsma te Appingedam, busjes *f* 304.80, Zondagschool Bolt *f* 25 is *f* 329.80. P. Koster te Valthermond, H. de Hoop 100 h.c., H. Hoekstra 130 h.c. en 40 h. st., verzam. op een bruiloft *f* 2, saldo Zendbl. *f* 6.08 is *f* 10.23. J. v. d. Laan Ez. te Pieterburen, saldo Kal. *f* 7.69. G. Buist te Erica, Schoolk. *f* 7.50, H. Knol en L. Doeve *f* 2.58 is *f* 10.98. Ds. Meijering te Delfzijl, gev. in de coll. *f* 2.50. Ds. Bakker te Luiten, busjes Mei *f* 18.50. J. P. ten Hagen te Drouwenermond *f* 10. J. Boddeus te Schildwolde, 't Nikkertje *f* 10, gev. in de col. *f* 1.25 is *f* 11.25. Ds. Stadig te Ezinge, busjes *f* 33.19. J. Modderman te 2de Exloermond, saldo Kal. *f* 3.83, coll. bruil. J. Gr. V. *f* 5 is *f* 8.83. Mej. A. J. Blok te Gees, laagste klasse der school *f* 6.50. Mej. J. H. Mulders te Meppel, gev. in de coll. *f* 4 en *f* 1, U. L. O. school *f* 10 is *f* 15. W. Meijering te Borger, Zend.v. *f* 110, bruiloft

H. H. en J. H. J. *f*7.04 is *f*117.04. Dr. Dee uit Beilen, gev. in de coll. *f*1. H. Pinkster te Scheemda van H. P. Jr. 110 h.st. en 90 h.c. is *f*3.20. W. v. Veen te Beilen, bus Knapenv. *f*14.18½. K. Kort te Winschoten, busjes *f*99.02. H. Vogelzang te Boerakker v. d. Zend.v. *f*15. K. Bosma te Middelstum, 5de en 6de kl. der School *f*13.40. Jonged.v. *f*4.90. Mej. A. F. 110 h.c. is *f*18.85. K. Veenkamp te Thesinge, kinderen van J. Vegter 61 h.st. is *f*1.52½. E. v. Dijken te Groningen, gev. in de coll. *f*2.50. O. J. Bouwman te Uithuizen, gev. in de coll. *f*1. J. Top te Leek, busje vergaderlokaal *f*17.14. H. J. Pen te Blokzijl, v. d. Zondagschool te Wetering *f*10. Ds. Dwarshuis, Kerstcoll. te Heemre *f*96.47, te Lemele *f*22.63, te Berghen *f*27.60, te Grambsergen *f*33.90, uit Dedemsvaart *f*300. Ds. Wiersma te Musselkanaal, coll. bruiloft *f*5.32. Ds. v. Halsema te Nijveen, v. d. Jongel.v. *f*10. L. v. Klinken te Musselkanaal v. d. Schoolk. *f*6. J. E. v. Buuren te Delfzijl, gev. in de coll. *f*2.40 en *f*1 is *f*3.40. Ds. Neerken te Schoonoord, gev. in de coll. *f*2.50 en *f*5 is *f*7.50. K. D. v. d. Kooi te Winsum—Obergum, 't Javaantje der School *f*18. Mej. Graafhuis te Haren, v. d. Schoolk. *f*10.25. S. Woudsma 100 h.c. is *f*10.75. Ds. Middelveld te Hoogkerk, gev. in de coll. *f*1, wed. C. *f*1, wed. B. aan de Pastorie bezorgd *f*10 is *f*12. Ds. Ubbens te Roodeschool, v. d. Knap.v. *f*4.70.

Pinkstercollecte.

Gees *f*64.55. Zweeloo *f*51.01. N. Amsterdam *f*228.37½. Dalisen *f*119. Uithuizen *f*437.84½. Meeden *f*55.83. Appingedam

*f*404.88. Valthermond *f*53.20. Delfzijl *f*304.71½. 't Zandt en nag. *f*280.24. Pekelderweg *f*30.40. Emmer Compasum *f*91.50. Marum *f*84.65. Gerkerklooster-Stroobos *f*116.06. Garelsweer *f*176. Oldemarkt *f*20. Ommen *f*185.27½. Vroomshoop *f*180. Coevorden *f*73.59. Berghen *f*73.42. Nijveen *f*67.92½. Zuidwolde (Drente) *f*84.15. Nijverd. *f*305. Ambt Vollenhove B *f*52.71. Steenwijk *f*150. Lutjegast *f*113.18½. Schildwold *f*118.25½. Ezinge *f*156.81. Leens *f*217.03½. Langeslag *f*51. Scheemde *f*99.28. Overschild *f*43.75½. Schouwerzijl *f*63.08. Een *f*22. Meppel *f*489.23. Tenboer *f*150. Vlachtwedde *f*24.55. De Wilp *f*33.75. Dwingeloo *f*127.90. Diever *f*345.28. Vledder *f*20.82. Hijken *f*34.55. Leek *f*117. Beilen *f*121.37½. Wildervank *f*356.68. Winschoten *f*300.98. Groningen en nag. *f*907.52½. Stedum *f*216.77. Middelstum *f*218.90. Thesinge *f*160.66. 2de Exhoermond *f*111.89. Wetsinge-Sauwerd *f*161.66. Bierum *f*303.35. Delden *f*100.82. Rouveen *f*261.74. Oostwolde *f*311.89. Onstwedde *f*100.70. Sappemeer *f*173.35. Schoonoord *f*33.08. Schoonebeek *f*85.98. Winsum—Obergum *f*151.94. Kampen *f*804.40. Hardenberg *f*205.05. Hoogkerk *f*231.27. Roodeschool *f*346.50. Spijk *f*635.25. Utrum *f*134. Aduard *f*373.12½. Mussel *f*20.65.

Soembaweekcollecte.

Warfum *f*167. Blokzijl *f*48.15. Kielwindeveer *f*140.11. Ambt Vollenhove A *f*28.14. Vroomshoop *f*252. Gramsbergen *f*67.80.

J. DUURSEMA, Quaestor.

Groningen, 24 Juni '24.

Heerensingel 34.

Adressen van de Arbeiders en Arbeidsters.

Ds. B. J. Esser te Poerwokerto.
Dr. W. L. Vogelesang te Poerbolinggo.
Mej. W. H. Netelenbos te Poerbolinggo.
Mej. J. L. Stoit te Poerbolinggo.
Mej. L. A. C. Enserink te Djokjakarta.
Ds. L. Netelenbos, met verlof in Holland.
Adres: Heemstede.
Dr. J. C. Flach te Poerworedjo.
Mej. dr. G. J. Dreckmeier te Poerworedjo.
Mej. G. A. Both te Poerworedjo.
Mej. C. Versteeg te Poerworedjo.
Ds. K. v. Dijk te Keboemen.
Dr. A. H. Vonk te Keboemen.
Mej. C. L. de Graaf te Keboemen.
Mej. H. F. ten Kate te Keboemen.
Ds. A. Pos te Djocjakarta.
Dr. J. Offringa te Djocjakarta.
Dr. M. G. Muller te Djocjakarta.
Mej. M. Boorsma te Djocjakarta.
D. Koelewijn te Djocjakarta.
J. A. Wiggers te Djocjakarta.
Ds. D. Bakker te Djocjakarta.
Dr. F. L. Bakker te Djokjakarta.
J. P. Zuidema te Bandoeng.
Mej. M. Kruijver te Djocjakarta.

Ds. H. A. van Andel te Soerakarta.
Dr. K. P. Groot te Soerakarta.
Dr. D. Verhagen te Soerakarta.
H. Meijering te Soerakarta.
D. J. Bosman te Soerakarta.
W. Vermolen te Soerakarta.
P. de Koomen te Soerakarta.
J. in 't Veld te Soerakarta.
Mej. H. Baarbe te Soerakarta.
Mej. G. Loggen te Soerakarta.
Mej. G. Por te Soerakarta.
Ds. A. Merkelijn te Magelang.
Dr. H. S. Pruis te Wonosobo.
Ds. C. de Bryun te Kambanire op Soemba.
Ds. J. F. Colenbrander te Melolo.
Tj. Mobach te Pajeti op Soemba.
Tj. van Dijk, met verlof in Nederland,
adres: Prins Hendrikstraat 18a, Zwolle.
Mej. H. Clevering te Pajeti op Soemba.
Ds. L. P. Krijger te Karoeni op Soemba.
D. H. Krijger te Pajeti op Soemba.
Ds. P. J. Lambooi te Pajeti op Soemba.
Mej. G. Zigterman te Karoeni op Soemba.
Ds. W. van Dijk te Karoeni op Soemba.

HET ZENDINGSBLAD

VAN DE

GEREFORMEERDE KERKEN IN NEDERLAND

*En dit Evangelie des Koninkrijks zal in de geheele
wereld gepredikt worden tot een getuigenis allen
volken. Matth. 24 : 14a.*

REDACTIE-ADRES: Ds. W. BREUKELAAR, ZAANDAM.
ADMINISTRATIE-ADRES: DRUKKERIJ „VADA”
GEBR. ZOMER & KEUNING - WAGENINGEN.

HET BLAD VERSCHIJNT IN HET MIDDEN VAN ELKE MAAND.

ABONNEMENTSPRIJS PER JAAR f 0.84 FRANCO PER POST.
BIJ GETALLEN AAN ÉÉN ADRES BOVEN 3 EX. f 0.72 FR. P. P.

INHOUD:

's Heilands bede. — Van Zendingsaangelegenheden: De nieuwe subsidieregeling voor bijzondere Inlandsche scholen in Ned.-Indie; De herziening der Zendingsorde; Weer een nieuw Zendingsblad. — Magelang in 1923 IV. — Het Petronella-hospitaal in 1923. — Zendingsbelangstelling in de studentenwereld. — Bij de foto: Personeel en geslaagde kandidaten der Chr. Holl. Inl. Kweekschool te Solo. — Het werk onder de Chineezzen te Djokja. — Snelle groei te Solo. — Hoofdverpleegster gevraagd. — Schooldienst Inl. scholen in 1923. — Scholen met Hollandsch in 1923. — Zendingskalender voor 1925. — Med. dienst in 1923. — Korte berichten. — Leestafel. — Giften.

ELECTRISCHE DRUKKERIJ „VADA” — WAGENINGEN.

's Heilands bede.

En Hij hief Zijne oogen op naar den hemel, en zeide: Vader, de ure is gekomen, verheerlijk Uw Zoon, opdat ook Uw Zoon U verheerlijkke.
Johs. 17 : 1.

Een bede van onzen Heiland. Inzet van het dusgenaamd „hoogepriesterlijk gebed“, als Hij de beek Kedron overgaat, om te volbrengen den „uitgang te Jeruzalem“, waarvan Mozes en Elia Hem gesproken hadden.

Ja, de ure is nu gekomen, de ontzaglijke ure, die Zijn levensbloed op-eischen zal tot verzoening der zondeschuld van een gansche wereld, opdat zij behouden worde.

Aan de overzijde der beek wenkt Gethsemané met zijn diepgaand zielelijden onder de benauwingen der hel.

Eer de morgen daagt van een nieuwen dag zal Hij door Judas' verraad overgeleverd worden in de handen der zondaren.

Dan zal een schijngericht der Joden Hem des doods schuldig verklaren en de Romeinsche rechter zal oordeelen, dat der Joden eisch geschieden zal.

En voor Zijn geestesoog rijst daarginds het vloekhout van Golgotha, waaraan Hij morgen verbloeden zal, onderwijl niets dan hoon en spot Hem zullen omringen tot den laatsten snik!....

En wat is nu bij dit vooruitzicht Zijn bede?

Vader, *verlos* mij uit deze ure?

Zoo zoudt ge het verstaan, haast verwacht hebben.

Maar neen, aldus bidt Hij: Vader, *verheerlijk* Uw Zoon!

Hoe is dat mogelijk? Ziet Jezus dan Zijn vernedering, Zijn versmading, Zijn verguizing door Jood en Heiden, als Zijne *verheerlijking*?

Het schijnt wel vreemd.

Doch er is een verklaring.

Als Jezus bad, zoo zegt ons Johannes, hief Hij Zijne oogen op *naar den hemel*.

En dan worden alle dingen anders.

Zijne oogen opheffende naar den hemel, zag Hij ook de ure die nu gekomen was, de ure der voltooiing van Zijn lijden, bij hemellicht.

In dat hemellicht glanst Hem toe het oog des Vaders, dat met welgevallen op Hem nederziet, en Hij doorleeft wat Zijn vader David reeds van Hem gezongen had: „Wie mij veracht, God wou mij niet verachten.“

In dat hemellicht mag Hij over alle lijden heenzien op de vreugde, die Hem voorgesteld was als het goddelijk loon op den arbeid Zijner ziel: den triumpheerenden ingang in het Rijk der heerlijkheid aan 's Vaders rechterhand.

Ja, in dat hemellicht glanst des Vaders heerlijkheid reeds door al Zijn lijden heen. Als de krijgsknechten, die Hem vangen en binden zullen, verschrikt ter aarde vallen. Als Judas, die Hem verried, toch bekennen moet, dat hij verraden heeft onschuldig bloed. Als de rechter Pontius Pilatus, die Hem overgaf om gekruisigd te worden, toch aan Zijn onschuld openlijk getuigenis moet geven. Als zelfs de onbezielde natuur door Zijn sterven aangegrepen wordt, de zon haar licht intrekt, de aarde beeft en de graven worden geopend!.....

En met Johannes zeggen we, ook bij alle verschrikkingen van Golgotha: „Wij hebben Zijne heerlijkheid gezien, een heerlijkheid als des Eeniggeborenen van den Vader.“

Vader, verheerlijk Uwen Zoon.

Zoo bidt Jezus, als Hij Zijne oogen ophief naar den hemel.

En zoo mág Hij bidden.

Want ook in dezen zoekt Hij zich zelven niet, maar gaat het Hem bovenal om de verheerlijking des Vaders.

„Verheerlijk Uwen Zoon, opdat ook Uw Zoon U verheerlijke.”

Daar gaat het om in heel de Middelaarsbediening van onzen Heiland, dat God aan Zijne eere kome. Dat is het groote motief Zijner zelfofferande tot in den dood des kruises.

Alle de dagen Zijns vleesch was dit Zijn spijsje: te doen den wil Desgenen, die Hem gezonden had. En het is Zijn spijsje gebleven tot den jongsten snik.

Ook nu mag Hij het in Zijn gebed voor den Vader betuigen: „Ik heb U verheerlijkt op de aarde; ik heb voleindigd het werk, dat Gij Mij gegeven hebt om te doen.”

En het einde mag wezen de jubel der overwinning op Zijn kruis: „Het is volbracht. Vader, in Uwe handen beveel ik mijn geest.”

„Opdat ook Uw Zoon U verheerlijke.”

Wij weten, ook ná Zijn dood en opstanding is dát Zijn biddend begeeren gebleven, door alle eeuwen heen en tot op dezen dag.

Dáártoe Zijn verheerlijking aan de rechterhand des Vaders en Hem gegeven alle macht in hemel en op aarde.

Dáártoe het machtig Pinkstergebeuren, met de uitstorting des H. Geestes over alle vleesch.

Dáártoe de uitzending Zijner Evangelieboden tot alle volken, om in Zijn Naam te roepen tot geloof en bekeering.

Dáártoe Zijne almogende genadewerking in de harten der zondaren en de toevergadering van Gods verkorenen uit alle geslachten tot Zijn Gemeente, om te verkondigen de deugden Desgenen, die hen uit de duisternis riep tot Zijn wonderbaar licht!....

„Opdat ook Uw Zoon U verheerlijke,” — in dat licht zien wij dan ook de groote beteekenis van alle werk der Zending.

Het doet ons de Zending zien, als het eigen werk des Zoons tot de heerlijkheid des Vaders. Doch nu als een werk, waarin wij Zijne medearbeiders mogen wezen.

Hij de eigenlijke Werker door Zijn Geest en Woord, maar wij dan toch de instrumenten in Zijn dienst. En die instrumenten niet als doode werktuigen, maar als willige dienstknechten en dienstmaagden, die ook zelf meêbidden: „Vader, verheerlijk Uwen Zoon, opdat ook Uw Zoon U verheerlijke.”

En die, als het moet, ook bereid zijn Hem te volgen door de diepten van het lijden heen, *zich zelven* gevende tot een Godewelbehagelijke offerande.

En mag dat, mijn lezer of lezeresse, ook gelden van u?

's-Gr.

v. d. M.

Van Zendingaangelegenheden.

De nieuwe subsidieregeling voor bijzondere Inlandsche scholen in Ned.-Indië.

In April j.l. is er voor de Bijzondere Inlandsche Scholen in Indië een nieuwe subsidie-regeling afgekomen. Met dankbaarheid

mag erkend, dat de Regeering in deze regeling zich tegenover het Bijzonder Onderwijs zeer welwillend betoont. Met de wenschen, die bepaaldelijk van de zijde der Zending zijn uitgesproken, is ernstig rekening

gehouden. En uit de toelichting, die bij deze regeling door het departement van Onderwijs en Eeredienst is gegeven betreffende de samenwerking van Bestuur en Zending, blijkt ten duidelijkste, dat de Regeering het Zendingsonderwijs een goed hart toedraagt. Dat is vroeger wel eens geheel anders geweest.

Toch is de thans afgekondigde subsidie-regeling voor het Zendingsonderwijs van diepe ingrijpende beteekenis. Niet het minst ook voor onze Zendingsscholen op Java.

Bij het openbaar Inlandsch onderwijs bestond reeds sinds 1906 het onderscheid tusschen de zeer eenvoudige volksschool en de z.g. tweede-klas-school, die aanmerkelijk hooger staat in peil en meestal een vijf-klassige school is. Maar bij de Zendingsscholen op Midden-Java bestond dit onderscheid niet. Enkele Zendingsscholen staan ongeveer gelijk met een tweede-klas school. Maar het peil van de meeste Zendingsscholen is niet veel hooger dan dat van de openbare volksschool. Toch worden tot nu toe al de Zendingsscholen gesubsidieerd op den voet van tweede-klas scholen.

Door de nieuwe regeling wordt nu ook voor het bijzonder onderwijs de onderscheiding ingevoerd tusschen volksscholen en z.g. standaard-scholen. Deze standaard-scholen zijn scholen, die gelijk staan met de genoemde tweede-klas scholen.

Het is sinds enkele jaren de zeer toe te juichen bedoeling der Regeering het alfabetisme met kracht te bestrijden. Nog slechts een klein deel der bevolking kan lezen en schrijven. De Regeering hoopt door de volksschool hierin verbetering te brengen. Deze school, die slechts drie klassen omvat, geeft bijna alleen onderwijs in lezen, schrijven en rekenen. Reeds zijn er op Java duizendtallen openbare volksscholen opgericht.

Nu opent de nieuwe subsidieregeling ook aan de Zending de gelegenheid om op Java zulke scholen te stichten. Daarvoor is o.a. noodig, dat „de schoolbeheerder”, in casu de zending, „*zich bereid moet toonen te streven naar het verkrijgen van medewerking der bevolking voor de oprichting en instandhouding van de school in dien zin, dat in de kosten en lasten van een en ander door de bij de school belanghebbende bevolking naar vermogen wordt bijgedragen, ook, waar dit mogelijk is door de betaling van schoolgeld.*”

Zeernstig zal zich nu de zending op Midden-Java moeten beraden over de vraag of zij zulke drieklassige volksscholen zal pogen op te richten.

Het komt ons voor, dat de Zending in het vervolg ook dit onderwijs zal moeten aanvaarden. Vooreerst zal de Zending door zoo

mogelijk op breede schaal volksscholen te stichten ook in breeden kring de kinderen des volks in aanraking kunnen brengen met het Evangelie.

We begrijpen wel dat het wellicht vrij wat moeite zal kosten om in ruimen getale bijzondere volksscholen in het leven te roepen en deze van geschikte krachten te voorzien. Maar toch moet o. i. gepoogd met kracht ook dit volksonderwijs aan te vatten.

Te meer zal dit noodig zijn omdat gesubsidieerde Standaard scholen, alleen in de steden en de grootere dessa's mogen worden opgericht, als de behoefte daaraan naar het oordeel der Regeering duidelijk is gebleken. En omdat er reeds vrij wat van dit soort scholen bestaan, is het niet te verwachten, dat er in den eersten tijd veel bijzondere Standaard scholen zullen noodig zijn. Daarom is het des te meer nu zaak, dat het oog op de volksschool worde gericht.

Voor de oprichting van volksscholen kan slechts subsidie worden verkregen in den vorm van voorschot, maar voor de exploitatie, zal door de Regeering een flinke substudie worden verleend.

Ok al is het nu dat hier en daar de bevolking wel zal helpen in het betalen van de oprichtingskosten, toch zal het van de Zending nog wel vrij wat financiële offers eischen als zij dit volksonderwijs met kracht wil ter hand nemen. Maar die offers heeft zij te brengen, want anders gaan haar de kansen voorbij om door dit onderwijs invloed te oefenen op de bevolking. En dat mag o.i. niet.

Ook rijst dan nog de vraag, hoe in de behoefte aan personeel voor deze scholen zal zijn te voorzien.

De onderwijzers aan de tegenwoordige Zendingsscholen zijn opgeleid aan de Keuchenius School. Voor de onderwijzers van de volksscholen kan echter met een veel mindere opleiding worden volstaan. Met genoegen vernamen we dat dit vraagstuk reeds bij de Miss. arbeiders op Midden Java in overweging is. Wellicht verdient het aanbeveling een of meer normaal cursussen op te richten ter opleiding van Onderwijzers voor de volksscholen.

Veel behoeft dit niet te kosten, want Europeesche leeraars zijn hiervoor niet noodig.

Het is voor de bestaande Zendingsscholen te hopen, dat zij bij het inwerkend treden van de nieuwe subsidieregeling mogen worden gesubsidieerd op den voet van Standaard-scholen. Voor deze scholen is de nieuwe regeling bijna gelijk aan de subsidieregeling voor de Holl. Javaansche en Holl. Chineesche scholen.

Voor de oprichtingskosten van Standaard-scholen geeft de Regeering 75 pCt. subsidie

en voorts 75 pCt. voor de aanvangsbezoldiging plus alle verhoogingen en 75 pCt. voor de overige exploitatiekosten. Een metterdaad zeer gunstige regeling. Voorzooover de bestaande scholen niet als Standaardscholen worden beschouwd, zullen zij nog vijf jaar worden gesubsidieerd volgens de oude regeling. Vermoedelijk treedt de nieuwe regeling den 1en Januari 1925 in werking. Ongetwijfeld zal zij van ver strekkenden invloed zijn op de verdere ontwikkeling van het Zendingsonderwijs.

De herziening der Zendingsorde.

Blijkbaar is Ds. van Dijk te Keboemen niet best te spreken over de herziening van eenige artikelen der Zendingsorde, althans van Art. 9 en de wijze waarop die is geschied.

Hij klaagt er over in het Mei No. van „Uit Keboemen”. Hij schrijft: „Ook nu ben ik het weer niet eens met de wijze waarop we verrast worden met eene verandering van een artikel onzer Zendingsorde... Als in onze Kerkorde iets moet gewijzigd worden, dan wordt dat eerst lang en breed besproken. De voorgestelde wijzigingen worden lang van te voren ter kennis van de Kerken gebracht. Maar van de wijziging, die Art. 9 van onze Zendingsorde ondergaan heeft, heb ik van te voren nooit iets gehoord”

Voorts neemt hij de aangebrachte wijziging onderhanden en komt tot het besluit dat het werk der Gen. Synode op dit punt „een beetje mislukt is”.

Ook Ds. J. D. Wielenga vindt het niet in den haak zooals de herziening tot stand kwam. Hij schrijft daarover in „de Reformatie” het volgende:

Ds. v. Dijk heeft gelijk, als hij bezwaar maakt tegen deze wijze van handelen. De kerken lazen de wijzigingen pas in de acta der Synode. Maar Ds. Breukelaar zal Ds. v. Dijk en ook ons wel willen zeggen, waarom er zoo gehandeld is. Het schijnt ons toe, dat er geen enkele reden was, om zoo geheimzinnig te doen; de veranderingen mochten gerust te voren door de kerken worden bekeken en beoordeeld. Gelijk zoo dikwijls met de zendingszaken gebeurt, werden de kerken ook hier eenvoudig weer voor voldongen feiten gezet, en er blijft niets over dan zich maar weer er bij neer te leggen. Maar wij vinden het niet de manier, om onze kerken in de zendingszaken te doen inleven. Want wat voor nuttigheid geeft het, om na te pleiten?

Blijkbaar heeft dus Ds. Wielenga alleen bezwaar tegen de wijze waarop de aangebrachte verandering is tot stand gekomen.

En nu noodigt hij ons uit eens te vertellen „waarom er zoo gehandeld is”. Aan dit vriendelijk verzoek willen we trachten te voldoen, ofschoon we anders hierover niet zouden hebben geschreven.

En dan zij allereerst gezegd, dat er niet de minste toelag heeft bestaan om „geheimzinnig te doen”. Dat moest men trouwens van de Generale Synode ook niet veronderstellen.

De zaak is eenvoudig deze. De Generale Synode van Leeuwarden 1920 droeg aan hare deputaten voor de zending o.a. op „om voor de volgende Generale Synode voor te bereiden na ingewonnen advies van de Bijzondere Vergadering van Miss. dienaren in Indië eene wijziging van Art. 23 en desnoods van nog andere artikelen der Zendingsorde”.

Terwijl de Synode bij andere zaken meermalen aan hare deputaten opdroeg hunne rapporten vooraf ter kennis van de Kerken te brengen, deed zij dit wat de herziening der Zendingsorde betreft niet.

Het spreekt vanzelf dat de Zendingsdeputaten van de Gen. Synode van 1920 zich stipt aan deze opdracht hebben gehouden. Dat is trouwens voor alle deputaten steeds een strenge plicht. Genoemde deputaten hebben hun rapport gelijk hun was opgedragen bij de Gen. Synode van 1923 ingediend, nadat zij vooraf het advies der Bijzondere Vergadering van Miss. dienaren in Indië hadden ingewonnen.

Zij hebben dus dit rapport vooraf niet aan de Kerken gezonden, omdat hun dit niet was opgedragen. En de Generale Synode heeft het blijkbaar niet noodig geacht, dat over de voorgestelde wijzigingen der Zendingsorde eerst door de Kerken in mindere vergadering zou worden geoordeeld. Vermoedelijk heeft zelfs geen enkel lid der Synode er aan gedacht, dat dit wel gewenscht wezen zou. We hebben althans geen enkel woord gehoord, dat daarop wees. En o.i. heeft de Gen. Synode te recht dit rapport niet eerst naar de Kerken verwezen. Ook wij achten gewenscht, dat de Kerken in mindere vergadering gelegenheid ontvangen over alle zaken van beteekenis haar oordeel te zeggen eer de Generale Synode beslist. Maar zoo diep ingrijpend waren de voorgestelde wijzigingen van enkele artikelen der Zendingsorde niet, dat dit ook hierbij noodig was.

Voorts bevreemdt het ons wel, dat Ds. van Dijk en Ds. Wielenga hierover thans gaan klagen. Sinds het verschijnen der acta van de Gen. Synode van 1920 konden zij weten en hebben zij natuurlijk ook als der zake kundige mannen geweten, dat er een wijziging der Zendingsorde ontworpen werd. Ook wisten zij, dat aan de Zendingsdeputaten

niet was opgedragen hun rapport vooraf ter kennis van alle Kerken te brengen. Men had dus tijd genoeg om eer de Synode van 1923 bijeenkwam zijn bezwaar „*tegen deze wijze van handelen*” in te brengen.

Waarom hebben zij dan niet eer aan de klok getrokken en zich met hun bezwaar tot de Synode zelf gewend?

Dan was men aan het juiste adres geweest en men had te rechter tijd gesproken. Thans doet deze discussie wel wat denken aan het bekende spreekwoord van mosterd en maaltijd.

We hopen, dat het bovenstaande aan Ds. Wielenga het gevraagde licht geven moge.

Wat de critiek van Ds. van Dijk over Art. 9 betreft kunnen we met het oordeel van Ds. Wielenga geheel instemmen, ook al is het wat scherp gezegd.

Het luidt aldus: „*De bestrijding van het gewijzigde art. 9 staat niet hoog, 't schijnt ons toe, dat Ds. v. Dijk wel erg spitsvondig doet. Het woordje „kunnen” kan toch in verschillende beteekenissen worden gebruikt.*”

Wij hebben echter geen lust op dit punt in te gaan. Het is de pen en den inkt ternauwernood waard.”

Weer een nieuw Zendingsblad.

Ook voor de Zending op Soemba is thans een eigen blad verschenen. Dat is nu het vierde speciale Zendingsblad. Eerst kwam Ds. van Dijk met „*Uit Keboemen*”. Daarna volgde „*Uit Poerworedjo*”. Toen verscheen „*Uit Poerbolinggo*”. En nu is No. 4 uitgekomen met als naam „*Soemba*”, maandblad ten dienste der Zending op het eiland Soemba. Dit blad staat onder redactie van de Zendingsarbeiders op Soemba en Ds. J. Lugtigheid te Uithuizermede. Het wordt uitgegeven bij de Firma Stoter en Snoek te Hoozevee. De abonnementsprijs is f1.— per jaar bij vooruitbetaling.

In het eerste No. schrijft Ds. Lambooi een Voorwoord, waarin hij het doel van het blad uiteenzet.

Dat doel is natuurlijk uitnemend. Het is er om te doen de Zending op Soemba meer bekend te maken en daardoor de liefde en offervaardigheid te versterken. Daarna volgt een stuk van Ds. Lugtigheid onder het opschrift „*Noodig?*”. In de derde plaats biedt het blad een vlot geschreven artikel, getiteld: „*Eerste indrukken van Soemba*”. Blijkbaar is dit stuk van de hand van Ds. Lambooi, die zeer onderhoudend vertelt van zijn eerste ervaring op Soemba. Ten slotte volgt de vragibus.

Dit eerste No. maakt geen kwaden indruk.

Stellig zal dit blad kunnen dienen om meer kennis van de Soemba-Zending te verspreiden. Het doel, dat het blad beoogt, is voortreffelijk. En van de redactie kan veel goeds worden verwacht.

Ook dit blad is echter wel wat duur. *Het Zendingsblad*, dat bijna driemaal zoo groot is, kost bij getallen slechts 72 cent per jaar en per exemplaar. En dit goedkoopste blad heeft toch het laatste jaar voor de gemeenschappelijke Zendingskas nog een winst opgeleverd van ruim twintig duizend gulden. Een blad ten dienste der Zending moet goedkoop wezen. Dan gaat het er gemakkelijker in.

De prijs van f1.— per jaar is voor een klein maandblad te hoog. Ook bij verlaging van prijs kan het nieuwe blad op den duur nog wel een flinke bate afwerpen.

Hoe we overigens denken over de uitgave van afzonderlijke bladen voor elk Zendings-terrein, hebben we vroeger reeds gezegd. Wij zouden liever hebben gezien, dat alle Kerken en Missionaire arbeiders gebruik maakten van het *Zendingsblad* als hun orgaan. Het *Zendingsblad* wordt uitgegeven op last van de Generale Synode, is eigendom van de Kerken zelf, staat ten dienste van alle Kerken en van heel de Gereformeerde Zending en van elke Zending afzonderlijk en stort al de finantieele winst in de gezamenlijke Zendingskas. Tot heden is het ons nog niet gelukt om in te zien, dat het metterdaad gewenscht is voor elk terrein een afzonderlijk blad uit te geven.

We gaan hierop thans echter niet verder in.

Wel blijkt reeds nu, dat die afzonderlijke bladen schade doen aan *Het Zendingsblad*. Abonnementen worden opgezegd, omdat men zich op het blad van het eigen terrein heeft geabonneerd en het lezen van twee bladen te duur wordt. Ook gaan reeds Kerkeraden om diezelfde redenen ophouden met de verspreiding van *Het Zendingsblad*. Het spreekt van zelf, dat het de bedoeling met de uitgave van die afzonderlijke bladen geenszins is om het *Zendingsblad* ter zijde te dringen. Maar wel wordt dit allengs daarvan het natuurlijk gevolg. Want twee *Zendingsbladen* te hebben is voor een groot deel van onze menschen veel te kostbaar. De meeste kunnen en willen zich die weelde niet veroorloven.

Als echter de Zending er door gediend wordt, dan hindert het ook niet of *Het Zendingsblad* op den duur ter zijde gaat. En het feit zelf, dat er zooveel zendingsbladen komen, bewijst, dat de Gereformeerde Zending bloeit. Die bloei verheugt ons van harte.

25 Juli '24.

W. B.

Magelang in 1923.

(Vervolg).

IV.

De Colportagearbeid. Zooals reeds uit een ander verslag van den arbeid in dit blad gebleken zal zijn, is de verkoop van boeken in de Inlandsche talen, wel meer geweest dan een vorig jaar, maar toch niet, wat ze had kunnen zijn. De oorzaak daarvan is, dat we tot hertoe zoo goed als uitsluitend door kiosken hebben gearbeid, waar wel veel gesprekken werden gevoerd, maar de omzet slechts gering was. We hebben daarom voor dit jaar van de 5 Colporteurs er drie, die geregeld langs de huizen gaan en de markten bezoeken en we hebben hoop, dat dit aan den omzet van Christelijk-inlandsche lectuur ten goede zal komen. Hoewel de omzet in de kiosken weinig is, is toch de vrucht niet gering. In de kiosken hebben vele gesprekken plaats en wordt het Evangelie gepredikt en dit is van veel belang. Want verspreiding van het Evangelie door geschriften is zeker een arbeid van beteekenis, omdat zoo in vele gezinnen eenige kennis van het Evangelie komt, maar schriftelijke arbeid blijkt telkens van meer beteekenis te zijn in die kringen, waarin reeds eenige belangstelling is ontwaakt. 't Is dan ook wel opmerkelijk, dat bekendstelling van het Evangelie door geschriften onder de niet-gekerstende volkeren, niet behoort tot de middelen, waarvan de apostelen zich bediend hebben. De apostelen predikten; Paulus schrijft: het geloof is uit het gehoor en het gehoor door de prediking. We zien, dat een lezende kamerling een predikende Philippus noodig heeft. Wel werd er in den tijd der apostelen ook gewerkt met geschriften; de grieksche vertaling van het Oude-Testament, werd overal verkocht, maar we lezen niet, dat tot de methoden, die Paulus toepaste, ook behoorde, verspreiding van de Septuagint, of van geschriften, die zij zelf voor deze verspreiding zouden hebben opgesteld. Schriftelijke arbeid verrichtte hij onder degenen, die reeds toegebracht waren, maar tot de niet-toegebrachten richtte hij zich met de prediking. Met dit feit is natuurlijk de schriftelijke verkondiging van het Evangelie niet veroordeeld, maar wel is het duidelijk, dat we allereerst hebben te staan om het Evangelie te prediken en dat alle arbeid gericht moet zijn op een brengen van de menschen onder het gehoor van het Woord. Daarom hebben we kiosken opgericht, omdat juist in die kiosken aan de bezoekers, die in den regel daar een poosje vertoeven, het Evangelie kan worden verkondigd.

Met den verkoop van Hollandsche lectuur

is het zooveel beter gegaan. Er komt steeds meer vraag naar Hollandsche lectuur en de heer Goedhart, die heel den Colportagearbeid verzorgt, werkt daar met zooveel ijver aan, dat uit de winst, die gemaakt wordt op den verkoop van Hollandsche boeken en schrijfbehoeften, alle kosten van deze Colportagearbeid kunnen worden betaald. De salarissen van vijf Colporteurs, het onderhoud van de kiosken, het reisgeld voor deze colporteurs wordt door den heer Goedhart, een onzer onderwijzers van de Holl.-Chin.-school, uit de gemaakte winst bekostigd. Door de mooie gift van f 700, die we van een broeder uit Grijskerke mochten ontvangen, speciaal voor dezen arbeid, zijn we in staat gesteld om den arbeid uit te breiden en een begin te maken met den verkoop van boeken in Parakan en omstreken. Tot den Colportagearbeid behoort ook de verspreiding van kranten en tractaten die het afgelopen jaar in een aantal van pl.m. 70.000 exemplaren onder de bevolking werden verspreid. Een der onderwijzers, de heer Kuiper, heeft de leiding van deze verspreiding, die bovendien de administratie voert van de Mardi-Rahardja, Penaboer, en Christelijke brieven voor geheel Midden-Java. De heer Bosman van Solo heeft zich verdienstelijk gemaakt door de noodige gelden bijeen te brengen voor de verspreiding van de kranten, zoodat ieder terrein slechts f 35 per maand behoeft te betalen, ook al verspreidt het voor f 50 in de maand, de heer Bosman zorgde ervoor, dat dit ontbrekende er kwam. De Mardi-Rahardja wordt nu gedrukt in een oplaat van 50.000 exemplaren per maand.

De armenkolonie te Blondo. Deze kolonie gaf in '23 veel finantieele zorgen; de gebouwen, van bamboe opgetrokken, bezweken en we waren genoodzaakt om ze door meer permanente gebouwen te vervangen; de regeering weigerde subsidie voor den bouw te geven en we waren genoodzaakt om al het benoodigde door bijdragen van particulieren bij elkaar te brengen. En we mochten vele bijdragen ontvangen, maar aan het einde van '23 stonden we toch voor een tekort van pl.m. f 7000; in dezen nood hebben we 't gewaagd een beroep te doen op de kerken der 3 Zuidelijke Provinciën om met prikaartjes, die we toe-zonden, te werken of om een collecte te willen houden. In het Zeeuwsche Kerkblad zag ik, dat de gaven al aardig binnen-komen en ik heb een stille hoop dat we een f 6000 op deze manier bij elkaar krijgen. Indien iemand, die dit leest, zijn gave nog niet afgezonderd heeft, voor dit doel, laat hij er dan niet mee wachten zulks alsnog te doen; de pogingen, die we hier gedaan hebben, onder leiding van den

heer Lok, die het beheer over Blondo in handen heeft, om het noodige in Indië bij elkander te brengen, is een bewijs, dat we ons zeker niet tot U hadden gewend, indien we hier alles hadden kunnen verzamelen. Maar hier alles bijeen te brengen, ging niet en zoo waren we genoodzaakt om of met dezen gezegenden arbeid op te houden, of om den precairen toestand U bekend te maken, vastelijk overtuigd zijnde, dat U niet zult willen, dat we dezen arbeid uit gebrek aan middelen zouden stopzetten.

Een van de middelen om voor Blondo het noodige te vinden is het maken van cocosmatten. De armen van Blondo hebben die kunst van mattenmaken aardig geleerd en de matten zijn zoo begeerd, dat we al de bestellingen niet kunnen uitvoeren. Bovendien hebben we een Javaan naar de Textiel-fabriek in Bandoeng gestuurd, opdat hij daar zou leeren weven. Deze Javaan is reeds teruggekeerd en we hebben de noodige toestellen besteld om deze weefkunst ook op Blondo te doen uitvoeren. Deze arbeid belooft een flinke winst te zullen afwerpen en we hopen het onder Gods zegen zoover te mogen brengen, dat deze arbeid bekostigd kan uit de subsidie die we maandelijks van de Regeering ontvangen en de opbrengst van mattenmakerij en weverij. Maar het geld voor de gezette gebouwen zouden we gaarne uit vrijwillige bijdragen bijeen willen brengen.

Het grootste gedeelte van de bewoners der kolonie is Christen en het is voor mij een der aangenaamste plekken, waar ik heel graag kom. In de week geeft de prettige bedrijvigheid van de mattenmakende bewoners, de leerende kinderen op de school, de spelende kinderen op het erf, de groote keuken waar al het eten voor 120 monden wordt voorbereid, iets zeer aantrekkelijks. En als ik er Zondags heenga en in het eenvoudige schoollokaaltje de samenkomst leid, dan is er weer zoo'n andere bekoring. Eens in de drie maanden ga ik er heen om de Sacramenten te bedienen. En gezeten in een stoel achter de avondmaaltafel, zie ik de luidjes dan binnenkomen; ze hebben hun nette, Zondagsche kleeven aan; het is voor die armen een feestdag, wat ze, gezien de opgewekte stemming, waarin ze verkeerden, ook uiten. Allereerst komt daar een rij blinden, iedere blinde geleid door een der knaapjes van de kolonie; ze zetten zich aanstonds aan de tafel die een T vormt met de tafel waarachter ik zit; daarnaast en daarachter zetten zich de anderen; ze zien er allen goed gevoed uit; sommigen herken ik als die vroeger op de wegen van Magelang liepen te bedelen; wat een onderscheid; er

is nu weinig verschil meer met gewone Javanen; dagelijks verrichten ze hun arbeid; aan hun vagebondenleven is een einde gekomen. Links en rechts zitten de bewoners, die nog geen belijdenis des geloofs deden en de kinderen, Blondo's hoop. Ik vind het prettig tusschen die menschen, tusschen die blinden, die verstootenen, die verworpenen.

Het wordt stil in ons gebouwtje; ze hebben zich allen gezet, ook enkele Chineezers uit Blabak, dat dichtbij Blondo ligt en dan beginnen we; ik geef een psalmvers op en het geliefkoosde vers, dat ik daar vooral zoo graag mag laten zingen, is:

Nooddruftigen zal Hij verschoonen,

Aan armen, uit gena,

Zijn hulpe ter verlossing toonen,

Hij slaat hun zielen ga.

We hebben dit vers ook in Javaansche vertaling en we zingen het op dezelfde wijs en straks zingen we psalm 22: 13:

't Zachtmoedig volk zal rijk ver zadigd
wezen,

Ten disch geleid.

Er is geen plaats, waar ik zoo-graag Avondmaal vier, als juist daar; daar voelt ge de grootheid der liefde Gods zoo diep, daar is niets dat aan menschelijke grootheid herinnert, al het ijdele is daar afwezig, daar is slechts het geringe, maar waarover de Heere zich heeft ontfermd.

(Slot volgt).

A. MERKELIJN.

Het Petronella-hospitaal in 1923.

Het Petronella-hospitaal met zijn hulp-ziekenhuizen heeft dit jaar bijzonder gezegend gewerkt. In 1923 zijn in het Petronellahospitaal 2606 patiënten opgenomen, terwijl het getal verpleegdagen is gestegen tot 68094. Dit cijfer overtreft met eenige duizenden dat van het vorige jaar. Al deze patiënten zijn natuurlijk gedurende korter of langer tijd geweest onder de beademing van het Evangelie en zijn in aanraking gebracht met het Christendom. De bekwame helper Sir Joram besteedt bijna al zijn tijd aan het zendingswerk in het hospitaal en spreekt daar de patiënten van de genade Gods in Christus Jezus. Hij leidt ook gewoonlijk elken morgen den korten dienst in de polikliniekzaal. Daar komen elken dag tal van menschen, die eenige medische hulp behoeven, zonder dat nog opname in het ziekenhuis noodig is. Het aantal consultaties beliep in 't afgelopen jaar 38276 of gemiddeld 122 per dag. Dit is ongeveer 50 pCt. meer dan in het vorige jaar. Niet minder dan 13351 personen werden voor het eerst ingeschreven. Hieruit blijkt duidelijk, hoe zeer de medische hulp van het Petronella-

hospitaal wordt gezocht en gewaardeerd. En het spreekt vanzelf, dat al deze menschen ook hebben gehoord van Hem, Die gezegd heeft: Ik ben de Heere uwe Heelmeester.

Ook de acht hulphospitalen waren regelmatig goed bezet. En natuurlijk wordt ook daar aan de patiënten evengoed als in het hoofdhospitaal elken dag het Evangelie van Christus gebracht.

Deze eenvoudige opgaven zeggen ons treffend, wat kostelijk hulpmiddel de medische dienst is voor de zending.

Wat de financiën betreft, was het jaar 1923 voor het Petronella-hospitaal bijzonder gunstig. Eerst dreigde het dat er een beduidende extra geldzending uit Holland noodig zou zijn, maar de directeur heeft de zaken zoo geleid en de inkomsten in Indië zijn in die mate gestegen, dat geen extra geldzending noodig is geweest en er zelfs een voordeelig saldo is.

Het totaal der ontvangsten is geweest f 119543.87. Hiervan vormt de genoten subsidie van het Gouvernement een bedrag van f 55647.04, waarin echter is begrepen een som van f 11417.37 als subsidie voor uitrusting en overtocht, die in het vervolg niet weerkomt en een toeslag van f 11873.93, die in volgende jaren wellicht geheel of ten deele vervalt. De contributies in Indië hebben bedragen f 39473.45, terwijl aan verpleeggelden is ontvangen f 8542.72 en de honoraria voor particuliere praktijk een bedrag van f 13024 in de kas hebben gebracht. De inkomsten zijn dus bijzonder gunstig geweest. Met inbegrip van het naideelig saldo over 1922 ten bedrage van f 1865.67, beliepen de uitgaven de som van f 112982.39.

W. B.

Zendingsbelangstelling in de studentenwereld.

Onder de studenten van de Vrije Universiteit kwam den laatsten tijd een zendingsbelangstelling tot ontwakning, die goede verwachting wekt voor de toekomst.

Op initiatief van den Heer A. F. Keuchenius werd in Dec. 1923 een Zendingsstudiekring gevormd, die weldra zoo talrijk werd, dat splitsing in twee kringen noodig werd.

Kring A. staat onder de leiding van den heer H. A. C. Hildering en telt zes leden, allen theol. studenten. Kring B. telt eveneens zes leden, waaronder ook enkele studenten in de letteren en de rechten. Deze kring wordt geleid door den heer Keuchenius.

Beide kringen hebben geregeld vergaderd ter behandeling van Gunnings „Hedendaag-

sche Zending in onze Oost.”

W. B.

Bij de foto.

Personeel en geslaagde kandidaten der Chr. H. I. Kweekschool te Solo.

1e rij: J. Dubbeldam, Hoofd Leerschool, P. de Koomen, D. J. Bosman, wnd. Directeur, Coba Siwij, J. in 't Veld, W. Vermolen, Soeginrin Atmowidjono voor Maleisch en Javaansch.

2e rij: W. Monoe, thans onderw. Chr. School te Klaten, A. Saroinsong te Solo, Ch. Sumampow te Djokja, Pramoedja te Solo, J. Pantow, voorloopig rustend, S. Nanlohy te Saparoea-Ambon, H. Toras Hasaboean te Taroetang in de Bataklanden op Sumatra.

Bovenstaande foto werd genomen na afloop van het eindexamen aan de Chr. Holl. Inl. Kweekschool te Solo, waarvan mededeeling werd gedaan in het Julinumnummer van het Zendingsblad. In 1923 hadden reeds negen andere leerlingen der in 1919 aangenomen klasse het examen afgelegd, na de studie in versneld tempo te hebben volbracht.

Zoo heeft nu de Kweekschool haar eerste vruchten voor de Chr. Holl. Scholen afgeleverd. Voor de jongelui is deze vijfjarige cursus een tijd van voortdurende inspanning geweest, want niet alleen hadden zij zich theoretisch en praktisch te bekwamen voor hun toekomstig opvoedingswerk, en niet slechts moesten zij zich inwerken in de gewone studievakken voor het af te leggen eindexamen, maar bovendien werd van hen een breede studie van de zendingsvakken gevraagd voor de vorming tot zendingsarbeiders. En dit laatste is niet gering. De Bijbelsche Geschiedenis, Kerk- en Zendingsgeschiedenis, de ontwikkeling van den Islam, vragen naast de Indische, Nederlandsche en Algemeene Geschiedenis de volle aandacht; de geloofsleer van den Christelijken Godsdienst en van den Islam, het Animisme, het Boeddhisme en de theosophie eischen nauwgezette behandeling.

Deze historische en theologische vorming is voor hen, die in hun eigen volksleven de Christelijke gedachten zullen binnendragen, noodzakelijk. Doch dit alles raakt nog slechts den intellectueelen kant van hun leven. Hun centrale zieleleven, hun hart moet worden toebereid voor de Zendingstaak. De idealen voor het werk van Christus op aarde moeten worden verlevendigd. En daarvoor is noodig, dat zij opgroeien in een sfeer, waar zij Christus kunnen ontmoeten, opdat de liefde van Christus hen dringe tot het

zendingswerk. Dit legt op hen, die geroepen zijn om in de studie of in het internaatsleven leiding te geven, de hooge plicht tot een leven van ootmoed en geloof en liefde, opdat niet door hun waan of door hun kleingeloof een hindernis ontstaat, dat God het wonderwerk van de voorbereiding tot zendingsarbeiders zal kunnen verrichten aan de jonge menschen, die in de Kweekschool hun opleiding ontvangen.

De taak, die de jongelui, in de Chr. Holl. Scholen en daarbuiten moeten verrichten, is wel zeer zwaar. Veel zwaarder dan voor

Het stemt tot dank, dat de nu aan de Kweekschool opgeleide onderwijzers over het algemeen hun moeilijk werk, ondanks die tegenwerkende factoren, met blijdschap en toewijding hebben aanvaard.

H.

H. M.

Het werk onder de Chineezzen te Djokja.

Er wonen te Djokja heel wat Chineezzen. De meesten zijn op Java geboren en verstaan wel Javaansch of Maleisch. Maar er zijn er ook, die zelf in China zijn geboren

de Hollanders, die in het Chr. Onderwijs werkzaam zijn in Indië. Zij werken meestal onder hun eigen volk. Van de moeilijkheden, die zij ondervinden hebben wij vaak weinig besef. Doch de geschiedenis van Paulus kan het duidelijk maken. Niet de Grieken maakten het hem zwaar, maar wel de Joden; voor zijn eigen volk was zijn prediking een ergernis; de Joden wierpen hem uit en steenigden hem. Zij, die het Evangelie prediken in eigen vaderland, onder eigen volk, vinden weinig eere. De Chr. Jav. onderwijzers worden eerder als vreemdelingen dan als inwoners ontvangen. Hun leven wordt kritisch nagegaan. Zij worden gesteld voor vragen, die ten doel hebben hen te verstrikken. De leerlingen op de Indische scholen spreken tegen hen wel hun ongeloof aan den Bijbel uit, brusk soms, wat zij tegen een Holl. onderwijzer niet zoo licht zullen doen. Dit alles stelt aan hun geheele persoonlijkheid hooge eischen.

en zich sinds korter of langer tijd op Java hebben gevestigd, rasechte Chineezzen, die geen Javaansch verstaan en van het Maleisch maar een beetje, de z.g. Singkehs.

Het werk onder deze Chineezzen gaat geregeld voort. Twee koempoelans in de week worden gehouden. Eén des Woensdags onder leiding van den Chineeschen goeroe uit Magelang, één 'des Zondags waarin één van de Christenen in Djogja voorgaat. Het aantal toehoorders blijft nu ongeveer gelijk. Ds. Pos heeft pas een zestal Chineezzen onderzocht met het oog op den doop, dien zij begeerden. Het onderzoek werd geleid door den Chineeschen goeroe, die de vragen stelde in het Chineesch, en de Chineesche antwoorden in het Maleisch vertaalde. Ook andere Christenen hielpen mee. En Ds. Pos vroeg zelf ook een en ander in het Javaansch of Maleisch. Hij meende tevreden te mogen zijn, en had geen bezwaar aan deze menschen den doop toe te dienen.

SCHOOLDIENST INLANDSCHE SCHOLEN IN 1923.

	Aantal scholen	2e klasse scholen	desa-scholen	Inlandsche onderwijzers	Inlandsche onder- wijzeressen	Jongens	Meisjes	in internaten	Schoolg. per hoofd p. mnd.	
Java										
Poerbolingo	4	4	—	12	—	221	81	—	gem. 15 ct.	één school gratis
Poerworedjo	6	6	—	21	—	443	64	—	" 20 "	
Keboemen	6	5	1	17	—	325	99	—	" 6 "	
Djakjakarta	5	5	—	17	1	333	115	—	" 10-25 "	Leersch. Keuch.
Magelang	4	4	—	8	—	121	22	—	" 20 "	sch. 50 ct.
Wonosobo	1	1	—	4	—	102	3	—	" 15 "	
Soerakarta	8	8	—	28	1	896	160	—	" 25-40 "	
Totaal	34	33	1	107	2	2441	544	—		
						2985				
Keuch. School Soemba	—	—	—	4	—	80	6	80	f 2.50	
Kambaniroe	2	—	2	4	1	109	62	—		
Melolo	12	—	12	22	—	567	118	—		
Pajeti	15	1	13	22	1	560	44	—		
Karoeni	20	1	19	34	2	1058	243	54		
totaal	49	2	46	82	4	2294	467	54		
Inl. Normaalcursus te Pajeti geen op- gaven ontvangen						2761				

Zondag 6 April zijn deze zes Chinese mannen met nog een kind in de Chinese Koempoelan (Godsdienstoefening) gedoopt. Ds. Pos heeft daarbij in het Maleisch gepreekt en daarna doop en Avondmaal be- diend. De Chinese goeroe uit Magelang las het doops- en Avondmaalsformulier in het Chineesch.

Aan het Avondmaal namen vijftien man- nen en twee vrouwen deel. Er was veel belangstelling, vooral van Javaansche zijde.

Geve God dat deze eerste te Djakja ge- doopten onder de Singkehs de eerstelingen mogen zijn van een rijken oogst.

W. B.

Snelle groei te Solo.

In den loop van 1924 zijn er op het Solo- sche Zendingsterrein reeds ongeveer 140 volwassenen en kinderen door den doop in de Gemeente opgenomen. Buitengewoon is de zegen, waarmee de Heere het werk in Solo kroont. Heerlijk!

W. B.

Hoofdverpleegster gevraagd.

Tegen 1 Februari 1925 wordt voor het Zendings-hospitaal te Keboemen (res. Kedoe)

Midden-Java eene Hoofdverpleegster ge- vraagd.

Aleen gediplomeerde verpleegsters, leden van de Geref. Kerk, met liefde voor de zending, kunnen in aanmerking komen. Sollicitaties in te zenden aan Ds. G. M. van Rennes te Heeg, bij wien ook inlichtingen te bekomen zijn.

Zendingskalender voor 1925.

Zeër gewaardeerde Vrienden, helpers en helpsters in den dienst der Zen- ding.

De tijd is er weer, om over den Zendings- kalender voor 1925 U een circulairetje te zenden.

Als voorheen komen wij Uw hulp inroe- pen voor de verspreiding van den Zendings- kalender.

De oplaag is weer een weinig omhoog segaan; wij zijn daar dankbaar voor; maar zoo gaarne zouden wij nog een paar dui- zend exemplaren meer geplaatst zien.

Van de belangrijke hate voor de Zending hebt Gij zeker wel gelezen in het Zendings- blad; doch een vreugde zou 't ons zijn, zoo dat bedrag nog zou kunnen stijgen. De prijs is f11 per 100 exemplaren en bij bestelling ná 1 November f12.

SCHOLEN MET HOLLANDSCH IN 1923.

AARD DER SCHOLEN	Aantal	Eur. onder- wijzers	Eur. onder- wijzeressen	Inl. onder- wijzers	Inl. onder- wijzeressen	Leer- lingen		In internaten		Schoolgeld per l.l. per maand
						Jongens	Meisjes	Jongens	Meisjes	
POERBOLINGGO.										
Holl. Inl. School	1	2	—	2	—	118	40	—	—	f 3—f 4.—
POERWOREDJO.										
Holl. Inl. School	1	3	1	2	—	196	63	6	—	f 3—f 4.—
Holl. Chin. School	1	1	1	—	—	75	24	—	—	f 2—f 6.—
KEBOEMEN.										
Holl. Inl. School (Gombong)	1	4	1	3	—	308	40	—	—	
Holl. Chin. School (Keboemen)	1	3	1	1 Chin.	—	123	27	—	—	
DJOKJAKARTA.										
1e Holl. Inl. School	1	4	1	2	—	250	81	—	—	f 4.—
2e Holl. Inl. School	1	1	1	—	—	158	20	—	—	f 4.—
Holl. Chin. School	1	5	2	—	—	195	73	—	—	f 5.50
Mulo-School	1	7	—	—	—	110	43	—	—	f 7—f 25.—
Kon. Wilhelmina School . .	—	—	5	—	1	—	117	—	73	f 4—f 7.— kostg. f 20—f 35
Europeesche School	1	5	2	—	—	155	108	—	—	f 20—f 35
MAGELANG.										
Holl. Chin. School	1	6	2	—	—	252	113	—	—	f 4.50
Europ. School	1	3	1	—	—	65	53	—	—	gem. f 8.—
1e Holl. Inl. School	1	4	3	2	—	212	47	—	—	„ - 3.50
2e Holl. Inl. School	1	2	3	1	—	176	28	—	—	„ - 3.50
SOERAKARTA.										
Holl. Chin. School te Solo . .	1	3	3	—	—	159	104	—	—	„ - 4.50
Idenburgschool (1e Holl. Inl. school te Solo)	1	3	—	2	1	242	27	—	—	„ - 3.40
Kon. Emmaschool te Solo . .	1	—	3	—	2	—	109	—	34	f 4—f 6.— kostg. f 25—f 35
2e Holl. Inl. School te Solo .	1	2	1	2	—	161	8	—	—	gem. f 4.—
Europeesche School te Solo .	1	2	1	—	—	41	36	—	—	„ - 7.50
Holl. Inl. School te Klaten .	1	3	1	2	—	193	59	—	—	f 2.50—f 3.50
Holl. Inl. School te Sragen .	1	1	1	3	—	179	28	—	—	f 3—f 4.—
Holl. Inl. Kweekschool . . .	1	5	1	—	—	73	16	73	16	
Totaal . . .	22	69	35	22	4	3441	1264	79	123	

Deze prijs geldt voor alle getallen. Eén exemplaar kost evenwel f 0.20.

Op Gods zegen en Uw aller medewerking hopen.

Garne Uw vriend en mede-arbeider
in dienst der Zending:

Ds. D. POL.

Rijsoord, Juli '24.

Het gaat goed met den Zendingskalender. En hij doet goed werk. Want hij poogt elken dag in elk gezin, waar hij komt, te herinneren aan de zending. En van de financiële winst komt een aanmerkelijk deel ten goede van de Zendingskas. Warm aanbevolen.

W. B.

Korte Berichten.

Dr. F. L. Bakker.

Den 8en Juli j.l. is Dr. Bakker met zijn gezin van Port Said vertrokken naar Java. Des daags na de inschepping moest hij echter wegens dysenterie in het scheepshospitaal worden opgenomen. De Heere heeft gelukkig weldra genezing geschonken.

Een jonge Krijger.

In een brief d.d. 24 April l.l. deelt Br. D. H. Krijger te Pajeti op Soemba mede, dat de Heere hem verblijdde met de geboorte van een zoon. „Alles is wel,” zoo schrijft hij. En hij voegt er aan toe: „Met de andere zendingsmensen is ook alles goed.”

MEDISCHE DIENST IN 1923.

[illegible]

*) Totaal aantal consultaties.

§) In de residentie Soerakarta zijn 6 Christen Javaansche verloskundigen gevestigd.

Bazar te Poerworedjo.

Ten behoeve van het Zendingshospitaal te Poerworedjo is daar in Maart l.l. een bazar gehouden die f2100 heeft opgebracht. Een prachtig resultaat.

Waingapoe.

Waingapoe op Soemba moet een nieuw kerkgebouw hebben. Met het oude kan het niet langer. Aan de deputaten voor de Soembazending is opgedragen voor dit doel gelden te verzamelen.

Het Zendingshospitaal te Walkaboebak.

Naar we vernemen zal het Zendingshospitaal op Soemba gevestigd worden te Walkaboebak. De deputaten zijn gemachtigd het stichtingskapitaal bijeen te brengen.

Zendingsbibliotheek.

Boeken uit de Zendingsbibliotheek vragen men aan bij Ds. D. Pol te Rijsoord.

Leestafel.

„Saul en David”, een woord in het belang onzer Vrije Universiteit, door Dr. J. C. de Moor. Uitgave van P. den Boer te Utrecht. Prijs 50 cent.

Te laat ontvangen voor recensie in het vorige No. Een gebundelde reeks artikelen, eerst geplaatst in „de Utrechtsche Kerkbode”, handelend over de bekende tooneelkwestie.

Een kalm, meestal zeer bezadigd, doch hier en daar ook scherp betoog, dat veel goeds gedaan heeft.

En toch..... van **dezen schrijver** hadden we nog iets meer verwacht. Na den Universiteitsdag is het echter het beste, dat voorloopig over deze kwestie niet meer worde geschreven of gesproken.

Gods Woord en der eeuwen getuigenis. Het Oude Testament in het licht der Oostersche opgravingen door Dr. A. Noordtzi, Hoogleraar te Utrecht, bij J. H. Kok te Kampen f 8.50, gebonden f 10.—

Een prachtboek, dat metterdaad onze Theologische literatuur verrijkt, een werk, waarin een schat van kennis is neergelegd. Uitnemend geschikt om het Oude Testament ons beter te doen verstaan. De geleerde auteur heeft getracht zoo te schrijven, dat hij „den breedst mogelijken kring kan bereiken.” En daarin is hij, dunkt ons, goed geslaagd.

Om dit boek naar waarde te beoordeelen,

zou men zelf een geleerde moeten zijn. En dat zijn we niet. Maar ons lijkt het een voortreffelijk werk. Tal van illustratie's verduidelijken den tekst en sieren het boek. Hoe de band er uit ziet weten we niet, maar dat zal wel in orde wezen. Want Kok is de uitgever.

Een nieuw orgaan.

Te beginnen met 1 October a.s. zal de Dr. A. Kuiper-Stichting een maandelijksch Tijdschrift doen uitgeven, getiteld: **Antirevolutionaire Staatskunde**. Orgaan van de Dr. A. Kuiper-Stichting. Ter bevordering van de studie der Antirevolutionaire beginselen.

De Redactie van dit Orgaan wordt gevormd door de Heeren: H. Colijn, Prof. Mr. A. Anema, Dr. E. J. Beumer, Mr. H. A. Dambrink, Mr. V. H. Rutgers, J. Schouten, Dr. J. Severijn, Mr. H. Dooyeweerd.

De bedoeling is dat dit Orgaan populair-wetenschappelijk, de actuele vraagstukken zal behandelen welke van beteekenis geacht kunnen worden voor de Antirevolutionaire Partij.

Naast Hoofdartikelen, en een Wetenschappelijke rubriek, meer bepaald bestemd voor de studie der Antirevol. beginselen, zal ook in elk nummer worden opgenomen een Practisch Staatskundige rubriek, voor de behandeling van de vragen van den dag. Terwijl een vaste rubriek Vraag en Antwoord gelegenheid geven zal aan alle abonné's, om met allerlei vragen uit het practische leven tot de Redactie te komen.

Aan de uitvoering van dit Maandel. Orgaan zal ook typografisch alle zorg worden besteed, terwijl de abonnementsprijs werd gesteld op f 4.— per jaar.

Dr. Hendrik Pierson en de Heldringgestichten. Persoonlijke herinneringen van M. W. MacLaine Pont. Uitgegeven bij de Ned. Zend. Boekhandel van den Zendingsstudie-Raad, den Haag, f 0.50.

Op de eerste pagina een mooi portret van Dr. H. Pierson. En de inhoud zooals de titel belooft. Warm geschreven. Met genot gelezen. Nog enkele aardige kiekjes sieren dit aardig werkje, dat 64 pag. telt.

Zendingsliederen. Verzameld door een onderwijzer eener Kinderzendingsschool. Uitgegeven bij Oosterbaan en Le Cointre, Goes. f 0.35, bij minstens 50 ex. f 0.20 per ex.

Een verzameling van 38 Zendingsliederen. Bijna alle bekende psalmen en gezangen. Bestemd voor Zendingsscholen. Voor dat

doel geschikt. Ook omdat alle zangwijzen bekend zijn. Natuurlijk mist men wel psalmen en liederen, die ook in deze verzameling wel hadden gepast.

Wat kleiner formaat zou wellicht voor het doel beter zijn geweest. De uitgave is anders goed verzorgd. En niet duur.

Giften.

Ontvangen voor de Generale Kas.

Door Ds. E. J. Wientjes 10 pCt. van de ontvangsten in de Classe Woerden *f*414. Van N. N. te Sommeldijk *f*5. Door K. F. Boersma uit het Zendingsbusje van de Chr. School te Oudwoude *f*1.30. Van Geref. Kerk te Putten. *p*.collecte *f*39.98. Idem Rinsumageest *f*25. Idem Enter *f*20.79. Door D. A. Agema te Ureterp uit het Schoolnikkertje *f*7.50. Door Ds. O. J. Gerling 10 pCt. van de ontvangsten in de Classe Tiel *f*100. Door Dr. J. Hania uit het busje van Ka v. Brenk G.Jd. *f*2.50 en halve centen *f*0.85 en van Jantje de Ruiter halve centen *f*0.50 te zamen *f*3.85. Door H. J. Maaldering te Wageningen 10 pCt. der inkomsten van de Zendingscommissie over 1923 *f*54.85. Door H. C. v. d. Schuur deel collecte H. B. S. Hillegom *f*24. Door H. de Jong te Vlaardingen collecte Jachin *f*13.50. Van N. N. te Wouterswoude *f*25. Van Henk Jansen te Ermelo *f*7. Van D. Polak te Lage Zwaluwe *f*3.

W. BREUKELAAR.

Zaandam, 24 Juli '24.

Voor Djokja.

Pinkstercollecte Halfweg *f*520. Idem Beverwijk *f*62.10. Idem Westzaan *f*66.82½. Van C. Zwaan en vrienden te Opperdoes *f*22.

W. BREUKELAAR.

Zending Geref. Kerken op Soemba.

Ds. Lanning te Siddeburen, gev. in de coll. *f*10. Ds. Kroes te Ruinerwold, v. d. Jongel.v. te Berghuizen *f*9.50. G. Appelhoef te de Wilp, busje der School *f*13.14. E. M. Bos te Westeremde, saldo Kal. *f*6.50. Ds. v. Dijk te Groningen, busje en zuster G. F. *f*7. Ger. Kerk te Zweeloo, gev. in de coll. *f*5. Mej. M. Boersma te Warfum, v. d. Zend.v. *f*30. F. Koning te Oldekerk, vr. v. d. Heide 100 h.c., saldo Kal. *f*21.50, busjes *f*19 is *f*41. A. Smit te Haren 2 × 2 mdl. contrib. *f*22.35 en *f*25.90, saldo Kal. *f*14.05 is *f*62.30. J. Timmer te Tenpost busjes van A. Bouwman, Tj. Bolhuis, A. Doff, A. Koch, J. v. Nieyenhuis en L. Schoonhoven *f*40. Ds. Scholten te Zuidhorn van M. Bakker h.c. en k.st. *f*2.60. Mej. J. Mulders te Meppel *f*45.80. Ds. Gerber uit Gasselter Nijeveen, gev. in de coll. *f*15. Ds. Gerber uit Appelscha, v. d. Onesiforusbank *f*38.83. H. Arkema te Enschede, giften *f*52.06. Mej. E. v. d. Laan te Groningen 400 h.c. en een pak zilverpap.

*f*2. S. S. te Oudeschild (Texe) *f*2.50. Mej. J. v. Bauren te Bergum, 't Nikkertje der School *f*8. E. v. Dijken te Groningen, gev. in de coll. *f*2.50. A. v. te Groningen, in de brievenbus *f*10. H. L. Smeman te Coevorden, bijdragen *f*35.90. Mej. G. Haan te Groningen, 2 mdl. stort. Kinderzendv. *f*190. A. Kooi te Onderdendam, v. d. Zend.v. een verdoode post *f*35, en *f*20 is *f*55. Ds. Veltman te Zevenhuizen, gev. in de coll. *f*2.50 en *f*10, busjes in de Kerk 88 is *f*100.50. Ds. v. d. Veen te Schildwolde, van 't Slochter Zendingsfeest *f*50. F. Eusster te Hengeloo, giften *f*12.70, saldo Zd.bl. 2e kw. *f*39 is *f*51.70. A. Vos te Nieuwmond, Kerstcoll. *f*38.82½. J. Andriessen te Groningen B. gev. in de coll. voor de Med. dienst *f*3.52½. H. A. Hulsebos te N.-Pekela, buhjes *f*150. Ds. Weener te Munnekeziel, busjes *f*38.61½. Dr. Dee te Dwingeloo, gev. in de col. 4 × *f*2.50 is *f*10. P. Koster te Valthermond, busje Jongel.v. *f*7.40, Jonged.v. *f*6.05 is *f*13.45. Ds. Steenhuis te Loppersum, van de Jongejuffr. P. Wiersema *f*8.55 en *f*5.64. W. Wiersema *f*6.83½ is *f*21.02½. J. Duisterwinkel te Oldehove, halfjaarl. contrib. *f*61.25. Ds. Bakker te Lutton, busjes Juni *f*17. Mej. G. Westerhoff te Lutjegast, v. d. Jonged.v. *f*14.90. Ds. Kwak te Tenboer, busjes *f*71. Wedw. W. v. d. Meulen te Leek *f*10. H. Aten te Emmer Erfscheidenveen, 't Nikkertje der School *f*10.36. A. Boot te Groningen, Eliz. P. *f*0.25, Menni F. *f*0.50, theelood en zilverp. *f*5.85. Ds. Uytendhout te Coevorden, bezorgd een extra gift *f*50 voor de Kerk te Waingapoe en *f*25 is *f*75. Ds. H. Duursema te N. Amsterdam gev. in de brievenbus 2 × *f*2.50 is *f*5. Ds. N. Duursema uit Zweeloo, gev. in de coll. *f*2.50. Ds. Scheps uit Almelo, giften *f*148.41. Ds. Scheps uit Deventer B v. d. Zendings Deput. *f*100.

Soembaweekcollecte.

Enschede *f*246.36. Nieuweroord *f*91.25. Veendam *f*151.15. Zweeloo *f*164.40. Emmen *f*131.28.

Pinkstercollecte.

Ruinerwold-Koekange *f*233.04½. Midwolda en nag. *f*210.70. Westeremde *f*60.28½. Bunde (Oost Friesl.) *f*37. Zuidwolde *f*106.35½. Bellingwolde *f*23.93. Oldekerk *f*88. Tenpost *f*83.73. Wildervank nag. *f*10. Zuidhorn *f*226.06. Haren *f*162.32. N. Pekela *f*80. Sleen *f*68.10. Westerlee *f*95.83. Veenhuizen *f*25.35. Gasselter Nijeveen *f*110.98. Enschede *f*353.08. Schildwolde nag. *f*25. Boerakker *f*26.45. Vries *f*557.04½. Staphorst *f*22.86. Musselkanaal *f*200.10. Kielwindweer *f*85.53. Grijskerk *f*96.31½. Wagenborgen *f*80.16. Munnekeziel *f*91.38½. O. Pekela *f*80.22. Smilde *f*146.66. Hengeloo *f*96.16. Zevenhuizen *f*96.50. Groningen B *f*501.53½. Zalk *f*24.42. Oldehove *f*85.12½. Houwerzijl *f*88.20. Gerkesklooster-Stroobos B. *f*75. Den Ham *f*268.20. Zwartsluis lokaal Bilt en Schutsloot *f*5.52½. Ter Apel *f*92.50. Kom-

merzijl f70.28. N. Buinen f90.07½. Genemuiden f 84. Zwartemeer f 26.72. Almelo f 470. Deventer A f174.50. Deventer B f64.45. Enter f42.16½. Glanerbrug f33.01. Haaksbergen f37. Holten f238.91½. Olst f72.75. Rijsen f65.35. Vriezenveen f51.28. Wierden f61.60. Wijhe f39.

J. DUURSEMA, Quaestor.

Gröningen, 21 Juli '24.

Het Feestoffier voor het Petronella-Hospitaal.

Ontvangen giften van 1 April '24—31 Mei '24.

April. Nagift kerk G. O. f2.50. Kerk O. f15.20. Kerk Sch. f31.59. Uit het huisbusje van de fam. C. te A. f14. Uit het huisbusje van de fam. Ds. K. B. te D. f5. Opbr. prikk. te R. f10. Opbr. prikk. te H. f3.65. Kerk V. f75.29. Naaikrans te W. f15. Nagekomen giften uit Utr. en de B. f9.50. Fam. S. te A. f10. Kerk M. f13.21. Kerk A. en S. f25. Kerk N. f3. Kerk Sch. f5. Kerk Sch. f2.50. Kerk T. f20.97. Verzam. door Mej. A. C. J. v. C. te N. f75. Verzam. door den heer L. te H. f132. Opbr. prikk. te M. f107. Opbr. prikk. en Zend. busje Chr. School te N.-B. f19.25. Kerk T. f5. Kerk F. f70. Kerk Zn. f6.05. Kerk R. f2.50. De Heer E. te Z. f2.50. Kerk O. f10. Kerk D. f4. Kerk V. f150. Verzam. door mej. C. C. G. te W. f90. Ontv. door Ds. A. S. Kerk te B. f166.71. Gift N. N. f2.50. Opbr. prikk. f55. Kerk N. f28.18. Kerk L. f70. Kerk O. f50. N. N. te A. (dankoffier) f500. Kerk L. f20. Nagekomen giften uit Utr. f27.50. Kerk L. f5. Kerk W. f13.46. Kerk D. f5. Kerk H. f95.03. Kerk H. f5. Chr. School te S. f6. Verz. door mej. H. G. Br. te V. f54.50. Kerk te V. f5. Nagek. giften uit N. f1.50. Kerk d. H. f150. Kerk T. f11.28. Kerk W. f10. Kerk W. f10. Verz. door mej. D. W. te K. f47. Kerk G. f3. Verz. door mej. G. E. te W. f10. Kerk W. f25. Opbr. prikk. te V. M. f15.90. Verz. door mej. C. J. G. te den H. f535. Kerk Z. f13.25. Opbr. prikk. St. f48.70. Kerk T. f10. Kerk N. W. f19.88. Zend.comm. N. P. f5. Meisjesvereen. „Persis” te O. a. d. Am. f45. Mej. A. V. te A. f2.50. Zend.comm. te H. f10. Verz. door Mej. v. d. V. te A. f51.10. Kerk B. f4.36. Kerk O. en N. W. f50. Kerk D. f33.96½. Kerk W. f80.55. Opbr. prikk. te H. f48.70. Verz. door mej. G. te M. f9.25. Kerk L. f10.60. Kerk Z. f5. Kerk M. f22.18. Verz. door mej. v. Sch. te W. f234.75. Zend. Zusterkring te B. f5. Kerk N. L. f24.42. Dames naaikrans te K. f13. De Heer J. F. B. te A. f1. Kerk N. f15. Kerk K. f79.15. Verz. door mej. P. Sch. te C. a. d. IJ. f7.50. Zend.comm. 's Gr. f5. Kerk A. V. f20. Kerk H. f591. Verz. door mej. N. te H. f265. De Heer J. V. te T. (dankoffier) f2.50. Mej. M. H. F. te L. f30. Ontv. door Mevr. C. C. Sch.—G. te L. opbr. prikk. f18. gift Mevr. W. S. f5 is f23. Opbr. prikk. Mej. G. E.—Br. te O. f21. Kerk H. f2.50.

Mei. Kerk B. f10. Kerk F. (R.) f110.98. Kerk L. f9.67. Kerk Z. f5. Kerk W. f16.40. Kerk V. f14.07. Kerk K. f2.50. Kerk H. f5.

Kerk T. f8. L. v. d. W. f2.50. Kerk A. f5. Meisjesvereen. „Strijdt om. in te gaan” te B. f5. Kerk Tr. f25.80. L. P. te A. f6.30. Kerk G. f25. Verzameld door Mej. M. te L. f28. D. M. te H. f15. E. M. v. G. te N. f114.07. Opbr. prikk. D. f12.75. Kerk L. f22.82. Kerk H. f15. N. N. te R. f2.50. Opbr. prikk. Mej. Sch. te E. f5.45. Kerk S. f15.50. A. B. te P. f2.95. Kerk L. f10. Kerk B. f10. Verzameld door Mevr. A. Br.—de R. te H. f50. Verzameld door Mej. K. M. te Gr. f615.68. Kerk Sch. f5. Ontv. van Mej. C. v. L. te R. giften en opbr. prikk. f141. Kerk P. f82.45. Mevr. v. d. W.—O. te H. f5. Jac. H. M. f5. Kerk N. f25. Kerk L. f60. Opbr. prikk. Mej. L. M. de W. M. te H. f2.50. Mej. J. M. S. te H. f2.50. Kerk B. f8.50. Kerk A. f95.85. Ontv. gift door N.V. „de Standaard”. f25. Dr. H. Pr. te N.-B. f10. Kerk V. f17.85. Kerk N.-D. f10.12. de Heer J. C. v. Sch. te H. f15. Kerk G. f10. Kerk O. f24.48. C. A. K. te B. f2.50. Nagek. giften uit den H. f76.80. Dr. J. J. E. te K. f2.50.

Mei. Ontv. van Mevr. v. E. te A., Mej. K. te W. f50.30, T. H. v. E. f100. C. v. E. f100. Mevr. A. opbr. prikk. f29.50 is tezamen f279.80. IJ. N. te H. f10. Verzameld door den Heer S. B. te L. f145. Verzameld door Mevr. E. H. M. v. d. B.—Kr te B. f227.50. Fam. B. te H. f15. Kerk O. f40. Kerk K. f25. Kerk A. f29.35. Kerk L. f5. Kerk B. f2.550. Verschillende lezers van „Onze Zending” f61.30. Kerk te H. f19.89. N. N. te Sch. f1. Ontv. door Mevr. v. E. te A. f300. Kerk O. f20. Van de kinderen der beide hoogste klassen der E. School te V. f19.64. Kerk M. f10. Kerk E. f5. Ontv. door Mevr. M. te W. f82.15. Ontv. door Mej. N. P. de G. F. te den H., Mej. L. f10. Zend. Comm. te Zw. f10. A. D. f10. N. N. f0.50 is f30.50. Ontv. giften Mej. C. K. te den H. f40. M. v. B. te M. f50. Ont. van Ds. A. Sch. te B.: Kerk A. f67.79½, Kerk Br. op L. f141.50, Kerk Kr. f10 is f219.29½. Ontv. van Ds. Br. te L.: Kerk K.—L. f73.80, Kerk W. f21.76, Kerk V. f53.47, Kerk E. f200, Kerk V. f31.65, Kerk V. f50, Kerk B. f75, Kerk A. f10, Kerk K. f43.36, Kerk B. (extra) f80.78, Kerk L. f345.27, verschillende giften uit L. f52.10, E. J. U. A. f7.50, opbr. prik. te A. f19.50, Schoolbusje N. V. f5, Schoolkinderen te Kr. f5.60½, Jansje v. D. te N.-L. f2.50 is f1077.29½. Nog ontv. door Ds. Br. te Z. f68.50. Ontv. door Mej. J. Sch. te A.: uit K. f100, 20 stuivers uit A. f1, S. f6.50, J. U. te A. f1, verz. op een feestavond door N. N. f10, W. f10.63, S. f70, L. f14. L. f45.53, O. f40, Zw. f158.95, H. f23.50, M. f50, Dr. f231, S. f93.50, D. f2.50 is f858.11. Nog ontv. door Mej. J. Sch. te A.: uit R. f28.50, gift uit Zw. f2, O. 231, IJ. f57.20, Meisjesvereen. te K. f2.50, Meisjesvereen. „Tabitha” te H. f24.35, uit H. f50.95 is f396.50. Ontv. van Mevr. Br.—N. te A.: aan prikk. f1386.30, aan giften f132.75, opbr. uit de wijken f565.10 is f2084.15.

J. G. SCHEURER.

HET ZENDINGSBLAD

VAN DE

GEREFORMEERDE KERKEN IN NEDERLAND

*En dit Evangelie des Koninkrijks zal in de geheele
wereld gepredikt worden tot een getuigenis allen
volken. Matth. 24 : 14a.*

REDACTIE-ADRES: Ds. W. BREUKELAAR, ZAANDAM.
ADMINISTRATIE-ADRES: DRUKKERIJ „VADA”
GEBR. ZOMER & KEUNING - WAGENINGEN.

HET BLAD VERSCHIJNT IN HET MIDDEN VAN ELKE MAAND.

ABONNEMENTSPRIJS PER JAAR f 0.84 FRANCO PER POST.
BIJ GETALLEN AAN ÉÉN ADRES BOVEN 3 EX. f 0.72 FR. P. P.

INHOUD:

Het Lam toegezongen door de Algemeene Christelijke Kerk. — Van Zendingsaangelegenheden: Een Hospitaal te Djeddah; De Classis Batavia en de Zending; De Kerk te Pajeti; Magelang in 1923; Van het werk te Djokja. — Bij de Foto, Ds. Netelenbos en gezin. — Beproeving. — Jeugdige geloofskracht. — Soemba, Medische dienst. — Een tweede Missionaire dienaar voor Keboemen. — Begroting Friesche Zending. — Zendingssarbeiders op Midden-Java en Soemba. — Onze Chineesjes op Midden-Java. — Goede tijding uit China. — Wat overbleef van de Deutsche Zending. — Korte Berichten. — Leestafel. — Giften voor de Zending.

ELECTRISCHE DRUKKERIJ „VADA” — WAGENINGEN.

Het Lam toegezongen door de Algemeene Christelijke Kerk.

En zij zongen een nieuw lied, zeggende: Gij zijt waardig dat boek te nemen, en zijne zegelen te openen; want Gij zijt geslacht, en hebt ons God gekocht met uw bloed, uit alle geslacht, en taal, en volk, en natie.

Openb. 5 : 9.

„Ik geloof eene heilige, algemeene, Christelijke Kerk.” Of, zooals onze Gereformeerde Belijdenis zich uitspreekt, „Wij gelooven en belijden eene eenige Katholieke of algemeene Kerk, dewelke is eene heilige vergadering der ware Christ-geloovigen, alle hunne zaligheid verwachtede in Jezus Christus, gewasschen zijnde door Zijn bloed, geheilgd en verzegeld door den Heiligen Geest.”

Daar hebt gij het getrouwe beeld van de Kerk, zooals de Schrift ons die doet kennen; op grond waarvan wij dan weer ons *geloof* uitspreken.

Het blijft een stuk van ons geloof; niet van zien en uitwendig waarnemen; al hechten we nog zooveel — ook weer naar de Schrift — aan recht, gezond Kerkelijk leven, dat terdege waarneembaar is.

Voor al *dit* is een gewichtig, rijk deel van onze geloofsbelijdenis op dit punt: eene heilige, *Algemeene*, Christelijke Kerk.

Stelt u eens voor eene Israëlitische Kerk, waarin dan, als bij uitzondering, een of ander niet-Israëliet ingelijfd ware.

Doch neen, zoo is Gods raad en gedachte niet. Zijne liefde is zeer uitgebreid. Gelijk Hij alzoo lief de *wereld* gehad heeft, dat Hij Zijnen eeniggeborenen Zoon gegeven heeft; zoo is ook Zijn welbehagen, dat uit de *gansche wereld* allerlei zondaren Zijnen Zoon toegebracht en door Hem zalig worden.

God heeft de algemeene Kerk *gewild*; Zijn Zoon heeft haar *gekocht* door Zijn bloed; gelijk ook (Handel. 20) de Apostel Paulus zegt, dat Hij (Die immers als 's Vaders Zoon met Hem God is) de Gemeente verkregen heeft door Zijn eigen (mensen-) bloed.

Aan *die* Gemeente of Kerk gelooven we; gekocht met, gewasschen door Jezus' bloed, geheilgd en verzegeld door den Heiligen Geest.

Johannes op Pathmos heeft ze „gezien”. Maar dan op die wijze, waarop hij de openbaring van Jezus Christus „gezien” heeft. Hij zag o.a., in den hemel, „in het midden van den troon, en van de vier dieren, en in het midden van de ouderlingen, een Lam, staande als geslacht.” Dat Lam werd waardig bevonden, het bekende „boek, verzegeld met zeven zegelen” uit de rechterhand Gods te nemen.

En als de Apostel „gezien” heeft, dat het Lam, onze Heere Jezus Christus, dat boek uit Gods rechterhand genomen heeft, dan ziet hij ook, dat de vier dieren en de vier en twintig ouderlingen, vertegenwoordigende de gansche Algemeene Kerk, het Lam eere geven, en toezingen, zeggende: „Gij zijt waardig dat boek te nemen, en zijne zegelen te openen; want Gij zijt geslacht, en hebt ons Gode gekocht met Uw bloed, uit alle geslacht, en taal, en volk, en natie.”

Er bestaat voor de Gemeente van Christus bijzondere reden, om het Lam eere te bieden. Aan dat Lam heeft ze haar ontstaan en bestaan, haar heerlijkheid te danken. Het heeft zich gewillig voor haar laten slachten, haar met Zijn bloed gekocht. En dat in al de uitbreiding, die zij gekregen

heeft; want Hij heeft haar als Algemeene, Christelijke Kerk, gekocht uit *alle* geslacht, en taal, en volk, en natie.

Verrukkelijk beeld, dat de Apostel Johannes heeft mogen zien.

Die Kerk zal dus eenmaal aanwezig zijn; ze zal eens het Lam verheerlijken; en in en met het Lam God. Gelijk de Apostel dan ook in h.st. 7 ziet die „grootte schare, die niemand tellen kan,” al weer „uit alle natie, en geslachten, en volken, en talen, staande voor den Troon en voor het Lam, zeggende: De zaligheid zij onzen God, die op den troon zit, en het Lam.”

De Apostel heeft „gezien”, als ware de Gemeente in werkelijkheid reeds saamvergaderd en tot de heerlijkheid ingeleid. Hij laat ons reeds hooren het loflied, dat die gansche Algemeene Kerk haar Heiland en haar God zal toezingen.

Maar intusschen, welk een arbeid en inspanning zal het kosten aan hen, die God en Zijnen Christus ten dienste staan, om die Gemeente metterdaad te vergaderen. O, van hen wordt zelfs geen gewag gemaakt in het loflied; zelfs van de Apostelen niet. God en het Lam worden erkend en aangebeden door de Gemeente, gelijk ze eens staan zal voor God en het Lam. Met name, dat Christus haar *gekocht* heeft, is het grootte feit, dat zij vermeldt en bezingt.

We weten echter, uit het Woord, dat Christus zijne reeds gekochte Gemeente middellijk vergadert. Ook ten huidigen dage — de ervaring leert het ook —, mede door den Zendingsarbeid, die bedoelt, het Evangelie te brengen tot „alle geslacht, en taal, en volk, en natie.”

Gelijk Johannes „zag”, ook voor *ons*, zij 't ons gegeven te *gelooven*, en geloovende te arbeiden. De Algemeene Kerk *komt* er, in haar geheel, *ze zal* eenmaal het Lam, ja God, toezingen.

St.

P. v. A.

Van Zendingsaangelegenheden.

Een hospitaal te Djeddah.

In het No. van April deelden we mede dat op de Zendingsconferentie te Helouan in Egypte, die in het voorjaar is gehouden, o.a. ook ter sprake is gekomen de stichting van een zendingshospitaal te Djeddah.

Djeddah is, gelijk men weet, de havenplaats van Mekka in Arabië, de heilige stad der Mohammedanen. We wezen er op, dat het niet het minst voor de Nederlandsche Zending op Java van zeer groot belang wezen zou, indien er te Djeddah een zendingshospitaal werd opgericht. Een zeer groot deel van de Bedevaartgangers, die naar Mekka gaan, komt uit Ned.-Indië. Gemiddeld genomen levert Java alleen elk jaar meer dan 10.000 pelgrims voor Mekka. Al deze pelgrims gaan te Djeddah aan land. Als hadji's keeren zij naar Java terug en staan daar in hoog aanzien bij het volk en hebben vaak veel invloed. Indien er te Djeddah een zendingshospitaal was, zouden velen van die pelgrims in eenige aanraking met het Christendom kunnen worden gebracht, want er is onder die pelgrims

vaak zeer veel behoefte aan medische hulp. Ook wezen we er op, dat hier misschien een geschikte gelegenheid zou zijn voor samenwerking tusschen de Amerikaansche en de Nederlandsche Zending.

Het deed ons genoegen, dat vooral de deputaten van de zending in Zuid-Holland ten Noorden hebben gevoeld, hoe gewenscht het zou zijn, dat er te Djeddah een Zendingshospitaal mocht komen en de zending onzer Kerken zoo mogelijk aan den arbeid in dat hospitaal mocht kunnen deelnemen.

Zij deelden ons mede, dat zij zich hebben gewend tot Dr. Zwemer te Cairo, die het vorige jaar, toen hij in Holland was, reeds met ons de wenschelijkheid der oprichting van een hospitaal te Djeddah besprak. Dr. Zwemer heeft hun geantwoord, dat hij hun schrijven gesteld had in handen van de Right. Rev.d. Llewellyn Gwynne, Bishop of Egypt and the Sudan, door wien de actie voor een hospitaal te Djeddah geleid wordt. Thans heeft Llewellyn Gwynne aan de zendingsdeputaten van Zuid-Holland ten Noorden geschreven. In dat schrijven deel-

de hij mede, dat hij een aanvraag had gericht aan Koning Hussein van Hedjaz om te Djeddah een hospitaal te mogen oprichten. Ook verklaarde hij nadrukkelijk, dat op samenwerking met onze zending, speciaal voor de bearbeiding van de Maleisch en Javaansch sprekende pelgrims, grooten prijs zou worden gesteld. Voorts beloofde hij nader bericht te zullen zenden.

We weten dus nu reeds twee dingen. Vooreerst dat er bij de bevoegde autoriteiten een verzoek aanhangig is om vrijheid voor de stichting van een hospitaal te Djeddah. En in de tweede plaats, dat te dezer zake samenwerking met onze zending gewenscht wordt. Met groote belangstelling wachten we af welke beslissing koning Hussein nemen zal. Het is wel te verwachten, dat de rasechte Mohammedanen het met leede oogen zouden aanzien, indien aan de Christelijke zending vrijheid gegeven werd in Djeddah, de poort van het heilige Mekka, een hospitaal te openen. En toch is er wel eenige verwachting, dat het zal worden toegestaan.

Voorts spreekt het van zelf, dat er nog niets van te zeggen valt of het zal gelukken een accoord van samenwerking te treffen waardoor onze zending aan den arbeid in dit eventueel op te richten hospitaal zal kunnen deelnemen. Indien het tot de opening van een hospitaal Djeddah komt, zal het nog vrij wat overleg vorderen om tot een geschikte samenwerking te komen. Stellig zullen zich daarbij nog wel bezwaren voordoen, die niet gering zijn.

We gaan daarop thans nog niet in. Maar als er te Djeddah een hospitaal komt is het voor onze Zending een intens belang, dat zij invloed hebbe op de bearbeiding der pelgrims, die in dat hospitaal worden geholpen. We hopen zeer, dat onze Zending dit zal begrijpen. Als de gelegenheid tot samenwerking ons gegeven wordt, eischt het belang onzer Zending op Java, dat wij, indien het eenigszins mogelijk is, van die gelegenheid ook gebruik maken. Een Zendingshospitaal te Djeddah kan onder den zegen des Heeren eene inrichting worden van verstrekkenden invloed en groote beteekenis voor de Zending op Java. Het zou zeer te betreuren zijn, indien onze zending zich daarbij zonder noodzaak afzijdig hield.

De Classis Batavia en de Zending.

De vergadering van de Classis Batavia, gehouden te Djocja den 25 en 26 Juni l.l. was niet alleen voor de Hollandsche Kerken in Indië, maar ook voor het werk der Zending van geen geringe beteekenis.

Er waren enkele zaken aan de orde, waarbij de Zending ten nauwste was betrokken.

Het belangrijkste was wel het rapport der Commissie ter bestudeering van de „*verhouding der Nederlandsche Kerken op de Zendingsterreinen tot de Zendende Kerken en de Zendingstaak der Kerken*”. Dit is metterdaad een zeer belangrijk vraagstuk. Er is reeds vrij wat over geschreven. Ds. van Dijk van Keboemen heeft er met zeer veel kracht voor gepleit, dat de Nederlandsche Kerken op het Zendingsterrein, ook wat de Zending betreft, geheel zelfstandig behooren te staan. Voor haar geldt het zendingsbevel evengoed als voor de Kerken in Holland. Zij moeten er zich niet toe leenen om slechts wat hand- en spandiensten in den arbeid der zending te verrichten voor de Kerken in Nederland, maar aansturen op een eigen zending.

Volgens Ds. van Dijk, als we hem wel hebben begrepen, staan de Nederlandsche Kerken op het Zendingsterrein, n.l. de Nederlandsche Kerk te Djocja, Solo en Magelang vrijwel in dezelfde verhouding tot de zendende Kerken te Amsterdam, Delft en Middelburg, als b.v. de verhouding is van de Kerken te Groningen, Assen en Zwolle tot de genoemde zendende Kerken. Hij handhaaft streng de volkomen zelfstandigheid van de Nederlandsche Kerken op het Zendingsterrein. En 't moet erkend, dat er voor dit standpunt veel te zeggen valt.

Ds. van Andel van Solo neemt een geheel ander standpunt in. Hij is van oordeel, dat de Nederlandsche Kerken op het Zendingsterrein behooren mede te werken in den Zendingarbeid, die de zendende Kerken in Holland daar hebben aanvaard.

Dus niet een eigen Zendingswerk naast het Zendingswerk van de Kerken in Nederland. De Hollandsche Gemeente te Solo laat al haar Zendingsactie, die verre van gering is, ten goede komen aan het zendingswerk, dat de Kerk van Delft en de met haar samenwerkende Kerken te Solo, verrichten. En daarbij richt de Hollandsche Kerk te Solo vooral het oog op dat gedeelte van het werk, waarbij de Hollandsche taal kan worden gebruikt zooals de arbeid onder de Hollandsch sprekende Javanen en Chinezen, wijl dit deel van den arbeid voor haar het meest geëigend is.

En metterdaad valt ook hiervoor heel veel te zeggen. Vooral ook omdat hierbij kan gewezen op de praktijk te Solo, die heel goed loopt, althans tot nu toe.

Blijkens het verslag in het Indische „*Kerkblad*” is deze zaak op de Classikale vergadering lang en breed besproken. De verslaggever spreekt van „*een lange bespreking waarbij Ds. van Dijk en Ds. van Andel zich*

ware meesters hebben getoond in het vinden en bestrijden van vergelijkingen". Dat zal wel zoo geweest zijn. En het is ook wel goed te begrijpen, dat de vergadering ten slotte zich van eene beslissing heeft onthouden. Eenerzijds is het wel jammer, dat er over deze metterdaad zeer gewichtige zaak blijkbaar nog geen genoeg licht is opgegaan om met juistheid te bepalen de verhouding, waarin de Nederlandsche Kerken op het Zendingsterrein staan tot de zendende Kerken, die daar arbeiden en tot den Zendingarbeid die daar geschiedt.

Maar anderzijds heeft de Classe Batavia verstandig gehandeld, dat zij hierover nog geen uitspraak heeft gedaan. Na langdurige bespreking heeft zij het navolgende besluit genomen:

„De classis, gehoord het rapport der Commissie ter bestudeering van de verhouding der Nederlandsche Kerken op de Zendingsterreinen tot de zendende Kerken en de Zendingstaak dier kerken en gehoord de over dat rapport op de classis gevoerde discussie, van oordeel, dat het verschil van inzicht, dat hierbij openbaar werd, het onmogelijk maakt te komen tot een advies, hetwelk de vergadering bevredigt, en overtuigd, dat aan een algemeene regeling te dezer zake nog geen behoefte bestaat, daar het kerkelijke leven hier nog bezig is zich te ontwikkelen, besluit van het geven van een bepaald advies omtrent de bedoelde verhouding af te zien.

Stellig is het laatste woord te dezer zake nog niet gesproken. Misschien ligt ook hier de waarheid wel in het midden. Het komt ons voor dat „de verhouding van de Nederlandsche Kerken op het Zendingsterrein tot de zendende Kerken en de Zendingstaak dier Kerken" wel voor verschillende regeling vatbaar is zonder met de beginselen van het Kerkrecht in strijd te raken. Wellicht zal ook het Kerkelijk leven zelf allengs wel den weg wijzen, die zal moeten worden gevolgd.

25 Aug. '24.

W. B.

De Kerk te Pajeti.

Deze kerk is pas eenige jaren oud; in 1921 door Ds. Wielenga gebouwd. Maar sinds dien tijd zijn er al weer veranderingen aangebracht. Tegen de heete tropenzon bleek een bescherming noodig te zijn. Daarom ziet ge nu om de geheele kerk heen, een houten gang, die de wanden van de kerk beschermt.

Eén mooie kerk? Het ziet er zoo van buiten wel aardig uit en wij zijn ook heel blij, dat wij die kerk hebben. Vroeger moest het in een schooltje of het Internaat.

Maar de eenvoudigste dorpskerk in Holland is mooier dan deze. Een zoldering — zit er nog niet; de vloer — is wat aangestampte aarde; banken — het zijn de schoolbanken, waarin door de week de schoolkinderen de eerste beginselen der geschreven wetenschap in zich opnemen. Gelukkig zijn er ook reeds enkele gewone kerkbanken, want ieder kan niet even gemakkelijk in de schoolbanken terecht.

Maar, daar er op heel Midden-Soemba slechts 76 christenen zijn, overal verspreid, soms 4 dagreizen te paard ver, wie komen er dan in de kerk?

Allereerst de zendingsarbeiders met vrouwen en kinderen, dan de goeroe's van volkschool en Standaardschool; dan de heer Mochbach met zijn geheele internaat van honderd net aangekleede jongens, a.s. onderwijzers, schrijvers e.d. Dan komen de heer Krijger en zuster Clevering met hun schare verplegers en verpleegsters uit het ziekenhuis. Ten slotte, zooals u weet, bestaat er op Pajeti geen meisjesinternaat, maar wordt hier de veel betere methode van gezinsopvoeding toegepast. Ieder zendingshuisgezin heeft van 8—15 meisjes in huis, die daar een christelijke opvoeding genieten. Dit alles doet de kerk wekelijks met een schare van ongeveer 200 personen vullen. Het is een heerlijk gezicht, als de kerk in- en uitgaat, al die net aangekleede, bijna uitsluitend jonge mensen. Maar nog heerlijker is het, als er van tijd tot tijd nieuwsgierige vuil aangekleede of niet aangekleede Soembanezen door de ramen komen luisteren, meest ook jonge mensen, die op school of in ziekenhuis van Jezus Christus gehoord hebben, en nu ook een kijkje in de kerk komen nemen.

Moeten wij nu altijd met die leelijke vloer zitten, en in die schoolbanken? Gelukkig niet! Er wordt nu een school op Pajeti gebouwd, en dan moeten de schoolbanken daar naar toe. Maar de timmerman, de Chi-

neesche, is al bezig met nieuwe kerkbanken. En als deze klaar zijn, dan gaan wij sparen voor een kathedraal of een vloer. Want ge moet weten, lezers, dat wij hier al onze best doen, zooveel mogelijk voor de kerk bijeen te brengen. En ook al zouden wij buitengewoon blijde zijn, met een gave van buiten, het is onze eer, dat wij de kerk verder zelf zooveel mogelijk opknappen. De lust tot het geven is hier de laatste jaren sterk ontwikkeld. Terwijl de collecte in 1919 in het geheel ongeveer f 167.— opbracht, was dit in 1920 f 178.—; in 1921 f 249.—; 1922 f 400.—; 1923 f 509.—. Dat is dus in 5 jaar tijds drie maal zooveel. En 1924 zal waarschijnlijk nog een aanmerkelijke stijging geven, temeer daar vaste bijdragen met 1 Juli 1924 ingevoerd zijn. Over het algemeen dragen de inlandsche christenen gaarne bij in de vaste bijdragen. Zoo was er iemand, die f 27.— per maand verdient, en volgaarne f 2,50 bij wilde dragen, ofschoon hij twee kinderen had. Natuurlijk moet dit tegengehouden worden; want dan zouden zij in groote verlegenheid komen; welke Hollander die f 2700.— per jaar verdient, zou daar f 250.— per jaar van voor de kerk willen bijdragen? Waar in Nederland vindt men een plaats, waar de menschen zóóveel willen geven, dat men ze terug moet houden?

De vaste bijdragen der Inlandsche christenen is tevens een goede stap in de richting van zelfonderhoud. Als de gemeente van Midden-Soemba zich blijft uitbreiden, waarvoor goede verwachting bestaat, dan hoeft het niet zoo heel lang te duren, dat zij een eigen Inlandschen Predikant kunnen onderhouden, die het Zendingswerk van den missionairen Predikant komt verlichten.

P. J. LAMBOOIJ.

Magelang in 1923.

(Vervolg).

V.

Parakan.

Het hulphospitaal te Parakan is een tweede tak van philantropischen arbeid, dat God ons gaf, als middel om in aanraking te komen met de Inlandsche bevolking.

2 Augustus '23 werd het geopend en we mochten zoo gelukkig zijn om Zr. Netelenbos bereid te vinden de leiding van dit hospitaal in handen te nemen.

't Was een heele onderneming voor haar. Europeanen zijn er zoo goed als niet; er wonen slechts Javanen en Chineezers, waarvan er nog slechts enkele Christen zijn. Menschen voor den omgang zou Zr. Nete-

lenbos er niet vinden. Haar woning was slechts klein en eenvoudig; dit huisje was gebouwd, opdat daar een Inlandsche helper zou wonen; Zr. Netelenbos nam er echter genoegen mee; en hoewel menigeen zegt: ik begrijp niet, hoe die Zr. Netelenbos het daar uithoudt", houdt zij 't er niet alleen uit, maar werkt zij er, ondanks de moeilijkheden, die zoo'n beginnende arbeid heeft, me veel opgewektheid.

2 Augustus werd het geopend en we hadden aan die opening een eenigszins feestelijk karakter gegeven. De Assistent-Resident was er op onze uitnoodiging gekomen en vele broeders en zusters uit de Holl. gemeente van Magalang, bovendien vele uit de priajati's van Parakan en omstreken, die van de opening getuigen wilden zijn. Ik sprak een openingswoord, de Assistent-Resident sprak zijn blijdschap uit over de opening van dit ziekenhuisje in een dicht bevolkte streek, waar tot hertoe nog heel geen gelegenheid was voor ziekenbehandeling.

Den volgenden dag zou de arbeid beginnen en we waren nieuwsgierig of de Inlanders er een druk gebruik van zouden maken of dat soms het Zendingskarakter van het hospitaal eenige belemmering zou zijn voor den Inlander om hier hulp te zoeken. Nu we hebben geen klagen; in de 5 maanden, dat het hospitaal bestond waren er reeds 175 patiënten opgenomen, waaronder een drietal pestlijders. Als een bijzonder voorrecht beschouwden we 't, dat een der eerste patiënten een pestlijder was, die na enkele weken tusschen dood en leven gezweefd te hebben mocht herstellen. 't Was een priajati, die na zijn herstel aan vrienden en bekenden den lof van 't hospitaal bezong. Nu is 't er zoo druk, dat we maar hopen, dat de toeloop wat minderen mag, want vooral voor de Zuster zou het wel eens te veel kunnen worden en ook finantieel zou het te zwaar kunnen worden. Zooals ge wellicht al weet, werden de kosten der exploitatie, salarissen, voeding enz. bestreden uit subsidies en bijdragen, dus uit bronnen, die in Indië gevonden werden; tot hertoe kwam de verzorging van dezen arbeid niet voor rekening van de Zendingskas, maar dat kan moeilijk zoo blijven; wanneer de toevoer van patiënten niet mindert, moet er iedere maand te veel bij, dan dat ik alleen daarvoor zou kunnen zorgen. Met veel blijdschap vernam ik daarom, dat de deputaten der Zending in hun classes zouden pogen een vereeniging op te richten, die wat gelden bijeenbracht voor het hospitaal. Zeer hoop ik, dat de broeders deputaten in dit pogen mogen slagen. 't Is zeer noodig; op het Magalangsche terrein was tot voor enkele maanden nog

geen medische dienst en in de oprichting van dit hospitaal hebben we nu de eerste schrede op dit gebied mogen zetten; 't mag niet, dat deze arbeid weer zou moeten worden stop gezet. Dan, de finantieële zorgen mogen voor mij niet te zwaar worden. We doen wat we kunnen, maar wanneer finantieële zorgen moeten gaan drukken, dan lijdt daar de arbeid onder; nu is de Zeddende Kerk en zijn de deputaten zeker bereid om alles te doen, wat ze kunnen en ware het mogelijk, alle wenschen te bevredigen, maar telkens luidt het antwoord: geen geld, malaise overal; dat er nu toch een poging gewaagd zal worden om bijdragen te verzamelen voor den medischen dienst is, voor mij bewijs, hoe de broeders in Holland willen helpen; zeer hoop ik, dat er een flink bedrag aan bedragen bijeengezameld mag worden.

Wanneer ik nu nog even met U de verschillende posten naga, dan is het om in 't kort het voornaamste mee te deelen.

Wanneer we van Parakan, de noordelijkste post, zuidwaarts gaan, komen we eerst in Temangoeng; hier werkt br. Horstman, daar echter de arbeid zoo goed als geheel met bewilliging van br. Horstman is overgegaan in handen van luidjes van de Pinksterbeweging, heb ik gemeend me niet langer van die plaats te mogen terugtrekken: de vreemdigheden der mannen van de Pinksterbeweging moeten op den duur schade doen aan de komst van Gods Koninkrijk, en daarom gaat mijn Chineesche goeroe daar iedere week heen om een Chineesche samenkomst te houden. Onder degenen, die daar wonen en voor kort uit China gekomen waren, bleken een 10-tal Christenen te zijn, die daar echter leefden als schapen zonder herder, omdat het voor Europeanen, die geen Chineesch kennen, onmogelijk is om contact met die menschen te krijgen. 't Was voor die menschen een heele blijdschap toen onze Chineesche goeroe ze opzocht en ze nu weer geregeld de prediking kunnen bijwonen.

Meer zuidelijk ligt Setjang, waar we een eenvoudig dorpskerkje mochten bouwen en we de samenkomst konden verplaatsen uit de al te primitieve woning van den krantenverspreider naar dit kerkje; in '23 ontving de gemeente aldaar een kleine uitbreiding. In de buurt van Setjang ligt Ngoewèt, waar de helper van Setjang iedere week catechisatie houdt. Veel groei zit er niet in; ik kan ook niet roemen over den helper aldaar.

10 Kilometer verder naar 't Zuiden komen we in Magelang, waar ik U boven reeds alles van vertelde.

Een uur loopens van Magelang ligt Gla-

gahombo, met een ietwat kwijnend groepje van Christenen, een kwijnend schooltje, in een armoedig dorp, waar de bevolking van weinig leven moet; de bodem is er schraal, levert weinig op en 't is de ervaring ook op Zendingsgebied, dat zij die zooveel tijdelijke zorgen hebben, voor geestelijke zaken schier ontoegankelijk zijn.

8 Kilometer ten zuiden van Magelang ligt het vriendelijke Blondo, dan volgt al verder naar het zuiden Moentilan met zijn boekenkiosk, Djambangan waarvan niet veel beters kan verhaald worden dan van Glagahombo; de gemeente is er klein en er zit weinig groei in; wel werden er in 't afgelopen jaar ook in Djambangan enkelen gedoopt, maar gelet op den vrij langen duur van den arbeid aldaar is de oogst nog slechts gering. De zuidelijkste post is Tempel, de post die zooveel blijdschap geeft, waar veel opgewekt leven wordt gevonden, en veel ijver om de menschen te brengen tot geloof en bekeering. Het kleine zaaltje voor de samenkomsten zit iedere week vol en de broeders aldaar denken er over om een kerkje te gaan bouwen, daar de vergaderruimte te klein wordt.

Als ge in Tempel komt, hoort ge vele verhalen van treffende veranderingen, ook van grooten tegenstand en haat tegen de Christenen, ook van de blijdschap, waarmede ze deze tegenheen dragen.

Hiermede ben ik aan 't eind gekomen van mijn overzicht over den arbeid in '23; God heeft zegen willen geven, meer zelfs dan ooit. In vele opzichten zijn we vooruitgegaan en gaf de Heere reden tot blijdschap en dank. We blijven den arbeid zeer in Uwe voorbede aanbevelen, gedenk ze, die in hun omgeving zooveel tegenstand ondervinden, gedenk ze, die hier arbeiden, opdat des Heeren Rijk al meer komen moge.

A. MERKELIJN.

Van het werk te Djokja.

Zondag 22 Juni was het te Djokja weer een mooie dag. Een zestiental Javaansche broeders en zusters, die reeds geruimen tijd waren onderwezen in de kennis der waarheid, begeerden door den doop te worden opgenomen in de Gemeente. Na voorafgaand onderzoek konden allen met vrijmoedigheid worden toegelaten. En toen zijn ze Zondag 22 Juni na openbare belijdenis van hun geloof gedoopt geworden. Het was een dag van blijdschap in de Gemeente te Djokja. En de Heere geeft daar gedurig zulke dagen van vreugde. Gestadig breidt de Gemeente zich uit.

En telkens vermeerdert de gelegenheid om het Evangelie te brengen tot den Inlander. In het zuidelijk deel van de stad, in den omtrek van den Kraton, waar de Sultan van Djokjakarta woont, kon men voorheen nergens ingang vinden. Thans wordt er catechisatie gehouden, die regelmatig door 18 Javanen bezocht wordt. De Heere opent steeds meer de deuren voor de blijde boodschap der genade.

Bijzonder verrassend is ook de bloei der zondagsscholen. Deze bestaan nog slechts korten tijd. Thans worden er drie zondagscholen gehouden, die geregeld door omstreeks 500 kinderen worden bezocht. Het spreekt van zelf, dat verreweg het grootste deel dezer kinderen komen uit Mohammedaansche gezinnen. Een kostelijk middel dus in den dienst der zending.

Van voortgaanden zegen spreekt niet minder het feit, dat een drietal gemeenten rijp worden geacht om tot institueering te komen. Tot nu toe was er op het zendingsterrein van Noord-Holland nog slechts één Gemeente, waar de ambten waren ingesteld n.l. de Gemeente te Gondokoesoman, de wijk van de hoofdstad Djokja, waar de zending haar hoofdzetel heeft. Deze Gemeente, die de grootste is van heel Midden Java, is reeds sinds lang geïnstitueerd. Maar in geen enkele andere Gemeente van Djokjakarta waren tot nu toe de ambten ingesteld. Die andere Gemeenten waren nog te zwak. Het ontbrak nog al te zeer aan kerkelijk besef en aan mannen, die als ouderling en diaken zouden kunnen dienen. Sinds eenigen tijd echter kwam in de Gemeenten te Patalan, Toenkak en Tjandisewoe een sterke begeerte om tot institueering te mogen komen. Met eene Commissie uit de Vergadering van de Missionaire dienaars des Woords, n.l. Ds. Bakker en Ds. Merkelijn heeft nu Ds. Pos deze Gemeenten eens bezocht om een opzettelijk onderzoek in te stellen of hier de toestanden rijp zijn om tot de instelling der ambten te kunnen overgaan. Het onderzoek stemde de Commissie tot volle tevredenheid, zoodat zij oordeelde, dat aan de begeerte dezer Gemeenten behoorde te worden voldaan. Het zal dus nu wel niet lang meer duren of ook de Gemeenten te Patalan, Toenkak en Tjandisewoe zullen haar eigen kerkeraad hebben. We verwachten, dat eer 1924 is geëindigd, het getal der geïnstitueerde kerken op dit zendingsterrein van één tot vier zal zijn geklommen. Een verblijvend teeken van opbloeiend kerkelijk leven is het, als er in de Gemeente, die nog niet is geïnstitueerd, drang ontwaakt om tot de instelling van eigen ambtelijke diensten te komen.

Voorts breidt ook de arbeid onder de Chineezzen zich snel uit. De Chineesche godsdienstoeffening te Djokja wordt thans reeds geregeld door meer dan honderd Chineezzen bezocht.

Niet minder dan 106 Chineezzen gaven hunne namen op, dat zij wenschen gerekend te worden bij den Christelijken kring en dat zij de koempoelen willen bezoeken.

Metterdaad mag dus wel van voortgaanden zegen worden gewaagd. Het spreekt van zelf, dat die voortdurende uitbreiding van het werk ook voortgaande vermeerdering van arbeid voor Ds. Pos beteekent. Gelukkig is nu de tweede missionaire dienaar Dr. F. L. Bakker ook te Djokja aangekomen. Op reis werd hij door een ernstige krankheid aangegrepen. Maar de Heere gaf hem herstelling. En aangezien Dr. Bakker al vrij wat Javaansch kent, zal hij spoedig een deel van zijn tijd en kracht kunnen geven om Ds. Pos in het werk der zending te helpen.

Ook is er te Djokja een gelegenheid tot een nieuwe soort arbeid geopend. De nieuwe Resident van Djokja, de heer F. L. Dingemans, die als Christelijk man het zendingswerk zooveel mogelijk bevordert, vroeg het oordeel van Ds. Pos over het oprichten van een armenhuis in verband met talrijke aanhoudingen van bedelende menschen door de politie. Ds. Pos deelde den Resident mede, dat hij op de wijze zooals Ds. Merkelijn de zorg voor de armen in Blondo droeg, niet bereid was dit werk op zich te nemen, omdat teveel zendingsgeld en zendingstijd daarvoor dan moest worden gebruikt, en de Miss. Predikant dan onder teveel telkens weerkerende finantieele zorgen gebukt ging; maar dat, indien de Resident voor fondsen zorgen kon, hij gaarne de geestelijke leiding van een dergelijken arbeid op zich nemen zou. Met bewonderenswaardigen spoed heeft de Resident met den Sultan over deze zaak gesproken, die volkomen accoord ging met de volgende door hem ontwikkelde plannen:

1. dat om in den eersten nood te voorzien, voorloopig een paar noodloosden zouden worden gezet op een terrein, behorende aan het hulphospitaal Toengkak in het zuiden van de stad, door Dr. Offringa ter beschikking gesteld, waar dan voorloopig 40 menschen konden worden geborgen;

2. dat straks op een behoorlijk ruim terrein permanente woningen zouden gezet worden, ruimte biedende voor enkele honderden menschen, die daar op de sawah, in steen- en pottenbakkerij, aan weefgetouw en in vlechtwerk te werk gesteld kunnen worden;

3. dat alle kosten van bouw en exploitatie gedragen worden door het sultanaat, maar de zending de leiding van dit alles hebben zal.

Dr. Oifringa gaf aan Ds. Pos daarvoor de beschikking over een zijner mandoers Josafat. Ds. Pos achtte het wenschelijk het salaris van dezen mandoer uit de zendingskas te betalen, opdat de zending ook haar schouders onder deze taak zette wat de finantieele zijde betreft, om ook daardoor behoorliken invloed te behouden. Deze arbeid is thans reeds aangevangen.

W. B.

heeft toen de reis van Indië hierheen gemaakt met de familie van Dijk per Kawi via het Panamakanaal. Thans is zij onderwijzeres te Almelo. Deze twintig-jarige dochter gaat niet mee naar Indië.

De oudste zoon Murk telt 18 jaar, is reeds sinds Juli 1918 in Holland, volgt de lessen van een lyceum, en blijft voorloopig althans nog in Holland.

Dat moeten achterlaten van kinderen is voor onze naar het arbeidsterrein terugkeerende zendelingen vaak een moeilijk stuk. Het zal ook Ds. Netelenbos en Mevrouw zwaar vallen die twee kinderen niet te kunnen meenemen.

Bij de foto.

Er is wel eens gevreesd, dat Ds. Netelenbos niet meer zou kunnen terugkeeren naar zijn arbeidsveld. Toen hij het vorige jaar in April met verlof in Holland kwam, scheen het met zijn gezondheid niet zoo heel best te staan. Maar het verblijf in Holland heeft hem goed gedaan. Wel moest de verloftijd op uitdrukkelijk medisch advies met een half jaar worden verlengd. Thans is echter Ds. Netelenbos weer zoo flink op kracht, dat hij gelukkig zonder bezwaar weer terugkeeren mag naar Poerworedjo, waar men zeer verlangend is om hem weer in het midden te hebben.

Bijgaande foto geeft een duidelijk beeld van zijn gezin. Ds. Netelenbos zelf en Mevrouw zijn natuurlijk dadelijk te kennen. De oudste dochter, Anna, staat bij Mevrouw; zij is reeds sinds Juni 1917 in Holland en

De jongste drie gaan natuurlijk weer mee naar Java. Jootje, zoo heet het lieve meisje, dat in het midden zit. Zij is acht jaar en natuurlijk aller lieveling.

Wim, een flinke jongen van 7 jaar, staat bij Vaders knie. En de kleine Bernard, de jongste, zes jaar oud, staat tusschen Mevrouw en Jootje.

Dit drietal valt in de schooljaren. Jammer, dat er te Poerworedjo nog geen Christ. Europeesche school is. Het wordt tijd, dat er die komt.

Voor de derde maal gaat Ds. Netelenbos thans in het laatst van September naar Indië. Nu twintig jaar geleden, in 1904, ging hij in dienst van de Kerk te Delft naar Wonosobo. In 1912 kwam hij met verlof naar Holland en ging in 1913 weer naar Wonosobo terug. In 1918 beriep de Kerk te Utrecht Ds. Netelenbos voor het zendingswerk te Poerworedjo. Hij nam die beroe-

ping aan, ging over in dienst van Utrecht en heeft nu Poerworedjo als arbeidsveld. Hier gevoelt Ds. Netelenbos zich geheel te huis. De Heere heeft zijn arbeid te Poerworedjo tot nu toe rijk gezegend en de Gemeenten op dit terrein verlangen zeer naar zijn terugkomst. Wederkeerig verlangt Ds. Netelenbos naar zijn arbeidsveld. Breng de Heere hem en zijn gezin in welstand aan de plaats zijner bestemming. En worde zijn arbeid te Poerworedjo nog voor velen tot een rijken zegen gesteld! W. B.

Beproeving.

Weêr is het gezin van Br. D. H. Krijger te Pajeti op Soemba zwaar beproefd. Eén der kinderen is ernstig krank. Br. Krijger schreef:

„Mijn vrouw is nu weer vertrokken met de kleine. Eerst is de weg naar Solo om daar verder te overleggen wat te doen. De andere kleine Geert is bij ons op Soemba en wordt nu verzorgd door Mevr. Mobach. Gemakkelijk is de weg niet, die God ons doet gaan, doch wij zullen hopen dat de Heere ons weer samenbrengt. Hoe het op heden met de kleine gaat weten we niet, daar de berichten eerst over een week hier kunnen zijn. Toch hebben we ook reden tot dankbaarheid, dat we gespaard worden en de Heere hoop geeft op beterschap, al zijn de zorgen dan ook vele. De Heere kan ook redden en in dit vertrouwen mogen we leven. Dat ook de gebeden vele mogen zijn in Holland voor ons, niet alleen voor de zware taak die ons opgelegd is, maar ook voor persoonlijk geloof, opdat we gesteund mogen worden in het vertrouwen, wetende dat alles van Zijne Vaderhand ons toekomt. Want indien we aan onszelf overgelaten worden, dan zouden we zeggen: waarom? waarom dit alles, want zwaar is het, maar gelukkig mogen we ook zeggen: God weet het.”

Volgens latere berichten is er beterschap ingetreden.

Jeugdige geloofskracht.

Een paar maanden geleden kwam er een Chineesche jongen bij één van onze Missionaire predikanten op Midden-Java. Deze jongen had bij hem de catechisatie gevolgd aan de Chineesche school. Toen hij de school had verlaten moest hij elders bij een oom gaan werken. Maar die oom had hem weggejaagd, omdat hij niet bij het Chineesche huisaltaar aanbidden wilde. En toen hij teruggekomen was bij zijn vader, wilde deze ook niets meer van hem weten.

En nu kwam hij bij den zendeling en ver-

telde schreiend, dat zijn familie hem verstiet omdat hij Christen wilde zijn.

De zendeling vroeg hem: „Heb je er nu geen spijt van dat je Jezus dienen wilt.” En toen antwoordde hij: „O neen, want de Heere Jezus heeft zooveel meer voor ons geleden.”

Wat kost het voor zulke jongens een strijd om Christen te worden. Voor hen is het Evangelie nog onmiddellijk waar in dat: „Die vader of moeder lief heeft boven mij, is mijns niet waardig”. En welk een geloofskracht geeft God in zulke jonge harten. Mooie zendingsvrucht. W. B.

Soemba.

Medische dienst.

Het gaat goed met den Med. dienst op Soemba. Br. D. H. Krijger schrijft o.a. het volgende:

„Te klagen over geen werk hebben we niet, daar we 50 patiënten kunnen hebben en steeds het getal loopt tusschen 75 en 100 patiënten, wat getuigt van vertrouwen bij de bevolking.

Wat ook als een feit mag worden genoemd is, dat er een vraag is ook bij den Chinees, die zijn schuwheid begint af te leggen voor ons Ziekenhuis en nog grooter feit, dat zich enkele Mohamedanen hebben laten verplegen, n.l. enkele Arabieren en Endehneezen, die voor een jaar terug niets van het ziekenhuis wilden weten. De vrije Soembanees vraagt om'te mogen komen en ook de vrouw. Dat zegt hier al heel veel. En nog een bijzonder feit mag vermeld, dat, wanneer het gelukt, en de vrouw zich niet meer bedenkt, dan hebben we de eerste Soembaneesche vrouw van de Kampong voor een bevalling in 't Ziekenhuis. Zij is nu in 't Ziekenhuis; de man heeft toestemming gegeven en de vrouw zelf ook.”

Een tweede Missionaire dienaar voor Keboemen.

Een en andermaal vroeg men ons: „Hoe staat het met de uitzending van een tweeden missionairen dienaar des Woords naar Keboemen.” En men verzocht daarbij antwoord in het Zendingsblad. We zijn op onderzoek uit geweest. En toen is ons gebleken, dat deze zaak thans vrijwel stil staat. Een paar jaren geleden werd er nog al eens over gesproken, dat het zeer noodig was een tweede dienaar uit te zenden naar het Friesche zendingsterrein. Thans hoort men er weinig meer van. Men is ook, voor zover we weten, niet bezig om voor dit doel een fonds te vormen. W. B.

Begrooting Friesche Zending over 1924—1925.

Hoofd- en Schooldienst. Uitgaven.

A. In Indië.

I. Hoofddienst	12500
II. Schooldienst	12200

B. In Nederland.

1. Pensioen- en Verloven- fonds	f 2000
2. 10 pCt. Generale Kas ..	2100
3. Chr. Jav. Boekenfonds en Zend. Stud.raad	200
4. Onkosten	1000
5. Onvoorzien	200
	5500

f 30200

* Ontvangsten.

A. In Indië.

1. Gouvernmentssubsidie f	7500
2. Schoolgelden	300
3. Bijdragen uit Indië	1400
	f 9200

B. In Nederland.

1. Uit de Kerken	f 21000
	f 21000
	f 30200

Medische Dienst.

Uitgaven.

A. In Indië.

1. Hospitaal Keboemen ..	f 28400
2. Salaris doktoren	7800
3. id. zusters	5400
4. Krakal	3500
	f 45100

B. In Nederland.

1. Pensioen- en Verloven- fonds	f 2800
2. 10 pCt. Generale Kas ..	1900
3. Linnenkast	1500
4. Onkosten	200
5. Onvoorzien	1000
	f 7400
	f 52500

Ontvangsten.

A. In Indië.

1. Subsidie Keboemen en Krakal	f 24000
2. Particulieren-Practijk ..	6500
3. Contributiën en giften ..	2000
4. Diversen	1000
	f 33500

B. In Nederland.

1. Van de Kerken	f 17000
2. Van het Zuster-Comité ..	2000
	f 19000
	f 52500

Zendingsarbeiders op Midden-Java en Soemba.

(Met inbegrip van de Europ. onderwijzers en onderwijzeressen van de Chr. Scholen).

Poerbolingo.

Dr. B. J. Esser, missionair predikant. Poerwokerto, Banjoemas. Dr. W. L. Vogel-sang, zendingsziekenhuis, Trenggiling, Poerbolingo. K. Terpstra, Hoofd Chr. H. I. S. Poerwokerto, (met verlof). C. Wagenaar, wnd. Hoofd Chr. H. I. S. Poerwokerto, G. Hanskamp, Mej. Stoett, Poerwokerto, (p. a. Dr. Esser).

Poerworedjo.

Ds. L. Netelenbos, missionair predikant (met verlof). Dr. J. C. Flach, Zendingsziekenhuis, Poerworedjo, Kedoe. Mej. Dr. G. J. Dreckmeyer, Poerworedjo, Kedoe. Zuster G. Both. Zuster C. Versteeg. P. M. A. Harkema, Hoofd Chr. Holl. Inl. School. A. A. Kranen-burg. Mej. A. Flierman. A. H. de Lange, Hoofd Chr. Holl. Chin. School. Mevrouw Holwerda-Marssen. Mej. Gerungan. Mej. Feringa.

Keboemen.

Ds. K. van Dijk, Missionair predikant, Keboemen, Kedoe. Dr. A. H. Vonk, zen-dingsziekenhuis. Zuster C. L. de Graaf. Zuster H. F. ten Kate. G. P. Hamer, Hoofd Chr. Holl. Inl. School, Gombong, G. J. R. P. Oostenga, Gombong, J. Frankhuisen, Gombong, A. den Hoed, Hoofd Chr. Holl. Chin. School, Keboemen, Kedoe. A. Atheu-nisse. Mevr. M. L. Pieters—Peele. J. F. Kamerling.

Djakakarta.

Ds. A. Pos, missionair predikant, Gondo-koesoeman, Djokja. Dr. J. Ofringa, Petro-nella-Hospitaal, Djokja. Dr. M. G. Muller. Zuster W. Boorsma. Zuster M. Krui-ver. Mej. J. Piccer. Mej. M. Looijenga. R. Zijlstra, Hoofd 1e Chr. Holl. Inl. School. K. F. Kok. M. Lenters. J. Volhand. Mej. van de We-tering. W. A. van de Weg, Hoofd 2e Chr. Holl. Inl. School. J. Godschalk. Mej. W. H. Wijers. W. Schmidt, Hoofd Chr. Holl. Chin. School. P. Ofringa. C. Veldwijk. H. Wild-schut. G. de Vries. Mej. Koelewijn. Mej. Prys. Mej. H. J. Wellensiek, Hoofd Konin-gin Wilhelminaschool. Mej. M. Reinsma. Mej. P. A. M. Merwart. Mej. J. van der Kouwe. Mej. E. W. Schotel. Mej. Reinsma en Mej. van Adel voor de internaten der school. J. van der Meulen, Hoofd der Chr. Europ. School. B. R. Dekker. W. P. Coppoolse. J. Pot. H. Uiterwijk. Mej. van Zijp. Mej. A. Koelewijn. H. Evers, Hoofd der Chr. Mulo-school. H. R. Piso. R. Jouwstra. J. J. Z. Ofringa. W. van Hassel. Tj. Dijkstra. H. Oldhof. D. Bakker, Theologisch docent voor de opleiding der helpers bij den Dienst des Woords. Dr. F. L. Bakker, Docent. D. Koe-lewijn, Directeur Keuchenius-school.

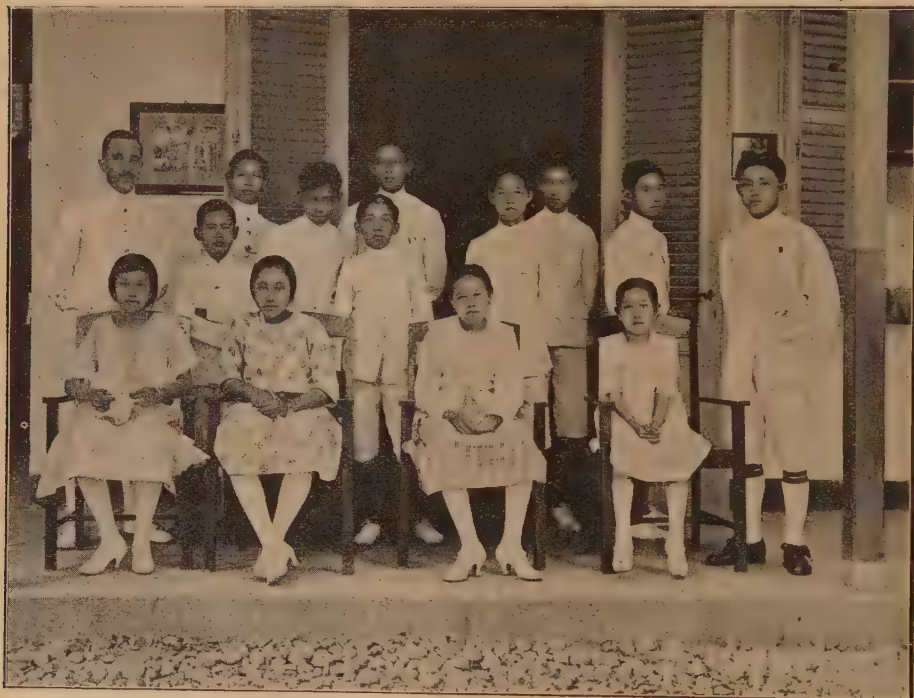
Magelang.

Ds. A. Merkelijn, missionair predikant, Magelang, Kedoe. B. Siemons, Hoofd Chr. Holl. Chin. School. P. Lok. K. Kuipers. H. Goedhart. A. Wagenaar. H. H. Reeders. Mevr. Siemons. Mej. A. F. Brocx. J. Bos, Hoofd der Chr. Europ. School. R. Sloot. C. van Oosten. Mevr. Otto. S. Griede, Hoofd 1e Chr. Holl. Inl. School. K. van Oosten. R. Hagen. J. M. Venema. Mej. B. Jansz. Mej. K. Fast. Mej. Brocx. Mej. R. van Galen. P. J. Vlasveld, Hoofd 2de Holl. Inl. School. L. Griede. Mej. A. M. de Bruyn. Mej. E. Brocx. Mej. B. Jordaan. Zuster Netelenbos, Hulpziekenhuis Parakan bij Magelang. R. van Eerden.

man, wnd. directeur. P. de Koomen. W. Vermolen. J. In 't Veld. J. Dubbeldam, Hoofd der Leerschool bij de Kweekschool. J. A. Wiggers. Mej. S. C. Pruys. J. Beumer, Hoofd der Chr. Holl. Inl. School te Klaten, Soerakarta. J. Nomes. A. Geldermans. Mej. W. Damme. W. Kok, Hoofd Chr. Holl. Inl. School te Stagen, Soerakarta. Mevr. Kok. Mej. H. Dümpel. Mej. B. Michels, belast met administratieve werkzaamheden.

Soemba.

Ds. C. de Bruyn, Kambaniroe, eil. Soemba. Ds. J. F. Colenbrander, Melolo. Ds. L. P. Krijger, docent voor de opleiding van Inl. Helpers. Ds. P. J. Lambooy, Pajeti. Ds. van Dijk, Karoeni. Zuster Clevering, Pajeti.

Onze Chineesjes op Midden-Java. (De hoogste klas eener Chr. H. C. S.)

Soerakarta.

Dr. H. A. van Andel, missionair predikant. Dr. K. P. Groot, zendingsziekenhuis. Dr. D. Verhagen. Zuster G. P. G. Loggen. Zuster G. Por. Zuster H. Baarbé. Mej. Spoelstra. P. Beukema, Hoofd Chr. Holl. Chin. School. G. P. van de Waal. R. Pos. Mej. C. Kapteyn. Mevr. A. Volhand-Spoelstra. G. J. Kaemingk. Hoofd Idenburgschool (Chr. Holl. Inl. School). J. J. Bijleveld. G. Gouman. Mej. Jonathans. Mej. H. M. Hemmes, Hoofd Konigin Emma school. Mej. C. Baarbé. Mej. G. Elderink. Mej. C. A. van Esveld. Mej. Zondervan, voor het internaat. G. Vink, Chr. Europ. School. H. C. Beekman. Mej. E. G. Haytink. H. Meijering, Directeur Chr. Holl. Inl. Kweekschool (met verlof). D. J. Bos.

Broeder D. H. Krijger, ziekenhuis Pajeti. T. van Dijk, schoolopziener. T. Mobach, hoofd der normaalschool te Pajeti. Zuster Zigterman, Karoeni. Dr. J. Berg, tijdelijk te Solo.

Bij de foto.

„En moet je van school af, omdat moeder geen schoolgeld meer voor jou wil betalen?”

„Ja, mijnheer, moeder was erg boos en zei: Als je niet voor de offertafel wilt knielen, dan krijg je geen schoolgeld meer en ook geen eten. Moeder wil me 't huis uit sturen om zelf maar werk te zoeken.”

„k Zal eens met je moeder en je oudere broers praten. En blijf maar niet weg uit school.”

Gelukkig zagen de broers in, dat een Chineesche jongen, die gedoopt is, niet meer kan doen, wat hij vroeger deed. En moeder legde zich er bij neer.

Haar zusje mocht nog wel eens vóór in de manufacturenwinkel komen, zoo vóór aan de drukke straat; zitten bikkelen met de andere kleine meisjes; ze was pas dertien en.... klein.

Maar zij, een meisje van vijftien jaar en... niet klein; zij moest zich onttrekken aan de bespiedende blikken van de voorbijgangers en koopers.

Gelukkig, dat ze elken dag naar school ging! Dat was voor haar een leven van meer vrijheid; en bovenal, sinds ze van school verwisselde, de eenige plaats waar ze van Jezus kon hooren; waar ze elken ochtend met de andere kinderen kon zingen van: „U alleen, U loven wij!”

„Waar liefde woont, gebiedt de Heer Zijn zegen.”

Ze had zoo gehoopt na de zevende klas naar de Christelijke Mulo te mogen gaan.

Maar zouden haar ouders dat kunnen toestaan? Zoo'n groot meisje moet zich toch klaarmaken voor 't huwelijk over twee jaar met een haar onbekenden jongeman! En gedurende dien tijd van voorbereiding mag ze toch niet veel onder de menschen komen.

En in de Paaschvacantie schreef ze dan ook:

„Graag wil ik met Juli naar de Chr. Mulo maar ik mag beslist niet. Ik moet thuis blijven. Als ik eenmaal thuis blijf, mag ik misschien niet meer uit. Doch ik wil alles met geduld verdragen, daar ik weet, dat de Heere mij helpt. En ik zal dikwijls tot Hem bidden, opdat ik niet in verzoeking kom.

Als de Heere mij spaart, zal ik later, tenminste als ik al zelfstandig ben en zelf werken kan, u en de anderen dikwijls bezoeken....”

Na veel samenspreken met haar ouders (en broer) kreeg ze toch toestemming. Of ze dan klaar was!

„Ik kan u niet zeggen, hoe blij ik ben! Elken nacht heb ik tot God gebeden, of ik naar de Mulo mag gaan. En nu is mijn gebed verhoord. Wat ben ik blij! Ik dank en loof Hem voor Zijn goedheid. En ik zal dankbaar zijn niet alleen in voorspoed, maar ook in tegenspoed.

Ik hoop, dat de Heere mij helpen zal bij mijn aanstaande werk.”

Gelukkig, wanneer Chineesche kinderen dat kunnen zeggen.

P. BEUKEMA.

Goede tijding uit China.

In „de Heidenwereld” lazen we het volgende:

In Generaal Feng's kamp zijn er in Februari 1100 gedoopt. Acht Chineesche en buitenlandsche leeraars namen deel aan de plechtigheid. Nadat de Generaal zelf het woord had gepredikt werden de candidaten voor den doop in groepen verdeeld om door besprenging het teeken en zegel des verbonds te ontvangen. Thans zijn van de 30.000 troepen onder Generaal Feng 13.000 belijdende en gedoopte Christenen. Van de officieren zijn er 99 percent Christenen. Te Tunchow, waar een deel van Generaal Feng's troepen onder Generaal Chang Tze Chiang vertoeven, zijn er schier de helft van de troepen Christenen.

Later kwam er wederom een bericht dat er in 't begin van Maart 1935 van zijn troepen werden gedoopt. Dat is dus over 4000 binnen ééne maand. Bij de laatste plechtigheid kon de generaal zelf niet tegenwoordig zijn, maar al de zes onder-generaals waren tegenwoordig. Pastor Lu Fong, „chaplain” van Generaal Feng's leger, gaf leiding aan de plechtigheid. Hij mocht vroeger Generaal Feng zelf doopen en sedert heeft deze Chineesche predikant niet minder dan 13.000 gedoopt. En dat in heidensch China.

Gedurende de Avondmaalbediening in het kamp van Generaal Feng Yu Hsiang namen niet minder dan 15.000 manschappen deel. Wat een wonder van Gods genade.

„De Filistijn, de Tyriër, de Mooren, zijn binnen u, o Godstad, voortgebracht”. Dat wordt ook in China vervuld.

Wat overbleef van de Duitsche Zending.

Een van de verschrikkelijkste gevolgen van den wereldoorlog is wel geweest, dat de Duitsche Zending voor een groot deel verstoord en neergeslagen werd. Naar verhouding heeft Duitschland meer arbeidskrachten voor het zendingswerk opgeleverd dan eenig ander land, maar omdat Duitschland eerst laat in de rij der koloniale mogendheden getreden is, gingen die arbeidskrachten in den aanvang over in dienst van Engelsche corporaties en het Ned. Zend. Genootschap; en later, toen Duitschland zelfstandigen zendingsarbeid ging verrichten, zocht het zijn terreinen in de koloniën van anderen, en verder in China en Japan. Toen de oorlog uitbrak, die voor dankbaarheid geen plaats liet, werd deze arbeid grootendeels verstoord. Het is belangwekkend thans te vernemen, hoe het nu met dien arbeid gesteld is. De nevel trekt op en

het terrein is wat beter te verkennen. In het „Jahrbuch der Vereinigter deutschen Missionskonferenzen” wordt een tabellarisch overzicht gegeven, waarvan wij enkele gegevens ontleenen.

In de eerste plaats overzien wij de arbeidsvelden, die nog onder directe Duitse leiding staan. Dit zijn er 36 met 352 stations en 513 Europeesche zendelingen (hieronder begrepen 88 zendingszusters). Het getal christenen uit de heidenen op deze terreinen, bedraagt 583.000.

Vooraan in de rij staat de Rijsche Zending te Barmen, met 8 arbeidsvelden, 117 Europeesche zendelingen en 327.000 christenen. Zooals men weet, liggen 4 dezer terreinen in Ned.-Indië (Sumatra, Nias, Mentawai, Borneo), waar de Rijsche Zending haar werk ongehinderd kan voortzetten, dank zij de uitnemende hulp onzer Regeering, van het Zendingsconsulaat en de samenwerkende corporaties hier te lande. Dan volgt de Berliner Missionsgesellschaft met 3 arbeidsvelden, 67 stations, 79 zendelingen en 79.000 christenen. Daarop de Broedergemeente, wier afdeling hier te lande te Zeist krachtigen steun biedt voor het werk in Suriname, met 3 arbeidsvelden, 53 stations, 90 zendelingen en 52.000 christenen. Verder de Basler Mission, die in Borneo het werk der Rijsche Zending gaat overnemen, met 2 arbeidsvelden, 21 stations, 49 zendelingen en 170.000 christenen. Dan de Hermansburger Mission (streng Luthersch) met 2 arbeidsvelden, 50 stations, 46 zendeling en 88.000 christenen. Dan de Neukircher Mission, die een afdeling voor de Salatiga-zending te Utrecht heeft, met 1 arbeidsveld (Midden-Java), met 12 stations, 35 zendelingen en 6000 christenen. Dan de Deutsche China-Allianz-Mission met 1 arbeidsveld, 10 zendelingen en 1700 christenen; de Hannoversche Freikirche met 1 arbeidsveld, 9 stations, 9 zendelingen en 7500 christenen; de Liebenzeller Mission met 2 arbeidsvelden, 16 stations, 39 zendelingen, 2500 christenen; en eindelijk de Allgemeine Evangelische Protestantische Missionsverein, met 2 arbeidsvelden, 4 stations. 8 zendelingen en 580 christenen.

Geheel uitgesloten werden: de Norddeutsche Mission te Bremen, de Gosznersche Mission te Berlijn, de Leipziger Mission, de Bethel-Mission (Von Bodelschwingh), de Neuendettelsauer Mission, de Deutsche Orient-Mission en nog een paar kleinere corporaties.

De Breklumer Mission, die haar terrein in Engelsch-Indië verloor, begon nieuwen arbeid in Zuid-China met 3 zendelingen.

Uit de „Mededeelingen.”

Korte Berichten.

DANKBETUIGING.

Ondergeteekenden betuigen hunnen hartelijken dank voor de blijken van belangstelling, hun toegezonden bij gelegenheid van hun 25-jarig deputaatschap van de Generale Synode voor de Zending onder Heidenen en Mohammedanen.

Dr. J. HANIA.

W. BREUKELAAR.

STUDIEBEURS.

Naar wij vernemen wordt er door het Med. Studiefonds van de Kerk te Amsterdam en de andere Kerken van Noord-Holland een studiebeurs van f1000 per jaar beschikbaar gesteld voor een student in de geneeskunde, die zich wil verbinden als missionair arts de Zending te dienen.

PESAPEN.

De Geref. Kerk te Soerabaja heeft het oordeel der Classe Batavia gevraagd in zake de overdracht van den zendingspost **Pesapen** aan het Nederlandsch Zendingsgenootschap. De Classe heeft uitgesproken, dat zij die overdracht juist acht.

ZENDING ONDER DE CHINEEZEN.

Na breedvoerige bespreking van het vraagstuk der zending onder de Chineezzen op Midden-Java ten Zuiden, heeft de Classe Batavia een commissie benoemd om de volgende vergadering te dienen van advies.

De Commissie bestaat uit de B.B. Ds. D. Bakker, Ds. A. Pos, Ds. A. Ringnolda en de ouderlingen R. Sloot van Magelang en P. Beukema van Solo.

NIEUWE SCHOLEN.

Sinds 1 Jan. j.l. zijn er op het Solosche zendingsterrein drie nieuwe Inlandsche scholen geopend n.l. te Solo, te Klaten en te Tadjii.

Te Wabo — op het zendingsterrein van Djokja is een Hollandsche Inlandsche School geopend. Ook is er een nieuwe Inlandsche School op dit terrein begonnen de Poelokadang.

Dr. F. L. BAKKER.

Vrijdag 27 Juni j.l. is Dr. F. L. Bakker, met zijn gezin, die 9 Juni — (niet 9 Juli zoals door een drukfout het vorige No. meldde) — van Port-Said vertrok, te Batavia aangekomen en den volgende dag doorgereisd naar Djokja. Zoowel Dr. Bakker alsook Mevrouw Bakker waren bij aankomst te Djokja redelijk wel, ofschoon de gevolgen van beider krankheid nog niet geheel waren overwonnen.

AFSCHEID.

Dr. D. Bakker, Miss. arts, is voornemens deze maand te vertrekken naar Djokja. Maandag 22 Sept. zal er in de Keizersgrachtkerk te Amsterdam een afscheidssamenkomst worden gehouden, waarbij zoo God wil Dr. D. Bakker een woord zal spreken alsmede Dr. W. G. Harrenstein en Ds. W. Breukelaar.

E. GILLEBAARD.

Tot onderwijzer bij het Christ. Holl. Inl. onderwijs te Solo is benoemd de heer E. Gillebaard te Amsterdam.

Ds. W. BIESHAAR.

Ds. W. Bieshaar, die is benoemd tot zendings-director van den Geref. Zendingsbond, zal D. V. met 1 Oct. a.s. als zoodanig in functie treden.

Hij blijft wonen in den Haag, Beeklaan 389.

EEN BEDUIDEND TEKORT.

Voor de zes samenwerkende corporaties is over het eerste halfjaar van 1924 ontvangen f 235.798.

De helft van de geraamde uitgaven van dit jaar bedraagt f 424.102. Er is dus te weinig ontvangen over deze zes maanden f 188.304. Niet gering.

ZENDINGSBIBLIOTHEEK.

Boeken uit de Zendingsbibliotheek vragen men aan bij Ds. D. Pol te Rijsoord.

ZENDINGSBUSJES.

Bij Mej. M. J. Pol te Rijsoord zijn verkrijgbaar:

a. Knikkertjes à f 6,25.

b. Blikken busjes per stuk f 0.23, per 5 stuks f 1.00, per 10 stuks f 1.55.

Eerst na ontvangst der gelden worden de busjes verzonden.

PAPIEREN BUSJES.

Deze busjes, die geopend en weer met losse teksten gesloten kunnen worden, kosten de 10 stuks f 1.40 en de teksten f 0.90 de 100. Men bestelle bij G. H. Feij te Middelburg, Burg 109 en sture vooraf het geld.

Leestafel.

Aanteekeningen bij de Historische gedeelten der Heilige Schrift, door J. Snoek. Van Adam tot Mozes. bij J. H. Kok te Kampen f 3.90, geb. f 4.75.

Dit boek behelst een schat van wetens-

waardige bijzonderheden, die dienstig zijn tot recht verstaan van de Bijbelsche Geschiedenis. De schrijver heeft uit tal van werken allerlei aantekeningen bijeenverzameld. Metterdaad een zeer aanbevelenswaardig boek bij de beoefening van de Bijbelsche Geschiedenis. Hier en daar verduidelijken enkele plaatjes de mededeelingen, terwijl een respectabele lijst de titels vermeldt van de werken, die de schrijver heeft geraadpleegd.

Ons vertelboek door R. H. Wolda, eveneens bij J. H. Kok f 3.50, geb. f 4.50.

Dit boek bevat een bundel verhalen uit het Oude en Nieuwe Testament, benevens eenige vrije vertellingen, bestemd voor jeugdige kinderen en ten gebruike van huisgezin en Christelijke school. Dit werk geeft wat het belooft en is voor het doel geschikt.

Menigerlei Genade, wekelijksche prediciën, onder redactie van Ds. J. C. de Moor en Dr. B. Wielenga, bij Kok. Prijs per jaargang f 8.—.

Graag vestigen we nog eens weer de aandacht op deze uitgave. Meestal beste preeken. Rijk in verscheidenheid naar inhoud en vorm. Er loopen juweeltjes tusschen door.

De Kinderkrant. Bij W. Kirchner te Amsterdam per kwartaal f 1.30.

Toen de Kinderkrant begon dachten we: „als dat maar gaat”. Thans is de eerste jaargang vol. En 't gaat best. Althans wat de inhoud betreft. Altoos weer wat anders. De kinderen grijpen er naar. En de leetuur is in den regel heel goed voor kinderen.

Giftten.

Ontvangen voor de Generale Kas.

Extra collecte Enumatil f 88.33. Door W. Zeijl te Sneek van de ontvangsten in Friesland over 1921—1922 alsnog f 900 en 10 pCt. van de ontvangsten over 1922—1923 f 4370.17. Door Mej. E. Rienks, van de kinderen der Christ. School te Wirdum f 16.50. Gevonden in de collecte te Nieuwleuzen f 1.—. Door H. Hogeweg, uit het Zendingsbusje der Christ. School te H. I. Ambacht f 20.52½. Van B. te B. f 200. Door L. Smit, van de Geref. Meisjes-Ver. te Gorredijk f 10. Door S. Visser, van de Zang-Ver. te Drachten f 7. Extra-collecte Scharnegoutum f 23.50. Door G. J. ter Haar, uit het zendingsbusje der Christ. School te Nigtevecht f 1.50. Door Ds. J. Duursema,

laatste storting van de 10 pCt. der ontvangsten in Groningen, Drenthe en Overijssel f 5000. Door J. E. Smid, aandeel collecte Noordelijk Ev. Zendingsfeest f 65.

Zaandam, 23 Aug. '24.

W. BREUKELAAR.

Voor Djokja.

Van Martha en Jacoba de Jong te Zaandam halve centen f 1.50. Geref. Kerk te Nieuw Vennep f 300. Van de kinderen der Christ. School te Marken, waarbij veel opgespaarde halve centen van A. Kaars en L. Visser f 7 en van L. Schipper en A. de Waard aan postzegels f 1. Uit de busjes van Hendrika Hakvoort, Pietje Bakker en Mientje Bruin te Krommenie f 41.41.

W. BREUKELAAR.

Zending Geref. Kerken op Soembawek.

O. J. Bouwman te Uithuizen, gev. in de coll. f 10; Mej. G. H. Duurzema te Buitenpost, f 2.10; H. Leppink te Enschede, v. d. Zend.v. f 50; H. Kuik te Wildervank, contrib. f 120; Kerkeraad te Rouveen, gew. in de coll. f 10; L. v. Dijken te Stadskanaal, gev. in de coll. Januari f 10, Febr. f 20, April f 25, Juni 2.50, Zend.v. Maart f 103.47, Juli f 127.80, busje S. v. Beilen f 2.01, A. Koops f 1.32½, H. en K. Bulthuis f 13 is f 325.10½; B. Koosjen te Diever, 't Nikkertje der school f 7; W. Renkema te Enumatil, A. v. Til 100 h. c. is f 0.50, Jonged.vereen. schoolk. te Oostwolde f 10.20, Bijdragen van de Zend.v. f 211.94 is f 222.64; J. Snippe te Smilde, busje Jongel.v. f 6.52½; G. Sloot te Kampen, saldo Zendingskring '23 f 1340.19; Ds. Dwarshuis, v. d. Kerk te Dedemsvaart f 250; G. Mul te Garrelsweer, v. d. Schoolk. 12.50; L. v. Klinken te Musselkanaal, v. d. Schoolk. f 4; K. Oosterhuis te Zuidwolde (Gron.), gew. in de coll. f 10; busjes in de Kerk f 25.42 is f 35.42; K. Kort te Winschoten, busje kl. Meisjesv. f 4.16½, busjes f 45.83½ is f 50; M. v. d. Veen te Ulrum. U. L. O. School 1e kl. 3—3a en 3de kl. 4—4a en 5e kl. f 2.58, 6a gl. f 1.25, 7a kl. f 1.52, 8ste en 9e kl. f 4, is f 16.55; K. Smit te ter Apel, saldo Zend.bl. f 20; G. Buist te Erica, verzam. door Schoolk. f 5; G. v. d. Veen te Vroomshoop, extra geeft f 7.50, busjes f 67.50 is f 75; Mej. G. C. ten Heer te Baifo, v. d. Jonged.v. f 6; Ds. v. Diemen te Nieuwleuzen, gev. in de coll. f 2.50; J. Dop te Meeden, het Zendingsbusje f 17.85; Mej. W. G. Dop te Westerlee, 't Nikkertje der school f 7.10; F. Wummekes te Gendringe-Silvolde, busje der school f 3.40; Ds. Schaafsma te Grijskerk, busjes in de Kerk f 9.15; L. D. Wybenga te Scheemda, 1/3 busje der school f 2; Ds. Gerber uit Gasselter Nijeveen, gev. i. d. coll. f 10; W. Uiterwijk te Dalfsen, busjes van Joh. Schuurman f 13.32½, A. Bijlsma en M. Zielman f 13.27½, E. Meijer en B. Poelarends f 5.14½, W. Timmerman f 4.28, M. Brinkman f 15.08½, H. Borger f 2.84, J. Lucas en F. v. Pykerer f 9.64½, J. Ophof en

H. J. Aalvanger f 11.09½, G. J. Zielman f 5.72 is f 80.41; G. J. Eggink te Ter Apel, v. d. schoolk. f 12.50; K. Bosma te Middelstum, Mej. J. Burema 20 st., 't Zendingscomité f 80 is f 81; H. Steendam te Spijk, gev. in de coll. f 10; Ds. Schoemakers te Kampen, uit Stad Vollenhove, gev. in de coll. f 2; Joh. v. Klinken te N. Weerdinge, een gift f 25; H. Blanken Wz. te Hoogeveen, v. d. Kinderzend.v. f 82.01; Mej. D. Knol te Schouwerzijl, v. d. Jonged.v. f 6.13; Ds. Bakker te Lutten, busjes Juli f 17; O. J. Bouwman te Uithuizen, gev. in de coll. f 10; Mej. J. C. Wiersema te Bedum, N. N. f 2.50, 1e kl. der school f 5.18 is f 7.68; E. van Dijken te Groningen, gev. in de coll. f 1, f 2.50, f 2.50 is f 6.

Pinkstercollecte.

Siddeburen f 213; Zwartsluis f 164.52; Grotegast + f 32 nag. is f 375.50; De Krim f 83.67; Zwolle f 584.45; Bedum f 399.80; Assen f 244.03; Westerbork f 45.50; Hollandscheveld f 57.86; Hasselt f 78.62; Stadskanaal f 430.89; Enumatil f 217.36; Sellingen f 31.17½; Kampen nag. f 3.50; Dedemsvaart f 200; Lutten f 128.73; Gramsbergen f 52.36; Heemse f 168.85; Lmele f 32.64; Zuidbroek f 52.28½; Sappemeer f 252.57½; Avereest f 70.30; Nieuwleuzen f 44.14; Onderdendam f 52.50; Vollenhove f 29.46½; Ambt Vollenhove A. f 31.84; Wilsum f 7.47; Kamperveen f 5.31; N. Weerdinge f 85.46½; Hoogeveen f 262.99; Nieuwwolda f 70.25; Niezijl f 63.87.

Soembawek.

Coevorden f 130.
Groningen 19 Aug. '24.
Heerensingel 34 J. DUURSEMA,
Quaestor.

Ontvangen uit de busjes van: Lientje Hoekstra f 2.74½; Jeanne Rebel f 2.85; Dina Scheepmaker f 0.72½; Marietje van Westering f 2.17½; Cor van Dijk f 0.84; Jansje Renes f 2.76½; Jeanne Witteveen f 9.48½; Fientje de Jager en Grietje Verhulp f 3.15½; Jan en Henk Nooy f 1.38½; Ali van Norren f 0.55; Annie Funcke en Megie de Boer f 2.72½; Sophie Bolthof f 1.82½; Julis Collet f 5.40; Rika v. d. Laan en Annie de Jager f 0.055½; Hennie Bronder f 2.60; Marietje de Jager f 1.62½; Minke van Norren f 0.55½; Janna van Dijk f 1.16; Ali Laan f 0.81. Totaal f 43.94.

Voorts uit de busjes van: Grietje Verhulp en Fientje de Jager f 5.03; Marietje van Westering f 1.06; Jillus Collet f 5.35½; Hennie Bronder en Annie Monsjou f 1.78½; Megie de Boer en Annie Funcke f 4.19½; Henkie en Truusje Stegenga f 6.80½; Cor van Dijk f 1.44½; Ali Laan f 1.65; Lientje Hoekstra f 2.19; Jan Bosma f 5.34; Corrie Robbers f 1.90½; Ali van Norren f 1.82½; Minke van Norren f 2.65½; Janna van Dijk f 1.68. Totaal f 43.02.

Mej. M. VAN NORREN.

Bussum.

HET ZENDINGSBLAD

VAN DE

GEREFORMEERDE KERKEN IN NEDERLAND

En dit Evangelie des Koninkrijks zal in de geheele wereld gepredikt worden tot een getuigenis allen volken.

Matth. 24 : 14a.

REDACTIE-ADRES: Ds. W. BREUKELAAR, ZAANDAM.

ADMINISTRATIE-ADRES: DRUKKERIJ „VADA”

GEBR. ZOMER & KEUNING - WAGENINGEN.

HET BLAD VERSCHIJNT IN HET MIDDEN VAN ELKE MAAND.

ABONNEMENTSPRIJS PER JAAR f 0.84 FRANCO PER POST.

BIJ GETALLEN AAN ÉÉN ADRES BOVEN 3 EX. f 0.72 FR. P. P.

INHOUD:

Eén ding noodig. — Van Zendingssaangelegenheden: Arbeidsorganisatie — De Vereniging Dr. Scheurers Hospitaal. — Een vijftal onderscheidingen. — Brief van Dr. van Aniel. — De heer en Mevrouw Bakker-Dethmers (bij de foto). — Soemba. — De betekenis van den Medischen dienst voor de Zending. — Goed nieuws uit Keboemen. — De Schooldag van Midden-Java. — Korte berichten. — Leestafel. — Giften.

ELECTRISCHE DRUKKERIJ „VADA” — WAGENINGEN.

Eén ding noodig.

Lukas 10 : 42: „Maar één ding is noodig; doch Maria heeft het goede deel uitgekozen, hetwelk van haar niet zal weggenomen worden.

't Gaat bij dit woord van den Heiland tot Martha *niet* over het ééne noodige.

Dát heeft Martha al ontvangen van God; zij is evengoed als haar jongere zuster Maria, een discipelin van Jezus, in waarheid en in oprechtheid.

De Meester spreekt tot de discipelin, die zich tegenover Hem beklagt, dat haar zuster haar alleen maar laat werken voor Hem, over het ééne ding, dat noodig is en altijd noodig blijft.

Eén ding is noodig, om zich over te bekommeren, om zich over te verontrusten, en dat is juist dat, wat Maria bezig is te doen: neerzitten aan Jezus' voeten, Jezus' Woorden des Levens indrinken als het dorre land den malschen regen, zich door Jezus laten dienen, van Jezus ontvangen, in Jezus' gemeenschap zijn en daarin rust en vrede, vreugd en kracht te vinden en te genieten.

Maria heeft het *goede deel* uitgekozen, hetwelk van haar niet zal weggenomen worden.

Dat Martha, gedreven door haar vurige liefde tot den Meester, zich geeft, bezig is met veel dienens, en werkt met al haar macht voor Hem, keurt de Heiland ten eenenmale niet af.

Dat werk, al bestaat 't alleen maar in het bereiden van een kostelijk maaltijd, moet geschieden.

Dat werk wil de Heiland ook gaarne aannemen; straks zal Hij met Zijn jongeren aanliggen aan den door Martha zoo zorgvuldig en voortreffelijk aangerichten disch.

Maar bij en door dat werk mag de innerlijke gemeenschapsband aan den Heiland niet slap gaan hangen, zoodat het veeleer een werken in eigen kracht dan in Jezus' steunende sterkte zou worden. Voor dat werk is altijd noodig dat ééne ding, dat Maria heeft uitgekozen: zich door den Meester laten onderwijzen, leiden en dienen.

Niet Maria, maar Martha, moet veranderen; veranderen, dat zij in haar werken de Maria-gezindheid heeft.

Martha kan en moet U tot jaloerschheid brengen om haar *werken* voor den Meester.

Er is toch nog zooveel traagheid, lusteloosheid en gebrek in *ons* werken voor Jezus.

En vaak zoo weinig toewijding van onze beste krachten in den dienst van Koning Jezus.

Ook bij de vervulling van de Zendingstaak, waartoe de Heiland de Zijnen roept.

Maar van *Maria* zult Gij leeren, zóó Gij werkt, werkt óók voor de Zending, in welke zielegestalte Gij het moet doen.

Noodig is, om eerst in de gemeenschap van den Heiland U te stellen, om uit de gemeenschap met Uw Heiland wijsheid, bezieling en kracht te ontvangen — en dan Uw werk, door den Heiland U toebetrouwd — te verrichten.

Dat is noodig, niet eenmaal, maar altijd; elk uur en elk oogenblik.

Dan wordt het de Heiland, die Zijn werk door Uw werk volbrengt, en Uw werk kroont met Zijn zegenende krachten.

Zoo bezit Gij ook al vaster en voller het goede deel, dat van U niet zal weggenomen worden.

Hout, hooi en stoppelen, gebouwd op het door God Zelf gelegde fundament, zullen eens door vuur vergaan.

Maar goud en zilver en kostelijke steenen zijn de bouwstoffen, die blijven zullen.

Al wat gedaan is uit liefde tot Jezus, eeuwig zal het bestaan.

Eén ding is noodig!

R.

D. P.

Van Zendingsaangelegenheden.

Arbeidsorganisatie.

Meermalen ontvingen we de vraag, hoe plaatselijk in elke Gemeente het best voor de Zending kan worden gearbeid. Gaarne willen we daarover nogmaals iets zeggen.

En dan willen we allereerst opmerken, dat voor alles een goede organisatie noodig is. Op tal van plaatsen is het gebleken, dat alle moeite om de voor de Zending noodige gelden bijeen te brengen geheel verdween, zoodra men den arbeid behoorlijk had georganiseerd. Onze Kerken hebben de Zending lief, want zij is de zaak des Heeren. Men is gaarne bereid voor de Zending het noodige te offeren. Maar dan moet de arbeid plaatselijk ook goed geleid worden.

Het spreekt van zelf, dat het daarbij zeer gewenscht is alle arbeid te doen geschieden onder de hoofdleiding en het toezicht van den Kerkeraad. Onze Zending is een Kerkelijke Zending. Alle arbeid behoort derhalve van de Kerken zelf uit te gaan. Liefst dus geen zelfstandige vereenigingen, die op eigen initiatief werken en den arbeid aan de Kerken uit de handen nemen. Dat past bij ons niet. De Kerken zelf moeten het doen. Maar daarmee is niet gezegd, dat de Kerkeraden ook zelf dat werk moeten uitvoeren. Meestal is dit niet eens gewenscht, omdat de Kerkeraden het veel te druk hebben. Men kan voor dit werk zich uitnemend bedienen van de krachten, die de Heere in de Gemeente geeft.

Het meeste aanbeveling verdient het, dat de Kerkeraad eene Commissie van eenige broeders benoemt voor den arbeid der Zending. Zusters zijn voor dit werk ook zeer geschikt. Die Zendingscommissie ontvangt dan van den Kerkeraad hare instructie, werkt onder diens toezicht en in zijn naam, draagt aan dezen de bijeengebrachte gelden af en doet aan hem verslag van het werk.

Voor eene geregelde bearbeiding der Gemeente is het zeer gewenscht de Gemeente, vooral wanneer deze vrij groot is, in wijken te verdeelen. En voor elke wijk

worden dan één of twee leden der Commissie aangewezen, die den arbeid in die wijk op zich nemen.

Tot die bearbeiding behoort vooreerst, dat alle leden, althans alle gezinnen, in de Gemeente worden bezocht en dringend opgewekt om, naardat elk welvaart van God ontving, de zending te steunen met een geregelde bijdrage.

Men moet daarbij aanhouden, tot dat men van elk lid eene vaste bijdrage heeft geboekt. Elk lid der Gemeente is geroepen de Zending naar vermogen te steunen. Dit moet allen leden goed aan 't verstand gebracht. Voorts behoort het tot het werk van de leden der Commissie te zorgen voor de inning der bijdragen, waarbij het aan de leden der Gemeente moet worden overgelaten of zij hunne bijdrage maandelijksch, drie-maandelijksch of jaarlijksch willen voldoen.

De Commissie heeft vooral de lijst der adressen van de leden der Gemeente trouw bij te houden, opdat door vertrek van de eene wijk naar de andere of door inkomen van nieuwe leden, waarvan geen nota werd genomen, geen leden der Gemeente buiten bearbeiding geraken.

Ook ligt het voor de hand, dat de Commissie de zorg voor de Zendingslectuur op zich moet nemen. Onbekend maakt onbemind. Wie voor de Zending zal offeren, moet haar lief hebben, en wie ze zal liefhebben moet ze ook eenigszins kennen. Geen enkel Gereformeerd gezin mag zonder Zendingslectuur zijn. Hiervoor heeft op elke plaats de Zendingscommissie te zorgen. Hetzij dat er iets voor betaald worde, hetzij dat het gratis worde verstrekt, maar elk gezin moet van eenige Zendingslectuur worden voorzien.

Het Zendingsblad wil heel graag in elk gezin komen en elke maand één en ander van de Zending meedeelen.

En wanneer er hier of daar een Kerk is, waar het Zendingsblad nog niet of slechts weinig verspreid wordt, en men wil het daar eens probeeren om er mee te werken,

dan is de uitgever graag bereid gedurende enkele maanden gratis een partijtje exemplaren te zenden. Men vrage dit dan maar aan den heer J. Zomer te Wageningen.

Wanneer de arbeid op bovenstaande wijze geregeld wordt en de Commissie is goed actief, dan komt de Zending er steeds meer in bij de Gemeente, en worden de noodige gelden gemakkelijk gevonden.

Zijn de leden der Zendingscommissie niet behoorlijk actief, dan moeten zij worden ontslagen en door anderen worden vervangen. Niet alle hout is timmerhout.

We zouden onderscheidene Kerken kunnen noemen, waar heel gemakkelijk het bedrag, dat voor de Zending noodig was, bijeenkwam sinds men den arbeid plaatselijk goed georganiseerd had.

Zoo ontvingen we nog dezer dagen eene mededeeling uit de Kerk te Ferwerd waar men vroeger tobde om het bedrag bijeen te krijgen, waarvoor deze Kerk was aangewezen, en waar men nu, sedert men het werk goed regelde, zeer gemakkelijk het noodige inzamelt en zelfs een overschot heeft. En zoo zouden er tal van Kerken zijn te noemen. Stellig kon het Zendingsbudget onzer Kerken nog wel op onderscheidene plaatsen aanmerkelijk worden verhoogd, mits de arbeid goed worde georganiseerd.

Verder is het zeer dienstig tot het versterken van de liefde voor de Zending, dat er minstens eenmaal in 't jaar in elke Kerk een Zendingsavond worde gehouden waarin een bekwaam spreker een Zendingsonderwerp behandelt. Het meeleven der Gemeente in het heerlijk en door God zoo gezegend werk der Zending kan hierdoor zeer worden bevorderd.

De Vereeniging Dr. Scheurers hospitaal.

Weër gaf de Vereeniging Dr. Schreurer's hospitaal haar jaarverslag uit. Een mooi verslag.

Deze vereeniging is geheel en al diens- resse om gelden te verzamelen en af te dragen aan den Kerkeraad te Amsterdam ten behoeve van het Petronella-Hospitaal.

En in dat dienen is zij sterk. Zij heeft nu al acht-en-twintig jaren bijzonder mooi werk gedaan. Met dank mag gezegd, dat zonder de krachtige hulp van deze Vereeniging het Petronella-Hospitaal nooit zou zijn geworden wat het thans is. En de breede ontwikkeling, die de Medische dienst op Midden-Java heeft verkregen, is middel- lijkerwijs voor een aanmerkelijk deel te danken aan de krachtige actie, die deze vereeniging in den loop der jaren heeft gevoerd.

Ook het laatste jaar, loopend van 1 Juli 1923 tot 30 Juni 1924, heeft zij prachtig gewerkt. Zij wist de gewone inkomsten bijna op dezelfde hoogte te houden als het vorige jaar.

Zie hier een overzicht:

De ontvangsten zijn	f 8498.53
De uitgaven zijn	„ 42.21½

Zoodat afgedragen is aan den

Kerkeraad	f 8456.31½
-----------------	------------

De totaalontvangst aan contributiën bedroeg f 8032.57 tegen f 8229.98 in het vorige jaar, aan giften f 465.96 tegen f 650.45.

Omdat de ontvangsten iets lager zijn, dan het vorige jaar, is het Bestuur niet heel best te spreken. Maar het Zendingsblad vindt het ontvangstcijfer heel mooi. Nu er over bijna heel het land afzonderlijke vereenigingen zijn ontstaan, die voor het eigen hospitaal werken, wat natuurlijk zeer is te waardeeren, is het heel natuurlijk, dat de Vereeniging „Dr. Scheurer Hospitaal” wel eens een contribuant verliest.

Ook zal de inzameling van de feestgave voor het Petronella-hospitaal aan de gewone inkomsten wellicht geen voordeel hebben gebracht.

En het resultaat, dat zij bereikt heeft met de inzameling van het dankoffer, is schitterend geweest. De cijfers zijn aldus:

Kerkcollecten	f 9.426.38
Zendingscommissies	„ 536.89½
Algem. Hoofden en andere inzamelaars en giften	„ 11.108.31
Prikkaarten	„ 1.995.85½

Tezamen	f 23.067.44
---------------	-------------

Gemaakte onkosten ..	„ 190.56
----------------------	----------

Afgedragen	f 22.876.88
------------------	-------------

Nu had Dr. Offringa voor dit doel hier te lande vroeger al verzameld f 14.732.—. Bovendien is later nog voor f 1100.— afgedragen. Er is dus reeds f 22.876.88 + f 14.732 + f 1100 = f 38.708.88. Voorts is het bekend, dat er na de laatste storting nog weer enkele honderden zijn ontvangen.

Voor de halve ton, die noodig is, is er dus bijna f 40.000.— bijeen. Dit resultaat is vooral te danken aan het mooie werk van de Vereeniging „Dr. Scheurer Hospitaal”.

Een vijftal onderscheidingen.

Het heeft aan H. M. onze Koningin goed gedacht uit onze kringen een vijftal mannen te decoreeren, die alle gerekend mogen worden tot onze Zendingsmensen.

In de eerste plaats noemen we **Dr. J. Offringa**, de bekende directeur van het Petronella Hospitaal te Djokjakarta. Hij is benoemd tot Officier in de Orde van Oranje-Nassau. Het verheugt ons zeer, dat aan hem deze onderscheiding is te beurt gevallen. Elk, die eenigszins den arbeid kent, door Dr. Offringa in den dienst der Zending verricht, zal gaarne toestemmen, dat deze onderscheiding metterdaad verdiend is. In het Officierskruis, dat hij ontving zien we een blijk van de groote waardeering, door de Regeering gekoesterd voor den zoo omvangrijken en gewichtvollen arbeid van Dr. Offringa, en tevens een mooi bewijs, hoe zeer van Overheidswege de beteekenis van het medisch werk onzer Zending op Midden-Java wordt erkend. En dat medisch werk, waarbij het Petronella Hospitaal nog steeds de eerste plaats inneemt, is die erkenning ten volle waard.

Ook de Oud-zendingeling van Poerworedjo, **Ds. L. Adriaanse** te Zeist, ontving een onderscheiding. Dr. Adriaanse heeft eenige jaren op Midden-Java mogen arbeiden. Hij is is één van pioniers onzer Zending, die daar gewerkt heeft, toen tijdens de bekende Sadrach historie schier alles verloren scheen. Gezondheidsredenen hebben hem genoodzaakt den actieven Zendingsdienst te verlaten. Nog steeds echter is hij hier te lande werkzaam in het behartigen van Zending belangen, vooral in verband met den arbeid te Poerworedjo. Of zijn arbeid voor de zending één der motieven is geweest, waarom hij is geridderd, weten we niet, maar het doet ons veel genoegen, dat er een lintje kwam in zijn knoopsgat.

In de derde plaats mogen we noemen **Ds. L. G. Goris**, Em. pred. van Zevenbergen, thans te Amersfoort wonend. Ook Ds. Goris moet gerekend tot onze Zending menschen. Door de Gen. Synode van 1917 en de beide volgende Synodes werd hij benoemd tot deputaat voor de Zending onder de Heidenen en Mohammedanen. Gaarne gaf hij en geeft hij nog zijn tijd en kracht voor de behartiging van de zaken der Zending. En in den arbeid der Evangelisatie onzer Kerken in N.-Brabant en Limburg heeft Ds. Goris tal van jaren een eerste plaats ingenomen. Moge het onzen bescheiden en hulpvaardigen broeder Goris gegeven worden nog onderscheidene jaren het ridder teeken te dragen.

Steenwijks bekende dienaar, de algemeen beminde en steeds vriendelijke **Ds. C. W. E. Ploos van Amstel**, genoot ook de eer te worden benoemd tot ridder in de Orde van Oranje Nassau. Gelijk bekend is beweegt hij zich op onderscheiden gebied. En in elken

kring, waar hij komt, is hij een gewenschte man. Niet het minst echter bemoeit hij zich met de Zending. Tal van jaren heeft hij als deputaat van de Generale Synode onze Zending gediend. En hij deed het met veel lust en toewijding. We kunnen niet denken, dat er ook maar iemand zou zijn, die hem de ontvangen koninklijke onderscheiding misgunt.

Ten slotte mag genoemd **Ds. H. A. Dijkstra** van Diever, die het vorige jaar zijn veertigjarige ambtsbediening mocht vieren. Hij is een neef van onzen onvergetelijken vriend wijlen Ds. H. Dijkstra, die tal van jaren onder ons de voorman was op Zending gebied. En ook Ds. Dijkstra van Diever is een Zendingman. Doorkneet in de geschiedenis van de Zending onzer Kerken als weinigen, schrijft hij daarover geregeld zeer lezenswaardige artikelen in het *Gereformeerd Kerkblad voor Drenthe en Overijssel*. Onder onze mannen van Zendingstudie staat hij in de eerste gelederen.

Aan al deze geridderden, die we allen mogen tellen onder onze Zendingsmannen, brengt het Zendingblad zijn hartelijken gelukwensch. Wilt het vorige No. al gezet was toen het bericht hunner benoeming bekend werd, kan het Zendingblad dit eerst heden doen. Maar 't is niet minder welgemeend.

W. B.

Solo, 19 Augustus 1924.

Aan de Leden der Gereformeerde Kerken in Zuid-Holland (Noord).

Hooggeachte Broeders en Zusters,

Met blijdschap mag ik U schrijven over vele goede dingen van Uw en ons werk. Onze blijdschap wordt verhoogd door de overtuiging, dat Gij in hartelijk meelevens U evenzeer verheugt.

Dit laatste is van groote beteekenis en stemt ons zeer dankbaar. Het ware mogelijk, dat Gij wel eenig zendingswerk wildet verrichten, doch angstvallig vroeg of het niet te veel zou kosten. Zending zegen is duur. Gij ondervindt nu reeds, dat Solo hogere geldelijke eischen stelt dan Wonosobo deed. En toch verblijdt Gij U. Welbezien ligt dit ook in den aard der zaak. De liefde stemt de ouders dankbaar voor ieder pasgeboren kind, al vraagt ook dit kind levensonderhoud en al wordt wellicht de maatschappelijke welvaart van het gezin aanmerkelijk daardoor verkleind. Zoo stemt de liefde tot God en de broederen dankbaar; als het aantal der nieuwe geloovigen op het zendingsveld groeit, al stijgen de kosten daardoor hooger dan eerst werd berekend.

Wie zelf het kinschap Gods op prijs stelt, verheugt zich over het groeiend aantal der geloovigen. De stoffelijke goederen zijn toch immers mede bestemd voor het bevorderen der geestelijke belangen. Laat God ons, hoewel we als rentmeesters reeds afgezet zijn door het vonnis des doods, nog niet een korten tijd in het beheer van het aardsche goed, opdat wij ons vrienden verwerven door dat goed? De door Uw arbeid gewonnen geloovigen zullen U ontvangen in de eeuwige tabernakelen. De zegen over Uw werk is niet alleen een winst voor de nieuw bekeerden, maar ook voor U. Ik hoop, dat onder U allen geen geloovigen voor komen, van wie het betreffend woord van Christus geldt, dat de kinderen der wereld voorzie-niger zijn dan de kinderen des lichts in hun geslacht.

Ik heb U te schrijven over:

1e. de uitbreiding der Kerk.

Zondag 6 Juli was een rijke oogsttag; er werden 33 volwassenen en 9 kinderen in de Javaansche Kerk gedoopt; tien legden belijdenis des geloofs af.

De toename gaat vrij geregeld, van jaar tot jaar sneller en bedroeg in de jaren 1913 tot 1923: 16, 58, 23, 65, 61, 57, 86, in de twee jaar waarin ons verlof viel tezamen 86, daarna 111, 142. En aan het einde van deze maand zal het aantal gedoopten in deze 8 maanden reeds even groot zijn als in heel het vorig jaar. Er zijn thans ruim 900 Inlandsche Christenen op Uw terrein.

2e. de institueering van de Kerk van Klaten.

Verleden Zondagavond was er stemming voor kerkeraadsleden. Het was een vergadering van 2½ uur, waarin heel wat besproken werd. Vier ouderlingen en drie diakenen werden door en uit de 28 mannelijke volwassen leden aangewezen.

Het is een merkwaardig en verblijvend schouwspel, het kerkelijk bewustzijn in een nieuwen kring van geloovigen te zien groeien. Er is eenige voorlichting en leiding bij noodig, maar de kerkelijke beseffen komen als vanzelf uit het geestelijk leven op. Een zuivere kerkelijke vorm is de natuurlijke vrucht van een gezond geestelijk leven.

De Javanen hebben een bijzonderen aanleg voor formeele zaken. Ze houden van vergaderen en zijn meesters in het debat. In de vergaderingen van den Javaanschen Kerkeraad te Solo heb ik nooit iemand tot de orde behoeven te roepen, omdat nooit iemand buiten de orde was. Dat bewijst een logischen aanleg, een ordenenden geest. Daarom past het Gereformeerde denken met zijn logische belijning zoo goed bij den Javaanschen geest.

3e. Wonogiri.

Het zuidelijk deel van de residentie bestaat in de afdeeling Wonogiri, het uitgestrekt gebied van Prins Prangwadono, die op zijn veertigsten verjaardag in begin September den naam „Mangkoenagoro" zal ontvangen. Het land is weinig vruchtbaar en de bevolking is arm. In vroegere tijden van voedselschaarschte waren de roofpartijen veelvuldig; en hongerige ouders boden hun kinderen te koop aan. Met groote liefde voor zijn land en zijn volk streeft Prins Pranwadono naar verbetering van den maatschappelijken toestand; onder meer door het aanleggen van reusachtige waterreservoirs tot bevoeling van de water-arme velden. Het is iets groots, als een Oostersche vorst zijn levensideaal stelt in het volhardend najagen van het heil van zijn volk. Moge God hem in zijn edele pogingen zegenen.

Wonogiri was lang afgesloten van het verkeer. Er was geen enkel publiek vervoermiddel. De bevolking draagt nog den stempel van haar afzondering. Zelfs de Islam is er bijna niet doorgedrongen; de godsdienst vertoont nog voornamelijk een heidensch karakter. Enkele jaren geleden is een stoomtram naar Wonogiri geopend. En langs die baan van ijzer trekken de wereldbewegingen Wonogiri binnen: de Westersche beschaving met haar vele gevaren, de Islam, en..... het Christendom. Kome dit laatste niet met kleine kracht! Voor de prediking van het Evangelie biedt Wonogiri een bij uitstek gunstig terrein. Maar de bewerking van zulk een uitgestrekte en bergachtige landstreek vordert veel arbeidskrachten.

In Gemantar bestaat een vrij groote kring van Inlandsche Christenen, die vermoedelijk spoedig om institueering zal vragen. (Gemantar ligt 7 K.M. van Wonogiri). Maar zeer langen tijd was er in de hoofdplaats Wonogiri en in den omtrek geen enkel teken van belangstelling. Thans is dit anders geworden. In de stad Wonogiri wordt geregeld godsdienstoefening gehouden. Voor het eerst heb ik er den Doop en het Heilig Avondmaal bediend. Toch is er nog geen enkele Christen in de stad zelf. De broeders en zusters waren uit drie dorpen in den omtrek, op een half uur, twee uur en drie uur afstands gelegen. Maar de banier des Konings is daar nu geplant. En onze Koning Zelf verwekt Zich onderdanen.

Een gereformeerde broeder en zuster uit Oost-Java hebben reeds vele jaren voor den arbeid in Wonogiri een bijdrage van tien gulden per maand gegeven. Al dien tijd is in Wonogiri en in den omtrek door Bijbelverspreiding gewerkt. En nu begint de arbeid zichtbare vruchten te dragen. Voor hen

en voor U en ons ligt hierin reden voor groote blijdschap en dankbaarheid.

In het uitgestrekte achterland van Wonogiri zijn reeds meermalen tochten ondernomen. Maar de arbeid kon nog niet met voldoende kracht worden aangevat. Indien de meelevende broeders en zusters in Indië de gunstige gelegenheden kenden, zouden er vermoedelijk nog wel meerderen zijn, die een geregelde bijdrage „voor het achterland van Wonogiri” over hadden. Als onder Gods voorzienig bestel de broeders en zusters de gelden hiervoor beschikbaar stellen, laat God het niet aan de werkkrachten ontbreken. Want Hij zegent de liefde der geloovigen en kroont die met vrucht.

4e. *Het verlof van Dr. Groot.*

Na zes jaren van zwaren arbeid vertrok Dr. Groot met de zijnen met verlof. Moge onze God hen veilig geleiden en in het vaderland zegenen.

Ongeveer tweehonderd menschen, Javanen, Hollanders en Chineezzen waren bij hun vertrek op het perron samengestroomd. Het hartelijk afscheid toonde welk een groote plaats Dr. en Mevrouw Groot in vele harten hebben.

Misschien is Dr. Groot (adres Enkhuizen) wel bereid, in sommige plaatsen over zijn werk en over het werk te Solo in het algemeen te vertellen. We hoorden in Solo reeds, dat de heer Meijerink, directeur onzer Christelijke Kweekschool (adres Hummelo) ook reeds een aantal lezingen hield. De mannen uit de praktijk kunnen het werk U zooveel nader brengen.

5e. *Het nieuwe Zendingshuis.*

De milde liefde van vele vrienden van ons werk in Holland en Indië heeft den bouw van ons nieuw huis mogelijk gemaakt. Nu wij de weelde mogen genieten het te bewonen, brengen wij nogmaals onzen hartelijken dank aan hen allen.

Wij hebben het huis gebouwd naar de behoeften van het werk. Een zaal van 7 bij 10 Meter biedt goede gelegenheid voor vergaderingen en voordrachten. Het meubilair werd bekostigd door de broeders en zusters te Semarang. Het Inlandsch kantoor en de colportage, die in het oude huis door uitbreiding in de knel raakten, hebben thans ruimte. Verscheidene logeerkamers maken mogelijk, dat het zendingshuis behoorlijk gastvrijheid kan beoefenen. Het eigenlijke huis reekt niet alleen met ons klein gezin, maar ook met een mogelijk grooter gezin in lateren tijd.

Het huis is in de werkelijkheid veel mooier dan we oorspronkelijk durfden hopen. Het geeft een indruk van soliditeit en verzorgdheid. Daarin komt het overeen met den aard

van Uw werk in Solo. Naar mijn meening is het zoo ongeveer juist, als het behoort te zijn, indien de geldmiddelen voldoende zijn. En voor dit laatste heeft de liefde van velen gezorgd.

Met ons beider hartelijke groeten aan U allen en goede wenschen voor U allen, hoogachtend,

Uw dienstwillige broeder,
H. A. VAN ANDEL.

Bij de foto.

De heer en Mevrouw Bakker-Dethmers.

Het was een mooie avond, toen de heer en mevr. Bakker-Dethmers den 22 Sept. j.l. in de Keizersgrachtkerk te Amsterdam afscheid namen van de kerk te Amsterdam en de andere kerken van Noord-Holland, om den volgenden dag te vertrekken naar Djokjakarta, waar de jonge dokter Bakker als missionair arts hoopt te arbeiden in het Petronella Hospitaal.

Het ruime kerkgebouw was zeer goed bezet. Eerst sprak Dr. W. G. Harrenstein namens den kerkeraad van de zendende kerk. Hij gaf aan den jongen dokter het woord mee, dat eenmaal de Heere tot Gideon sprak: „Gaaf heen in deze uwe kracht”. Na het treffend woord van Dr. Harrenstein beklom Dr. Bakker den kansel. In ademlooze stilte luisterde de vergadering, toen hij vertelde, hoe hij reeds als knaap te Djokja lust kreeg eenmaal den Heere als arts in de Zending te mogen dienen, in navolging van Dr. Scheurer en van zijn oom Dr. Pruis; hoe zijn weg geleid werd, en hoe hij den medischen dienst zag als een kostelijke, hulpdienst in het heerlijk werk der Zending.

Het slotwoord werd gesproken door Ds. Breukelaar van Zaandam als vertegenwoordiger van de Kerken der Provincie Noord-Holland.

Daarna zong de Gemeente Dr. D. Bakker en Mevrouw de bede toe Ps. 121 : 4, waarna het jonge echtpaar in den gebede werd opgedragen aan de hoede des Heeren.

Nog geen jaar was het geleden, dat in hetzelfde kerkgebouw Dr. F. L. Bakker, een oudere broeder van Dr. D. Bakker bevestigd werd als missionair dienaar des Woords en als zoodanig den dienst aanvaardde om kort daarna te vertrekken, eerst voor enkele maanden naar Egypte, en later naar Djokjakarta. En nu werd er alweer een jonge Bakker uitgezonden in den dienst der Zending.

Dirk Bakker is den 14 Januari 1898 geboren te Broek op Langendijk. In 1900 ging hij met zijn ouders naar Indië, waar zijn vader, de bekende Ds. D. Bakker, als missionair

predikant te Keboemen ging arbeiden. In 1906 vertrok deze naar Djokja om als docent werkzaam te zijn in de opleiding tot vorming van helpers bij den Dienst des Woords. Te Djokja heeft de jonge Dirk de Holl. Christ. school van den heer Evers bezocht. Na voorts te Amsterdam aan de Christ. H. B. S. het diploma te hebben verworven, werd hij in 1916 aan de Universiteit te Amsterdam ingeschreven als student in de geneeskunde. Toen hij zijn studie bijna

met de geboorte van deze dochter werden verblijd.

Het koste aan Mevr. Bakker een zwaar offer Holland te moeten verlaten met het uitzicht gedurende eenige jaren haar ouders niet te zullen ontmoeten. Maar zij is heengegaan met haar man naar een mooi werk, dat de liefde heeft ook van haar hart. En te Djokja wacht haar de samenleving met „Vader en Moeder Bakker”, die verlangend uitzien naar de komst van hun zoon en

voltooid had, greep een ernstige krankheid hem aan, die hem maanden lang op het ziekbed wierp. Maar de Heere gaf weer herstelling en schonk hem een goede gezondheid terug, zoodat hij na medisch onderzoek geschikt werd gekeurd voor verblijf in de tropen.

Den 26e Maart j.l. werd hij bevorderd tot arts. Daarna heeft hij de z.g. tropen-cursus gevolgd om door meer opzettelijke bestudeering van de in Indië veel voorkomende ziekten des te beter te worden voorbereid voor zijn werk als missionair arts op Java. Ook hiervoor ontving hij een diploma. Het bezit van dit diploma wordt ook door de Regeering voor de artsen, die naar Indië vertrekken, zeer op prijs gesteld.

In Augustus is Dr. D. Bakker in het huwelijk getreden met Mej. Arendina Liberta Dethmers, een dochter van den bekenden Ds. Dethmers, predikant te Sneek. Het was op den 12 Maart 1900, dat Ds. en Mevr. Dethmers, toen nog wonende te Moddergat,

dochter.

Als straks ook Dr. D. Bakker te Djokja is, heeft de kerk van Amsterdam met de andere kerken van Noord-Holland daar twee zoons van Ds. D. Bakker in Zendingsdienst.

Dr. F. L. Bakker is naast „Vader Bakker” — zoo noemt men op Midden-Java Ds. D. Bakker, die de nestor onzer actieve Zendingssmannen is — docent aan de Opleidingsschool, maar tevens met Ds. A. Pos missionair Dienaar des Woords van de Kerk te Amsterdam. En met hem zal nu Dr. D. Bakker deze kerk in de Zending te Djokja als arts dienen. Wat een weelde voor „Vader en Moeder Bakker” twee zoons in de Zending werkzaam en beide te Djokja, waar zij zelf zooveel jaren met zoo rijken zegen mochten arbeiden!

Make de Heere de reis van het jonge echtpaar voorspoedig en stelle Hij hun arbeid voor velen ten zegen.

W. B.

BIJVOEGSEL VAN HET ZENDINGSBLAD

OCTOBER 1924

En gij zult ook getuigen.

Johannes 15 : 27a.

De taak, die Christus in gansch bijzonderen zin aan Zijn Apostelen opdroeg, is, in 't algemeen, ook de roeping van elk discipel des Heeren. Wij allen moesten altijd en overal getuigen van Christus zijn. Heerlijke, maar ook diep beschamende gedachte. Wij moesten; ja, wij moesten trouwe getuigen van onzen getrouwen Heiland wezen! Maar *zijn* wij het? Zijn wij het *altijd*, en zijn wij het *overal*? De Apostelen hebben hun opdracht vervuld. Hand. 4 : 33 zegt, dat zij met „groote kracht” getuigenis gaven.

Maar wij? Ach, hoe vaak laten wij door menschenvrees ons op den mond slaan! En hoe vele bedenkingen en redeneeringen hebben wij: men zal het toch niet gelooven; tēgenspreken en tēgenstaan zal men ons. En wij beseffen niet, dat wij, zoo doende, *den Heere* tegenspreken en tegenstaan, die toch gezegd, *geboden* heeft: „gij zult óók getuigen.” Wat van Naäman geschreven staat: „Ik zeide bij mij zelven”, dat is menigvuldig ook bij ons; maar het doen van wat de Heere zegt, wordt, helaas! al te weinig gevonden.

Dit geldt in zeer nadrukkelijken zin ten aanzien van de zending onder de Joden.

Het is de plicht van elk belijder een getuige van Christus te zijn, ook tot de Joden. In geen opzicht zijn wij echter meer ontrouw dan in dezen.

De Joden leven en arbeiden dagelijks rondom ons. Zij komen telkens met „negotie” aan onze deur. Maar hoe zelden wordt eens een woord tot hen gericht over wat toch ten allen tijde des Christens hart en mond moest vervullen.

Wat zijn er weinig trouwe getuigen van den Heere Jezus, in 't bijzonder tot het volk, waaruit de Christus gesproten is! Elke Jood, dien wij op onzen weg ontmoeten, kan ons tot een aanklager zijn over onze lauwheid, traagheid en menschenvrees.

Er mocht aangaande de Jodenzending in den laatsten tijd veel verblijdends getuigd worden. Krachtig breidde het werk zich uit. Wij mogen ons verheugen in een tweetal missionaire predikanten. Het getal lokaal-comité's klimt gestadig. De Messiasbode en het Zendingsblad worden bij duizenden exemplaren verspreid. En met deze aanzienlijke uitbreiding hielden de belangstelling en de offervaardigheid der Kerken gelijken tred. Met ootmoedigen dank mag en moet worden getuigd, dat de Heere groote dingen gedaan heeft.

Maar kreeg het woord van Christus nu eveneens zijn vervulling: „Gij zult óók getuigen?”

God make ons in dezen meer getrouw.

J. P. T.

Lunteren.

Het Octoberblad der Zending mag niet verschijnen, zonder iets te bevatten over de 1e conferentie van den Zendingsstudieraad, in de eerste volle week van Augustus van dit jaar te Lunteren gehouden.

Onze lezers en lezeressen zullen zich herinneren, dat voor die conferentie ook een cursus over Joden en Jodenzending op 't program stond, te leiden door de missionaire predikanten der Gereformeerde Kerken en den heer van Os van de Vereeniging voor Israël.

Hoe verblijden wij ons, dat de Zendingsstudieraad dezen cursus aanzette.

Wat 'n groot aantal personen gaven zich daarvoor op! Wel meer dan 50! Ongeveer het derde deel van al degenen, die de 1e Conferentie bijwoonden.

Wat hadden zij, die den „Joden-cursus” te leiden hadden, een dankbaar gehoor!

Wat is er veel over de Joden en de Jodenzending gesproken, ook buiten de cursus-uren, ook door hen, die den Joden-cursus niet bezochten.

't Was zoo mooi, dat tal van broeders en zusters, die op verschillende plaatsen zelf arbeiden onder de Joden, aanwezig waren en anderen, ook in persoonlijke gesprekken, verder op de hoogte brachten.

Wij twijfelen niet, of voor vermeerdering van de liefde tot den arbeid onder de Joden zal deze conferentie wel goede gevolgen hebben.

Misschien, dat wel verscheidene deelnemers en deelnemsters aan den cursus over Joden en Jodenzending zelf aan 't werk gaan. —

Wij zouden ondankbaar zijn, als wij alleen maar over de Jodenzending in verband met Lunteren schreven.

Er was zoo veel meer nog! Wij kunnen alleen maar oordeelen over de 1e conferentie, die onder leiding stond van den generalissimus op 't Gereformeerde Zendingsterrein, Ds. Breukelaar van Zaandam.

Hoe bezielend kon deze voorzitter ons in korte trekken op de beteekenis en de toekomst der Zending wijzen! En wat leidde hij gezellig en krachtig! Wat hebben wij genoten van de Bijbelbesprekingen over den geloofsheld Jacob, door Ds. Adriani van Baarn! Wat waren die opbouwend. Zoo echt Christocentisch.

Wat verruimde zich onze blik door alles, wat wij hoorden over allerlei Zendingswerk, met name ook over den arbeid door de Broedergemeente in Suriname en het werk in China door de Deutsche Zending.

Wat hielden de aanwezige Gereformeerde Zendingsmannen van ons terrein op Java, Ds. Netelenbos van Poerworedjo en de heer Meijerink van Solo, heerlijke en aangrijpelijke toespraken, die ons deden inleven in hun werk!

Kortom, deze Conferentie heeft weer duidelijk getoond, wat 'n kostelijke gelegenheid er in Lunteren, op het conferentie-oord van den Zendingsstudieraad, voor Gereformeerden is, om met broeders en zusters ook uit andere kerken samen te komen, om zendingskennis en zendingsliefde te kweeken en te versterken.

„Lunteren” heeft voor al meerderen, als samenvattende naam voor al het op de conferenties genotene, een buitengewoon aangenamen klank gekregen. „Lunteren” leeren kennen, dat is het te leeren liefhebben.

v. N.

Nieuwe lokaal-comité's.

Sedert de vorige opgave zijn er weer vier Kerken bijgekomen, die zich bereid verklaard en aangegord hebben, om onder de Joden in haar ressort

te gaan arbeiden in het Evangelie, n.l. die te Breda, Dordrecht, Gorinchem en Nijkerk.

v. N.

Bemoedigend.

Onder degenen, die deelnamen aan den cursus voor de Jodenzending op de 1e conferentie, dit jaar te Lunteren, waren twee personen van Joodsche geboorte, die gedoopt zijn, en die op de plaats hunner inwoning zich beijverden in den arbeid der Gereformeerde kerk onder de Joden.

v. N.

Een gesprek over den Talmud.

„Wordt hier van avond bijeenkomst gehouden?” hoorde ik een mannenstem vragen aan br. N., die bij de deur stond. „Voor Joden?” was de wedervraag, en toen daarop bevestigend geantwoord werd, verschenen weldra twee heeren in mijn kamer.

„Wij wilden graag even met U spreken” leidde de oudste in, nadat hij zijn naam en dien van zijn medebezoeker genoemd had. Ik stelde mij ten genoegen tot een onderhoud disponibel. Maar, zoo ging de woordvoerder verder, ik moest niet denken, dat het een onderhoud uit belangstelling was, doch meer uit protest tegen het stoutmoedig optreden tegenover Joden. Stoutmoedig?, vroeg ik verwonderd. Ja zeker, als zij zich eens tot de christenen wenden en eens christen-kinderen op samenkomsten trachten te krijgen. Het spreekt van zelf, dat ik de heeren daartoe volkomen vrijheid gaf, en zelfs meende ik, dat zij zoo slecht overeenkomstig hun leerboeken zouden handelen. „Hoe zoo?” vroeg de jongste verwonderd. Omdat U van oordeel is, dat alle menschen Joden zullen worden en dat dan de Messias komen zal. Zoo iets leerden de Joden niet, beweerden zij eenstemmig. En toen ik het boek noemde, waar het woordelijk zoo geleerd werd, tastten zij de autoriteit van den schrijver aan; zeker, hij was rabbijn, maar gold bij de geleerden niet voor „massgebend.”

„Als U zich beroepen wilt op een leerboek, dan moet U dat doen op *het* leerboek.” „Dus U bedoelt den Bijbel?” „Nee, wij bedoelen den Talmud, dat is ons leerboek.” Maar van dat groote werk zou ik wel niets weten, meenden zij schamper. In het gesprek, dat volgde, gaf ik zeker blijk er toch wel iets van te weten. Toen ik vroeg of de uitspraak van Nittai: „houd U afzijdig van een boozen buurman, sluit U niet aan bij een goddelooze en geef het geloof aan de Goddelijke vergelding niet prijs”, wellicht ook betrekking had op de christenen, wilden zij geen beslist antwoord geven. En toen ik op die Goddelijke vergelding wat dieper wilde ingaan, was het eenige, hier geheel ongepast, verweer: „U houdt geen sabbath en U is niet besneden.”

Toen trachtte ik de heiligheid Gods naar voren te brengen en daar-tegenover te stellen de spotachtige taal van den Talmud over God. Zij vroegen bewijzen. En die gaf ik door Rabbi Chanina, ben Papas te laten spreken, die eens wat leerde over: „de volken voor Gods rechterstoel.” Hij stelt daar God voor met een Thora-rol op Zijn schoot om ieder, die zich op aarde met de bestudeering der Thora heeft bezig gehouden, zalig te spreken.

Maar de heeren lachten. Zoo iets moest toch niet in ernst opgenomen worden. Toen begon ik te lachen en vroeg of een boek, dat niet in ernst mocht genomen worden, wel een leerboek, ja *het* leerboek kon zijn.

Waarom hebt U den Bijbel ingewisseld voor dat boek? En weer luidde het antwoord: „U houdt geen sabbath en U is niet besneden.” Het her-

innerde mij sterk aan den boer, die een notaris moest bezoeken en thuis opdracht kreeg om niets anders te zeggen dan: „als ge U zoo houdt, houdt ge U goed”.

En in navolging van Salomo's voorschrift voor de behandeling van dwazen, zei ik toen: „U houdt den Zondag niet en is niet gedoopt.” Het was of zij dit antwoord verwacht hadden, want zij schoven naar voren en met uitgestreken wijsvinger naar den Bijbel, die vóór mij lag, vroegen zij om bewijs uit het O. T. dat de Zondag en de doop daar geleerd werden. Ik verzocht een oogenblik aandacht, die toegezegd werd. Zij hoorden mij ook rustig aan, maar konden het onmogelijk „verwerken”. Genade verbond, geestelijke beteekenis, opstanding, het waren „termen”, die hun vreemd waren. Toen heb ik weer den Talmud laten spreken in de uitspraak over onze verhouding tot God en over de grootte van onze ziel. Zij wilden nog eens terug komen om over een bepaald punt te spreken, maar ik moest intusschen begrijpen, dat zij hun plicht moesten doen. Dat spreekt, daartoe is ieder mensch geroepen. Ja, maar hun plicht als Jood, om n.l. te zorgen, dat de ouders hun kinderen niet meer naar ons gebouw lieten gaan.

Is dat de plicht aan de „vrees” of aan den „eerbied”, vroeg ik. En de jongste wilde weer met het refrein invallen van: „U houdt den sabbath niet en U is niet besneden”, maar de oudste verbood het hem. Dat gaf mij aanleiding om te zeggen: „geprezen zij de God van Abraham en Hij geve U verstand om in alles naar Zijnen wil te handelen.” Toen noemden zij mij een „bijzonder” man, dankten voor het onderhoud, gaven hun adressen en beloofden terug te komen. Maar met de kinderen, dat bleef zooals zij gezegd hadden.

V.

Groningen, 15 Sept. '24.
Collecten en bijdragen over 16 Juni
 t/m. 14 Sept. '24.

Almelo *f*43.50; Delden *f*31.60; Deventer A *f*23.18; Deventer B *f*23.25; Enschedé *f*40.95; Enter *f*19.21½; Glanerbrug *f*3.15; Haaksbergen *f*11.84; Hengelo (10 pCt.) *f*3.70; Holten *f*27.03½; Nijverdall *f*50.69; Olst *f*13.50; Rijssen *f*16.50; Vriezenveen *f*7.25; Wierden *f*27.10; Wijhe *f*11.55; Gift Noordel. Evangel. Zendingsfeest *f*60; Groningen A (50 pCt.) *f*151.82½; Hazerswoude *f*38.22; Leeuwarden (20 pCt.) *f*75; Gift Oenkerk *f*2; Gift Vrouwenver. „Tryfosa” te Surhuisterveen *f*30; Gift F. v. d. H. te B. *f*2.50; Gift catechisatiebus Nieuwleuzen *f*3.46; Gift Meisjesvereniging „Lydia” te Ermelo *f*3.96; Neele *f*17.20½; Batavia *f*34; Gift Zondagschool Vlaardingen *f*2.42½; Gift Zendingsveren. te Kralingen *f*50; Vinkeveen *f*21.46; Zwartsluis en Hasselt *f*80.23; Heeg *f*29.20; Woudsend *f*17.30; Hemelum *f*20; Koudum *f*10.15; Stavoren *f*10.75; Heidenschap *f*6; Hindeloopen *f*5.42½; Gaastmeer *f*17.50; Oudega *f*19.77½; Workum *f*35; Warns *f*20.55; Oudemirdum *f*42.88; Gift Zendingscomm. Bergum *f*25; Gift van S. S. te Overschild (Texel) *f*1.50; Gift collecte Katendrecht *f*2; Watergraafmeer *f*122.40; Classis Coevorden *f*160; Vroomshoop *f*46.07; Lemelerveld *f*9.47; Nieuwleuzen *f*14.45; Bergentheim *f*14.50; Lutten a/d. Dedemsvaart *f*19.81; Avereest *f*20.52; Delft *f*219;

Aduard *f*33.05; Haren *f*51.45; Kielwindeweer *f*15.18; Onderdendam *f*15.41; Sappemeer *f*42.35; ten Boer *f*33.83; Thesinge *f*37.66; Zuidwolde *f*39.58½; Genemuiden *f*12; Gift busje Chr. School te Amersfoort *f*2.60; Gift coll. Uithuizermeeden *f*5; Steenwijk *f*53.06; Bedum *f*95.66; Gift coll. Uithuizen *f*2.50; Zwolle *f*70.35; Gift Hazerswoude *f*10; Zuidbroek *f*15.09½; Gift Noord. Ev. Zendingsfeest *f*32.50; Stadskanaal *f*64.08½; Pekelderweg *f*9.85; Wildervank *f*43; N. Pekela *f*15; Onstwedde *f*25.55; Vlachtwedde *f*7.10; Sellingen *f*11.23½; Onstwedde-Musselkanaal *f*9.31½; Musselkanaal *f*37.23; ter Apel (2 collecten) *f*20.25; Emmercompascuum *f*27.85; N. Weerdinge *f*22.51; Valthermond *f*12.88; 2e Exloërmond *f*10.90; N.-Buinen *f*14.11½; Augustinusga-Surh. *f*22; Buitenpost *f*38.57½; Burum *f*42; Ee *f*55.08½; Eestrum *f*3.50; Engwierum *f*5; Kollum *f*69.80; Kooten *f*15.74; Oostermeer *f*16.12; Veenwouden *f*17; Westergo *f*25; Kollumerpomp *f*16.73; Koudekerke *f*21.62; Classis Hallum *f*200; Munnikeburen *f*10.42; Classis Gorinchem *f*317.87; Leidschendam *f*13.86; Schipluiden *f*36.69½; Scheveningen *f*99; Beilen *f*19.97; Diever *f*18.03; Dwingeloo *f*20.45½; Hijken *f*8.24½; Vledder *f*5.03; Westerbork *f*8.86; Maarssen *f*21.09; Halfweg *f*40; Drachten *f*71.90; Edam *f*8.30; Monnikendam *f*15.80.

J. J. MIEDEMA,
 Deputaat-Quaestor.

Soemba.

Ds. Lambooij schrijft d.d. 1 Mei j.l. aldus:

„De vorige week ben ik met Ds. Colenbrander op de eerste groote tourné geweest, de bergen in, naar Lalatang en Praing Kareka. Het was wel vermoeiend, maar toch ook heerlijk. Het viel wel niet mee mijn vrouw alleen achter te laten, maar gelukkig, God heeft ons gedurende dien tijd gezegend. De dokter verklaarde de ongesteldheid van mijn vrouw voor geheel genezen. En in Lalatang werden we zeer verast. Een schooljongen kwam naar ons toe en vertelde dat er eenige menschen christen wilden worden. Toen wij de namen van mannen, vrouwen en kinderen eens gingen optellen, kwamen wij tot het getal zes en veertig. Zóóveel hadden wij niet durven hopen. Ook weten wij bij geruchte dat er in Tawoei, aan de zuidkust, menschen zijn, die hun Merapoe hebben verlaten, en den Zondag houden omdat ze christen willen worden. Helaas hadden we geen gelegenheid deze verre streek te bezoeken. Het heidendom schijnt dus in het moeilijkste gedeelte van Soemba, n.l. het midden aan het wankelen te zijn gebracht. Zelfs tegenstand van de omgeving wordt gedragen, toch willen ze christen worden. Bij nader onderzoek blijkt het nog wel niet diep te zitten, maar een zaadie kan ook dadelijk geen boom zijn. Wat broodnoodig is het toch op zulke plaatsen, eenige dagen reizend van Pajeti af, een Inlandsch helper te plaatsen. Want nu moesten wij helaas die menschen overlaten aan de nauwelijks twintig jaar tellende onderwijzers, die hun handen al vol hebben met de school en waarvan wij zelf blijde zijn, dat zij de allereerste begrippen van het Christendom zich eigen gemaakt hebben.

Helaas het duurt nog minstens twee jaar voor onze eerste helper klaar is en dan hebben wij er op Midden-Soemba nog maar één, Ibrahim, uit Lewa afkomstig, en duurt het weer twee of twee en een half jaar voor anderen klaar komen. Ook veel andere teekenen wijzen er op, dat de morgenstond voor Midden-Soemba aanstaande is. Vrij toevallig kwamen we in aanraking met een zeer jeugdig Kamponghoofd van een jaar of zeventien. Hij vertelde ons al gauw dat hij den menschen uit zijn omgeving de Maleische Bijbel in 't Soembaneesch vertaalde. Hij vroeg mij om de „100 Bijbelsche verhalen in het Soembaneesch” die Ds. Wielenga samengesteld heeft, dan kon hij 's Zondags daaruit de Soembaneezen voorlezen.

Van een ander, een zoon van 'n hoofd, die om zijn lastigheid het internaat moest verlaten, hoorden wij, dat hij zelfs de menschen,

die verstrooid in de tuinen werken, gaat opzoeken om hen van het christendom te vertellen. Het zou heerlijk zijn als wij de ontwaking van Midden-Soemba mochten meemaken, al zal dit onze krachten tot het uiterste vergen. Ik hoop dat God het geeft, dat ook de Gereformeerden in de Drie Provinciën hun uiterste kracht inspannen, opdat ons niet eenmaal later verweten zal worden, dat door onze schuld van Soemba niet zoovelen in heerlijkheid opgenomen worden als had kunnen zijn.

Deze week hebben wij, behalve nog twee a.s. helpers, een huishouden van achttien personen, zooals u begrijpt een heele zorg voor mijn vrouw. Behalve de meisjes, die wij in ons eigen huis hebben, zijn er verscheidene, die wij van Mevr. Colenbrander overgenomen hebben, n.l. de meisjes van de fam. Van Dijk. Want als deze meisjes zoo lang in de kampong teruggestuurd worden, wie weet wat er van terecht zou gekomen zijn”.

Ds. Colenbrander en zijn gezin zijn te Melolo terug. Vroeger was 't een vaak moeilijke reis van Waingapoe met een prauw over de zee. Nu ging 't in enkele uren per auto van Pajeti.

In 'n schrijven van 25 Juni deelt hij mede:

„Na een afwezigheid van ruim 4½ jaar zijn we weer op onze oude plaats terug. Den 2en Juni zijn we 's morgens om half negen van Pajeti vertrokken met de auto van den Assistent-Resident en even over elf waren we weer voor onze oude woning, waar we hartelijk door een groot gedeelte der gemeente ontvangen werden. Ook gedurende de volgende dagen toonde men gedurig zijn blijdschap over onze terugkomst. Niet slechts Christenen, maar ook Heidenen brachten kippen, pisangs, eieren enz. Ook de Soembaneezen bleven niet achter. Daarbij sprak bij velen zeker wel mee de begeerte naar zwarte kralen, maar toch niet bij allen. Er kwamen vrouwen van tamelijk grooten afstand, die vroeger gewoon waren kippen enz. hier te verkoopen, die spoedig waren komen begroeten, toen zij gehoord hadden dat wij er weer waren. En voor wat ze meebrachten, wilden ze geen geld hebben. Voor de menschen is het nu weer wat beter geworden. Melolo was zoo stil en doodsch geworden. Eerst de Pandita weg, toen de gezaghebber, toen de politie: alles weg; alle huizen van Europeanen leeg. En nu is er tenminste één gezin terug en daarom is het nu weer een beetje goed, zooals de radja van Rendi zegt. We vonden hier niet veel veranderd, verscheidene oudjes die we achter lieten, waren er nu nog. De gemeente zal ook inwendig niet

veel veranderd zijn. Ze is tamelijk wel bij elkander gebleven en de opkomst is des Zondags ongeveer als vroeger. De menschen uit een kampong kwamen vroeger dikwijls te laat, en den eersten Zondag was dat weer zoo en zooals gewoonlijk het kamponghoofd het allerlaatst.

Tijdens ons verlof was goeroe Radjah begonnen in het Soembaneesch te preeken; als het noodig was voor enkele Savoeneezen, volgde dan 'n korte vertaling in het Maleisch. Ik heb dat voorloopig bestendigd, met het gevolg dat wij zelf nu er niets van verstaan. Of ik daarom nog zal probeeren Savoeneesch te leeren, weet ik nog niet. In elk geval zal het meer noodig zijn me op het Soembaneesch toe te leggen. 's Avonds preek ik in het Maleisch, dan komen er meer jongeren, voor wie dan de catechismus wordt verklaard. Misschien moet deze regeling nog wel veranderd worden met het oog op Petawang. De goeroe die nu daar is, heeft, naar ik vermoed, niet zooveel gaven om te preeken. Hij heeft geen singuliere gaven. Indertijd van Ambon gekomen, werd hij na zes weken in Pajeti in het Ziekenhuis geholpen te hebben, mijn ziekenverpleger in Melolo. Al doende heeft hij geleerd. Tijdens ons verlof, werd hij zonder normaalcursus te hebben bezocht, als goeroe aangesteld. Toen moest hij weer al doende leeren. En toen zijn zwager naar de opleidingsschool ging te Karoeni, heb ik hem naar Petawang overgeplaatst en nu moet hij op dezelfde manier weer preeken leeren.

Die toer is voor hem wel wat groot. Nu komt over 4 weken zijn zwager met vacantie terug en misschien zal die dan gedurende een paar maanden des Zondags wel weer preeken, maar daarna zal het misschien het beste zijn dat ik met goeroe Radjah afwissel en telkens een van ons beiden naar Petawang gaat, als ik tenminste niet op tournee ben, of zich inmiddels elders onder de Soembaneezen eene gelegenheid tot geregeld evangeliseeren opent. Tot nu toe openbaart zich in Oost-Soemba nog weinig belangstelling. Maar ik kan ook niet zeggen dat ik van den arbeid der meeste goeroe's groote verwachting heb. Ook is het ontzettend moeilijk contact te houden met de kinderen, die de school hebben afgeloopen. Hun kampong is dikwijls nogal ver van de school en hun tuin, waar ze meestal verblijft houden, weer ver van de kampong. Eerst als er overal verspreid, evangelisten zijn, kan er eenige kans bestaan om tenminste enkele der oud-leerlingen te verzamelen en geregeld te bereiken.

De kinderen gevoelen zich hier al goed

thuis en genieten van het strand en de zee.

De beteekenis van den Medischen dienst voor de Zending.

In het jaarverslag van de Vereeniging Dr. Scheurer's Hospitaal schrijft Ds. Pos hierover het volgende:

„Elken morgen komt een stroom van menschen de poort van het Petronella-Hospitaal binnen. De meesten komen loopen, kind in een slendang (lange doek) op den rug of op zij gedragen. Enkelene veroorloven zich de weelde van een andoeng (rijtuigje), dat voor enkele dubbeltjes te huur is. Omstreeks negen uur zit het in de wachtkamer en daarbuiten vol met menschen. Dat is zoo in Djokja en bij de verschillende hulphospitalen, negen in de residentie hier, en op drie poliklinieken, die bovendien nog op andere plaatsen worden gehouden. In het geheel komen er zoo elken dag ongeveer vijf honderd menschen op de verschillende poliklinieken. Onderscheidene van hen zijn er vroeger ook al eens geweest. Als ze er eens geweest zijn, valt een tweede bezoek gemakkelijk. Maar in het vorige jaar kwamen er toch ongeveer vijftig duizend nieuwe menschen.

Wat gebeurt er nu om deze menschen iets van het Evangelie bekend te maken? In het hoofdhospitaal vertelt de goeroe Indjil Sis Joram een korte geschiedenis uit het Evangelie en bidt met de menschen. Hij tracht ze duidelijk te maken, dat de Heere Jezus de ware geneesmeester is. Bij de hulphospitalen doet de verpleger dat. Nooit begint de polikliniek, voor de menschen iets van Jezus gehoord hebben. Begrijpen ze daar wel veel van? Neen. 't Is alles zoo nieuw voor ze. Maar ze begrijpen dit, dat het werk in het hospitaal op de een of andere wijze in verband staat met Jezus. Later spreekt de goeroe Indjil nog eens met de menschen, als ze moeten wachten tot de dokter ze helpt; hij gaat daar bij ze zitten, en maakt een praatje over allerlei, vertelt gaarne aan elk die nog wat naders weten wil. Sommigen worden dan opgenomen op de zaal. Daar wordt bij de maaltijden gebeden en gedankt, daar praat de goeroe Indjil met de menschen, houdt van tijd tot tijd een „preek“, en bidt met de ernstige zieken. We kunnen niet verwachten, dat zulk een eerste indruk in den regel diep gaat, maar ook hier legt zich duidelijk voor het bewustzijn der menschen het verband tusschen dezen arbeid in het hospitaal en Jezus. Als de menschen van het Christendom hooren, dan weten ze: o dat staat in verband met het Petronella-Hospitaal.

Er is geen enkele arbeid, die zooveel menschen bereikt als de hospitaalarbeid. School en colportage kunnen dat nog niet. En er is ook geen arbeid die zulk een goeden indruk op de menschen maakt. Naar het hospitaal kan men gaan met al zijn kleine en groote lichaamskwalen, en daar zit altijd een dokter voor ze gereed; daar kunnen ze dagen en weken liefdevol verzorgd worden, zonder dat het ze in financieele moeilijkheden brengt. Het hospitaal vraagt niets dan te mogen helpen, en de naam van Jezus staat altijd met dat helpen in verband.

De verbinding van hospitaal en zending is daarom van ontzaglijke beteekenis. Stať ergens op weg naar Wonosari, of wat nog afgelegener ligt, eens bij een waroeng (een klein kraampje aan den weg) aan, om te vragen of ze wel eens van het hospitaal toeloeng gehoord hebben, of van Dr. Schérer (Scheurer), of Près (Pruys) of Opperinga (Offringa). Sampoen, ja, is het vaste antwoord. Tot in alle hoeken van de residentie kennen ze het Petronella-Hospitaal. Weinig kunnen ze zich meestal nog herinneren van wat ze gehoord hebben, maar dit eene zit nog vast in hun geheugen, dat dit hospitaal iets met „Goesti Jesoes” (de Heere Jezus), met het Christendom, met de zending heeft uit te staan.

Ge kunt moeilijk gelooven van hoeveel beteekenis deze reputatie voor de zending is. De naam van Jezus, de zending, het Christendom staat voor elks bewustzijn in verband met het werk in het hospitaal. Van den inhoud van het Evangelie weten ze vaak nog weinig. Van de beteekenis van het Christendom begrijpen ze nog niet veel. Maar deze reputatie trekt door de residentie, zooals het zout opgelost is in het zee-water: de zending is het Petronella-Hospitaal. Alles wat ze van Jezus weten, concentreert zich in het hospitaal. Onderscheid daartusschen kunnen ze niet goed maken.

Dat is de reputatie en de introductie van de zending hier. Een sterk wantrouwen tegen dat vreemde is weg door de sfeer van vertrouwen die de hospitalen wekken. Deze regel is niet zonder uitzonderingen. Veel bezwaren blijven ook later; niet dit alleen overwint de zielen. Er zijn er zelfs die dit verband niet op prijs stellen, die wel het hospitaal willen, maar hun hart sluiten voor het Evangelie, dat er gebrácht wordt. Er zijn er die het hospitaal daarom mijden. Ik heb al eens geschreven over gebeurtenissen in Tjandisewoe, waar de menschen uit het hospitaal wegliepen. Maar in verreweg de meeste gevallen wint de sympathie voor het hospitaal het van mogelijke afkeer tegen het Evangelie. Door de hospitalen heeft

het Christendom een reputatie als iets goeds.

Op dezen invloed van het hospitaal heb ik eens willen wijzen. Er is ook nog veel sterker en rechtstreekscher invloed. De groei der Christelijke kerk in Djokja speciaal, is zonder het Petronella-Hospitaal niet te denken. Bij velen is het verblijf in het hospitaal niet alleen ter genezing van het lichaam, maar ook tot redding der ziel. Onze Djokjasche gemeenten groeien om de hospitalen. In het verleden en ook nu. Met namen als Wates en Ngoelakan, Wonosari, Patalan en Tjandisewoe valt dat licht in te zien. Als we bij de hospitalen flinke goeroes Indjil hebben, om deze te benutten bij hun werk, zien we overal groei. Maar op dezen invloed der hospitalen, die van een beteekenis is voor heel Midden-Java, dat ze der zending haar reputatie en introductie verschaffen, heb ik nog eens de aandacht willen vestigen. Ook al had de hospitaalarbeid hier verder geen resultaat, dan was dit resultaat reeds van buitengewone beteekenis.

Als ergens in een kring van u persoonlijk iets goeds verteld is, als iemand die in dien kring vertrouwd wordt u introduceert, hoe gemakkelijk is dan de verhouding, hoeveel eerder ontsluiten de harten zich voor u, dan wanneer ge beginnen moet met wantrouwen te overwinnen. Zoo is het ook hier. Als de menschen later een Christelijke krant in handen krijgen, denken ze: o dat is van het hospitaal. Als ze een Christelijk boek aangeboden wordt, zal die gedachte hen prikkelen om te koopen. De prediking van het Evangelie moet deze introductie volgen. Zoo vergemakkelijkt het werk in het hospitaal de prediking van het Evangelie. Voor wantrouwen komt vertrouwen. Mag ik het zoo zeggen: het werk van Jezus in het hospitaal opent het oor voor de stem van Jezus in het Evangelie.

't Is soms moeilijker een reputatie te bewaren dan te winnen. Wat we in het hospitaal noodig hebben, is dat duidelijk blijve spreken voor het bewustzijn van de menschen die er komen, door woord en werk van doctoren, mandoers en goeroes Indjil, dat dit hospitaalwerk gedaan wordt om Jezus' wil en openbaring van Zijn liefde is. En in dat spoor moet de prediking als prediking des Evangelies volgen.

A. POS.

Goed nieuws uit Keboemen.

Ds. K. v. Dijk schreef een brief waaraan het volgende ontleend is:

„Ik heb goed nieuws. Te Keboemen, en te Groedjoegan zijn de ambten ingesteld.

Wij hebben nu op ons terrein al drie Kerken met een kerkeraad. En het zijn waarlijk kerkeraden, die hunne roeping wel verstaan, en ook wel in het bezit van sommige gaven zijn, die voor de verzorging en leiding der gemeente van groote beteekenis zijn. Zonder de ouderlingen zou er van de oefening der tucht in de gemeenten niet veel terecht komen. En onze jonge Christenen hebben waarlijk aan nauwlettend toezicht en voortdurende leiding behoefte. Want ze verslappen o, zoo licht. En het is o, zoo moeilijk voor hen om den weg des Heeren te houden. Vooral blijkt zulks in een Gemeente als Glonggong, waar de eerste liefde aan het verkoelen raakt, en de zorgen voor het tijdelijke, ook in de gemeente, weer zwaarder beginnen te wegen. Nu de tegenstelling met de wereld op den duur hare scherpte wat begint te verliezen, nu sluipt de wereld veel gemakkelijker binnen in de Kerk. En daarom is het zoo goed, dat er ouderlingen zijn, die waken en toezien.

In Groedjoegan is het tegenwoordig een tijd van vruchtbaarheid en groei. De kring der belangstellenden breidt zich nog steeds uit. Moge de Heere bevestigen, wat Hij daar laat ontkiemen.

Wij zijn gelukkig gezond. Ook de andere zendingsmensen te Keboemen en te Gom-bong.

Wij hadden een droeve teleurstelling in Krakal, waar wij een onzer Helpers, die jaren de zending gediend had, meenden te moeten ontslaan, omdat hij van het vertrouwen, dat wij in hem gesteld hadden, ernstig misbruik had gemaakt. Dat doet ons pijn, omdat het ook in het oog der wereld een blaam op de Gemeente werpt. Zulks moest niet voorkomen onder Christenen. En — het is nog o, zoo noodig, dat wij rekening houden met hunne zwakheden."

De Schooldag van Midden-Java.

Beginnende te Djokja heeft zich in de laatste 10 jaren het aantal christelijke scholen op Midden-Java uitgebreid, zooals men dat vroeger niet had kunnen of durven hopen. Er mag met grooten dank aan God, gewaagd van grooten bloei op onderwijsgebied. Behalve eenige Christ. Europeesche Scholen en Holl. Chin. Scholen, verzezen niet minder dan 12 Holl. Jav. Scholen, twee Holl. Jav. Meisjesscholen, alsmede een tweetal Chr. M.U.L.O. Scholen. En nog voortdurend gaat deze groei verder, al zal dit voorloopig, ook al wegens de algemeene bezuiniging, niet meer met dezelfde snelheid gaan.

De oprichting der Chr. M.U.L.O. Scholen

was een noodzakelijk gevolg van 't bestaan der Chr. Lagere Scholen. Wilde men toch de leerlingen, die de Lagere School doorloopen hadden en de M.U.L.O. zouden bezoeken, in de Christel. sfeer houden, waarin de L. Sch. hen gebracht had, dan was 't een gebiedende eisch, om bij en na de Lagere Scholen ook voor Chr. M.U.L.O. Onderwijs te zorgen. Zoo moet bij de groei en ontwikkeling van 't onderwijs 't oog gericht blijven op verdere ontwikkeling van hoogere onderwijsinrichtingen in Christelijken geest.

In dit toeken stond een groot gedeelte van „den Schooldag", die 2 Augustus te Djokja gehouden is.

Een belangrijk punt van 't Agendum luidde: „Het Middelbaar Onderwijs".

De „Schooldag" bracht samen onderwijzers en besturen van scholen om door gezamenlijke bespreking nieuwe wegen te zoeken voor de verdere ontwikkeling en uitbreiding onzer onderwijsinrichtingen.

Was 't een paar jaar geleden, dat men begreep voor M.U.L.O. Scholen te moeten gaan zorgen, — thans breekt de tijd aan, dat men wéér vooruit moet zien, en verdere studie in Christel. geest mogelijk moet maken op Middelbare Scholen; een Algemeene Middelb. School en een H. B. S.

De toeloop van leerlingen naar de M.U.L. School neemt sterk toe. Men kan spreken van een stroom, die in luttel aantal jaren reeds bijna verdrievoudigd is. Als de M.U. L.O. Scholen straks geregeld leerlingen afleveren, moet voor die leerlingen, inzonderheid voor de Christen-leerlingen zoowel voor de Inlandsche, als voor de Europeesche de weg openstaan naar Chr. A.M.S. of Chr. H.B.S.

In hoeverre en op welke wijze is het mogelijk tot één of meer dezer middelbare scholen te komen? Deze vragen werden op den Schooldag onder de oogen gezien.

Niet alleen als gebiedende eisch met 't oog op de leerlingen die de M.U.L.O. School doorloopen hebben, maar niet minder ook uit Zendingsoogpunt bezien, zijn Chr. Middelb. Scholen dringend noodig. Wie zal zeggen, van hoeveel invloed Chr. Middelb. Onderwijs kan zijn op de hoogere kringen van 't Inl. volk en via deze weer op 't volk in 't algemeen?

Tot 1916 was de H.B.S. de eenige onderwijsinrichting, die in Indië voor Inlanders den weg ontsloot tot universitaire opleiding. Na dien kwam de A.M.S. met als „onderbouw" de M.U.L.O. Te Djokja bestaat reeds een aantal jaren de Wiskundige Afdeling der Alg. Middelb. School en gezien 't groot aantal leerlingen, voorziet ze zeker in een bestaande behoefte, al zal ook zeker door 't

ontbreken eener H.B.S. dit aantal extra groot zijn. Een groot aantal leerlingen eindigde daar reeds de studie om over te gaan naar de Technische Hoogeschool te Bandoeng. Een andere afdeling der A.M.S. vindt men te Bandoeng, de Westersche Literaire, doch deze telt slechts weinig leerlingen. Een Oostersch Litt. Afdeling is tot nog toe niet opgericht. Midden-Java, met zijn specifiek Javaansch cachet is voor een Middelfbare School die Oostersch is georiënteerd de aangewezen plaats.

Stellig zou een dergelijke onderwijsinrichting in Christelijken geest voor de Zending van zeer groote betekenis kunnen zijn.

Ook kwam ter sprake de mogelijke op-richting eener Chr. H.B.S. Subsidie bepalingen voor Bijzondere H.B.S.-en bestaan er reeds. Zeer zeker is op Midden-Java ten Zuiden voor zulk een onderwijsinrichting de kans van slagen zeer groot.

Bepaalde besluiten over een en ander konden nog niet genomen worden, doch een commissie van vijf leden werd gevormd, om een rapport hierover samen te stellen, zoodat mogelijk op een volgenden schooldag de plannen meer vaste vormen kunnen aannemen.

De Commissie bestaat uit de B.B. Dr. v. Adel, Ds. Bakker, H. Evers, Ds. Pos en G. Vink.

Met groote belangstelling zien wij het rapport dezer Commissie tegemoet.

Ontleend aan 't Ind. Kerkblad.

W. B.

KORTE BERICHTEN.

Mevrouw Krijger-Hasper.

Er zijn in het gezin van Ds. L. P. Krijger te Karoeni zorgelijke dagen doorleefd. Mevrouw was krank. Volgens medisch advies moest zij zich stellen onder chirurgische behandeling. Soemba biedt daarvoor nog geen gelegenheid. Ds. L. P. Krijger was dus noodzaak met Mevrouw naar Java te gaan. De drie oudste kinderen zijn op Soemba gebleven; alleen de kleine Bram hebben zij meêgenomen. Mevrouw is behandeld door Dr. Verhagen in het Zendingshospitaal te Solo. Volgens de laatste berichten is het alles ten goede gewend. De Heere heeft de gebeden verhoord. Mevrouw mocht het hospitaal reeds weer verlaten.

„Soemba”, Maandblad.

Deputaten voor de Zending op Soemba spraken in hnu vergadering van 12 Sept.

j.l. uit, dat zij vooralsnog aan het nieuw verschenen maandblad „Soemba” geen steun kunnen verleen, omdat zij over die zaak nog in correspondentie zijn met de vergadering van missionaire Dienaren op Soemba.

Dr. K. P. Groot.

Den 13 Sept. j.l. is Dr. K. P. Groot met zijn gezin van Solo in Holland aangekomen.

Aan boord was één der kinderen krank geworden. De laatste 14 dagen moesten aan boord doorgebracht in het hospitaal. Maar gelukkig had de ongesteldheid een gunstig verloop.

Gedurende zes jaren heeft Dr. Groot als missionair arts te Solo zwaar gewerkt. Het was soms te veel, wat hij doen moest. Mogelijke welverdiende rust in Holland hem sterken om het volgend jaar weer met vernieuwde kracht terug te keeren tot zijn zoo bijzonder gezegenden arbeid.

Zijn adres is thans: Enkhuizen, Huize Streeklust.

Lantaarnplaatjes.

We vestigen nog eens de aandacht op de lantaarnplaten, die men liefst minstens twee weken vóór men ze gebruiken wil, moet aanvragen bij Mej. N. P. de Gaay Fortman, Galileïstraat 16, 's-Gravenhage. Er is geen lantaarn bij, wel een beschrijving. De platen worden gratis ten gebruike gegeven, maar 't is gewoonte, dat er op zoo'n avond een collecte voor Scheurer's Hospitaal wordt gehouden. In een bijzonder geval kan wel eens van deze gewoonte worden afgeweken.

Benoemingen.

Tot onderwijzers bij het bijzonder onderwijs te Solo zijn benoemd de heeren: **L. Broersma** te Sexbierum; **J. Postma** te Wommels en **C. W. Tober** te IJmuiden.

Algemeene Zendings-conferentie.

De Algemeene Ned. Zendings-Conferentie wordt van Maandag 27 tot Woensdag 29 October te Amsterdam gehouden. Lag het ten vorigen jare in de bedoeling om, in verband met het Regeeringsjubileum van H.M. de Koningin, een overzicht te geven van den groei van het Zendingswerk gedurende de afgelopen 25 jaren, thans is het doel een overzicht te geven van den huidige stand van het Zendingswerk en de eischen, welke het in de naaste toekomst zal stellen.

Na het openingswoord van den nieuwen voorzitter, den heer L. J. van Wijk, zal de heer H. J. Eggink, zendeling-leeraar te Pargaroetan, des Maandagsavonds spreken over het zendingswerk in de zuidelijke Bataklanden op Sumatra.

Dinsdag 28 October zal Ds. Joh. Rauws, Zendingsdirector te Oegstgeest, een overzicht geven van het zendingswerk in Oost- en West-Indië.

Prof. Dr. Julius Richter, van Berlijn, zal den huidige stand der Mohammedanen-zending bespreken.

De heer F. J. F. van Hasselt, zendeling-leeraar op Nieuw-Guinea, zal meer in het bijzonder het zendingswerk op de Buitengewesten behandelen, en de heer H. Bielke de behoeften van het werk in Suriname.

Woensdag 29 October zal de heer H. J. W. A. Meyerink, directeur der Chr. Holl. Inl. Kweekschool te Solo, de vraag beantwoorden, wat op het onderwijsgebied moet en kan gedaan worden, waarna Prof. Richter zal voortgaan met zijn onderwerp.

Des namiddags bespreekt Ds. B. J. C. Rijnders, zendingsdirector, dan wat hier te lande ten behoeve der Zending kan en moet worden gedaan.

Dr. W. G. Harrenstein, Geref. pred. te Amsterdam, spreekt het slotwoord.

Voor de drie avonden wordt een bijzonder program uitgewerkt door den Amst. Hulpraad voor Zendingsstudie. Het ligt in de bedoeling een zendingsavond te organiseren voor de jeugd, voor de rijpere jeugd en voor volwassenen.

Het Christendom in Britsch-Indië.

Het aantal christenen in Britsch-Indië bedroeg in 1921: 4.885.702 (de statistiek is eerst kortgeleden openbaar gemaakt). Van deze zijn 287.000 Europeanen, rond 400.000 Syrische christenen (zoogenaamde Thomas-christenen), verder 1.847.642 Roomsche Katholieken en 2.350.991 Evangelische christenen. De Protestantse zending heeft er 12.699 lagere scholen, 113 kostscholen, 280 middelbare scholen enz., in totaal 13.538 scholen. In 670 ziekenhuizen en asylen van verschillende soort dienen 98 mannelijke en 164 vrouwelijke buitenlandsche artsen alsmede 650 ziekenverplegers. In dienst der zending staan verder ook nog 64 asylen voor melaatschen.

Het Christendom in Japan.

Een Christen-Japanner schreef een artikel in „Evang. Missionsmagasin”, waaraan het volgende is ontleend:

Sedert den wereldoorlog schijnt het Christendom in Japan tot stilstand gekomen te zijn. Erger nog, er zijn zelfs teekenen van teruggang merkbaar.

De scholen voor opleiding van predikers worden weinig bezocht. Toen in de oorlogsjaren de economische toestand van Japan zeer gunstig was, zijn veel kweekelingen in den handel overgegaan, om meer geld te kunnen verdienen.

Het kerkbezoek is sterk verminderd. Soms ziet men 5 of 10 menschen, waar plaats is voor 100. Daar er gebrek is aan arbeiders, heeft één Evangelist soms vele kerken te bedienen.

Het algemeene oordeel der zendelingen is zóó pessimistisch, dat eenige Engelsche zendingsgenootschappen reeds het werk in Japan hebben opgegeven en de zendelingen terugroepen.

Naar de nieuwste statistiek in een Amerikaansch tijdschrift zijn er nu in Japan 54 zendingsvereeningen, 1594 zendelingen, 4667 inlandsche predikers en evangelisten, 273 zendingsposten met 2519 buitenposten, 1615 kerkelijke gemeenten en 191341 deelnemers aan het Avondmaal (de Katholieken medegerekend 350000). Er zijn 5 christenen op 1000 Japanners.

Geen enkel eerlijk Japanner zal loochenen, dat het Christendom veel voor Japan heeft gedaan.

Het zendingsfeest op Raaphorst.

Het Christ. Nat. Zendingsfeest, dat sinds den wereldoorlog dit jaar weer voor het eerst is gehouden, is uitnemend geslaagd. Niet minder dan 7000 feestgangers waren opgekomen naar het mooie landgoed Raaphorst, door H. M. de Koningin bereidwillig afgestaan voor het houden van deze groote Zendingssamenkomst.

Er is met groote aandacht en blijkbaar met veel genot naar de sprekers geluisterd.

De collecten bij de verschillende spreekebeurten gehouden, hebben ruim f 3200 opgebracht. Hieronder was een bankbiljet van f 1000. Deze collecten zijn niet bestemd voor de exploitatie van het Zendingsfeest maar komen geheel ten goede van de Zending.

Zendingsweek.

Het stemt de besturen van de te Oegstgeest samenwerkende 6 Zendings-corporaties tot groote dankbaarheid, dat de belangstelling voor den zendingsarbeid toeneemt.

Om concentratie van aandacht en belangstelling te bevorderen, om de voor het werk benodigde gelden bijeen te brengen (voor dit jaar is nog ongeveer f 500.000 noodig)

bereiden deze Zendingsbesturen ook dit jaar weer een „Zendingsweek” voor.

Een „week van gebed, toewijding en offer”.

Vastgesteld werd de week van Zondag 23 Nov. t.e.m. Zondag 30 November. Zij eindigt op den Zendings-Zondag, welke ditmaal bijzondere aandacht verdient, omdat het is een dag van algemeen gebed voor de wereld-Zending.

LEESTAFEL.

Het Geestesleven der Natuurvolken door H. Kluin, met een inleidend woord van Dr. Alb. C. Kruyt, uitgegeven bij N. V. de Zendingsboekhandel te 's-Gravenhage, geb. f 2.60.

Een veelszins uitnemend boek, dat metterdaad onze zendingsliteratuur verrijkt.

Naar Dr. Kruijt zegt, bedoelt dit boek: *een duidelijk beeld te geven van het godsdienstig denken der Heidenen in onze Oost-Indische Koloniën en elders*. En volgens het oordeel van dezen geleerde, is Ds. Kluin hierin wel geslaagd. En metterdaad laat Ds. Kluin niet slechts het denken, maar heel het geestesleven der natuurvolken, bepaaldelijk het godsdienstig leven ons in zijn boek zien. De resultaten der nieuwste onderzoekingen op dit gebied zijn hier verwerkt. Wij zijn den schrijver, die blijkbaar zelf op positief Christelijk standpunt staat, zeer dankbaar voor den veelomvattenden arbeid die hij aan dit boek heeft besteed.

Het heeft ons echter wel bevreemd, dat hij, naar het schijnt, geen gebruik heeft gemaakt van wat Ds. D. K. Wielenga in de „Macedoniër” over de Soembaneezen schreef. Terwijl hij tal van bekende en onbekende schrijvers aanhaalt, wordt Wielenga zelfs niet genoemd, ofschoon deze naar het oordeel van mannen als Dr. Kruijt terdege meelt onder de kenners van de natuurvolken en ook heel wat heeft geschreven.

Toch bevelen wij gaarne dit boek aan. Wie over de Zending wat meespreken wil, kan dit boek niet missen. Het moet een plaats hebben in de Zendingsafdeeling van elke bibliotheek. Het gewaad waarin het verscheen is welverzorgd, de druk is helder, de plaatjes zijn duidelijk en de prijs is billijk.

„De dankbaarheid van den dieenaar van het Evangelie bij het terugzien op zijn arbeid.”

Een preek van Dr. v. Es te Leeuwarden, over 1 Thess. 2 : 13, uitgesproken bij de

herdenking van zijn vijf-en-twintig-jarig ambtsjubileum en uitgegeven bij B. B. Westerhuis.

Goed geslaagd, zoowel het persoonlijk woord als de schriftverklaring, ook het bijgevoegd portret van den schrijver.

Zalig de dooden, die in den Heere sterven; een muziekstuk, uitgegeven bij Oosterbaan en Le Cointre te Goes, f 0.40.

Gaarne vestigen we de aandacht op dit stuk, dat reeds zijn 4e druk beleefd. Meermalen hoorden we het door muziekkenners prijzen.

„Op den Uithijk”.

Dit is een nieuw Christelijk tijdschrift voor het gezin. De lijst der medewerkers is zeer respectabel. Bekende en gevierde schrijvers hebben hun naam aan dit blad verbonden. De titel teekent het doel. Het wil ons naar alle kanten doen uitkijken en doen genieten en bewonderen. De opzet is zeer breed.

Het eerste No. doet het heel goed. De inhoud is rijk. Enkele artikelen zijn superieur. De illustraties konden echter veel beter zijn.

Of de „Zending” in dit nieuwe tijdschrift ook een plaatsje krijgt, weten we niet.

Voor den prijs van f 2.25 per kwartaal ontvangt men tweemaal per maand een No. van 32 blz., groot formaat in stevigen omslag. Dus heel wat.

De uitgave wordt bezorgd door Gebr. Zomer en Keuning te Wageningen.

GIFTEN.

Ontvangen voor 't jubileum Petr. Hospitaal vanaf 1 Juni tot einde Augustus 1924:

Door Mej. Sch. te A. f 128; Kerk Sch. f 10.38; Opbrengst prikk. te R. f 3; Door Mej. v. d. B. te R. van de lezers van „Onze Zending” f 66.69; Kerk T. f 8.42; Kerk E. f 12.09½; Mej. d. G. te V. f 1.25; Kerk te G. f 38.63; Kerk te M. f 5; Kerk te B. f 42; Opgebracht door kindr. Chr. School te W. f 7.05; Kerk te M. f 10; A. v. G. te R. f 2.50; Door Ds. Schu. te B. van Kerk te H. f 9.50, prikk. f 5.05, Wed. v. R. te N. f 2.50, af onk. f 2.50, totaal f 16.95; den Heer A. de K. te H. f 12; Merk M. f 2.50; Kerk L. f 25; N. te A. f 100; Opbr. prikk. te IJ. f 7.55; Kerk te D. f 3; Kerk te E. f 1.96; Kerk te N. f 22.13; Kerk te N. den B. f 25.52; Nagekomen giften te G. f 9.48; Kerk U f 25; Naaikrans „Trijfena” te 's-G. f 50; door Mej. G. te 's-Gr. f 6.50; gevonden i. d. coll. te V. f 9.90; Uit 't busje Da Costasch. te R. f 30.87½; N. N. f 10; gecoll. in de H. Kerk te A. f 1; Kerk te Ten P. f 35; door Mej. W. te L. gift f 10, kleinere giften f 3, totaal f 13;

Kerk te H. f 75; Kerk te B. f 97.01; Mevr. R. te W. f 10.; van Mej. v. d. B. te R. van de lezers van „Onze Zending” 2e helft f 24.73; Kerk te R. f 14.25; Zr. A. P. P. te R. f 2.50; door Ds. Schu. te B. van N. N. f 10; Kerk G. f 23.03; Kerk T f 9.35; Kerk de G. f 26.14; door Mej. v. S. te W. f 0.50; Kerk te S. f 2.50; S. G. te L. f 3; Kerk te B. f 29.30; Zendingskrans te L. f 10; gift door „De Standaard” f 5; H. H. te R. f 1; Ontv. door Mej. v. d. B. te R. f 26.17; Kerk te L. f 23.39; Kerk te D. f 18.50; Kerk L. f 2; Kerk G 2e maal f 10; M. v. d. L. te Sch. f 5; Mej. D. Z. te B. f 10; Kerk te K. f 5; F. T. te R. f 2.50; W. B. te T. f 1; door Mej. S. te A.: N. N. f 5, D S. f 2.50, v. d. heer M. K. f 1, J. B. f 0.50, dankoffer N. N. f 10, G. v. H. f 1, Mevr. A. M. D. R. f 2.50, R. v. H. f 2.50, coll. uit H. f 4.50, tot. f 29.50.

Van Juni tot eind Aug. Totaal f 1288.75.

J. G. SCHEURER.

Ontvangen voor de Gen. Kas der Zending.

Van Henk Jansen te Ermelo f 8.22. Van S. Steensma te Dokkum f 10. Door G. J. v. d. Nee van de kinderen der 3e klas Christ. School te Elburg f 6. Extra collecte van de Geref. Kerk te Valtermond f 22.23. Van idem te Sloterweg f 10. Een halve collecte Christ. Reisgezelschap te Londen f 7.55. Door Dr. J. Hania van Antonia Vogelsang te Geldermalsen aan $\frac{1}{2}$ centen f 1.25. Uit het busje van Harm Smit te Schokland f 7.70. Uit het Zendingsbusje der M.U.L.O.-school te Rotterdam, hoofd L. J. Allaart, f 30.

Zaandam, 23 Sept. 1924.

W. BREUKELAAR.

Voor Djocja.

Van de Geref. Kerk te Oostzijde f 335. Sloterweg f 120.05. Wormerveer f 68.11 $\frac{1}{2}$. Zandvoort f 220. Krommenie f 77.56. Haarlem f 2200. Koog Zaandijk f 87.70 $\frac{1}{2}$. Hoofddorp f 150. Van N. N. te Bloemendaal voor het dankoffer Petronella Hospitaal f 100 en K. te Z. voor idem f 1.

W. BREUKELAAR.

Ontvangen uit de busjes van: Drika Helminck f 10.97 $\frac{1}{2}$; Wed. Wissink f 50.11; Lina Lammers f 7.81; Herm. Linnes f 12.35 $\frac{1}{2}$; Dirk Schutter f 19.62; Bart Groenveld f 1.54; Herm. Berendsen f 11.01; Wim Huismans f 12.56 $\frac{1}{2}$; Mina Somsen f 9.94 $\frac{1}{2}$; Joh. Zilvolde f 3.98 $\frac{1}{2}$. Doetinchem.

D. HORST.

Zending Geref. Kerken op Soemba.

Dr. Dee te Dwingeloo, gev. i. d. coll. 2 m. f 2.50 en schoolbusje f 11.34 $\frac{1}{2}$, totaal f 16.34 $\frac{1}{2}$; Dr. Steenhuis te Loppersum, busje van de jongejufr. P. W. f 10.20; J. E. Smid te Winschoten, deel coll. Ned. Evang. Zend. feest f 65; Ds. Gerber uit Harderwijk gev. i. d. coll. f 2.50, Zendv. f 25.29, totaal f 27.79; uit Veenhuizen v. d. Zendv. f 25.31; uit Zuidlaren voor de Kerk te Waingapoe f 33.03 $\frac{1}{2}$; A. Blaak te Sappemeer, v. d. Zendv. f 41.92 $\frac{1}{2}$; Dr. Meijering te Delfzijl, van br. F. R. f 2.— coll. bruiloft f 7.—; Dr.

Smitt coll. Classic. Zendingsdag Assen in 't Laarwoud f 53.29; R. v. Til te Leek halve coll. Zend. feest te Nietop f 30.50; Ger. Kerk te 't Zandt, gev. in de coll. f 1.—; J. A. Delhaas te Groningen, School Leliestr. theelood enz. f 18.65; J. W. Zwartsenberg te Wetsing-Sauwerd, busjes in de Kerk f 42.68; Jonged. v. t. Nieuw Dordrecht f 25 Schoolk. f 5 is f 30; A. Plender te Kamperveen, busjes 1ste halfjaar f 30.40 $\frac{1}{2}$; Ds. Lammertsma te Appingedam, gev. in de coll. van een zuster der Gem. f 25.—; J. Wildvank te Delfzijl, busje 56.90, coll. 30 j. bruil. van. J. v. d. Glas f 3.10 is f 60.—; H. Vogelenzang te Boerakker v. d. Zendv. f 20.—; E. v. Dijken te Groningen, Gezond. bij br. Kleine f 5.—; L. Admiraal te Hasselt, bijdragen f 20.89; J. Stoter te Hoogveen, v. d. Zondagsch. te den Waarder Hollandscheveld f 12.55; J. Wolting te Gees, gev. i. d. coll. f 7.50; E. Delhaas te N. Buinen, busjes f 39.10; Ds. Bakker te Lutton, busje Augustus f 19.— zijn huisbusje voor de kerk te Waingapoe 3.— is f 22.—; Ds. Uytendhout te Coevorden, bijdragen f 46.26; A. v. Eerden te Garrelsweer, bijdragen f 20.—; Dr. Dee te Dwingeloo, voor een kerk te Waingapoe f 24.—; J. Top te Leek, busje Jongelv. f 2.10; Ds. v. Goor te Groningen, zijn catechesatiebus f 13.—; Ds. Schoemakers te den Ham, gev. i. d. coll. 10.— busje van school te Marle f 10.70 is f 20.70; Ds. Neerken te Schoonoord, coll. op een bruiloft f 6.25; J. Sloots Hzn. te Gasselter-Nijveen, gev. i. d. coll. f 6.—; P. T. te B. f 50.—; K. Gaal te Steenwijk, busje v. G. Nijenhuis f 8.23; J. Brouwer f 7.86 $\frac{1}{2}$; A. Piert f 6.05; A. Bijkker f 13.88; A. Talen f 1.91 $\frac{1}{2}$; N. Ketel f 8.35; S. Pal 5.92; G. Ruiter f 10.— is f 61.21, Ds. Ploos van Amstel te Havelterberg f 2 v. br. 1 nag. Soembaw. f 1.50 en 0.25, van K. f 5 is f 71.96; Mej. J. Mulders te Meppel een gift f 4.90; Ds. Verry te Hardenberg, busje van Mej. Louise Wamelink f 100.—; Jongedv. te Zuidwolde (Gron.) f 7.—; Ds. Duursema te N. Amsterdam, briefvenbus f 2.50, bruiloft R. A. f 3.25, busje Jonged. v. f 7.40 is f 13.15; uit Zweelo, gev. in de coll. f 9.95 en f 5 en f 2.50 is f 17.45; J. de Witte te Vriezenveen, van de kinderen der school Westeinde f 10.—; Mej. G. Haan te Groningen, 2 m. d. l. Stut. Kinderzend. v. f 190.—; Mej. H. Ronner te Oostwold (Old.) v. d. Jonged. v. f 5.—; Chr. Vrouwenv. te Leek f 5.50; Mevr. Goeree-Bakker te Wagenborgen, Kinderzendv. 't „Mosterdzaad” f 30.—, blinde Tine f 1.50 is f 31.50

Schoonoord Soembaweek f 90.—; Blokzijl Pinkstercollecte plus 100 h. c. f 44.34; N. Dordrecht, idem f 67.25; Appelscha, idem f 25.57; Harderwijk, idem f 40.84; Hoogersmilde, idem f 51.39 $\frac{1}{2}$; Roden, idem f 62.34 $\frac{1}{2}$; Nieuwland, idem f 29.06; Zoutkamp, idem f 62.03; N. Beerta, idem f 19.30.

Groningen, 22 Sept. '24,

Heeresingel 34.

J. DUURSEMA,
Quastor.

HET ZENDINGSBLAD

VAN DE

GEREFORMEERDE KERKEN IN NEDERLAND

En dit Evangelie des Koninkrijks zal in de geheele wereld gepredikt worden tot een getuigenis allen volken.

Matth. 24 : 14a.

REDACTIE-ADRES: Ds. W. BREUKELAAR, ZAANDAM.

ADMINISTRATIE-ADRES: DRUKKERIJ „VADA”

GEBR. ZOMER & KEUNING - WAGENINGEN.

HET BLAD VERSCHIJNT IN HET MIDDEN VAN ELKE MAAND.

ABONNEMENTSPRIJS PER JAAR f0.84 FRANCO PER POST.

BIJ GETALLEN AAN ÉÉN ADRES BOVEN 3 EX. f0.72 FR. P. P.

INHOUD:

Niet door kracht noch door geweld. — Een zilveren jubileum. — Van Zendingsaangelegenheden: Moehammedijah; Keucheniuschool; Christ. Holl. Inl. Kweekschool; Nog een onderscheiding. — Soemba. — Bij de foto: Het verhaal van Kasimin. — Groedjoegan. — Een brief van Ds. K. van Dijk. — De arbeidsakker in Banjoemas. — Een brief van Dr. H. A. v. Andel. — Een brief van Tj. v. Dijk. — Uit de school geklapt. — Een bedevaart naar Mekka. — De uitbreiding van het Petronella-Hospitaal. — De Zendingsconferentie te Lunteren. — Ingezonden. — Korte berichten. — Leestafel. — Giften. — Adressen.

ELECTRISCHE DRUKKERIJ „VADA” — WAGENINGEN.

Niet door kracht, noch door geweld.

Zach. 4 : 6. Toen antwoordde hij en sprak tot mij, zeggende: Dit is het woord des Heeren zeggende: Niet door kracht noch door geweld maar door mijn Geest zal het geschieden, zegt de Heere der heirscharen.

Zerubabel was door den Heere geroepen den tempel te Jerusalem te herbouwen. Er waren vele tegenstanders, die dien herbouw wilden beletten. Zerubabel liep gevaar het werk te staken en zich aan lijdelijk stilzitten over te geven, omdat hij tegenover de macht der tegenstanders geen macht kon stellen. Met uitwendig geweld kon hij hun geweld niet keeren.

De Heere bemoedigde hem door den profeet Zacharia, wien Hij in het gezicht van den gouden kandelaar en de twee olijfboomen getoond had, dat en hoe Hij zelf den herbouw des tempels zou voltooien tot beschaming der vijanden. Op de vraag toch van den profeet naar de beteekenis van dit gezicht, gaf de engel hem ten antwoord: „dit is het woord des Heeren; niet door kracht noch door geweld maar door mijn Geest zal het geschieden, zegt de Heere der heirscharen.”

Zoo bleef het alle eeuwen door, zoo blijft het ook nu in den arbeid tot den opbouw van de gemeente van Christus en de komst van het Koninkrijk Gods. God doet dit, maar gebruikt daartoe menschen als instrumenten in Zijn hand. Gebruiken de vijanden van God en Zijn rijk uitwendige macht, om dat werk te verijdelen, de Heere stelt daar tegenover geen uiterlijke macht, maar gebruikt menschen, die in zich zelf zwak zijn. Hij bezielt en bekwaamt hen door Zijn Geest, die hen moed en kracht geeft om, in weerwil van allen tegenstand, in het werk te volharden. Zij werken en God geeft den zegen op hun werk.

„Door mijn Geest zal het geschieden.” Dit staat niet tegenover het werk van Zerubabel en van de dienaren in Zijn Koninkrijk, zooals de geestdrijvers en de valsche lijdelyken zeggen, maar tegenover kracht en geweld. Gods woord leert geen geestdoodend stilzitten en niets doen alsof prediken en evangeliseeren onnut menschenwerk ware.

De Heere liet Zerubabel zeggen, dat hij, ziende op den tegenstand der vijanden en het moeilijke van het bouwen van den tempel, het werk niet mocht staken maar ijverig moest volharden.

De Heere roept ook nu tot den Zendingsarbeid. Wij zullen te ijveriger daartoe medewerken, naarmate wij verstaan, dat Hij door Zijn Geest het zaad des Woords zal doen ontkiemen en vrucht dragen en dat Hij ons gebruiken wil dat zaad te zaaien. Het moet ons een voorrecht en een eere zijn, dat wij dit werk mogen doen.

Verstaan wij het woord: niet door kracht noch door geweld maar door mijn Geest zal het geschieden, dan zullen wij vertrouwen op Hem, die tot de vervulling van de Zendingstaak ons roept.

Letten wij op de vrucht van den Zendingsarbeid, dan moeten wij blijmoedig daarin medewerken, omdat die vrucht ons zegt, dat de Heere door Zijn Geest de harten voor het evangelie opent, ook de harten van hen, van wie men wel eens zich afvroeg, of zij wel voorwerpen van de Zending waren. De vraag is wel eens gesteld of het niet beter ware den arbeid samen te trekken onder de Heidenen, omdat de Mohammedanen schier niet te bereiken waren met het evangelie.

Zoo denkt men nu niet meer. De Heere heeft getoond, dat wij tegen-

over de macht en het geweld van den fanatieken Mohammedaan geen macht hebben te stellen. Hij opent door Zijn Geest zijn hart en vraagt van ons dat wij hem niet minder dan den Heiden het evangelie brengen.

Zoo zij ons werk voor de Zending in het vertrouwen op den Heere die ons er toe roept en Zijn belofte er aan toevoegt, dat het door Zijn Geest zal geschieden.

Z.

S.

Een zilveren jubileum.

Deputaten der Gen. Synode voor de Zending onder Heidenen en Mohammedanen zijn niet gewoon van hun vergaderingen een dusgenaamd „Kort verslag” te publiceeren.

Van hun laatste vergadering echter, gehouden op 15 en 16 October i.l., wilden de Broeders, dat althans eenige mededeeling zou geschieden.

Die vergadering toch droeg een eenigszins feestelijk karakter.

Het was nu 25 jaar geleden, dat door de Gen. Synode van 1899 de nieuwe orde van zaken in onze Zending ingeluid werd, waartoe de Synode van 1896 reeds de grondslagen had gelegd. En een nieuw college van deputaten werd benoemd, dat sinds dien de Zending der Geref. Kerken dienen mocht. En dit feit mocht niet onopgemerkt blijven.

Er was temeer reden, om het te gedenken, omdat er van de tien toen benoemde Broeders althans nog twee in onzen kring waren overgebleven, en die dus ook zelf hun zilveren jubileum als deputaten vieren mochten.

Van de andere toen benoemde Broeders daalden de meesten reeds ten grave. Nog laatstelijk, ruim twee jaar geleden, onze beminde praeses, Br. H. Dijkstra, dien we zoo gaarne nog in ons midden hadden gezien, om met ons de goedertierenheden des Heeren te gedenken. Echter nam de Heere ook hem van ons weg en moest zijn zetel door een ander worden ingenomen.

Overgebleven waren ons alleen de Broeders **Ds. W. Breukelaar** en **Dr. J. Hania**, gedurende al de 25 jaren van hun deputaatschap onze trouwe en ijverige scribae (eerstgenoemde bovendien onze Penningmeester) en die als zoodanig, ik mag wel zeggen, verreweg het meeste en zwaarste werk hebben gedaan. Ook voor hen zeker een oorzaak van dank aan den Heere, die tot dezen dienst al die jaren hen bekwaamde, doch niet minder voor ons, die van nabij weten wat wij aan hen vooral te danken hebben.

In Bazuin en Heraut werd daarop reeds gewezen. Maar in den eigen kring van Deputaten vooral werd dat diep gevoeld. En het lag voor de hand, dat wij daaraan in onze najaarsvergadering uiting wilden geven.

Dat geschiedde allereerst bij monde van den tegenwoordigen praeses, als hij in hartelijke toespraak de beide jubileerende Broeders feliciteerde en hen dankte voor al den arbeid, dien zij met zooveel toewijding en trouw in den dienst onzer Zending hadden verricht.

Zulk een arbeid naar verdienste te beloonen, was niet mogelijk, werd ook niet gevraagd of verwacht, dat wisten wij. Trouwens geldt in den arbeid voor het Koninkrijk Gods alleen het genadeloos des Heeren, en dat is genoeg. Zelfs een blijk van **waardeering** kon hier moeilijk gegeven, want wie schat de waarde van een toewijding als hier zoovele jaren werd ten beste gegeven?

Maar althans een **gedachtenis**, zoo meenden we, mocht toch niet achterwege blijven. En met aller hartelijke instemming bood de praeses hun zulk een „gedachtenis” aan, en wel in den vorm van een standaard-boekwerk over ons Ned.-Indië, waarvoor zij zooveel hadden gedaan en, naar we hoopten, ook verder nog zouden mogen doen in 's Heeren gunst.

Blijkbaar was het den Broederen een verrassing, waarop zij niet hadden gerekend. Doch een verrassing die gelukkig in den smaak viel en met dank werd aanvaard.

Vele hartelijke woorden werden nog gesproken; in de pauze vooral, toen de praeses daarvoor meer ruimte kon geven.

En met blijden dank aan onzen God voor Zijn rijke zegeningen gingen we straks uiteen, niets liever begeerende, dan Hem en Zijne zake te dienen, zoolang het Hem behaagt ons de dagen te verlengen en in Zijn dienst ons te gebruiken, Zijn Naam ter eer.

Namens deputaten voornoemd,

J. D. v. d. MUNNIK,

Praeses.

Van Zendingsaangelegenheden.

„Moehammedijah”.

Moehammedijah is de naam van eene vereeniging die zich ten doel stelt den Islam te verbreiden. Het is aan de voormannen onder de Mohammedanen niet ontgaan wat groote kracht de Zending ontplooit, niet het minst ook door goed onderwijs, verspreiding van lectuur en het verleenen van medische hulp. Men heeft wel opgemerkt, dat dit een diepen indruk maakt op de bevolking. Dit is één der redenen, die er toe geleid hebben eene vereeniging te stichten onder den naam van Moehammedijah. Het doel is, tegenover de Zending met alle kracht het Mohammedanisme te bevorderen. Zij volgt daarbij echter in velerlei opzichten dezelfde methode als de Zending.

Enkele maanden geleden is men op Midden-Java begonnen met de uitgave van een maandblad ter bestrijding van het Christendom, terwijl er ook door Moehammedijah scholen worden opgericht. De actie, die deze vereeniging voert, is den laatsten tijd zeer levendig. Gedurig komen de helpers en colporteurs, die in den dienst der Zending arbeiden, uit de désa's terug met de mededeeling, dat zij bestreden zijn door leden van de Moehammedijah.

Voorts is er uit Britsch-Indië te Djokja aangekomen een Mohammedaansch geleerde, die speciaal is opgeleid voor de bestrijding van het Christendom. Zijn plan is te Djokja te blijven, want Djokja is een zeer belangrijk centrum van het Javaansche leven. Eigenlijk is hij, naar Dr. F. L. Bakker ons meldde, geen orthodox Mohammedaan, maar behoort hij tot de meer moderne Moehammedijah-beweging in Voor-Indië, die tracht den Islam te moderniseeren en in velerlei opzicht van den orthodoxen Islam afwijkt. Door zijn kennis heeft deze geleerde echter heel wat invloed. Door bemiddeling van Dr. H. Kraemer, die vanwege het Ned. Bijb. Genootschap te Djokja is ter bestudeering van het Javanisme, is Dr. F. L. Bakker met hem in aanraking gekomen. Sinds dien komt hij geregeld Dr. Bakker bezoeken en spreken zij met elkander over Islam en Christendom.

Het is alleropmerkelijkst, dat de Islam zelf den laatsten tijd op onderscheidene wijze tracht met het Christendom in aanraking te komen. Vroeger werd dat altoos zoo sterk mogelijk gemedend. Thans is het juist omgekeerd. Dit teekent, dat er beweging is in den Islam. En het spreekt van zelf, dat het Christendom de aanraking met den Islam niet mag ontvluchten. Het kruis gaat niet op zij voor de halve maan van Mohammed.

Op verzoek van de Moehammedijah zelf zijn er in Augustus weer samensprekingen begonnen over den godsdienst tusschen vijf leden van die vereeniging en vijf leerlingen van de Opleidingsschool te Djokja onder de leiding van Ds. D. Bakker. Die samenkomsten moeten bijzonder interessant zijn. Het spreekt van zelf, dat de besprekingen, die daar worden gehouden slechts betrekkelijke waarde hebben. Maar 't ligt tevens voor de hand, dat Ds. D. Bakker de uitnodiging daartoe niet wilde afwijzen. En zij hebben dit groote nut, dat zij zeer dienstig kunnen zijn om aan die Mohammedanen betere voorstellingen te geven van wat het Christendom is. Hunne begrippen en meeningen omtrent het Christendom zijn veelal zoo volstrekt onjuist.

Wel doet er zich echter bij die samensprekingen een zeer droef verschijnsel voor. Het Christendom wordt meestal door die Mohammedanen bestreden met argumenten, die zijn ontleend aan de moderne Westersche theologie en aan de moderne Bijbelcritiek. Is het niet verschrikkelijk, dat daar op Java de Mohammedanen het Christendom tegenstaan met de wapenen, die moderne theologen in Europa hun hebben geleverd. Zij bestrijden fel de goddelijkheid der Heilige Schrift en zij doen het met al de drogredenen der Westersche Bijbelcritiek. Het is diep treurig, dat onze Zendingsmannen tegenover de meer ontwikkelde Mohammedanen den Bijbel moeten verdedigen tegen de critiek, die zoogenaamde Christenen op den Bijbel hebben geoefend.

Toch is het goed, dat de Moehammedijah-beweging en de Zending met elkander in aanraking komen. Onder den zegen des Heeren kan ook dit een middel worden voor de uitbreiding van het Christendom op Midden-Java.

Keucheniuschool.

De werkzaamheden aan de Keucheniuschool — zoo deelde de directeur Br. Koelewijn mede — gaan geregeld voort. Het aantal leerlingen blijft vrijwel op dezelfde hoogte. In het verlopen half jaar verliet één leerling de school, omdat het hem niet langer beviel. Drie andere leerlingen moesten uit de eerste klas worden afgeschreven wegens te geringe aanleg voor de studie. Het aantal leerlingen bedraagt nu nog 82. Met het oog op de te verwachten behoefte aan onderwijzers, die deze opleiding hebben genoten, is dit voor het Zendingsterrein onzer Kerken op Java wel voldoende. Daarbij komt, dat de Regeering niet meer dan voor 80 leerlingen subsidie verleent. Deze subsidie be-

draagt volgens de „Subsidieordonnantie voor opleiding van Inlandsche leerkrachten”, die dit jaar in werking is getreden;

a. 100 pCt. voor de kosten van levensonderhoud der leerlingen wier aantal door den Directeur van onderwijs en eeredienst wordt bepaald;

b. 75 pCt. van de overige noodzakelijke uitgaven (levensmiddelen, bedienden, verlichting enz.) voorzover die bedragen niet overschrijden de sommen welke voor dezelfde doeleinden van Landswege gemiddeld per leerling worden uitgegeven aan eene gelijksoortige Gouvernements opleidingsschool.

Waarschijnlijk zal, te beginnen met Januari e. k., aan de Keuchenius-school een opleiding worden verbonden voor onderwijzers ten behoeve van de volksscholen.

Het diploma, dat de leerlingen der Keuchenius-school bij hun met gunstigen uitslag bekoonde eindexamen ontvangen, verleent hun het recht om te worden geplaatst aan een school 2e klas, ook wel *standaard school* genoemd. Het type van deze school is aanmerkelijk hooger dan dat van de volksschool.

Voor onderwijzers, die bestemd zijn voor de gewone volksschool kan dus worden volstaan met een veel geringer opleiding, dan de Keuchenius-school geeft. Tot nu toe werden de Zendingsscholen beschouwd als scholen 2e klas. Maar in verband met de door de Regeering ingevoerde regeling, zullen in het vervolg bijna geen 2e klas-scholen meer kunnen gesticht. De Zending zal zich nu ook op de z. g. desa-scholen of volksscholen moeten werpen. En 't spreekt van zelf, dat de opleiding daar ook mee rekenen moet.

De plannen daarvoor zijn nog niet definitief vastgesteld. Vermoedelijk zullen echter bij het begin van 1925 door de Keuchenius-school geen leerlingen worden aangenomen ter opleiding voor onderwijzers aan de 2e klas school, zooals tot nu toe steeds geschiedde, maar wel zullen er dan leerlingen worden aangenomen om opgeleid te worden tot onderwijzer aan de Volksschool.

De Kweekschool te Solo.

De waarnemende directeur van de Christ. Holl. Inl. Kweekschool te Solo, Br. D. Bosman, kan enkele verblijdende dingen ons melden. In Juli j.l. is de bouw der school en leeraarswoningen begonnen. Heel de leiding van den bouw berust bij Br. J. Zuidema, die reeds sinds lang zijn sporen als bouwkundige heeft verdiend. De vrees, dat zijn wankel gezondheid niet toelaten zou zich met de leiding van den bouw te belasten, is gelukkig beschaamd. De Heere heeft zijn krachten weer gesterkt. En met groote opgewektheid en lust verricht hij weer dit belangrijk werk,

waardoor hij aan onze Zending zeer te waardeeren diensten bewijst. Want Zuidema weet te bouwen, goed en goedkoop, zooals weinigen. Geen wonder, dat de heer Bosman zeer dankbaar is, dat hij heel de zorg voor den bouw aan zoo vertrouwde handen kon overgeven. En het is Br. Zuidema, die reeds gepensioneerd is, een lust, dat hij de Zending in dit werk nog kan dienen.

Behalve de noodige schoollocaliteiten en bijgebouwen worden er vier leeraarswoningen gebouwd. Het werk vordert snel. De directeur Br. H. Meijerink, die thans, gelijk men weet, met verlof in Holland is, zal, naar het zich laat aanzien, als hij weer in Indië terug komt, alles kant en klaar vinden. De directeurswoning staat dan voor hem gereed.

Het spreekt van zelf, dat de oprichting van al de voor deze kweekschool noodige gebouwen een aanmerkelijk bedrag zal kosten. Doordat er echter zooveel als mogelijk was, zonder de soliditeit in gevaar te brengen, op de bouwplannen is bezuinigd, is de raming der kosten thans aanmerkelijk lager geworden dan vroeger de schatting was. Vermoedelijk zal de bouw f 207.000 kosten. Maar hiervan wordt 75 pCt. door de subsidie der Regeering gedekt.

Over het gedrag en de vorderingen der leerlingen zijn de leeraren volkomen tevreden.

De school heeft thans de volgende formatie.

	Javanen.	Minahassers.	Bataks.	Amboneezen.	Chineezen.	Soembaneezen.	Totaal.
Klas I	21 (6)	1	3		1	4 (1)	30 (7)
Klas IIa	9	2	5 (1)	2 (2)	3		21 (3)
Klas II	11 (3)	1	6		1		19 (3)
Klas III	8 (1)	5 (1)	5		2 (1)		20 (3)
Klas IV	3 (2)	9 (4)	2	1			15 (6)

De tusschen haakjes geplaatste cijfers geven het getal meisjes aan. De nieuwe klas (klas I) maakt een zeer goeden indruk. Van deze nieuwe leerlingen zijn er 17 in huis bij den waarnemenden directeur. Hij is zeer tevreden over hun ijver en opgewektheid. Opmerkelijk is, dat aan de Kweekschool heel goed het verschil merkbaar is tusschen de leerlingen, die vroeger christelijk onderwijs hebben genoten en de leerlingen, die van Gouvernmentsscholen komen. Ook aan oudere inrichtingen van onderwijs merkt men dit op.

De leerlingen die vroeger Christ. Onderwijs genoten, zijn correcter en maken meer ernst van hun werk dan de anderen, terwijl de onderlinge aanraking hartelijker is. Een

mooi getuigenis voor de Christelijke scholen. Alle leerlingen der Kweekschool toonen veel belangstelling voor het Christendom. De uren van de Bijbelles zijn de meest gewilde. Ook de catechisatie van Dr. van Andel wordt door allen trouw bezocht.

Nog een onderscheiding.

Toen we in het vorig No. van het Zendingsblad een stukje schreven over de onderscheidingen, die aan sommigen van onze Zendingsmensen te beurt zijn gevallen, was het ons ontgaan, dat ook **Br. Tj. van Dijk**, de bekende schoolopziener van Soemba geridderd is. Dat spijt ons zeer. Want Br. van Dijk moest, zoo niet het eerst, dan toch wel tegelijk met Dr. Offringa zijn genoemd. Onder onze Zendingsmannen in Indië staat Br. Tj. van Dijk in het eerste gelid. Zijn betekenissen en invloed is zeer beduidend. Hij was het, die het schoolwezen op Soemba onder den zegen des Heeren op gang en tot bloei heeft gebracht. De geschiedenis zal zijn naam boeken als **de schoolman van Soemba**. Het verheugt ons bijzonder, dat de Regeering zijn groote verdienste heeft erkend en dat hem op betrekkelijk nog jeugdig leeftijd de mooie onderscheiding te beurt viel, waarmee de Koningin hem op haar verjaardag heeft vereerd. Moge het Zendingsblad hem alsnog een eeresaluut brengen.

24 Oct. '24.

W. B.

Soemba.

Aan de Kerkeraden van de Geref. Kerken in Groningen, Drente en Overijssel.

WelEerw. en Eerw. Broeders,

Het werk der Zending op Soemba heeft een goede plaats in uw midden. Daarom is het ons aangenaam u goede tijding van ons Zendingsterrein te kunnen brengen. **Ds. Lambooy** schrijft 1 Mei 1924: „Vrij toevallig kwamen we in aanraking met een zeer jeugdig kamponghoofd van een jaar of zeven-tien. Hij vertelde ons al gauw, dat hij voor de menschen uit zijne omgeving de Maleische Bijbel in 't Soembaneesch vertaalde. Hij vroeg mij om de „100 Bijbelsche verhalen in het Soembaneesch“ die **Ds. Wielenga** samengesteld heeft, dan kon hij Zondags daaruit de Soembaneezen voorlezen. In Latelang werden we zeer verrast. Een schooljongen kwam naar ons toe en vertelde, dat er eenige menschen Christen wilden worden. Toen wij de namen van mannen, vrouwen en kinderen eens gingen opschrijven, kwamen wij tot een getal van 46. Ook weten wij bij geruchte, dat er in Tawaci, aan den zuidkant, menschen zijn die hun Merapoe verlaten, en den Zondag houden, omdat ze Chris-

ten willen worden. Helaas we hadden geen gelegenheid die verre streek te bezoeken. Het Heidendom schijnt dus in het moeilijkste gedeelte van Soemba, n.l. het midden, te wankelen. Zelfs tegenstand van de omgeving willen zij dragen. Bij nader onderzoek blijkt het nog wel niet zoo diep te zitten, maar een zaadje kan ook dadelijk geen boom zijn. Wat broodnoodig is het toch op zulke plaatsen eenige dagen reizens van Pajéti af, een Inlandsche helper te plaatsen. Want nu moesten we helaas die menschen overlaten aan de nauwelijks twintig jaren tellende onderwijzers, die hun handen al vol hebben met de school. En **br. D. H. Krüger**, die met zuster Clevering de leiding heeft van het ziekenhuisje te Pajéti vertelt: „Te klagen over geen werk hebben we niet, daar wij 50 patiënten kunnen hebben en het getal loopt tusschen de 75 en 100 patiënten. Dit getuigt van groeiend vertrouwen bij de bevolking.“ Verder deelt hij ook mee hoe ook Mohammedanen, n.l. Arabieren en Endeneezen, en ook de vrije Soembaneezen met en voor hunne vrouwen opname zoeken.

Ds. W. van Wijk te Karoeni schrijft in een brief van 7 Juli: „Ik vind het beter U thans maar te schrijven, vooral ook omdat ik me gedrongen voel U mee te doen leven in onze blijdschap, die we vooral den laatsten tijd mogen beleven in ons werk. Ik schreef U reeds vroeger over het aardige kringetje van menschen in Pala, die daar van goeroe J. Soan catechetisch onderwijs ontvingen. We achtten nu den tijd gekomen, dat ze den H. Doop zouden kunnen ontvangen. Daarvoor ben ik er dan verleden Zondag den 28 Juni heen geweest. Wat had ik nu gaarne gewild dat U eens met mij had kunnen gaan. De weg naar Pala, dat midden in een dal ligt, van alle kanten door hooge bergen omgeven, is nogal lastig, maar die kleine hindernissen zouden ook voor U geen bezwaar zijn, om in oogenschouw te nemen het werk dat God door middel van de Zending onze Kerken, daar in dat afgelegen oord heeft willen verrichten. Wat zou het een steun voor U kunnen zijn in Uw werk voor de Zending, me dunkt het zou wezen als een droppeel water op een dorstige ziel. En wat zoudt ge met nog meer klem de broeders en zusters kunnen opwekken, om toch niet te verslappen in het bidden en werken voor de komst van Gods Koninkrijk op Soemba.

Zaterdagmiddag kwam ik er aan. 's Avonds hebben we toen vergadering gehad, waarop de doopcandidaten door mij werden onderzocht naar hun kennis van de leer der godzaligheid en naar hun geloof. Professoren in de heilige godgeleerdheid zijn ze nog niet; deze vijf broeders en drie zusters, vooral

deze laatsten niet, maar toch kennen ze God, den eenen Waarachtige, en de liefde Gods woont in hunne harten en Hem willen ze dienen. Ook hier trof mij weer, wat mij bij andere bekeerlingen uit de heidenen vroeger ook opviel, n.l. dat ze betrekkelijk weinig spreken over het verlossingswerk door Christus volbracht. Ze leven er veel meer in dat ze nu den waren God kennen en dienen. Ze vertrouwen op Hem, en aan Hem geven ze zich over. Ze verlaten de afgoden ook wel, omdat die hen niet kunnen helpen en omdat ze in den dienst daarvan geen voldoening vinden, maar toch ook zeer zeker, omdat ze het als zonde voelen den afgoden te geven, wat God alieen toekomt. Bij allen was het wel niet even duidelijk, maar bij sommigen van deze nieuwe Soembaneesche br. en zusters merkte je toch duidelijk het bewustzijn: door het geloof aan Christus ben ik het eigendom des Heeren. In die wetenschap hebben ze vrede en zijn ze verblijd. 't Is heerlijk dat te zien.

Zondagsmorgens had de doopplechtigheid plaats. Vijf mannen, waarvan er 3 getrouwd en 2 ongetrouwd zijn, drie vrouwen, de resp. vrouwen van de 3 getrouwde mannen, en vier nog onmondige kinderen, waarvan 1 jongen en 3 meisjes, ontvingen daar den H. Doop in het schoolgebouw, waar gewoonlijk vergaderd wordt, temidden van een vijftiental belangstellenden en nieuwsgierigen. De drie getrouwden zijn allemaal „kepala” kamponghoofd. Des namiddags hebben we samen het H. Avondmaal gevierd. Na den dienst kwamen de br. en zrs. in het huis van den goeroe, waar we gezamenlijk thee dronken en over heel veel dingen, de leer en het leven betreffende, hebben gesproken. Ze hadden mij heel wat te vragen, vooral dingen uit de practijk van het leven, en ik was blij, dat ze het deden, een teeken dat ze nadachten en er in hun leven mee wenschten rekening te houden”.

God verhoort de gebeden, loont moeite en arbeid. De Evangelisatie, gesteund door School en Medische arbeid, veroverd de zielen. Een aangename zaak voor de arbeiders daar ginds en voor onze kerken die hen zenden. Die aanvankelijke zegen, waarvan vorenstaande berichten getuigen, roept om volhouden en doorzetten. Maar broeders, uit ervaring in uw eigen omgeving weet ge, dat volhouden en doorzetten van zelf tot uitbreiding leidt en uitbreiding van arbeid geld kost, en met het geld staat het niet zoo fleurig. Zie maar op onderstaand staatje door den Quaestor opgemaakt.

Daar kunt ge zien, dat de behoefte groot is en het ons een aanbevolen zaak is bij U aan te dringen op het spoedig houden van de

Soembaweeek en de aankondiging van die Soembaweeek in uwe gemeente te doen verzeld gaan van een krachtige aanbeveling. Mogen wij U herinneren aan de hier en daar gevolgde gewoonte, om op den Zondag, voorafgaande aan de Soembaweeek, een Zendingspredikatie te houden? De Soembaweeek is toch bij U niet een collecte, gehouden in de kerkdienst? De Soembaweeek komt ook bij U niet in de plaats van een collecte op de Kerstdagen?

De bevordering van de komst van het Koninkrijk van onzen Heere Jezus Christus door den arbeid der Zending op Soemba U hartelijk aanbevelend.

Namens Deputaten:

Met broedergroeten

Ds. M. MEIJERING, h.t. Praeses.

Ds. P. I. JONGBLOED, h.t. Scriba.

DEVENTER) September 1924.

DELFIJL)

Ontvangen 1924.

Saldo per 1 Jan. 1924	f 6.264.28
Opbrengst Soembaweeek	„ 19.444.05½
Opbrengst Pinkstercoll.	„ 23.545.77
Opbrengst gift. en bijdr.	„ 19.856.03
Opbrengst rente	„ 540.05
	f 69.650.18½

Uitgaven 1924.

Aan aflossing	f 4.000.—
Aan Sal., onderh. enz.	„ 72.256.40
	f 76.256.40
Af ontvangsten	„ 69.650.18½

Tekort f 6.606.21½

Om, ondanks dit tekort aan ontvangsten, f 6.606.21½, de zaken loopende te houden heeft de Quaestor opgenomen een bedrag van f 8.600.—, waarvan bij 't opmaken van deze rekening in kas was f 8.600.—

verminderd met bovenstaande tekort

f 1.993.78½

Dit jaar is echter nog noodig:

v. d. arb. op Soemba ±	f 6.000.—
v. afl. v. d. opgenomen	„ 8.600.—
v. kasg. op 1 Jan. '25	„ 5.000.—
	f 19.600.—

Hieraf het bij 't opmaken dezer rekening aanwezige kasgeld f 1.993.78½
Dit toont dat de Quaestor dit

jaar nog dient te ontvangen f 17.606.21½

Broeders zorgt voor deze f 17.606.21½.

Voor de kerk te Waingapoe kwam dit jaar in f 118.03½.

Bij de foto.**Het verhaal van Kasimin.**

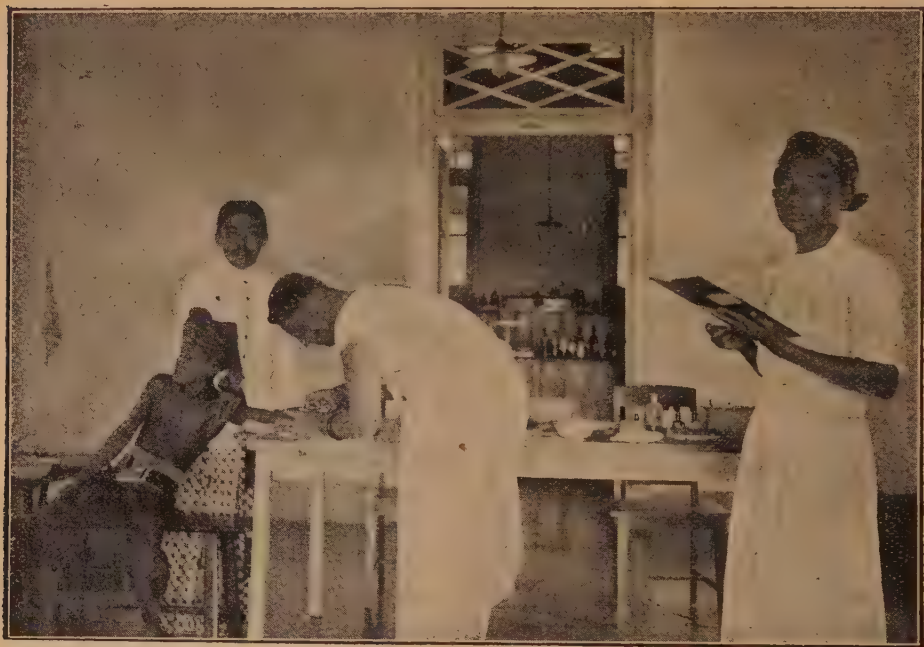
Hij was een handige jongen, de kleine Kasimin.

Op school was hij nooit geweest. Daar dachten de ouders in zijn desa nog niet aan om hun kinderen naar school te sturen. Ook Pak Krama niet, de vader van onzen Kasimin. Hij had al veel hulp van den kleinen „Min”.

Van den passar nam hij proessi mee. Weken lang had hij het trouw elken dag aangestipt. Dat deed pijn. Het hindert niet, dacht Kasimin, als het maar beter wordt. Helaas de beterschap kwam niet.

Goede vrienden hadden Pak Krama geaden om met zijn zoon naar den dokter toe loeng te gaan. Een klein prikje in je arm en na een week ben je beter.

Pak Krama was echter een conservatief man. Hij hield niet van al dat nieuwerwet-

Gras snijden, de gelten hoeden dat was zijn dagelijksch werk. Vooral in den drogen tijd kostte het moeite om nog groen gras te vinden. De zon had bijna alles verschroeid. In de schaduwplekjes op de steile oevers groeide nog wel wat. Het was klauteren om daar te komen, maar dat kon hij wel.

Hij was de trots van zijn vader, als hij 's avonds met twee welgevulde grasmanden aan den draagstok thuis kwam. Zelf had hij er ook plezier in als hij hoorde hoe de koe in de stal het gras tusschen haar kiezen vermaalde.

Den laatsten tijd had onze Kasimin verdriet. Hij kon niet meer zooals vroeger. Het was begonnen met een klein zweertje aan zijn lip, later enkele op zijn arm. Toen kwam er een onder zijn voetzool. Dat was erg. Nu deed iedere stap pijn. Wel had zijn moeder bij de doekoen stroipoeder gekocht maar beter werd het niet. Vader wist beter middel.

sche. Het zou met den regentijd wel beter worden.

De regens kwamen maar Kasimin liep nog kreupel. Pak Krama begon ook wel te denken over het nieuwe middel, maar besluiten kon hij niet. Ten slotte werd het hem te machtig. Het kleine kind van zijn buurvrouw, dat wel honderd puisten had over haar kleine lichaam, was ook een week na de behandeling geheel genezen.

Op een vroegen morgen ging Pak Krama, het mooie nieuwe jasje aan, op stap. Achter hem, ook op zijn „Zondagsch”, de kreupele Kasimin. Al vroeg kwamen zij op het hulphospitaal te Wonosari (Soló). Er waren reeds enkele patiënten. Eerst kwam de verpleger. Hij schreef den naam en de woonplaats van Kasimin in een groot boek. Toen moest Kasimin wachten tot de dokter kwam. Steeds kwamen er meer patiënten. Alle banken zaten vol. De laatsten zaten op den grond. Er

waren er wel meer dan 50. Toen kwam de dokter.

Die trok zijn jas uit en mengde de obat (geneesmiddel) in een fleschje. De verpleger riep de namen af. Eerst Daliman, die ging zitten, kreeg een prikje en ging weer heen, daarna Soerat, Kassinah..... een heele reeks tot de beurt was aan Kasimin. Hij was wel een beetje zenuwachtig, maar het viel mee. Een klein prikje, even wachten tot de obat was ingespoten en toen was het klaar.

„Naar huis gaan en tot morgenochtend op bed liggen”, zei de verpleger. Trouw volgde Kasimin dien raad. 's Nachts had hij wat koorts. Den volgenden dag was het over. De eerste dagen was er nog niet veel verandering, maar toen begon het. De pijn werd veel minder, de zweeren begonnen op te drogen. Na een week vielen de korsten af. Kasimin was beter. Hij kon weer klimmen en klauteren als van ouds.

Pak Krama en zijn gezin heeft vertrouwen in het werk der Zending. Zoo wordt de weg gebaand.

Groedjoegan.

In een zijner brieven deelt Ds. v. Dijk te Keboemen het volgende mede van Groedjoegan.

In de desa Groedjoegan heeft de Heere ons den laatsten tijd groote dingen laten zien. Reeds den 2en Maart mocht ik daar 4 volwassenen en een zestal kinderen doopen. Menschen midden uit de Mohammedaansche wereld. Den 15 Juni doopte ik in diezelfde gemeente 12 volwassenen en 5 kinderen. En den 23 April mocht ik daar 3 ouderlingen en 2 diakenen in het ambt bevestigen. O, wat is het heerlijk om daar dien groei te zien. Toen ik er de laatste keer preekte kon het ruime schoollokaal waar we vergaderden, de menschen bijna niet bevatten. En ze zaten als haringen in een ton. Gij kunt U niet voorstellen met welk een klein plaatsje een Javaan tevreden is. En die daar waren, dat waren nu Christenen, en nog een enkele belangstellende. Heel anders dan vroeger, toen er als ik daar kwam een paar Christenen, en vooral in het begin wel eens een heele hoop nieuwsgierigen, meest kinderen, waren, die buiten voor een open deur bleven staan, of ergens door een reetje gluurden.

Dat was ook een groote dag voor Stefanoes, die in Groedjoegan en in de omgeving het zaad des Evangelies heeft uitgestrooid. Want ge moet niet denken, dat die Christenen zoo gemakkelijk gewonnen zijn. Veel arbeid is aan dezen oogst voorafgegaan. Veel werk ook, dat langen tijd vruchteloos scheen. Op 't laatst heeft God de Heere een ontwaaken gegeven.

Treffend was wat er gebeurde met een vrouw uit Karangtjengis. Zij had ijverig en trouw geleerd voor haar belijdenis. Maar toen ik in de week voor het Avondmaal te Groedjoegan zou komen om de menschen te onderzoeken was zij ziek. Haar was iets overkomen, waardoor ze zeer verzwakt was. Haar man was ook van oordeel, dat ze onmogelijk mee kon gaan. O, het speet haar zoo. Maar zij gevoelde ook, dat het niet ging. Maar toen haar man al weg was, toen kon ze het toch niet uithouden op haar amber (een soort ledikant). Het was haar begeerte geweest om haar geloof te belijden. Nu zou de Heere haar ook sterken. En ze ging alleen op weg. Juist op een punt waar zij dreigde te bezwijken ontmoette zij een man van de Gemeente, een van de pas bevestigde ouderlingen. Die man schrok, toen hij het mensch zag, zoo ellendig zag zij er uit. Zij moest bij den weg even uitrusten. Maar ze kwam in Groedjoegan. En ze deed belijdenis, de eerste van allen, opdat ze onmiddellijk bij een van de Christenen in huis zou kunnen gaan, en gaan liggen. Het was verwonderlijk hoe vlot zij de vragen beantwoordde, die ik haar deed.

Een brief van Ds. K. van Dijk.

Zeer geachte Broeders,

Wij hebben financieel, zooals gij zien zult, geen duur jaar gehad. En aan zegeningen heeft het ons niet ontbroken. Ik mocht den laatsten Zondag te Groedjoegan weer 5 volwassenen doopen, zoodat daar de Gemeente dit jaar met 21 volwassenen is toegenomen.

Intusschen heb ik u een droeve tijding te brengen. Onze Helper van Groedjoegan, die zulk een groot aandeel gehad heeft in den arbeid voor de komst van Gods Koninkrijk aldaar, Stefanoes, is te Djogja overleden. Hij is in het geloof gestorven. Wij twifelen niet, of hij is ingegaan in de rust, die er overblijft voor het volk van God.

Ik denk hem te vervangen door Jochas, nu te Djana, die ook bij Ds. Bakker is opgeleid. Inplaats van Jochas wilde ik dan Soekardja van Glonggong plaatsen, en in de plaats van Soekardja Andrejas, die nu te Gombong aan de school van den heer Hamer is, waar hij gemist kan worden.

Met hartelijke groeten en heilbiede

Uw dw. dnr.,
K. VAN DIJK.

1 Sept. '24.

De arbeidsakker in Banjoemas.

Ds. Esser gaf over zijn arbeidsakker de volgende ontboezeming.

„Bemoedigd zijn wij, als wij den arbeids-

akker bezien. Ja! Aan den éénen kant! Het is de kant, waar het zaad wordt uitgeworpen en begint te ontkiemen. Maar dien anderen kant van den akker, waar nog al die distels en dat onkruid welig tiert, o die kant maakt het hart soms zóó heel droevig gestemd.

En dan denk ik nu ook aan de Holland-sche bevolking. Zij doet mij denken aan het dal der doodsbeenderen van Ezechiël. De beenderen zijn hèl, hèl dor. „Zullen deze beenderen levend worden?” „Heere, Gij weet het”. Ik kan het nauwelijks hopen. Soos en bioscoop geheel vol. Maar als het Paaschmorgen is en wij op alle mogelijke wijze trachten de menschen naar de kerk te lokken, een luttel hoopje, zelfs dan!

In de woning van het districtshoofd (patih) waar ik de vorige maand mijn eerste lezing over Egypte hield, sprak (op den avond dat ik in Semarang Kerkvisitatie had) een zeer sympathieke dame over het Boeddhisme, met een geestdrift alsof zij zelf Boeddhist was en daarbij een onkunde omtrent het Christendom ten toon spreidend die verbijsterend is.

Na huis aan huis een lijst te hebben laten rondgaan om de jongelui, die de lagere school bezocht hebben tot catechisatie-bezoek uit te noodigen, zijn slechts zeven meisjes, alle van de Mulo-school, gekomen blijkbaar op instigatie van één Timoreesch meisje. De catechisatiën voor de kleinere kinderen door den Gouvernementspredikant van Poerworedjo (onder wiens ressort Poerwokerto behoort) in handen gegeven van een theosofo!

In Poerwokerto is één der mooiste gebouwen het Bankgebouw. Het heeft een monumentale toren met een plaats voor een klok er in. In Holland roept de Kerktoeren ons in zijn plechtig luiden toe:

Hoog om hoog! Het hart naar boven.

Hier beneden is het niet!”

Bij ons zal de torenklok van de Bank roepen: „Laag om laag, het hart naar d'aarde. Daar is 't eenige volle waarde!” De kerk daarentegen moet hier gehouden worden in de Fröbelschool: goed voor vrouwen en kinderen!

Zal de Geest des Heeren nog eens blazen in de doodsbeenderenvalei? Of zal het oordeel hen wegrapen, vóór zij het vermoeden? O bidt voor Indië, ook voor uw eigen volksgeenooten alhier! En gij, Christen onderwijzers en onderwijzeressen! laat U toch niet langer smeeken om over te komen.

Want het Nederlandsche volk in Indië vergaat omdat het geen kennis heeft! Zij weten niet eens, wát zij verwerpen!”

Brief van Dr. H. A. v. Andel.

Solo, 15 Sept. '24.

Aan de leden der Gereformeerde Kerken in Zuid-Holland (Noord).

Hooggeachte Broeders en Zusters,

Een maand geleden schreef ik U na vier maanden zwijgens. Ik laat nu dezen brief snel op den vorigen volgen. Er is veel, en naar mijn meening, veel belangrijks over Uw zendingsterrein te vertellen, veel, dat gij noodzakelijk moet weten. In dezen brief vraag ik Uw belangstelling voor het werk onder de Chineezzen.

De Hollanders zijn wel eens de Chineezzen van Europa genoemd. Die benaming werd onvriendelijk bedoeld. Maar wie in Indië met de Chineezzen kennis maakt, hun groote werkkraft en taaië volharding, hun vlugheid van geest en vindingrijkheid leert kennen, zou in die benaming haast een eer gaan stellen. Professor Lindeboom wees dertig jaar geleden op college eens op de krachtige energie der Chineezzen, en zeide: ik verwacht, dat de Chineezzen de zendelingen voor het Oosten zullen zijn, dat zij de Oostersche volken voor Christus zullen winnen. Aan die uitspraak denk ik dikwijls, als ik den stoutmoedigen durf in zaken en het bewonderenswaardig uithoudingsvermogen der Chineezzen zie. Zij jagen met bijna onverzettelijk, helderbewust streven hun doel na. Uit China komen ze met bijna geen geld op zak, en ze vinden hun bordje rijst en meer dan dat. Het komt herhaaldelijk voor, dat zij beginnen met een bedrijfskapitaal van tien of twintig gulden en het toch brengen tot millionair. Ontbering en armoede dragen ze met den vasten wil zich een goed bestaan en zoo mogelijk rijkdom te verwerven. De multimillionairs van onzen Oost zijn voor het meerendeel Chineezzen. (Van een hunner wordt verteld, dat hij niet kon schrijven, alleen geleerd had zijn naam te zetten, en toch bracht hij het tot een bezit van drie suikerfabrieken, die millioenen waard waren). De Chineezzen zijn geboren handelaars en hebben bijna heel den tusschenhandel in handen.

Maar tot heden gaat de voorspelling van Professor Lindeboom nog niet in vervulling. Er zijn nog slechts weinige Christen-Chineezzen. En de Christenen, die uit China hier komen, hebben niet het brengen van geestelijke schatten doch het mee-terug-nemen van aardse schatten als levensideaal. Sommigen zijn handwerkslieden, bepaaldelijk timmerlieden, maar het overgroot deel gaat in den handel. Een heel gewone wijze van doen is, dat zij voor de weinige guldens die zij bezitten een stuk katoen koopen en dit per el verkoopen op afbetaling met een winst van

100 procent. Het is eigenlijk een vorm van geld uitzetten tegen hooge rente. Hebben ze een klein kapitaalje verzameld, dan zetten ze een meer werkelijk handelszaakje op. Velen hunner leenen geld van een rijkere landgenoot tegen twee procent per maand en leenen het in kleine bedragen uit tegen twintig, dertig of veertig procent per maand. Wij noemen zulke menschen woekeraars. En het klinkt wel zeer eigenaardig, als Javanen, om ons het bedrijf van zulke menschen duidelijk te maken, daarvoor het Hollandsche woord „rentenier” kiezen. Toen ik op een vroegen morgen uit een dorp kwam, waar het de vijfdaagsche marktdag was, op 30 K.M. afstand van Solo, en op den weg achtereenvolgens dertig van zulke vreemdsoortige „renteniers” tegenkwam, werd mijn geest ontstoken. Opnieuw kwam de wensch op, dat de Inlandsche bevolking van uitzuigend woekercrediet mocht worden verlost. Vele jaren geleden deed ik enkele bescheiden pogingen in die richting, doch slaagde slechts ten deele. Uit het slagend gedeelte groeide onze Inlandsche Christen-credietbank te Solo onder leiding van de heeren Bosman, Kaeningk, Pos en Vermolen, die zeer gunstig werkt.

Onder de inkomende Chineezzen zijn betrekkelijk vele Christenen. Misschien verhoogt het Christendom de energie, zoodat zij onder de eersten zijn, die den moed hebben in een vreemd land fortuin te zoeken. En als zij dan hier zich wijden aan den woeker, mogen wij ons toch niet van hen afkeeren. Zij hebben des te meer geestelijke verzorging noodig. Onze predikanten voor de verstrooiden reizen soms dagen om een gereformeerd gezin te bezoeken. Wij hier in Solo mogen de Christen-Chineezzen in ons midden niet aan hun lot overlaten.

Onder de Chineezzen wordt hier ook gewerkt, doch alleen onder hen, die Javaansch kennen, of die Hollandsch willen leeren, dus vrijwel alleen onder de hier-geborenen Chineezzen. Onze Inlandsche Kerk en onze Hollandsche Kerk bestaan voor een tiende deel uit Chineezzen.

De hiergeborenen Chineezzen kennen, tenminste in Solo, bijna allen Javaansch. Zij kunnen dus meelevens in de Javaansche Kerk, waar in het Javaansch de voertaal der kerkelijke gemeenschap is. En de Chineezzen, die meer Hollandsch dan Javaansch kennen, worden als leden in de Hollandsche Kerk, in de Kerk met de Hollandsche taal, opgenomen.

Een voortreffelijk middel om de Chinese kinderen te bereiken is onze Hollandsch-Chineesche school. Zij is onze oudste school met Hollandsch, en werd geopend in 1917. Reeds droeg zij betrekkelijk vele vruch-

ten voor de Christelijke Kerk; de rijke schoof van eerstelingen belooft onder verderen zegen een grooten oogst. Zoo mogelijk hopen we in het volgend jaar in een ander deel van de stad een tweede Hollandsch-Chineesche school te openen.

Onze Hollandsche Kerk, de Kerk van de Hollandsche taal, is uiteraard de eerst-geroepene om het Evangelie in het Hollandsch te verkondigen. Zij wijdt zich aanvankelijk aan die taak en hoopt dit op nog breedere schaal te gaan doen. Vele jonge Chineezzen zijn in het Hollandsch te bereiken met het Evangelie.

Maar de uit China gekomenen, de singkèh's zooals ze genoemd worden, zijn door taalverschil moeilijk bereikbaar. Indertijd is er een poging gedaan, een helper uit China te verkrijgen, doch die poging is mislukt. Thans worden weer nieuwe pogingen gedaan namens onze missionaire vergadering, want wij gevoelen allen, dat hier een dure plicht spreekt.

Enkele weken geleden kwam zich hier een Chinees aanbieden als helper. Hij was uitgezonden om zendingswerk te doen in Semarang, doch dit slaagde niet. Men had hem uitgezonden zonder buidel en zonder male en nu had hij broodsgebrek. Al had hij goede schriftelijke getuigenissen, toch was voorzichtigheid en voorafgaand onderzoek eisch. Ik stelde dus de beslissing eenige maanden uit. De behoefte aan levensonderhoud deed hem echter dringend vragen, alvast eenig werk te mogen verrichten. Hij verkoopt nu Bijbels aan de singkèh's en onderzoekt, wie onder hen Christen zijn.

Indien verder onderzoek hem zal aanbevelen en indien zijn aanvankelijk werk goed is, zal de vraag aan de orde komen, of hij in vasten dienst zal komen en van wie dit werk dan zal uitgaan. De Kerkeraad van de Hollandsche Kerk te Solo voelt er veel voor, het werk in de Chineesche taal onder haar leiding en haar verzorging te nemen, doch moet er nog met de andere leden der Kerk over spreken. En daarna zal de Kerk van Solo met de zendende Kerk overleg plegen. Vermoedelijk zal de zendende Kerk er geen bezwaar tegen hebben, den Chineeschen tak van het werk aan de Kerk van Solo over te laten.

Waarschijnlijk zal het Chineesche werk in den aanvang vrij kostbaar zijn. Maar de Chineezzen zijn over het geheel menschen, die veel verdienen. De Christenen onder hen zijn in den regel bereid tot een behoorlijke kerkelijke bijdrage. De geldelijke zelfstandigheid van een Chineesche Kerk kan vrij spoedig verwacht worden.

In Magelang en in Djokja is het werk in het

Chineesch reeds begonnen. Op den duur en vermoedelijk vrij spoedig zal noodig worden, dat er een missionair dienaar des Woords komt, die Chineesch kent en in staat is, eenige leiding aan dat werk te geven. Ook in dat opzicht is er reeds een lichtpunt, waarover ik me wel hartelijk verblijd, doch waarover ik thans nog niet spreek, omdat het bespreken daarvan in de eerste plaats aan een ander toekomt.

Ik hoop, dat gij allen óók in Uw gebed zult denken aan die honderden Chineesche Christenen, die, op Java gekomen, een harten strijd voor hun levensonderhoud voeren, en die ernstig gevaar loopen in minder edele praktijken hun geloofsleven te laten ondergaan. Red degenen, die ter dood gegrepen zijn; want zij wankelen ter dooding, zoo gij U onthoudt (Spreuken 24 : 11).

Met onze hartelijke groeten en vele wenschen,

hoogachtend,

Uw dienstwillige broeder,

H. A. VAN ANDEL.

Een zeer verstandig advies.

Brief van den heer T. v. Dijk.

In een brief van 8 September, gezonden van Pajeti, deelt de heer van Dijk mede, dat hij op Soemba terug is. Zijn schrijven luidt als volgt:

„We zijn weer op Soemba. En we zijn blij, dat we er weer zijn. Het verlof was een heerlijke tijd, maar het ontbreken van geregelde arbeid drukt toch altijd eenigszins.

En gelukkig maar, zoo wekt die tijd weer op tot en doet verlangen naar de taak, die, wijl ze jaren zoo zwaar op ons gerust had, haast te veel voor ons was geworden. Nu we weer voor onze taak staan, voelen we, dat er in ons is nieuwe moed en frissche kracht. 't Is een genot weer te werken.

Eerst zijn we een maandje in het Westen geweest bij de familie te Karoeni. Vandaar uit heb ik toen de scholen op het terrein van Ds. Van Dijk bezocht. 't Waren weer warme, vermoeiende tochten. En het paardrijden was eerst weer ongewoon. Maar toch kon ik met groote opgewektheid reizen. Mijn broer vergezelde me. Overal was het met de onderwijzers een blij ontmoeten. Doch bovenal was het heerlijk te zien, dat het hoe langer hoe duidelijker blijkt, dat de Heere de scholen wil gebruiken om zijn Koninkrijk te doen komen.

Den 17den Augustus stapten we weer te Waikelo aan boord om onze reis naar Waingapoe voort te zetten. 's Avonds kwamen we daar aan. Al spoedig kwamen de zendingsmensen van Kambaniroe en Pajeti aan

boord en we stonden weer temidden van den welbekenden kring. Zoo gauw mogelijk gingen we van boord. Een wandeling van een half uur bracht ons te Pajeti. Eindelijk dan op de plaats van onze bestemming; 't gevoel van weer thuis zijn: Alleen ons eigen huis konden we nog niet betrekken. De meubelen, op Soerabaja gekocht, waren er nog niet. Evenals op Karoeni was het ook hier familie, die ons ontving. We namen onze intrek bij de familie Mobach. In de ontmoeting van een broer of zuster is het alsof het ouderlijk huis ons tegemoet treedt; of de liefde, die de sfeer van dat huis is, tot ons spreekt. Ook daarin is het ons weer openbaar geworden, dat onze God rijk is in vertroosting.

We missen onze kinderen heel erg. Vooral hier te Pajeti; nog meer nu we in eigen huis zijn. Maar we voelen ons toch gelukkig, want we weten, ja weten, dat ze zijn in Gods Vaderhand. Wij missen het dagelijksch genieten in onze kinderen, maar zij zijn verzorgd. Zij uw gebed voor ons en onzen arbeid.

Met onze hartelijke groeten,

Uw Br. en Z. in Christus,

T. VAN DIJK.

F. VAN DIJK—v. d. Kouwe.

Uit de school geklapt.

Toen de lessen aan de Opleidingsschool, na de groote vacantie, weer begonnen waren, werd ik reeds het eerste uur door één mijner leerlingen overvallen met de vraag: „Mijnheer, hoe denkt U over het tooneel?”

Wanneer buiten alle verband met de les, dergelijke vraagstukken worden opgeworpen, kan ik de boeken voorloopig wel sluiten, want dan zijn we gewoonlijk vooreerst nog niet klaar.

Met opzet werd, in de overigens Javaansche vraag, het Hollandsche woord tooneel gebruikt en niet het Javaansche woord wajang. Trouwens, hoe ik over het Javaansche tooneel dacht, wisten mijn leerlingen wel. Zij moesten nu weten, hoe ik oordeelde over een Hollandsche tooneelvoorstelling.

Misschien denken de lezers dat mijn leerlingen iets gehoord hadden van het Hollandsche „tooneelrumoer”. Maar dat was toch zoo niet. Zij lezen noch de Reformatie noch ons Kerkblad.

Ik vermoedde reeds, dat ergens door Christen-Javanen op zijn Hollandsch een tooneelstukje was opgevoerd. Van achteren bleek mijn vermoeden juist. Ergens (niet op ons zendingsterrein) was een „voorstelling” gegeven van het werk der medische zending.

Wanneer ik voor zulk een „strikvraag”

word geplaatst, onthoud ik me altijd van een beslist oordeel, voordat het geheele geval mij bekend is.

Ik deelde daarom als mijn gevoelen mede, dat er m.i. niet zooveel kwaad in stak, wanneer hetgeen daar getoond en gezegd was, maar waarlijk goed was.

Dit werd dadelijk toegestemd, maar toch bevestigde mijn antwoord niet. De merkwaardige opmerking werd gemaakt, dat ik te weinig rekende met de zwakheid van de menschelijke natuur. Tooneelspelers, die succes willen hebben moeten speculeeren op de menschelijke hartstochten. Mijn leerlingen waren van oordeel, dat het tooneel, hoe goed ook begonnen, onherroepelijk veroordeeld was, om te ontaarden. Zij meenden, dat de aard van het tooneel dit met zich bracht en ik moest hen toestemmen, dat hun gevoelen niet in strijd was met de werkelijkheid.

Ik dacht, dat hiermee de kwestie afgehandeld was. Er volgde echter nog een tweede vraag. Een tooneelvoorstelling, zoo werd gezegd, heeft de bedoeling weer te geven wat in 't leven voorvalt. Er komen goede en slechte menschen in voor. Mag een Christen nu optreden in de rol van een slecht mensch? Ik dacht bij 't hooren dezer vraag onmiddellijk aan hetgeen Dr. Kuyper in zijn Stone's lezingen zegt over het *onzedelijk offer*, dat van tooneelspelers gevegd wordt, om de menschen te vermaken. Deze Javanen gaven, in hun eenvoud, uiting aan eenzelfde bezwaar tegen het tooneel als de geniale schrijver van *Calvinisme en Kunst*.

Een derde bezwaar van mijn leerlingen tegen het tooneel was, dat zoo dikwijls voorstellingen worden gegeven, ontlend aan de Bijbelsche Geschiedenis. Zij meenden, dat dit niet mocht, vooral niet in een mohamedaansche wereld, die zich ongetwijfeld aan een opvoering van de Bijbelheiligen niet weinig ergeren zou.

Die ergeris is reeds een afdoende reden, om het Bijbelsch tooneel op Java niet in te voeren. Maar ook afgedacht daarvan, moet het m.i. leiden tot profanie. Ik dacht aan „Saul en David”, aan den strijd die in hen gevoerd werd tusschen het rijk des lichts en het rijk der duisternis, aan David als schaduw en type van Christus en het scheen mij toe, dat het voor een Christen niet minder bezwaarlijk moest zijn op te treden in de „goede” rol van David als in de „slechte” rol van Saul.

Eindelijk werd nog een vierde bezwaar ingebracht. Als onze Christenen, zoo werd opgemerkt, het Hollandsche tooneel gaan invoeren, met welk recht kunnen we dan waarschuwen tegen het Javaansche tooneel,

dat ons terugvoert naar de dagen, waarin we nog leefden buiten Christus.

De lezers zullen begrijpen, dat we tot de conclusie kwamen: van het tooneel is weinig goeds te zeggen en veel kwaads, laten we er ons voor wachten het in te voeren onder de Javaansche Christenen.

In al deze besprekingen werd o.a. nog een opmerking gemaakt, die men, helaas, niet meer hoort uit den mond van een Christen-Europeaan, maar gelukkig nog wel uit den mond van een Christen-Javaan. Ze was deze: De Engelen in Bethleem verkondigden groote blijdschap allen volken n.l. de geboorte van den Eenigen Zaligmaker. Als die blijdschap de onze is, hebben we dan nog behoefte aan veraangenaming van het leven door tooneelvoorstellingen?

Men kan in deze gedachte iets overdreven geestelijks zoeken, als men wil, maar ik vond ze toch beschamend. En ik vrees, dat wanneer het tooneel ingang vindt in onze gereformeerde kringen, de blijdschap in God niet meer de grondtoon zal zijn van het leven.

B.

Bovenstaand stukje van Ds. Bakker lazen we in het Ind. Kerkblad. Zeer merkwaardig. Om den inhoud. En ook ter kenschetsing van de leerlingen der Opleidings-school.

W. B.

Een bedevaart naar Mekka.

De Regent van Bandoeng heeft dit jaar deel genomen aan den Mekka-tocht. Bij zijn terugkomst is hij door een groote menigte met bijzonderen eerbied ontvangen.

Betreffende zijn tocht heeft hij aan een medewerker van de „Locomotif” enkele mededeelingen gedaan, waarvan wij hier het volgende willen mededeelen.

De Regent vertelde:

„Er waren zestigduizend pelgrims uit Nederlandsch-Indië en zeker wel veertigduizend Moslims uit andere deelen van de wereld. Soms was ik verrast plotseling Afrikaansch-Hollandsch te hooren, dan weer zag ik een deel van het kleurige West-Java om mij heen. Zooals bijvoorbeeld bij het einde van de vasten, toen — zooals hier in Bandoeng — honderden mij kwamen gelukwenschen. Toch gebruikte ik zelden Hollandsch. Voor het meerendeel was het mijn eigen of een der moderne talen. Arabisch spreek ik niet vlot, doch kan het volgen. Er waren onder de pelgrims verschillende grootheden, zooals een hoofddofficier uit Liberia, de sjerif van Soedan, een vorst uit Britsch-Indië en natuurlijk ging, zooals elk jaar, ook koning Hoesein zijn plichten als Mohammedaan vervullen. De ministers gingen eveneens en ver-

eenigden zich later bij het Mekkaansche feest.

In April bezocht ik voor het eerst den Kaäba en deed den tawaf (omgang) zooals die is voorgeschreven. Dadelijk daarop verscheen ik, voor de eerste maal voor koning Hoesein in groot nationaal kostuum.

— Later heeft u alle mogelijke medewerking ondervonden van den Koning?

— Zeker, zoo heb ik den hakj verricht in gezelschap van den onder-minister van buitenlandsche zaken en elk oogenblik werd ik uitgenoodigd bij een of ander officieel feest, zoodat ik mij in alle kringen kon bewegen.

— Wanneer ging u naar Arafah?

— Dat was in Juli, op den 8sten D'zoel-Hiddjah, die juist op een Vrijdag viel. Zooals u weet, is dat een bijzondere gebeurtenis en heeft in zulk jaar ook altijd de zoogenaamde hadj-akbar plaats. Daardoor waren er dit jaar ook veel meer pelgrims dan gewoonlijk.

— En hoe was die tocht?

— Vreeselijk. Niet voor mij, doch voor zoovele anderen. De weg naar Arafah, eigenlijk kan men niet spreken van een weg, want het is een woestijn, geleeke op een slagveld. Uitgeput lagen de pelgrims langs den weg. Dorstig, uitgehongerd of door en door ziek. Het was ellendig om te zien.

— Wordt er niet voor zulke pelgrims gezorgd?

— Ja, in theorie wel, maar in de praktijk gaat 't mis. In de eerste plaats zijn er zooveel die gaan, en zooveel die er bij neervallen, dat men het bijna niet af kan. Doch bovendien liggen de pelgrims overal verspreid. Er is niet een bepaalde weg. Men gaat door de woestijn in de richting van het open plein, dat in Arafah ligt. Men loopt er blootshoofd, van den koning af tot den armsten pelgrim toe en daar bezwijken er veel. Er zijn hospitalen, doch alles functionneert maar heel matig en het aantal is te groot. Zodoende schat ik het aantal, dat dit jaar moet zijn gestorven, op dertig procent.

— Waar ging u heen, nadat u in Arafah was geweest?

— Toen gingen we allemaal, duizenden over het dal van Moena naar de plaats, waar het Mekkaansche feest werd gevierd. Hier waren weder tal van hooge persoonlijkheden aanwezig, werden groote feestelijkheden georganiseerd en vuurwerk afgestoken.

— Denkt u nog bepaalde voorstellen te kunnen doen aan de regeering?

— In den Volksraad hoop ik wel eenige aangelegenheden ter sprake te brengen. Ik wilde erop wijzen, dat het noodzakelijk is, dat de pelgrims aan boord over voldoende geld beschikken. Op het oogenblik wordt ondershands de beschikking vereischt

over een bepaalde som gelds bij het aanvragen van een pas. Doch op zulk een oogenblik kan men zich het geld gemakkelijk verschaffen en het later weer teruggeven. Indien echter wettelijk wordt vereischt, dat de pelgrims aan boord nog in het bezit zijn van een bepaalde som, zal men er zeker van kunnen zijn, dat sommigen niet als het ware moedwillig den dood tegemoet gaan.

— Zijn de bekende afpersingen nog steeds even groot?

— Inderdaad. De badal sjechs, dat zijn de wervers van logementhouders, waarop ieder is aangewezen, zetten de pelgrims vreeselijk af. En wat nog erger is, er bestaat daarginds ook een djimatverkooper, waar de meesten naar toe gaan, die djimats met een paar honderd gulden laat betalen. De pelgrims teekenen een accept of een bewijs van schuld en worden dan wel later aangesproken door de handlangers van dien djimatverkooper, die in Nederlandch-Indië zitten."

W. B.

De uitbreiding van het Petronella-Hospitaal.

In het jaarverslag der Vereeniging Dr. Scheurers'-Hospitaal lezen we van de hand van Dr. J. Offringa het volgende:

„Zooals U wel van elders gehoord zult hebben, wordt er vanaf 1 Juni van het vorig jaar reeds gebouwd en zijn we thans al een heel eind op streek. Er staan nu al vier nieuwe ziekenpaviljoens en de Röntgenkamer. Juist is het nieuwe Zusterhuis onder de kap gekomen, terwijl het operatie-paviljoen met zijn muren op de vereischte hoogte is gekomen. De lange verbindingsgang van het oude naar het nieuwe gedeelte is al geheel met tegels belegd en laat ons schatten hoeveel we meer zullen moeten loopen in het nieuwe geheel. Het nieuwe keukenwaschgebouw schiet ook snel op. 't Is geheel onder de kap en de waschmachines worden al gesteld.

Nog enkele weken en van de oude zalen worden er twee ontruimd en de patiënten overgebracht naar twee der nieuwe zalen. Dan worden de overige zalen stuk voor stuk aan de noodzakelijke verbetering onderworpen.

En dan het nieuwe hoofdgebouw, dat we uit Holland zullen krijgen. We hebben daar zoo stellig op gerekend, dat om den gang van het werk niet te vertragen we daarmee maar begonnen zijn. De fundamenteen liggen er al en hier en daar verrijzen al de deuren raamkozijnen. 't Kan een mooi en ruim gebouw worden. U kunt van teekeningen en mogelijk ook van knipmodellen, die we naar Holland zenden, U een voorstelling vormen.

't Wordt niet een monumentaal gebouw, maar duidelijk als het centrum van het hospitaal uitkomend en dat in front met groote duidelijke letters in tegeltableau uitgevoerd, zal melden „Zendingshospitaal Petronella”. In de entree dachten we bij de opening een gedenksteen in te metselen om de herdenking van het 25-jarig jubileum te vermelden.

Vermoedelijk zullen we in de eerste maanden van het volgend jaar met alles klaar zijn en omstreeks April jubileum en ingebruikneming tegelijk kunnen vieren. Daarom ook kon er met het nieuwe hoofdgebouw niet langer gewacht worden. U zult het met me eens zijn, dat dit jubileum niet mag ontbreken en dan wanneer we groote belangstelling van Regeering, landhuurders, zelfbestuur en particulieren, van Javaanschen zoowel als Europeeschen kant kunnen verwachten, duidelijk ook moet uitkomen, dat het aandeel der Kerken niet op zich liet wachten. Van Regeering en landhuurders kwamen zeer gewaardeerde bijdragen binnen; een feestcomité heeft zich hier in de stad en het gewest gevormd om een huldeblijk aan te bieden bij het jubileum. Aardig is daarin, dat ook de Javaansche bevolking daaraan spontaan deel neemt. Zoo werd in het Regentschap Bantool door den kleinen man reeds ruim f 1800 bijeengebracht aan kleine giften.

't Is zoo duidelijk mogelijk, dat de Kerken niet achter mogen blijven, willen ze in de ontwikkeling van het werk der Medische Zending de leiding blijven houden. En dat kan nu door het Hoofdgebouw op zoo duidelijke manier geschieden om daarmee tevens de belofte, die ik moest geven bij het ontwerpen van de uitbreiding gestand te doen; f 50.000 is toch niet veel op de geheele groote som van bijna f 400.000, die de uitbreiding zal kosten. De wereld besteedt aan haar gebouwen ook in deze landen groote sommen. Rome zet voor zijn werk kapitale gebouwen neer, die de aandacht en daardoor menschen trekken, bewijzen zijn van kracht. Mag nu de Gereformeerde Zending, die in den arbeid van het Hospitaal zoo rijk gezegend werd, achterblijven, of moet ze een pover figuur slaan door acte van onvermogen af te geven.”

Tot zoover Dr. Offringa. Op de laatste vraag zegt Het Zendingsblad: „Nee, dat mag in geen geval. Die schande zou voor de Geref. Kerken te groot zijn. Die halve ton moet vol.”

Vooral de Kerken van Noord-Holland mogen zich dit voor gezegd houden. Van de f 50.000 is omstreeks f 40.000 bijeen. Als men in Noord-Holland nog eens flink aan-

pakt, dan kunnen die f 10.000 er wel zijn eer Maart weer in 't land is.

W. B.

De Zendingconferentie te Lunteren.

Een „Lunteraan” die voor het eerst een Zendingconferentie te Lunteren bijwoonde, schreef in de *Leidsche Kerkbode* een stuk waaraan het volgende is ontleend.

Men komt als het ware in een andere wereld als men de open ruimte in 't Buurtbosch, waaromheen de Z. S. R.-gebouwen gelegen zijn, binnentreedt. Een prettige bedrijvigheid heerscht er vooral bij het aanmeldingsbureau, maar ook verder waar „oud-Lunteranen” elkaar weer ontmoeten en nieuwe Conferentie-deelnemers reeds aanwezige, vaak geheel onbekenden ontmoetten en spraken, alsof ze elkaar reeds jaren kenden. Dat gaat nog makkelijker, als men zijn naamkaartje op de borst heeft gekregen, dat men de heele week blijft dragen en dat dan voortdurend zijn practisch nut bewijst.

't Theedrinken heeft iets van het gebruik van de beroemde „heete melk” op een ijsbaan. Als 't even kan om het weer, gebeurt dat in de open lucht bij een tafel op schragen, meerendeels staande om de „kampmoeder” heen, wie we voor al haar uitnemende zorgen voor haar 175 leden tellend gezin nog gaarne een eeresaluut brengen.

't Middageten, zoc allen samen, is wel bij uitstek een gelegenheid om nader met elkaar kennis te maken. Ook daar geen standvershillen

Buiten de maaltijden werden er ongeveer 20 samenkomsten gehouden.

Wel wat erg veel, zegt allicht deze of gene en we stemmen toe, dat wie naar Lunteren wil gaan om in behaaglijk nietsdoen, als aan 'tstrand of op een stil plekje in het bosch, die week te slijten, ten zeerste moet worden afgeraden naar de Conferentie te gaan.

Wie evenwel al rustend ook rust wil vinden in het doen van anderen dan den gewonen dagelijkschen arbeid, voor zulken is Lunterens conferentie een ideaal.

Van 's morgens halftien, als met een bijbelbespreking de dag werd aangevangen tot 's avonds kwart voor tien, als de beide avondlezingen eindigden, hebben dan ook maar zelden leden ontbroken. Telkens was de spreekzaal geheel tot zelfs in de veranda bezet en nimmer behoefde tot trouwer opkomst aangemaand te worden.

Na de Bijbelbespreking, welke elken morgen gedurende een half uur werd gehouden door Ds. Adriani van Baarn en die Her-

vormden, Lutherschen, Gereformeerden, Hernhutters, enz. om het eerst waardeerden, vooral om haar eenvoud en fijne, veler hart rakende, opmerkingen, volgde na een pauze, waarin in de cantine koffie werd gedronken, de cursussen, welke zoo 't grillige weer 't even toeliet in de open lucht gehouden werden. We waren in dit opzicht nog al voorspoedig, ook nog daarin, dat onze cursus voor Jodenzending de grootste deelname had.

Ook de Duitsche cursus van Pfarrer Hötzel over China was zeer goed bezocht, zelfs door een 80-jarigen deelnemer uit Enkhuizen. En van welken groep men ook hoorde, overal was men, van wat kerk men ook was, bijeen in een eenheid, als we nimmer zagen en gevoelden.

Daar is voor elkanders werk niet alleen eens een waardeerend woord vernomen, er is hartelijk voor elkanders arbeid gebeden. Als we Zendingeling van Os voor de Zending der Geref. Kerken hoorden bidden, als we evenzoo Ds. van Nes of Ds. Velders hoorden spreken over het prachtige, gezegende werk van den heer Van Os, als we Pfarrer Hötzel zijn broedergroet van zijn Duitsche medearbeiders hoorden overbrengen, dan voelden we ons allen heilig één, heilig-internationaal in onzen Heiland.

Daar wordt op de Conferenties een bezieling, een geestdrift voor het zendingswerk gewekt, die het werk van den Z.S.R. reeds onbetaalbaar maakt.

In Lunteren wordt zendingsliefde gewekt, zendingsijver aangewakkerd, door samenspreking en kennismaking met de zendingsmannen en vrouwen zendingsmoed verkregen.

De middaguren zijn vrij voor fiets- en wandeltochten, maar ook dan blijft de zending het middelpunt. Of men uitging met Ds. van Nes, die op de wandeling gedichten van Mr. Jac. Israël de Haan voordroeg of met Z. Exc. Oud-Gouv. Staal een fietstocht maakte en deze dan in een gezellig kringetje hoorde verhalen van Suriname, dat zijn heele hart heeft en van de zending der Broedergemeente, altijd weer kon men genieten van den zegen, die de Zending op zoo velerlei wijze ook hier zelfs voor degenen meebrengt, die hoe dan ook aan den arbeid voor de zendingsterreinen meewerken.

Na halfzes tot kwart voor tien nog 3 samenkomsten met een groote pauze voor avondeten. 't Lijkt haast te veel en toch, wat zijn er maar weinigen die een samenkomst oversloegen. In zoo'n sfeer schijnt van geen geestesvermoeidheid sprake te zijn en met spijt ziet men al te ras den laat-

sten avond aangebroken. De week vloog om.

Is het wonder, dat we als volbloed-Lun-teranen terugkeerden. 't Moge er wat primitief zijn, thuis of in een ander vacanti-oorde moge men 't wat gemakkelijker hebben, dat alles heeft echter ook zijn eigenaardige bekoring en met alle vrijmoedigheid durven we een ieder tot deelname aan Lun-terens Conferenties opwekken. Men heeft dan stellig een ideale vacantiweek, die staalt tot eigen dagelijkschen arbeid, maar vooral ook dringt tot een krachtig mede-werken in den dienst van den Heere der Zending.

INGEZONDEN.

Verzoek om Zendings- en Evangelisatie-lectuur.

Geachte Zendingsvrienden!

Vriendelijk verzoek ik U ons te helpen bij den arbeid onder de zeelieden. Gaarne zou ik uit alle landen Zendings- en Evangelisatie-bladen en goede lectuur ontvangen voor den arbeid onder de zeelieden en vreemdelingen die onze havens en bijzondere plaatsen, zooals Marken bezoeken. Tevens kunnen we dan onze zeelieden opmerkzaam maken op wat elders in hun belang wordt gedaan.

Mogen we ook andere bladen uitnoodigen dit verzoek over te nemen?

De uwe in Christus,

K. VOLGER.

Zaandijk (Holland).

KORTE BERICHTEN.

Zendingssynode Utrecht—Gelderland 1924.

De Zendingssynode van de Gereformeerde Kerken in Utrecht en Gelderland is samenge-roepen tegen Woensdag 26 Nov. a.s. te Apeldoorn.

Afscheid Dr. L. Netelenbos.

Vrijdag 25 Sept. j.l. heeft Ds. L. Netelenbos en Mevrouw in de Oosterkerk te Utrecht afscheid genomen van de gemeente Utrecht en de medewerkende Kerken in Utrecht en Gelderland. Eerst werd daarbij het woord ge-voerd door Dr. H. Kaajan. Daarna heeft Ds. L. Netelenbos zelf een ernstig woord gespro-ken. Voorts hield Ds. H. Ph. Ingwersen, de Oud-Zendingeling van Poerworedjo, als voorzit-ter van de deputaten der Kerken in Utrecht en Gelderland, een treffende toespraak, waarna Dr. H. Kaajan het goede slotwoord sprak en Ds. J. C. Rullmann in dankgebed voorging en Ds. L. Netelenbos en gezin opdroeg aan de hoede des Heeren.

Ds. Netelenbos heeft met opgewektheid de terugreis naar Java ondernomen.

Centralisatie of decentralisatie.

In het verslag van de vergadering van de deputaten voor de Zending te Poerworedjo, waarbij Ds. Netelenbos nog tegenwoordig was, lezen we o.a. het volgende:

„Ook wordt het voor en tegen van een afzonderlijk zendingsorgaan naast het bestaande algemeene Zendingsblad onder de oogen gezien. De wenschelijkheid wordt gevoeld, dat het eene orgaan het andere niet verdringe. Vrij algemeen zou het toegejuicht worden, wanneer er meerdere centralisatie mogelijk bleek. Onder bepaalde voorwaarden zegt Ds. Netelenbos daarvoor zijn medewerking toe.”

Med. Zending te Magelang.

Ds. Merkelijn deelt mede, dat Dr. Abarbanel te Magelang ten dienste der Zending een polykliniek geopend heeft. Op die wijze is er nu ook in Magelang een begin gemaakt met Medische Zending.

Palihan.

Op het Utrechtsche zendingsterrein is te Palihan de Gemeente geïnstitueerd. Ook op dit terrein mogen de Gemeenten zich in gestadigen groei verheugen.

Bendoengan.

Te Bendoengan, gelegen op het terrein van Wonosobo vertoonen zich hoopvolle teekenen.

De helper, die daar werkt, houdt in 4 verschillende desa's wekelijks een koempoelan, met 40 à 50 bezoekers. Er zijn enkelen, die den Doop begeeren.

Wonosobo.

Naar we vernamen, heeft de vergadering van missionaire dienaren des Woords op Midden-Java geadviseerd aan de Kerken van Utrecht en Gelderland te verzoeken de verzorging van Wonosobo op zich te nemen.

Groei van het werk in Djokja.

In 4 maanden werden in het Djogiasche niet minder dan 70 menschen gedoopt. Tot de gedoopten behooren ook verscheidene Chineezers.

Het totaal aantal leerlingen van verschillende Zondagsscholen bedraagt 600. Voor 85 leerlingen van Scholen met Nederlandsch als voertaal worden lezingen over godsdienstige onderwerpen gehouden.

Te Demangan is een nieuwe Zendings-school opgericht. Een achttal andere plaatsen zijn aan het Bestuur opgegeven als plaatsen waar de Zending gaarne een school wil openen.

Iets nieuws te Solo.

We lezen in het Ind. Kerkblad:

„Iets nieuws is, dat men één van de maanden van het jaar heeft afgezonderd om speciaal een „zaaimaand” (woelan sebaran) te zijn. De Helpers gaan in deze maand in gezelschap van colporteurs of verplegers de desa in om het evangelie te verkondigen. Na een week keerden zij bijna allen terug met de boodschap, dat het hun gelukt was den grond tot nieuwe samenkomsten te leggen.”

Een Javaansche Kerkenordening.

In het verslag van de afzonderlijke vergadering van Miss. Dienaren des Woords te Djocja in Aug. j.l. lezen we o.a. het volgende.

„Op Hemelvaartsdag is op het terrein van Dr. Esser een soort Classicale vergadering gehouden, waar o.a. een Kerkenordening voor de Res. Banjoemas werd aangenomen. Ook benoemde de vergadering volgens die K. O. visitatoren, die de verschillende Gemeenten bezochten en aan de hand van een daartoe overworpen vragenlijst een onderzoek instelden.

Wat de K.O. van de Banjoemasche Kerken betreft geeft de vergadering aan Dr. Esser in overweging, dat hij trachtte het daarheen te leiden, dat de Classis deze regeling doe toekomen aan onze vergadering ter kennisname en zoo mogelijk ook ter beoordeeling, daar het ons voorkomt, dat het vaststellen eener K.O. wel een zaak is, die ook de andere Kerken van ons Zendingsterrein aangaat.”

Een zeer verstandig advies!

Verdeeling van arbeid.

Dr. F. L. Bakker, docent aan de Opleidings-school te Djokja, is tegelijk ook missionair predikant van de Kerk te Amsterdam.

Tusschen hem en Ds. Pos is nu de arbeid zoo verdeeld, dat Dr. Bakker als missionair predikant zal arbeiden in de stad Djokja, terwijl Ds. Pos al de andere plaatsen in het Vorstenland zal bewerken.

Chineesche Helpers.

Ds. Bakker heeft een brief uit China waaruit blijkt, dat men vandaar wel Helpers voor het werk onder de Chineezers zal kunnen krijgen, als men op Java de kosten wil dragen. Waar men zulk een Helper begeert, zal aan Ds. Bakker opgave worden gedaan

omtrent het dialekt, dat zoo iemand moet spreken, en dan zal hij trachten zoo'n man te laten uitkomen.

Hulp aan de Duitsche Zending.

Volgens mededeeling van *The International Missionair Concil* is in 1923 aan de Duitsche Zending door andere landen finantieel hup verleend als volgt:

Zweden	£ 22.439
Denemarken	„ 843
Holland	„ 26.315
Frankrijk	„ 3.176
België	„ 548
Zwitserland	„ 7.700
Gr. Brittanje	„ 15.012
Noord-America	„ 73.864

Na America kwam de meeste steun uit Nederland.

Een ontroerend cijfer.

Het *Soer. Handelsblad* deelt mede, dat naar schatting dit jaar van de pelgrims uit Ned.-Indië, die naar Mekka zijn geweest, omstreeks 4000, aan boord of in Arabië zijn gestorven. Ontzettend! Dit cijfer illustreert hoe noodig het zou zijn, dat er te Djiddah, de haven van Mekka, een goed hospitaal kwam.

Generaal Feng.

Door het krachtig ingrijpen van den Christen-Generaal Feng is, voorloopig althans, aan den burgeroorlog in China een einde gemaakt. Generaal Feng heeft met zijn uitstekend leger, dat grootendeels uit Christenen bestaat, de hoofdstad Peking bezet, zonder dat er een druppel bloed is gestort. Daarna heeft de Generaal dadelijk een vredesproclamatie het land ingezonden.

Naar later bleek, heeft dit optreden van Generaal Feng echter geen volledig succes gehad.

LEESTAFEL.

Dr. H. Bouwman, Onder veilige hoede. De Theologische school te Kampen gedurende de jaren 1854—1924, bij J. H. Kok te Kampen, f 1.50 geb. f 2.—.

Zeer gunstig gerecenseerd. En te recht. Een treffelijke teekening van de geschiedenis der Theol. school. Sober, zooals het een goed historicus past, en toch warm geschreven.

Belangwekkende foto's versieren het boek. Het is uitgegeven ten voordeele van het bouwfonds der Theol. School.

Als de oplage niet bijzonder groot is, zal er spoedig een tweede druk noodig zijn.

Leven. Leesboek voor de scholen met den Bijbel, verzameld door P. de Boer en J. C. de Koning, geillustreerd door Tjeerd Bottema, deel XIIIa en deel XIIIb, bij N. V. H. J. Spruyts Uitgeversmaatschappij, Amsterdam f 0.90.

Naar het ons voorkomt zeer goede leesboekjes voor onze Christelijke scholen. De inhoud is mooi, de illustratie heel aardig, en de uitgave uitstekend verzorgd.

Vrucht. Leesboek voor de scholen met den Bijbel, uitgegeven onder leiding van F. André en J. C. de Koning, bij N. V. H. J. Spruyts Uitg. Mij. Amsterdam f 0.90.

Een schoolboekje voor de 2e klas. Ook dit zal wel aftrek vinden. Het ziet er mooi uit.

Maranatha. Scheurkalender voor 1925, met premieboek „*Trouw in den strijd*”, door Johannes, bij J. H. Kok, f 0.90 met het premieboek f 1.55.

De Maranatha-kalender is er al. Hij doet het weer best. Het schild is zeldzaam mooi. En de inhoud is van Ds. J. J. Knap en Dr. J. C. de Moor. Dus best. Ook een aardig premieboek. Een verhaal uit den tijd der Fransche omwenteling.

Samgar met z'n Ossenstok door T. J. Hagen, Geref. Predikant te Delft, bij Boekhandel en drukkerij „Vado” Delft.

Een treffelijke beschouwing over den Richter Samgar. Boeiend geschreven. Zeer lezenswaardig.

Kentering. Christelijk tijdschrift voor jonge mensen, Neerlandia, Arnhem, per kwart. f 1.

Weer een nieuw tijdschrift. Speciaal voor jonge mensen. Leden van de redactie zijn: P. v. Reussen, P. J. Risseeuw, G. Sevensma-Teunen en A. Wapenaar.

De lijst van medewerkers noemt een viertien-twintigtal meer of minder bekende namen. Dat kan dus wel wat goeds worden. Het eerste No. maakt een flinken indruk. Maar van de Zending geen woord.

Het moeilijk begin, door G. Thermen: Neerlandia, Arnhem, f 1.75 geb. f 2.50.

Een bundel keurige schetsen. Er zijn mees-terstukjes bij. Zeer aan te bevelen. Niet alleen uit litterair oogpunt, maar ook wat de strekking betreft. De pen van deze schrijfter is in orde.

Giften.

Ontvangen voor de Generale Käs der Zending.

Door P. J. Schreuder uit het busje van Mej. de Wed. Grunbaum f 9.20. Door Mej. J. Sluis uit het nikkertje der bewaarschool te Hindeloopen f 4.90. Van N. N. te Sliedrecht f 5.—. Uit het busje van Jansje Blanksma te Makkinga f 1.40. Door J. Vreeke uit het busje der kinderen Chr. School te Goes f 6.30. Van Mej. Klaasje Maasland te Lange-rak, halve centen en theelood f 1.50. Door Ds. C. A. Vreugdenhil te Gramsbergen f 97.54. Van N. N. te Rotterdam f 100.—.

Zaandam, 23 Oct. '24.

W. BREUKELAAR.

Giro No. 32806.

Ontvangen uit de busjes van Lientje Hoekstra f 2.52½; Annie Funcke en Megie Boer f 3.47; Marietje van Westering f 0.73½; Ger-rit Mulder f 0.92; Grietje Verhulp en Fientje de Jager f 3.40½; Hennie Bronder en Annie Monsjou f 3.24½; Truus en Henkie Stegenga f 8.—; Frits Korfmaker f 1.24½; Jillus Collet f 3.40; Alie van Norren f 1.23; Alie Laan f 1.86; Minke van Norren f 0.76; Jan Bosma f 5.81½.

Opbrengst verkoop Boekjes f 5.40. Totaal f 43.56.

Mej. M. VAN NORREN.

Iepenlaan 19, Bussum.

Comm. van Administratie voor de Zending.
Diverse Bijdragen en Giften.

1924.

Maart 15. **Classe Amsterdam.** Restant Gooi-sche Zendingsdag 1923 f 25.90; Muiderberg f 14.10; Laren (1923) f 12.—; Ankeveen f 10.—; Uithoorn f 28.12½; Ouderkerk f 32.10; Naarden f 70.—; Diemen f 14.25; Muiden f 20.—; Nederhorst den Berg f 50.—; Weesp f 168.75; Watergraafsmeer (1923) f 108.89½; Amstelveen f 225.—; Huizen (1923) f 75.—; 's-Graveland (1923) f 75.—.

Maart 24 **Classe Haarlem.** Van de kinderen der Chr. School Zaandam f 15.—; IJmuiden (1923) f 162.60; Knapenvereniging te Koog-Zaandijk f 2.50; 40-j. echtheest J. A. F. te Halfweg f 10.67; Chr. School Velsroord door Mej. Baarbé f 9.41½; Wormerveer f 20.06; Wormerveer (gift) f 25.—; Hoofd-dorp f 150.—; Velsroord (1923) f 100.—.

April 24 „Dr. Scheurer's Hospitaal”. Door Mej. J. H. Schut f 1500.—.

Classe Enkhuizen. Enkhuizen f 400.—; Op-perdoes f 100.—; Hoorn f 70.—.

April 28 **Classe Amsterdam.** A'dam Zuid (restant 1923) f 132.12; A'dam Zuid 1924 f 600.—.

Mei 8 **Classe Edam.** Edam f 40.—; Lands-meer f 75.—; Marken f 40.—; Nieuwendam f 30.—; Purmerend f 79.24.

Mei 9 „Dr. Scheurer's Hospitaal” door Mej. J. H. Schut f 1000.—.

Mei 13 Remise Gereformeerde Kerk A'dam 1e kwartaal 1924 f 2934.11.

Mei 26 **Classe Amsterdam.** Aalsmeer f 56.—. **Classe Enkhuizen.** Urk f 800.—.

Classe Alkmaar. Anna Paulownapolder f 25.—; Broek op Langendijk f 200.—; Hel-der f 243.70; Kolhorn f 11.80; Krabbendam f 40.—; Noord-Scharwoude f 77.56; Ooster-end f 110.80; Schermerhorn f 22.15; Sint-Pancras f 44.31; Wieringen f 11.08.

Juni 6 **Classe Amsterdam.** Bussum f 865.—.

Juni 11 **Classe Amsterdam.** Aalsmeer f 71.32 Ankeveen f 10.—; Diemen f 14.—; Hilver-sum f 750.—; Huizen f 140.—; Laren f 112.50; Muiden f 15.—; Muiderberg f 14.10; Naarden f 60.—; Nederhorst den Berg f 50.—; Ouderkerk f 75.39; Uithoorn f 28.12½; Watergraafsmeer f 554.84; Weesp f 168.75.

Juni 13 „Dr. Scheurer's Hospitaal”. Door Mej. J. H. Schut f 1506.31½.

Juni 25 **Classe Edam.** Buiksloot f 302.40.

Juni 30 Van Coevorden Adriani Stichting. Door H. Groenendijk C.Azn. f 100.—.

Juli 8 Gereformeerde Kerk Amsterdam. Re-mise 2e kwartaal 1924 f 2934.11.

Classe Amsterdam. Amsterdam Zuid f 1000.

Juli 14 **Classe Enkhuizen.** Andijk f 210.—; Enkhuizen f 400.—.

Sept. 11 **Classe Edam.** Landsmeer f 75.—; Monnikendam f 135.47; Nieuwendam f 72.50 Oostzaan f 88.60; Purmerend f 75.32; Zui-derdorp f 25.—; Marken f 40.—.

Sept. 12 **Classe Amsterdam.** Sloterdijk f 300; Amstelveen f 225.—; Uithoorn f 22.51; An-keveen f 10.—; Naarden f 60.—; Muiden f 15.—; Weesp f 168.75; Diemen f 14.—; Muiderberg f 14.10; Bussum f 260.—.

Sept. 30 Gereformeerde Kerk Amsterdam. Remise 3e kwartaal 1924 f 2934.11.

Oct. 13 **Classe Alkmaar.** Alkmaar f 171.64½; Anna Paulownapolder f 33.33; Broek op Langendijk f 200.—; Helder f 243.70; Kol-horn f 11.08; Krabbendam f 70.13; Noord-Scharwoude f 77.56; Oosterend f 110.80; Schermerhorn f 22.15; Sint Pancras f 42.—; Wieringen f 11.08; Alkmaar f 173.14½; An-na Paulownapolder f 41.46; Broek op Lan-gendijk f 200.—; Dirkshorn f 110.—; Heer Hugowaard f 100.—; Helder f 243.70; Kol-horn f 11.08; Krabbendam f 80.—; Noord-Scharwoude f 77.56; Oosterend f 110.80; Schermerhorn f 22.15; Sint Pancras f 46.64; Wieringen f 11.—; Gift in de collecte te Helder f 1.05.

Classe Haarlem. Gift Velsroord f 20.—; Nieuw Vennepe f 300.—; Wormerveer f 33.73; Hoofddorp f 150.—; Beverwijk f 100.—; Velsen (P.coll.) f 36.—; Halfweg (P.coll.) f 520.—; Beverwijk (P.coll.) f 62.10 Westzaan (P.coll.) f 66.82½; Nieuw-Vennepe f 300.—; Oostzijde f 335.—; Sloterwoeg f 120.05; Wormerveer f 68.11½; Zandvoort f 220.—; Krommenie f 77.56; Haarlem f 2200.—; Hoog Zaandijk f 87.70½; Hoofd-dorp f 150.—; Kring Schagerbrug (P.coll.) f 7.57; Busje J. H. S. Hilversum f 5.—; Kinderen Chr. School Bootmakerstraat

Zaandam f 10.—; van C. Zwaan te Opperdoes f 22.—; van Martha Jacoba de Jong te Zaandam f 1.50; door H. J. Kerkhoven te Marken f 8.—; door J. Hakvoort te Krommenie f 41.41.

Classe Enkhuizen. Hoorn f 70.—; Opperdoes f 100.—; Medemblik f 50.—.

Classe Amsterdam. Sloterdijk f 300.—.

Oct. 24 „Dr. Scheurer's Hospitaal”. Door Mevr. J. H. Brinkman-Schut f 1000.—.

Namens de Comm. van Administratie,
Dr. A. SCHWEITZER.
G. DE BRUIJN.

Zending Gerei. Kerken op Soemba.

R. Raap te Schildwolde, 't Nikkertje der School f 10.—; G. E. Middendorp te Hardenberg, een gift bij een Doopsbediening f 5.—; Ds. Visser te Oldemarkt busje en A. v. Buiten f 7.90; Ds. de Koning te Vries en collecte f 27.50½; P. Ubbens te Uithuizermeden, gev. i. d. coll. f 2.50, f 2.50, f 1, f 5, f 1, f 2.50, f 1, f 1.50, f 1 = f 18.—; Mej. J. C. Wiersema te Beelum, busje v. Ali en Anni Joustra f 16.11½; Mej. M. de Nood te Aduard busje v. N. Wolters en C. Wieringa f 9.30; Ger. Kerk te Blokzijl bijdragen f 49.45; J. Wildvank te Delfzijl busje f 40.—; H. Oosterhoff te Haulerwijk, Schoolbusje f 3.50; L. Admiraal te Hasselt N. N. f 1.50, busje Ali Appello f 13.95 = f 15.45; H. A. Pel te Stroobos busjes f 60.51; Ds. Oosterhout te Ter Apel coll. bruiloft Nieboer en Bonema f 3.—; Ds. Uytendhout te Coevorden, bijdragen f 37.59; G. H. Hutman te Nijverdal v. d. Zendv. f 320.—; N. A. Witterholt te Pieterburen, v. d. Schoolk. f 10.—; Ds. Dekkers te Stroobos v. d. Wedw. Dijkstra 100 h. st. f 2.50; Ds. Meijer te Marum, Kerkbusjes f 50.—; R. Kassies te N. Amsterdam, verzam. door Schoolk. f 39.90; Mej. Graafhuis

te Haren, schoolk. f 10, W. Evenhuis 100 h. c., L. Woudsma 100 h. c. = f 11.—; P. Timmerman te Zuidhorn, Zendv. f 60, gift G. P. N. f 10 = f 70.—; D. A. Koebrugge te Onstwedde busje Knv. f 4.72½, Jongelv. f 2.74½ = f 7.47; K. Kort te Winschoten N.N. f 30, busje f 120 = f 150.—; D. v. d. Kooi te Schouwerzijl, 't Nikkertje der School f 7.—; R. Oosterhoff te Aduard, van W. K. f 10.—; Ds. Bakker te Lutten, busjes September f 16.50; K. Bosker te Een, v. d. Jonged.v. f 10.—; Ds. Meijer te Marum, v. e. zuster der Gem f 4.10; Ds. Lammertsma te Appingedam, coll. biduur te Emden f 7.50; W. Haan te Grijskerk, busjes in de School f 7.20; W. F. Eugster te Hengelo saldo Zendbl. 3e kw. f 43.50, Jonged. vereen. f 5 = f 48.50; Ds. Steenhuis te Loppersum, busje Mej. P. Wiersema f 7.71; J. Bouwsema te Baflo, saldo Zendbl. f 7.50; J. Ausema te Roodeschool v. d. Schoolk. f 6.—; W. H. de Jong te Deventer, v. d. Schoolk. f 13.—; Dr. Dee te Dwingeloo, gev. in de coll. f 2, f 3, f 10, v. d. Jongel.v. f 7.15 = f 22.15; C. J. Meijer te Meppel, coll. bruiloft A. Uiterwijk en A. Meppelink f 4.25, Gebr. M. f 4.25, N.N. f 2, zijn huisbusje f 2.95 = f 13.45.

G. H. Hutman te Nijverdal v. d. Kerkb. te Waingapoe f 84.—; Ds. Jongbloed uit Wyhe idem f 21.75; Ds. Jongbloed uit Olst idem f 5.—.

Berger Pinkstercoll. f 71.—; Zuidlaren idem f 82.15.

Verbetering: In de opgave van 19 Aug. stond Sappemeer, moet zijn Loppersum Pinkstercoll. f 252.57½.

Groningen, 21 Oct. '24.

Heeresingel 34.

J. DUURSEMA,
Quaster.

Giro 51619.

Adressen van de Arbeiders en Arbeidsters.

Ds. G. J. Esser te Poerwokerto.
Mej. J. L. Stoot te Poerwokerto.
Dr. W. L. Vogelesang te Poerbolinggo.
Dr. T. Rado te Poerbolinggo.
Mej. W. H. Netelenbos te Parakan, Res. Kedoe.
Mej. L. A. C. Enserink te Diokiakarta.
Ds. L. Netelenbos te Poerworedjo.
Dr. J. C. Flach te Poerworedjo.
Mej. dr. G. J. Dreckmeier te Poerworedjo.
Mej. G. A. Both te Poerworedjo.
Mej. C. Versteeg te Poerworedjo.
Ds. K. v. Dijk te Keboemen.
Dr. A. H. Vonk te Keboemen.
Mej. C. L. de Graaf te Keboemen.
Mej. H. F. ten Kate te Keboemen.
Ds. A. Pos te Djocjakarta.
Dr. J. Offringa te Djocjakarta.
Dr. M. G. Muller te Djocjakarta.
Mej. M. Boorsma te Djocjakarta.
D. Koelewijn te Djocjakarta.
J. A. Wiggers te Djocjakarta.
Dr. D. Bakker te Djocjakarta.
Dr. F. L. Bakker te Djocjakarta.
J. P. Zuidema te Bandoeng.
Mej. M. Kruijver te Djocjakarta.
Mej. M. Looijenga te Djocjakarta.

Dr. H. A. van Andel te Soerakarta.
Dr. K. P. Groot, het verlof in Nederland.
Adres: Enkhuizen.
Dr. D. Vernagen te Soerakarta.
H. Meijering, met verlof in Nederland.
Adres: Hummeloo.
D. J. Bosman te Soerakarta.
W. Vermolen te Soerakarta.
P. de Koomen te Soerakarta.
J. in 't Veld te Soerakarta.
Mej. H. Baarbe te Soerakarta.
Mej. G. Loggen te Soerakarta.
Mej. G. Por te Soerakarta.
Ds. A. Merkelijn te Magelang.
Dr. H. S. Prais te Wonosobo.
Ds. C. de Bryn te Kambaniroe op Soemba.
Ds. J. F. Colenbrander te Melolo.
Tj. Mobach te Pajeti op Soemba.
Tj. van Dijk te Soemba.
Mej. H. Clevering te Pajeti op Soemba.
Ds. L. P. Kruijger te Karoeni op Soemba.
D. H. Kruijger te Pajeti op Soemba.
Ds. P. J. Lambooy te Pajeti op Soemba.
Mej. G. Zigterman te Karoeni op Soemba.
Ds. W. van Dijk te Karoeni op Soemba.
Dr. J. Beig, tijdel. adres: Soerakarta.

HET ZENDINGSBLAD

VAN DE

GEREFORMEERDE KERKEN IN NEDERLAND

En dit Evangelie des Koninkrijks zal in de geheele wereld gepredikt worden tot een getuigenis allen volken.

Matth. 24 : 14a.

REDACTIE-ADRES: Ds. W. BREUKELAAR, ZAANDAM.
ADMINISTRATIE-ADRES: DRUKKERIJ „VADA”
GEBR. ZOMER & KEUNING - WAGENINGEN.

HET BLAD VERSCHIJNT IN HET MIDDEN VAN ELKE MAAND.

ABONNEMENTSPRIJS PER JAAR f 0.84 FRANCO PER POST.
BIJ GETALLEN AAN ÉÉN ADRES BOVEN 3 EX. f 0.72 FR. P. P.

INHOUD:

De Opgang uit de hoogte. — Van Zendingsaangelegenheden: Art. 123 R. R.; Pesapen; Pandita Djawa te Djokja; Jubileum Petronella-Hospitaal. — Opleiding van Inlandsch personeel te Solo bij de foto. — Hoe men aanraking krijgt met de Inlandsche bevolking. — Een ernstig woord. — Zendingsbegroting voor Noord-Holland 1925 — Wonogiri. — Bethesda. — Korte berichten. — Leestafel. — Giften. — Register.

ELECTRISCHE DRUKKERIJ „VADA” — WAGENINGEN.

De Opgang uit de hoogte.

Met welke ons bezocht heeft de Opgang uit de hoogte, om te verschijnen dengenen, die gezeten zijn in duisternis en schaduw des doods, om onze voeten te richten op den weg des vredes.

Luc. 1 : 78b, 79.

Hoe schoon zong Zacharias van den Opgang uit de hoogte. In Hem heeft God zijn volk bezocht met innerlijke bewegingen der barmhartigheid. In eigen persoon heeft de Zone Gods zijn volk bezocht, onze menschelijke natuur aangenomen hebbende. Hij kwam om ze in eigen persoon voor te lichten en ze te onderwijzen als Zijne kinderen. Ze riepen er van uit: „Een groot profeet is onder ons opgestaan; God heeft Zijn volk bezocht.”

Welk een bezoek is dat geweest! Een bezoek van God zelf aan Zijn volk. Wie het recht zag, kwam in verrukking als Johannes en riep: „Wij hebben Zijne heerlijkheid aanschouwd als van den Eeniggeborene des Vaders.”

Heerlijk was die Opgang uit de hoogte vooral, als we opmerken met welk doel Hij kwam. Het was „om te verschijnen dengenen, die gezeten zijn in duisternis en schaduw des doods en om onze voeten te richten op den weg des vredes.” Een tweeledig doel. Het eene al heerlijker dan het andere. Evenals de zon 's morgens boven de kimmen rijst om de duisternis van de aarde te verdrijven en ons den weg te doen zien, dien wij te gaan hebben, zoo is deze Opgang verschenen om de duisternis van den zondennacht te verdrijven en bij Zijn licht te doen gaan op den weg der gerechtigheid.

Onwillekeurig doet dit ons denken aan het schoone profetische woord van Jesaja: „Het volk, dat in duisternis wandelt, zal een groot licht zien; degenen, die wonen in het land van de schaduw des doods, over dezelve zal een licht schijnen.” Wat was dat toen eene troostrijke belofte. En die werd nu vervuld. De Ster der hope was opgegaan in den donkeren nacht.

Donker als de nacht was het toch. Het was de zonde van het paradijs, die het licht wegnam en de duisternis deed vallen. Ach, hoe arm aan licht en troost was de mensch sinds de breuke met God kwam. Alle ware kennis Gods was verloren geraakt en de schaduw, die viel, was doodsschaduw.

Onder Israël, ja daar had God eenig licht ontstoken door Zijne Openbaring. Doch het was alles met schaduw overtogen. Heel de ceremonieele dienst was slechts beeld en teeken. 't Was nog zoo donker. En het werd nog donkerder toen inzettingen der ouden en leeringen van menschen dat Woord der Openbaring kwamen vervalschen. Toen de macht van ongelooft en eigengerechtigheid zich openbaarde, en de Godsvrucht al meer week uit het leven. Maar in die duisternis verscheen de Opgang uit de hoogte om te verlichten en de doodschaduw te verdrijven.

En dat heil was niet alleen voor de Joden. Gelijk de zon opgaat om heel 't aardrijk te verlichten, zoo verscheen ook deze Opgang om Zijn schijnsel over heel de wereld te geven. Is 't niet overal donker? Ook ons aller hart is van nature enkel duisternis, daarom dwalen onze voeten op paden des doods. En ziet nu is dat het groote werk van Gods barmhartigheid, dat die Opgang uit de hoogte met Zijn licht in onze duisternis komt, opdat wij

„van 's vijands dienstbaar juk bevrijd
„Hem dienen zouden zonder vrees.”

Christus is het licht, dat onze duisternis verdrift. Als Hij ons beschiemt gaan ons de oogen open; dan krijgen we inzicht in onze zonden en ellende, in Gods Woord en belofte, in den weg der verlossing. Dan gaat de poorte des behouds voor ons open en leeren we den voet zetten op den weg des vredes. Want dit is het voorrecht van allen, die uit de duisternis getrokken worden tot Zijn wonderbaar licht, dat ze leeren wandelen op den weg, waar de vrede gevonden wordt. Vrede door het bloed des kruises.

In alle duisternis schijnt Hij met Zijn licht, dat Hij uitstralen doet in het Evangelie. Daar zijn op den weg dergenen die in Zijn licht leerden wandelen, nog zoovele donkerheden en schaduwen. Donkerheden door onze zonden en struikelingen, donkerheden van twijfel, van aanvechting en strijd. O wij zitten nog zoo vaak in treurig duister.

Maar tegenover die donkerheid is de Opgang uit de hoogte daar, om weer licht te geven. In elke donkerheid en bij iedere doodsschaduw is Hij ten licht. Ook als aan 't eind de ziel den Jordaan des doods door moet, is Hij licht om veilig te geleiden.

Rijke stof van lof en dank hebben wij, dat die Opgang uit de hoogte verschenen is. Maar laat ons dan niet al te zelfzuchtig alleen voor ons zelf willen genieten. De geheele wereld ligt in het duister. Het arme heidendom is als een land van de schaduw des doods. In de duisternis der onwetendheid zijn deze volken weggezonden en leven zonder God in de wereld.

Laat ons dan blijde zijn ook om hunnentwille, dat die Opgang uit de hoogte verschenen is. Laat ons het Evangelie onder hen uitdragen. Laat ons Zijn Naam onder hen prediken. Laat ons de vreugdetijding brengen, die Zacharias zoo blij deed zingen. Hij zal ook de heidenen verlichten.

Die Opgang uit de hoogte roept ons tot den arbeid der zending en Hij belooft een goede uitkomst. Ook daar zal het woord vervuld worden, dat het land van de schaduw des doods een groot Licht zal zien, en zij zullen wandelen op den weg des vredes. Want ook voor de heidenen is dit troostwoord van Zacharias:

Voor elk, die in het duister dwaalt
Verstrekt deez' zon een helder licht,
Dat hem in schâuw des doods bestraalt
Op 't vredepad zijn voeten rijcht.

C.

F. St.

Van Zendingsaangelegenheden.

Art. 123 van R. R.

Wij lazen, dat in Indië de herziening van Art. 123 van het Regeerings Reglement in den Volksraad aan de orde is gesteld. Gelijk men weet neemt in de wetgeving van Indië dit Regeerings-Reglement zoo ongeveer de plaats in, die bij ons de Grondwet heeft. Nu is er in dat Reglement wellicht geen enkel artikel, waarover zooveel is geschreven en gesproken, dan over het infame Art. 123. We drukken het hier nogmaals af. Het luidt aldus:

„De Christen-leeraars, priesters en zendelingen moeten voorzien zijn van eene „door of namens den Gouverneur-Generaal te verleenen bijzondere toelating om

„hun dienstwerk in eenig bepaald gedeelte van Nederlandsch-Indië te mogen verrichten. Wanneer de toelating schadelijk „wordt bevonden of de voorwaarden „daarvan niet worden nageleefd, kan zij „door den Gouverneur-Generaal worden „ingetrokken.”

Sinds tal van jaren is tegen dit voor de Zending zoo smadelijk Artikel getoorned. En terecht. Mogelijk is het nooit scherper veroordeeld dan in het rapport, dat ter zake van dit Artikel is uitgebracht op de Gen. Synode van 1914 en dat in de Acta dier Synode is opgenomen. Nog stemmen we daarmede geheel in. We zouden niet weten, hoe we van dit Artikel zooals het daar ligt iets goeds zouden kunnen zeggen. Er is

onder ons dan ook niemand, die het voor dit Artikel opneemt. Hoe eer het in dezen vorm uit de wereld komt, hoe beter het is.

Met dankbaarheid willen we echter erkennen, dat de Regeering, voor zoover we weten, de laatste jaren dit monsterachtige Artikel nooit gebruikt heeft om de Zending een hinderpaal in den weg te leggen. In de praktijk is het vrijwel onschadelijk geworden. Maar dat ligt natuurlijk daaraan, dat de Regeering de laatste jaren de Zending genegen is en haar arbeid waardeert. Wanneer er eens een Regeering optrad, die de Zending wilde tegenwerken, dan zou dit artikel haar de gelegenheid bieden om de Zending te tyranniseeren op de schandelijkste manier. Het spreekt daarom van zelf, dat dit Artikel zoo niet mag blijven. Het moet zoo spoedig mogelijk onschadelijk gemaakt worden.

Maar nu is het opmerkelijk, dat de Regeering de laatste tijden van dit booze Artikel alleen een gebruik heeft gemaakt, dat, naar het ons voorkomt, onze volkomene instemming verdient n.l. om de zoogenaamde „dubbele zending” te weren.

Dubbele zending wil zeggen, dat twee of meer verschillende zendingen b.v. een Roomsche, een Gereformeerde en een Baptistische zending te gelijk op eenzelfde plaats in concurrentie met elkander gaan werken. De Regeering was tot nu toe blijkbaar van oordeel, dat „dubbele zending” voor de inlandsche bevolking allerminst gewenscht is. En nu kon zij met Artikel 123 in de hand die „dubbele zending” tegen gaan. Wel is in dit Artikel de „dubbele zending” geenszins verboden. Het belet volstrekt niet, dat er „dubbele zending” worde toegelaten. Maar tot nu toe werd het door de Regeering aan een bepaalde zending niet toegelaten een terrein te bezetten waarop een andere zending reeds beslag gelegd had. Zoo mocht b.v. op ons Zendingsterrein het Ned. Zend. Gen. geen arbeid beginnen. De Regeering zou daarvoor geen vrijheid geven. En dat kon de Regeering weigeren door de bevoegdheid, die Art. 123 haar gaf.

Wanneer de herziening van Art. 123 tot stand komt, zou het naar het oordeel van velen zeer gewenscht, ja bijna noodzakelijk zijn, dat er een bepaling werd gemaakt, waardoor de „dubbele zending” zoo veel mogelijk werd belet. Voor de Nederlandsche Christ. Protestantsche zendingen zou zulk een bepaling niet noodig zijn. Want deze denken er niet aan om op elkanders terrein te gaan werken, en profijt te gaan trekken uit wat een ander vaak met veel moeite tot stand brengen mocht. Maar de Roomsche Zending en ook een enkele Protestantsche,

maar niet Nederlandsche Zending, schijnen daarvan geenszins afkeerig.

Nu kan men in dit opzicht tweeërlei standpunt innemen. Het eene is dit:

Geen bepaling tot wering van „dubbele zending.” Laten de verschillende Christelijke zendingen haren strijd met elkander maar strijden. Elke zending zij vrij te gaan werken waar zij wil, ook als zij dat wil in dezelfde dessa, waar een andere zending sinds lang met vrucht werkzaam was.

Dit standpunt lijkt erg principieel. Maar 't is toch de vraag of dit metterdaad juist gezien is.

Ook onder onze zendingsmannen zijn er, die het ten zeerste zouden afkeuren en het bijna een ramp zouden achten voor de Inlandsche bevolking indien dit standpunt zeggende. Uit persoonlijke gesprekken is het ons van zeer nabij bekend, dat b.v. mannen als Ds. D. Bakker, Dr. H. A. van Andel en Dr. J. Offringa, om meer namen niet te noemen, ten zeerste zouden betreuren, indien voor de „dubbele zending” de deur werd geopend.

En ook ons komt het voor dat dit voor de Inl. bevolking metterdaad zeer bedenkelijk zou zijn.

In Nederland zou het natuurlijk niet kunnen worden geduld dat b.v. de vrijheid voor Evangelisatie ook maar in het minst werd gehinderd ook al wilde de eene Evangelisatie vlak naast een andere gaan werken.

Maar een vergelijking tusschen Nederland en Indië zou door en door mank gaan.

Telkens is gezegd, dat het zedelijk recht van Nederland om Indië te besturen, daarin gelegen is, dat de bevolking van Indië nog gelijk is aan een kind, dat zich zelf nog niet kan regeeren en daarom onder een voogd moet staan. Maar stelt u nu eens voor, dat er een voogd was, die het toeliet, dat zijne pupillen tegelijkertijd onder geestelijke beaarding genomen werden door een Roomsche pastoor, een Modern dominé en een Gereformeerd predikant. Wat zou men daarvan zeggen? Zou die voogd niet zeer te kort schieten in zijn plicht als voogd? En zou het voor die kinderen niet een ramp zijn?

Welnu, Nederland oefent de voogdij over de volken van Indië. Voor die bevolking zal het waarlijk geen zegen zijn als op eenzelfde plaats b.v. de Roomsche en de Geref. Zending in concurrentie en bestrijding van elkander gaan arbeiden.

En zou dat nu de roeping wezen van onze Regeering, dat zij daartoe de gelegenheid opende?

Men versta ons wel. We zijn in het minst niet bang voor den geestelijken strijd met

Rome of een andere groep. We gelooven in de kracht van onze beginselen. Bang wezen is nooit het kenmerk der Gereformeerden geweest.

Maar het gaat om het **belang** der Inlandsche bevolking. En dan is het uitermate bedenkelijk, naar het ons voorkomt, wanneer de deur voor „dubbele zending” geheel wordt opengezet.

En op dit punt nu zijn we niet geheel gerust. Volgens mededeeling in sommige bladen wordt nu voorgesteld Artikel 123 aldus te wijzigen, dat het zal luiden:

„Voor gewesten of gedeelten van gewesten, waar de verzekering van de openbare orde dit vereischt, kan bij ordonnantie worden bepaald, dat Christengodsdienstleeraars, priesters en zendingen voor de uitoefening van hunne werkzaamheid als zoodanig voorzien moeten zijn van eene door of namens den Gouverneur-Generaal te verleenen bewijs van toelating, welke voor intrekking vatbaar is.

„De ordonnantie uitgevaardigd krachtens het vorige lid, wordt telkens voor ten hoogste vijf jaren vastgesteld. In het verslag, bedoeld bij Art. 62 der Grondwet, wordt van de uitvaardiging, wijziging en intrekking van die ordonnantie mededeeling gedaan.”

Bij de lezing van dit nieuwe artikel rijzen er bij ons onderscheiden vragen. Waarom b.v. wordt alleen gesproken van **Christengodsdienstleeraars** en niet van Godsdienstleeraars in 't algemeen? Daarop gaan we echter thans niet in.

Maar het nieuwe artikel bepaalt niets ten opzichte van de „dubbele zending”. Dit dunkt ons metterdaad zeer bedenkelijk. Overigens erkennen we gaarne, dat de voorgestelde wijziging veel uitnemends heeft. Mogelijk komt de zaak van Art. 123 nu weldra in de Staten-Generaal aan de orde.

Van harte hopen we, dat er vooraf overleg plaats hebbe tusschen de Christ. Hist. en Antir. leden der beide Kamers met vooraanstaande „Zendingsmannen”, opdat er met de wenschen der Protestantsche Zending ernstig rekening moge kunnen worden gehouden.

Het komt ons voor, dat de Zending wel recht heeft in deze zaak te worden gehoord.

Pesapen.

Ten vorigen jare is door de Kerk te Soerabaja aan de deputaten van de Generale Synode voor de zending onder de Heidenen en Mohammedanen, medegedeeld, dat haar

klein zendingspostje Pesapen door deze Kerk werd overgedragen aan het Ned. Zend. Genootschap. Deze deputaten hebben van deze overdracht melding gedaan in hun rapport aan de Generale Synode. In de vergadering der Synode waren enkele broeders over die overdracht bezwaard, zoodat zich hierover een breede discussie ontspoon. Dit bracht de Generale Synode tot het besluit aan hare deputaten voor de zending op te dragen „nadere inlichtingen in te winnen over de overdracht van Pesapen door den Kerkeraad van Soerabaja en met name te vragen of ook de Classis Batavia hierin is gehoord.”

Volgens deze opdracht hebben de deputaten van de Zending nadere inlichtingen gevraagd, waarop door den Kerkeraad van Soerabaja het volgende is geantwoord:

„Ten aanzien nu van de overdracht van Pesapen aan het Ned. Zend. Genootschap heeft de Kerkeraad te Soerabaja thans het volgende medegedeeld.

1. Vele jaren heeft de kerk van Soerabaja haar zendingstaak uitgeoefend in het stadsgedeelte Pesapen. Met name Ds. en Mevr. Pera hebben gedurende bijna 20 jaren hunne krachten regelmatig aan dezen arbeid gegeven.

In den loop der jaren zijn evenwel de bezwaren tegen dezen arbeid steeds sterker naar voren gekomen, bezwaren, die zijn zamen te vatten in — en naar hun wezen alle te kenschetsen als het besef, dat de kerk van Soerabaja niet bij machte was, dit zendingsterrein naar eisch te bewerken.

Na langdurige overweging en advies-inwinning van de resp. consulenten onzer kerk Dr. van Andel en D. Bakker, achtte de kerkeraad de verantwoordelijkheid van dit zendingsterrein niet langer te kunnen, doch dan ook niet meer te mogen dragen.

Toen zich daarna de gelegenheid voordeed, Pesapen over te dragen, meende de kerkeraad daartoe te moeten overgaan.

Den 1en Januari 1923 is zulks officieel tot stand gekomen.

2. Vóórdat de kerkeraad tot bovenvermeld besluit overging, heeft hij de Classis Batavia daarover niet gehoord. Stemmen wij toe, dat het wenschelijk kon geoordeeld worden in dergelijke aangelegenheden vooraf het advies van de Classis te vragen, zoo achten wij desniettemin, dat zulks in dit geval niet noodzakelijk was.

Volgens Art. 30 D. K. O. toch wordt in meerdere vergaderingen niet behandeld, dan hetgeen in mindere niet heeft afgehandeld kunnen worden, of dat tot de kerken der meerdere vergadering in 't gemeen behoort. De kerkeraad van Soerabaja heeft

deze zaak, waarover hij ten volle in staat was te oordeelen met eenstemmig oordeel afgehandeld en er de Classis niet in gemeend, aangezien dit zendingswerk tot de kerk van Soerabaja en niet tot de kerken der Classis in't gemeen behoorde.

3. Ten slotte mogen wij nog opmerken, dat deze zaak door middel van den consulent wel ter sprake is geweest op de Missionaire Vergadering van Midden-Java; en voorts, dat alsnog op verzoek van de kerk van Soerabaja door de laatstgehouden Classis d.d. 26 Juni 1924 werd uitgesproken, dat zij de overdracht van het zendingsterrein Pesapen aan het Ned. Zend. Genootschap juist acht. Dit verzoek werd door ons gedaan, opdat er ook in de kerken van Nederland geen twijfel zou kunnen bestaan aangaande het oordeel van de kerken in Ned. Oost-Indië ten aanzien van deze handeling van onze kerk".

Tot zoover de brief van Soerabaja.

Reeds vroeger heeft deze kerk een en ander medegedeeld waarom zij Pesapen niet langer kon blijven bearbeiten. Men kan dit vinden in het Zendingsblad van Juli 1923. Het spreekt van zelf, dat de deputaten der Generale Synode zullen hebben te beoordeelen of zij te dezer zake nog nadere inlichting over eenig punt zullen moeten vragen.

We weten nu in elk geval, hoe niet alleen de kerkeraad te Soerabaja, maar ook de Classis Batavia denkt over de overdracht van Pesapen.

Pandita Djawa te Djokja.

Er is over de instelling van het ambt van Pandita Djawa — Javaansch predikant — al heel wat geschreven en beraadslaagd. De eerste Gemeente op Midden-Java, die er voor in aanmerking komt om een eigen Pandita Djawa te beroepen, is de kerk van Gondokoesoman. In den boezem dezer kerk wordt er thans sterk over gedacht om een Javaansch predikant te beroepen. A's deze Gemeente al haar krachten sterk inspant, is zij wellicht ook wel in staat een eigen Inlandsch predikant te onderhouden. Het zou wel een mooie bekroning wezen van den arbeid der zending, indien het volgend jaar, als het Petronella-hospitaal te Djokja zijn zilveren jubileum viert, in het midden der Gemeente aldaar een Javaansch dienaar des Woords kon worden bevestigd. Het was in 1900, dat het Zendingswerk te Djokja met volle kracht is aangevat. Wel is er ook te voren reeds gewerkt. Maar in 1900 is het Petronella-hospitaal geopend en is Ds. C.

Zwaan voor den Missionairen arbeid te Djokja beroepen.

Het zou metterdaad een kostelijke kroon vormen op het werk van deze 25 jaren, indien in 1925 de Gemeente te Djokja een eigen Javaansch predikant ontving. Ook in Indië leeft deze gedachte. Indien de uitvoering mogelijk blijkt zal men trachten het daarheen te leiden, dat het volgend jaar in Djokja's kerk het ambt van Pandita Djawa wordt ingesteld.

Het jubileum van het Petronella-hospitaal.

Te Djokja heeft zich eene Commissie gevormd om de herdenking van het vijf-entwintig-jarig bestaan van het Petronella-Hospitaal te regelen. Deze Commissie bestaat uit de B.B. Ds. D. Bakker, Dr. F. L. Bakker, D. Koelewijn, Dr. M. G. Muller, Dr. J. Offringa en Ds. A. Pos, de leidende zendingsmannen te Djokja.

Het voorloopig plan voor de viering van het jubileum is als volgt:

Dinsdag 31 Maart: 's avonds een bidstond met de Javaansche Gemeente.

Woensdag 1 April: 's morgens de officiële opening van het vernieuwd hospitaal; 's avonds een samenkomst met de Hollandische Gemeente.

Donderdag 2 April: 's middags en 's avonds samenkomst met de Javaansche Gemeente.

Het spreekt van zelf, dat in dit plan nog veel verandering kan komen. Maar voorloopig is het toch aldus vastgesteld.

Ook ligt het in het voornemen dat er een gedenkboek zal worden uitgegeven. De uitvoering daarvan zal natuurlijk op bescheiden voet geschieden. Dit gedenkboek zal een overzicht bieden van den arbeid der zending, die in de verloop 25 jaren te Djokja is geschied. Stellig zal dit boek met waardeering worden ontvangen door allen, die belangstellen in het mooie werk der zending in Djokja.

Het ligt in het plan, dat in dit gedenkboek zal worden opgenomen:

a. Een woord van den Kerkeraad te Amsterdam.

b. Artikelen van Ds. C. Zwaan en Ds. A. Pos over den hoofddienst.

c. Artikelen van Dr. J. G. Scheurer, Dr. H. S. Pruis en Dr. J. Offringa over den medischen dienst.

d. Een artikel van Ds. D. Bakker over de Opleidingsschool.

e. Een artikel van D. Koelewijn over de Keucheniuschool.

f. Een artikel van één of meer der hoof-

den van de Christ. Holl. Inl. scholen over den schoolarbeid.

g. Een artikel van de Ver. Dr. Scheurers Hospitaal.

Natuurlijk draagt ook dit plan nog slechts een voorloopig karakter en is het voor wijziging vatbaar. Voorts behoeft nauwelijks gezegd te worden, dat de noodige foto's in dit gedenkboek niet zullen ontbreken.

De uitgave van dit gedenkboek zal naar

den medischen arbeid. De verdere opleiding van verpleger en verpleegster geschiedt in het ziekenhuis. Die is voornamelijk practisch. Onze verpleegsters Zuster Loggen, Baarbé en Por hebben hierin een groot aandeel. Zij vormen door dagelijkschen omgang, door voorbeeld en opvoeding deze jonge menschen tot bekwame en vaardige helpers. Met geduld en liefde leeren zij hen nauwkeurig te werken en de verantwoordelijk-

het voornemen is in Holland plaats hebben.
25 Nov. '24. W. B.

De Opleiding van Inlandsch Personeel te Solo.

(Bij de foto).

De ontwikkeling van de medische zending heeft in 30 jaar een groote vlucht genomen.

Het aantal ziekenhuizen is uitgebreid. Ook aan het Inlandsch personeel worden steeds hooger eischen gesteld.

In de eerste jaren moest onze pionier Dr. Scheurer zich dikwijls behelpen met menschen, die nauwelijks lezen of schrijven konden. Tegenwoordig wordt niemand meer als leerling aangenomen, die niet een Inlandsche school heeft afgeloopen. Dat kan nu gelukkig. Hier reiken de verschillende takken van zendingsarbeid elkaar de hand. Er zijn nu voldoende Inlandsche zendingscholen.

De schooldienst baant hier den weg voor

heid te beseffen, die voor dit werk zoo noodig is.

Er is echter ook kennis noodig. De grondbeginselen van de leer van de bouw en de verrichtingen van het menschelijk lichaam, eenige kennis van de ziekteleer en de hygiëne moet hun worden bijgebracht. Dat is de taak van de geneesheeren. Dr. Groot en Dr. Verhagen geven daarom ook elke week eenige avonden les.

Wij zien hier op de foto Dr. Groot met een groep leerlingen in het leslokaal. Aan de wanden hangen anatomische platen, op de tafel staan eenige modellen van het oog, het hart en de kaak.

Na drie jaar opleiding doen de leerlingen examen. De verpleegsters kunnen na nog twee jaar opgeleid te zijn ook een diploma halen voor verloskundige. Twee doktoren, door de regeering hiervoor aangewezen, nemen dit examen af. De geslaagden krijgen een getuigschrift. Dat ziet er deftig uit. Een mooie gecalligrafeerden rand en een zegel

stempelen het geheel tot een stuk van hooge waarde. Althans in de oogen van onze jongens en meisjes. De opleiders denken daar heel anders over. Zij stellen altijd weer op den voorgrond dat dit papiertje slechts waarborg is van eenigé kennis. Die kennis is niet de hoofdzaak. De kennis maakt opgeblazen, maar de liefde sticht. Dat geldt in 't bijzonder ook hier. Bij het ouder worden verstaan onze verplegers en verpleegsters dat ook. Dan krijgen zij meer hart voor hun werk, dan groeit in hen de liefde tot de ellendigen en de begeerte om door hun werk mede te arbeiden aan de komst van het rijk Gods ook onder hun eigen volk.

De vorming van een staf van goed onderlegde en hartelijk meewerkende verplegers en verpleegsters is een van de belangrijkste kanten van het werk van dokter en verpleegster in een zendingsziekenhuis.

Hoe men aanraking krijgt met de bevolking.

Deze vraag wordt den zendeling meermalen gesteld, zóó zelfs, dat men zegt: „daar hoor je nooit iets van, van de zendelingen.”

Maar deze verwijtende vraag slaat op den vrager terug, want als men zich goed op de hoogte houdt met wat er in de zendingsbladen geschreven wordt, dan ziet men, dat die bladen er vol van staan. Eigenlijk kunnen *zij* deze vraag het beste beantwoorden, die het eerst op Soemba geweest zijn en die het eerst voor de moeilijkheid stonden, hoe in contact met de menschen te komen. Want zij werden als vijanden beschouwd, die zoo gauw mogelijk uit den weg geruimd moesten worden. Dan staat men pas in de werkelijkheid voor de moeilijkheid.

Maar toch ook, als de Zending reeds vasten voet gekregen heeft, dan staan we nog voor de vraag, hoe het contact te bewaren en dat ook uit te breiden.

Verschillende middelen worden hiervoor gebruikt en als men ze hoort dan zegt men allicht: „O!, dat wist ik al!”

Een van de eerste middelen is de medische dienst. Op Soemba is tegenwoordig een hulpziekenhuis, dat in den loop van den tijd sterk uitgebreid is. Ds. Wielenga is het begonnen. Dat kleine ziekenpostie is thans uitgebreid tot een inrichting, waar 90 patiënten verpleegd worden, al is er eigenlijk maar plaats voor 50. De Soembaneezen hebben leeren zien dat zij goed behandeld werden en dat de Zending niets kwaads met hen voorhad. Tientallen kilometers komen zij nu om geholpen te worden. Zelfs onder de misdadigers wordt hier gewerkt, dieven, moordenaars, enz. Want te Pajeti is een aparte zaal voor de

zgn. boeipatiënten, de zieke gestraften, die toch ook medische hulp noodig hebben. Voor de veiligheid zijn ze geborgen achter een prikkeldraadversperring, omdat het voor twee jaar voorgekomen is, dat een van deze heeren een ander, een verpleger, vermoordde. Maar we mogen blij zijn, dat ook deze menschen kunnen hooren van hooger dingen en daar niet van verstoken zijn, omdat anderen zich beter achten dan zij.

Het ziekenhuis heeft zich langzamerhand een plaats weten te veroveren bij de bevolking, al wil dat nog niet zeggen, dat iedereen onmiddellijk zijn toevlucht neemt tot het ziekenhuis. Er moeten nog vooroordeelen genoeg overwonnen worden.

De grootste hulpdienst is tot nog toe echter de school geweest. Over heel Soemba vindt men thans schooltjes, waar de jeugd van het evangelie hoort. Bijna 4000 kinderen hooren geregeld het evangelie, en om de vier jaar zijn het weer andere kinderen, die verder brengen, wat zij op de scholen hooren. De vraag, waar het echter nu om gaat, is: „hoe krijgt men al die kinderen naar de scholen? Is de drang naar het Evangelie dan al zóó groot, dat de kinderen zelfs naar de scholen stroomen?” Helaas, het kost meestal zeer groote moeite om de kinderen naar de scholen te krijgen. Als een goeroe zeer veel invloed heeft onder de bevolking, dan weet hij nog al eens van den radja gedaan te krijgen, dat deze een aantal leerlingen zendt. Maar anders wordt de zendeling te hulp geroepen. En als deze dan aan het eind van zijn invloed is, dan wordt ten slotte het bestuur er bij geroepen. Want het is goed voor de bevolking, dat de kinderen leeren lezen, schrijven en rekenen, ofschoon het toch al niet te veel is met de drie-jarige opleiding.

Hierin is, zooals gij misschien reeds zult gevoeld hebben, één van de groote bezwaren om de school op Soemba onder de hulpdiensten van de Zending te rekenen. Want eigenlijk mag de Zending niet van het bestuur gebruik maken, om de kinderen te dwingen het Evangelie te hooren.

Dit doet aan de waarde van de schooldwang voor de bevolking niets af. Maar dan mag de Zending zich er niet op beroemen, alsof dat haar werk is. Voor de evangelisatie van de bevolking zou de toestand veel zuiverder zijn (en daardoor geestelijker), als het bestuur daar absoluut niets in te zeggen had. Nu wordt de zendeling meestal als een handlanger van het bestuur beschouwd en niet geheel ten onrechte.

Hetzelfde bezwaar bestaat natuurlijk ook ten opzichte van het ziekenhuis, waar de bestuursdokter, militair nog wel, de Zending moet helpen. Om een zuivere aanraking met

de bevolking te krijgen moet en mag alleen met geestelijke middelen gewerkt worden, anders is het vleeschelijk en geen geestelijk werk.

De zendeling moet de kampongs ingaan en de inlanders vrijwillig tot luisteren trachten te brengen. Een belangrijk middel is het in huis nemen van meisjes en jongens. Het mooie daarbij is, dat ze zelf komen vragen of ze komen mogen of hun verloofde mogen brengen, omdat de zendingsfamilies langzamerhand het vertrouwen gewonnen hebben. Ze loopen ook nog wel eens weg, maar de meesten blijven toch. En dan komt de heele familie hen van tijd tot tijd eens opzoeken. En, als we er eenigszins tijd voor hebben, dan gaan we er bijzitten om met hen (onder het genot van een ééncents sigaar) wat te praten; waar ze vandaan komen; wat voor familie het is enz. Want op Soemba kan men niet op het eerste woord afgaan, want alle ooms en tantes worden vader en moeder genoemd; en alle neefjes en nichtjes tot in den zóóveelsten graad, broers en zusters. Op den man af vragen we gewoonlijk of ze geen Christen willen worden en dan is het antwoord meestal: „we weter, het niet”. Als iemand iets niet weet, dan is dat een mooie gelegenheid te gaan vertellen. Luisteren doet de Soembanees graag, als er verteld wordt. Misschien, dat al dit zaad in stilte wast.

Als men werkelijk ijverig met iedere Soembanees praat, dan worden de jongens en meisjes in huis er door aangestoken, en gaan op eigen houtje ook met ieder, die er komt, praten en vertellen, wie Jezus was. Het is een van de allerbelangrijkste dingen, dat degenen, die al gewonnen zijn nu ook geen gelegenheid voorbij laten gaan om ook te vertellen.

Zoo gauw we hooren, dat er iemand geneigd is om het Christendom aan te nemen, gaan we hem opzoeken of vragen of hij op geregelde tijden wil komen om te „praten”. De een vertelt het aan den ander. Zoo hadden we onlangs met iemand een paar ochtenden achter elkaar gepraat, toen er verschillende anderen kwamen om ook met hen te praten.

Met colportage kan hier helaas nog niet zooveel uitgericht worden, daar de kennis bij de meesten hunner nog te gering is, maar toch zou er langzamerhand wel eens een poging kunnen gedaan worden. We zouden kunnen beginnen met een „praatcolporteur”, iemand die boekjes verkoopt, maar eigenlijk met ieder een praatje aanknoopt. De brug te Paleti zou een prachtig punt zijn om te beginnen, want daar komen de wegen van het Oosten en midden tezamen, dus daar komt om zoo te zeggen half Soemba voorbij.

Gedurende de vacantie van Ds. Krüger, in het Westen, is er een van de a.s. helpers bij ons gelogeed, en nu geeft hij zoolang elken Zondag een Soembaneesche bijbelvertelling, achter ons huis. Alle Soembaneezen, die wij naar bereiken kunnen, worden uitgenoodigd. Dat gaat er wat gezellig naar toe, en er wordt hartelijk gelachen. Vele andere manieren zijn er, die vanzelf spreken, maar het voornaamste is en blijft, dat zij, die reeds Christen zijn, bezielde worden met zendingsvuur en gehoor geven aan het bevel van Mattheus 28 : 19.

Met broedergroeten,
uw P. J. LAMBOOY.

Een ernstig woord.

Excellentie G. J. Staal, Oud-Gouverneur van Suriname, die zoowel Oost- als West-Indië door eigen aanschouwing kent, sprak onlangs dit ernstig woord:

„O! als alle zendingsvrienden toch zelf eens naar het Zendingsveld konden gaan om daar persoonlijk gade te slaan den nood en de moeilijkheden onzer broeders en zusters! Als zij dat eens zelf konden meelvoelen, dan zouden de zaken veel reëler voor hen komen te staan. Want het is verschrikkelijk voor onze broeders en zusters overal de gelegenheden om te werken te zien; in zich te hebben de warmte en den drang om te werken en zich dan daarbij altijd lamgeslagen te voelen door het gebrek aan de noodige middelen. Nederland, ge moogt ze niet in den steek laten! Ons vragen is geen bedelen. Wij vragen voor een recht!”

Zendingsbegrooting voor Noord-Holland over 1925

We laten hieronder de begrooting volgen, zooals die met algemeene stemmen is goedgekeurd door de deputaten der classen, en door den kerkeraad te Amsterdam is vastgesteld. Eerst de hoofddienst met de school-dienst.

De uitgaven worden geraamd als volgt:	
Traktement miss. predikant en	
helpers	f 14.350.—
Huishuren	„ 1.890.—
Reiskosten	„ 1.100.—
Administratie	„ 790.—
Lesgelden	„ 2.310.—
Extra toelagen	„ 1.000.—
Colportage salarissen	„ 2.400.—
Colportage inkoop boeken	„ 2.600.—
Colp.: Mardi Rehardja	„ 600.—
Gewoon onderh. d. geb.	„ 1.230.—
Onderh. kerk-pastorie	„ 1.000.—

Salarissen onderwijzers	9.300.—
Schoolbehoefte	750.—
Scholenbouw	3.000.—
Pensioenen	5.525.—
Afl. rentelooze leening	847.50
Bijdrage aan Delft voor Solo ..	5.500.—
Vergaderingskosten	200.—
Zendingsstudie-Raad	150.—
Gen. kas 10 pCt. der ontv.	4.300.—
Pensioenfonds	1.000.—
Repatriatiefonds	500.—
Onvoorziene uitgaven	450.—

Totaal f 60.792.50

De ontvangsten zijn begroot als volgt:

Bijdragen en collecten Jav. Gemeente	f 970.—
Giften	600.—
Colportage contributiën	2.800.—
Colportage verkoop boeken ..	2.600.—
Subsidie voor de scholen	7.250.—
Schoolgelden	1.100.—
Van de Kerken in N.-H.	45.472.50

Totaal f 60.792.50

De begroting voor den med. dienst is alleen nog slechts vastgesteld voor wat betreft de ontvangsten en uitgaven in Nederland. Men houde dus wel in 't oog, dat dit niet is de begroting van het Petronella Hospitaal.

De uitgaven zijn aldus geschat:

Studietoelagen	f 2.000.—
Bijdrage aan Delft voor Solo ..	2.500.—
Pensioenfonds	1.500.—
Afl. rentelooze leening	847.50
Generale kas 10 pCt. d. ontv.	1.000.—
Aan den Naalkrans voor de linnenkast	1.500.—
Vergadering-kosten	200.—

Totaal f 9.547.50

De raming der ontv. luidt:

Vereeniging Dr. Scheurers hospitaal	f 8.000.—
Uitkeering van Coeverden-Adrianastichting	200.—
Van de Kerken in N.-H.	1.347.50

Totaal f 9.547.50

Van de kerken der provincie wordt dus in 1925 verwacht:

Voor den hoofddienst en school-dienst	f 45.472.50
Voor den med. dienst in Ned.	1.347.50

Totaal f 46.820.—

Wonogiri.

In het Zendingsblad van September 1924 las ik met zeer veel genoegen het bericht

van Dr. van Andel van Solo, dat in de afdeeling Wonogiri thans een Christengemeente is gevestigd. De naam van de plaats reeds trok mijn aandacht, omdat Wonogiri voor mij een plaats is met aangename herinneringen, n.l. een plaats waar ik als kind heb gespeeld. Wie zal de plaats kunnen vergeten, waar hij zijn kinderjaren heeft doorgebracht, al is de plaats op zich zelf ook nog zoo klein. De kinderoogen zien immers alle kleine dingen als door een loep, alles wordt zooveel grooter. Ook de vreugde, waarvan kinderen genieten, is zoo veel rijker en daardoor dankbaarder dan bij volwassenen.

Maar Wonogiri en omstreken zijn inderdaad mooi. Wonogiri 30 K.M. van Solo naar de Zuidkust verwijderd, is een kleine plaats gelegen aan den voet van een grooten heuvel (Goenoeng Gandoel) en aan den rand van het bosch „Ketoe”, het jachtterrein van den Prins Mangkoenegoro. De groote rivier „Bengawan” die in den regentijd een schrikwekkende watermassa kan vervoeren, kronkelt door het Oostelijk deel der afdeeling Wonogiri en passeert de plaats Wonogiri naar de Noordelijke richting. Vandaar dat het Oostelijke deel dezer afdeeling „Gedoe-wang” vruchtbaarder is dan het Zuidelijke deel „Semboean”.

Terecht schrijft Dr. van Andel, dat Wonogiri een gunstig terrein is voor de prediking van het Evangelie omdat de Islam niet in het volksleven is doorgedrongen. Natuurlijk heeten deze Javanen ook Mohammedanen en onderhouden ze de ceremoniën van besnijdenis en het sluiten van het huwelijk door den pengoeloe (Mohammedaansche priester) doch in de moeilijkheden van het dagelijksche leven blijven zij toch troost zoeken bij de geestenwereld door offeren aan diverse geesten en vereeren van voorouders. Een teken, dat het Mohammedanisme niet in hun volksleven is doorgedrongen.

Zelfs treft men daar nog kluizenaars en kjai's (goeroe elmoe) aan, die volgens het boedhistisch geloof hun zaligheid kunnen verkrijgen door het tot zich zelf inkeeren en zelfkastijding door onthouding van voedsel en lichamelijke beweging, wat men „topa” noemt.

De bevolking van de afd. Wonogiri is religieus aangelegd. De menschen spreken graag over godsdienstige onderwerpen. Daarom ben ik 't met Dr. van Andel eens, dat Wonogiri voor de prediking van het Evangelie een gunstig terrein biedt.

Voor al voor het geven van onderwijs zouden Wonogiri en omstreken een gunstige gelegenheid bieden.

Als men toch nagaat, dat in de afd. Wonogiri (ongeveer 3600 K.M. □ groot) slechts 2 scholen zijn, n.l. 1 Inl. school en 1 Holl.-Inl. school, welke beide op de hoofdplaats Wonogiri staan, dan is het niet te verwonderen, dat de bevolking achterlijk is.

Het zou m.i. aanbeveling verdienen, dat op Batoeretus (26 K.M. Zuidwaarts van W.) en op Djatisrono (ook 26 K.M. Oostwaarts van W.) een Christelijke Jav. school kwam te staan. Beide plaatsen toch zijn districts-plaatsen waar meerdere priajis bij elkaar wonen en ook eenige Chineezzen, die hier handel drijven.

Daar juist op die plaatsen behoefte is aan scholen twijfel ik er niet aan of de oprichting van een school, al was dit een christelijke school, door de bevolking met bijzondere sympathie zou worden begroet en ongemerkt belangstelling voor het christendom zou wekken.

Bovendien kan een christelijke school een zendingspost dienen, waaruit de goeroe-indijl zijn evangelisatie-tochten naar de omliggende dessa's onderneemt.

Hoogstwaarschijnlijk zal Z. H. Prins Mangkoenegoro VII, die over dit gebied regeert en een vooruitstrevend vorst is, gaarne zijn medewerking tot oprichting van zulke scholen verleenen.

Amsterdam.

S. NIMPOENO.

Ingezonden.

„Bethesda” in Budapest in nood.

Heeft ooit de noodklok, die ons Nederlandsche volk verkondigde, dat er nood was op het christelijke erf in verre landen, tevergeefs geluid? Immers, neen!

Hebben wij ooit gezegd, nu is er al zóoveel gegeven, nu kunnen wij niets meer doen? Immers neen!

Waar het de belangen van Gods Koninkrijk geldt, zijn onze buidels immers gelijk aan het kruikje van de weduwe van Zarfath, dat altijd meer olie gaf als het aangesproken werd.

En wat zijn onze buidels toch welgevuld in vergelijking van die onzer naaste en verre bureu over de grenzen, van hen die zoo nameloos veel lijden onder de steeds voortdurende gevolgen van den wereldoorlog! Ook alle arbeid van evangelisatie en christelijke barmhartigheid wordt hierdoor belemmerd en gedrukt zoo niet doodgedrukt. En eere aan die mannen en vrouwen, die onder zoo bezwarende omstandigheden, vol geloofsmoed voortgaan, zichzelf en al wat zij hebben ten offer brengend. Onder deze geloofshelden rekenen wij ook Ds. en Mevrouw Biberauer, die aan het hoofd staan

van het Diakonessenhuis „Bethesda” te Boedapest.

In de donkere tijden van lichamelijke en geestelijke ellende, die het Hongaarsche volk doormaakt, staat „Bethesda” als een lichtende vuurtoren, uitstralende in het donker van den nacht, stralen van Gods zoekende liefde en van de reddende genade in de zending van Zijn Zoon.

„Bethesda” is in nood. In grooten nood.

Ds. en Mevrouw Biberauer, die altijd nog raad wisten om het werk gaande te houden, zijn nu ten einde raad. Hulp vragen, waar reeds meermalen hulp gegeven was, vonden zij, bescheiden als zij zijn, moeilijk.

Toen kwam een aanbod van een Joodsche vennootschap om het Ziekenhuis van „Bethesda” over te nemen en te exploiteeren. Ds. en Mevrouw Biberauer zouden zich dan in een ander gebouw met de diakonessen kunnen terugtrekken en het werk, natuurlijk op veel verkleinde schaal, voortzetten. Maar dit beteekent tevens, het Ziekenhuis, dat thans is een stichting van christelijke barmhartigheid, prijs geven aan de macht van het ongeloof.

Bang en aarzelend stonden zij voor de beslissing, God biddend om licht en wijsheid, toen de weg van twee onzer Comité-leden naar „Bethesda” geleid werd.

En als wij nu de noodklok luiden voor „Bethesda” waar Ds. en Mevrouw Biberauer dit niet durfden doen, zal het dan tevergeefs zijn?

Als wij nu willen trachten gelden te verzamelen opdat de door God zoo rijk gezegende arbeid van „Bethesda” zal kunnen worden voortgezet, zal dit dan tevergeefs zijn?

Immers, neen! Dat weten wij zeker.

En daarom komen wij een beroep doen op de medewerking van allen, die de zaak van Gods Koninkrijk liefhebben en geleerd hebben het offer daarvoor te brengen.

Laten wij eerst zeggen wat er noodig is en dan hoe wij ons indenken, dat het mogelijk is afdoende te helpen.

Jaar in jaar uit heeft men gewacht op betere tijden om de zoo hoog noodige reparatiën en verbeteringen in het Ziekenhuis aan te brengen. Zullen deze hoognoodige reparatiën aan het Ziekenhuis geschieden, zal de chirurgische afdeling weer heropend kunnen worden, die zoo noodig is ook als bron van inkomsten, dan is er onzes inziens zoo ongeveer f 10.000 noodig. Het lijkt een groote som, maar door deeling wordt zij kleiner. Hoe meer menschen dus medehelpen, hoe kleiner de som is, die ieder geven moet om het geheel bijeen te krijgen.

Er werd een voorloopig Comité gevormd

en er is een actie gaande om een groot Bethesda-Comité te vormen, gedecentraliseerd in Provinciale Comité's.

Hierover en over verdere plannen zullen binnen een week nieuwe publicaties volgen.

Het voorloopige Bethesda-Comité:

Ds. N. BUFFINGA, Rotterdam.

Prof. Dr. T. HOEKSTRA, Kampen.

J. H. KOK, Kampen.

J. H. KUYPER, Secretaresse, van Blankenburgstraat 27, Den Haag.

Jonkv. C. GRAVIN VAN LIMBURG STIRUM, Arnhem.

K. MEIMA, Sneek.

Prof. Dr. A. A. VAN SCHELVEN, Haarlem.

Korte Berichten.

Dr. Brummelkamp.

In plaats van met September 1925, hoopt Dr. Brummelkamp, arts te Utrecht, met April 1925 naar Java te vertrekken, om als 2e geneesheer verbonden te worden aan het Zendings-hospitaal te Keboemen. Den tijd vóór zijn vertrek zal hij benutten om zich te bekwamen in de leer der tropische ziekten, in de verloskunde en gynaecologie.

Ds. en Mevr. Krijger-Hasper.

Na een goed geslaagde operatie en een voorspoedig herstel is Mevr. Krijger-Hasper met haar man van Solo naar Soemba teruggekeerd.

Blijdschap bij de familie Vogelesang.

Op Zaterdag 26 Juli werden Dr. Vogelesang en Mevrouw verblijd door de geboorte van een flinken zoon.

Wonosobo.

Wonosobo waar de kerken van Zuid-Holland ten Noorden weleer haar zendingsterrein hadden, is door een ontzettende aardbeving geteisterd, waarbij meer dan 600 menschen zijn omgekomen. Telkens worden nog nieuwe schokken gevoeld.

Enkele maanden geleden zijn de vroegere zendingsgebouwen zooals het hospitaal door de kerk van Delft verkocht. Hoe het staat met de zendingsposten, dié nog op dit terrein worden onderhouden, vernamen we nog niet.

J. Zuidema.

De familie Zuidema is opnieuw in rouw gedompeld door het overlijden van een volwassen zoon. Sterke de Heere onzen bejaarden Broeder en zijn gezin, dat reeds zoo menigmaal met krankheid en rouw is bezocht.

Mr. J. M. J. Schepper.

Mr. J. M. J. Schepper, de vroegere Zendingsconsul, thans Zendingsdirector te Oegstgeest, is benoemd tot Hoogleraar aan de Hoogere Rechtsschool te Batavia en heeft die benoeming aangenomen.

Voor de samenwerkende zendingscorporaties te Oegstgeest beteekent dit een ernstig verlies, want het zal niet gemakkelijk wezen een man van zijn kennis en bekwaamheid terug te vinden.

Voor de zending in 't algemeen is het echter wel van belang, dat een man, zoo doorkneed in alle zendingsvraagstukken als hij naar Indië terugkeert. Ook al zal hij rechtstreeks de zending slechts weinig kunnen dienen, zal zijn advies toch nog wel eens worden ingewonnen.

E. Gillebaard.

De heer E. Gillebaard, die is benoemd tot onderwijzer bij het Christelijk onderwijs in Solo, zal D.V. 20 Dec. a.s. met de „Grotius” vertrekken naar de plaats zijner bestemming.

C. Tober.

De heer C. W. Tober, die eveneens het Christ. onderwijs te Solo hoopt te dienen, zal D.V. uitgaan met de „Johan de Wit” die 14 Februari a.s. uitvaart.

Zendingsbibliotheek.

Boeken uit de Zendingsbibliotheek vragen men aan bij Ds. D. Pol te Rijsoord.

Zendingsbusjes.

Bij Mej. M. J. Pol te Rijsoord zijn verkrijgbaar:

a. Knikkertjes à f 6.25.

b. Blikken busjes per stuk f 0.23, per 5 stuks f 1.00, per 10 stuks f 1.55.

Eerst na ontvangst der gelden worden de busjes verzonden.

Leestafel.

Hoogtijden door G. Schrijver, Uitgave: Neerlandia, Arnhem f 1.75 geb. f 2.50.

Dit is het eerste boek van de „Neerlandia Bibliotheek”. Deze Bibliotheek bedoelt oorspronkelijke Christelijke lectuur met literaire waarde te geven.

Met dit eerste No. is men goed geslaagd. Schrijver heeft zijn naam gevestigd. Hij

geeft hier een bundel mooi gestileerde novellen van uitmuntende strekking. Met een interessante dialoog, getiteld **De Biecht** besluit deze bundel.

Uit de Fonteynen des heils. Christ. Scheurkalender voor 1925. Onder redactie van Ds. W. H. Oosten. Uitgave van W. Kirchner te Amsterdam. f0.90.

Het schild biedt een reproductie van Rembrandts „Voorstelling in den tempel.” Uitstekend geslaagd. De achtergrond van dit anders zoo mooie schied voldoet ons niet.

Ds. Oosten heeft zijn goeden naam als de schrijver van dezen kalender weer gehandhaafd.

Als premieboek gaat bij den kalender een boek van Nelly Has: **De Blinde en zijn vrouw.** f0.75. Met den kalender f1.45. Het premieboek voldoet maar matig. Wat onnatuurlijk.

Gezelle Meerburg's Kalender voor 1925. Uitgave van D. H. Lit-tooi Az. te Terneuzen met premieboek **Jonge Helden** door Deborah Alcock f0.95, f1.55.

Ook dit schild geeft een reproductie van de bekende schilderij de twaalfjarige Jezus in den tempel. Geen onaardig schild, maar toch geen werk eerste klas.

Twaalf mannen van naam, waarvan de lijst naar alphabetische orde begint met Ds. R. E. van Arkel en eindigt met Ds. B. v. d. Werf, schreven de blaadjes.

Dat is dus uitstekend in orde.

En „Jonge Helden” is een goed boek.

Lijden en Loven. Het boek Job in Schriftoverdenkingen door Dr. K. Dijk, Dienaar des Woords te 's-Gravenhage bij J. H. Kok te Kampen, f2.25, gebonden f3.—.

Dr. Dijk heeft in zijn Gemeente een reeks preeken gehouden over het boek Job. In den vorm van een vijftiental schriftoverdenkingen, voorafgegaan door een inleiding, heeft hij den inhoud dier preeken neergelegd in dit boek. Er is over het wonderschoone boek Job zeer veel geschreven. Maar wat Dr. Dijk hier biedt, behoort tot het beste, wat ons onder 't oog kwam. Een prachtboek; rijk van gedachten en schoon van vorm.

Aan Dr. Dijk onzen dank dat hij de literatuur over Job met dit boek heeft verrijkt.

Hoe de band er uit ziet, weten we niet.

De Hongaarsche Heraut, onder redactie van Prof. J. Sebestijen. Uitgegeven bij J. H. Kok. Prijs per jaargang f1.—.

Gaarne willen we nog eens wijzen op dit maandblad dat zijn derden jaargang begon. Zeer geschikt om op de hoogte te blijven van het Gereformeerde leven in Hongarije. Ook om het contact tusschen de Gereformeerde Kerken hier en in Hongarije te onderhouden. En de prijs niet duur.

Inzinking of bloei door Dr. K. Dijk, Dienaar des Woords te 's-Gravenhage, bij J. H. Kok te Kampen.

Het kostelijk referaat, door Dr. Dijk, op den schooldag te Kampen gehouden, gaf hij in druk. Gelukkig. Want dit stuk moet door ons volk gelezen. Helder vat Dr. Dijk den toestand in 't oog. En hij zegt het zoo duidelijk als de dag. Bij veel waarover te klagen valt, is er nog zoo veel, dat tot danken dringt. Een voortreffelijk tijdwoord, dat bijna op elk punt onze volkomen instemming heeft.

Giften.

Ontvangen voor de Generale Kas der Zending.

Extra collecte van de Geref. Kerk te Veendam f89.13½. Sliedrecht f33.20. Ambt Vollenhove A f15.58. Diemen f8.87. Oud Loosdrecht f5.—. Bolnes f43.95. Dronrijp f10. Bozum f4.25. Exmorra f7.30.

Uit het busje Christ. School Nigtevecht f3.15. Van J. d. Fouw, Halfweg f10. Uit het busje van T. v. d. Woude te IJsselmonde f7.65. Busje Christ. School Tinte f1. Classe Zutphen 10 pCt. der ontvangsten f279.16. Door Jonkvr. v. d. Poll van „Keesbergen” te Zeist f40. Uit de nalatenschap van Wed. J. v. d. Bijl te Aarlanderveen f200. Van K. S. te P. f45.

Door P. J. Schreuder van de leerlingen der Christ. Kweekschool te Rdam f0.80.

W. BREUKELAAR.

Zaandam, 24 Nov. '24.

Mijn postrekening No. is 32806.

Ontvangen voor Djokja.

Van de Geref. Kerk te Genemuiden f300 en f150. Zaandam f750. Van de Zondagschool Westzaandijk Zaandam f10. Uit het busje van H. Pos te Zaandam f12.46½. Van I. H. S. te H. f6.

W. BREUKELAAR.

Ontvangen giften voor jubileum Petr. Hospitaal.

Kerk te Zw. f25. Ontv. door Ds. Schweitzer: Kerk te N. f13.58, Kerk te L. f50. Ontv. door mej. J. G. te Sch.; verz. voor leerl. Chr. Sch. &4.80, opbr. prikk. f1.80, gift. N. N. f10. Ontv. door mej. v. d. B. te Ch.; v. d. lezers „Onze Zending f8.60. Opbrengst

Zendingsavond v. h. afscheid Ds. Netelenbos te H. *f*45.75. Kerk te E. *f*14. Opbr. prikk. te R. *f*9. Kerk te Sch. *f*26. Ontv. door Ds. Schw. te B. *f*155.14. Mevr. S. B. te L. *f*51.50. Ds. Sch. te Zw. *f*10. Kerk te A. *f*25. Kerk te L. *f*63.67. Ontv. door Ds. Schw. te B.: Kerk te A. *f*145. Kerk te O. *f*22.17. Kerk te A. *f*2.60. Kerk te K. *f*5.85½. Kerk te Kr. *f*23. Ontv. door Mevr. v. E. te A.: uit Z. *f*25.50, uit B. *f*6.

J. G. SCHEURER.

Zending Geref. Kerken op Soemba.

Ds. v. d. Munnik uit Winsum-Ob. rgum v. d. Zend.v. *f*30 gev. in de coll. *f*1 is *f*31. Ds. Visser te Oldemarkt busje van A. Sneep *f*8.36. L. v. Klinken te Musselkanaal v. d. Schoolk. *f*3. G. Schoonewille te Hollandscheveld uit de busjes *f*50.00. Dr. Meijer te Houwerzijl, v. d. Zend.v. *f*100. H. en W. Huitzing te Winsum—Obergum, haar busjes *f*3.50. D. Ubbens te Roodeschool, gev. in de col. *f*1, v. de Jonged.v. Mirjam *f*7 is *f*8. A. Boot, van H. Geertsema te Onderdendam, v. d. Schoolk. theelood, *f*5.95. Meij. T. D. te U., uit haar Zendingbusje *f*17. P. Kieft te Enuratil bij haar bezorgd door N. N. *f*5. Ger. Jonged.v. te Koekange *f*7.27. Meij. J. Mulders te Meppel, v. d. Coöp. Bakkerij *f*9.85, v. d. Schoolk. *f*1.89 en begraveniscoll. *f*2.59 is *f*14.43. E. de Jong te Oldekerk, v. d. Jongel.v. *f*5.92. Dr. Kroes te Ruinerwold—Koekange, v. d. Ger. Kerk *f*40.20. J. H. Delhaas te Groningen, School Leliestr. theelood enz. *f*44.51. P. Ritzema te Bedum, een schoolbusje *f*5. J. E. v. Buuren te Delfzijl, gev. in de coll. *f*15. J. Boddeus te Schildwolde, gev. in de coll. *f*15, saldo Zend.bl. *f*35 is *f*50. Meij. J. C. Wiersema te Bedum, School 4e kl. *f*5. 5e kl. *f*3.61. 6e kl. *f*3.58 is *f*12.19. A. van Eerden te Garrelsweer, bijdragen *f*70. J. Timmer te Tenpost, verz. door D. Bouwena, Tj. Bolhuis, A. Daff, A. Koch, J. v. Neijenhuis en H. Schoonhoven *f*40. H. Leppink te Enschedé, v. d. Ger. Kerk *f*100. H. K. Stuut Jz. te O.-Pekela, busjes *f*100 nag. Soemba-coll. *f*3.50 is *f*103.50. Meij. A. v. d. Veen te Groningen, v. d. Jonged.v. Bidt en Werkt *f*15.50. J. de Witte te Vriezenveen, gev. in de coll. *f*10. Ds. Postema te Veendam, v. d. Jonged.v. *f*24. verkoop Zend-lectuur *f*136.14, in zijn brievenbus *f*10. gev. in de coll. *f*2, en *f*0.50 is *f*172.64. Meij. A. Haan te Ommen, 't Nikkertje der school *f*10. G. Bruins te Meemse, v. d. Schoolk. te Bruchterveld *f*5. Meij. Klunder te Westermiden, met een pakje theelood *f*2.25. Meij. J. C. Wiersema te Bedum, v. d. Zend. en Evangelis v. *f*200. H. Hulshoff te Zoutkamp, v. d. Zend.v. *f*25. H. P. de Vries te Overschild, v. d. Zend.v. *f*35. H. Braakman te Langeslag, v. d. Zend.v. *f*37.09. D. Scholting te Hollandscheveld, v. d. Jongel.v. *f*8.06. A. Visscher te Zijldijk, v. d. Schoolk. *f*2.27. H. Ubbens te Uithuizermeeden, gev. in de coll. *f*5. Ds. Bakker te Lutten busje October *f*16.50. gev. in de coll. *f*2.50 is

*f*19. Ds. Visser te Oldemarkt, busje van K. v. Veen te Paasloo *f*5.45. Ds. Goeree te Wagenborgen, een dankofter zilv. bruil. van A. S. en D. B. *f*7.50. P. Pilon Pz. te Stedum, v. d. Zend.v. *f*140, v. d. Schoolk. *f*30 is *f*170. Meij. Rintjema, van de Schoolk. op Schiermonnikoog *f*9.12½. G. v. d. Veen te Vroomshoop, v. d. Zend.v. *f*75, een gift *f*3.50 is *f*78.50. J. M. S. te H., uit zijn busje *f*4. D. K. v. d. Kooi te Schouwerzijl, 't Nikkertje der School *f*5. Ds. Dwarshuis uit Dedemsvaart, bijdragen *f*300. Ds. v. d. Munnik uit Winsum-Obergum, v. d. Zend.v. *f*29.80. Dr. Dee te Dwingeloo, gev. in de coll. *f*1 en *f*2.50 en *f*5 en *f*5 is *f*13.50.

Soembaweekcollecte.

Pieterburen, Pinkstercollecte, *f*98.70. Warfum *f*92.63. Bafla *f*120.20. Woldendorp *f*27.45. Veendam *f*166.08½.

P.S. Men kan de bijdragen voor de Zending weer per postgiro No. 51619 zenden.

Kerkbouw Waingapoe.

Assen *f*148. Smilde *f*39.81. Borger *f*34. Hoogersmilde *f*19.31½. Een *f*11.03½. Gasselter Nijveen *f*25. Vries *f*11.68. Deventer B *f*24. Almelo *f*100. T. D. te Oterdum (Wildedorp) *f*100.

J. DUURSEMA,

Quastor.

Groningen, 24 Nov. '24.

Heeresingel 34.

Het Zendingsblad in 1924.

REGISTER.

Meditatiën.

Januari. Om te verschijnen. Lukas 1:37a, door Ds. W. Verhoef.
Februari. Hagar. Genesis 16:6b—9, door Ds. W. Breukelaar.
Maart. Nabij door Christus bloed. Efeze 2:13, door Ds. N. Duursema.
April. Zijn naam..... voortgeplant, Ps. 72:17, door Ds. A. de Geus.
Mei. Een toevlucht van geslacht tot geslacht, Ps. 90:1, door Dr. J. Hania.
Juni. Het Halleluja der aarde begonnen, Ps. 117, door Ds. L. G. Goris.
Juli. Belangstelling wekken, Hand. 2:12b, door Ds. A. H. v. Minnen.
Augustus. 's Heilands bede, Joh. 17:1, door Ds. J. D. v. d. Munnik.
September. Het Lam toegezongen door de Algemeen Christelijke Kerk, door Ds. C. W. A. Ploos van Amstel.
October. Een ding noodig, Luc. 10:42, door Ds. D. Pol.
November. Niet door kracht noch door geweld, Zach. 4:6, door Ds. H. Scholten.
December. De Opgang uit de hoogte, Luc. 1:78b—79, door Ds. F. Staal.

De foto's.

De Hollandsche Gereformeerde Kerk te Djokja blz. 7.
Ds. P. J. Lambooy en Mevr. Lambooy-Verhoef blz. 24.

Een Soembaneesche Kampong blz. 37.
 Ziekenzaal in 't hospitaal te Solo blz. 43.
 Chineesche samenkomst te Djokja blz. 57.
 De Familie Tj. van Dijk, blz. 72.
 Een patiënt in een draagstoel blz. 75.
 Kerstvergadering te Djokja blz. 91.
 Dr. J. Berg en Mevr. Berg-Miedema blz. 110.
 Mej. M. Looijenga, blz. 111.
 Personeel en geslaagde kandidaten der Kweekschool blz. 125.
 Kerk te Pajeti blz. 137.
 Ds. L. Netelenbos en gezin blz. 141.
 Onze Chineesjes op Midden-Java blz. 144.
 De Heer en Mevrouw Bakker-Dethmers blz. 156.
 Het verhaal van Kasimin, blz. 172.
 Opleiding Inlandsch personeel te Solo, blz. 191.

A.

Andel, Dr. H. A. van, blz. 5, 22, 91, 153, 175.
 Amsterdamsche Zendingsbegroting '24, blz. 14.
 Alor, blz. 28.
 Artikel 123 R. R., blz. 61, 84, 187.
 Abdoelah Archibald Hamilton, blz. 98.
 Als....., blz. 110.
 Arbeidsorganisatie, blz. 151.
 Adriaanse, Ds. L., blz. 153.
 Arbe'dsaker in Banjoemas, blz. 173.
 Aberbanel, Dr., blz. 181.

B.

Brieven van Dr. H. A. v. Andel, blz. 5, 22, 91, 153, 175.
 Betoovering van den Indischen nacht, blz. 12.
 Brieven van Dr. A. Pos, blz. 25, 58.
 Bakker, Dr. F. L., blz. 27, 45, 77, 128, 146.
 Booiij, K. A. de †, blz. 28.
 Berg, Dr. J., blz. 28, 97.
 Brieven van Ds. K. v. Dijk, blz. 39, 173.
 Bakker, Ds. D., blz. 40, 104.
 Brief van Ds. K. P. Groot, blz. 42.
 Baarbe, Mej. H., blz. 42.
 Beschamende vergelijking, blz. 69.
 Brief van Dr. B. J. Esser, blz. 73.
 Bruijn, Ds. C. de, blz. 93.
 Bakker, Dr. D., blz. 97, 147.
 Brummelkamp, Dr., blz. 113, 196.
 Booiij, J., blz. 114.
 Bolwijn, J., blz. 114.
 Blondo, blz. 123.
 Bazar te Poerworedjo, blz. 130.
 Begroting Friesche Zending, blz. 143.
 Bieshaar, Ds. W., blz. 147.
 Beteekenis van de Med. Zending, blz. 159.
 Breukelaar, Ds. W., blz. 167.
 Bosman, D., blz. 169.
 Brief van T. van Dijk, blz. 176.
 Bedevaart naar Mekka, blz. 177.
 Bendoengan, blz. 181.
 Bethesda in Budapest in nood, blz.
 Begroting van de Zending in Noord-Holland, blz. 193.

C.

Chineezzen-bearbeiding te Djokja, blz. 7, 54, 126.
 Christ, Nationaal Zendingsfeest, blz. 28, 62, 98, 162.

Clevering, Zuster, blz. 27, 54.
 Chineesche Kerk, blz. 45.
 Colportagegroei, blz. 46.
 China, blz. 98.
 Classis Batavia en de Zending, blz. 136—146.
 Colenbrander, Ds. J. F., blz. 157.
 Christendom in Britsch-Indië, blz. 162.
 Christendom in Japan, blz. 162.
 Centralisatie of decentralisatie, blz. 181.
 Chineesche helpers, blz. 181.

D.

Dijk, Ds. W. van, blz. 9, 93, 170.
 Djokja, blz. 22, 58, 139, 181.
 Dijk, T. van, blz. 27, 170, 176.
 Dijk, Ds. K. van, blz. 39, 173.
 Dankoffer Petronella-Hospitaal, blz. 44, 106
 Djeddah, blz. 52, 135, 182.
 Dubbeldam, J., blz. 125.
 Dijkstra, Ds. H. A., blz. 153.

E.

Eerden, R. van, blz. 14, 62.
 Esser, Dr. B. J., blz. 73.
 Evangelische drukkerij te Yokahama 97.

F.

Flach, Dr. J. C., blz. 38.
 Feringa, Mej. M. J., blz. 62.
 Feng, Generaal, blz. 182.

G.

Gereformeerde Zendingsbond, blz. 13.
 Generale Zendingskas, blz. 85.
 Groot, Dr. K. P., blz. 113.
 Goede tijding uit China, blz. 145.
 Gillebaard, E., blz. 147, 196.
 Goris, Ds. L. G., blz. 153.
 Goed nieuws uit Keboemen, blz. 159.
 Groedjoegan, blz. 173.

H.

Hulpgeroep, blz. 5.
 Huisingh, Mej. E. L. F., blz. 14, 62.
 Hoog ideaal, blz. 44.
 Herziening Zendingsorde, blz. 121.
 Hoofdverpleegster gevraagd, blz. 127.
 Hania, Dr. J., blz. 167.
 Hulp aan de Deutsche Zending, blz. 182.

I.

Internationale Zendingsbond, blz. 11.

J.

Javaansche Bijbelvertaling, blz. 13.
 Javaansch Kerkblad, blz. 28.
 Javaansche predikanten in Zendingsdienst, blz. 35.
 Javaansche Bijbeluitgave, blz. 45.
 Joram Sis, blz. 124.
 Jeugdige geloofskracht, blz. 142.
 Javaansche Kerkenordening, blz. 181.
 Jubileum Petronella-Hospitaal, blz. 190.

K.

Kerkgebouw in Diokiakarta, blz. 8.
 Krijger, Ds. L. P. Krijger, blz. 13, 93.
 Krijger-Stuitje, Mevr., blz. 13.
 Kaart van Solo, blz. 14.
 Koelewijn, D., blz. 168.
 Keucheniuschool, blz. 40, 85, 168.
 Krijger, D. H., blz. 26, 142.
 Kinderzaal in 't Petronella hospitaal, blz. 75.
 Koeboemen in 1923, blz. 86.
 Kerstvergadering in Djokja, blz. 90.
 Kiss, Dr. von, blz. 97.

Gereformeerde Kerken in
Nederland.
Het zendingsblad
1924

1924

343215

THREE DAY

GRADUATE THEOLOGICAL UNION LIBRARY
BERKELEY, CA 94709

GTU Library

3 2400 00291 2453

